ROZPRAWA DOKTORSKA

ZAŁĄCZNIKI

54835

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

Wydział Nauk Humanistycznych

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid. 54835
Akademii Obrony Narodowej

mjr mgr Krzysztof KLUPA

MIEJSCE DUSZPASTERSTWA WOJSKOWEGO W SYSTEMIE WYCHOWANIA ŻOŁNIERZY

Załączniki

2a

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/2443 + zał.
05-002443-002-0

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
Nr ewid.
IV
Działu Zbiorów Zwartych - Akademii ON

WARSZAWA 1994

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Nr 1. - Wyznania religijne w Polsce.

Nr 2. - Biskup Wojsk Polskich do Wojska z dnia 22.02.1919 r. CAW.Syg. I 300.19.1.

Nr 3. - Biskup Wojsk Polskich do Kapelanów Wojska z dnia 22.02.1919 r., z dnia 2.11.1919 r., z dnia 8.07.1920 r., z dnia 10.09.1920 r. CAW. Syg. I 200.19.1.

Nr 4. - Biskup Wojsk Polskich do Narodu Polskiego z dnia 19.11.1919 r. CAW. Syg. I 300.19.1.

Nr 5. - List pasterski Biskupa Polowego do żołnierzy z okazji Wielkiego Postu z dnia 13.02.1920 r. CAW. Syg. I 300.19.1.

Nr 6. - RW Nr 9 z dnia 15.05.1920 r. CAW. Syg. I 300.19.1.

Nr 7. - RW Nr 8 z dnia 22.04.1920 r. CAW. Syg. I 300.19.1.

Nr 8. - RW Nr 23 z dnia 15.12.1927 r. CAW. Syg. I 300.19.1.

Nr 9. - Ubiór księży kapelanów.

Nr 10. - Przekaz na opłacenie prenumeraty Kwartalnika Poświęconego Sprawom Katolickiego Duszpasterstwa Wojskowego w Polsce na 1934 rok.

Nr 11. - RW Nr 29 z 1919 r. Regulamin Duszpasterstwa Wojskowego; RW Nr 9 z 1920 r.; RW Nr 22 z 1919 r. Instrukcja dla księży kapelanów dotycząca stosunku duchowieństwa WP do wyższych władz diecezjalnych. CAW. Syg. I 300.19.2.

Nr 12. - RW Nr 4 z 15.02.1928 r. Wykaz parafii wojskowych z 1928 roku; RW Nr 9 z 1.05.1932 r. Zmiany parafii wojskowych. CAW. Syg. I 300.19.2.

Nr 13. - RW Nr 8 z 1.05.1927 r. Praktyki religijne w wojsku. CAW. Syg. I 300.19.2.

Nr 14. - RW Nr 3 z 29.01.1920 r. paragr. 1. Rozkaz w sprawie Uroczystego nabożeństwa. CAW. Syg. I 300.19.1.

Nr 15. - RW Nr 16 z 1.09.1928 r. paragr. 1. Rozkaz w sprawie mszy św. polowych. CAW. Syg. I 300.19.2.

Nr 16. - RW Nr 20 z 1.11.1928 r. List pasterski Biskupa Polowego do żołnierz na Wigilię 1919 roku; RW Nr 4 z 15.02.1930 r. CAW. Syg. I 300.19.1.

Nr 17. - RW Nr 1 z 15.01.1927 r. paragr. 1. Statut dla duszpasterstwa wojskowego; RW Nr 1 z 2.01.1929 r. CAW. Syg. I 300.19.2.

Nr 18. - Artykuł ks. F. Dymarskiego pt.: "Akcja katolicka w Wojsku Polskim". KPSKDWP 1934 nr 2, s. 22-29.

Nr 19. - RW Nr 11 z 17.07.1920 r. dotyczący utworzenia i zadań Wydziału Oświaty przy Kurii Biskupiej i kierowników oświatowych przy poszczególnych DOG. CAW,. Syg. I 300.19.1.

Nr 20. - RW Nr 7 z 1.04.1926 r. Przepisy dotyczące prowadzenia rachunkowości materiałowej służby duszpasterskiej wyznania katolickiego.

Nr 21. - Materiały dotyczące kościoła garnizonowego w Skierniewicach.

Nr 22. - Materiały dotyczące kościoła garnizonowego w Warszawie.

Nr 23. - Materiały dotyczące kościoła garnizonowego w Radomiu.

Nr 24. - Materiały dotyczące kościoła garnizonowego w Bydgoszczy.

Nr 25. - Materiały dotyczące kościoła garnizonowego w Krakowie.

Nr 26. - Materiały dotyczące kościoła garnizonowego w Inowrocławiu.

Nr 27. - Dokumenty dotyczące ks. mjra Jana Rdzanka.

Nr 28. - Dokumenty ks. mjra Piotra Mazurka.

Nr 29. - Życiorys ks. mjra Antoniego Łopacińskiego.

Nr 30. - Dokumenty ks. mjr Joachima Kowalskiego.

Nr 31. - Protokół odprawy księży kapelanów 1 Armii WP z dnia 28.11.1944 r. CAW. Syg. III 522/7.

Nr 32. - Sprawozdanie z działalności księży kapelanów 1 Armii WP za okres od 01.1945 r. do 05.1945 r.CAW. Syg. III 522/7.

Nr 33. - Sprawozdanie z działalności księży kapelanów 1 Armii WP za okres od 1.06 - 1.08.1945 r. CAW. SYg. III 522/7.

Nr 34. - Rozkaz Organizacyjny Nr 0310/Org. z dnia 5.11.1945 r. CAW. Syg. 29/535.

Nr 35. - Pismo zastępcy dziekana KBW do Generalnego Dziekana WP w sprawie etatów duszpasterstwa KBW. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 36. - Etat nr 44/11 duszpasterstwa garnizonu WP z listopada 1945 r. CAW. Syg. 29/535.

Nr 37. - Dodatek do etatu nr 44/9 z dnia 1.03.1946 r. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 38. - Zarządzenie Organizacyjne Nr 0110/Org. z dnia 6.09.1946 r. w sprawie utworzenia etatu redaktora czasopisma pt.: "Kapelan Wojskowy". CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 39. - Rozkaz personalny nr 670 z dnia 20.06.1946 r. dotyczący nowej dyslokacji księży kapelanów WP. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 40. - Spis oficerów WP. Korpus oficerów Służby Duszpasterstwa 1946 r. CAW. Syg. 3496/61/53.

Nr 41. - Dyslokacja księży kapelanów na dzień 26.03.1946 r. CAW. Syg. 3496/61/53.

Nr 42. - Wykaz księży kapelanów z przydziałami do poszczególnych DOW i garnizonów. CAW. Syg. 3496/61/53.

Nr 43. - Wykaz etatowych cmentarzy garnizonowych na rok 1948. CAW. Syg. 40/535.

Nr 44. - Rozkaz Organizacyjny Nr 0179/Org. z dnia 26.10.1946 r. powołujący Administrację Cmentarza Wojskowego w Warszawie. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 45. - Etat nr 44/13 Cementarza Wojskowego w Warszawie z dnia 16.10.1946 r. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 46. - Etat nr 44/13. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 47. - Pismo w sprawie cmentarza wojskowego w Lesznie z dnia 17.04.1950 r. CAW. Syg. 40/535.

Nr 48. - Pismo w sprawie cmentarza wojskowego we Wrocławiu z dnia 23.05.1949 r. CAW. Syg. 40/535.

Nr 49. - Pismo w sprawie cmentarza wojskowego we Wrocławiu z dnia 26.03.1949 r. CAW. Syg. 40/535.

Nr 50. - Pismo w sprawie cmentarza wojskowego w Toruniu z listopada 1946 r. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 51. - Pismo w sprawie cmentarza wojskowego w Krakowie z dnia 13.09.1946 r. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 52. - Rozkaz Organizacyjny nr 0163/Org. z dnia 4.06.1947 r. w sprawie reorganizacji Służby Duszpasterstwa Wojskowego. CAW. Syg. 34/535.

Nr 53. - Wykaz księży kapelanów z 9.05.1947 r. z podaniem przynależności do określonej diecezji. CAW. Syg. 18/535.

Nr 54. - Etat nr 44/18 probostwa garnizonu z 9.06.1949 r. CAW. Syg. 33/535.

Nr 55. - Tabela należności do etatu nr 44/18 - probostwa garnizonu. CAW. Syg. 33/535.

Nr 56. - Zestawienie stanowisk i specjalności wojskowych do etatu nr 44/21 Generalnego Dziekanatu WP z dnia 27.06.1949 r. CAW. Syg. 33/535.

Nr 57. - Meldunek o stanie bojowym Generalnego Dziekanatu WP z dnia 1.04.1956 r. CAW. Syg. 1033/64/8.

Nr 58. - Meldunek o stanie bojowym Generalnego Dziekanatu WP z dnia 3.01.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/31.

Nr 59. - Pismo Sztabu Generalnego WP do Generalnego Dziekana WP w sprawie likwidacji nieobsadzionych etatów z dnia 21.07.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/31.

Nr 60. - Statut Duszpasterstwa Wojskowego w Wojsku Polskim, zatwierdzony przez Stolicę Apostolską dekretem Nuncjusza Apostolskiego w Polsce z dnia 27.02.1926 r.

Nr 61. - Instrukcja. Obowiązki i zakres pracy Szefostwa Duszpasterstwa WP z dnia 26.11.1945 r. CAW. Syg. 3496/61/53.

Nr 62. - Projekt przepisów dotyczących służby duszpasterskiej z 5.12.1946 r. CAW. Syg. 3496/61/53.

Nr 63. - Regulamin Służby Duszpasterstwa Wojsk Polskich z 6.04.1946 r. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 64. - Wyciąg z rozkazu wewnętrznego dotyczącego wysługi lat księży kapelanów na dzień 1.07.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/31.

Nr 65. - Prośba ks. Kazimierza Marksa o przyjęcie do służby wojskowej z dnia 11.04.1946 r. CAW. Syg. 1033/64/8.

Nr 66. - Rozkaz Personalny Nr 1046 z dnia 16.09.1946 r. w sprawie wyznaczenia na stanowiska księży kapelanów. CAW. Syg. 3497/61/53.

Nr 67. - Pismo w sprawie ks. mjra Bodziaka z dnia 13.09.1946 r. CAW. Syg. 3496/61/53.

Nr 68. - Ankieta personalna ks. mjra rez. Franciszka Dymarskiego, życiorys, umowa w sprawie powołania na stanowisko kapelana pomocniczego w garnizonie Ostrów Wielkopolski. CAW. Syg. 1033/64/66.

Nr 69. - Pismo w sprawie wyznaczenia ks. kpt. Juliana Humeńskiego na stanowisko redaktora "Kapelana Wojskowego" z dnia 25.11.1948 r. CAW. Syg. 29/535.

Nr 70. - Prośba ks. mjra Stanisława Wierusza o zwolnienie do rezerwy z dnia 9.10.1947 r. CAW. Syg. 29/535.

Nr 71. - Pismo do ks. mjra Franciszka Frankowskiego w sprawie objęcia stanowiska proboszcza garnizonu Szczecin z dnia 18.03.1955 r. CAW. Syg. 126/535.

Nr 72. - Prośba ks. mjra Tadeusza Janczaka z dnia 20.08.1960 r. w sprawie przeniesienia do innego garnizonu. CAW. Syg. 1033/64/50.

Nr 73. - List obiegowy ks. mjra Jana Gałęzy z dnia 18.02.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/24.

Nr 74. - Pismo w sprawie powrotu ks. Franciszka Barańskiego będącego kapelanem wojskowym do zakonu. CAW. Syg. 21/535.

Nr 75. - Prośba ks. Leopolda Szwankowskiego o przyjęcie w poczet kapelanów WP z dnia 30.04.1958 r. i decyzja Szefa Głównego Zarządu Politycznego gen. Zarzyckiego. CAW. Syg. 1033/64/24.

Nr 76. - Pismo ks. płka Warchałowskiego do Ministra Obrony Narodowej z dnia 17.04.1947 r. CAW. Syg. 18/535.

Nr 77. - Pismo Generalnego Dziekana WP do komendanta Oficerskiej Szkoły Lotniczej w sprawie nabożeństw dla żołnierzy garnizonu Dęblin. CAW. Syg. 3496/61/53.

Nr 78. - Porządek odprawy księży dziekanów OW w Generalnym Dziekanacie w lutym 1950 r. CAW. Syg. 75/535.

Nr 79. - Projekt przeprowadzenia spowiedzi wielkanocnej w 1950 roku. CAW. Syg. 75/535.

Nr 80. - Projekt rozkazu w związku ze spowiedzią wielkanocną w 1950 roku. CAW. Syg. 75.535.

Nr 81. - Plan słuchania spowiedzi wielkanocnej w Warszawie i w okolicy w 1950 roku. CAW. Syg. 75/535.

Nr 82. - Pismo ks. płka Pyszkowskiego do Dziekana OW IV z 22.02.1950 r. CAW. Syg. 75/535.

Nr 83. - Protokół zdawczo-odbiorczy kancelarii tajnej Generalnego Dziekanatu z dnia 26.01.1954 r. CAW. Syg. 123/535.

Nr 84. - Pismo okólne Generalnego Dziekana do proboszczy garnizonów w sprawie spowiedzi wielkanocnej z 25.03.1955 r. CAW. Syg. 127/535.

Nr 85. - Pismo Generalnego Dziekana do Szefa GZP w sprawie wydania zarządzenia odnośnie pomocy komendantów garnizonów przy organizowaniu spowiedzi wielkanocnej. CAW. Syg. 1033/64/13.

Nr 86. - Pismo mówiące o tym, że kapelani po wojnie nie

prowadzili ksiąg metrykalnych i że w okresie wojny nie funkcjonowały parafie wojskowe. CAW. Syg. 1033/64/24.

Nr 87. - Protokół przyjęcia magazynu Generalnego Dziekanatu WP z dnia 22.04.1959 r. CAW. Syg. 1033/64/39.

Nr 88. - Meldunek ks. kpt. Samsonowicza do Generalnego Dziekana w sprawie posługi kapłańskiej w szpitalu wojskowym z dnia 12.02.1960 r. CAW. Syg. 1033/64/51.

Nr 89. - Wniosek o odznaczenie krzyżem Virtuti Militari kl. V ks. Święcickiego Waleriana. CAW. Syg. III 522/7.

Nr 90. - Wyciąg z rozkazu personalnego M.S.Wojsk. nr 11 z dnia 7.06.1934 r. w sprawie mianowania kapelanem rezerwy ks. kpt. Władysława Mróza. CAW. Syg. 1033/64/50.

Nr 91. - Akt wręczenia odznaczeń kapelanom WP z dnia 15.10.1956 r. CAW. Syg. 1033/64/8.

Nr 92. - Wniosek o mianowanie na stopień majora ks. kpt. Jana Gałęzy z 1957 r. CAW. Syg. 1033/64/20.

Nr 93. - Plan urlopów księży kapelanów na rok 1956. CAW. Syg. 1033/64/1.

Nr 94. - Sprawozdanie kapelanów WP DOW IV Śląsk za okres od 1.10 do 31.12.1945 r. CAW. Syg. III 522/7.

Nr 95. - Sprawozdanie dziekańskie DOW VII za drugi kwartał 1946 roku. CAW./ Syg. 29/535.

Nr 96. - Sprawozdanie z działalności duszpasterskiej ks. Władysława Bodziaka proboszcza garnizonu Białystok za okres od 15.12.1945 r.do 28.02.1946 r. CAW. Syg. 29/535.

Nr 97. - Sprawozdanie z działalności księży kapelanów KBW za czwarty kwartał 1946 roku. CAW. Syg. 22/535.

Nr 98. - Sprawozdanie duszpasterskie za pierwszy kwartał 1955 r. proboszcza garnizonu Jelenia Góra. CAW. Syg. 127/535.

Nr 99. - Sprawozdanie kasowe probostwa garnizonu Wrocław za pierwszy kwartał 1954 roku. CAW. Syg. I 120/535.

Nr 100. - Sprawozdanie duszpasterskie kościoła garnizonowego we Wrocławiu z 15.04.1954 r. CAW. Syg. I 120/535.

Nr 101. - Sprawozdanie kwartalne kościoła garnizonowego we Wrocławiu z 12.10.1955 r. CAW. Syg. 127/535.

Nr 102. - Sprawozdanie kwartalne kościoła garnizonowego we Wrocławiu ze stycznia 1955 roku. CAW. Syg. 127/535.

Nr 103. - Sprawozdanie kwartalne kościoła garnizonowego we Wrocławiu z 20.01.1957 r. CAW. Syg. 1033/64/13.

Nr 104. - Pismo Generalnego Dziekana WP do Ministra Obrony Narodowej w sprawie kapelanów pomocniczych ze stycznia 1948 roku. CAW. Syg. 44/535.

Nr 105. - Pismo w sprawie dotacji dla kapelanów pomocniczych z kwietnia 1949 roku. CAW. Syg. 44/535.

Nr 106. - Pismo do kapelana garnizonu Białystok w sprawie wniosków co do utworzenia i obsady stanowisk kapelanów pomocniczych. CAW. Syg. 29/535.

Nr 107. - Instrukcja w sprawie praktyk religijnych z dnia 19.03.1946 r. CAW. Syg. 22/535/59.

Nr 108. - Instrukcja dla księży kapelanów Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego z dnia 15.01.1947 r. CAW. Syg. 22/535/16.

Nr 109. - Wykaz tematów pogadanek dla żołnierzy KBW z dnia 23.01.1947 r. CAW. Syg. 22/535.

Nr 110. - Rozkaz Organizacyjny i statut komitetów kościelnych z dnia 4.05.1948 r. CAW. Syg. 51/535/1.

Nr 111. - Pismo Generalnego Dziekana WP do ks. mjra Bodziaka W. w sprawie Garnizonowego Komitetu Kościelnego w Dęblinie z marca 1950 roku. CAW. Syg. 75/535.

Nr 112. - Protokół z dnia 14.01.1949 r. Głównego Komitetu Kościelnego. CAW. Syg. 52/535.

Nr 113. - Protokół z dnia 16.03.1949 r. Garnizonowego Komi-

tetu Kościelnego w Rzeszowie. CAW. Syg. 48/535.

Nr 114. - Protokół z dnia 25.08.1948 r. Garnizonowego Komitetu Kościelnego we Wrocławiu. CAW. Syg. 46/535.

Nr 115. - Protokół z dnia 28.06.1948 r. Dywizyjnego Komitetu Kościelnego w Legionowie. CAW. Syg. 46/535.

Nr 116. - Protokół z dnia 9.01.1947 r. z odprawy księży kapelanów KBW. CAW. Syg. 22/535/10.

Nr 117. - Protokół z dnia 15.04.1947 r. z odprawy księży kapelanów KBW. CAW. Syg. 22/535/46.

Nr 118. - Sprawozdanie ks. płka Pyszkowskiego z wyjazdu do Krakowa, Oświęcimia i Bydgoszczy w dnia 15-19.04.1950 r. CAW. Syg. 75/535/987.

Nr 119. - Protokół z odprawy księży kapelanów WP z dnia 29.09.1955 r. w Warszawie. CAW. Syg. 126/535/128.

Nr 120. - Protokół z odprawy księży kapelanów WP z dnia 19.01.1956 r. CAW. Syg. 1033/64/1.

Nr 121. - Protokół z odprawy księży kapelanów WP z dnia 13.12.1957 r. w Warszawie. CAW. Syg. 1033/64/25.

Nr 122. - Protokół z odprawy księży kapelanów WP z dnia 21.11.1958 r. w Warszawie. CAW. Syg. 1033/64/24.

Nr 123. - Protokół z odprawy księży kapelanów WP z dnia 9.11.1960 r. w Warszawie. CAW. Syg. 1033/64/50.

Nr 124. - Protokół z konferencji kapelanów WP w Warszawie w dniu 25.11.1960 r. CAW. Syg. 1033/64/50.

Nr 125. - Pismo do Generalnego Dziekana w sprawie przesłania tacy z kościoła garnizonowego w Kaliszu. CAW. Syg. I 120/535/126.

Nr 126. - Pismo do Ministra Administracji Publicznej z dnia 14.03.1947 r. CAW. Syg. 18/535/228.

Nr 127. - Protokół przyjęcia kościoła p.w. św. Elżbiety we Wrocławiu z dnia 22.11.1946 r. CAW. Syg. 48/535/59.

Nr 128. - Pismo Administracji Apostolskiej Dolnego Śląska do

ks. mjr Mariana Szemraja z dnia 16.04.1947 r. CAW. Syg. 48/535/43.

Nr 129. - Pismo Generalnego Dziekana WP do ks. Administratora Apostolskiego Dolnego Śląska z dnia 22.05.1947 r. CAW. Syg. 18/535/371.

Nr 130.- Pismo Administratora Apostolskiego Dolnego Śląska ks. Karola Milika do Generalnego Dziekana WP z dnia 30.05.1947 r. CAW. Syg. 48/535/29.

Nr 131. - Pismo w sprawie udzielenia nagany kanonicznej ks. kpt. T. Jańczakowi i odmowy prawa binacji. CAW. Syg. 1033/64/2.

Nr 132. - Pismo do Rektora KUL w sprawie tac z kościoła garnizonowego w Kaliszu z dnia 23.09.1955 r. CAW. Syg. 127/535/118.

Nr 133. - Pismo do Generalnego Dziekana WP w sprawie zbiórki pieniężnej przed kościołem garnizonowym w Sopocie z dnia 23.08.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/25.

Nr 134. - Pismo do ks. Franciszka Rolewskiego z sekretariatu Prymasa Polski z dnia 2.04.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/25.

Nr 135. - Pismo do Generalnego Dziekana WP z Kurii Diecezjalnej w Katowicach w sprawie ks. Wilczka z dnia 21.07.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/25.

Nr 136. - Pismo do Generalnego Dziekana WP od ks. p nisława Borowczyka w sprawie stosunków z proboszczem parafii cywilnej w Poznaniu z dnia 12.11.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/25.

Nr 137.- Pismo do ks. ppłka Romana Szemraja z Kurii Metropolitalnej w Warszawie, w sprawie słuchania spowiedzi przez księży kapalenów w mundurach z dnia 25.02.1959 r. CAW. Syg. 1033/64/36.

Nr 138.- Upoważnienie do dokonania konwersji dla ks. mjra J. Samsonowicza z dnia 23.04.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/24.

Nr 139. - Pismo sekretariatu Przewodniczącego Episkopatu do Generalnego Dziekana WP w sprawie zaopatrzenia chorego żołnierza sakramentami św. z dnia 29.03.1956

r. CAW. Syg. 1033/64/2.

Nr 140. - Raport ks. mjr J. Gałęzy do Generalnego Dziekana WP w sprawie wykorzystania kościoła garnizonowego w Żarach do nauczania religii dzieci szkolnych z dnia 4.10.1960 r. CAW. Syg. 1033/64/51.

Nr 141. - Meldunek ks. mjra Wilczka do Generalnego Dziekana WP w sprawie wykorzystania kościoła garnizonowego w Katowicach na spotkania z młodzieżą akademicką z dnia 7.02.1960 r. i 15.02.1960 r. CAW. Syg. 1033/64/51.

Nr 142. - Pismo ks. Kłosowicza do bpa M. Klepacza Ordynariusza Diecezji Łódzkiej w sprawie rezygnacji ze współpracy z ks. F. Kuleszą ze stycznia 1956 r. CAW. Syg. 1033/64/1.

Nr 143. - Pismo do Kurii Biskupiej w Gorzowie w sprawie juryzdykcji dla ks. W. Bąka z dnia 11.10.1957 r. CAW. Syg. 1033/64/13.

Nr 144. - Rozkaz nr 124 z dnia 20.08.1947 r. MON w sprawie zwolnienia na święta oficerów i żołnierzy wyznania mojżeszowego. CAW. Syg. 21/535/116.

Nr 145. - Pismo dziekana OW II ks. ppłka Wilkowskiego do kapelanów etatowych i pomocniczych OW II z dnia 10.03.1949 r. CAW. Syg. 46/535/53.

Nr 146. - Wystąpienie ks. mjra Juliana Humeńskiego na Ogólnokrajowym Zjeździe Delegatów Księży Katolickich w Warszawie w dniach 20-21.02.1952 r. CAW. Syg. 48/535/355.

Nr 147. - Instrukcja dla duchownych wojskowych wydana przez Samodzielny Referat Oświatowy DOK Nr I z dnia 21.04.1936 r. CAW. Syg. 371.1.56.

Nr 148. - Statut Ordynariatu Wojskowego czyli Polowego w Polsce. Obwieszczenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 12.02.1991 r.

Nr 149.- Organizacja duszpasterstwa wojskowego w Polsce. Wytyczne Biskupa Polowego z dnia 17.06.1991 r.

Nr 150. - Konstytucja Apostolska "Spirituali militum cure" z dnia 21.04.1986 r.

Nr 151. - Dekret przywracający Ordynariat Polowy w Polsce, Dekret zatwierdzający Statuty Ordynariatu Polowego w Polsce, Dekret Nuncjusza Apostolskiego w Polsce w sprawie przywrócenia Ordynariatu Polowego w Polsce (26.01.1991 r.).

Nr 152. - Obwieszczenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 19.04.1993 r. poz. 13 w sprawie ogłoszenia Statutu Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego.

Nr 153. - Wytyczne Minsitra Obrony Narodowej w sprawie współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Polowym. Dziennik Rozkazów MON poz. 39 z dnia 9.05.1991 r.

Nr 154. - Pismo Generalnego Dziekana WP do zastępcy szefa GZP WP gen. Melenasa z dnia 17.02.1955 r. w sprawie kościoła w Bemowie. CAW. Syg. 133/535.

Nr 155. - Pismo Marszałka Żymierskiego do gen. Jaroszewicza w sprawie kaplicy w Gdańsku z dnia 3.04.1948 r. CAW. Syg. 49/535/256.

Nr 156. - Pisma pomiędzy Administracją Apostolską Śląska Opolskiego a Generalnym Dziekanem WP w sprawie kościoła garnizonowego w Gliwicach. CAW. Syg. 48/535/571, 541, 533, 529.

Nr 157. - Umowa pomiędzy Wojskiem Polskim a Rzymsko-Katolicką Kurią Arcybiskupią we Wrocławiu w sprawie korzystania przez parafię cywilną z kościoła garnizonowego w Jeleniej Górze z dnia 15.01.1958 r. CAW. Syg. 1033/64/26.

Nr 158. - Pismo Poselskiej Komisji Wyznaniowej i Narodowościowej do Ministra Obrony Narodowej w sprawie kościoła garnizonowego w Kaliszu z dnia 28.10.1946 r. CAW. Syg. 49/535/175; Historia kościoła garnizonowego w Kaliszu. CAW. Syg. 49/535/183.

Nr 159. - Pismo ks. mjra Michała Zawadzkiego do Generalnego Dziekana WP z dnia 22.11.1946 r. w sprawie kościoła garnizonowego w Kielcach. CAW. Syg. 49/535/263.

Nr 160. - Pismo do kwatermistrza OW III w Poznaniu od komendanta garnizonu Łódź w sprawie kościoła garnizonowego p.w. św. Ducha w Łodzi z dnia 12.04.1949 r. CAW. Syg. 71/535/324.

Nr 161. - Pismo do Ministra Obrony Narodowej od Generalnego Dziekana WP w sprawie współużywania kościoła garnizonowego p.w. św. Ducha w Łodzi przez parafię cywilną z dnia 7.06.1949 r. CAW. Syg. 49/535/14.

Nr 162. - Akt przekazania kościoła Św. Trójcy dla Wojska Polskiego z dnia 26.05.1945 r. CAW. Syg. 49/535/55.

Nr 163. - Pismo biskupa Łódzkiego w sprawie utworzenia parafii cywilnej przy kościele garnizonowym św. Ducha z dnia 31.12.1947 r. CAW. Syg. 44/535/61.

Nr 164. - Zaświadczenie Kurii Łódzkiej o utworzeniu parafii cywilnej przy kościele św. Ducha w Łodzi z dnia 15.05.1948 r. CAW. Syg. 49/535/81.

Nr 165. - Pismo Ministra Obrony Narodowej do Generalnego Dziekana WP w sprawie projektu umowy między wojskiem a biskupem łódzkim w sprawie wykorzystania kościoła garnizonowego dla potrzeb parafii cywilnej z dnia 4.06.1949 r. CAW. Syg. 49/535/19.

Nr 166. - Umowa zawarta w dniu 1.07.1949 r. pomiędzy Skarbem Państwa zastąpionym przez Generalnego Dziekana a Rzymsko-Katolicką Kurią Biskupią w Łodzi w sprawie kościoła garnizonowego św. Ducha. CAW. Syg. 49/535/5.

Nr 167. - Pismo Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego do Ministra Obrony Narodowej w sprawie rekompensaty za kościół św. Ducha w Łodzi z dnia 16.06.1959 r. CAW. Syg. 1033/64/37.

Nr 168. - Pismo do Szefa GZP od Generalnego Dziekana WP w sprawie kościoła garnizonowego św. Jerzego w Łodzi z dnia 31.10.1957 r. CAW. Syg. 1033/64/14.

Nr 169. - Departamentu Wyznaniowego Ministerstwa Administracji Publicznej od Generalnego Dziekana WP w sprawie odzyskania kościoła garnizonowego w Przemyślu z dnia 16.05.1949 r. CAW. Syg. 49/535/440.

Nr 170. - Meldunek proboszca garnizonu Rzeszów do Generalnego Dziekana WP w sprawie kościoła garnizonowego w Przemyślu z dnia 12.02.1957 r. CAW. Syg. 1033/64/14.

Nr 171. - Protokół zdawczo-odbiorczy nr 62 w sprawie przekazania kościoła poewangelickiego w Sopocie dla potrzeb duszpasterstwa wojskowego z dnia 28.01.1948 r. CAW. Syg. 30/535/101.

Nr 172. - Pismo do Generalnego Dziekana WP od dziekana DOW IV w sprawie kościoła garnizonowego we Wrocławiu z dnia 18.08.1946 r. CAW. Syg. 48/535/45.

Nr 173. - Protokół w sprawie przekazania kościoła św. Elżbiety dla potrzeb duszpasterstwa wojskowego z dnia 22.11.1946 r. CAW. Syg. 22/535.

Nr 174. - Pokwitowanie na kwotę 150 tys. zł subwencji dla Pełnomocnika Konsystorza Polskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego z dnia 31.03.1947 r. CAW. Syg. 48/535/58.

Nr 175. - Powierzenie w zarząd kościoła św. Elżbiety dla ks. mjra Romana Szemraja przez Administrację Apostolską Dolnego Śląska z dnia 22.04.1947 r. CAW. Syg. 48/535/42.

Nr 176. - Pismo Generalnego Dziekana do ks. K. Milika Administratora Apostolskiego Dolnego Śląska w sprawie przejęcia kościoła św. Elżbiety we Wrocławiu przez wojsko z dnia 22.05.1947 r. CAW. Syg. 48/535/34.

Nr 177. - Wykaz inwentaryzacyjny kościoła garnizonowego we Wrocławiu. CAW. Syg. 48/535/66.

Nr 178. - Budżet kościoła garnizonowego we Wrocławiu na rok 1950. CAW. Syg. 80/535/7.

Nr 179. - Meldunek ks. ppłka Józefa Węgrzyna w sprawie pożaru kościoła garnizonowego św. Elżbiety we Wrocławiu z dnia 8.06.1960 r. CAW. Syg. 1033/64/52.

Nr 180. - Inwentarz kościoła garnizonowego św. Barbary w Żarach z dnia 25.01.1949 r. CAW. Syg. 46/535/59.

Nr 181. - Metody i sposoby pracy księży kapelanów z żołnierzami, zamieszczone w "Naszej Służbie" nr 11 z 1.07.1992 r. i nr 8 z 15.05.1992 r.

Nr 182. - Wykaz duchowieństwa wojskowego oraz parafii, kościołów i kaplic wojskowych wyznania katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej na 1929 rok.

Nr 183. - Wykaz kościołów garnizonowych WP z 10.09.1948 r. CAW. Syg. 43/535/196.

Nr 184. - Zarządzenie kwatermistrzowskie nr 165 w sprawie należności finansowych dla kościołów garnizonowych z dnia 26.08.1948 r. CAW. Syg. 44/535/64.

Nr 185. - Zapotrzebowanie ryczałtu na wydatki związane z utrzymaniem kościołów garnizonowych na rok 1947. CAW. Syg. 18/535/323.

Nr 186. - Protokół Konferencji Dziekańskiej z 1930 roku. CAW. Syg. I 300.19.2.

Nr 187. - RW Nr 11 z 15.06.1927 r. CAW. Syg. I 300.19.2.

Nr 188. - Umowa na wykonanie kaplic polowych z dnia 9.11.1948 r.; pismo Generalnego Dziekana w sprawie kaplic polowych. CAW. Syg. 40/535/65.

Nr 189. - Inwentarz kaplicy polowej nr 141 z 1939 roku. CAW. Syg. 49/535/344.

Nr 190. - Wytyczne Generalnego Dziekana dla księży kapelanów z 15.03.1950 r. CAW. Syg. 75/535.

Nr 191. - Pismo w sprawie kościołów garnizonowych w Białymstoku z 10.12.1947 r. CAW. Syg. 48/535.

Nr 192. - Pismo w sprawie kościoła garnizonowego w Częstochowie z 15.01.1946 r. CAW. Syg. 48/535/191.

Nr 193. - Pismo w sprawie kościoła garnizonowego w Elblągu z 23.09.1949 r. CAW. Syg. 49/535.

Nr 194. - Pismo w sprawie kościoła garnizonowego w Ostrowie Wielkopolskim z 13.09.1946 r. CAW. Syg. 49/535.

Nr 195. - Sprawozdanie kasowe Generalnego Dziekanatu WP za drugi kwartał 1949 roku. CAW. Syg. 64/535.

Nr 196. - Plan inwestycji budowalnych na lata 1950-1955 Generalnego Dziekanatu WP. CAW. Syg. 71/535.

Nr 197. - Wykaz etatowych cmentarzy wojskowych z 25.01.1949 r. CAW. Syg. 43/535.

Nr 198. - Pismo w sprawie nagród i zapomóg do Generalnego

Dziekana WP z 8.07.1954 r. CAW. Syg. 123/535.

Nr 199. - Pismo do ks. mjra F. Frankowskiego w sprawie podatku dochodowego z 4.06.1956 r. CAW. Syg. 123/535.

Nr 200. - Protokoły w sprawie przyjęcia innowierców do Kościoła Katolickiego przez kapelanów wojskowych z dnia 27.10.1947 r., 12.09.1957 r., 11.04.1958 r.

Nr 201. - Umowa w sprawie przyjęcia obowiązków organisty w kościele garnizonowym w Stalinogrodzie w 1956 roku. CAW. Syg. 1033/64/5.

Nr 202. - Pismo Szefa Inspektoratu Szkolenia Sztabu Generalnego WP gen. dyw. L. Komornickiego do Biskupa Polowego gen. bryg. S. L. Głódzia w sparwie zajęc z etyki normatywnej z dnia 4.11.1993 r.

Nr 203. - Pismo Biskupa Polowego WP do Dziekana SOW w sprawie zajęć z etyki normatywnej z dnia 1.12.1993 r.

Nr 204. - Wytcyzne Dziekana SOW dla kapelanów do prowadzenia wykładów z etyki normatywnej z dnia 24.02.1994 r.

Nr 205. - Apel Dziekana SOW do proboszczy parafii cywilnych z terenu SOW o przekazywanie literatury religijnej dla bibliotek wojskowych.

Nr 206. - Pismo Biskupa Polowego WP w sprawie mianowania księży dziekanów okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych z dnia 1.07.1992 r.

Nr 207. - Wytyczne do działalności duszpasterskiej wydane dla księzy dziekanów przez Biskupa Polowego z dnia 17.03.1993 r.

Nr 208. - Pismo Biskupa Polowego w sprawie przekazywania stypendiów ze mszy św. do Kurii Biskupiej z dnia 26.08.1991 r.

Nr 209. - Wytyczne do pracy duszpasterskiej Dziekana SOW z dnia 9.09.1993 r.

Nr 210. - Wytyczne do pracy duszpasterskiej Dziekana SOW oraz kwestionariusz wizytacji kanonicznej z dnia 4.11.1993 r.

Nr 211. - Pismo Szefa Inspektoratu Logistyki Sztabu Generalnego WP w sprawie zasad i trybu zawierania umów wspólnego użytkowania obiektów sakralnych nie będących w zarządzie wojska. Wzór umowy.

Nr 212. - Instrukcja Biskupa Polowego o tworzeniu i organizacji diecezjalnych zespołów synodalnych II Polskiego Synodu Plenarnego w Ordynariacie Polowym WP z dnia 4.12.1992 r.

Nr 213. - Pismo Wikariusza Generalnego Biskupa Polowego w sprawie szkolenia księży kapelanów z dnia 18.11.1992 r.

Nr 214. - Zarządzenie Nr 72/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 6.04.1994 r. w sprawie organizacyjnego usytuowania Ordynariatu Polowego w resorcie obrony narodowej oraz współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Polowym.

Wyznania religijne

Uwaga. Gwiazdką (*) oznaczono Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej.

TABL. 35(97). **WYZNANIA RELIGIJNE W POLSCE**
Stan w dniu 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	1985	1991	1985	1991	1985	1991	
	parafie, zbory, gminy wyznaniowe		kościoły, kaplice, domy modlitwy		duchowni		wierni
Kościół Katolicki							
obrządek:							
Rzymskokatolicki	8101	8905	15114	14335	22040	23578	35894538[a,b]
Greckokatolicki	.	90	.	90[c]	.	70	300000[b]
Neounicki	.	1	.	1	.	1	300[b]
Ormiański	.	2	.	2[c]	.	2	8000[b]
Starokatolickie							
Kościół Polskokatolicki*	92	91	97	92	114	113	52400
Starokatolicki Kościół Mariawitów*	42	41[d]	56	56	30	29	24774[b]
Kościół Katolicki Mariawitów*	23	29	35	16	43	21[e]	2992
Prawosławne							
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny*	242	250[d]	313	410	234	259	570600
Wschodni Kościół Staroobrzędowy	4	4	5	4	2	3	2576
Protestanckie i tradycji protestanckiej							
Kościół Ewangelicko-Augsburski*	121	293[d]	329	328	90	120	ok. 100000
Kościół Ewangelicko-Reformowany*	14	10[d]	13	12	5	8	ok. 4000
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny*	60	41	55	50	38	41	2963
Polski Kościół Chrześcijan Baptystów	129	98	63	68	61	66	5037
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	121	99	121	110	84	86	8418
Adwentyści Dnia Siódmego Poruszenie Reformacyjne	—	—	—	—	—	—	57[b]
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	30[d]	19	5	5[f]	22	6	362
Chrześcijańska Wspólnota Zielonoświątkowa	.	25[d]	.	3	.	45	1470
Kościół Boży w Chrystusie	—	9	—	5	—	30	727
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	.	19	.	5	.	32	1460[b]
Kościół Zielonoświątkowy	.	128	.	90	.	224	12886
Ewangeliczna Wspólnota Zielonoświątkowa	3	4	1	3	7	9	375
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	27	25	6	6	48	38	388
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	92	88	3	3	308	273	2581
Świecki Ruch Misyjny „Epifania"	79	78	146[f]	129	427	407	1957
Związek Badaczy Biblii	.	12	.	—	.	16	86
Uczniowie Ducha Świętego	—	—	—	1[f]	—	—	1000
Związek Wyznania Świadków Jehowy	.	1296	.	—	.	—	99602[a]
Stolica Apostolska w Jezusie Chrystusie	—	1	—	—	.	7	80
Nowoapostolski Kościół w Polsce	12	25[d]	8	8	35	33	1160[b]

a Dotyczy liczby ochrzczonych. *b* 1990 r. *c* Łącznie z obiektami wynajmowanymi. *d* Łącznie z placówkami niższymi niż parafie. *e* W tym 15 kobiet. *f* Łącznie z mieszkaniami prywatnymi wykorzystywanymi do celów religijnych. *g* Dotyczy głosicieli. *h* Liczba pieczętowanych Duchem Świętym.

TABL. 35(97). **WYZNANIA RELIGIJNE W POLSCE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	1985	1991	1985	1991	1985	1991	
	parafie, zbory, gminy wyznaniowe		kościoły, kaplice, domy modlitwy		duchowni		wierni
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.)							
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych Dni Ostatnich (Mormoni)	.	6	.	1	.	64	283
Kościół Zborów Chrystusowych	.	26	.	30	.	60	3471
Kościół Chrystusowy	20	12	3	5	26	25	4798
Ewangeliczny Związek Braterski	.	25	.	8	.	23	430
Kościół Wolnych Chrześcijan	32	32	21	27	—	31	2217
Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan	5	3	—	5	—	—	209[b]
Jednota Braci Polskich	2	—	1	1	13	19	161
Zbór Chrześcijański	—	1	—	1	—	4	20
Zbór Ewangelicznych Chrześcijan w Duchu Apostolskim	—	1	—	1	—	1	111
Zbór Ewangeliczny „Syjon"	—	1	—	1	—	3	19[b]
Islamskie							
Muzułmański Związek Religijny	6	6	2	2	5	4	4000
Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej	—	—	—	—	—	1	53
Stowarzyszenie Braci Muzułmańskich	—	3	—	1	—	4	56
Judaistyczne							
Związek Religijny Wyznania Mojżeszowego	16	13	23	22	—	—	1560[b]
Karaimski Związek Religijny	4	3	1	—	2	3	200
Dalekiego Wschodu							
Stowarzyszenie Buddyjskie Zen-Czogie	13	—	13	1	28	56	452
Stowarzyszenie Buddyjskie Centrum Zen Kannon	—	—	—	1	—	—	41[b]
Stowarzyszenie Buddyjskie Karma Kagyu	—	12	—	1	—	—	—
Stowarzyszenie Buddyjskie Sangha Kandzeon	—	4	—	6	—	2	109[b]
Wspólnota Bez Bram Związek Buddystów Zen Rinzai	—	3	—	3[f]	—	—	24[f]
Związek Adżapa Yoga	—	2	—	—	—	1	123
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	—	3	—	3	—	89	3000
Światowy Uniwersytet Duchowy Brahma Kumaris Raja Yoga	—	12	—	16	—	14	138
Inne							
Wspólnota Religijna Lectorium Rosicrucianum Międzynarodowa Szkoła Złotego Różokrzyża	—	—	—	1	—	—	106[b]
Instytut Wiedzy o Tożsamości	—	8	—	5	—	5	410
Misja „Centrum Służby Życia"	—	1	—	1	—	1	30
Miasto Chrystusa „Jeruzalem Nowe"	—	—	—	—	—	15	200
Kościół Zjednoczeniowy	.	18	.	35	.	—	165[f]
Związek Wyznaniowy „Misja Łaski"	.	—	.	—	.	4	85
Zbór Stanowczych Chrześcijan	.	—	.	1	.	9	300

b 1990 r. *f* Łącznie z mieszkaniami prywatnymi wykorzystywanymi do celów religijnych. *i* Równocześnie osoby duchowne.

Źródło: Statystyczna Ankieta Wyznaniowa GUS oraz w odniesieniu do Kościoła rzymskokatolickiego dane Zakładu Socjologii Religii SAK.

Kościół Katolicki w Polsce

W Kościele Katolickim w Polsce występują cztery obrządki: rzymskokatolicki (łaciński), greckokatolicki oraz neounicki i ormiański. Kościół Katolicki o obrządku greckokatolickim, ze stolicą biskupią w Przemyślu, posiada cztery dekanaty: w Koszalinie, Oleśnicy, Olsztynie i Przemyślu; o obrządku neounickim obejmuje jedną parafię w Kostomłotach k/Terespola; o obrządku ormiańskim dwie parafie: w Gliwicach i w Gdańsku.

Organizacja **Kościoła obrządku rzymskokatolickiego** w Polsce obejmowała do 25 III 1992 r. 7 metropolii, w ramach których istniało 27 jednostek, tj. 26 diecezji (w tym dwie: białostocka i drohiczyńska powołane 13 czerwca 1991 r., podczas IV pielgrzymki Ojca Świętego Jana Pawła II do Polski), których obszar był całkowicie położony na terenie kraju oraz obszar części archidiecezji lwowskiej zarządzany przez Administratora Apostolskiego z siedzibą w Lubaczowie.

Kanoniczny układ metropolii i diecezji był następujący:

— metropolia gnieźnieńska: archidiecezja gnieźnieńska oraz diecezje: chełmińska, gdańska, koszalińsko-kołobrzeska, szczecińsko-kamieńska, włocławska;
— metropolia krakowska: archidiecezja krakowska oraz diecezje: częstochowska, katowicka, kielecka, tarnowska;
— metropolia lwowska: archidiecezja lwowska oraz diecezje: łucka, przemyska;
— metropolia poznańska: archidiecezja poznańska;
— metropolia warszawska: archidiecezja warszawska oraz diecezje: lubelska, łódzka, płocka, sandomiersko-radomska, siedlecka, warmińska;
— metropolia wileńska: archidiecezja wileńska oraz diecezje: białostocka, drohiczyńska, łomżyńska, pińska;
— metropolia wrocławska: archidiecezja wrocławska oraz diecezje: gorzowska, opolska.

Bullą „Totus tuus Poloniae Populus", z dnia 25 marca 1992 r., papież Jan Paweł II ustanowił 13 metropolii w Polsce: gnieźnieńską, krakowską, poznańską, warszawską, wrocławską, przemyską, szczecińsko-kamieńską, gdańską, warmińską, białostocką, częstochowską, katowicką i lubelską oraz 1 archidiecezję (łódzką) bezpośrednio podlegającą Stolicy Świętej i 39 diecezji.

Kościół Polskokatolicki

Kościół Polskokatolicki został założony w końcu XIX wieku w środowisku polskich emigrantów w USA. Na terenie Polski powstał w 1920 r., a zarejestrowany został jako związek wyznaniowy w 1946 r. Obecnie Kościół Polskokatolicki podzielony jest na trzy diecezje: warszawską, wrocławską oraz krakowsko-częstochowską z siedzibą w Częstochowie.

Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny

W skład metropolii Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego wchodzą:

— archidiecezja warszawsko-bielska obejmująca dekanaty: Warszawa, Hajnówka, Narew z siedzibą w Klejnikach, Siemiatycze z siedzibą w Żerczycach,
— diecezja białostocko-gdańska obejmująca dekanaty: Gdańsk, Białystok, Gródek, Olsztyn, Sokółka,
— diecezja łódzko-poznańska obejmująca dekanaty: Łódź, Kraków, Bydgoszcz,
— diecezja przemysko-nowosądecka obejmująca dekanaty: Przemyśl z siedzibą w Sanoku, Nowy Sącz z siedzibą w Krynicy Górskiej,
— diecezja wrocławsko-szczecińska obejmująca dekanaty: Wrocław z siedzibą w Lubiniu, Zielona Góra z siedzibą w Poznaniu, Szczecin, Koszalin,
— diecezja lubelsko-chełmska obejmująca dekanaty: Biała Podlaska, Lublin, Włodawa z siedzibą w Horostycie.

Kościół Ewangelicko-Augsburski

W skład Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego wchodzą diecezje: cieszyńska, mazurska, pomorsko-wielkopolska, warszawska i wrocławska.

Związek Wyznania Świadków Jehowy

W Polsce prawnie reprezentuje Świadków Jehowy siedmioosobowy Zarząd, współpracujący z centralnym Ciałem Kierowniczym mającym siedzibę w Nowym Jorku. Odpowiednikiem funkcji duchownego, w znaczeniu umownym, jest „ordynowany sługa Boży", który jest ochrzczony i posiada wiedzę w zakresie podstawy nauki biblijnej. Podstawową funkcją spełnianą przez Świadków Jehowy jest głoszenie nauk zawartych w Piśmie Świętym. W 1991 r. oddały się na czynienie woli Bożej 10842 osoby, co zostało potwierdzone chrztem wodnym; liczba głosicieli Pisma Świętego zwiększyła się do 99602; w 1991 r. w uroczystości Świadków Jehowy — Pamiątce Śmierci Jezusa — wzięły udział 200422 osoby.

TABL. 36(98). **WIERNI I DUCHOWIEŃSTWO KOŚCIOŁA RZYMSKOKATOLICKIEGO W POLSCE WEDŁUG DIECEZJI W 1991 R.**

DIECEZJE	Wierni w tysiącach[a,b]	Księża diecezjalni[c]	Księża zakonni[b]	Alumni diecezjalni[c]	Bracia zakonni[b]	Siostry zakonne[b]
OGÓŁEM	**35894,5**	**19562**	**4398**	**4959**	**1292**	**25736**
Białostocka	402,6	278	12	97	3	134
Chełmińska	1659,5	920	178	215	24	938
Częstochowska	1305,1	837	108	146	82	1028
Drohiczyńska	91,6	114	1	22	—	50
Gdańska	614,0	263	91	97	23	260
Gnieźnieńska	1094,3	703	68	156	12	560
Gorzowska	1184,0	475	149	131	12	315
Katowicka	2260,9	1119	158	285	68	1390
Kielecka	966,0	679	61	163	18	498
Koszalińsko-kołobrzeska	976,5	388	109	117	9	328
Krakowska	2428,8	1317	800	327	195	3212
W Lubaczowie	77,4	125	5	36	—	39
Lubelska	1554,0	996	180	319	26	1106
Łomżyńska	634,3	485	29	159	7	220
Łódzka	1592,1	513	139	146	70	835
Opolska	1820,0	801	181	168	45	1345
Płocka	935,0	583	58	142	18	435
Poznańska	1845,0	925	253	170	142	1749
Przemyska	1425,0	1253	234	353	81	1413
Sandomiersko-radomska	1370,0	760	86	208	19	400
Siedlecka	862,2	576	53	173	7	453
Szczecińsko-kamieńska	1000,0	365	157	141	26	207
Tarnowska	1305,0	1298	147	301	23	1278
Warmińska	1425,0	651	203	175	—	441
Warszawska	2985,0	1208	435	293	293	4535
Włocławska	1052,7	645	103	154	34	735
Wrocławska	3028,5	1285	400	265	55	1832

a Dotyczy liczby ochrzczonych. *b* Dane za rok 1990. *c* Na podstawie danych Pisma Okólnego Biura Prasowego Episkopatu Polski Nr 1/92/1243; stan w dniu 31 X 1991 r.

Źródło: opracowanie Zakładu Socjologii Religii SAK na podstawie: Ankiety Diecezjalnej 1990 r.

TABL. 37(99). **NAUCZANIE RELIGII[a] W 1990 R.**

DIECEZJE	Prowadzący lekcje					Pomieszczenia parafialne wykorzystane przez szkołę
	księża diecezjalni	księża zakonni	bracia zakonni	siostry zakonne	świeccy	
OGÓŁEM	**13656**	**1460**	**119**	**3654**	**11000**	**1020**
Białostocka	177	3	2	33	88	18
Chełmińska	610	51	4	128	746	33
Częstochowska	566	42	16	146	155	6
Drohiczyńska	68	1	—	11	33	3
Gdańska	161	26	4	93	110	35
Gnieźnieńska	450	41	1	86	671	87
Gorzowska	347	86	—	92	542	19
Katowicka	880	70	4	319	796	62
Kielecka	427	11	1	113	328	16
Koszalińsko-kołobrzeska	319	82	14	55	390	7
Krakowska	913	143	—	301	108	50
W Lubaczowie	60	2	—	8	7	1
Lubelska	625	16	7	116	556	21
Łomżyńska	260	17	3	61	480	16
Łódzka	367	56	8	182	783	5
Opolska	545	89	7	139	438	115
Płocka	390	19	3	61	764	15
Poznańska	823	38	11	245	606	41
Przemyska	887	103	5	179	45	200
Sandomiersko-radomska	588	63	3	102	254	22
Siedlecka	385	36	—	88	202	23
Szczecińsko-kamieńska	303	102	1	88	310	25
Tarnowska	937	33	—	172	122	70
Warmińska	416	100	—	92	518	39
Warszawska	807	64	18	399	794	28
Włocławska	429	32	3	103	634	31
Wrocławska	916	134	4	242	520	32

a Dotyczy Kościoła obrządku rzymskokatolickiego; ponadto patrz tabl. 10 na str. 416 w dziale „Szkolnictwo i wychowanie".

Źródło: opracowanie Zakładu Socjologii Religii SAK na podstawie: Ankiety Diecezjalnej 1990 r.

TABL. 38(100). **WIERNI I DUCHOWIEŃSTWO KOŚCIOŁA RZYMSKOKATOLICKIEGO NA ŚWIECIE W 1988 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wierni w % ogółu ludności	Biskupi	Księża diecezjalni	Księża zakonni	Alumni diecezjalni	Alumni zakonni	Bracia zakonni	Siostry zakonne
ŚWIAT	**17,6**	**4126**	**254796**	**147134**	**61651**	**30522**	**63733**	**893418**
KONTYNENTY								
Afryka	13,4	487	9184	10085	10118	2518	5495	40789
Ameryka — ogółem	63,5	1589	68414	50989	20189	10821	19516	269967
Północna	24,4	549	40977	25974	4508	2429	10853	144072
Środkowa	78,4	256	10136	6086	5572	2269	2204	35162
Południowa	89,1	784	17301	18929	10109	6123	6459	90733
Azja	2,6	578	16530	14238	11149	7291	5898	103314
Europa	39,6	1365	157889	69153	19674	9582	30221	465273
Australia i Oceania	26,9	107	2779	2669	521	310	2603	14075
WYBRANE KRAJE								
Afryka								
Kamerun	28,8	23	431	459	285	87	223	1332
Ruanda	44,1	11	303	205	231	18	271	1040
Ameryka								
Kanada	45,3	129	6804	5205	594	247	3443	34408
St. Zjedn. Ameryki	22,2	418	34170	20758	3914	2180	7410	109649
Kuba	41,2	10	114	100	21	9	25	290
Meksyk	95,9	107	7876	3164	4161	1314	1174	25106
Argentyna	91,2	90	2968	2714	1707	666	1032	11391
Brazylia	87,9	362	6246	7590	3134	2724	2502	36824
Azja								
Indie	1,7	139	8230	5863	3683	3541	2688	61817
Japonia	0,3	26	570	1343	108	110	370	7252
Europa								
Austria	82,9	20	3197	2276	374	230	604	8924
Belgia	87,9	34	6723	4114	275	194	1926	24956
Czecho-Słowacja	68,9	7	2902	446	570	24	31	6433
Francja	84,9	204	26376	7294	1096	443	4888	69110
Hiszpania	96,7	105	20565	10320	1936	1420	6963	74201
Niemcy[a]	45,6	89	15953	5413	2574	501	2505	51384
Polska	**95,3**	**101**	**17378**	**4476**	**5771**	**2686**	**1427**	**26066**
Szwajcaria	47,7	20	2322	1621	193	43	391	8497
Szwecja	1,6	2	53	60	11	2	15	251
W. Brytania	9,2	65	4786	2403	559	264	760	12045
Włochy	97,9	472	39137	20691	3591	2684	5318	133128

a RFN w granicach sprzed 3 X 1990 r.

Źródło: „Annuarium Statisticum Ecclesiae 1988"

wne
ch
usk.

Biskup Wojsk Polskich do Wojska.

W imię Boże rozpoczynam swe pasterzowanie nad wami, rozpoczynam w imię Jezusa Chrystusa, „bo niemasz w żadnym innym zbawienia“ (Dziej. 4. 12) i w imię Marji, Matki Bożej, Królowej Korony Polskiej.

W imię Jezusowe i w imię Marji Wojsko Polskie przez wieki broniło Chrześcijaństwa, broniło ziemi Ojczystej już to w zwycięskich bitwach pod Chocimem i Wiedniem, już to w klęskach Warny i Cecory.

Polska była obroną Chrześcijaństwa, a murem bywały piersi polskiego żołnierza, o które odbijały się zapędy wrogów Chrześcijaństwa i cywilizacji.

Takiej tradycji szczytnej i wielkiej jesteście wy, spadkobiercami, wy, mówię, polscy żołnierze odrodzonej, zjednoczonej, niepodległej Ojczyzny.

Dziś wy z kolei stajecie się owym żywym murem przed wrogiem, który ze wschodu i z zachodu niesie zniszczenie i zagładę wiary świętej i cywilizacji. Wasze ręce mają go wstrzymać, o wasze piersi ma się on rozbić.

Weźcie, drodzy moi, weźcie w rękę krzyż Chrystusów, a w sercu swem krzewcie miłość Bożą „wydawajcie członki wasze“, jak mówi Apostoł „zbroją sprawiedliwości Boga“ (Rzym. 6. 13), a będziecie niezwyciężeni.

Z miłością Boga łączcie miłość bliźniego, która się zamyka we wzniosłej, bohaterskiej miłości, bo te dwie miłości ściśle się z sobą łączą i jedna z drugiej wypływa, dobry żołnierz kocha Boga, kocha Ojczyznę.

Miłujcie wiarę naszą świętą Rzymsko-katolicką, w której od wieków wzrósł nasz naród. Ona — ta wiara nasza święta, krzepiła serca naszych praojców w bojach, ona po dziś dzień daje moc duchową, napawa męstwem w niebezpieczeństwie, koi w cierpieniu nadzieją nieśmiertelnej zapłaty w niebie.

„Obleczcie się tedy w zbroję światłości, obleczcie się w Pana Jezusa Chrystusa“ (Rzym. 13. 12. 14), jak mówi Apostoł, t. j. wyrażajcie Jezusa uczynkami swemi, aby jego świętość, Jego wstrzemięźliwość, czystość, miłość w was się odbijały.

Obleczcie się w zbroję światłości, weźcie tarczę wiary i przyłbicę zbawienia i miecz ducha (Ef. 6. 17).

Niech z wami będzie Jezus i Marja, rycerze mili, niech waszem hasłem będzie Jezus i Marja, niech waszem zwycięstwem będzie Jezus i Marja. Błogosławieństwo Boga Najwyższego niech na was spłynie — Amen.

(—) † Stanisław Gall
Biskup.

Warszawa
w uroczystość Katedry św. Piotra
22. lutego 1919 r.

CAW I 300.19.1

Biskup Wojsk Polskich do Kapelanów wojska.

Z pozdrowieniem i ze słowem serdecznem zwracam się do Was, Czcigodni kapłani, którzy macie powierzoną pieczę duchową nad żołnierzem polskim. Rozumiecie całą doniosłość swego zadania, żeli w zwykłych warunkach pasterzowanie wśród wojska jest i nader ważne i nader trudne, to w tych mowych czasach, w których pracujemy, staje się stokroć trudniejszem i ważniejszem, należy bowiem rza uchronić i zabezpieczyć od wpływów bezbożnych i wywrotowych, które nań czychać mogą.

Dlatego dość zalecić Wam, nie mogę, Czcigodni kapłani, abyście pieczy swej powierzonych żołotoczyli ojcowską opieką, abyście przedewszystkiem obowiązki swe spełniali gorliwie i starannie.

W każdą niedzielę i święto regularnie i z namaszczeniem odprawiajcie według przepisów liturgih nabożeństwo, a w stosownej nauce, starannie przygotowanej, wykładajcie podstawowe zasady religji j, znajomość bowiem tych zasad pogłębi i uświadomi w duszy wiernych wiarę świętą, wzmocni h przekonania.

Nadto nie omieszkajcie wśród nich budzić ducha pobożności, szerząc chwalebną praktykę częstej iedzi i Komunji św., adoracji N. Sakramentu, Różańca św., w wielkim poście Gorzkich żali, oraz h praktyk religijnych, związanych z rokiem kościelnym. A gorąca taka i żywa pobożność zahartuje żołnierza na niebezpieczeństwa, z któremi dziś spotkać się może i przyniesie mu ulgę i ukojenie rpieniu, oraz przy zgonie.

Gorliwość swą podwójcie, Czcigodni kapłani, przedewszystkiem na polu bitwy, gdy, w oddziałach rnych rannym udzielacie Sakramentów, niech wtedy budzi się w Was prawdziwe ojcowskie serce, z gorącem współczuciem boleje nad cierpieniem swych synów duchowych, a zapobiega, aby nikt ł nie umierał bez pomocy religijnych.

Zasilajcie tedy rannych w ich cierpieniu, a przedewszystkiem na drogę wieczności świętemi pomojakie w łasce nadprzyrodzonej podaje nam wiara nasza, czyńcie to z poświęceniem i z odwagą, ującą kapłana katolickiego, który ufny w swe wysokie posłannictwo, umie stawić śmiało czoło nieeczeństwu i z całem oddaniem spełnia swe wzniosłe obowiązki.

Z niemniejszą gorliwością pracujcie po szpitalach, dokąd rannych przewożą, starajcie się nad stkimi rozciągnąć baczną opiekę duchową, dążąc do łoża chorego nietylko wtedy, gdy tego zażąda, uprzedzając jego prośby, pierwsi przychodźcie doń ze słowem pociechy, z posługą religijną, już to rawiając wspólnie po salach modlitwy, już to śpiewając pieśni pobożne, już wreszcie odprawiając Mszę Św.

Kapłan słusznie się mężem modlitwy zowie, nietylko zaś pacierze kanoniczne pobożnie odmawiajcie, achowajcie chwalebny zwyczaj codziennej medytacji, skąd kapłan bierze swą gorącość ducha i czerpie ość głębokich myśli, potrzebnych mu przy nauczaniu; przypominam też obowiązek dorocznych rekoi. Kapłan nietylko słowem, ale i życiem swem przyświecać winien, jak to Paweł św. zaleca uczniowi nu Tytusowi; „samego siebie we wszystkiem podawaj przykładem dobrych uczynków w nauce, czerości, w powadze: słowo zdrowe, nienaganione, aby się ten, który jest przeciwny zawstydził, nie ąc nic, coby o nas miał mówić złego“ (Tyt. 2, 7—8).

Sobór Trydencki orzeka: „sic decet omnino clericos in sortem Domini vocatos vitam moresque componere, ut habitu, gestu, incessu aliisque omnibus rebus nihil nisi grave moderatum ac religione eum prae se ferant“ (Sess. XXII. c. I).

Conversemur quasi Dei templa, ut Deum in nobis constet habitare (S. Cypr.).

Kapłan zawsze pamiętać winien o tem, że jest kapłanem i odpowiednio do swego stanu się ubierać, ć szatę kapłańską, vestis talaris, co odpowiada duchowi Kościoła i przepisom. Nigra vestis insinuat ilitatem mentis, vile vestimentum denuntiat mundi contemptum (S. Bernard).

Całe Wasze postępowanie, zachowanie, wszystkie rozmowy, czyny, wszystkie stosunki koleżeńskie, rzyskie, nacechowane być mają powagą, statkiem, umiarkowaniem, namaszczeniem, taktem, co wywoj szacunek należny stanowi duchownemu i budzi zaufanie.

Przesyłam Wam, Czcigodni kapłani, w końcu swe pasterskie błogosławieństwo, proszę Was gorąco, cie o mnie nie zapominali w modlitwach Waszych.

Szczerze Wam oddany

† **Stanisław Gall**
Biskup

Warszawa,
Uroczystość Katedry Św. Piotra.
22 lutego 1919 r.

CAW I 300.19.1

Nr. 298. 13,3,19. 300. Drukarnia Minist. Spr. Wojsk.

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH.
—
KURJA BISKUPIA
WOJSK POLSKICH.

dn. 10 września 1920 r.

№ 7988.

Do

Katolickiego Duchowieństwa wojskowego,

Chcąc przyjść z pomocą żołnierzowi naszemu w jego potrzebach religijno - kulturalnych, Kurja Biskupia W. P. ma zamiar przystąpić do wydawania pisma. Zadaniem tego organu będzie szerzenie oświaty w wojsku w duchu chrześcijańsko - katolickim i narodowo - bezpartyjnym.

Pismo będzie wychodziło w formie tygodnika pod nazwą **„RYCERZ POLSKI"**.

Pierwszy numer ma się ukazać w pierwszych dniach października r. b.

W tym celu Kurja Biskupia zwraca się z gorącą prośbą do Księży Kapelanów, aby zechcieli zainteresować się tem wydawnictwem. Pożądanem jest przeto, aby Księża Kapelani zechcieli wziąść udział w tej pracy nadsyłając artykuły, które mogłyby pouczyć, oświecić, podnosić moralnie naszego żołnierza, jako to artykuły z chwili bieżącej oświetlone po katolicku, religijne i apologetyczne, pogadanki z dziedziny moralnej, historyczne, zwłaszcza z życia naszych bohaterów chrześcijańskich, opisy uroczystości narodowych lub kościelnych na froncie, kroniki i t. p.

Pożądane są też korespondencje samych żołnierzy, przez które oni, wypowiadając swoje poglądy i wyrażając swoje życzenia, mogliby nawiązać kontakt z Redakcją i przyczynić się do aktualności i żywotności samego pisma. Księża Kapelani mogą żołnierzy do takich korespondencyj skutecznie zachęcić.

Ponieważ pismo będzie wydawane z ilustracjami pożądane jest, aby Księża Kapelani zdobywali fotografje przy okazji uroczystości i wypadków na froncie i przesyłali takowe do Kurji Biskupiej W. P.

Wikarjusz Generalny W. P.
Ks. Jan PAJKERT
Kanonik.

CAW I 300.19.1

Rozkaz Wewnętrzny

do Duchowieństwa Wojskowego W. P.

№ 26.

Warszawa, dnia 2 listopada 1919 r.

CENTR. ARCH. WOJ.

§ 1.

Do Wielebnego Duchowieństwa Wojsk Polskich.

W wielkim momencie naszej twórczej pracy ku odbudowie Ojczyzny, widzimy to olbrzymie dą-enie Narodu, mające na celu zespolenie i zharmonizowanie wszystkich szlachetnych wysiłków dla utrwa-enia wolności tej rozszarpanej do niedawna Ziemi. Armja Polska, uwieńczona wawrzynami świetnych wycięstw, przoduje całemu Narodowi, stojąc na straży, przywróconej nam przez Opatrzność, Wolności.

I wy, bracia kapłani, wezwani głosem obowiązku, stanęliście do szeregów ochotnie, by z szarym ołnierzem dzielić wspólną dolę, — i więcej nawet — być temu żołnierzowi podtrzymaniem w ciężkich hwilach i umocnieniem w cnocie rycerskiej. I wierzę w to, że każdy z was jest ojcem i opiekunem po-ierzonych mu szeregów żołnierskich.

Odwiedzając naszego żołnierza w okopach, na placówkach i na pozycjach frontowych dostrzegłem, e młode i niezagospodarowane Państwo nie jest w stanie dostarczyć żołnierzowi tego wszystkiego, czego ego twardy zawód wymaga. Cały Naród musi okazać ofiarną pomoc swemu bohaterskiemu obrońcy. eżeli wielkie i bogate państwa Zachodu, nie bacząc na doskonałe zaopatrzenie armji, roztoczyły społeczną piekę nad swoim żołnierzem, tembardziej, winno to uczynić nasze społeczeństwo. I wy, bracia kapłani, tórzy codziennie patrzycie na te braki, niewątpliwie głębiej je odczuwacie i pragniecie im zaradzić.

W dzień zjednoczenia armji odezwałem się do naszego Narodu z wezwaniem o opiekę serdeczną ad naszym żołnierzem, ale do was się zwracam, jako do drogich swoich współpracowników o podtrzy-anie rozpoczętej akcji. Nie wątpię, że wasze szlachetne serca nie zawiodą mego oczekiwania; wiem, że ołożycie wszelkich starań do ułatwienia ludziom dobrej woli okazanie tej opieki żołnierzowi polskiemu.

Wierzcie mi, bracia drodzy, że praca nad materjalnem zaopatrzeniem żołnierza (zwłaszcza wobec bliżającego się chłodu zimowego) ułatwi Wam i pracę inną, wyższą i świętszą: nad duszami żołnierskiemi, a które bierzecie odpowiedzialność przed Bogiem.

Niechże więc dobry Pan Jezus, karmiący rzesze zgłodniałe, doda Wam Swej miłościwej łaski do zlachetnej a owocnej pracy, dla której z całego serca udzielam Wam pasterskiego błogosławieństwa.

Biskup W. P.:
† Stanisław Gall.

Warszawa dnia 20 października 1919 r.

§ 2.

Następujący księża zostali przez J. E. ks. Biskupa W. P. delegowani na stanowiska kapelanów ojskowych:

1.	ks. Józef Żelaznowski	do 4 pułku piechoty leg.	od 1.10.1919 r.
2.	„ Stanisław Dziadek	„ 7 „	„ 1.10.1919 r.
3.	„ Józef Skokowski	„ szpitala załogi w Mińsku	„ 1.10.1919 r.
4.	„ Jan Keller	„ 10 pułku piechoty	„ 1.10.1919 r.
5.	„ Florjan Dutkiewicz	„ szpitala polowego Nr. 206	„ 17.10.1919 r.
6.	„ Wojciech Łęgowski	„ 23 pułku piechoty	„ 24.10.1919 r.

§ 3.

Następujący ks. ks. kapelani zostali przeniesieni z zajmowanych stanowisk:

1. ks.	Władysław Jarzyna z gr. gen. Żygadłowicza	do szpit. pol. Nr. 404	od 8.10.1919 r.
2. „	dr. Paweł Jarosiński—kap. garn. w Krakowie	„ okr. w Łodzi	„ 14.10.1919 r.
3. „	Antoni Miodoński—kap. garn. w Nowym Sączu	jako kap. garn. w Krakowie	14.10.1919 r.
4. „	Leszek Pryliński—z 10 pułku piechoty	do szpitala pol. Nr. 107	„ 22.9.1919 r.

§ 4.

Następujący ks. ks. kapelani zostali zwolnieni przez J. E. ks. Biskupa z zajmowanych stanowisk na własną prośbę:

1.	ks. Franciszek Zbroja	kapelan	twierdzy Modlin	od 10.10.1919 r.
2.	„ Józef Perkowski	„	Grodzieńsk. p. strzelców	„ 10.10.1919 r.
3.	„ Czesław Rydzewski	„	33 pułku piechoty	„ 10.10.1919 r.
4.	„ Franciszek Tyczkowski	„	1 pułku piechoty leg.	10.10.1919 r.
5.	„ Bonifacy Oleszczuk	„	garnizonu w Wilnie	„ 28.10.1919 r.

§ 5.

Wobec zarządzonej przez J. E. ks. Biskupa W. P. ogólnej kwesty na rzecz żołnierza polskiego wszyscy ks. ks. kapelani dołożą usilnych starań, aby do każdego zakątka Rzeczypospolitej Polskiej dotarła wieść o akcji Duchowieństwa wojskowego — Kurja Biskupia W. P. ze swej strony poczyniła odpowiednie kroki u Władz djecezjalnych, aby duchowieństwo parafjalne poparło myśl ks. Biskupa W. P. i ułatwiło zbiórkę ofiar.

Celem przeprowadzenia planowej i jednolitej zbiórki ofiar w całym kraju wydaje się następujące zarządzenia:

1) ks. ks. dziekani polecą wszystkim kapelanom garnizonowym i pomocniczym, aby zbierali za pokwitowaniem składki — zebrawszy odpowiednią ilość ofiar w naturze i pieniądzach odeślą je do Urzędu dziekańskiego;

2) Urzędy dziekańskie przyjmować będą składki od podległych sobie kapelanów, — zebrane pieniądze prześlą do Kurji Biskupiej W. P., ofiary zaś w naturze zachowają pod swoją opieką,—w tym celu należy postarać się u Władz wojskowych o odpowiedni bezpieczny lokal, by ofiarowane rzeczy można było przechować w całości, aż do decyzji Kurji Biskupiej, która w porozumieniu z ks. ks. dziekanami odpowiednio zarządzi rozdział darów pomiędzy stacjonowane tamże oddziały.

3) Wszystkie urzędy dziekańskie otrzymają kwitarjusze z pieczęcią Kurji Biskupiej W. P., które roześlą pomiędzy ks. ks. kapelanów, mających zająć się zbieraniem ofiar.

Kurja Biskupia W. P. ufa, iż ks. ks. kapelani zrozumieją doniosłość akcji wszczętej przez Naszego Pasterza i nie będą szczędzić trudów, by akcja ta dała jaknajlepsze rezultaty.

CENTR. ARCH. WP

§ 6.

Ks. ks. kapelani, wystawiający **metryki** osobom prywatnym, pobierać mają opłatę stemplową od każdej metryki w kwocie 4 marki **lub 7 koron** (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 66 ex 1919 r. art. 2131).

Naczelny Kapelan W. P.
(—) ks. kan. Jan Pajkert.

Za zgodność:
Sekretarz Kurji B. W. P.
(—) ks. Ludwik Jaroński.

CAW I 300.19.1

№ 1585. 300. 2.XI.1919. Zakł. Graf. Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Do

Wielebnego Duchowieństwa Polskiego!

Drodzy Bracia w Chrystusie.

W tych przełomowych czasach, tak trudnych dla Rzeczypospolitej naszej, Kościół i Ojczyzna powierzyła Wam, Drodzy Bracia Kapłani, duszę Żołnierza polskiego w opiekę duchową. Zdamy przed Bogiem i przed Ojczyzną surowy rachunek z włódarstwa naszego. Musimy tedy wytężać wszystkie siły, abyśmy sprostali zadaniu swemu.

Przedewszystkiem świećcie im przykładem i wzorem swego kapłańskiego żywota. Niech żołnierz widzi w Was namaszczenie i świętość w spełnianiu wzniosłych ceremonji i obrządków. W Kościele i poza Kościołem, w obcowaniu Waszem, w słowie i czynie Waszem niech żołnierz ceni w Was posłannika Bożego.

Zaklinam Was, Drodzy Bracia Kapłani, na miłość Boga i Ojczyzny! otoczcie szczególną i pilną opieką tego drogiego żołnierza naszego!

Przestawajcie z nim często, zyskujcie jego zaufanie, niech on otwiera Wam swe serce, niech wypowiada co go trapi, co go niepokoi, niech wylewa przed Wami wszystkie skargi, wszystkie wątpliwości swoje.

A Wy wzamian po ojcowsku leczcie jego duszę, gdyby chorą była, brońcie ją od złych wpływów, które na nią czychają, urabiajcie ją i umacniajcie w wierze naszej świętej, w tradycjach wielkiej przeszłości naszej, abyście jego duszę, jego serce zachowali dla Boga, dla Ojczyzny, aby ta dusza jego rosła i wzbijała się ku tym wyżynom bohaterstwa, jakiego od niej dziś Ojczyzna oczekuje.

A jeżeli spełnimy święcie nasze zadanie, to zaprawdę przysporzymy Ojczyźnie niezmożonej siły duchowej; przez nią i z nią przyjdzie zwycięstwo ostateczne. Tedy do dzieła, Drodzy Bracia i Kapłani, Bóg naszą pomocą.

Na zbożną pracę Waszą udzielam błogosławieństwa pasterskiego.

† Stanisław Gall
Biskup Wojsk Polskich.

CAW I 300.19.1.

e Postoju, 8 Lipca 1920.

10 4

Biskup W. P. do Narodu Polskiego.

Z woli Bożej i Stolicy Apostolskiej łaski wezwany do sprawowania urzędu biskupiego w wojsku polskiem, objąłem pasterzowanie duchowne, a zarazem i troskę o dobro bohaterskiego żołnierza polskiego.

Jakby ze snu zbudzone rycerstwo — stanęła armja polska do wielkiego i świętego dzieła obrony ojczyzny i utrwalenia wolności dla swej drogiej ziemi. W olbrzymim wysiłku, w strasznych zmaganiach się z wrogiem — który dokoła opasał stalowym pierścieniem bagnetów nasz kraj męczeński — niesie ten żołnierz polski na dalekie granice Rzeczypospolitej wolność uciśnionym ludom i sławę zwycięskiego oręża polskiego.

Świetne czyny i zwycięstwa młodej armji polskiej budzą podziw całego świata i postrach wrogów.

Ale zadanie żołnierza nie jest ukończone: musi on na placówkach, zdobytych krwią swoją ofiarną, trwać jeszcze w pogotowiu, bo tylko pod osłoną jego piersi odbywać się może wielka odbudowa ojczyzny, bo tylko za tą niezdobytą warownią piersi żołnierskich bezpieczeństwo i ład w kraju jest możliwy.

Za te wielkie czyny, za te bohaterskie wysiłki, należy się polskiemu żołnierzowi od jego narodu wdzięczność, miłość i pamięć o nim, ale pamięć ofiarna.

Zbliża się słota jesienna i chłody zimowe. Czas to ciężki dla wszystkich, ale stokroć cięższy dla żołnierza, który w polu stoi — zdala od ciepłej chaty rodzinnej, w obliczu przewrotnego i barbarzyńskiego wroga—na wyniszczonych i wygłodzonych wojną kresach polskich.

Naczelne dowództwo armji boryka się z trudnościami, zaopatrując naszego żołnierza, ale państwo niezagospodarowane wszystkiemu podołać nie może. Przeto naród cały musi podjąć troskę o swego żołnierza.

Jako więc pasterz tych szarych zastępów żołnierskich wraz z całem duchowieństwem wojskowem, które dzieli wspólny los w żołnierskich szeregach, zwracam się do wszystkich szlachetnych serc w całym narodzie polskim, kołacząc **o pomoc i opiekę dla żołnierza polskiego.**

Niech każdy pośpieszy z czem może dla tych, co ofiarną służbę krwi niosą dla ojczyzny, bo to synowie i bracia nasi, a wszyscy nam drodzy. Wtedy tylko będziemy mogli powiedzieć do tego brata naszego i szlachetnego obrońcy: Trwaj, „jako dobry żołnierz Chrystusów", bo ojczyzna jest z tobą!

Niech Matka Najświętsza, królująca narodowi polskiemu na Jasnej Górze i jaśniejąca w Ostrej Bramie, zastąpi żołnierzowi polskiemu własną matkę, którą on w kraju zostawił, kiedy szedł na dalekie kresy za głosem obowiązku.

Z góry serdecznie dzięki składam za każdy dar, bodaj najdrobniejszy, który świadczyć będzie, że społeczeństwo nasze współczuje losowi polskiego żołnierza, i z głębi serca udzielam pasterskiego błogosławieństwa.

† Stanisław

Dan w Warszawie, w uroczystość zjednoczenia wojsk polskich, dnia 19 go października 1919 r.

CAW I 300.19.1.

...r. 1551. 50000. 24. X. 1919 Zakł. Graficzne Min. Spraw Wojsk.

Drogi Żołnierzu!

Cudownem zrządzeniem Opatrzności Bożej opadły z umęczonego Narodu Polskiego okowy niewoli; — poćwiartowane ciało Narodu się zrasta, a na straży tego cudownego zaiste Odrodzenia, niby orły skrzydlate, stanęły zbrojne szeregi polskie.

Żołnierz polski staje się stróżem i wykonawcą tej sprawiedliwości Bożej, której jesteśmy świadkami. Wielkie i zaszczytne to posłannictwo winien spełnić żołnierz chrześcijański z całem namaszczeniem i zrozumieniem. Winien przeto pamiętać, aby Ojczyźnie swojej Rzeczypospolitej wiernie służył, a szarpać Jej i szkodzić nie dopuścił. Za Nią by krew swoją, gdy tego potrzeba, chętnie oddał.

Ta miłość ku Ojczyźnie wzywa dobrych synów Ojczyzny do szeregów żołnierskich, skazuje ich na trudy i niewygodę obozowego i tułaczego życia. O tej to miłości powiada P. Jezus, że: „większej nikt miłości niema nad tę, gdy zdrowie swoje kładzie za przyjacioły swoje" (Jan. 15).

By zadanie to należycie spełnić, należy się hartem cnoty chrześcijańskiej zabezpieczyć.

Otóż, jeżeli żołnierz polski ma być wykonawcą i stróżem sprawiedliwości Bożej, niechże pod tym sztandarem sprawiedliwości staje, w życiu swojem jej przestrzegając, bo on na obronę ukrzywdzonych braci swoich przeciwko złym i niesprawiedliwym broń swoją niesie i zwraca.

Drugą cnotą żołnierza jest męstwo. Na czemże ono polega?

Przedewszystkiem, powiada nasz złotousty Skarga, żołnierz chrześcijański ma rozkosze cielesne i miękkości pomiatać, sam siebie i złe skłonności swoje zwojować zanim nieprzyjaciela Ojczyzny swojej zwojować pragnie.

Owe miękkości i rozkosze życia od rycerskiej cnoty odwodzą, gdyż człowieka zniewieściałym czynią.

Przytem męstwo zależy na znoszeniu wszystkich niewygód, związanych z życiem obozowem, a mianowicie: głodu, zimna, deszczów, obozowania w polu, niespaniu, trudu i dolegliwości na ciele swoim, — bez czego żołnierz twardego swego obowiązku dopełnić by nie mógł.

Na twardości przeto, nie na miękkości, rycerska cnota opierać się musi.

Wreszcie męstwo na pogardzeniu zdrowia nawet życia polega, gdy tego potrzeba zachodzi.

Ale to wszystko dowodzi, że gorące serce bije dla Ojczyzny w piersi żołnierza.

Trzecią podstawową cnotą życia żołnierskiego jest karność i posłuszeństwo. Ona to skupia szeregi żołnierskie, ona to ład i porządek niezbędny podtrzymuje i ona zwycięstwo zapewnia: Niechże więc żołnierz chrześcijański zwierzchność, jako od Boga postawioną czci i szanuje, a wszelkiego nieposłuszeństwa i szemrania przeciwko niej się strzeże.

Pamiętajcie, drodzy moi, że „nie liczba i wielkość zwycięża, ale z nieba jest siła i moc". (I Mach. 3).

Tą siłą i mocą niebieską zwyciężał Dawid i Machabeusze, tą siłą i mocą niebieską oręż polski sławne zwycięstwa odnosił pod Grunwałdem, Kircholmem, czy Wiedniem, tą siłą i mocą niebieską i dzielny żołnierz polski tryumfów Ojczyźnie przysparza.

Ale też Pan Bóg wzamian za siłę, którą daje, żąda od żołnierza wierności dla siebie i świętych praw swoich, których Kościół katolicki i Apostolski na mocy Chrystusowego posłannictwa jest stróżem i wykonawcą.

Niech miłość Wasza do Boga w sercach rośnie, że Was tak dobrą Matką Ojczyzną udarował, że sławne zwycięstwa Wam daje.

Niech serca Wasze, bijąc miłością ku Bogu, wyzwalają się z wszelkiego grzechu i wszelkiej niesprawiedliwości przez święty sakrament Pokuty.

Niech każdy z Was śpieszy do tego zdroju łaski i pociechy Chrystusowej. Kapłanów macie sobie oddanych, którzy z Wami dzielą trudy obozowe, krwi swojej nieraz nie szczędząc; — z rozkazania Bożego są z Wami, jako przyjaciele i powiernicy dusz Waszych, przez nich błogosławieństwo Boże ma spłynąć na Was i moc z nieba.

Niechże to przypomnienie przez nich tych słów Chrystusowych które Kościół w Wielkim Poście ponawia „Pokutę czyńcie, albowiem przybliżyło się Królestwo Boże" będzie dla Was wszystkich, jak jedną jesteście rodziną rycerską, wezwaniem i pobudką dla wypełnienia obowiązków, które Wam wiara święta nakłada.

Niech każdy z Was dopełni obowiązku spowiedzi Wielkanocnej, a komunją świętą Ciałem Chrystusowem zasili duszę swoją.

Zwracając do Was te słowa pasterskiego napomnienia na rozpoczęcie czasu wielkopostnego, udzielam Wam, drodzy żołnierze na dalsze trudy, pasterskiego błogosławieństwa.

Biskup Polowy W. P.

(—) † Stanisław

CAW I 300.19.1

Rozkaz Wewnętrzny

do Kat. Duchowieństwa Wojskowego W. P.

№ 9.

Warszawa, dnia 15 maja 1920 r.

§ 1.

S. PAENITENTIARIA APOSTOLICA.

Decretum.

De cappellanis militum quoad facultatem ad excipiendas sacramentales fidelium confessiones, durante bello.

„Cappellani militum, dum exercitum comitantur, possunt, durante bello, excipere confessiones sacramentales quorumcumque fidelium ad se accedentium et in eorum favorem uti facultatibus omnibus sibi pro foro conscientiae concreditis. Eadem pollent potestate praedicti cappellani militum in captivitate forte detendi in favorem omnium concaptivorum. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae in Sacra Poenitentiaria 18 Dec. 1914.

Seraphimus Car. Vanutelli Poen. Maj.

SACRA CONGREGATIO

Pro negotiis Ecclesiasticis extraordinariis.

Unicuique sacerdoti conceditur facultas, praesenti bello durante, in militum utilitatem, singulis scapularium benedictionibus numismata ditandi.

Et audientia Ssmi die 10 Nov. 1914.

(Acta Ap. Sedis p. 673 1914.)"

§ 2.

Instrukcja dla księży kapelanów W. P., dotycząca stosunku duchowieństwa W. P. do wyższych władz djecezjalnych.

Pismem J. E. Wizytatora Apostolskiego w Polsce (Visitatio Apostolica Poloniae d. 5.11 a 1919 Nr. 612) J. E. ks. Dr. Gall Stanisław, Biskup tyt. Halikarnaski, wyznaczony został przez Stolicę Apostolską na Biskupa Polowego W. P. (por. Rozk. Wewn. Nr. 4 (19) z prawem korzystania ze wszystkich władz i przywilejów udzielonych w czasie wojny światowej Biskupom polowym Act. Apost. Sedis 1914—20 r.).

Według dekretów Stolicy Apostolskiej (por. Rectus Ordo z dn. 1.VII.1915 r. Act. Ap. Sed. Nr. 11—15, lub Ex audientia SS-mi z dn. 27.VIII.1915 r Act. Ap. Sed. Nr. 14—15) właściwym Ordynarjuszem kapelana wojskowego jest Biskup Polowy, od którego jedynie jurysdykcję duchowną otrzymuje (cf. Rectus Ordo: „Hi itaque omnes (id est clerici), cuiuscumque ordinis sint, dum militibus deserviunt, cessante quolibet privilegio vel exemptione, memorato Antistiti qua Ordinario proprio in exercitio munerum sacerdotalium parebunt. Facultates quas Apostolica sedes ipsis imperrime tribuit, nonnisi subordinate et dependenter ab eo exercere poterunt. Ab eo pariter, non vero ab aliis si quae dubia in sacro ministerio exercendo occurrant, consilia et directionem postulabunt.")

Każdy jednak kapelan wojskowy winien odnosić się z należną czcią i uszanowaniem do księży Biskupów, jako następców i spadkobierców Apostołów.

Stąd też kapelan wojskowy, przebywający na terenie djecezji w kraju, winien w przeciągu miesiąca osobiście przedstawić się Ordynarjuszowi djecezji (wzgl. jego zastępcy), stacjonując w mieście biskupiem winien to uskutecznić w przeciągu 2 tygodni.

Jakkolwiek dekret Stolicy Apostolskiej wszystkim aprobowanym kapelanom wojsk. pozwala w czasie wojny słuchać spowiedzi wszystkich osób do niego się zgłaszających (decr. S. Ponit. d. 18.XII.1914 Act. Apost. S. 1914) kapelan wojsk. może korzystać z tego przywileju Stol. Apost. jedynie na froncie (na terenie wojennym), w kraju zwracać się winien o zezwolenie do miejscowego ordynarjatu.

Asystując przy ślubach, księża kapelani winni przestrzegać przepisy praw kan. i zarządzenia miejscowych ordynarjuszy, — jak również spełniając wszystkie inne posługi duchowne, dla których wymagana jest jurysdykcja władz djecezjalnych.

W sprawach karności kościelnej księża kapelani wojskowi podlegają Ordynarjuszowi Polowemu (cf. Rectus Ordo „... data iusta causa ... pro sua conscientia ob officio eos amovere, vel a sacris interdicere, appellatione quacumque remota et monitis in singulis casibus propriis singulorum Ordinariis").

We wszystkich sprawach wątpliwych, niniejszą instrukcją nieobjętych, zwracać się należy do Kurji Biskupiej W. P.

§ 3.

Kurja Biskupia W. P. podaje do ścisłego przestrzegania następujące przepisy, dotyczące przenoszeń księży kapelanów:

1. Kapelani wojskowi mogą być przenoszeni na inne stanowiska, ile razy tego ważna zajdzie potrzeba.
2. Kapelanom wojskowym przysługuje prawo proszenia o nowy przydział. W tym celu należy rzeczowo uzasadniony i przez bezpośrednią zwierzchność zaopinjowany wniosek drogą służbową skierować do Kurji Biskupiej W. P.
3. Samowolne opuszczenie naznaczonego stanowiska względnie niezastosowanie się do otrzymanego rozkazu będzie surowo karane.
4. Kompetencja, dotycząca przenoszenia ks. ks. kapelanów W. P. ogłoszona została w Rozkazie Wewn. Nr. 20/19 § 1 z dnia 28.VII.1919 r.
5. Kopetentne do przenoszenia względnie delegowania, władze winny w rozkazie swym oznaczyć termin i kolejność mających się dokonać zmian.
6. O ile przenosząca względnie delegująca władza nie zarządzi co innego, należy przestrzegać następujących zasad:

   a) w kraju zmiana winna się dokonać w przeciągu dni czterech po otrzymaniu telegraficznego, zaś w przeciągu tygodnia, jeśli rozkaz doręczony został pisemnie.

   b) Na terenie wojennym zmiana kapelanów dokonaną być powinna w przeciągu trzech dni, gdy następuje w obrębie tej samej armji, zaś w przeciągu dni siedmiu, jeśli kapelan przechodzi do innej armji.

   c) Gdy chodzi o zmiany pomiędzy frontem a krajem, natenczas kapelan frontowy czeka tak długo, aż nie przybędzie kapelan z kraju. Ostatni powinien zastosować się ściśle do przepisu 6 a.

7. Aby zmiany mogły się dokonywać według powyższych zasad bez uszczerbku dla kogokolwiek, rozporządza się, aby każdy kapelan sporządził niezwłocznie dokładny spis wszystkich utensyljów kancelaryjnych i kościelnych do niego należących. Spis ten będzie podstawą dla każdorazowego przekazywania i obejmowania inwentarza kancelaryjnego i kościelnego.
8. Z czynności przekazania względnie odebrania kancelarji i inwentarza należy spisać szczegółowy protokuł z uwzględnieniem powstałych lub oddawna istniejących braków.
9. Ks. ks. dziekani dopilnują osobiście względnie przez swoich delegatów, aby zmiany dokonywały się prawidłowo i bez opóźnień.
10. Skoro bardzo ważne powody przemawiają za uchyleniem wydanego przez kompetentną władzę zarządzenia, należy w drodze najszybszej powiadomić o tem odnośną władzę i czekać na dalszą decyzję. O ile decyzja w przeciągu tygodnia nie nadejdzie, należy zastosować się do pierwotnego zarządzenia.
11. O wszelkich zmianach należy drogą służbową powiadomić Kurję Biskupią W. P.

AR. ARCH. W.

§ 4.

W związku z reorganizacją M. S. Wojsk. (rozk. M. S. Wojsk. Dep. I Nr. 1793) org. Kurja Biskupia W. P. dzieli się na 2 Wydziały:

I Administracyjny

II Oświatowo-archiwalny.

Wydział II aż do czasu zorganizowania się, przydzielonym zostaje do Wydziału I.
Skład osobisty K. B. jest następujący:

ks. kan. Pajkert Jan	Wikarjusz Generalny.

I. Wydział Administracyjny.

ks. Jachimowski Tadeusz	Kanclerz i Szef Wydziału M. S. T.
ks. Matz Oskar	Referent Personalny.
Neff Tadeusz	urz. VII kat. pl. Referent gospodarczy.

II. Wydział Oświat. archiw.

ks. kan. Dr. Kalinowski Wacław	Referent oświatowy.
ks. Jarosński Ludwik	Referent metrykalny.

§ 16.

Stosownie do niniejszego rozkazu § 4, przy K. B. powstaje referat do spraw oświatowych. Celem jego jest przyjść z pomocą, radą i wskazówkami duchowieństwu wojskowemu w dziele szerzenia oświaty w wojsku w duchu chrześcijańskim.

Stosownie do razkazu M. S. Wojsk. Dep. I № 1792. Org., zakresem jego działania jest: 1. Oświecenie religijne w wojsku. 2. Organizacja pogadanek i odczytów religijno-moralnych. 3. Dostarczenie literatury religijno-moralnej. 4. Kontrola nad pracą oświatową kapelanów. 5. Przygotowanie programów wykładowych religji dla szkół wojskowych. 6. Inspekcja nad wykładami religji. 7. Organizacja życia umysłowego pośród kapelanów. 8. Wydawanie organu duchowno-wojskowego. 9. Urządzanie odczytów naukowo-społecznych z zakresu religji. 10. Egzamina kapelanów.

Zaleca się przeto ks. ks. kapelanom aby w tych kwestjach zwracali się do tego referatu.

§ 17.

Rząd polski wypuścił 5% wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920 mającą na celu z jednej strony ochronić Rzeczpospolitą przed coraz to większą drożyzną, z drugiej zaś strony jako zaradzenie potrzebom państwowym w chwili obecnej i jako demonstracja naszej siły wobec zagranicy.

Obowiązek obywatelski, miłość Ojczyzny i doskonały interes majątkowy są dostatecznymi motywami do chętnego zapisywania się na tą pożyczkę.

J. E. Biskup W. P. wzywa najgoręcej podwładne sobie Duchowieństwo wojskowe, aby energicznie i wydatnie poparło Rząd i pomogło Mu w propagandzie subskrypcji wypuszczonych pożyczek. Pomyślny bowiem wynik tej pożyczki ma olbrzymie znaczenie nie tylko pod względem finansowym ale także moralnym i politycznym w dziele rozkwitu Ojczyzny.

Zaleca się przeto Duchowieństwu, aby w rozmowach prywatnych, na konferencjach lub pogadankach uświadamiali wojsko i lud o tym obowiązku obywatelskim i zachęcali do jego spełnienia, popierając wogóle wielką akcję w tym kierunku.

SPROSTOWANIA:

1. Unieważnia się przydział ks. Brzozowskiego Pawła Rozk. Wew. № 7 § 3.
2. W Rozk. Wew. № 8 § 6 błędnie podano datę przydziału ks. Skrzypczyka, winno być od 1.I.1920 r.

Za zgodność:

(—) ks. Ludwik Jaroński

Wikarjusz Generalny:

w. z. (—) ks. Jachimowski Tadeusz M. S. T.

Kanclerz

Tłoczono w Zakładach Graficznych Ministerstwa Spraw Wojskowych. Zk Nr. 2739. 500. 1.VI.1920.

CAW I 300.19.1

7

Rozkaz Wewnętrzny

do Duchowieństwa wojskowego W. P.

№ 8.

Warszawa, dnia 22 kwietnia 1920 r.

§ 1.

Delegowany przez Biskupa Polowego W. P. na stanowisko kapelana wojskowego:

ks. Godlewski Juljan	z djec. Kujawsko-Kaliskiej na kapelana szpit. pol. Nr. 407 od 6.4.1920 r.

§ 2.

Do dyspozycji Naczelnego Dowództwa oddany:

ks. Hrycykiewicz Anzelm	z zakonu OO. karmelitów trzewiczkowych od 20.4. 1920 r.

§ 3.

Oddani do dyspozycji N. D. otrzymują przydziały:

ks. Łuba Franciszek	na kap. szpit. pol. Nr. 303 od 15.3.1920 r.
ks. Warchałowski Stanisław	„ „ 67 p. p. Wlkp. od 10.4.1920 r.
ks. Miszke Roman	„ „ 1 p. p. strz. Podhalańskich od 10.4.1920 r.
ks. Kania Michał	„ „ Nowogródzkiego p. p. od 10.4.1920 r.

§ 4.

Następujący księża zostali przeniesieni z zajmowanych stanowisk:

ks. Skorel Józef	kap. Białost. p. strz. na kap. twierdzy Brześć Litewski od 19.4.1920 r.
ks. Miegoń Władysław	kap. baonu morskiego do 1 p. szwoleżerów od 5.4.1920 r.
ks. Dużyński Czesław	p. o. st. kap. szpit. O. G. Łódź do Nowogródzkiego p. p. od 5.4.1920 r.

§ 5.

Zwolniony został z zajmowanego stanowiska:

ks. Daniłowicz Hilary	kap. garnizonu Biała Podlaska od 16.4.1920 r.

§ 6.

Następujący księża delegowani zostali na kapelanów pomocniczych:

ks. kan. Sągajło Antoni	dziekan w Brześciu Lit. — na kap. pomocniczego od 1.4.1920 r.
ks. „ Aksamitowski Konstanty	dziekan na kap. pomocniczego w Pinczowie od 1.4.1920 r.
ks. Skrzypczyk Maksymiljan	wikarjusz na kap. pomocniczego w Miechowie od 1.4.1920 r.

§ 7.

Księża kapelani, powiadamiający Dep. Pers. obecnie Oddział V M. S. Wojsk. o śmierci oficera metryką ex offo, winni przesyłać takową w drodze służbowej w myśl rozk. wewn. Nr. 27 § 10 przez władze wojskowe, a nie duchowne.

§ 8.

W związku z rozporządzeniem Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 1 art. 13 podaje się następujące przepisy o prowadzeniu metryk do ścisłego przestrzegania.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

A. Akty śmierci.

1.

Wojskowe akty śmierci służą nie tylko dla celów duszpasterstwa kontroli, ewidencji i uwidocznienia zmian zaszłych w poszczególnych formacjach, lecz, jako dokumenty cywilne, stanowią podstawę do osądzenia stosunków prawnych obywateli.

Ze względu na to wojskowe akty śmierci muszą być prowadzone z niezwykłą ścisłością i sumiennością.

2.

Kapelan wpisuje akty śmierci do księgi metrykalnej zmarłych natomiast po dopełnieniu danej czynności.

3.

Każdy wypadek śmierci należy immatrykulować oddzielnie.

4.

Akty wpisuje się do księgi metrykalnej jeden po drugim bez pozostawienia wolnego miejsca, zaczynając z początkiem roku od liczby 1 i oznaczając pojedyńcze wypadki liczbą porządkową.

31-go grudnia po wpisaniu ostatniego aktu należy książkę metrykalną zamknąć osobnym protokułem, stwierdzającym, ile aktów księga zawiera i zaopatrzonym w podpis i pieczęć.

5.

W razie zaniedbania wpisania aktu w księgę metrykalną odnośnego roku, należy po spisaniu protokułu wyjaśniającego, dlaczego to zaszło, akt immatrykulować w roku bieżącym ze wzmianką o spisaniu protokułu, protokuł zaś przesłać do Kurji Biskupiej W. P., wzgl. do Nacz. Kapelana odnośnego wyznania przy Sekcji Wyzn. Niekatol. M. S. Wojsk., którzy udzielą dalszych wskazówek.

6.

W wojskowych aktach śmierci wyrażonemi będą wszystkie daty, zgodnie z ogólnemi postanowieniami o prowadzeniu aktów stanu cywilnego.

Dzień i rok śmierci wpisuje się słowami i cyframi.

7.

W księgach metrykalnych nie wolno używać skrótów, nie wolno wycierać i skrobać, jeżeli zaś zachodzi potrzeba poprawki, należy dany wyraz skreślić, nie zacierając atramentem do nieczytelności i zaznaczyć przy poprawce, kto ją uskutecznił. Metryki mają być pisane czarnym dobrym atramentem.

8.

Ponieważ często zachodzi podobieństwo pomiędzy imieniem i nazwiskiem, dlatego imię umieszcza się w rubrykach z prawej strony wyżej, nazwisko zaś niżej w całej rozciągłości rubryki.

9.

Wypełnianie rubryk przez „nieznany" w zasadzie jest niedopuszczalne.

„Nieznany" wpisuje kapelan tylko wtedy, gdy wiadomości zasięgnięte u władz kompetentnych nie zdolne są usunąć wątpliwości lub braków.

10.

Wnoszenie poprawek, uzupełnień i zmian w aktach dopuszczalne jest jedynie na zasadzie wyroku sądowego.

Odpowiednie dokumenty przechowuje kapelan w księgach, jako annexa.

11.

Księgi metrykalne należy przechowywać w zamkniętej szafie w lokalu suchym i nie dla wszystkich osób przystępnym.

12.

Księgi metrykalne zostają pod opieką i strażą prowadzącego metryki kapelana, który jest odpowiedzialny za całość ksiąg i zaszłe w nich zmiany.
Stronom, żądającym wiadomości, udziela ich kapelan na podstawie dat osobiście.

13.

Dla każdego pułku piechoty, jazdy i artylerji, jak również dla garnizonów ponad 1000 głów mają być prowadzone oddzielne księgi metrykalne oraz duplikaty.

II. PROWADZENIE METRYK.

A. W polu.

14.

Jeżeli przy zwłokach znaleziono kartę tożsamości:

a) należy ją przed pogrzebaniem zwłok zmarłemu odjąć, przez dwóch świadków (zwykle grzebiących sanitarjuszów) podpisać i oddać przynależnemu duchownemu do dalszego postępowania;
b) podpis świadków musi być czytelny i wespół z datą śmierci i pogrzebu ma być umieszczony na odwrotnej stronie karty tożsamości;
c) jeżeli przed pogrzebaniem zwłok zaniedbano podpisania karty tożsamości, należy to uzupełnić po pogrzebie przez dwóch świadków naocznych, (a więc nie ze słuchu samego) śmierci;
d) wypadek śmierci, zaszły w szpitalu polowym, stwierdza swym podpisem lekarz służbowy (nie sanitarjusz, ani student medycyny);
e) na karcie tożsamości należy zanotować, jakie rzeczy wobec świadków znaleziono przy zmarłym, — rzeczy zaś oddać niezwłocznie do dowództwa pułku, dla przesłania za pośrednictwem P. K. U. rodzinie zmarłego, odbieranie rzeczy przez kapelana wobec świadków tylko w nadzwyczajnych wypadkach dozwolone.

15.

Jeżeli przy zwłokach nie znaleziono karty tożsamości:

a) należy dodatkowo spisać protokuł śmierci;
b) podpisać go przez dwóch świadków naocznych zgonu, lub dwóch świadków, mogących pod przysięgą stwierdzić tożsamość zwłok.
c) Na protokule śmierci należy zanotować, jakie rzeczy znaleziono przy zmarłym, — rzeczy zaś oddać niezwłocznie do dowództwa pułku dla przesłania za pośrednictwem P. K. U. rodzinie zmarłego.

UWAGA 1. W ten sposób potwierdzone karty tożsamości lub protokuł śmierci służą, jako podstawa do wciągnięcia aktu zejścia w księgę metrykalną.

UWAGA 2. W wypadkach wyjątkowych karta tożsamości lub protokuł śmierci mogą być potwierdzone przez jednego świadka (naocznego), jeżeli zeznanie jednego świadka, lub pismo kapelana wojskowego, lub oficera danej formacji zmarłego, ponad wszelką wątpliwość zdolne jest stwierdzić śmierć danej osoby wojskowej. Okoliczności te powinny być zaznaczone w protokule śmierci.

16.

Dalsze postępowania:

a) przynależny duchowny polowy ma na podstawie wypełnionej karty tożsamości lub protokułu śmierci (§ 14) wpisać akt śmierci w księgę metrykalną, wzgl. w arkusz;
b) stwierdzić to podpisem w odpowiedniej rubryce na karcie tożsamości lub zaznaczyć w protokule śmierci;
c) duchowny polowy, przydzielony do D-twa pułku, dywizji lub armji, wciąga akt zejścia w arkusz metrykalny;
d) kapelan szpitala polowego immatrykuluje akty śmierci bez różnicy wyznania zmarłych;
e) w wypadku śmierci osoby wojskowej wyznania niekatolickiego kapelan wpisuje akt śmierci w księgę metrykalną, wzgl. w arkusz i zawiadamia metryką ex officio właściwego kapelana lub Naczelnego Kapelana właściwego wyznania przy Sekcji Wyzn. Niekatol. M. S. Wojsk.

17.

Upoważnieni są do prowadzenia aktów śmierci następujący duchowni polowi:

a) kapelan pułku wpisuje w arkusz metrykalny akty śmierci osób przynależnych do pułku;

b) kapelan szpitala — wszystkich zmarłych w szpitalu;

c) proboszcz dywizji — zmarłych tych oddziałów, które bezpośrednio są podległe D-twu dywizji i tych, które nie mają własnego duchownego;

d) dziekan D-twa armji — zmarłych tych oddziałów, które temuż D-twu bezpośrednio podlegają;

e) każdy duchowny jest jednak obowiązany wpisać w księgę metrykalną, wzgl. w arkusz każdy wypadek śmierci, przy którym duchowny urząd sprawował, jako też akt, którego potwierdzona karta tożsamości do rąk jego się dostała;

f) w wypadku śmierci osoby wojskowej wyznania niekatolickiego postępuje się jak w punkcie e) § 16.

18.

Sposób prowadzenia:

a) dla każdego oddziału należy przeznaczyć osobny arkusz, wzgl. zeszyt.
Nie wolno zatem na jednym arkuszu, wzgl. w jednym zeszycie zapisywać aktów śmierci np. pułków piechoty № № 1, 8, 30, lecz dla każdego z tych oddziałów trzeba mieć osobny arkusz.

b) w księdze metrykalnej szpitala polowego zapisuje się w jednej księdze wszystkich zmarłych bez różnicy oddziałów.
Kapelan szpitala ma przesłać metrykę śmierci z urzędu do dziekana tego Okr. Gen., w którym się uzupełnia oddział zmarłego oraz dotyczącej P. K. U.

UWAGA. W wypadku śmierci osoby wojskowej wyznania niekatolickiego postępuje się, jak w punkcie f) § 17.

c) na zewnętrznej stronie arkusza umieścić należy podłużną pieczęć Urzędu Duszpasterskiego, np. „Urząd Duszpasterski 1-go p. p." pod tem L. (liczbę) porządkową, na środku „spis zmarłych 1-go p. p. za miesiąc ..... 19..... r., na dole „zawiera aktów .....";

d) na ostatniej stronie pod ostatnim wpisanym aktem śmierci umieścić należy pieczęć okrągłą, datę ostatniego dnia miesiąca i podpis duchownego;

e) z początkiem każdego miesiąca ma duchowny, prowadzący metryki, odesłać arkusze metrykalne lub duplikaty ksiąg metrykalnych (szpitalnych) i przedłożyć swemu bezpośredniemu przełożonemu duchownemu, który je opatrzy swym podpisem i prześle drogą służbową głównemu kwatermistrzostwu N. D. (Sekcja Duszpast.)

B. W kraju.

19.

W kraju spisywanie protokułów śmierci jest zbyteczne, należy tylko dokładnie prowadzić księgę metrykalną, protokuł śmierci spisuje się w wypadkach nadzwyczajnych.

20.

Urząd dziekański, wzgl. właściwy kapelan wyzn. niekatolickiego prowadzi księgi metrykalne tych pułków, które się uzupełniają w danym Okr. Gen., jak również księgę metrykalną, do której wpisuje wypadki śmierci z Oddziałów, niemających oddzielnych ksiąg metrykalnych.

Podpisane i opatrzone pieczęcią duplikaty ksiąg pułkowych i księgi Oddziałów (lotnych) odsyła dziekan Okr. Gen. przed 15 lutym do Wydz. metrykal. Kurji B. W. P.

Kapelani wyznań niekatolickich przesyłają w tym samym czasie zarówno duplikaty jakoteż prowadzoną przez siebie księgę metrykalną Naczelnemu kapelanowi właściwego wyznania, który po sprawdzeniu i podpisaniu zwraca księgę metrykalną kapelanowi upoważnionemu do jej prowadzenia, duplikat zaś składa w archiwum Wydz. metrykal. Sekcji Wyzn. Niekatol. M. S. Wojsk.

21.

Kapelan garnizonu wzgl. właściwy kapelan wyznania niekatolickiego, prowadzący osobną księgę metrykalną dla garnizonu, wpisuje akty śmierci osób wojskowych z wszelkich oddziałów, które miały miejsce poza szpitalem na podstawie karty pośmiertnej, potwierdzonej przez lekarza lub zeznania dwóch naocznych świadków śmierci:

Jeżeli zajdzie wypadek śmierci żołnierza z pułku lub z oddziałów lotnych, kapelan wnosi akt w księgę matrykalną garnizonu, zawiadamiając metryką ex offo Urząd dziekański ewentualnie właściwego kapelana wyznania niekatolickiego tego Okr. Gen., w którym się pułk uzupełnia.

22.

Równocześnie z księgą metrykalną garnizonu prowadzi kapelan garnizonu duplikat, który podpisany i opatrzony pieczęcią odsyła po skończeniu roku przed 15 stycznia roku nowego z księgą metrykalną do Urzędu dziekańskiego Okr.Gen. do sprawdzenia i podpisania. Urząd dziekański (właściwy kapelan wyzn. niekat.) po sprawdzeniu z duplikatami podpisuje księgę metrykalną garnizonu (wzgl. dywizji dla wyznań niekatolickich) i zwraca ją kapelanowi garnizonu (wzgl. kapelanowi dywizyjnemu).

Sprawdzone i podpisane duplikaty odsyła dziekan Gen. Okr. (właściwy kap. wyzn. niekat.) przed dniem 15 lutego do Wydz. metrykal. Kurji B. W. P. wzgl. do Naczelnego Kapelana odnośnego wyznania przy Sekcji Wyzn. Niekatol. M. S. Wojsk.

23.

W garnizonach ponad 1000 głów prowadzi księgę metrykalną kapelan pomocniczy, w mniejszych zaś garnizonach akty śmierci wnosi w księgę metrykalną parafji Urząd parafjalny cywilny i powiadamia z urzędu dziekana wojskowego Gen. Okr. wzgl. właściwego kap. odnośnego wyznania.

24.

Kapelan szpitala protokułuje wypadek śmierci w księdze metrykalnej na podstawie karty naglównej, którą po wpisaniu aktu w księgę, z klauzulą zaprotokułowano (Nr. stronica dnia podpis kapelana i pieczęć) zwraca D-twu szpitala.

W braku dat potrzebnych do dokładnego wypełnienia rubryk w księdze metrykalnej zwraca się kapelan do właściwego D-twa.

Kapelan szpitala, Zakładów karnych wojskowych i instytucji wojskowych prowadzi księgę metrykalną analogicznie jak kapelan garnizonu (§ 21) z tą różnicą, że kapelan szpitala i Zakładu karnego lub instytucji wojskowej wciąga w księgę zmarłych wypadki śmierci bez różnicy wyznania i przynależności oddziału.

25.

O wypadkach śmierci żołnierzy z pułków i oddziałów lotnych (niemających osobnych ksiąg metrykal.) jak oddziały techniczne, oddziały wartownicze, lotnicze, automobilowe i t. p. powiadamia kapelana szpitala Zakładu karnego i instytucji wojskowych metryką ex offo Urząd dziekański wzgl. kapelana okręgowego wyzn. niekat., tego okręgu generalnego, w którym pułk się uzupełnia.

26.

Dziekan po otrzymaniu metryki ex offo i po wpisaniu aktu zejścia w księgę pułkową lub księgę oddziałów lotnych odsyła motrykę z klauzulą zaprotokułowany (§ 24) do oddziału zapasowego (kadry, pułku), do którego żołnierz należał.

27.

Duplikaty ksiąg metrykalnych wysyłają kapelani szpitali i instytucji wymienionych w § 24 przed 15 stycznia nowego roku do Urzędu dziekańskiego, zaopatrzywszy je w podpis i pieczęć.

28.

Dla ułatwienia przy wyszukiwaniu metryk, kapelan, prowadzący księgę metrykalną, zakłada w niej jednocześnie wykaz alfabetyczny.

W wykazie zaznacza się tom, stronicę księgi metrykalnej i Nr. porządkowy aktu śmierci.

WYDAWANIE METRYK I OPŁATA.

29.

Wystawianie metryk śmierci i pogrzebu dla osób prywatnych może być uskutecznione przy zachowaniu przepisów o opłatach skarbowych.

Waluta stemplowa dla każdej metryki wynosi 4 marki, wzgl. 7 koron (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 66, Rozk. Nr. 2131 art. 32). Dla osób prywatnych mogą być wystawiane metryki nieostemplowane tylko za zezwoleniem Ministerstwa. Metryki wydaje każdy kapelan, prowadzący księgę metrykalną, wtedy, jeżeli księga, w której został zaprotokułowany żądany akt, u niego się znajduje.

W wypadku, kiedy księga jest w Urzędzie dziekańskim lub wydziale metrykalnym Kurji Biskupiej W. P., wzgl. w Sekcji Wyzn. Niekatol., skieruje kapelan żądanie strony lub władzy tam, gdzie księga się znajduje.

Metryki ex offo, które wynikają ze stosunku służbowego z władzami wojskowemi i cywilnemi, wolne są od stempla.

ZAWIADOMIENIE O ŚMIERCI.

30.

W razie śmierci osoby wojskowej wyznania katolickiego kapelan katolicki, upoważniony do prowadzenia metryk śmierci po wpisaniu danego aktu do księgi metrykalnej, powiadamia:

a) Metryką śmierci i pogrzebu ex offo powiatową komendę Uzupełnień, która ze swej strony zawiadamia o śmierci odnośny urząd parafjalny według miejscowości urodzenia zmarłego i sąd powiatowy;

b) podług adresu podanego na karcie tożsamości lub karcie naglównej rodziców zmarłego — kartą pocztową, zawiadomienie o śmierci;

c) o śmierci oficera, kapelan zawiadamia oprócz Powiatowej Komendy Uzupełnień i rodziców zmarłego, metryką ex offo Oddz. V Sztabu M. S. Wojsk.

Niezależnie od powyższego kapelan po wpisaniu do księgi metrykalnej aktu śmierci osoby wojskowej odsyła zaopatrzoną w swój podpis i pieczęć kartę tożsamości ewentualnie książkę żołdu lub protokuł śmierci do pułku lub oddziału, do którego zmarły należał (tylko w polu). W kraju vide § 26.

W razie śmierci osoby wojskowej wyznania niekatolickiego kapelan katolicki, upoważnion do prowadzenia aktów śmierci po wpisaniu aktu do księgi metrykalnej powiadamia tylko metryk ex offo przynależnego kapelana wzgl. Nacz. Kap. odnośnego wyznania przy Sekcji Niekatol. Wyzn. M. Wojsk., ewent. jeszcze kartą tożsamości, książką żoldu lub protokułem śmierci, zaopatrzonym w jeg podpis i pieczęć odnośny pułk lub oddział, do którego zmarły należał.

Kapelani wyznania niekatolickiego po otrzymaniu powyższej metryki ex offo i po zapisaniu takowej w swoich księgach metrykalnych powiadamiają o śmierci osoby wojskowej swego wyznania te same urzędy i osoby, co i kapelani katoliccy, a oprócz tego mają jeszcze obowiązek zawiadamiania metryką ex offo duchownego tej parafji lub urzędnika cywilnego tej gminy, z której zmarł pochodzi.

SPROSTOWANIE. Unieważnia się przydział, ogłoszony w Rozk. Wewn. Nr. 6 § 7 p. 20 dotyczący ks. Dużyńskiego Czesława.

Naczelny Kapelan W. P.
(—) ks. Jan Pajkert

Za zgodność:
Kanclerz Kurji B. W. P.
(—) ks. T. Jachimowski
M. s. T.

Tłoczono w Zakładach Graficznych Ministerstwa Spraw Wojskowych. Za Nr. 2605. 450. I.V.1929.

CAW I 300.19.1

L.dz. 412/27

8

ROZKAZ WEWNĘTRZNY

do kat. Duchowieństwa Wojskowego

Nr. 23.

Warszawa, dn. 15 grudnia 1927 r.

Treść:	
§ 1. Rozkaz wykonawczy w sprawie statystyki ruchu naturalnego ludności.	Sprostowanie.

§ 1.

Rozkaz wykonawczy w sprawie statystyki ruchu naturalnego ludności.

W porozumieniu z Polową Kurją Biskupią Min. Spr. Wojsk. ogłosiło w Dzien. Rozk. Nr. 34/27 p. 400 poniżej umieszczone rozporządzenie, do którego polecam ks. ks. kapelanom ściśle się zastosować:

"Udział duszpasterzy wojskowych w statystyce ruchu naturalnego ludności - rozkaz wykonawczy.

Na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności /Dz.U.R.P. Nr.10/27 poz. 76/, oraz na zasadzie rozporządzenia prezesa rady ministrów i ministra spraw wojskowych z dnia 25 listopada 1926 r. w sprawie organizacji kościelnej duchowieństwa wojskowego /Dz.U.R.P. 124/26 poz. 714/ rozkazuję:

Art. 1.

Duszpasterze wojskowi wyznań katolickich, posiadający prawa urzędników stanu cywilnego współpracują z Głównym Urzędem Statystycznym w pracach statystycznych ruchu naturalnego ludności, za pośrednictwem właściwych szefów okręgowych duszpasterstw katolickich.

Duszpasterze wojskowi wyznań niekatolickich współpracują w sprawach statystycznych ruchu naturalnego ludności w sposób pośredni, poniżej określony.

Art. 2.

Szefowie okręgowych duszpasterstw katolickich:

a/ komunikują bezpośrednio Głównemu Urzędowi Statystycznemu o wszelkich zmianach, dotyczących podległych im parafij wojskowych, zarówno co do utworzenia nowych parafij, skasowania lub połączenia istniejących, jak i co do zmian obszarów poszczególnych parafij; zawiadomienie powinno nastąpić niezwłocznie po dokonaniu zmiany;

b/ rozsyłają w pierwszej połowie grudnia wszystkim parafjom wojskowym otrzymane od Głównego Urzędu Statystycznego druki sprawozdawcze, a mianowicie:

formularze wzór A. - do kwartalnych wykazów akt zawartych małżeństw,

formularze wzór B. - do kwartalnych wykazów akt urodzeń,

formularze wzór C. - do kwartalnych wykazów zgonów;

c/ prowadzą dokładną kontrolę terminów i ilości wysłanych druków, jak również przestrzegają, aby wszystkie parafje wojskowe i właściwe urzędy duszpasterskie nadesłały sprawozdania w terminach przepisanych, a mianowicie:

za pierwszy kwartał - najpóźniej do dnia 15 kwietnia,

za drugi kwartał - do dnia 15 lipca, za trzeci kwartał do 15 października i

za czwarty kwartał - do dnia 15 stycznia.

Art. 3.

Po otrzymaniu sprawozdań kwartalnych od parafij wojskowych i urzędów duszpasterskich szefowie okręgowych duszpasterstw katolickich sprawdzą:

a/ czy są z każdej parafji wszystkie trzy rodzaje wykazów A, B i C,

b/ czy liczby porządkowe metryk stanowią dalszy ciąg liczb porządkowych poprzedniego kwartału /rubr. 2 wykazów A, B i C/, i czy niema liczb opuszczonych,

c/ czy na wszystkie pytania, w wykazach zawarte, zostały udzielone właściwe odpowiedzi, zgodnie z instrukcją prowadzenia tych wykazów,

d/ w razie ujawnienia braku lub niedokładności zażądają od właściwych parafij wojskowych i urzędów duszpasterskich wyjaśnień, sprostowań lub uzupełnień

e/ spowodują, aby lekarz wojskowy, względnie powiatowy skontrolował zupełność zapisów o przyczynie zgonu i wpisał w rubryce 13 formularza C. odnośny numer skróconego statystycznego wykazu przyczyn zgonu /zał. Nr.1/.

Art. 4.

Po sprawdzeniu wykazów i należytem w razie potrzeby uzupełnieniu, wyjaśnieniu, względnie ich sprostowaniu, szefowie okręgowych duszpasterstw katolickich wypełniają wykaz wzór D:

a/ wpisują do właściwych rubryk dla każdej parafji wojskowej i urzędu duszpasterskiego oddzielnie liczby zarejestrowanych akt zawartych małżeństw, urodzeń i zgonów, przyczem

b/ poszczególne rubryki małżeństw, urodzeń, względnie zgonów powinny być podsumowane dla całego okręgu korpusu,

c/ dokładność zestawienia powinna być xxxxxxxxx stwierdzona podpisem i pieczęcią starostwa.

Art. 5.

Szefowie okręgowych duszpasterstw katolickich odsyłają do Głównego Urzędu Statystycznego wszystkie wykazy, t.j. A, B, C i D, najpóźniej do dnia 15 maja, 15 sierpnia, 15 listopada i 15 lutego, za każdy miniony kwartał kalendarzowy.

Art. 6.

Duchowni wojskowi wyznań niekatolickich współpracują w sprawach statystyki ruchu naturalnego ludności w następujący sposób:

a/ Duchowni wojskowi wyznań niekatolickich nie wystawiają metryk urodzin i zaślubin do czasu uzyskania przez nich praw urzędników stanu cywilnego na zasadzie statutów, normujących stosunek prawny poszczególnych kościołów niekatolickich do państwa.

b/ W wypadku, gdy wojskowy duchowny niekatolicki czynny jest przy wspomnianych w punkcie a/ aktach religijnych, wtedy zawiadamia o dokonanym akcie właściwy urząd stanu cywilnego, a to w celu wystawienia metryki i statystycznego jej ujęcia.

c/ W wypadku zgonu metrykę śmierci, wystawioną przez odpowiedniego duchownego niekatolickiego należy przesłać do właściwego urzędu stanu cywilnego, w celu ujęcia jej w statystykę.

Art. 7.

W wypadku zgonu osoby wojskowej w miejscowości nieposiadającej wojskowego duchownego danego wyznania niekatolickiego, przesyła najbliższy duchowny wojskowy katolicki do właściwego duchownego niekatolickiego zawiadomienie o śmierci, w celu wykonania czynności, określonych w art. 6 pkt. c/

Duchowny wojskowy katolicki, sporządzający zawiadomienie, odnoszące się do faktu zgonu osoby wojskowej wyznania niekatolickiego, nie wykazuje tego faktu w swoich zestawieniach statystycznych.

Przepisy przejściowe.

Art. 8.

Sprawozdanie za czas od chwili sporządzenia przez właściwy wojskowy urząd duszpasterski pierwszej metryki chrztu, ślubu, czy zgonu do dnia 31 grudnia 1927 r. należy odesłać w formie wykazów sumerycznych wzoru E., ze wskazaniem tylko ogólnej liczby sporządzonych akt małżeństw, urodzeń i zgonów dla każdego roku osobno. Wykazy wzoru E, winny być nadesłane jednocześnie z wykazami za 1 kwartał 1928 r.

Odnośne wykazy oddziałów zlikwidowanych prześle Kurja Biskupia W.P. do dnia 15 stycznia 1928 r.

W załączeniu - strukcja dla proboszczów parafij wojskowych i urzędów duszpasterskich w sprawie wypełniania formularzy statystycznych /zał.Nr. 2/.

Zapotrzebowania na druki wzorów A, B, C, D, E skierują okręgowi szefowie duszpasterstw katolickich do Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie /Al. Jerozolimska 32/.

Otrzymane druki należy rozesłać zainteresowanym parafjom wojskowym i urzędom duszpasterskim.

SPROSTOWANIE: W Rozk. Wewn. Nr. 22 datę 22 grudnia należy poprawić na ---------- 1 grudnia.

Z r. BISKUPA POLOWEGO

ks. T. Jachimowski

ks. Dr. Jachimowski

Dziekan W.P.

Duszpasterstwo Sił Zbrojnych
L.dz. 7 12/27

Załącznik Nr. 2.

/do Rozk. Wewn. do kat. Duchow. Wojsk. Nr.23/27/.

I n s t r u k c j a

dla proboszczów parafij wojskowych i urzędów duszpasterskich w sprawie wypełniania i odsyłania formularzy statystycznych, dotyczących ruchu naturalnego ludności, należącej do tych parafij, wydana .....
przez ministra spraw wojskowych,
na mocy art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1.II. 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności /Dz.U.R.P.Nr. 10 poz.76/ i w uzupełnieniu rozkazu ministra spraw wojskowych, ogłoszonego w Dzienniku Rozkazów M.S.Wojsk.
Nr. 34/27 poz. 400.

Przepisy ogólne.

§ 1.

Osoby, prowadzące księgi metrykalne parafij wojskowych i urzędów duszpasterskich, są obowiązane z faktów, zarejestrowanych przez nie w tych księgach, przesyłać właściwemu szefowi duszpasterstwa okręgu korpusu sprawozdania indywidualne, w formie wykazów akt małżeństwa /formularz wzór A/, wykazów akt urodzeń /formularz wzór B/ i wykazów akt zgonów /formularz wzór C/.

§ 2.

Sprawozdania za pierwszy kwartał winny być przesłane najpóźniej dnia 15 kwietnia, za drugi kwartał najpóźniej dnia 15 lipca, za trzeci kwartał najpóźniej dnia 15 października i za czwarty kwartał najpóźniej dnia 15 stycznia.
Formularze statystyczne winny być wysyłane także i w tym wypadku, gdy w ubiegłym okresie żadnych faktów małżeństw, urodzeń lub zgonów nie zarejestrowano.

§ 3.

Sprawozdanie indywidualne należy sporządzać natychmiast w obecności stron tym celu, ażeby osoby, zgłaszające się do aktu mogły udzielić informacyj niezbędnych do aktu stanu cywilnego, względnie ksiąg metrykalnych, a potrzebnych do prawidłowego wypełniania wykazów statystycznych.
W formularzach statystycznych muszą być wypełnione wszystkie rubryki; o ile jednak w wypadkach zgoła wyjątkowych jakaś rubryka dla braku danych nie może być wypełniona, należy przyczynę tego zaznaczyć w tej samej rubryce, względnie w rubryce uwag.

§ 4.

Zarejestrowane fakty należy wpisywać do formularzy statystycznych, w miarę, jak się sporządza akta stanu cywilnego, aż do wyczerpania miejsca na formularzu. Tem samem nie należy używać oddzielnych formularzy statystycznych dla każdej miejscowości, względnie garnizonu, czy oddziału.

§ 5.

Formularzy statystycznych dostarcza Główny Urząd Statystyczny przed rozpoczęciem roku sprawozdawczego, za pośrednictwem właściwego szefostwa duszpasterstwa okręgu korpusu.

§ 6.

Korespondencja parafij wojskowych z szefostwami duszpasterstwa i Głównym Urzędem Statystycznym w sprawach statystycznych jest zwolniona od opłat pocztowych na tych zasadach, na jakich jest zwolniona od opłat pocztowych wszelka inna korespondencja urzędowa.

§ 7.

Liczby porządkowe rubryki 1 formularzy A, B, C zaczynać się powinny od jedynki w każdym wykazie. Liczby numerów aktu stanu cywilnego /rubryka 2 formularzy A, B i C/ mają być kolejne dla całego roku, stosownie do numeracji właściwych ksiąg.

Załącznik Nr. 1.

/do Rozk. Wewn. do kat. Duch. Wojsk. Nr. 23/27/.

WYKAZ STATYSTYCZNY PRZYCZYN ZGONÓW.

Liczba skróconego mianownictwa międzynarodowego.	Przyczyna zgonu.	Liczby pełnego mianownictwa międzynarodowego.
1	Dur brzuszny i rzekomy	1
2	Dur osutkowy	2
3	Zimnica	5
4	Ospa	6
5	Odra	7
6	Płonnica /szkarlatyna/	8
7	Krztusiec /kokluszz/	9
8	Błonica /dyfteryt/ i dławiec /krup/	10
9	Grypa /influenza/	11
10	Cholera azjatycka	14
11	Cholera swojska	15
12a	Czerwonka	16
12b	Inne choroby nagminne	3,4,12,13,17-25
13	Gruźlica narządu oddechowego	32
14	Gruźlica opon mózgowych	33
15	Gruźlica innych narządów	34 - 38
16	Rak i inne nowotwory złośliwe	43 - 49
17	Zapalenie opon mózgowych	70
18	Udar i rozmiękczenie mózgu	73,81
19	Choroby serca	85 - 87
20	Ostry nieżyt oskrzeli	97, a.c.
21	Przewlekły nieżyt oskrzeli	97, b.d.
22	Zapalenie płuc	99
23	Inne choroby narządu oddechowego	95,96,98,100-105
24	Choroby żołądka, z wyłączeniem raka	109a, 110
25	Nieżyt kiszek i żołądka u dzieci do 2 lat	111
26	Zapalenie wyrostka robaczkowego i kątnicy	115
27	Przepuklina i niedrożność jelit	116
28	Marskość wątroby	119
29	Zapalenie nerek ostre i przewlekłe	125,126
30	Guzy nierakowe i inne choroby narządów płciowych u kobiet	134 - 139
31	Gorączka połogowa	143
32	Inne choroby ciąży i połogu	140-142, 144-147
33	Wątłość wrodzona i wady rozwoju	157,158B,159
34	Uwiąd starczy	162
35	Śmierć gwałtowna	173-201
36	Samobójstwo	162-172
37	Inne choroby	26-31, 39-41, 50-69, 71,72, 74-80, 82-84, 88-94, 106B, 107, 108, 109b, 112, 113,117,118, 120-124,127-133, 148-150,152-156, 160,161
38	Choroba niewiadowa albo źle określona	202,203A.

W wykazie akt zgonów lekarz powinien wpisać liczbę podaną w rubryce 1 niniejszego wykazu statystycznego /skrócone mianownictwo międzynarodowe/. Liczby rubryki ostatniej odpowiadają liczbom mianownictwa chorób i przyczyn zgonów, przyjętego przez Komisję Międzynarodową w Paryżu dnia 14.X.1920. /Wydanie polskie Min. Zdrowia Publicznego, Warszawa 1922 r./ i podane są w niniejszym wykazie statystycznym dla orjentacji.

Żaden zapis uskuteczniony w księgach, a opatrzony numerem kolejnym, nie może być opuszczony w nadsyłanych sprawozdaniach.

§ 8.

Przy wypełnianiu rubryk daty urodzenia, względnie wieku /rubryki 6 i 10 formularza A, rubryki 15 i 16 formularza B i rubryka 8 formularza C/ należy podawać ścisłą datę urodzenia; tylko w razie całkowitej niemożności ustalenia tej daty, dopuszczalne jest podanie wieku w liczbie lat skończonych.

§ 9.

Przy wypełnianiu rubryki wyznania /rubryki 7 i 11 formularza A, rubryki 12, 13 i 14 formularza B., rubryka 11 formularza C/ należy unikać ogólnikowych określeń, jak np. katolickie, ewangelickie, greckie i t.p., lecz trzeba podawać dokładnie - czy rzymsko-katolickie, czy ewangelicko-augsburskie, czy ewangelicko-helweckie, czy prawosławne i t.p.

§ 10.

Przy wypełnianiu rubryki stanu cywilnego /rubryki 8 i 12 formularza A, rubryka 10 formularza C/ należy wpisywać, stosownie do okoliczności: kawaler, panna, wdowiec, wdowa, rozwiedziony, rozwiedziona.

§ 11.

Przy wypełnianiu rubryki miejsca urodzenia, względnie zgonu /rubryka 8 formularza B, rubryka 7 formularza C/ należy podawać nazwę miasta, względnie gminy wiejskiej i powiatu, gdzie fakt urodzenia, względnie zgonu nastąpił.

§ 12.

Przy urodzeniach wielorakich /rubryka 9 formularza B/, jak bliźnięta, trojakie i t.p., powinno być każde urodzone dziecko wciągnięte kolejno do oddzielnej rubryki poziomej wykazu, przyczem w rubryce 9 należy umieścić przy każdym zapisie stosowną uwagę: "dwoj.", "troj." i t.p.

§ 13.

Przez martwo urodzone rozumie się dziecko, które przyszło na świat przynajmniej w 7 miesiącu ciąży, i które w chwili przecinania pępowiny nie dawało znaku życia, o ile później nie zostało do życia przywrócone.

Dzieci martwo urodzone są zapisywane tylko do ksiąg urodzeń i wykazywane tylko w sprawozdaniach wzoru B.

§ 14.

Przy wypełnianiu rubryk przyczyny zgonu /rubryka 12 formularza C/ należy żądać od osób, zgłaszających się do aktu podawania istotnej przyczyny śmierci, unikając ogólnikowych określeń, jak np. zapalenie, gorączka, słabość i t.p.

W rubryce 13, należy zaznaczyć, stosownie do okoliczności "tak" lub "nie" - unikając skrótów, kresek, znaków detto i t.p.

§ 15.

Do określonych w § 1 wykazów należy wpisywać tylko te metryki chrztu, ślubu czy zgonu, które nie zostały jednocześnie zapisane przez urzędy stanu cywilnego, a to w celu uniknięcia podwójnego wykazywania tych samych faktów.

Z tego samego powodu nie należy wpisywać do wykazów statystycznych faktu zawarcia małżeństwa, który nastąpił przed władzą administracyjną i został wpisany do prowadzonych przez nią ksiąg metrykalnych.

Przepisy przejściowe.

§ 16.

Sprawozdanie indywidualne w formie określonej w § 1 przesyłane perjodycznie, w myśl § 2, powinno być przesłane za czas ubiegły, t.j. od chwili sporządzenia przez samego kapelana W.P. pierwszej metryki chrztu, ślubu czy zgonu do dnia 31 grudnia 1927 r. w formie wykazów sumarycznych wzoru B, ze wskazaniem tylko ogólnej liczby sporządzonych akt małżeństw, urodzeń i zgonów, dla każdego roku zosobna.

W uwagach do każdego roku należy zaznaczyć, jak zapisywano martwo urodzonych, t.j., czy tylko do ksiąg urodzeń, czy tylko do ksiąg zgonów, czy też do ksiąg urodzeń i zgonów jednocześnie.

W wykazach należy uwzględnić wszystkie istniejące w księgach zapisy metrykalne, a więc także odnoszące się do osób wyznania niekatolickiego /fakty zgonów/.

§ 17.

W sprawozdaniach za rok 1927, mogą być niewypełnione i nieobjaśnione rubryki, co do danych, nieobjętych księgami metrykalnemi.

Duszpasterstwo

Załącznik Nr. 1. /Rozk. Wew. do kat. Duchow.wojsk.Nr. 12/27/.

8

POLOWA KURJA BISKUPIA

L.dz. 3173/27

Duplikat

Warszawa, dn. 20/IV.1927 r.

EWIDENCJA MATERJAŁU SŁUŻBY DUSZPASTERSKIEJ WYZN. KAT.

W związku z rozporządzeniem Polowej Kurji Biskupiej L.\3947/26 /zał. Nr.1.Rozk.Wew. do kat. Duch. wojsk. Nr. 11 z dn. 1/VI 1926 r. § 3/ oraz zmianą przepisów służbowych L. 180-5605 M.S.Wojsk. z dn. 27/I 1927 r. na podstawie rozkazu Szefa Admin. Armji L. 3901 ogłoszonego w Dzien.Rozk. Wojsk. Nr. 7/26 z dn. 12/III 1926 r. poz. 72 ogłaszam następujące przepisy szczegółowe o prowadzeniu ewidencji materjałowej służby duszpasterskiej wyzn. kat.

Przepisy służbowe.

FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ.

Szczegółowe przepisy, dotyczące ewidencji materjałowej służby duszpasterskiej wyzn. kat.

Cel przepisu ..... 1.
Organa prowadzące ewidencję materjałową 2.
Materjał podlegający ewidencji ..... 3.
Ewidencja materjałowa w Polowej Kurji Biskupiej 4.
Postanowienia końcowe ..... 5.

1. Cel przepisu. Postanowienia niniejszego przepisu służbowego mają na celu szczegółowe uregulowanie prowadzenia ewidencji materjałowej w odniesieniu do rzeczy liturgicznych wyznania katolickiego na podstawie przepisów służbowych L. 180-5605 M.S.Wojsk. z dn. 3/III 1926 r. i z dn. 27/I 1927 r.

2. Organa prowadzące ewidencję materjałową. Ewidencję materjałową prowadzi tylko Polowa Kurja Biskupia dla rzeczy liturgicznych, znajdujących się w poszczególnych okręgach korpuśnych i w składnicy Polowej Kurji Biskupiej.

3. Materjał podlegający ewidencji. Ewidencji materjałowej dla rzeczy liturgicznych użytku bieżącego podlegają przedmioty liturgiczne, znajdujące się w kościołach i kaplicach wojskowych według nazw podanych w katalogu materjałowym służby duszpasterskiej.
Ewidencja rzeczy liturgicznych w kaplicach polowych ma obejmować przedmioty liturgiczne wymienione w etacie kaplicy polowej i należące do zapasu wojennego.
Ewidencję rzeczy liturgicznych prowadzi się oddzielnie dla materjału użytku bieżącego i oddzielnie dla zapasu wojennego t.j. dla kaplic polowych.

4. Ewidencja materjałowa w Polowej Kurji Biskupiej. Polowa Kurja Biskupia prowadzi ewidencję materjałową dla rzeczy liturgicznych:

a/ użytku bieżącego
b/ zapasu wojennego

a/ Za podstawę wpisu do ewidencji materjału użytku bieżącego, prowadzonej przez Polową Kurję Biskupią służy wykaz ewidencyjny obrotu materjałowego, przedstawiony przez poszczególnych Szefów duszp. kat. O.K.
Szef Duszp. kat. O.K. raz na rok do dn. 20 stycznia roku bieżącego przesyła Polowej Kurji Biskupiej w jednym egzemplarzu roczny wykaz ewidencyjny według wzoru Nr. 1 P.S. L. 180-5605.

Wykaz ewidencyjny ma zawierać tylko sumaryczny przychód i rozchód materjału, a potrzebne do tego celu dane należy zaczerpnąć z głównej księgi materjałowej dla przedmiotów użytku bieżącego. W wykazie tym w rubryce 6 podaje się stan w dn. 1 stycznia roku ubiegłego, a w rubryce 9 stan w dn. 1 stycznia roku bieżącego. W rubryce 5 "etat" należy wykazać ogólną ilość rzeczy liturgicznych, w które winny być wyposażone wszystkie kościoły i kaplice wojskowe na terenie danego O.K. stosownie do ogłoszonych etatów. Rubryka "nazwa przedmiotu" winna zawierać tylko nazwy przedmiotów katalogowych według jednostek ogólnych.
Po otrzymaniu przez Polową Kurję Biskupią wykazów ewidencyjnych od poszczególnych Szefów duszp. kat. O.K. należy wpisać zawarte w nich dane cyfrowe do księgi "Centralna ewidencja materjału użytku bieżącego" /wzór Nr.3/ P.S.L.180-5605. Do księgi tej wpisuje się poszczególne przedmioty podlegające ewidencji według jednostek ogólnych w porządku katalogowym. Po podkreśleniu i podsumowaniu danych cyfrowych poszczególnych Szefostw duszp. kat. O.K. wpisuje się w rubryce 2 słowo "razem" oraz sumy poszczególnych rubryk. Później dopiero wpisuje się dane cyfrowe składnicy Polowej Kurji Biskupiej.

b/ Za podstawę wpisu do ewidencji materjału zapasu wojennego, prowadzonej przez Polową Kurję Biskupią służy wykaz ewidencyjny materjału zapasu wojennego /wzór Nr.1/ P.S.L. 180-5605. Wykaz ten sporządzają Szefowie duszp. kat. O.K. raz na rok i przedstawiają go w jednym egzemplarzu w terminie do dn. 20 stycznia każdego roku do Polowej Kurji Biskupiej. Wykaz ewidencyjny materjału zapasu wojennego obejmuje stan materjałowy w dn. 1 stycznia roku ubiegłego i w dn. 1 stycznia roku bieżącego /rubryka 6 i 9/. W rubryce "nazwą przedmiotu" należy wymienić rzeczy liturgiczne podane w etacie kaplicy polowej, zaś w rubryce "etat" wykazać ogólną ilość przedmiotów liturgicznych, w które winny być zaopatrzone kaplice polowe stosownie do ilości oddziałów wojskowych przy których jest przewidziany etatem kapelan wojskowy na wypadek mob.
Po otrzymaniu od Szefów duszp. kat. O.K. wykazów ewidencyjnych materjału zapasu wojennego należy wpisać zawarte w nich dane do księgi "Centralna ewidencja materjału zapasu wojennego" /wzór Nr.3/ P.S. L. 180-5605, prowadzonej przez Polową Kurję Biskupią. Do księgi tej wpisuje się poszczególne przedmioty przewidziane w etacie kaplicy polowej. Po wpisaniu i podsumowaniu w księdze ewidencyjnej danych dotyczących zapasu mob. w poszczególnych Szefostwach duszp. kat. O.K. otrzymamy ogólny stan materjałowy zapasu wojennego.
Szef duszp. kat. O.K. obowiązany jest sprawdzić czy wykazy ewidencyjne tak dla materjału użytku bieżącego, jak i materjału zapasu wojennego są zgodne z główną książką materjałową. Wykazanie tej czynności stwierdza Szef duszp. kat. O.K. na wykazie przez umieszczenie klauzuli: "stwierdzam zgodność wykazach dat z główną księgą materjałową" oraz własnoręczny podpis.
Szef duszp. kat. O.K. jest odpowiedzialny za prawidłowe sporządzanie jako też za terminowe przedstawienie wykazów ewidencyjnych Polowej Kurji Biskupiej.

5. Postanowienia końcowe. Postanowienia niniejsze obowiązują z dn. 1 lipca 1927 r. i z chwilą tą tracą moc obowiązującą wszystkie inne dotychczas wydane rozkazy w sprawie prowadzenia ewidencji materjałowej służby duszpasterskiej wyzn. kat.

w z. Biskupa Polowego

ks. Dr. Jachimowski

ks. Dr. Jachimowski
Dziekan T.P.

CAW I 300.19.1

Tablica XIV.

z przodu,

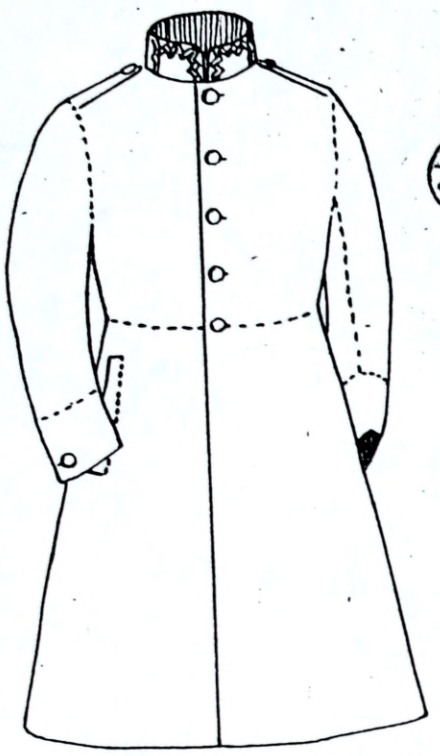

z tyłu,

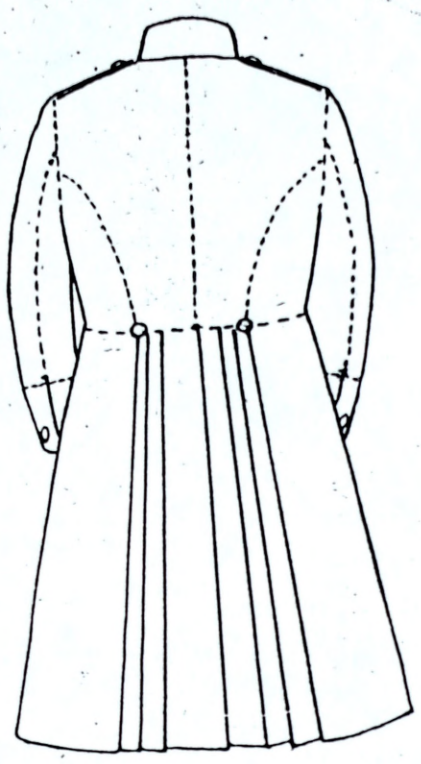

WOJSK. * CENTR. ARCH.

Rys. 1. Czamara kapelanów, (dozwolona tylko w polu i za pozwoleniem zwierzchności duchownej.)

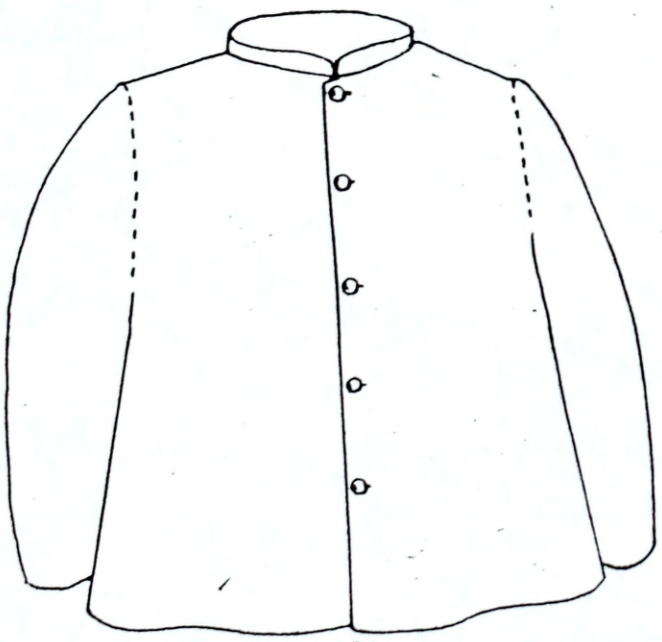

a) Kurtka,

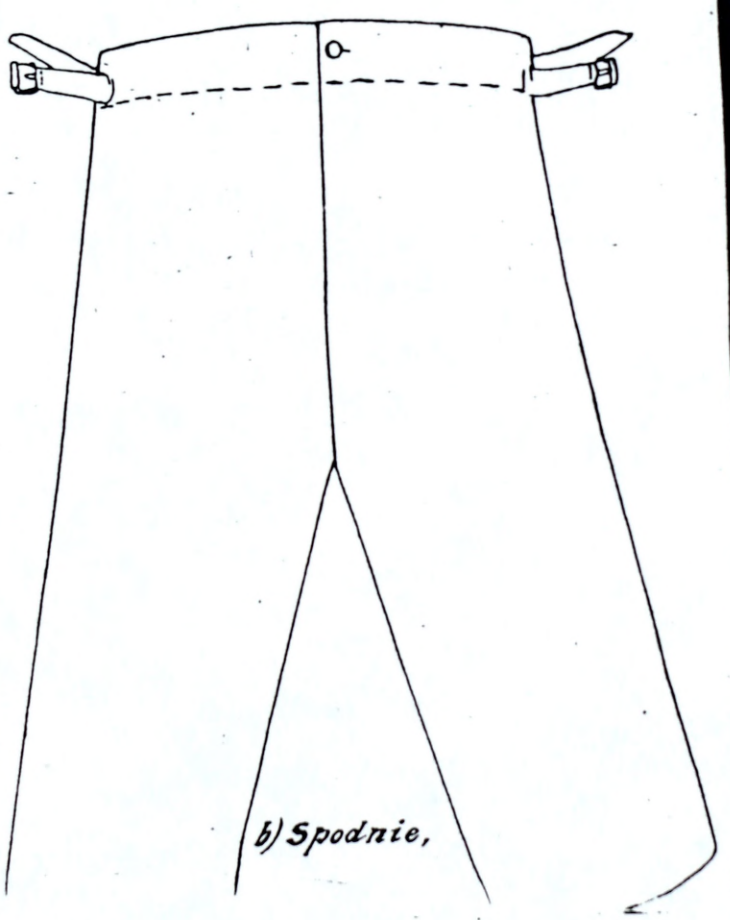

b) Spodnie,

1934 r.

POTWIERDZENIE DLA WPŁACAJĄCEGO

słownie złotych ..... na wpłatę zł..... gr.....

..... gr .....

na konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności

Właściciel konta:

Kwartalnik poświęcony sprawom katolickiego duszpasterstwa wojskowego w Polsce

WARSZAWA

Konto czekowe Nr. 25.880

Podpis urzędnika

Stempel dzienny

P.K O. Nr. 105/1934

DOWÓD WPŁATY (DLA ODBIORCY)

Wpłatę zł..... gr.....

uskutecznił (a)

.....

.....

dokładny adres .....

na konto czekowe 25.880

Stempel dzienny

Nr. 10

DOWÓD WPISU (DLA P. K. O.)

Wpłatę zł..... gr.....

słownie złotych .....

..... gr .....

uskutecznił (a)

.....

.....

dokładny adres .....

na konto czekowe 25.880

Stempel dzienny

Celem dokonania wpłaty blankietem nadawczym winien wpłacający wszystkie trzy części blankietu odpowiednio wypełnić atramentem, drukiem lub pismem maszynowem i oddać wraz z nadawaną gotówką w Urzędzie Pocztowym lub w Kasie P. K. O.

Kwotę cyframi na dowodzie wpłaty należy umieszczać wyraźnie i czytelnie, a miejsce wolne po wpisaniu kwoty przekreślić poziomą linją. Również na potwierdzeniu dla wpłacającego i dowodzie wpisu należy miejsce wolne po wypisaniu kwoty słowami przekreślić poziomą linją.

Blankietów nadawczych z poprawkami lub przekreśleniami przyjmować nie wolno. Również nie przyjmuje się blankietów nadawczych wypełnionych niewyraźnie lub podartych.

Na odwrotnej stronie krótkie zapiski, które są wolne od opłaty pocztowej, o ile wskazują tylko: imię, nazwisko, miejsce zamieszkania wpłacającego, datę wpłaty, sposób zapisania w księgi, cel i tytuł wpłaty.

Za wszelką inną korespondencję na odwrotnej stronie musi być uiszczona opłata pocztowa.

Miejsce na korespondencję do właściciela konta za naklejeniem znaczka pocztowego w wysokości opłaty karty pocztowej.

P. K. O. nie odpowiada za treść korespondencji, jako od niej nie pochodzącej

11

Tajny!

Rozkaz Wewnętrzny

do Duchowieństwa Wojskowego W. P.

№ 29.

Warszawa, dnia 24 listopada 1919 r.

Do Wielebnego Duchowieństwa Wojsk Polskich.

Podając do Waszej wiadomości, Wielebni Kapłani, Regulamin dla Rzym.-katol. Duchowieństwa Wojskowego, polecam go Waszej uwadze dla ścisłego przestrzegania.

Mam nadzieję, że kiedy wejdzie w życie przyczyni się do uregulowania naszej pracy duszpasterskiej w armji i stosunków wewnętrznych.

Niechaj wprowadzony w czyn i ożywiony duchem kapłańskiej gorliwości przyniesie należyty plon naszych zabiegów i starań dla dobra powierzonych przez Boga naszej pieczy dusz bohaterskich zastępów.

Biskup W. P. † Stanisław.

Rozdział I.

Postanowienie organizacyjne.

Art. 1. Stosunek służbowy duchowieństwa dzieli się na:

a) charakter duszpasterski,
b) „ wojskowy.

ad a) podlegają duszpasterze bezwzględnie Biskupowi W. P. w drodze służbowej czysto duszpasterskiej.

ad b) podlegają dowódcy oddziału, do którego są przydzieleni.

Art. 2. Zarząd duchowny w Wojsku Polskiem należy do Biskupa Wojsk Polskich. Zastępcą jego jest Wikarjusz Generalny.

Art. 3. Jurysdykcję kanoniczą Biskupa Wojsk Polskich określa Stolica Apostolska (Acta Apost. Sedis); — Wikarjusza Generalnego — Kodeks Prawa Kanoniczego (Can. 366-371).

Art. 4. Wyłącznie do Biskupa Wojsk Polskich należy udzielanie duchownym wojskowym jurysdykcji kanonicznej.

Art. 5. Biskup Wojsk Polskich mianuje, przenosi, awansuje i zwalnia ze stanowiska podległe mu duchowieństwo w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 6. Organem wykonawczym przy Biskupie Wojsk Polskich jest Kurja Biskupia. Organizacja i etaty Kurji Biskupiej będą ogłoszone osobnym rozkazem.

Art. 7. Na czele duszpasterstwa Okręgu Generalnego stoi Dziekan.

Art. 8. Na czele duszpasterstwa dywizji stoi Proboszcz. Proboszcz dywizji pełni funkcje duszpasterskie przy jednym z pułków lub szpitali.

W czasie wojny Proboszcz dywizji pod względem duszpasterskim podlega w drodze służbowej Biskupowi W. P.

Art. 9. Na czas wojny mają pułki, szpitale i t. p. jednostki wojskowe swego kapelana.

Stan pokojowy określą szczegółowe etaty.

Art. 10. Wojskowemu duchowieństwu przysługują uprawnienia osobiste, przyznane oficerom i urzędnikom wojskowym, zarazem jednak podlegają tym samym obowiązkom względnie odpowiedzialności.

Art. 11. Zasadniczo ubiorem duchownych wojskowych jest czapka oficerska i sukna duchowna (vestis talaris); dla zakonników — strój zakonny.

Rozdział II.

Porządek mianowania wojskowego duchowieństwa.

Art. 12. Biskupa Wojsk Polskich mianuje i zwalnia Stolica Apostolska w porozumieniu z Naczelnikiem Państwa.

Art. 13. Na stanowiska duchownych wojskowych mogą być przyjmowani księża, posiadający pozwolenie oraz zaświadczenie swego Ordynarjatu, i mający trzyletnią praktykę duszpasterską.

Na czas wojny mogą być mianowani i nie posiadający praktyki duszpasterskiej, a także i zakonnicy.

Art. 14. Duchowni wojskowi nie mogą jednocześnie zajmować stanowisk cywilnych.

Rozdział III.

Zadania i zakres czynności duchownych.

Art. 15. Duchowni wojskowi są obowiązani do bezpłatnego świadczenia posług duchownych wojskowym, podległym ich pieczy duchownej i ich rodzinom (żona i dzieci) ściśle przestrzegając przepisy prawa kanonicznego i cywilnego.

Art 16. Duchowni wojskowi, oprócz posług duchownych, obowiązani są dbać o podniesienie poziomu etycznego wojskowych, służyć im przykładem i radą, nieść pociechę, łagodzić spory i rozbudzać uczucia koleżeństwa, zachęcać do sumiennego wykonywania obowiązków i przestrzegać dyscypliny, podnosić ducha w chwilach zmęczenia i niebezpieczeństwa.

Art. 17. Duchowni wojskowi z urzędu biorą udział w zarządzie i pracy kulturalno-oświatowej formacji wojskowych.

Art. 18. Duchowni wojskowi winni zawiadamiać rodzinę o ciężkiej chorobie i śmierci podległych ich pieczy duchownej wojskowych i sporządzać akty zejścia.

Art. 19. Kapelani wojskowi w czasie wojny obowiązani są:

a) obchodzić okopy;
b) w czasie bitwy być na punkcie opatrunkowym swego pułku lub na miejscu, wskazanem przez dowódcę pułku.

Art. 20. Duchowni wojskowi obowiązani są do złożenia przysięgi wojskowej wedle załączonego wzoru.

Rozdział IV.

Stosunek służbowy.

Art. 21. Bezpośrednim zwierzchnikiem każdego duszpasterstwa wojskowego w sprawach duchownych jest wyższy przełożony duchowny.

Biskup Wojsk Polskich w sprawach duchownych jest zależny od Stolicy Apostolskiej.

W sprawach wojskowo-administracyjnych duchowni wojskowi podlegają bezpośrednio temu zwierzchnikowi wojskowemu, do którego dowództwa są przydzieleni.

Biskup Wojsk Polskich w sprawach wojskowo-administracyjnych podlega Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 22. Władza dyscyplinarna nad duchownymi wojskowymi, z wyjątkiem wypadku przewidzianego w art. 26, należy do zwierzchników duchownych wojskowych.

Władza dyscyplinarna poszczególnych przełożonych duchownych wojskowych i system kar dyscyplinarnych są przewidziane w ustawie dyscyplinarnej.

Art. 23. Zwierzchnikom duchownym wojskowym w stosunku do podległego im duchowieństwa przysługuje prawo:

a) wydawania rozporządzeń w sprawach duszpasterskich;
b) wprowadzanie w życie zarządzeń wojskowych władz świeckich, jako też duchownych;
c) inspekcji i wizytacji oddziałów wojskowych.

Art. 24. W wypadku przewidzianym w artykule 23 p. „c" władza duchowna, do której skierowane było powiadomienie, obowiązana jest zawiadomić odnośnego zwierzchnika oddziału lub instytucji wojskowej o wydanem zarządzeniu.

Art. 25. Wojskowi zwierzchnicy duchowni obowiązani są meldować swym przełożonym duchownym:

a) o wydanych rozporządzeniach;
b) dwa razy do roku w formie sprawozdania o stanie religijno-moralnym wojskowych, podległych ich pieczy duchownej;
c) o otrzymanych urlopach podwładnych im duszpasterzy.

Art. 26. Zwierzchnikom oddziałów lub instytucji wojskowych, w skład których wchodzą duchowni wojskowi, przysługuje prawo:

a) udzielania urlopu według przepisów, obowiązujących oficerów, po zaopinjowaniu przez odnośnego przełożonego duchownego;
b) kontroli nad wojskowymi duchownymi w sprawach ścisłego przestrzegania przez nich przepisów wojskowo-administracyjnych;
c) czynienia uwag i wymówek słowem lub na piśmie (nagana).

Jeżeli nie wystarczy nagana, która musi być stosowana jako pierwszy stopień kary, ma prawo dowódca oddziału prosić swą władzę wojskową przełożoną o przeniesienie kapelana, co na wniosek odnośnych władz wojskowych uskutecznia M. S. Wojsk. w porozumieniu z Biskupem W. P.

d) Powiadomienie, przez swego przełożonego, wojskowego duchownego zwierzchnika duszpasterza oddziału lub instytucji wojskowej o przewinieniach tegoż, celem wdrożenia dyscyplinarnego.

Art. 27. W wypadku, gdyby odnośny zwierzchnik oddziału lub instytucji wojskowej znalazł, iż wydane zarządzenie nie odpowiada stopniowi przewinienia, winien zameldować o tem swemu przełożonemu, który, o ile zgodzi się z motywami meldującego, powiadamia Dziekana Okręgu Generalnego.

Jeśli decyzja Dziekana O. Gen. nie zadowoli odnośnej władzy wojskowej, Dziekan O. Gen. skierowuje sprawę do Biskupa Wojsk Polskich, decyzja którego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych jest ostateczną.

W czasie wojny sprawa postępuje od Proboszcza dywizji do Biskupa Wojskowego i Ministra Wojny.

Ślubowanie uroczyste.

Stając w szeregi Armji Narodowej, uroczyście w Obliczu Boga Wszechmogącego (żołnierze wyznań chrześcijańskich), w Trójcy Świętej Jedynego, ślubuję jedynie Ojczyźnie mojej Rzeczypospolitej Polskiej i Sprawie Narodu Całego na każdem miejscu służyć, Kraju Ojczystego i dobra narodowego do ostatniej kropli krwi bronić, przełożonych swych i dowódców słuchać, dawane mi przepisy i rozkazy wykonywać i wogóle tak się zachowywać, abym mógł żyć i umierać, jako mężny i prawy żołnierz polski.

Ślubowanie to stwierdzę, ustaloną przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej, przysięgą żołnierską, którą złożę przed Rządem, z woli Narodu polskiego obranym.

Za zgodność:

/ - / ks. T. Jachimowski

Kanclerz Kurji B.W.I.

Tłoczono w Zakładach Graficznych Ministerstwa Spraw Wojskowych. Za Nr. 1746. 500 27-XI-1919.

CAW I 300.19.1.

11

Rozkaz Wewnętrzny

do Kat. Duchowieństwa Wojskowego W. P.

№ 9.

Warszawa, dnia 15 maja 1920 r. 11

§ 1.

S. PAENITENTIARIA APOSTOLICA.

Decretum.

De cappellanis militum quoad facultatem ad excipiendas sacramentales fidelium confessiones, duranto bello.

„Cappellani militum, dum exercitum comitantur, possunt, durante bello, excipere confessiones sacramentales quorumcumque fidelium ad se accedentium et in eorum favorem uti facultatibus omnibus sibi pro foro conscientiae concreditis. Eadem pollent potestate praedicti cappellani militum in captivitate forte detendi in favorem omnium concaptivorum. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae in Sacra Poenitentiaria 18 Dec. 1914.

Seraphimus Car. Vanutelli Poen. Maj.

SACRA CONGREGATIO

Pro negotiis Ecclesiasticis extraordinariis.

Unicuique sacerdoti conceditur facultas, praesenti bello durante, in militum utilitatem, singulis scapularium benedictionibus numismata ditandi.

Et audientia Ssmi die 10 Nov. 1914.

(Acta Ap. Sedis p. 673 1914.)"

§ 2.

Instrukcja dla księży kapelanów W. P., dotycząca stosunku duchowieństwa W. P. do wyższych władz djecezjalnych.

Pismem J. E. Wizytatora Apostolskiego w Polsce (Visitatio Apostolica Poloniae d. 5.11 a 1919 Nr. 612) J. E. ks. Dr. Gall Stanisław, Biskup tyt. Halikarnaski, wyznaczony został przez Stolicę Apostolską na Biskupa Polowego W. P. (por. Rozk. Wewn. Nr. 4 (19) z prawem korzystania ze wszystkich władz i przywilejów udzielonych w czasie wojny światowej Biskupom polowym Act. Apost. Sedis 1914—20 r.).

Według dekretów Stolicy Apostolskiej (por. Rectus Ordo z dn. 1.VII.1915 r. Act. Ap. Sed. Nr. 11—15, lub Ex audientia SS-mi z dn. 27.VIII.1915 r. Act. Ap. Sed. Nr. 14—15) właściwym Ordynarjuszem kapelana wojskowego jest Biskup Polowy, od którego jedynie jurysdykcję duchowną otrzymuje (cf. Rectus Ordo: „Hi itaque omnes (id est clerici), cuiuscumque ordinis sint, dum militibus deserviunt, cessante quolibet privilegio vel exemptione, memorato Antistiti qua Ordinario proprio in exercitio munerum sacerdotalium parebunt. Facultates quas Apostolica sedes ipsis nuperrime tribuit, nonnisi subordinate et dependentor ab eo exercere poterunt. Ab eo pariter, non vero ab aliis si quae dubia in sacro ministerio exercendo occurrant, consilia et directionem postulabunt.")

Każdy jednak kapelan wojskowy winien odnosić się z należną czcią i uszanowaniem do księży Biskupów, jako następców i spadkobierców Apostołów.

Stąd też kapelan wojskowy, przebywający na terenie djecezji w kraju, winien w przeciągu miesiąca osobiście przedstawić się Ordynarjuszowi djecezji (wzgl. jego zastępcy); stacjonując w mieście biskupiem winien to uskutecznić w przeciągu 2 tygodni.

Jakkolwiek dekret Stolicy Apostolskiej wszystkim aprobowanym kapelanom wojsk. pozwala w czasie wojny słuchać spowiedzi wszystkich osób do niego się zgłaszających (decr. S. Ponit. d. 18.XII.1914 Act. Apost. S. 1914) kapelan wojsk. może korzystać z tego przywileju Stol. Apost. jedynie na froncie (na terenie wojennym), w kraju zwracać się winien o zezwolenie do miejscowego ordynarjatu.

Asystując przy ślubach, księża kapelani winni przestrzegać przepisy praw kan. i zarządzenia miejscowych ordynarjuszy, — jak również spełniając wszystkie inne posługi duchowne, dla których wymagana jest jurysdykcja władz djecezjalnych.

W sprawach karności kościelnej księża kapelani wojskowi podlegają Ordynarjuszowi Polowemu (cf. Rectus Ordo „_____ data iusta causa _____ pro sua conscientia ob officio eos amovere, vel a sacris interdicere, appellatione quacumque remota et monitis in singuliś casibus propriis singulorum Ordinariis").

We wszystkich sprawach wątpliwych, niniejszą instrukcją nieobjętych, zwracać się należy do Kurji Biskupiej W. P.

§ 3.

Kurja Biskupia W. P. podaje do ścisłego przestrzegania następujące przepisy, dotyczące przenoszeń księży kapelanów:

1. Kapelani wojskowi mogą być przenoszeni na inne stanowiska, ile razy tego ważna zajdzie potrzeba.
2. Kapelanom wojskowym przysługuje prawo proszenia o nowy przydział. W tym celu należy rzeczowo uzasadniony i przez bezpośrednią zwierzchność zaopinjowany wniosek drogą służbową skierować do Kurji Biskupiej W. P.
3. Samowolne opuszczenie naznaczonego stanowiska względnie niezastosowanie się do otrzymanego rozkazu będzie surowo karane.
4. Kompetencja, dotycząca przenoszenia ks. ks. kapelanów W. P. ogłoszona została w Rozkazie Wewn. Nr. 20/19 § 1 z dnia 28.VII.1919 r.
5. Kopetentne do przenoszenia względnie delegowania, władze winny w rozkazie swym oznaczyć termin i kolejność mających się dokonać zmian.
6. O ile przenosząca względnie delegująca władza nie zarządzi co innego, należy przestrzegać następujących zasad:

   a) w kraju zmiana winna się dokonać w przeciągu dni czterech po otrzymaniu telegraficznego, zaś w przeciągu tygodnia, jeśli rozkaz doręczony został pisemnie.

   b) Na terenie wojennym zmiana kapelanów dokonaną być powinna w przeciągu trzech dni, gdy następuje w obrębie tej samej armji, zaś w przeciągu dni siedmiu, jeśli kapelan przechodzi do innej armji.

   c) Gdy chodzi o zmiany pomiędzy frontem a krajem, natenczas kapelan frontowy czeka tak długo, aż nie przybędzie kapelan z kraju. Ostatni powinien zastosować się ściśle do przepisu 6 a.

7. Aby zmiany mogły się dokonywać według powyższych zasad bez uszczerbku dla kogokolwiek, rozporządza się, aby każdy kapelan sporządził niezwłocznie dokładny spis wszystkich utensyljów kancelaryjnych i kościelnych do niego należących. Spis ten będzie podstawą dla każdorazowego przekazywania i obejmowania inwentarza kancelaryjnego i kościelnego.
8. Z czynności przekazania względnie odebrania kancelarji i inwentarza należy spisać szczegółowy protokuł z uwzględnieniem powstałych lub oddawna istniejących braków.
9. Ks. ks. dziekani dopilnują osobiście względnie przez swoich delegatów, aby zmiany dokonywały się prawidłowo i bez opóźnień.
10. Skoro bardzo ważne powody przemawiają za uchyleniem wydanego przez kompetentną władzę zarządzenia, należy w drodze najszybszej powiadomić o tem odnośną władzę i czekać na dalszą decyzję. O ile decyzja w przeciągu tygodnia nie nadejdzie, należy zastosować się do pierwotnego zarządzenia.
11. O wszelkich zmianach należy drogą służbową powiadomić Kurję Biskupią W. P.

CENTR. ARCH. WOJSK.

§ 4.

W związku z reorganizacją M. S. Wojsk. (rozk. M. S. Wojsk. Dep. I Nr. 1793) org. Kurja Biskupia W. P. dzieli się na 2 Wydziały:

I Administracyjny

II Oświatowo-archiwalny.

Wydział II aż do czasu zorganizowania się, przydzielonym zostaje do Wydziału I.

Skład osobisty K. B. jest następujący:

ks. kan. Pajkert Jan — Wikarjusz Generalny.

I. Wydział Administracyjny.

ks. Jachimowski Tadeusz — Kanclerz i Szef Wydziału M. S. T.
ks. Matz Oskar — Referent Personalny.
Neff Tadeusz — urz. VII kat. pł. Referent gospodarczy.

II. Wydział Oświat. archiw.

ks. kan. Dr. Kalinowski Wacław — Referent oświatowy.
ks. Jarosński Ludwik — Referent metrykalny.

§ 16.

Stosownie do niniejszego rozkazu § 4, przy K. B. powstaje referat do spraw oświatowych. Celem jego jest przyjść z pomocą, radą i wskazówkami duchowieństwu wojskowemu w dziele szerzenia oświaty w wojsku w duchu chrześcijańskim.

Stosownie do razkazu M. S. Wojsk. Dep. I № 1792. Org., zakresem jego działania jest: 1. Oświecenie religijne w wojsku. 2. Organizacja pogadanek i odczytów religijno-moralnych. 3. Dostarczenie literatury religijno-moralnej. 4. Kontrola nad pracą oświatową kapelanów. 5. Przygotowanie programów wykładowych religji dla szkół wojskowych. 6. Inspekcja nad wykładami religji. 7. Organizacja życia umysłowego pośród kapelanów. 8. Wydawanie organu duchowno-wojskowego. 9. Urządzanie odczytów naukowo-społecznych z zakresu religji. 10. Egzamina kapelanów.

Zaleca się przeto ks. ks. kapelanom aby w tych kwestjach zwracali się do tego referatu.

§ 17.

Rząd polski wypuścił 5% wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920 mającą na celu z jednej strony ochronić Rzeczpospolitą przed coraz to większą drożyzną, z drugiej zaś strony jako zaradzenie potrzebom państwowym w chwili obecnej i jako demonstracja naszej siły wobec zagranicy.

Obowiązek obywatelski, miłość Ojczyzny i doskonały interes majątkowy są dostatecznymi motywami do chętnego zapisywania się na tą pożyczkę.

J. E. Biskup W. P. wzywa najgoręcej podwładne sobie Duchowieństwo wojskowe, aby energicznie i wydatnie poparło Rząd i pomogło Mu w propagandzie subskrypcji wypuszczonych pożyczek. Pomyślny bowiem wynik tej pożyczki ma olbrzymie znaczenie nie tylko pod względem finansowym ale także moralnym i politycznym w dziele rozkwitu Ojczyzny.

Zaleca się przeto Duchowieństwu, aby w rozmowach prywatnych, na konferencjach lub pogadankach uświadamiali wojsko i lud o tym obowiązku obywatelskim i zachęcali do jego spełnienia, popierając wogóle wielką akcję w tym kierunku.

CENTR. ARCH. WOJ.

SPROSTOWANIA:

1. Unieważnia się przydział ks. Brzozowskiego Pawła Rozk. Wew. № 7 § 3.
2. W Rozk. Wew. № 8 § 6 błędnie podano datę przydziału ks. Skrzypczyka, winno być od 1.I.1920 r.

Za zgodność:
(—) ks. Ludwik Jaroński

Wikarjusz Generalny:
w. z. (—) ks. Jachimowski Tadeusz M. S. T.
Kanclerz

Tłoczono w Zakładach Graficznych Ministerstwa Spraw Wojskowych. Zk Nr. 2730. 500. 1.VI.1920.

CAW I.300.19.1

Rozkaz Wewnętrzny

Do Duchowieństwa Wojskowego W. P.

№ 27.

Warszawa, dnia 10 listopada 1919 r.

1. Następujący księża delegowani zostali przez J. E. ks. Biskupa W. P. na stanowiska kapelanów wojskowych:

1) ks. Antoni Ledwos do dyspozycji Nacz. Dow. od dnia 25.X.1919 r.
2) ks. Telesfor Bogucki „ „ „ „ „ 30.X. „
3) ks. Władysław Orsik „ „ „ „ „ „ 3.XI. „

2. Następujący księża kapelani przeniesieni zostali z zajmowanych stanowisk:

1) ks. Franciszek Bolek — kap. kadry 40 pp. do dysp. Nacz. Dow. od dn. 22.X.1919 r.
2) ks. Włodzimierz Hübner — kap. 25 pp., jako kap. kadry 40 pp. „ „ 7.XI.1919 r.

3) Następujący księża zostali zwolnieni przez J. E. ks. Biskupa W. P. z zajmowanych stanowisk na własną prośbę:

1) ks. Edmund Szczepański kapelan szpitala Okręgowego w Łodzi. od 26.X.1919 r.
2) ks. Bolesław Sperski proboszcz 3 dyw. jen. Hallera od 30.X.1919 r.

4. Z polecenia J. E. ks. Biskupa W. P. Kurja Biskupia W. P. powiadamia Duchowieństwo Wojskowe o obowiązku odprawienia rekolekcji, od czego uzależnia się udzielenie jurysdykcji duchownej na rok następny.

Zaświadczenia o dopełnieniu tego obowiązku nadsyłać należy drogą służbową do Kurji Biskupiej W. P. do dnia 1 marca 1920 r.

5. W uzupełnieniu rozkazu M. S. Wojsk, (Dr. Rozk. Wojsk. № 25 art. 827 w sprawie zawierania małżeństw przez osoby wojskowe), Kurja Biskupia W. P. wyjaśnia, że wymagać należy od wojskowych, wstępujących w związki małżeńskie, zezwolenia od Władz wojskowych **przed ogłoszeniem zapowiedzi.**

6. Kurja Biskupia W. P. przypomina ks. ks. Dziekanom obowiązek nadsyłania sprawozdań o stanie moralnym Okręgu (frontu) i ewidencję podległych im ks. ks. kapelanów do dnia 10 każdego miesiąca (por. Roz. Wewn. do Duch. № 21 § 2 z dnia 23 sierpnia r. b.).

7. Mimo tylokrotnych rozkazów K. B. nie wszyscy ks. ks. Dziekani nadesłali inwentarze kaplic stałych i polowych, będących w używaniu podległych im kapelanów.

Poleca się bezzwłocznie przesłać takowe do Kurji Biskupiej W. P.

8. Wszyscy księża kapelani W. P., którzy chcą służyć dalej, jako kapelani zawodowi w W. P. wniosą podania w drodze służbowej, najpóźniej do 15 grudnia r. b. do Kurji Biskupiej W. P. Podania mają zawierać prośbę o przyjęcie na kapelana zawodowego oraz zobowiązanie do pełnienia stałej służby w wojsku. Do podania należy dołączyć wypełnioną listę personalną według załączonego wzoru oraz świadectwo lekarskie. Wniesienie podania nie przesądza jednak przyjęcia do W. P.

Podania muszą być zaopinjowane przez księży proboszczów i dziekanów, jako przełożonych duchownych, jakoteż i przez dowódców. Podania Kapelanów pułkowych opinjuje proboszcz dywizji i dziekan frontu — jeżeli mu petent jest służbowo osobiście znany. — Podania proboszczów dywizji — dziekan frontu i dziekan generalny.

Dowódca pułku i dywizji podaje opinję, wyszczególniającą pracę i poświęcenie kapelana nad żołnierzem, jakoteż czy petent odpowiada wymaganiom, żądanym od kapelana zawodowego.

9. Stosownie do Rozkazu Wewn. № 25 § 7 poleca się ks. ks. Dziekanom zawiadomić Kurję Biskupią W. P. o wydanych zarządzeniach w sprawie unormowania obsługi duchownej w Okręgach Generalnych.

10. Księża kapelani są obowiązani do zachowania drogi służbowej nietylko w stosunku do władz przełożonych duchownych, lecz także w stosunku do władz przełożonych wojskowych.

Ks. ks. kapelani nie mogą pomijać przełożonego bezpośredniego (dowódcę pułku lub dywizji), pisząc do dowództwa innych oddziałów lub wyższych władz wojskowych.

Za zgodność:
Kanclerz K. B.
(—) ks. T. Jachimowski.

Naczelny Kapelan W. P.
(—) ks. kan. Jan Pajkert.

Aviso: Do Rozkazu № 27 dołącza sią „~~Wyciąg z Rozkazów Wewnętrznych" od № 1—25~~, oraz „Wzór Listy Personalnej".

Tłoczono w Zakładach Graficznych Ministerstwa Spraw Wojskowych Za Nr. 1675. 300. 12.18.1919.

11

Lista personalna.

Listę personalną wypełnia każdy kapelan własnoręcznie i prawdziwość danych stwierdza podpisem. Odpowiedzialność sądowa za prawdziwość podanych dat całkowicie spada na podającego.

I.	Szarża, nazwisko i imię
II.	Data wstąpienia do W. P. rok miesiąc dzień
III.	Przyjęty do W. P. dekr. Nr. z dn. Dz. Rozk. Wojsk. Nr.
IV.	Przydział obecny i funkcja Rozkaz Wewn. do Duch. W. P. Nr. Dz. Rozk. Wojsk. Nr.
V.	Data urodzenia rok miesiąc dzień
VI.	Miejsce urodzenia (powiat, ziemia, kraj)
VII.	Miejsce przynależności (powiat, ziemia, kraj)
VIII.	Wyznanie Narodowość
IX.	Imię i nazwisko, stanowisko lub zawód i miejsce zamieszkania obojga rodziców
X.	Wykształcenie: a) Ogólne: 1. Ilość lat ukończonych klas szkoły średniej i egzaminu dojrzałości. Nazwa zakładu i gdzie. 2. Ilość ukończonych półroczy wyższych zakładów naukowych, specjalność, gdzie, ilość egzaminów państwowych, rygorozów i t. p., czy ma dyplom końcowy. Nazwa zakładu. 3. Data święceń kapłańskich. b) Wojskowe: 1. Szkoły wojsk. skrócone i kursy jednorocznych ochotników jak długo, z jakiego rodzaju broni. c) Włada językami w słowie i piśmie.
XI.	Data wstąpienia do wojska w armji obcej rok miesiąc dzień
XII.	Data pierwszej nominacji i awansów na wyższe stopnie rok miesiąc dzień
XIII.	Ostatnia kadra w armji obcej 1) pułk: 2) oddział:
XIV.	Ordery i odznaczenia (kiedy i za co, czy za waleczność, czy za gorliwą służbę)
XV.	Kary z wyroków sądowych i honorowych
XVI.	Zawód, zatrudnienie przed wojną
XVII.	Stan zdrowia i do jakiej służby zdolny
XVIII.	Jakie i gdzie złożone posiada dokumenty na dowód powyższych danych

XIX. Dokładny przebieg służby wojskowej od 1 sierpnia 1914 roku do 30 września 1919 r.

CZAS		Razem miesięcy	Rodzaj służby (frontowa, niefrontowa)
od	do		

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem.

.....

..... *dnia* ..... *1919 r.*

CAW I 300.19.1

Duszpasterstwo garnizonu Gdańsk

L.dz. 64/28.

12

R O Z K A Z W E W N Ę T R Z N Y
do katolickiego duchowieństwa wojskowego

Nr. 3 ~~4~~

Warszawa, dn.15 lutego 1928 r.

T r e ś ć :

1. Wykaz parafij wojskowych.

---

§ 1.

Wykaz parafij wojskowych.

Rozkazem Ministra Spraw Wojskowych B.Og.Org.10949.27.Org. został ogłoszony wykaz parafij wojskowych, utworzonych przez Biskupa Polowego na mocy uprawnień przez Stolicę Apostolską udzielonych /Dz.Rozk.Nr.4/28 p.36/

I. RZYMSKO-KATOLICKIE PARAFJE WOJSKOWE.

Na terenie O.K.Nr.1.

Nr.	Nazwa parafij.	Siedziba proboszcza wojskowego.	O b e j m u j e
1.	N.M.P.Królowej Polski	Warszawa - Długa 15	śródmieście Warszawy
2.	św.Jerzego	Warszawa-Cytadela	dzielnica Cytadeli i Powązek, pow.sochaczewski, błoński i część warszawskiego z lewej strony Wisły.
3.	św.Teresy od Dzieciątka Jezus	Warszawa-Łazienki /ul.Ułańska/	dzielnica łazienkowska i powiat grójecki.
4.	św.Klemensa Dworzaka	Warszawa-Praga	dzielnica praska, pow. część warszawskiego /garn. embertów/ i pow.radzymiński /bez Benjaminowa/
5.	św.Barbary	Modlin	pow.ciechanowski,płoński, mławski,działdowski i część warszawskiego z prawej strony Narwi,oraz m.Kazuń i Nowy Dwór.
6.	św.Michała	Dęblin	pow.garwoliński,puławski, i z kozienickiego m.Zajezierze.
7.	M.B.Częstochowskiej	Żegrze	pow.pułtuski, makowski, przasnyski, z radzymińskiego-Benjaminów i część warszawskiego /garnizon Jabłonna/
8.	św.Stanisława Biskupa	Radom	pow.radomski i kozienicki /bez m.Zajezierze/
9.	Wniebowzięcie N.M.P.	Łomża	pow.łomżyński i kolneński
10.	św.Józefata	Ostrów Mazowiecka	pow.ostrowski, węgrowski i sokołowski.
11.	św.Stanisława Kostki	Płock	pow.płocki, sierpecki i gostyński.

Nr.	Nazwa parafij	Siedziba proboszcza wojskowego	O b e j m u j e
12.	św.Jacka	Mińsk Mazowiecki	pow.mińsko-mazowiecki
13.	św.Wojciecha	Ostrołęka	pow.ostrołęcki
		Na terenie O.K.Nr.II.	
1.	Niepokalanego Poczęcia N.M.P.	Lublin	pow.lubelski,lubartowski i janowski
2.	św.Kazimierza	Chełm	pow.chełmski,krasnostawski i lubomlski
3.	św.Michała Archanioła	Zamość	pow.zamojski,biłgorajski i tomaszowski
4.	św.Wojciecha	Kowel	pow.kowelski,kamieńko-szyrski i sarneński
5.	św.Józefata Oblubieńca	Równe	pow.równieński,zdołbunowski kostpolski
6.	N.M.P.Królowej Polski	Łuck	pow.łucki
7.	św.Jana Kantego	Dubno	pow.dubieński, ostrogski
8.	św.Józefata	Włodzimierz Wołyński	pow.włodzimierski i b... bieszowski
9.	św.Stanisława Kostki	Krzemieniec /Biała Krynica/	pow.Krzemieniecki
		Na terenie O.K.Nr.III.	
1.	Wniebowzięcia N.M.P.	Grodno	pow.grodzieński i sokólski
2.	św.Ignacego	Wilno	pow.wileński bez Nowo-Wilejki
3.	św.Stanisława Kostki	Nowo Wilejka	Nowo-Wilejka i pow.bracławski i święciański
4.	św.Ignacego	Lida	pow.lidzki
5.	bł.Andrzeja Boboli	Wilejka	pow.duniłowicki /postawski/ dziśnieński i wilejski /bez m.Mołodeczno/
6.	św.Franciszka z Asyżu	Mołodeczno	m.Mołodeczno i pow. oszmiański i wołożyński
7.	św.Wojciecha	Wołkowysk	pow.wołkowyski
8.	św.Stanisława Biskupa	Białystok	pow.białostocki,szczuczyński i wysoko-mazowiecki
9.	św.Kazimierza	Suwałki	pow.suwalski i augustowski
		Na terenie O.K.Nr.IV.	
1.	św.Jerzego	Łódź	pow.łódzki,brzeziński, łaski, piotrkowski i sieradzki.
2.	św.Stanisława Kostki	Częstochowa	pow.częstochowski,radomszczański,wieluński i włoszczowski

Nr.	Nazwa parafij.	Siedziba proboszcza wojskowego.	O b e j m u j e.
3.	św.Antoniego	Łowicz	pow.kutnowski,łowicki i łęczycki.
4.	Wniebowzięcia N.M.P.	Skierniewice	pow.skierniewicki,rawski, opoczyński i konecki
		Na terenie O.K.Nr.V.	
1.	N.M.P.Królowej Polski	Kraków	Kraków,pow,krakowski,wielicki,myślenicki,olkuski, miechowski,oraz m.Niepołomice i m.Krzeszowice.
2.	N.M.P.Królowej Polski	Rzeszów	pow.rzeszowski,tarnobrzeski, strzyżowski,niżański,łańcucki i kolbuszowski.
3.	św.Wojciecha	Tarnów	pow.tarnowski,brzeski, dąbrowski i bocheński /bez m.Niepołomice/, ropczycki, pilzneński i mielecki.
4.	św.Jerzego.	Nowy Sącz	pow.nowosądecki,grybowski, limanowski,nowotarski i jasielski
5.	N.M.P.Ludźimierskiej	Biała-Bielsko	pow.bialski,oświęcimski, wadowicki, żywiecki [illegible] waski,bielski i cieszyński
6.	św.Kazimierza	Katowice	pow.katowicki,pszczyński, będzińśki i chrzanowski /bez m.Krzeszowice/
7.	bł.Andrzeja Boboli	Huta-Królewska	pow.huckokrólewski,świętochłowicki i rybnicki.
8.	św.Michała Archanioła	Lublinieo	pow.lublinieoki i tarnowskogórski.
		Na terenie O.K.Nr.VI.	
1.	N.M.P.Królowej Polski	Lwów	pow.lwowski,żółkiewski,raworuski,kamioneoki,radzieohowski,brodzki i bóbreoki.
2.	św.Stanisława Biskupa	Stanisławów	pow.stanisławowski,bohorodczański,nadwórniański, kołomyjski,kossowski,śniatyński,horodeński,kałuszyński,peczeniżyński.
3.	św.Michała Archanioła	Złoczów	pow.złoczowski,przemyślański i zborowski.
4.	św.Kazimierza	Tarnopol	pow.tarnopolski,brzeżański, podhajecki,trembowelski, skałatski,ozortkowski, buczacki,borszczowski, zaleszczycki i husiatyński.
5.	św.Józefa Oblubieńca	Stryj	pow.stryjski,skolski,żydaczowski i rohatyński.

Nr.	Nazwa parafij	Siedziba proboszcza wojskowego	O b e j m u j e
		Na terenie O.K.Nr.VII	
1.	św.Józefa Oblubieńca	Poznań	pow.poznański,obornicki, czarnkowski, szamotulski, międzychocki,nowotomyski, wolsztyński,grodziski,kościański,sremski i środzki.
2.	św.Stanisława Biskupa	Gniezno	pow.gnieźnieński,wrzesiński, witkowski,słupecki,koniński i kolski.
3.	św.Jerzego	Kalisz	pow.kaliski i turecki
4.	św.Kazimierza	Leszno	pow.leszczyński,śmigielski, gostyński i rawicki
5.	św.Mikołaja	Ostrów Wielkopolski	pow.ostrowski,jarociński, pleszewski, koźmiński,krotoszyński, odolanowski, ostrzeszowski i kępiński.
		Na terenie O.K.Nr.VIII	
1.	św.Katarzyny	Toruń	pow.toruński,wąbrzeski, brodnicki i lubawski
2.	św.Jerzego	Bydgoszcz	pow.bydgoski,szubiński, chodzieski, żniński i wyrzyski.
3.	św.Michała Archanioła	Włocławek	pow.włocławski,nieszawski, lipnowski i rypiński.
4.	św.Barbary i Maurycego	Inowrocław	pow.inowrocławski,strzeliński i mogilnieński.
5.	św.Kazimierza	Chełmno	pow.chełmiński
6.	św.Stanisława Biskupa	Grudziądz	pow.grudziądzki,świecki,tucholski i chojnicki
7.	N.M.P.Królowej Polski	Gdynia	pow.morski,wejherowski, kartuski i w.m.Gdańsk
8.	św.Piotra Apostoła	Starogard	pow.Starogardzki,gniewski, sępolski,kościerzyński i tczewski.
		Na terenie O.K.Nr.IX.	
1.	św.Kazimierza	Brześć n/B.	pow.brzeski n/B., bielsko-podlaski i włodawski
2.	Najśw.Serca P.Jezusa	Siedlce	pow.siedlecki i łukowski.
3.	św.Krzyża	Biała Podlaska	pow.biało-podlaski,konstantynowski i radzyński.
4.	św.Antoniego Padewskiego	Baranowicze	pow.baranowicki,nieświeski i stołpecki.
5.	Nawiedzenia N.M.P.	Słonim	pow.słonimski i nowogródzki.
6.	św.Piotra i Pawła	Prużana	pow.prużański i kosowski.

Nr.	Nazwa parafij	Siedziba proboszcza wojskowego	O b e j m u j e
7.	św.Jacka	Kobryń	pow.kobryński i drohiczyński
8.	św.Stanisława Kostki	Pińsk	pow.piński, łuninlecki i stoliński.
	Na terenie OK.Nr.X.		
1.	Serca Pana Jezusa	Przemyśl	pow.przemyski, krośnieński, brzozowski, sanocki, liski, dobromilski, jaworowski, mościcki, lubaczowski, grodecki, samborski, starosamborski, rudecki, turczański i drohobycki.
2.	św.Wojciecha	Jarosław	pow.jarosławski, przeworski i oleszanowski.
3.	N.M.P.Królowej Polski	Kielce	pow.kielecki, jędrzejowski, pińczowski, stopnicki, iłżecki, sandomierski i opatowski.

II. GRECKO-KATOLICKIE PARAFJE WOJSKOWE.

I.	św.Józefata	Warszawa	OK.Nr.I i OK.Nr.III
2.	św.Bazylego	Kraków	OK.Nr.V i OK.Nr.X.
3.	św.Mikołaja	Lwów	OK.Nr.VI i OK.Nr.II
4.	Zwiastowania N.M.P.	Łódź	OK.Nr.IV
5.	św.Stefana	Poznań	OK.Nr.VII i OK.Nr.VIII.

Z r.BISKUPA POLOWEGO W.P.

ks. T. Jachimowski

Ks.Dr.Jachimowski
Dziekan W.P.

CAW I 300.19.2.

DZIENNIK ROZKAZÓW OKRĘGU KORPUSU Nr. VII.
Nr. 256/31

Centrala Sztabu tel. wewn. 20.

Kancelarja [illegible] wojsk.
GNIEZNO
Dz. 17031/31

12

ROZKAZ WEWNĘTRZNY

do kat.Duchowieństwa wojskowego

Nr.9.

Warszawa, dn.1 maja 1931 r.

Treść:

§ 1. Parafje wojskowe - zniesienie, utworzenie i zmiana granic.
§ 2. Sprawy personalne:
a/ przydział kapelana rez.
b/ sprostowanie imienia kpl.
c/ urlopy.

§ 1.
Parafje wojskowe - zniesienie, utworzenie i zmiana granic.

W myśl § 8 statutu duszpasterstwa wojskowego /Dz.U.R.P.Nr.124 poz.714 z 22 grudnia 1926/:

1/ znoszę rzymsko-katolickie parafje wojskowe w Wilejce i Królewskiej Hucie;

2/ tworzę rzymsko-katolickie parafje wojskowe w Cieszynie, Sanoku i Osowcu;

3/ tworzę grecko-katolicką parafję wojskową w Jarosławiu;

4/ nadaję przywilej parafjalny duszpasterstwom grecko-katolickim w Przemyślu i Stanisławowie;

5/ wprowadzam w podziale terytorjalnym parafij wojskowych /Dz.Rozk. Nr.4/28 poz.36/ poprawki, jak niżej:

I. RZYMSKO-KATOLICKIE PARAFJE WOJSKOWE.

Nazwa parafji.	Siedziba proboszcza wojskowego.	Obejmuje.
	Na terenie O.K.Nr.III.	
św.Ignacego Lojoli	Wilno.	m.Wilno, powiaty: brasławski, dziśneński, święciański bez Podbrodzia i wileńsko-trocki bez Nowowilejki,
św.Stanisława Kostki	Nowo-Wilejka	garn.Nowo-Wilejka i Podbrodzie.
	na terenie O.K.Nr.V.	
N.M.P. Ludzimierskiej	Biała-Bielsko	powiaty: bialski, bielski, makowski, wadowicki, oświęcimski, żywiecki,
św.Kazimierza	Katowice	powiaty:katowicki, garnizon Katowice i Królewska-Huta, powiaty:będziński, zawierciński, chrzanowski bez Krzeszowic,
	na terenie O.K.Nr.VIII.	
św.Jerzego	Bydgoszcz	garnizon Bydgoszcz, powiaty. bydgoski, chodzieski, sępoleński, szubiński, wyrzyski, żniński,
N.P.M.Królowej Polski	Gdynia	powiaty:morski i w.m.Gdańsk
św.Piotra Apostoła	Starogard	powiaty:gniewski, kartuski, kościerzyński, starogardzki tczewski;

300.19.2

Nazwa parafji.	Siedziba proboszcza wojskowego.	Obejmuje.
	na terenie O.K.Nr.IX.	
Serca Pana Jezusa	Przemyśl	powiaty:dobromilski,gródecki, jaworowski,mościcki, przemyski, lubaczewski,
Chrystusa Króla	Sanok	powiaty:brzozowski,drohobycki, krośnieński,liski,rudecki,samborski, sanocki,turczański,starosamborski.
	II. GRECKO-KATOLICKIE PARAFJE WOJSKOWE.	
św.Mikołaja B.	Lwów.	O.K.Nr.II,IX i z OK.Nr.VI. powiaty niewyliczone w grecko-katolickiej parafji wojskowej w Stanisławowie.
Niepokalanego Poczęcia N.M.P.	Stanisławów	województwo stanisławowskie
św.Michała Archanioła	Przemyśl	powiaty z terenu OK.Nr.X.niewyliczone w grecko-katolickiej parafji wojskowej w Jarosławiu,
św.Cyryla i Metodego	Jarosław	powiaty:iłżecki,jarosławski,jędrzejowski,kielecki,kolbuszowski, lubaczewski, łańcucki, niżański, pińczowski,przeworski,opatowski, rzeszowski, sandomierski,stopnicki. strzyżowski, tarnobrzeski.

Powyższe zmiany zostały ogłoszone w Dzienniku Rozk.Nr.10/31 poz.119.B.Og.Org.1118.org.

§ 2.

Sprawy personalne.

a/ przydział kapelana rez.

Kpl.rez.pow.do sł.cz.Ks.Wyrostek Jan został przydzielony na stanowisko kapelana garn. w Brześciu n/B. bez prawa do należności za przesiedlenie. /B.P.L.28202 - P.K.B.L.7202/30.Dzien.Pers.4/31/

b/ sprostowanie imienia kpl.

Na podstawie metryki urodzenia zostaje sprostowane imię kpl.rez. pow.do sł.cz.ks.Wyrostka Józefa /ur.1891 r." z "Józef" na "Jan". /B.P.L.7049 - P.K.B.L.2106/31 - Dzien.Pers.Nr.4/31/

c/ urlopy.

Zezwolenie na korzystanie z urlopów otrzymali:

1. Prob.ks.dr.Kalinowski Wacław, adm.par.wojsk.Królowej Polski w Warszawie - miesięczny urlop kuracyjny z dn.12.V.b.r. z prawem wyjazdu zagranicę./P.K.B.L.2812/31/
2. Prob.Ks.Wojtyniak Czesław, dziek.O.K.Nr.IX.- 2 tyg.urlop wypocz.z dn.4.V.31 /P.K.B.L.2646/31/
3. Kpl.Ks.Nowak Edmund, adm.par.wojsk. w Nowo-Wilejce - 6 tyg.urlop wypocz. w dn.6.V.31. z prawem wyjazdu zagranicę. /P.K.B.L.3002/

BISKUP POLOWY

/ H Jałbrzykowski

R O Z K A Z W E W N Ę T R Z N Y

do kat. Duchowieństwa wojsk. Duszpasterstwa Gniezno

Nr. 8. L.dz. 196/zp

Warszawa, dn. 1 maja 1927 r.

Treść:

1. Praktyki religijne w wojsku.
2. Korzystanie z "Wykazów duchownych wojsk..." na 1927 r.
3. Rozdzielnik kredytów z dz. 2/19.
4. Zmiany personalne n/ urlopy.

§ 1.

Praktyki religijne w wojsku.

Ponieważ w niektórych oddziałach praktyki religijne nie odbywają się według przepisów i różne w tym względzie powstają wątpliwości, przytaczam niżej odnośny rozkaz MSWojsk., ogłoszony w Dzien.Rozk.Nr.26/21.p.523 z poleceniem ścisłego przestrzegania:

"W celu uregulowania porządku nabożeństw i praktyk religijnych w wojsku, na wniosek Ks.Biskupa Polowego i Sekcji Wyznań Niekatolickich, zarządzam co następuje:

§ 1.

Porządek modlitw codziennych

A.

Zrana, o godzinie wyznaczonej przez dowódcę oddziału, zakładu i t.d. żołnierze wyznań chrześcijańskich zbierają się na placu koszarowym, lub na sali świetlicy lib korytarzu i stojąc w szeregu odmawiają chóralnie: "W imię ..."/znak krzyża/. "Ojcze nasz.." "Zdrowaś Marja.." "Wierzę w Boga Ojca..". Następnie śpiewają o ile warunki lokalne pozwolą przy towarzyszeniu muzyki "Kiedy ranne wstają zorze..". Na zakończenie żegnają się. Poczem komenderuje sierżant /majstrz, ogniomistrz/ szef "Czapkę włóż". "Spocznij".

W ten sam sposób odbywa się modlitwa wieczorna po capstrzyku, po czem przez sierżanta-szefa oficerowi inspekcyjnemu raportu.

Żołnierze odmawiają za poległych i zmarłych w służbie Ojczyzny. "Ojcze nasz.." /znak krzyża/. "Anioł Pański zwiastował.." "Wieczny odpoczynek.." śpiewają, wedle możności i przy towarzyszeniu muzyki: "Wszystkie nasze sprawy..." Na zakończenie żegnają się.

Uwaga 1. Żołnierze-ewangelicy różnych wyznań, stosownie do swojej praktyki, albo się żegnają, albo też składają tylko ręce do modlitwy. Podczas modlitw: "Zdrowaś Marja..", "Anioł Pański..." i "Wieczny odpoczynek.." wszyscy ewangelicy stoją w milczeniu.

Uwaga 2. Żołnierze wyznania prawosławnego, żegnają się według obrządku wschodniego.

B.

Żołnierzom religji mojżeszowej i mahometańskiej daje się również prawo codziennie rano i wieczorem odprawiania w koszarach i zakładach modlitw według ich obrządku religijnego i porządku, jaki ogłoszą odnośne władze duchowne.

§ 2.

Porządek nabożeństw w niedziele /dni uroczyste/ i święta.

Dowódca oddziału, wzgl. zakładu dołoży starań, by żołnierze wszystkich wyznań mogli spełniać obowiązek religijny przez wysłuchanie Mszy św. i kazania, jak również udziału w nabożeństwie w swoim kościele /świątyni/.

W tym celu, w porozumieniu z odnośnym kapelanem, a tam, gdzie nie ma nabożeństwa odbywają o ustalonej godzinie, bez każdorazowego przypomnienia ze strony kapelana, dowódca zarządzi, by na oznaczoną godzinę żołnierze udający się na Mszę św. lub nabożeństwo, czysto ubrani, oddziałami według wyznań, większe pluton, pod dowództwem oficera i wedle możności z muzyką, mniejsze pod dowództwem podoficera, udali się do wyznaczonego kościoła /świątyni/, wzgl. miejsca, jeżeli ma być Msza św. polowa, dla wzięcia udziału w nabożeństwie, które odprawia według następującego porządku:

Aspersja, stosownie do rytuału liturgicznego. Msza św. podczas której przygrywa orkiestra, lub też śpiewają żołnierze, wzgl. chór kościelny pieśni religijne. Kazanie. "Boże coś Polskę.." /3 strofki/. Po nabożeństwie oddział wraca do koszar.

B.

Żołnierzy religji mojżeszowej należy analogicznie do tego przepisu, o ile służba na to zezwala, prowadzić w święto uroczyste do synagogi na nabożeństwo poranne o godzinie ustalonej w porozumieniu z rabinem wojskowym, wzgl. rabinem miejscowym.

Dla nabożeństwa połączonego jest z parada wojskowa, biory w niej udział [illegible] bez orkiestry i bez śpiewu.

§ 2.
Spowiedź.

W czasie obowiązującym dla odbycia przez obywatelan Spowiedzi i Komunji Wielkanocnej dowódca oddziału, wzgl. zakładu i t.d. winien po porozumieniu się z kapelanem wyznaczyć dzień, godzinę i miejsce dla odbycia rekolekcji, spowiedzi i komunji świętej. Żołnierze odbywający spowiedź św. idą do kościoła swego uposażenia w szyku oddziałami pod dowództwem oficerów -miejscowe pod dowództwem oficerów/ bez orkiestry i bez śpiewu. Dowodzący oddziałem zgłasza ilość obecnych żołnierzy kapelanowi.

Żołnierzom nie mogącym wziąć udziału w głównych rekolekcjach, należy dać możność pójścia do spowiedzi wielkanocnej w czasie późniejszym.

Okres spowiedzi wielkanocnej trwa od pierwszej niedzieli postu do uroczystości Św.Trójcy, podobnie należy ułatwić żołnierzom odbycie tradycyjnej spowiedzi adwentowej.

§ 4.
Posty.

Wszyscy wojskowi katolicy obowiązani są w myśl przepisów kościelnych do zachowania postu.

Ze względu jednak na trudne warunki aprowizacyjne Ks.Biskup Polowy udziela wszystkim wojskowym katolikom dyspensy od zachowania tego obowiązku z wyjątkiem wigilii Bożego Narodzenia, Środy Popielcowej i Wielkiego Piątku.

§ 5.

Akt rytualny.

Wojskowym religji mojżeszowej i mahometańskiej należy umożliwić przez wydanie relutum akt rytualny wedle przepisów ich religji w ich święta uroczyste, które będą ogłaszane każdorazowemi rozkazami."

§ 2.
Korzystanie z Wykazów duchow.wojsk. na 1927 r.

Kurja Biskupia W.P. wydała nowy "Wykaz duchow.wojsk. oraz parafji. ." na 1927 r. Wykazy powyższe otrzymują Ks.Ks.Kapelani od swoich Szefostw Duszpasterskich w tym celu, by korzystali z nich w sprawach duszpasterskich, dotyczących jurysdykcji, spraw małżeńskich i t.p.

§ 3.
Rozdzielnik kredytów z dz.2/17.

Podaję do wiadomości rozdzielnik kredytów z dz.2 § 17 na miesiąc maj 192

Kurja Biskupia W.P.	OK. I.	OK. II.	OK. III.	OK. IV.	OK. V.	OK. VI.	OK. VII.	OK. VIII.	OK. IX.	OK. X.
1155.	1086	225	445	165	242	307	430	359	556	444.

§ 4.
Zmiany personalne.
a/urlopy.

1. Dziek.gen.Ks.Niezgoda Piotr otrzymał 6 tygodniowy urlop wypoczynkowy /4 tygodnie od dn.15.V.b.r.- 2 tyg. od dn.15.IX.b.r./K.B.L.2673/27/

Z r.Biskupa Polowego W.P.

Ks.Dr.Jachimowski.
Dziekan W.P.

CAW I 300.19.2

Rozkaz Wewnętrzny

Do Duchowieństwa Wojskowego W. P.

№ 3.

Warszawa, dnia 29 stycznia 1920 r.

§ 1.

Do Wielebnego Duchowieństwa Wojskowego!

Dnia 6 lutego b. r. wojska nasze zajmują Puck i obejmują we władanie Najjaśniejszej Rzeczypospolitej wybrzeże morskie.

Radosna to chwila dla serc polskich, — wielka i doniosła dla Narodu i Państwa! To wolny i swobodny oddech Narodu, pragnącego żyć i oddychać pełną piersią. Ten przestwór morski, który się przed oczyma naszego żołnierza i marynarza roztworzy — to wielka nadzieja najśmielszych naszych poczynań na wszechświatowej arenie pracy, przemysłu i handlu.

Niechżeż więc w ten dzień, kiedy poraz pierwszy polska bandera zakolysze się nad polskiem morzem, rozkołyszą się polskie serca na kształt dzwonów kościelnych wielką podzięką dla litościwego i sprawiedliwego Stwórcy i Pana; niechaj się wzniosą gorące modły, by to zbratanie się wieczystemi już ślubami polskiego morza z brzegiem polskim było przez dobrego Boga pobłogosławione.

Dla upamiętnienia przeto tej doniosłej chwili polecam, żeby dnia 6.II b. r. o godzinie 12-ej we wszystkich kościołach garnizonowych, kaplicach wojskowych było odprawione dziękczynne nabożeństwo: cicha Msza św. i Te Deum laudamus z modlitwą pro gratiarum actione, przy biciu dzwonów.

Przesyłam Wam, drodzy Kapłani, błogosławieństwo pasterskie.

Biskup Polowy W. P.

(—) † Stanisław Gall.

§ 2.

Następujący księża delegowani zostali przez J. E. ks. Biskupa W. P. na stanowiska kapelanów wojskowych:

1. Ks. Zabłocki Mateusz — prob. 2 dyw. i kap. 7 p. strz. Wielkopol. od 18.III.1919 r.
2. ks. Ciciborski Władysław — prob. 3 dyw. i kap. 9 p. strz. Wielkopol. od 24.VII.1919 r.
3. ks. Schmidt Władysław — st. kap. szpit. okr. Poznań od 28.V.1919 r.
4. ks. Morkowski Wacław — profesor wielk. szkoły podch. piech. Poznań od 18.III.1919 r.
5. ks. Janasik Stefan — prob. garn. Poznań od 30.I.1919 r.
6. ks. Oskierko Stanisław — prob. garn. w Lublinie od 1.II.1920 r.
7. ks. Szymański Jan kap. szkoły podch. art. w Sołyczu od 15.II.1919 r.
8. ks. Kledzik Józef kap. 2 p. strz. Wielkopol. od 1.X.1919 r.
9. ks. Gorgolewski Michał — kap. 3 p. strz. Wielkopol. od 12.VIII.1919 r.
10. ks. Machnikowski Kazimierz — kap. 4 p. strz. Wielkopol. od 21.VIII.1919 r.
11. ks. Namysł Stanisław — kap. 6 p. strz. Wielkopol. od 1.VIII.1919 r.
12. ks. Rogalewski Adam — kap. 8 p. strz. Wielkopol. od 11.VII.1919 r.
13. ks. Gładysz Bronisław — kap. 10 p. strz. Wielkopol. od 2.II.1919 r.
14. ks. Dadaczyński Roman — kap. 11 p. strz. od 8.I.1919 r.
15. ks. Węcławski Ignacy — kap. 12 p. strz. Wielkopol. od 18.III.1919 r.
16. ks. Kanikowski Nikodem — kap. bryg. jazdy i 2 p. uł. Wielkopol. od 24.VII.1919 r.
17. ks. Komorowski Franciszek — kap. 3 p. uł. Wielkopol. od 13.V.1919 r.
18. ks. Brandys Jan — kap. p. strz. Bytomskich od 1.IX.1919 r.
19. ks. Król Hugo — kap. garn. w Tarnowie od 1.II.1919 r.
20. ks. Szeffer Rafał — kap. szpit. we Włodzimierzu Wołyńskim od 1.II.1920 r.
21. ks. Sendys Stanisław — kap. 2 p. p. leg. od 1.I.1920 r.
22. ks. Pryliński Leszek — kap. szpit. pol. № 101 z pełnieniem obowiązków kap. garn. Dźwińsk od 15.I.1920 r.
23. ks. Ostaniewicz Stefan — 2-gi kap. szpit. etapowego № 1 w Wilnie od 1.I.1919 r.
24. ks. Bodnar Porfiry — (rit. gr.) kap. pomoc. szpit. epidem. we Lwowie od 25.VII.1919 r.
25. ks. Chalecki Lucjan — Dziekan Białostocki — kap. pomoc. w Białymstoku od 1.X.1919 r.

§ 3.

Księża kapelani delegowani do dyspozycji N. Dow. otrzymują następujące przydziały:

1. ks. Litwinowski Jan do 21 p. p.
2. ks. Buniowski Michał do 12 p. uł.
3. ks. Biały Władysław do 2-go szpitala zapas. w Mińsku.
4. ks. Łętek Jan do 39 p. p.

§ 4.

Następujący ks. ks. kapelani przeniesieni zostali z zajmowanych stanowisk:

1. ks. Kristen Otto — prob. 5 dyw. p. do Lwowa na proboszcza garnizonu od 1.II.1920 r.
2. ks. Olejniczak Tadeusz — prob. I dyw. L.-B. na prob. 5 dyw. p. od 15.I.1920 r.
3. ks. Kosiba Antoni — kap. garn. w Tarnowie na kap. garn. w Stanisławowie od 1.II.1920 r.
4. ks. Zieliński Stanisław — z art. dyw. gen. Krajowskiego do szpitala „Technika" we Lwowie od 1.II.1920 r.
5. ks. Kluz Józef — kap. szpit. „Technika" we Lwowie na kap. garn. w Kołomyi z obowiązkiem pełnienia służby przy dtwie Etapu Pokucie od 1.II.1920 r.
6. ks. Skorel Józef — z 2 p.p. leg. do Białostockiego p. strz. od 1.I.1920 r.
7. ks. Matz Oskar — referent przy Nacz. Dow. do Min. Spr. Wojsk. (Kurji Biskupiej) z przydziałem kasowym do Komendy st. m. Warszawy od 15.I.1920 r.

§ 5.

Ks. Plewka-Plewczyński Władysław kapelan Naczelnika Państwa mianowany został tajnym szambelanem Jego Świątobliwości.

§ 6.

Urzędnik Kurji Biskupiej W. P. Neff Tadeusz Juljan zatwierdzony został na stanowisku referenta K. B. Rozkazem M. S. Wojsk. Nr 10 p. 7.

§ 7.

Wobec zbliżającego się okresu wielkiego postu duchowieństwo wojskowe dołoży wszelkich starań, ażeby wojsko ich pieczy duchowej powierzone, zostało stosownie do okoliczności i warunków miejscowych przygotowane do spowiedzi św. Ks. kapelan winien w tym celu po porozumieniu się z dowództwem wyznaczyć czas, w którym dany oddział ma odbyć spowiedź świętą.

Spowiedź winny poprzedzać przynajmniej 2 nauki rekolekcyjne. Pożądaną i ze wszech miar godną poparcia rzeczą byłoby zorganizowanie rekolekcji i spowiedzi dla wojska na zasadach współpracy kilku duchownych.

Takie kółko misyjne podzieli między siebie nauki, co da pewną rozmaitość dla żołnierza, a następnie wysłucha spowiedzi, nie narażając nikogo na zbyt długie wyczekiwanie swojej kolejki.

Taka współpraca będzie miała i tę dodatnią stronę, że między kapelanami zawiąże ściślejsze węzły koleżeńskie i ułatwi pracę.

Do większych centrów lub do miejscowości, gdzie wskazywałyby okoliczności potrzebę wydatniejszej pomocy, księża dziekani G. O. i frontu postarają się wysłać kilku kapłanów, którzy ze względu na swe doświadczenie, wymowę lub specjalne zdolności, mogliby lepiej spełnić to zadanie i pomódz miejscowemu klerowi wojskowemu. W garnizonach nie posiadających etatowego lub pomocniczego kapelana, księża dziekani dołożą starań, by księża kapelani, którzy mają powierzony dany okręg czy powiat, postarali się spowiedź przeprowadzić, prosząc o pomoc duchowieństwo parafjalne.

Spowiedź winna być ukończona przed Wielkanocą, gdyż później trudniej ją będzie przeprowadzić; — tylko wyjątkowe warunki lokalne mogą upoważnić do przedłużenia tego terminu.

Każdy kapelan winien zebrać statystyczne dane, co do odbytej spowiedzi w swoich oddziałach, za które jest odpowiedzialny. Wykazy statystyczne podać należy przy sprawozdaniu za miesiąc kwiecień.

Księża dziekani wprowadzą powyższe zarządzenie w życie.

§ 8.

W uzupełnieniu rozporządzenia J. E. ks. Biskupa polowego W. P. z dnia 10.XI.1919 r. (Rozkaz Wewnętrzny Nr 27 § 4) w sprawie rekolekcji duchowieństwa wojskowego, Kurja Biskupia W. P. wyjaśnia, że rekolekcje każdy kapelan winien odprawić stosownie do warunków lokalnych i sytuacji bojowej oddziału przy którym się znajduje.

Jeżeli okoliczności wspomniane nie pozwalają odprawić rekolekcji poza oddziałem, do którego kapelan jest przydzielony, należy je odprawić w warunkach umożliwiających skupienie, o czem każdy z księży kapelanów sam osądzi.

Zaświadczenia w takich wypadkach udzieli proboszcz dyw. (względnie dziekan) lub miejscowy duchowny, że kapelan rekolekcje odprawił.

§ 9.

Wskutek wątpliwości, jak należy rozumieć punkt 15, wydanych „Facultates", przytacza się in extenso dekret Kongregacji „Sacra Poenitentiaria Apostolica":

ACTA APOSTOLICAE SEDIS. Die 3 Aprilis 1916. Num. I.

ACTA TRIBUNALIUM.

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA.

DECLARATIO.

Circa Obligationem Divini Officii Recitandi Clericorum In Sacris Constitutorum, Qui Lege Civili Coacti In Bello Versantur.

Quum plura dubia atque quaesita circa declarationem, a Sacra Poenitentiaria die 15 martii 1912 datam, I huic Sacro Tribunali proposita fuerint, ad tollendam deplorabilem ac a Sanctae Sedis mente prorsus alienam interpretationis latitudinem, qua praedicta declaratio ad omnes generatim extenditur Clericos in Sacris constitutos, qui in praesenti bello quomodocumque inter milites accensentur, Sacra Poenitentiaria, ne Sanctas Sedis benignitas in grave vertatur spiritus ecclesiastici detrimentum, muneris sui esse ducit, annuente Ssmo Dno Nostro Benedicto PP. XV, sequentem authenticam edere declarationem:

„Clerici qui, licet in Sacris constituti sint, nihilominus coacti fuerint interesse bello, tum solum excusantur ab obligatione Divini Officii recitandiquum actu in acie seu in linea et loco certaminis versantur; secus vero tenentur ad Divinum Officium in horis liberes quo meliori modo potuerint recitandum, in casu vero gravis sui vel aliorum incommodi se gerere possunt ac debent (audito si potuerint proprio confessario) iuxta normas generales a Theologis traditas."

Datum Romae, in Sacra Poenitentiaria, die 17 martii 1916.

Gulielmus Card. Van Rossum, Poen. Maior.
I. Palica, S. P. Secretarius.

§ 10.

Ks. ks. dziekani nadeślą do Wydz. Gospod. K. B. najpóźniej do dnia 1-go marca b. r. wykazy wszystkich kościołów parafjalnych na terenie O. G., w których odprawiają się nabożeństwa dla wojska, z uwzględnieniem żądań poszczególnych urzędów parafjalnych na używanie kościołów oraz opinję własną.

W wykazie należy uwzględnić i te urzędy parafjalne, którym odpowiednie wynagrodzenie M. S. Wojsk. już przyznało.

§ 11.

Zwraca się uwagę ks. ks. dziekanów na dokładne adresowanie pism wysyłanych do Kurji B. W. P. Adres Kurji B. W. P. brzmi:

Kurja Biskupia W. P.
Warszawa, Krakowskie-Przedmieście 11.

Naczelny Kapelan W. P.
(—) ks. kan. Jan Pajkert

Za Zgodność:
Kanclerz Kurji B. W. P.
(—) ks. Tadeusz Jachimowski M. s. T.

Tłoczono w Zakładach Graficznych M. S. Wojsk. w Warszawie. Nr. 2102. 35 t. 3.II.1920.

CAW I 300.19.1

Duszpasterstwo garnizonu Gniezno

L.dz. 239/28

R O Z K A Z W E W N E T R Z N Y

do kat.Duchowieństwa wojskowego

Nr.16.

Warszawa, dn.1 września 1928 r.

T r e ś ć :

§ 1. Rozporządzenie w spr.Mszy św. polowych.
§ 2. Rozdzielnik kredytów z dz.2/16
§ 3. Zmiany personalne:
a/ powołanie do sł.czynnej i przydziały.
b/ urlopy.

§ 1.
Rozporządzenie w spr.Mszy św.polowych.

Dekret św.Kongregacji Sakramentów z dnia 26 lipca 1924 r. wyjaśniając kanon 822 nowego prawa, określa dokładnie, w jakich warunkach biskupi mogą udzielać pozwolenia na odprawianie Mszy św. poza kościołem lub kaplicą, czyli t.zw.Mszy świętych polowych.

Zgodnie z najstarszą tradycją kościelną właściwem miejscem,przeznaczonem do sprawowania Najświętszej Ofiary jest kościół.

Prawdą jest, że niekiedy udzielano przywileju, zwłaszcza zakonnikom, odprawiania Mszy św. poza kościołem, ale Sobór Trydencki na sesji XXII, przywracając dawną karność kościelną, cofnął wspomniane przywileje a Biskupom zabronił udzielania pozwoleń na odprawianie Mszy św. poza miejsce, przeznaczonem dla kultu religijnego.

Po Soborze Trydenckim papieże udzielali wprawdzie pozwoleń na odprawianie Mszy św. sub vio ale tylko w poszczególnych wypadkach i równocześnie przypominali zasadnicze prawo karności kościelnej, dotyczące miejsca odprawiania Mszy św., podkreślając, że tylko w wyjątkowych okolicznościach dla słusznych przyczyn można uzyskać pozwolenie na sprawowanie Najświętszej Ofiary poza kościołem.

Tę tradycyjną karność Kościoła, uświęconą wiekami, krótko lecz Treściwie, ujął kanon 822 N.P. w słowach: Mszę Świętą należy odprawiać na ołtarzu konsekrowanym w kościele lub kaplicy; tenże sam kanon w § 4 wskazuje pod jakimi warunkami przysługuje Biskupom prawo udzielania pozwoleń na odprawianie Mszy świętej poza kościołem, względnie kaplicą.

Otóż miarodajnym sprawdzianem dla Biskupa w ocenie słusznej przyczyny jest przedewszystkiem dobro duchowe wiernych, związane z kultem Bożym; nie wystarcza natomiast jedynie ta okoliczność, że nabożeństwo urządza się z okazji uroczystości narodowych czy społecznych. Dobro zaś duchowe wiernych wchodzi w grę wtedy, gdy większy ilość osób nie mogłaby być obecną na Mszy świętej, zwłaszcza w niedziele i święta z powodu szczupłości kościoła, względnie wielkiej liczby uczestników. Zdarzyć się to może przy uroczystościach poświęcenia sztandarów, przysięgi rekrutów, gdy żołnierz jest pod bronią i t.d. Niemniej słuszną przyczyną będzie wielka odległość od kościoła w czasie, gdy wojsko odbywa manewry.

W tych wypadkach pozwolenia na odprawianie Mszy św. polowej udziela Biskup diecezalny, jeśli chodzi o Mszę św. dla osób, podlegających jego władzy, a dla wojska na terytorium wojskowem Biskup polowy.

Z naciskiem należy zaznaczyć, że dla organizacji, czy formacji, składających się z członków nie należących do służby czynnej w wojsku, a więc dla przysposobienia wojskowego, harcerzy, oficerów rezerwy, wojskowych emerytów, weteranów kompetentną władzą do udzielania wspomnianego pozwolenia jest Biskup tej diecezji, w której ma być odprawiona Msza św. poza kościołem lub kaplicą.

Wybór miejsca odpowiedniego na odprawianie Mszy św. polowej należy do Biskupa, na którego terytorjum odprawia się Msza św.polowa; tenże określa je w porozumieniu z petentem i podaje do wiadomości osób zainteresowanych.

Wobec rozporządzenia Św.Kongregacji Sakramentów niniejszem pismem odwołuję uprzednio dane ogólne pozwolenie na odprawianie Mszy św.polowych i poleoam, by Ks.Ks.Kapelani w każdym poszczególnym wypadku odnosili się z prośbą o pozwolenie odprawiania Mszy św. polowej do Biskupa Polowego.

Warszawa, 1.IX.1928 r.

+ Stanisław Gall

§ 2.

Rozdzielnik kredytów z dz.2 § 16 poz.1.

Podaję do wiadomości rozdzielnik kredytów z dz.2 § 16 poz.1 na miesiąc wrzesień 1928 r.

Nazwa oddziału.	Na zakup rzeczy liturg.	Kapl. pomocn.	Cmentarze wojsk.	Utrzymanie kościołów.	R a z e m.
Polowa Kurja Biskupia.	1383	-	-	-	1383
OK.I.	-	490	621	58	1169
OK.II.	-	-	127	50	177
OK.III.	-	140	254	44	438
OK.IV.	-	70	127	16	213
OK.V.	-	70	127	34	231
OK.VI	-	140	127	66	333
OK.VII	-	280	127	28	435
OK.VIII	-	70	254	34	358
OK.IX	-	210	127	18	355
OK.X.	-	350	127	64	541
Razem	1328	1820	2018	412	5633

§ 3.

Zmiany personalne.

a/ Powołanie do służby czybbej i przydziały.

Następujący księża zostali powołani z rezerwy do służby czynnej:

1. Kpl.rez. ks. DĄBROWSKI Stanisław na stan. kapel. 5 bryg. K.O.P. B.P.L.24607/28 Pol. Kurja B. L.3067/28.
2. " " ks. WAWRYK Emiljan na stan. prob. parafji wojsk. obrz. gr.-kat. w Przemyślu P.B.L.24605/28 P.K.B.L.4375/28.
3. " " ks. MALAWSKI Władysław na stan. prob. parafji wojsk. w Mołodecznie B.P.L.14293/28 P.K.B.L.2463/28.

b/ urlopy.

1. Prob. ks. Dr. KALINOWSKI Wacław, prob. parafji wojsk. N.M.P. Królowej Polski - urlop kuracyjny od dn. 20/IX do 25/X r.b./P.K.B.L.5595/.
2. " ks. Dr. HERGET Józef z 6 bryg. K.O.P. - 6 tyg. urlop wypocz. w okresie od 17/IX do 15/X i od 17/XII do 31/XII r.b./P.K.B.L. 5591/28/.
3. St. kpl. ks. PODBIELSKI Jan z Wojsk. Więz. i Szpitala przy ul. Zakroczymskiej w Warszawie - urlop wypocz. od 12/VIII do 3/IX r.b. /P.K.B.L.5022/28/.
4. Prob. ks. ŻYTKIEWICZ Stanisław, Notarjusz Pol. Kurji Bisk. - 8 tyg. urlop kuracyjny od 8/IX r.b. /P.K.B.L.5715/28/.

Z r. BISKUPA POLOWEGO

J. T. Jachimowski

ks. Dr. Jachimowski
Dziekan W.P.

CAW I 300.19.2

No 16

Żołnierze!

Nadchodzi wieczór wigilijny, drogi dla serca polskiego, gdy więc pierwsza gwiazda wzejdzie na niebie i smuga światła w ciemnościach zajaśnieje, — i wasze serce żołnierskie żywiej uderzy, wspomnienia domu rodzinnego obudzą się w pamięci Waszej, a dźwięki kolęd w kościele śpiewanych odezwą się w duszy Waszej.

Dziś też jesteście, żołnierze, w ten wieczór wigilijny, zebrani w rodzinie Wam drogiej, a chociaż jedni z Wielkopolski lub Kujaw, drudzy z ziemi Krakowskiej i gór Tatrzańskich, inni z Mazowsza, z serca Polski — Warszawy, czy męczeńskich kresów ojczystych, wszelako u jednego zasiędziecie stołu i białym przełamiecie się opłatkiem, jako zieci jednej Matki Ojczyzny, jako rycerze Królowej z Jasnych Wzgórz Częstochowskich, jako jedna wielka Rodzina Rycerska.

A gdy trzymać będziecie straże nad Ojczyzną Waszą w ów dzień wigilijny, ty bojowniku polski, gdzieś wśród śnieżnych pól, lub głuchych lasów, daleko od stron Twych rodzinnych, to wiedz, że w tę noc Narodzin Jezusowych, Ty wartę honorową pełnisz u świętej stajenki Betlejemskiej, a usłyszysz może w duszy swej chóry anielskie, modły pasterzy proste a serdeczne, i Ty wraz z Mędrcami pokłoń się Bożej Dziecinie, módl się za Matkę Ojczyznę, za braci swoich — Rycerzy.

A kiedy północ już się zbliży i po kościołach naszych kapłani Mszę Pasterską sprawować będą, zacznie obchodzić Twe żołnierskie placówki Królowa nasza i Matka, ta Częstochowska — ta Ostrobramska z Bożem Dzieciątkiem na ręku.

I pobłogosławi Dzieciątko Boże ofiarne Twoje służby, Żołnierzu, i chryzmem wytrwania na dalsze straże Cię naznaczy.

Te słowa na dzień wigilijny przesyłam Wam, Żołnierze Drodzy, duchem się łącząc łamię się z Wami opłatkiem, i błogosławieństwem pasterskiem Was umacniam: „Chwała na wysokości Bogu, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli“ (Łuk. II, 14).

† Stanisław Gall

Biskup Wojsk Polskich.

W dzień wigilijny,
roku pańskiego 1919.

I 300. 19. 1

Druk „Rola“ ul. Barbara. Mazowiecka 11.

Dowództwo garnizonu Gniezno

L.dz. 2838/28 b.f.

R O Z K A Z W E W N E T R Z N Y

do kat. Duchowieństwa wojskowego

Nr. 20

Warszawa, dn. 1 listopada 1928 r.

T r e ś ć :

§ 1. Dziesięciolecie odrodzenia Polski.
§ 2. List pasterski Biskupa Polowego.

§ 1.
Dziesięciolecie odrodzenia Polski.

Dnia 11 listopada b.r. mija lat dziesięć od pamiętnego dla nas dnia zmartwychwstania naszej Ojczyzny. Dzień ten Polska cała będzie obchodzić ze szczególną okazałością. W pierwszym atoli rzędzie należą się dzięki Panu Bogu, że wyzwolił nas z długoletniej niewoli. W tym celu zarządzam, aby dnia 11 listopada b.r. odbyły się uroczyste nabożeństwa wojskowe. Po mszy św. należy odczytać list pasterski do wojska, odśpiewać hymn "Te Deum modlitwy za Ojczyznę i Prezydenta Rzeczypospolitej i "Boże coś Polskę".

W pogadankach W.W.Księża Kapelani podkreślą doniosłość uroczystości, wskażą na obowiązki żołnierza względem Ojczyzny, powołując się na przykłady bohaterskich obrońców Ojczyzny z czasów ubiegłej wojny.

Mam też niepłonną nadzieję, że W.W.Księża Kapelani, którzy tak ofiarnie służą Bogu i Ojczyźnie w szeregach wojskowych i nadal ideowo i z oddaniem swych najlepszych sił pracować będą dla dobra naszego żołnierza. Niechaj też ta wspólna praca coraz bardziej nas zespala i krzepi w bratniej miłości i przywiązaniu do Św.Stolicy Piotrowej.

Życząc ~~Wam, W.W.Księża Kapelani,~~ obfitych owoców poświęcenia i pracy, udzielam z serca błogosławieństwa pasterskiego.

BISKUP POLOWY

† Stanisław Gall

§ 2.
List Pasterski.

S T A N I S Ł A W G A L L
z bożego zmiłowania i Stolicy Apostolskiej łaski
Biskup Polowy Wojsk Polskich.

Drodzy Żołnierze !

Dziesięć lat upływa od czasu, kiedy dokonały się wyroki sprawiedliwości Bożej, a dostojna, droga Macierz nasza - Ojczyzna opromieniona zorzą wolności, powstała do nowego życia. W zaraniu radosne owe dni zamącił szczęk oręża, przesłoniły jasny horyzont dymy i łuny pożarów, a wrogowie i źli sąsiedzi ścisnęli Ją zewsząd ogniowym kołiskiem. Na ten widok zabiły żywiej miłością serca wiernych synów Ojczyzny, którzy porwali się do broni, by własną piersią zasłonić umiłowaną swą Matkę. Orlęta lwowskie, gorejącym wzrokiem w Nią wpatrzone, broniły każdej piędzi ziemi Czerwieńskiej; ślązacy z góralami Podhala odpierali napaście sąsiedzkie; front wielkopolski rozbrzmiewał hukiem armat; szczękały gęsto karabiny na olbrzymim szlaku rosyjskim; zmagał się prawy wilnianin z Pogonią .... Szły coraz nowe zastępy mężnych bojowników, obficie swą krwią bitewne pola zraszając, a mogiłami bezimiennych bohaterów tworząc szańce obronne Ojczyzny. ~~A choć się załamał nasz wysiłek orężny, to przecież~~ wzięła moc niebiańską, która szła ze stóp Częstochowskiej Pani i Hetmanki Wojska Polskiego, ~~wstąpiły nowe siły w omdlałe członki żołnierza~~ i w oczach zdumionego świata dokonał się wiekopomny "cud Wisły". Jakaż więc radość wielka i duma szlachetna powinna wypełnić serca nasze ! Ileż wdzięczności

winno się objawić dla Najwyższego Dawcy zwycięstwa ! Dzięki też Bogu oddając za tak sławne zwycięstwo, o którem z weselem dzisiaj wspominamy, mówić nam wypada z Psalmistą:"Głos wesela i zwycięstwa w namiotach i w obozie sprawiedliwych. Pochyliłem się do upadku, a On podjął mię, i ręka Jego wzmocniła mię."/Ps.4./ Wdzięcznym więc sercem wyznajemy, że Boża moc w owe dni wiekopomne w nas się okazała, jako mówi natchniony Pieśniarz Pański:"Błogosławiony Pan Bóg, który naucza ręce moje do wojny i palce moje do boju."/Ps.144/. Ta moc boża krzepiła serca żołnierskie, bo nasze zbrojne hufce broniły świętej wiary Ojców, drogiej ziemi rodzinnej i umiłowanych braci naszych, utrwalały pokój i sprawiedliwość," i dlatego wiodła je ku zwycięstwu "prawica Boża."

Cieszyć się zatem powinniśmy i chlubić, że dał nam Bóg oglądać sławę rycerską naszej Armji, którą utworzył i prowadził do zwycięstwa nasz Wódz Naczelny i podwładni jemu Dowódcy, ceną męstwa i cnoty wojskowej szarego żołnierza polskiego ! Cieszyć się nam wypada i chlubić, że nasze sztandary i chorągwie wojskowe wracały z pola bitew opromienione glorją zwycięstwa, świadcząc o nieskażonym honorze żołnierskim !

Ustała wojna, nie ustała służba żołnierska; stoi żołnierz polski na straży odzyskanej wolności, otoczył orężnem kolskiem dzierżawy dostojnej swej Pani i Matki, czujny na każdy odgłos niebezpieczeństwa, gotów każdej chwili drogę zastąpić wrogowi, gdyby się odważył zbrodnicze przeciwko niej wyciągnąć ręce. Przeto z ufnością pogląda Matka Ojczyzna na rycerskiego swego obrońcę, jemu powierzając miecz ku obronie wolności i sprawiedliwości.

Jednakże bezmierne to zaufanie jakie żywi Ojczyzna ku swemu żołnierzowi, ileż od niego wymaga hartu, poświęcenia i cnoty ! Ileż potrzeba szczytnej i bezinteresownej miłości, aby nią ogarnąć Naród cały i wszystkich braci swoich, za których żołnierz polski w razie potrzeby winien nie poskąpić swego życia młodego i krwi swojej serdecznej !

Ale wierzymy wszyscy, że polski żołnierz sprosta swemu wielkiemu zadaniu. Niechaj się wpatrzy w swego Wodza Niebieskiego, Jezusa Chrystusa, a usilnie się ćwiczy, bo gdy się nauczy nieprzyjaciela duszneg zwojować, nie trudno mu już będzie wrogów Ojczyzny pokonać. Niechaj się uczy cnót właściwych żołnierzowi chrześcijańskiemu, do czego Św.Kościół Katolicki nakłania z rozkazania Chrystusowego. Jak apostołowie i uczniowie ponieśli słowo Ewangeliczne na świat cały, aby ludzi od złego ochraniać i w dobrem utwierdzać, tak wśród was, drodzy Żołnierze, przebywają kapłani, którzy przez święte posługiwanie utwierdzają was w łasce Chrystusowej, dzielą z wami trudy żywota żołnierskiego, a jak całe dzieje Ojczyzny zgodnie poświadczają i ostatnia wojna dowiodła, że na niebezpieczeństwo się narażali, odnosząc na polu bitew ciężkie rany, a nawet życie za Ojczyznę składali. Niechajże to święte posługiwanie Kościoła przyniesie Wam, drodzy Żołnierze, i całemu Narodowi naszemu najobfitsze owoce, niechaj miłość pospólna wzmaga się w sercach naszych, ogarniając wszystkich bez wyjątku braci naszych, niechaj krzepną nietylko ramiona ale i dusze się hartują w codziennym wysiłku i pracy nieustannej,- niechaj karność żołnierska zespala was w jeden sprawny i sprężysty organizm, który zapewni nam niewzruszoną potęgę.

Niechaj Bóg miłości pełen, niepomny grzechów naszych i przewinień, w swem nieskończonem miłosierdziu, przez zasługi Królowej Polski i świętych naszych Patronów, błogosławi Rzeczypospolitej naszej, Jej Władzom rządzącym, Jej Sile orężnej; oraz wszystkim stanom, by wiernie pełniąc zakon Pański, umacniali potęgę Ojczyzny !

"Łaska Pana Naszego Jezusa Chrystusa niech będzie z Wami."

Dan w Warszawie
w rocznicę zwycięstwa pod Chocimem
dn 10 października 1928 r.

+ Stanisław Gall

Biskup Polowy Wojsk Polskich.

ORDYNARIAT KATOLICKI
OKRĘGU KORPUSU Nr. VII.
dn. 242/30
Centrala Sztabu tel. wewn. 20.

ROZKAZ WEWNĘTRZNY

do kat. Duchowieństwa Wojsk. [illegible] Wojsk.

Nr. 4.

Warszawa, dn. 15 lutego 193[illegible] 83/30 Kaz.

Treść:

§ 1. Odezwa pasterska.
§ 2. Wzmianka bibljograficzna.
§ 3. Zmiany personalne:
a/ mianowanie kapel.rez.
b/ zwolnienie ze stan.prob. par.
c/ mianowanie prob.par.
d/ urlopy.

§ 1.
Odezwa pasterska.

Ks. Biskup Polowy wyjechał do Genewy d. 2-9.III 30 Kaz.

Do Wielebnego Duchowieństwa Wojskowego.

Dn. 5 marca b.r. rozpoczynamy przez posypanie głowy popiołem okres Wielkiego Postu. W czasie tym Kościół Św. wzywa wszystkich wiernych, aby idąc w ślady Boskiego Zbawiciela świata, w szczególniejszy sposób przygotowywali się do uświęcenia dusz, za które Chrystus Pan swoje życie położył. Dlatego to Kościół w tym czasie rozpamiętywania zbawczej Męki Zbawiciela pomnożył posty i modlitwy, dlatego też nakazał posty i modlitwy, dlatego też nakazał wiernym przystąpić do sakramentu Ołtarza Pańskiego i Pokuty.

Powołując się na te zasadnicze nakazy Kościoła Św., przypominamy Wam, drodzy Bracia Kapłani, ciążący na nas obowiązek przygotowania wiernych do należytego spełnienia wszystkich zaleceń kościelnych. W tym celu należy po porozumieniu się z Ks.Dziekanem OK. i odnośnym Dowódcą, przeprowadzić planowo rekolekcje i spowiedź wielkanocną żołnierzy i rodzin wojskowych, w myśl instrukcyj, ogłoszonych w Dzien.Rozk.Nr.75/21; Rozk.Wewn. 4/27, 4/29. Pozwalam rozpocząć spowiedź wielkanocną od I Niedzieli W.Postu i zachęcamy do jej ukończenia na Wielkanoc.

W sprawie postu obowiązują wszystkich wiernych w myśl ogólnych przepisów Kościoła następujące zasady:

I. Wierni, którzy ukończyli 7 rok życia a nie przekroczyli 21, winni wstrzymać się od spożycia mięsa i rosołu: a/ w piątki całego roku, b/ w środę popielcową, c/ w soboty Wielkiego Postu i Wielką Sobotę do południa, d/ we środy, piątki i soboty suchedniowe, e/ w wigilijęe Zielonych Świąt, Wniebowzięcia N.M.P., Wszystkich Świętych i Bożego Narodzenia - o ile nie wypadają w niedzielę.

II. Wierni, którzy ukończyli 21 rok a nie zaczęli 60, winni:

1/ wstrzymać się od spożycia mięsa i rosołu: a/ w piątki całego roku, b/ w środę popielcową, c/ w soboty Wielkiego Postu i Wielką Sobotę do południa, d/ we środy, piątki i soboty suchedniowe, e/ w cztery wyżej wymienione wigilje.

2/. Nie posilać się więcej jak raz dziennie do sytości - przyczem wolno rano i wieczór przyjąć lekki posiłek: a/ przez cały Wielki Post z wyjątkiem niedziel, b/ w suchedni, c/ w wyżej wymienione wigilje.

3/. W poniedziałki, wtorki, środy i czwartki Wielkego Postu wolno spożywać potrawy mięsne na obiad w dowolnej ilości, na wieczerzę zaś tylko pod tym warunkiem, że wieczerza nie przekroczy granic lekkiego posiłku.

III. Wierni, którzy zaczęli 60 rok życia, winni wstrzymać się od spożycia mięsa: a/ w piątki całego roku, b/ w środę popielcową, c/ w soboty W.Postu i w Wielką Sobotę do południa, d/ we środy, piątki i soboty suchedniowe, e/ w wyżej wymienione cztery wigilje.

IV. Przypadające w dzień postny święto obowiązkowe uchyla obowiązek postu.

V. We wszystkie dnie postne wolno spożywać nabiał i jaja, oraz używać omasty i tłuszczów zwierzęcych, jak smalcu, słoniny itd. Wolno też pożywać mięso i ryby przy tym samym posiłku. Główny posiłek można przesunąć na wieczór.

VI. Wyjaśniamy, iża na podstawie ogólnych zasad prawa:

1/ Osoby chore i osłabione chorobą czy wiekiem, kobiety brzemienne i karmiące, są wolne od obowiązku postu, o ile stan ich zdrowia tego wymaga.

2/ Pracujący ciężko umysłowo czy fizycznie mogą się posilać kilkakrotnie do sytości.

3/ Podróżujący i stołujący się w restauracjach, mogą spożywać

potrawy mięsne, jeżeli nie mogą dostać potraw postnych, lub tylko za niestosunkową wielką opłatą.

4/ To samo odnosi się do tych, co są zmuszeni żyć z dobroczynności.

Dla wojska, o ile zachodzi niemożliwość albo bardzo wielka trudność zachowania powyższych przepisów, udzielamy dyspensy od postu i wstrzemięźliwości na wszystkie dni z wyjątkiem Środy Popielcowej, Wielkiego Piątku i wigilji Bożego Narodzenia.

Również upoważniamy proboszczów parafij wojskowych na mocy can.1245 § 1, dla słusznej przyczyny udzielać dyspensy od postu w poszczególnych wypadkach dla osób wojskowych i ich rodzin, nakładając wzamian odpowiednią modlitwę lub jałmużnę. Tę samą władzę udzielamy spowiednikom oraz ks.ks. prefektom szkół wojskowych, kapelanom szpitali, więzienia i zakładów wojskowych w stosunku do osób, podległych ich pieczy duchowej.-

Przypominamy ponadto obowiązek pouczenia wiernych, że w okresie Wielkiego Postu bez żadnego wyjątku, zabronione są wszelkie zabawy, bale, publiczne tańce. W tym celu należy użyć wszelkich środków, jakie roztropność pasterska wskaże, aby przepisy Kościoła św. były uszanowane.

Zaznaczamy również, że w okresie Wielkiego Postu nie należy się zwracać o udzielenie zezwolenia na ślub uroczysty.

O wykonaniu powyższego zarządzenia J.W.Ks.Ks.Dziekani prześlą do dn.1.V.b.r. pisemne sprawozdanie do Polowej Kurji Biskupiej.

Wzywając Was, Drodzy Bracia-Kapłani, do wzmożonej pracy dla dobra dusz przez Boga nam powierzonych udzielam Wam z serca błogosławieństwa pasterskiego.

Warszawa, dn.15 lutego 1930 r.

BISKUP POLOWY

+ Stanisław Gall

§ 2.

Wzmianka bibljograficzna.

Podaję do wiadomości W-go Duchowieństwa wojsk., że nakładem "Dziedzictwa błog.Jana Sarkandra" w Cieszynie zostały wydane "Lekcje i Ewangelje na każdy dzień roku kośc.," Ks.R.Tomanek - 8-o str.XXVIII i 471. Cieszyn 1930.

§ 3.

Zmiany personalne.

a/ mianowanie kapel.rez.

Zarządzeniem Prezydenta Rzeczplitej zostaje przeniesiony z pospolitego ruszenia do rezerwy duchowieństwa wojskowego w równoczesnem mianowaniem kapelanem rezerwy

ze starszeństwem z dn.1.XI.1929 r.

Ks.Friedberg Mieczysław /1895/ lok.1.

/zarz.dn.12.2.30r.-B.P.L.31233 -P.K.B.L.6876/30.Dz.Pars.4/30/

b/ zwolnienie ze stan.prob.par.

Dziek.gen.Ks.Niezgoda Piotr został zwolniony na własną prośbę ze stanowiska proboszcza parafji wojsk. w Krakowie z dn.8.II.30/P.K.B. L.716/30/

c/ mianowanie proboszcza par.wojsk.

St.kpl.Ks.Marski Oskar został mianowany proboszczem parafji wojskowej w Krakowie z dn.8.II.30./P.K.B.L.605/30/

d/ urlopy.

Następujący ks.ks.kapelani uzyskali zezwolenie na korzystanie z urlopów:

1.Prob.ks.dr.Herget Józef, prob.par.wojsk. w Wilnie-przedłużenie urlopu zdrowotnego do dn.9.III.b.r./P.K.B.L.893/30/.

2.Prob.Ks.Pilin Władysław, pref.rel. w Korpusie Kad.Nr.I.we Lwowie - 6 tyg.urlop kuracyjny z dn.15.II.b.r./P.K.B.L.798/30/.

3.Prob.Ks.Zytkiewicz Stanisław, notarjusz P.K.B. - 3 miesięczny urlop kuracyjny z dn.12.II.b.r. /P.K.B.L.711/30/.

W z.BISKUPA POLOWEGO W.P.

/Ks.Dr.Jachimowski/
Dziekan W.P.

17

O K R Ą Ż N I K

do Dz.Rozk.Departamentu wojsk.

Nr.1.

Warszawa, dn.15 stycznia 1927 r. L.dz. 34/27 Okólnik 22/27

Treść:

§ 1. Statut dla duchowieństwa wojsk. - ogłoszenie.
§ 2. Święto Jordanu dla greko-katolików.
§ 3. Wykaz świąt grecko-katol. na pierwsze półrocze 1927 r.

§ 1.

Statut dla duchowieństwa wojsk.-ogłoszenie w Dzienniku Ustaw.

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dn.22 grudnia 1926 r. Nr.128 poz.714 zostało ogłoszone rozporządzenie Prezesa Rady ministrów i Ministra Spraw Wojskowych, oraz Ministrów: Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn.25 listopada 1926 r. w sprawie organizacji kościelnej duchowieństwa wojskowego, które podaję do wiadomości i przestrzegania XX.Kapelanów. Zaznaczam, że ogłoszony przy oryginale w Dzien.Ustaw Nr.124/26 tekst polski Statutu jest miarodajny w korespondencji urzędami państwowymi:

"Na podstawie art.VII.Konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską, sporządzonego w Rzymie dnia 10 lutego 1925 r.i ratyfikowanego w Warszawie dnia 30 maja 1925 r. /Dz.U.R.P.Nr.72, poz.501/ i art. 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1925 r. o zatwierdzeniu układu ze Stolicą Apostolską, określającego stosunek Państwa do Kościoła Rzymsko-Katolickiego /Dz.U.R.P. nr.47 poz.324/ oraz mając na uwadze Dekret Nuncjusza Apostolskiego w Polsce z dnia 27 lutego 1926 r. zarządza się co następuje:

§ 1. W wykonaniu art.VII.Konkordatu wprowadza się organizację kościelną duchowieństwa wojskowego na zasadach,ustalonych w załączonym statucie i wedle nadanej tym statutem duchowieństwu wojskowemu w Polsce jurysdykcji kościelnej.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: J.Piłsudski
Minister Spraw Wewnętrznych: Słowoj Składkowski
Minister Sprawiedliwości : A.Meyszto wicz
Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: K.Bartel.

§ 2.

Święto Jordanu dla greko-katolików.

Podaję do wiadomości zarządzenie M.S.Wojsk. w sprawie obchodzenia święta Jordanu dla żołnierzy greko-katolickich. Wszyscy Ks.Ks.Kapelani. związani z obrządku grecko-katolickiego winni zapoznać się z odnośnymi władzami w sprawie wykonania niniejszego rozkazu M.S.Wojsk. /K.B.L.76/27/X/

§ 3.

Wykaz świąt gr.-kat. na pierwsze połowę 1927 r.

Według obrządku grecko-katolickiego przypadają na pierwsze półrocze 1927 r. następujące święta:

Dnia 7,8 i 9	stycznia	- Boże Narodzenie
14	"	- Nowy Rok
19	"	- Jordan
12	lutego	- św.Bazyli W., Jan Chryzostom i Grzegorz Bogosł.
16	"	- Ofiarowanie Chrystusa Pana
17	kwietnia	- Zwiastowanie Matki Boskiej
24,25 i 26	"	- Święta Wielkanocne
2	czerwca	- Wniebowstąpienie Chrystusa Pana

X) Rozkaz tamo właściwym czasie przesłany do odnośnych d-w.

12 i 13 czerwca - Zielone Świątki
7 lipca - Narodzenie św.Jana Chrzciciela
12 " - św.Piotra i Pawła.

Zaopatrywanie potrzeb religijnych żołnierzy gr.-kat. normuje rozk. M.S.Wojsk., ogłoszone w Dzien.Rozk.Nr.29/23 poz.397 i Nr.24/24 poz. 357, szczególnie zaś co do świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy Nr. 38/23 poz. 487. x)

Z r. BISKUPA POLOWEGO W.P.
ks. dr Jachimowski

Ks.Dr.Jachimowski.
Dziekan W.P.

---

x) Rozkaz niniejszy został przesłany we właściwym czasie do DOK.

CAW I 300.19.2

Kan[illegible] wojsk.

17

L. dz. 30/29

R O Z K A Z W E W N Ę T R Z N Y

do kat. Duchowieństwa Wojskowego

Nr. 1.

Warszawa, dn. 2 stycznia 1929 r.

T r e ś ć:

§ 1. Podziękowanie J.E. ks. Biskupa Polowego.
§ 2. Zmiana nazw okręgowych organów służby duszpasterstwa oraz uregulowanie kwestji personelu pomocniczego tej służby.
§ 3. Wykaz świąt obrz. gr.-katolickiego na r. 1929.

§.1.

Podziękowanie J.E. ks. Biskupa Polowego.

Wszystkim Przewielebnym księżom Dziekanom oraz Wielebnemu Duchowieństwu Wojskowemu najserdeczniej dziękuję za nadesłane mi życzenia świąteczne i noworoczne. Niech Boże Dzieciątko błogosławi ofiarne prace, podejmowane dla pomnożenia chwały bożej i pożytku dusz przez Boga nam powierzonych.

Z całego też serca udzielam swego błogosławieństwa biskupiego na trudy pasterzowania w tym rozpoczynającym się Nowym Roku.

Warszawa, dn. 2 stycznia 1929 r.

+ Stanisław Gall

BISKUP POLOWY W.P.

§.2.

Zmiana nazw okręgowych organów służby duszpasterstwa oraz uregulowanie kwestji personelu pomocniczego tej służby.

"Do czasu wydania nowej oragnizacji służby duszpasterstwa na stopie pokojowej zarządzam:

1. Organami kierowniczemi służby duszpasterstwa w poszczególnych O.K. i fachowymi doradcami dowódców O.K. są:
   dziekani katoliccy O.K. - dla wyznania katolickiego,
   dziekani prawosławni O.K. - dla wyznania prawosławnego,
   proboszcze ewangeliccy O.K. - dla wyznań ewangelickich,
   rabini O.K. - dla wyznania mojżeszowego.
2. Dla dziekanów prawosławnych O.K., proboszczy ewangelickich O.K. oraz rabinów O.K. ustanawiam etatowe stanowiska, równorzędne stopniom wojskowym do pułkownika włącznie.
3. Poszczególnym organom służby duszpasterstwa przysługuje, jako personel pomocniczy:
   a/ dziekanom katolickim O.K., dziekanom prawosławnym O.K., proboszczom ewangelickim O.K., oraz rabinom O.K., bez względu na to, czy pełnią tę funkcję na terenie jednego O.K., czy też jednocześnie na terenie kilku O.K.:
      - po 1-ym urzędniku cywilnym III kat. /kancelista, jednocześnie organista, psalmista lub kantor/,
   b/ proboszczom wojskowym wyznania katolickiego i katolickim kapelanom szkół wojskowych, szpitali okręgowych, więzień, oraz kapelanom rejonowym innych wyznań:

– po 1-ym urzędniku cywilnym III kat. /organista, względnie djak, kantor, jednocześnie kancelista/,
– po 1-ym niższym funkcjonarjuszu /zakrystjan/ przy kościołach [illegible] i [illegible] i
– po 1-ym niższym funkcjonarjuszu /dozorca cmentarny, grabarz/ przy wojskowych cmentarzach garnizonowych.

Ponadto: przy kościele garnizonowym w Warszawie /na ul. Długiej/ i urz. cyw. III kat. /kancelista/ i
przy cmentarzu wojskowym w Warszawie – 1 urzędnik cyw. i 2-ch niższych funkcjonarjuszów.

c/ katolickim duchownym wojskowym, którzy pełnią jednocześnie funkcje wymienione pod a/ i b/ – przysługuje personel pomocniczy, ustalony zarówno dla jednej, jak i dla drugiej funkcji,

d/ dziekanom prawosławnym O.K., proboszczom ewangelickim O.K. i rabinom O.K., oraz kapelanom rejonowym tych wyznań, w okręgach, gdzie są kościoły garnizonowe, względnie cmentarze wojskowe wyznań niekatolickich ze stałą obsadą etatową, przysługuje po 1-ym niższym funkcjonarjuszu /zakrystjan, względnie szames lub dozorca cmentarny/,

e/ ponadto do czasu zniesienia ordynansów osobistych wszyscy duchowni wojskowi otrzymają szeregowców-ordynansów osobistych, których przydzielą im właściwe bataljony administracyjne.

4. Wszystkich podoficerów zawodowych, zajmujących obecnie stanowiska w służbie duszpasterstwa, należy bezwarunkowo zastąpić urzędnikami cywilnymi III kat. i przesunąć na inne stanowiska. Dowódcy O.K., w razie wyczerpania kontyngensu pracowników cywilnych, zarządzą przesunięcie do służby duszpasterstwa urzędników cywilnych z innych służb, w celu zastąpienia podoficerów zawodowych i użycia tych podoficerów w formacjach broni lub innych służb, które ze względów mob. utrzymują kadrę zawodową.

5. Powyższe zmiany organizacyjne wejdą w życie z dniem 1 stycznia 1929 r., jednocześnie unieważniam wszystkie rozkazy i zarządzenia sprzeczne z powyższym rozkazem.

Dowódcy O.K. zameldują wykonanie pktu 4/ do dnia 15 stycznia 1929 r."

§ 3.

Wykaz świąt obrz. gr.-katolickiego na r. 1929.

Podaję do wiadomości wykaz świąt obrządku grecko-katolickiego na 1929 r.

Dnia 7,8 i 9	stycznia	– Boże Narodzenie
14	"	– Nowy Rok
19	"	– Jordan
12	lutego	– Bazyli W., Jan Chryzostom i Grzegorz Bogosł.
15	"	– Ofiarowanie Chrystusa
7	kwietnia	– Zwiastowanie N.M.P.
5, 6 i7	maja	– Swięta Wielkanocne
13	czerwca	– Wniebowstąpienie Chrystusa Pana
23 i 24	czerwca	– Zielone Swiątki
7	lipca	– Narodzenie św. Jana Chrzciciela
12	"	– św. Piotr i Paweł
19	sierpnia	– Przemienienie Pańskie
28	"	– Wniebowzięcie N.M.P.
21	września	– Narodzenie N.M.P.
27	"	– Podwyższenie św. Krzyża
8	listopada	– św. Dymitr
21	"	– św. Michał Archanioł
4	grudnia	– Oczyszczenie N.P.M.
19	"	– św. Mikołaj
22	"	– Niepokalane Poczęcie N.P.M.

W sprawie świętowania obowiązuje Rozk. Wewn. Nr. 6 z r. 1924.

Z r. Biskupa Polowego
ks. Jachimowski
ks. Dr. Jachimowski
Dziekan W.P.

CAW. I 300.19.2.

Ks. FRANCISZEK DYMARSKI.
Kapelan W. P.

AKCJA KATOLICKA W WOJSKU POLSKIEM.

Niejeden przeczytawszy powyższy napis wzruszy ramionami. Akcja Kat. w wojsku! Czyż to możliwe? Wiem przecież dobrze, że kapelani odprawiają w niedzielę i święta Mszę św. z krótkiem kazaniem, ot tak „po wojskowemu", potem przez cały boży tydzień słodkie mają dolce far niente. Takie mądre słowo i czynność, jak Akcja Katolicka z pewnością ani im do głowy nie przyjdzie.

A jednak rzeczywistość daleka jest od tych mniemań cywilnych kontratrów, które niejednokrotnie obijają się o uszy każdego kapelana wojskowego.

Przenieńśmy się przeto na chwilkę w środowisko wojskowe i przyjrzyjmy się bliżej jednemu z odcinków pracy, jakim jest uświadomienie żołnierza polskiego pod względem religijno-moralnym. Przekonamy się, że spotykamy czasami typ „morowego" kapelana, dawno na szczęście minął, że dziś praca duszpasterska kapelana wojskowego wcale nie jest tak wygodną i łatwą, ale wymaga dużo poświęcenia, zaparcia się siebie a przedewszystkiem rzetelnej roboty katolickiej.

Jeżeli bowiem zadanie Akcji Kat. pojmujemy jako uświadomienie świeckich i pobudzenie ich do czynnej współpracy z hierarchją kościelną, do czynu katolickiego we wszelkich dziedzinach i przejawach życia ludzkiego, to właśnie kapelani wojskowi usilne mają starania o to, by w ciągu rocznej czy dwuletniej służby wojskowej niejednego młodzieńca na nowo złączyć z Chrystusem, z Kościołem, tak, by odżyło w jego duszy ponownie życie boże i by stał się drzewem, dobry, stokrotny owoc przynoszącem dla siebie i drugich.

Celem pobudzenia żołnierzy do czynu kat. używają kapelani wojsk. głównie tych środków, jakie nakazał nam sam Chrystus Pan, t. j. modlitwy codziennej, niedzielnej i świątecznej Mszy św. z nau-

ką słowa bożego, adwentowej i wielkanocnej Spowiedzi i Komunji św. Pozatem miewają częstokroć pogadanki o treści religijno-obyczajowej, kierują bractwami i stowarzyszeniami kościelnemi, a nieraz używają osobistego wpływu, by wykorzeniać chwasty. Przyjrzyjmy się pokolei różnolitej pracy kapelańskiej, służącej wielkim celom Akcji Katolickiej.

Modlitwa. Każdy duszpasterz wie dobrze, jak pacierz wygląda w praktyce u naszej młodzieży, zwłaszcza męskiej. Po ukończeniu szkoły zaniedbuje się go coraz częściej, w końcu młodzieniec wogóle przestaje się modlić. Napomnienia rodziców lub kaznodziei — o ile wogóle słucha kazań — odbijają się u niejednego jak groch o ścianę. Modlitwę uważa się za stratę czasu, za rzecz zbyteczną, poniżającą, a młodzieniec o dumnej myśli i fantazji w tym wieku poniżać się nie lubi.

Jakże inaczej przedstawia się modlitwa młodzieńca w czasie pełnienia służby wojskowej! Czy deszcz czy pogoda, czy ma chęć czy nie, codziennie rano o wczesnej godzinie musi stawać na dziedzińcu lub korytarzu koszarowym i wspólnie odmawiać *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Marjo*, śpiewać *Kiedy ranne*, a wieczorem przed spoczynkiem *Anioł Pański* i *Wszystkie nasze*.

Wiem z doświadczenia, jak nieraz niechętnie początkowo stawają niejedni w szeregach do modlitwy, często się nawet od niej, o ile możliwe, uchylają, a po roku tak im pacierz ranny i wieczorny wchodzi w krew i kości, że nawet Żydzi czują się niejednokrotnie obrażeni, jeżeli służbowy nie pozwala im odmawiać wspólnie z innymi Modlitwę Pańską czy Pozdrowienie anielskie, a najgłośniej śpiewają *Kiedy ranne* lub *Wszystkie nasze*. Z pewnością niejednemu z nas serce żywiej bije z radości, kiedy to w cudny wieczór majowy echo roznosi z koszar hen daleko po całem mieście pieśń modlitewną, śpiewaną potężnym głosem przez naszych żołnierzyków.

Jestem głęboko przekonany, że taki młodzieniec wróciwszy z wojska do cywila, nie tak szybko zapomni wpojoną mu codziennem ćwiczeniem modlitwę, a przecież ta stanowi fundament praktycznego, czynnego życia chrześcijańskiego, i potężnym jest filarem Akcji Katolickiej.

Msza święta wojskowa. Wiem z praktyki wikarjuszowskiej, ile to kosztowało zabiegów, a niemało nerwów, by młodzież, zwłaszcza latem, skierować do kościoła. Często nawet zamykało się na to lekceważenie nabożeństw oczy, bo daremnym okazał się trud, a szkoda było zdrowia.

Przy wojsku ma się rzecz zgoła inaczej. Żołnierza się komenderuje i do kościoła nolens volens pójść musi. Prawda, że czasem nie

pozwala na to służba wojskowa, czasem też — zwłaszcza na manewrach — wina leży po stronie innego układu warunków pracy. ale naogół trzeba bezstronnie przyznać, że większość przełożonych tak rozkazem jak i własnym przykładem bardzo dba o to, by żołnierz co niedzielę i święto mógł wysłuchać Mszy św. z kazaniem. Podpierać zaś mury świątyni czy parkanu cmentarnego żołnierzowi nie wolno. Jest wewnątrz domu bożego i wysłuchuje całe nabożeństwo, bo ani się nie spóźnia, ani wcześniej wyjść nie może.

Gorszą się nieraz cywilni proboszczowie, że żołnierze nie mają książek do nabożeństwa. A niesłusznie. Trzeba bowiem sobie uprzytomnić, że np. do poznańskiego korpusu przychodzą rekruci ze wschodnich rubieży Rzeczypospolitej, wśród których duży procent jest analfabetów. W wojsku dopiero uczy ich się czytać i pisać. Nic dziw, że książek do nabożeństwa nie posiadają, ani się z nich modlić nie potrafią.

Naogół kapelani wojskowi urządzają się w ten sposób, że w niedziele i święta wykładają książeczki do nabożeństwa na ławkach kościelnych. Skutek jest ten, że częstokroć żołnierze, mimo zakazu, zabierają takowe na własne. (Niech im Bóg tę winę odpuści!). Trudno atoli wymagać od kapelana, by modlitewniki bezustannie w tysiącznych egzemplarzach nabywał, i to nieraz z własnych funduszów. Niech przeto proboszczowie przypominają w czasie poboru matkom, by między innemi włożyły synowi w kieszeń przedewszystkiem książeczkę do nabożeństwa, a młodzieży, by o takowej, idąc do wojska, nie zapomniała. Wówczas nie będzie ani jednego żołnierza, któryby nie modlił się z książeczki do nabożeństwa.

Z pewnością ta Wielka Ofiara składana Bogu w świąteczne dni, a zwłaszcza podczas Mszy św. polowej, kiedy to zebrany jest w komplecie cały sztab oficerski, a żołnierze odświętnie ubrani na Ewangelję św. i Podniesienie prezentują broń na cześć Pana, pozostanie długo w niezatartej pamięci młodzieńca i pobudzi go do żywszego odtąd udziału w nabożeństwach kościelnych. Katolik zaś wysłuchujący nabożnie niedzielną Mszę św., to najlepsza podpora Akcji Katolickiej!

Spowiedź i Komunja św. Czasem dolatuje kapelana wojskowego zapytanie dziwne i kłopotliwe, czy w wojsku wogóle księża słuchają Spowiedzi św.?

— Czemu?

— Ano dlatego się pytam, bo moi parafjanie skarżyli się, że służąc w wojsku u Spowiedzi i Komunji wielkanocnej nie byli, bo nie mieli ku temu okazji.

Mogę zapewnić, że w 99 procentach będzie to wywijanie się „sianem". Nie znam bowiem ani jednej parafji, czy szpitala lub więzienia wojskowego, w którymby kapelani w czasie adwentowym a przedewszystkiem wielkanocnym nie słuchali pilnie Spowiedzi św. i nie rozdzielali Komunji św. Nawet w rozległych terenach Korpusu Pogranicza objeżdżają księża poszczególne strażnice, dając żołnierzom możność przyjęcia Sakramentów św. Jeżeli przeto ktokolwiek w czasie swej służby wojskowej nie spełnił obowiązku chrześcijańskiego, to polegało to li tylko na złej woli i lenistwie. W bardzo tylko wyjątkowych wypadkach służba wojskowa na to nie zezwala.

Przytoczę dla przykładu, że w poznańskiej parafji wojskowej wysłuchujemy rokrocznie przeszło dziesięć tysięcy żołnierzy Spowiedzi św. Według dokładnej statystyki bardzo nikły procent nie spełnia zwykle obowiązku wielkanocnego. Zresztą pewna liczba wojskowych osób, a zwłaszcza z rodzin, spowiada się po kościołach cywilnych, usuwając się przez to z pod naszych obliczeń, a zmniejszając procent stroniących od konfesjonału.

A praca ta — nie chwaląc się — bardzo odpowiedzialna, mozolna i trudna, jeśli się zważy, że od środy popielcowej aż do środy wielkiego tygodnia wysłuchać trzeba w wojsk. parafji poznańskiej w czwórkę po trzysta, czterysta, ba nawet pięćset chłopa dziennie, jeśli sobie uprzytomnimy, że całe falangi z nich nie były u Sakramentów św. po trzy, pięć i dziesięć lat, że mamy penitentów, którzy nie umiejąc ani czytać ani pisać, przystępują do konfesjonału zupełnie nieprzygotowani, tak, że grzechy trzeba każdemu poprostu z „gardła wyciągać". Zresztą sam Bóg tylko wie, ile dusz zaginionych kapelani wojskowi zwracają rokrocznie Chrystusowi, ile wystygłych serc młodzieńczych zapalają nową miłością dla Boga i Kościoła. Uważam tę pracę za najszczytniejszą Akcję Katolicką.

Przygotowanie do Sakramentów św. Każdą Spowiedź i Komunję św. poprzedza nauka przygotowawcza w koszarach, zastosowana do szarej masy żołnierskiej.

„Dla żołnierza trzeba mieć", — jak słusznie pisze Jur Hanicki w swoim art. „Cechy kapelana wojskowego" [1]) — „specyficznie czułe, wyrozumiałe, a proste serce, które rozumie i zna tego szeregowca na wylot, wyczuwa jego troski i rozumie jego słabości, widzi krzywdy i rozumie jego humor nawet".

Żołnierz chce widzieć w kapelanie prawdziwego ojca a nie oficera tylko, wydającego surowe rozkazy lub stawiającego go na

[1]) Por. „Kwartalnik poświęcony sprawom kat. Duszpasterstwa Wojskowego w Polsce" Nr. 1 r. 1933, str. 38.

baczność. Dlatego też niewinny żart z teki duszpasterskiej, wplątany umiejętnie w pogadankę przygotowawczą, zdobywa nieraz w mig — a w każdym razie prędzej i łatwiej niż suchy profesorski wykład — serca najtwardszych żołnierskich grzeszników, którzy z rozbrajającą szczerością przystępują później do konfesjonału, a spowiadają się nieraz ze łzą żalu i rozrzewnienia. Przekonali się bowiem, że ksiądz nie taki „czarny" i straszny, jak go towarzysze z pod znaku Lenina czy Marksa malowali.

I przystępują do Sakramentów św. młodzieńcy, dla których pierwsza Komunja św. była zarazem ostatnią, zgłaszają się i tacy, którzy wogóle u Spowiedzi i Komunji św. nie byli.

A jaki to wspaniały widok, kiedy całe pułki z dowódcą, oficerami, podoficerami na czele, bez różnicy rang i stopni, korzą się u stóp Pana, kiedy np. taka kompanja podchorążych przy 57 p. p. — ten kwiat młodzieży, ci przyszli oficerowie, — wszyscy jak jeden mąż ze swym dowódcą na czele, przystępowała na Wielkanoc do stołu Pańskiego!

Jeżeli ten objaw żywej wiary robi wrażenie na kapelanie, który bądź co bądź na to patrzy częściej, to co dopiero powiedzieć o braci żołnierskiej. Takie masowe wyznanie wiary musi każdego przekonać, że religja nasza to potęga, że w życiu kościelnem nie można stać na uboczu bezczynnie, ale żywy udział brać w nim odtąd trzeba. Żołnierz czuje dobitnie, że musi pójść śladem swego generała, który nie wstydzi się co miesiąc przystępować do Sakramentów św., ba, należy do Trzeciego Zakonu, Sodalicji Marjańskiej, a życie kat. popiera czynnie na każdym niemal kroku. Taki doskonały wzór Akcji Katolickiej pociąga bezwątpienia innych!

Stan moralny wojska. Przyznaję, że w wojsku zwłaszcza wśród rodzin wojskowych zdarzają się i złe przykłady. Mam na myśli życie na „wiarę", odstępstwo od wiary przeważnie celem uzyskania rozwodu, złe prowadzenie moralne, pijaństwo i t. d. Parafje wojskowe jednak, biorąc procentowo pewno nie w gorszem świetle nam się przedstawią niż parafje cywilne. Trzeba bowiem przyznać, że dzisiaj — chwała Bogu — poczyna się bardziej zważać na moralne prowadzenie się wojskowych, zwłaszcza oficerów. Jeden z pułkowników wyznał mi np., że ani jeden wypadek pijaństwa nie zdarzył się w jego pułku w ciągu roku wśród korpusu oficerskiego. W niektórych pułkach myśli się nawet o zaprowadzeniu całkowitej abstynencji. Na ten temat rozwinęła się niedawno bardzo ciekawa dyskusja w zawodowych czasopismach wojskowych. To znaczy duży krok naprzód ku lepszemu. Zresztą ma tu pewien wpływ wychowawczy i kryzys, który trzyma niejednego na uwięzi przypom-

nieniem, by nie stracić czasem stanowiska w wojsku przez złe prowadzenie.

Jeżeli stosunkowo więcej się mówi o rzekomem zgorszeniu panującem w armji niż wśród cywilów, to dzieje się to według mego zdania dlatego, że każdy szeregowiec z racji swego munduru, a oficer dla zajmowanego bądź co bądź eksponowanego stanowiska więcej — postępując niestosownie — każdemu podpada pod obserwację. Społeczeństwo bardziej ma zwrócone oczy, uszy, zainteresowanie ku osobom wojskowym, bo chciałoby w nich widzieć ideał cnót moralnych i obywatelskich. Każde więc, chociażby najdrobniejsze uchybienie, razi stosunkowo znaczniej u żołnierza niż u cywila.

Uświadamianie religijne żołnierzy i rodzin wojskowych. Kapelani starają się nietylko o to, by uprzystępnić każdemu wojskowemu źródła łaski. Oświecają także żołnerzy w duchu kat. Nietylko niedzielne kazania służą temu celowi. Każdy kapelan wygłasza liczne pogadanki w koszarach o treści religijno-moralnej (co miesiąc trzeba zdawać Biskupowi Polowemu raport), udziela nauki religji na kursach wojskowych, uczy śpiewu kościelnego, prowadzi bractwa i stowarzyszenia kościelne, które w parafjach wojskowych powstają. W siódmym korpusie np. wygłaszają kapelani rocznie blisko 500 pogadanek. W innych korpusach nie mniej. Ziarno to, rzucone na glebę żołnierską, przynosi z pewnością przy Bożej pomocy stokrotny owoc, a niejednego młodzieńca pobudza do czynniejszego życia katolickiego.

Istnieje na terenie parafji wojsk. w poznańskiem 20 róż matek różańcowych, jedna panien (wiadomo, że dzieci należą do parafji wojsk. tylko do 21 r życia), dwa stow. dziecięstwa Pana Jezusa, tej przedniej straży i przedszkola Akcji Katolickiej, liczące przeszło pięćset członków. A ileż rodzin wojsk. bierze czynny udział w życiu parafij cywilnych!

Udział wojska w życiu kościelnem. Pozatem bierze wojsko żywy udział we wszelkich uroczystościach i przejawach życia kościelnego. Czy nie wspaniały to widok, kiedy wojsko w czasie procesji tworzy szpaler, prezentuje broń przed Chrystusem Eucharystycznym, kiedy liczne zastępy oficerów kroczą za baldachimem, kiedy orkiestry wojskowe wygrywają piękne fanfary i pieśni kościelne? A udział wojska w tegorocznych procesjach Bożego Ciała był, zwłaszcza w Poznaniu, uderzająco wielki. To wszystko zbliża dusze żołnierskie ku Bogu.

Widzimy z tego krótkiego, migawkowego zdjęcia życia religijnego w naszem wojsku, że ono pewno nie ostatnie zajmuje miejsce w Akacji Katolickiej, że czynem dokumentuje swój katolicyzm.

Jeżeli mimo usilnej pracy duszpasterskiej kapelanów zdarzają się pożałowania godne wypadki, to nie należy tego uogólniać. Nie można widzieć wśród naszego wojska tylko chwasty, a podnosić dobre strony wojsk obcych czy parafij cywilnych. Patrzmy trochę szerzej. Umiejmy ocenić i pochwalić to, co piękne, rycerskie i szlachetne jest u naszych wojaków, chociaż może trochę rubaszne. Przecież sam fakt, że młodzieniec po zaciągnięciu przez szereg tygodni przebywa w koszarach, jakby w celi zakonnej, bo na miasto przed złożeniem przysięgi go nie wypuszczą, musi wpływać na niego umoralniająco. A ciężka codzienna służba od szóstej rano do szóstej wieczorem(nieraz marsze do 60 klm. na dobę) odbiera niejednemu czas, ochotę i sposobność do grzechu.

Pewien rekrut wyznał mi wprost, że zgłosił się jako ochotnik do wojska w tym jedynie celu, by wreszcie uniknąć okazji do grzechu. I radował się niezmiernie, że liczne ćwiczenia wojskowe poskutkowały, bo ze szpon różnych nałogów zdołał się nareszcie wyrwać.

Wojsko to nie klasztor. Nie można naturalnie wymagać, by wojsko było wyłącznie szkołą cnót moralnych, bo zadanie jego jest zasadniczo inne. Dlatego z całą duszą piszę się na zdanie ks. prałata Wilkansa, dziekana O. K. VII., powtarzane częstokroć do swoich kapelanów:

„Kochani księża, pamiętajcie o tem, że wojsko to nie zakon, to nie klasztor. Jeżeli dajemy żołnierzom okazję i możność spełnienia podstawowych obowiązków chrześcijanina, jakiemi są: modlitwa codzienna, Msza św. niedzielna i świąteczna, Spowiedź i Komunja św wielkanocna, a przytem ochronimy ich —o ile jest to w naszej mocy — od złego wpływu, od zepsucia, to spełniliśmy nasze obowiązki".

Zupełnie słusznie. Sądzę, że świeccy księża proboszczowie nie mogą wymagać od nas kapelanów wojskowych, byśmy z ich rozhukanej młodzieży parafjalnej, której przez cały szereg lat, mając ich pod swoją opieką duszpasterską, rady dać nie mogą, zrobili w przeciągu jednego czy dwóch lat odrazu aniołków. To nie leży w naszej możności, ani naszem jest zadaniem. Niech raczej wdzięczni będą kapelanom, że setki młodzieńców z ich parafij łączą z Bogiem, nieraz po kilkuletniej przerwie.

Mając w parafji wojskowej żołnierzy z wszystkich prawie zakątków Polski, może kapelan bodaj najlepiej poznać stan moralny poszczególnych miast i wiosek. Wystarczy nieraz zapytać młodzieńca, który kilka lat nie był u Spowiedzi św.: pewno jesteś z miasta X.... aby otrzymać krótkie wojskowe: „tak jest", a innego, który zawsze spełniał swój obowiązek chrześcijański, ba nawet

idąc do wojska wpierw się u swego proboszcza wyspowiadał: pewno jesteś z parafji Y..., aby dostać w odpowiedzi: „tak jest". Niech to na pochwałę będzie gorliwym duszpasterzom.

Zakończenie. Nagłówek wskazuje, że celem niniejszego artykułu bynajmniej nie było i nie jest chęć pomniejszenia zasług i chwały duszpasterzy cywilnych. Będąc przez sześć lat wikarjuszem na parafjach, miałem okazję poznać dostatecznie trud i odpowiedzialność proboszcza świeckiego. Ani też pragnąłbym prawić same pochwały kapelanom wojskowym ,bo do tego nie jestem powołany. Tych kilka słów wyrosło poprostu z potrzeby serca, by dać świadectwo tej szarej, codziennej — a częstokroć niedocenianej — pracy kapelanów wojskowych, którzy całem sercem pokochali duszę żołnierską i pragną ją pobudzić do czynnego życia Chrystusowego, do dziś tak modnej Akcji Katolickiej, w myśl wzniosłych wskazówek Papieża Piusa XI, pod szczytnemi hasłami: Bóg i Ojczyzna.

Poznań, 1933 r.

---

50 19

ROZKAZ WEWNĘTRZNY

do Kat. Duchowieństwa Wojskowego W. P.

№ 11.

WARSZAWA, DN. 17.VII. 1920 r.

Do Wielebnego Duchowieństwa Wojskowego.

Drodzy Bracia w Chrystusie.

§ 1.

W tych przełomowych czasach, tak trudnych dla Rzeczypospolitej naszej, Kościół i Ojczyzna powierzyła Wam, Drodzy Bracia Kapłani, duszę Żołnierza polskiego w opiekę duchową. Zdamy przed Bogiem i przed Ojczyzną surowy rachunek z włodarstwa naszego. Musimy tedy wytężać wszystkie siły, abyśmy sprostali zadaniu swemu.

Przedewszystkiem świećcie im przykładem i wzorem swego kapłańskiego żywota, niech żołnierz widzi w Was namaszczenie i świętość w spełnianiu wzniosłych ceremonji i obrządków w kościele i po za kościołem, w obcowaniu Waszem w słowie i czynie Waszem niech żołnierz ceni w Was posłannika Bożego.

Zaklinam Was, Drodzy Bracia Kapłani, na miłość Boga i Ojczyzny, otoczcie szczególną i pilną opieką tego drogiego żołnierza naszego.

Przestawajcie z nim często, zyskujcie jego zaufanie, niech on otwiera Wam swe serce, niech wypowiada co go trapi, co go niepokoi, niech wylewa przed Wami wszystkie skargi, wszystkie wątpliwości swoje.

A Wy wzamian po ojcowsku leczcie jego duszę, gdyby chorą była, brońcie ją od złych wpływów, które na nią czyhają, urabiajcie ją i umacniajcie w wierze naszej świętej, w tradycjach wielkiej przeszłości naszej, abyście jego duszę, jego serce zachowali dla Boga, dla Ojczyzny, aby ta dusza jego rosła i wzbijała się ku tym wyżynom bohaterstwa, jakiego od niej dziś Ojczyzna oczekuje.

A jeżeli spełnimy święcie nasze zadanie, to zaprawdę przyspożymy Ojczyźnie niezmożonej siły duchowej, przez nią i z nią przyjdzie zwycięstwo ostateczne. Tedy do dzieła, Drodzy Bracia Kapłani, Bóg naszą pomocą.

Na zbożną pracę Waszą udzielam błogosławieństwa pasterskiego.

Miejsce Postoju 8 lipca 1920 r.

† STANISŁAW GALL
Biskup Wojsk Polskich.

§ 2.

W związku z odezwą J. E. Ks. Biskupa Polowego (§ 1.) Kurja Biskupia zarządza:

1. Księża kapelani dołożą wszelkich starań, by w pierwszą niedzielę każdego miesiąca, gdzie to jest możliwe, odbyło się nabożeństwo z Wystawieniem Najświętszego Sakramentu ku czci Najsłodszego Serca Pana Jezusa, — za pomyślność naszej Armji.

Porządek nabożeństwa według rytuału Piotrkowskiego:

O salutaris.
Cicha Msza święta (wojsko śpiewa: „Kto się w opiekę" lub inną).
Litanja do Serca Pana Jezusa (czytana).
Akt ofiarowania Sercu Pana Jezusa.
Tamtum ergo.
Boże coś Polskę (2 strofki).

2. Księża kapelani winni ciągle obcować z wojskiem, podtrzymując ducha zmęczonego walkami żołnierza, oddając się pracy kulturalno-oświatowej, słowem prowadzą najintesywniejszą pracę nad żołnierzem, zwłaszcza w okresie wymagającym przetrwania.

3. Księża kapelani winni wpływać na należyte zachowanie tajemnicy wojskowej, przez żołnierzy, — sami winni dać pod tym względem przykład.

§ 3.

Następujący księża delegowani zostali na stanowiska kapelanów wojskowych.

Ks. Kwaśkiewicz Leon z djecezji kujawsko-kaliskiej na kapelana 17. p. uł. wlkp. od 15 maja 1920 r.

Ks. Filewski Faustyn z djecezji kujawsko-kaliskiej na kapelana 105. pp. od 15 maja 1920 r.

Ks. Dr. Nagórzański Mikołaj z archidjecezji lwowskiej do duszpasterstwa Nacz. Dtwa, jako starszy kapelan (z poborami VIII. rangi) dla spraw duszpasterskich obrządku gr. kat.

Ks. Roszkiewicz Juljan z djecezji kamienieckiej na kapelana 4. p. strz. granicznych od 5/VII.

Ks. Tokarzewski Marjan z djecezji kamienieckiej na kapelana Portu Wojennego w Modlinie z delegacją do kadry marynarki w Toruniu.

§ 4.

Oddani do dyspozycji Nacz. Dtwa.

Ks Fengler Stanisław z archidjecezji gnieźnieńsko-poznańskiej od 1/VII. 1920 r.
Ks. Kuszlik Edward z zakonu kanoników regularnych lateraneńskich od 1/VII. 1920 r.
Ks. Szikszuel Witold z archidjecezji Mohilewskiej od 21/VI. 1920 r.
Ks. Grabowski Sylwester p. o. proboszcza garnizonu w Grudziądzu od 23/VI.
Ks. Zaremba Tadeusz kapelan szpitala epidemicznego w Krakowie od 1/VII. 1920 r.

§ 5.

Przeniesieni zostali następujący księża z zajmowanych stanowisk.

Ks. Harwaczyński Franciszek kapelan wojsk lotniczych w Poznaniu na kapelana 15 p. uł. wlkp. od 10/VI. 1920 r.

Ks. Rymarczyk Piotr kapelan szpitala w Dziedzicach na kapelana szpitala epidemicznego w Krakowie od 1/VII.1920 r.

Ks. Milik Karol urlopowany na kapelana szpitala w Bielsku od 1/VII.1920 r.

Ks. Chrobok Karol urlopowany na kapelana w Bielsku od 1/VII.1920 r.

Ks. Proksch Henryk proboszcz urlopowany na kapelana w Cieszynie od 1/VII.1920. r.

Ks. Cieśliński Stanisław kapelan szpitala zapasowego w Łodzi na proboszcza garnizonu w Grudziądzu od 23/VI.1920 r.

Ks. Komorowski Franciszek kapelan 3. p. uł. wklp. na kapelana garnizonu st. miasta w Warszawie od 1/VII.1920 r.

§ 6.

Na kapelanów pomocniczych delegowani zostali następujący księża.

Ks. Kłopotek Jan dziekan i proboszcz na kapelana pomocniczego we Włodawie od 31/IV.1920 r.
Ks. Nowicki Stanisław wikarjusz na kapelana pomocniczego w Łodzi od 1/IV.1920 r.
Ks. Sowiński Jan proboszcz na kapelana pomocniczego w Ciechocinku od 1/IV.1920 r.

§ 7.

Zwolnieni zostali z zajmowanych stanowisk następujący księża.

Ks. Plewka-Plewczyński Władysław, kapelan naczelnego Wodza, zwolniony od 15/VI.1920 r.
Ks. Zalewski Teodor kapelan Dowództwa Wybrzeża Morskiego od 1/VII.1920 r.
Ks. Pióro Michał kapelan szpitala Szepietówka od 1/VII.1920 r.
Ks. Kanikowski Nikodem kapelan 2 p. uł. wlkp. od 1/VII.1920 r.

§ 8.

Rozumiejąc doniosłe znaczenie szerzenia oświaty w wojsku, Kurja Biskupia stworzyła Wydział Oświaty. W ślad za tym przystępuje ona do organizacji samej oświaty przez wyznaczenie kierowników oświatowych przy D. O. G. i na froncie ze wskazaniem ich obowiązków.

1. Kierownicy oświatowi są pracownikami i referentami do Spraw religijno-oświatowych dziekana Okręgu Generalnego, względnie Armji.

2. Za całość pracy Religijno-oświatowej, podobnie jak w działalności duszpasterskiej, odpowiedzialny jest dziekan.

3. Wszyscy kapelani danego Okręgu podlegli są w sprawach oświatowych przewodnictwu kierownika Okręgu, rozkazy jednak podpisuje dziekan.

4. Do kierowników oświatowych należy organizacja odczytów religijno-moralnych na terenie D. O. Genów.

Obecnie staraniem Wydziału Oświaty zostały wydrukowane szkice pogadanek religijnych na tle historyczno-literackim, które Kurja Biskupia księżom kapelanom przesyła.

Kierownicy oświatowi powinni rozdzielić te pogadanki wśród kapelanów do opracowania, biorąc samym udział w tej pracy. W pracowaniu należy trzymać się przewodniej myśli szkiców. Gdyby źródła wskazane w szkicach okazały się niedostępne dla opracowującego, tło samej pogadanki może być zaczerpnięte skądinąd. Nie chodzi tu bowiem o niewolnicze trzymanie się szkicu, lecz o żywe, barwne, plastyczne ujęcie samego tematu. Pogadanki powinny być opracowane stylem najprostszym, przystosowanym do pojęć słuchacza, gdyż takie jedynie mogą go zająć i pouczyć. Bliższym celem tych pogadanek będzie ustne ich wypowiedzenie na zebraniach żołnierskich. Kapelan, który dobrze opracował jakąś pogadankę może ją z dobrym skutkiem wygłosić na kilku zebraniach, w kilku miejscach. W ten sposób jedni drugich mogą uzupełniać w pracy oświatowej. Sama pogadanka nie powinna trwać dłużej nad pół godziny, gdyż dłuższe mówienie nuży żołnierzy i powoduje zniechęcenie. Pogadanki ze względu na ich znaczenie, powinny być wygłaszane przynajmniej co tydzień, o ile czas na to pozwoli.

Kurja Biskupia ma zamiar ogłosić drukiem zbiór pogadanek opartych na tych, szkicach. Dlatego poleca kierownikom oświatowym, aby dobrze opracowane pogadanki przesłali do Wydziału Oświaty przy Kurji Biskupiej. Najlepsze wejdą do tego zbioru.

Wobec tego, że księża kapelani odczuwają wielki brak dobrej literatury kaznodziejskiej, Kurja Biskupia poleca kierownikom oświatowym, aby zebrali od księży lepiej opracowane kazania, egzorty i przemówienia do żołnierzy i przesłali takowe do Kurji Biskupiej. Korzystając z tego materjału przystąpi ona do wydania cyklu kazań dla użytku kapelanów w ich pracy duszpasterskiej.

Kierownik oświaty powinien roztoczyć również czujną pieczę nad gospodami i świetlicami. Gdzie takowych jeszcze niema, powinien zachęcać księży kapelanów do ich utworzenia i sam wziąść w tym udział. Jeśli w gospodach i świetlicach są urządzane zabawy, teatry, kinomatograf, kierownik oświaty sam lub przez kapelanów winien zwrócić na to uwagę, aby do tych zabaw nie wkradło się coś niemoralnego. Nie należy też skąpić swego czasu i możliwie najczęściej odwiedzać gospody, udzielając się żołnierzowi w pogawędkach i dobrym przykładzie.

Ważną też sprawą są bibljoteki dla żołnierzy. Kierownicy oświatowi powinni dołożyć starań, aby takowe istniały przy każdym garnizonie i posiadały obok książek pożytecznych z różnych dziedzin książki religijne.

Rzeczy niemoralne i wywrotowe muszą być z nich za wszelką cenę usunięte. Energiczna akcja kapelanów może też wzbogacać bibljoteki żołnierskie doborem książek pożytecznych.

Wobec tego, z ramienia Ministerstwa Spraw Wojskowych są wyznaczeni referanci oświatowi, kapelani wojskowi mają się zajmować głównie oświatą religijno-moralną.

Kurja Biskupia niniejszym wyznacza na kierowników oświatowych przy D. O. G. aż do dalszych zarządzeń:

D. O G. Warszawa Ks. Jana Mausbergera.
D. O. G. Lublin chwilowo vacat.
D. O. G. Kielce p. o. dziekana Ks. Antoniego Matejkiewicza.
D. O. G. Łódź proboszcza garnizonu Ks. Stanisława Ostachowicza.
D. O. G. Kraków proboszcza garnizonu Ks. Pawła Jarosińskiego.
D. O. G. Lwów Ks. Ottona Kristena.
D. O. G. Poznań Ks. Stanisława Radomskiego.
D. O. G. Pomorze proboszcza garnizonu w Grudziądzu Ks. Cieślińskiego.
D. O. G. Grodno p. o. dziekana Ks. Kisiela.
Na froncie obowiązki kierowników oświaty pełnią dziekani armji.

§ 9.

K. B. L. 3073. Nr. 490.

Współdziałanie Dowództw z urzędami duszpasterskimi przy protokułowaniu wypadków śmierci żołnierzy zmarłych nie posiadających żadnych dokumentów osobistych.

Zdarzają się wypadki, że oddziały wysyłają chorych i rannych żołnierzy do szpitali w stanie nieprzytomnym, nie badając zupełnie, czy żołnierze ci jakie dokumenty posiadają.

W razie śmierci żołnierza nieprzytomnego, ks. kapelani nie są w stanie zbadać, jak się żołnierz nazywał, z jakiego oddziału pochodził i wpisują w księgi metrykalne—niewiadomego nazwiska, nieznanego pułku i t. d.

I 350. 11.1

Ponieważ tego rodzaju zapisywanie w księgach jest bezwartościowe i naraża władze wojskowe na rozmaite zarzuty ze strony rodzin, zarządza co następuje:

Dowództwa poszczególnych oddziałów wysyłające chorych rannych żołnierzy do szpitali, punktów zbornych etc. baczyć bądą, by wszyscy wysyłani żołnierze a zwłaszcza nieprzytomni posiadali przy sobie lub u komendanta transportu osobiste dokumenty.

Dowództwom szpitali i oddziałów polecam, aby w razie odesłania żołnierza nieprzytomnego, nie posiadającego dokumentów osobistych zarządzili zanotowanie nazwisk żołnierzy oddających chorego lub rannego i oddziału, do którego należą oraz ściągnięcie z nich dokładnego protokułu co do przynależności danego żołnierza, miejsca, czasu, okoliczności i t. d. znalezienia tegoż.

W wypadku śmierci nieprzytomnego żołnierza polecam dokonanie, o ile to możliwe, zdjęcia fotograficznego przez fotografa zawodowego lub amatora (enface i profil) w kilku egzemplarzach na koszt szpitala.

Po wypełnieniu rubryk w protokule śmierci „opis zwłok" odeszle dowództwo szpitala ten protokuł z załącznikami (fotografjami ewentualnie protokułem) do oddziału, do którego zmarły należał.

Rozpoznawszy zwłoki, wypełni oddział protokuł śmierci na podstawie ewid. księgi, uzupełni podpisami świadków i odeszle do urzędu duszpasterskiego w którym żołnierz zmarł.

W razie, gdy ranny lub chory został odstawiony nie przez oddział, do którego należał, a przynależności jego nie można było stwierdzić, wymieniony protokuł skieruje komenda szpitala do wyższego dowództwa, które poczyni odpowiednie poszukiwania, a o rezultacie zawiadomi odnośny urząd duszpasterski.

Gdy mimo tego indentyczności nie będzie można stwierdzić, urząd duszp. przechowa odnośne akta, a kopje przeszle do Kurji Biskupiej W.P., która dalsze czynności przedsięweźmie.

Dnia 17 kwietnia 1920 r.

§ 10.

L. 835. 20. B. P. III. 491.

Akty zejścia żołnierzy b. armji gen. Hallera.

Ze względu na zapotrzebowanie metryk śmierci po poległych żołnierzach b. armji Gen. Hallera nadeszłą wszystkie Dowództwa poszczególnych oddziałów tejże armji do Kurji Biskupiej W. P. akty zejścia żołnierzy zmarłych i poległych we Francji jakoteż w Polsce, o ile poszczególne wypadki śmierci nie zostały przez właściwego kapelana zaprotokułowane i odesłane do Gł. Kwaterm. Duszpasterstwa.

Akty zejścia żołnierzy akatolików odstąpi Kurja Biskupia W. P., Sekcji Rel.-Wyznaniowej.

Dnia 22 maja 1920 r.

§ 11.

J. E. Ks. Dr. Stanisław Gall Biskup Polowy dn. 6. VII. 1920 r. udał się na wizytację frontu południowego.

Za zgodność:

Kanclerz Kurji Biskupiej W. P.
(—) Ks. TADEUSZ JACHIMOWSKI
M. S. T.

Wikarjusz Generalny W. P.
Kanonik (—) Ks. JAN PAJKERT.

Druk. D. O. G. W. Nr. 1067.13.VII.1920 r.

L.dz. 122/26 Kad.3 V Ob.

20

R O Z K A Z W E W N Ę T R Z N Y

do kat.duchowieństwa wojsk.

Nr.7.

Warszawa, dn.1 kwietnia 1926 r.

T r e ś ć :

§ 1. Przepisy służbowe L.180-5395.

---

§ 1.

Przepisy służbowe L.180-5395.

W związku z przepisami służbowemi L.180-5355 oraz z rozporządzeniem wykonawczem ogłoszonem w Roz.Wewn.do kat.duchowieństwa wojskowego Nr.3/26 z dn.1 lutego 1926 r. podaję do wiadomości i wykonania zatwierdzone przez MSWojsk.Szefa Administracji Armji L.3701/26 z dn.4 marca 1926 r. "Przepisy służbowe L.180-5395", dotyczące sposobu prowadzenia rachunkowości materjałowej służby duszpasterskiej wyznania katolickiego jako uzupełnienie ogólnych przepisów L.180-5355 w odniesieniu do rzeczy liturgicznych wyznania katolickiego.

PRZEPISY SŁUŻBOWE P.S. 180-5395.

L.180-5395.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
Warszawa, dn.4 marca 1926 r.

FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ

Rachunkowość materjałowa służby duszpasterskiej wyznania katolickiego.

CENTR. ARCH. WOJ.

S P I S R Z E C Z Y

	Paragraf
Cel regulaminu	1.
Podział materjału służby duszpasterskiej	2.
Klasyfikacja materjału	3.
Księgi materjałowe Kurji Biskupiej W.P.	4.
Księgi materjałowe Szefostwa Duszpasterstwa kat.O.K.	5.
Księgi materjałowe księży kapelanów.....	6.
Sposób prowadzenia ksiąg materjałowych	7.
Dowody materjałowe	8.
Zakres działania i odpowiedzialność	9.
Moc obowiązująca i unieważnienie innych rozkazów...	10.

1. Cel regulaminu. Postanowienia niniejszego przepisu służbowego mają na celu szczegółowe uregulowanie sposobu prowadzenia rachunkowości materjałowej w odniesieniu do rzeczy liturgicznych wyznania katolickiego na podstawie przepisów służbowych L.180-5355.
2. Podział materjału służby duszpasterskiej. Rzeczy liturgiczne zużywalne i niezużywalne dzielą się na materjał użytku bieżącego i zapasu wojennego. Do materjału użytku bieżącego należą rzeczy liturgiczne, służące do spełniania obowiązków duszpasterskich w wojsku w czasie pokoju. Do materjału zapasu wojennego należą kaplice polowe, które należy uzupełniać w myśl wydanych etatów i przechowywać w magazynie Szefostwa Duszpasterstwa kat.O.K.
3. Klasyfikacja materjału. Rzeczy liturgiczne służby duszpasterskiej wyznania katolickiego klasyfikują się na pełnowartościowe i mniejwartościowe.
4. Księgi materjałowe Kurji B.W.P. Organ zarządzający rzeczami liturgicznemi w składnicy Kurji B.W.P. prowadzi pod nadzorem Biskupa Polowego następujące księgi materjałowe:

1/ Dziennik dowodów materjałowych wedle wzoru Nr.1.P.S. 180-5355 wspólny dla wszystkich działów służb.
2/ Główną księgę materjałową wedle wzoru Nr.4.P.S.180-5355, do której wpisuje wszystkie rzeczy liturgiczne, według numeracji i nomenklatury katalogowej.

5. Księgi materjałowe Szefostwa Duszpasterstwa kat.O.K. Szefowie duszpasterstwa kat.O.K. prowadzą następujące księgi materjałowe:
1/ Dziennik dowodów materjałowych wedle wzoru Nr.1. P.S.180-5355 wspólny dla wszystkich działów służb.
2/ Główną księgę materjałową wedle wzoru Nr.3. P.S. 180-5355, do której wpisują rzeczy liturgiczne użytku bieżącego w kościołach i kaplicach wojskowych, znajdujących się na terenie własnego O.K. Poszczególne kościoły i kaplice wojskowe należy wpisywać w rubryce "poddziały".
3/ Główną księgę materjałową wedle wzoru Nr.3. P.S. 180-5355, do której wpisują rzeczy liturgiczne, należące do kaplic polowych, przewidzianych na wypadek mob. Księgę tę należy prowadzić jako tajną. Ponieważ każde Szefostwo Duszpasterstwa kat.O.K. przewiduje pewną ilość kaplic polowych na wypadek mob., należy każdą kaplicę polową umieszczać w rubryce "poddziały", podając kolejny numer arabski kaplicy polowej łamany przez rzymską cyfrę danego O.K.
Główne księgi materjałowe Szefów Duszpasterstwa kat.O.K. uwierzytelnia Kurja B.W.P. podpisem i okrągłą pieczątką na ostatniej stronicy tych ksiąg.

6. Księgi materjałowe księży kapelanów. Dla każdego kościoła i kaplicy wojskowej należy prowadzić oddzielną książkę inwentarzową wedle wzoru Nr.7.P.S. 180-5355. Książki inwentarzowe prowadzą księża kapelani dla tych kościołów i kaplic wojskowych, nad którymi została im powierzona opieka przez właściwego Szefa Duszpasterstwa kat.O.K. Wszelkie przychody i rozchody do ksiąg inwentarzowych wpisywać należy tylko na podstawie zarządzenia Szefa Duszpasterstwa kat.O.K.

7. Sposób prowadzenia ksiąg materjałowych. Księgi materjałowe służby duszpasterskiej wyznania kat. należy prowadzić w myśl postanowień, zawartych w paragrafie 9,10,12,13,14,16,18 i 19 P.S. 180-5355.

8. Dowody materjałowe. Księgi materjałowe służby duszpasterskiej wyznania kat. winny być prowadzone na podstawie dowodów materjałowych. Przy sporządzaniu dowodów materjałowych należy stosować się do postanowień paragrafu 11 P.S. 180-5355. W wypadkach zakupu lub darowizny na rzecz kościoła lub kaplicy wojskowej stanowi dowód materjałowy protokół komisyjnego przyjęcia zakupionej lub ofiarowanej rzeczy, który sporządzać należy w dwóch oryginalnych egzemplarzach i przesłać je do Szefostwa Duszpasterstwa kat.O.K. Jeden egzemplarz takiego protokółu pozostawia Szef Duszpasterstwa kat.O.K. u siebie jako dowód materjałowy na wpisanie tych rzeczy do swych ksiąg materjałowych, drugi zaś ze swą aprobatą przesyła do ks.kapelana, wydając na piśmie polecenie wpisania otrzymanych rzeczy na miejscu do księgi inwentarzowej. Wszystkie dowody materjałowe należy przechowywać w oddzielnej teczce, ponumerowane i ułożone według liczb porządkowych.

9. Zakres działania i odpowiedzialność. a/ K u r j i B. W. P. Kurja B.W.P. sprawuje jako organ centralny ogólne kierownictwo i nadzór nad rachunkowością materjałową służby duszpasterskiej wyznania katolickiego w wojsku i ponosi za to odpowiedzialność.
b/ Szefa duszpasterstwa kat. Zakres działania Szefa Duszpasterstwa kat.w odniesieniu do rachunkowości materjałowej obejmuje spełnianie wszystkich czynności, związanych z prowadzeniem rachunkowości na terenie własnego O.K. a w szczególności:
1/ czuwanie, aby księgi materjałowe były prowadzone należycie i zgodnie z postanowieniami P.S.180-5355 oraz niniejszych przepisów służbowych.
2/ przeprowadzanie osobiście lub przez wyznaczonego zastępcę rewizji ksiąg materjałowych i sprawdzanie faktycznego stanu materjału przynajmniej raz na rok,
3/ podpisywanie, sprawdzanie i przechowywanie wszelkich dowodów materjałowych. Szef Duszpast.kat.O.K. ponosi odpowiedzialność za uchybienia, wynikłe z zaniedbania obowiązków, określonych pod 1/,2/ 3/.
c/ Księży kapelanów. Księża kapelani prowadzą pod kierownictwem i nadzorem Szefów Duszpast.kat.O.K.księgi inwentarzowe i są odpowiedzialni za prawidłowe ich prowadzenie.

10. Moc obowiązująca i unieważnienie innych rozkazów. Przepisy niniejsze obowiązują z dniem 1 kwietnia 1926 r.i z chwilą tą tracą moc obowiązującą wszelkie inne dotychczas wydane rozkazy w sprawie prowadzenia rachunkowości materjałowej służby duszpasterskiej wyznania kat.

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH
/-/ Konarzewski gen.-dyw.

Z r. BISKUPA POLOWEGO W.P.
Ks. dr. Jachimowski
Szefekan W.P.

Podając Wam, dzielny Żołnierze przykład do gorliwości zalecamego-
rąco by w rocznicę koronacji Ojca św. usilnie Wasze pokorne błagania
dlami całego świata katolickiego za pomyślność Najwyższego Pasterza, Pa-
pieża Piusa XI. X

Ukochani Księża Kapelani odprawią w niedzielę dn. 14/II uroczyste nabożeństwo z "Te Deum laudamus" a okolicznościowem kazaniem pouczą wiernych błogosławieństwie papierskiego według formy zamieszczonej w Dzienniku.

Warszawa, dn. 1 lutego 1926 r.

Biskup Polowy W.P.

/-/ † Stanisław G A L L

Kanclerz Kurji B.W.P.

/-/ ks. Dr. Jachimowski
Dziekan W.P.

§ 2.

TE DEUM w rocznicę objęcia rządów J.E. ks. Biskupa Polowego.

Dn. 7 lutego b.r. w pierwszą niedzielę, przypadającą po 5/2i, w którym nastąpiła nominacja J.E. ks. Biskupa Polowego, odprawione uroczyste TE DEUM po nabożeństwie dla wojska.

§ 3.

Wzór zezwolenia na zawarcie małżeństwa szeregowych.

W myśl rozporządzenia o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych W.P., podaję do wiadomości następujący obowiązujący wzór zezwolenia na zawarcie małżeństwa szeregowych, ogłoszony w Dzien. Rozk. 24/25 p.343:

"WOJSKOWE ZEZWOLENIE

na zawarcie związku małżeńskiego.

Zgodnie z artykułem 21 /69/ ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych zezwalam /stopień wojskowy, imię i nazwisko, formacja macierzysta, rok urodzenia, imiona rodziców/

.....

na zawarcie związku małżeńskiego z /imię i nazwisko narzeczonej/ .....

Niniejsze zezwolenie jest zaświadczeniem, że ze strony władz wojskowych niema przeszkód do zawarcia małżeństwa i jest ważne w ciągu roku od dnia wystawienia.

/Data/

/Podpis/ /Pieczęć/

UWAGA: W myśl § 30 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych powinien szeregowy zameldować o zawarciu małżeństwa swemu dowódcy w ciągu 14 dni od daty ślubu."

.....

N.B.: ogłoszony w Dziek. Rozk. K.B.W.P. 23/25 § 3 wzór zezwolenia na zawarcie małżeństwa dotyczy tylko oficerów.

§ 4.

Przepisy służbowe L.180-5355.

Rozporządzenie wykonawcze.

Podaję do wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wojsk. wydało nowe przepisy służbowe L.180-5355, podające ogólne zasady rachunkowości materjałowej dla wszystkich rodzajów broni i służb.

Ponieważ te przepisy zostały przez Szefostwo Administracji Armji zastrzeżone do wszystkich DOK, polecam Szefom Duszp. kat. O.K. zwrócić się do Urzędu O.K. o przydział kilku egzemplarzy dla Szefostwa celem przestudjowania takowych i zaznajomienia się z nimi ks. ks. kapelanów.

Ponadto w najbliższym czasie po zatwierdzeniu przez Szefostwo Administracji Armji zostanie ogłoszony nowy katalog materjałowy służby duszpasterskiej, ułożony w myśl przepisów L.180-5305 i ukaże się szczegółowe przepisy odnoszące się specjalnie do służby duszp. wyzn. kat. jako uzupełnienie ogólnych przepisów L.180-5355.

Nowy katalog materjałowy został podzielony na 3 grupy według następującej nomenklatury: I-sza grupa oznaczona literami Ja wspólna dla

CAW I 300.19.2

...ODBUDOWY
...OWEGO
...WICACH

121
127

P R O T O K U Ł zebrania

w sprawie likwidacji Komitetu Odbudowy Kościoła Garnizonowego w Skierniewicach i utworzenie Komitetu Opieki nad tymże kościołem, które odbyło się dnia 16 listopada 1948 r. w Skierniewicach.

==========

1/ Zebranie zagaił dotychczasowy Przewodniczący Komitetu ob.inż. Grabowiecki Stanisław, proponując następujący porządek dzienny:

...SKIE
...2
2824

1. Zagajenie
2. Wybór Przewodniczącego zebrania
3. Sprawozdanie Przewodniczącego Komitetu Odbudowy
4. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej
5. Dyskusja nad sprawozdaniami
6. Utworzenie Komitetu Opieki nad Kościołem Garnizonowym.
7. Wolne wnioski.

CENTR. ARCH. WOJSK.

2/ Po aprobowaniu porządku dziennego obecni powołali na Przewodniczącego zebrania Ks.Mjr.Barańskiego Franciszka, który w przemówieniu swym podziękował dotychczasowemu Komitetowi za trudy poniesione przy odbudowie Kościoła i zaznajomił zebranych z treścią rozkazu Ministerstwa Obrony Narodowej co do utworzenia w poszczególnych garnizonach Komitetu Opieki nad Kościołem oraz z zadaniami tych Komitetów.

3/ Dotychczasowy Przewodniczący Komitetu ob.inż.Grabowiecki Stanisław zdał krótkie sprawozdanie co do działalności Komitetu

Komitet powstał z inicjatywy grona obywateli m.Skierniewic, którzy widząc zniszczenie Kościoła przez ustępującego okupanta hitlerowskiego nie chcieli dopuścić do kompletnej ruiny Świątyni a jednocześnie chcieli zachować Świątynię do użytku odrodzonego Wojska Polskiego.

Obywatelami tymi byli: Baranowski Ignacy, Frydrych Józef, Skalski Jan a następnie Starosta Osiągak, Sędzia Nowalski Jan i inż. ... ...ski, którzy wchodzili Komitet Organizacyjny.

Komitet Organizacyjny zwołał w dniu 16.6.48 ogólne zebranie przedstawicieli miejscowego społeczeństwa na którym to posiedzeniu wybrano Komitet Odbudowy pod przewodnictwem ówczesnego Wiceburmistrza Rudzińskiego Aleksandra z udziałem inż.Grabowieckiego/Wiceprzewodniczącego/ob.Hernasowej Marii/Sekretarki/, ob. ...nowskiego Ignacego, ob.Dacki Mikołaja, ob.Ostrowskiego Karola i inż.Zowkisa.

43/535

Po wyjeździe ob.Rudzińskiego na Ziemie Odzyskane przewodnio-

two Komitetu objął inż.Grabowiecki,Zastępcą zaś został ob.Baranowski Ignacy,do Komitetu dokooptowano ob.Podzyńskiego Władysława i Olszewskiego Jana.

Głównym zadaniem powstałego Komitetu było gromadzenie funduszów na odbudowę Kościoła,gdyż Komitet nie miał żadnych dotacji ze strony Rządu ani Miasta i był zdany wyłącznie na ofiarność miejscowego społeczeństwa.

Celem zebrania funduszów wypuszczona na miasto i gminy lista dobrowolnych składek,urządzono kwestę uliczną,urządzono koncert w sali Sejmikowej a wreszcie wypuszczono specjalne cegiełki w cenie 1000,500 i 100 zł.

Zebrane fundusze pozwoliły na odbudowę spalonego dachu,pokrycie go blachą,na remont i oszklenie wszystkich okien Świątyni oraz na remont i uzupełnienie drzwi i okien.

Ogólne wyniki finansowe prac Komitetu wyglądają jak następuje:

Wpływy: ofiary w/g list i różne
cegiełki 127.139
taca w kościele 50.000
koncert i zabawa 63.351
kwesta uliczna 35.132
sprzedaż pozostałych materiałów 7.630 40gr
% z K.K.O. 57.790 50"
30 30

341.67

Rozchody: krycie dachu 193.287.20
remont i szklenie okien 44.173.--
roboty murarskie 11.125 --
roboty stolarskie 43.900 --
roboty ślusarskie 3.800 --
roboty elektrotechniczne i opłata za prąd 21.263 --
Wydatki różne 14.713.50

332.36

Saldo gotówkowe Komitetu na dzień dzisiejszy wynosi przeto gotówką 9306zł.50 gr.,którą przekazujemy następnemu Komitetowi.

Ponadto Komitet korzystał z wielu ofiar naturze i robociźnie które nie mogły być liczbowo ujęte w tym sprawozdaniu,jak naprzykład:ofiara szkła do 6 okien bocznych na Kościół przez Właściciela tartaku Napoleona Wielubowicza,ofiara części blachy ob.ob.Strakaczów i inne,które są wykazane na oddzielnej liście ofiar.

W ostatnim etapie pracy działalność Komitetu osłabła z powodu dużdekompletowania składu Komitetu oraz z powodu wyczerpania środków finansowych.

Ze Komitet może się poszczycić pewnymi sukcesami jest to w głównej mierze zasługą ob.Baranowskiego,który z całkowitym poświęceniem oddał się pracy Komitetu.

Inż.Grabowiecki zakończył swe sprawozdanie podziękowaniem dla całego społeczeństwa Skierniewickiego za ofiarność,a Członkom Komitetu za ich bezinteresowną pracę.

4/ Sprawozdanie Komisii Rewizyjnej Komitetu odczytał ob.sędzia Kowalski wnosząc w rezultacie o udzielenie Komitetowi absolutorium. /Protokuł Komisji Rewizyjnej w załączeniu/. W przemówieniu swym sędzia Kowalski zwrócił uwagę na małą ofiarność ludności wiejskiej,gdyż osiem gmin powiatu wniosło na odbudowę mniej niż miasto Skierniewice.Sędzia Kowalski podkreślił również fakt.że główny ciężar pracy Komitetu niósł dotychczas ob.Baranowski.

Po odczytaniu sprawozdania Komisii zebrani jednogłośnie uchwalili udzielić absolutorium ustępującemu Komitetowi Odbudowy Kościoła Garnizonowego w Skierniewicach.

5/ W dyskusii nad obu sprawozdaniami nie podniesiono żadnych spraw.

6/ W głosowaniu utworzono Komitet Opieki nad Kościołem Garnizonowym w Skierniewicach w następującym składzie:

Prezydium Komitetu,

	Przewodniczący	- Ks.Mjr.Barański Franciszek
I	Wiceprzewodnicz.	- Mjr.Barten Henryk
II	Wiceprzewodnicz.	- inż.Grabowiecki Stanisław
	Sekretarz	- Por.Pisz Henryk
	Skarbnik	- Baranowski Ignacy
Komisja Rewizyjna:	Przewodniczący	- inż.Witkowski Czesław
	Członkowie	-ob.Zienta Józef
	"	-ob.Sołtykowa Kazimiera
Komisja Techniczna:	Przewodniczący	-inż.Keller Czesław
	Członkowie:	-por.Syrek Mieczysław
	"	ob.Papuszko Michał
Komisja Imprezowa:	Przewodniczący	-Mjr.Barten Henryk
	Członkowie:	- Burmistrz Łopatko Stanisław
	"	-ob.Korsakowa Stanisława
	"	-ob.Dacko Mikołaj.
Komisja Kościelna:	Przewodniczący	-Ks.Dziekan Chojecki Michał
	Członkowie:	-ob.Niezgoda Anastazia
	"	-ob.Włodarczykowa Janina
	"	-ob.Korsakowa Stanisława.
	"	-ob.Skalski Jan
	"	-ob.Frydrych Józef

7/ W Wolnych wnioskach powzięto następujące uchwały:

a/ na wniosek Ks.Mjr.Baraóskiego postanowiono wystąpić do właściwych Władz wojskowych o odznaczenie Krzyżami Zasługi dotychczasowych członków Komitetu odbudowy.a mianowicie:

inż.Grabowskiego Stanisława,ob.Brunona [illegible],[illegible],Bujaka,Skalskiego Jana i Fryderyka [illegible].

b/ W sprawie opróżnienia mieszkania,które jest przeznaczone dla kościelnego postanowiono wystąpić z nowym pismem do Komendy Garnizonu.

c/ W sprawie wyjaśnionych w 1939 roku ksiąg parafii wojskowej uproszono obywatela Skalskiego aby w tej sprawie złożył na ręce Przewodniczącego Komitetu Ks.Mjr.Barańskiego specjalny raport na piśmie.

d/ Sprawę wynagrodzenia kościelnego na wniosek Ks.Dziekana odłożono na czas późniejszy. aż Komitet zorientuje się w swych możliwościach finansowych.

e/ Komitet wystąpi do D-cy Garnizonu aby wyjednał u Władz Partyjnych zwolnienie kościelnego Frydrycha od zajęć w niedzielę i Święta w czasie gdy Frydrych zajęty jest pracą przy pomocy w Kościele.

Na tym zebraniu zakończono.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Przewodniczący Zebrania

/-/Mjr.Barański

Sekretarz Zebrania

/-/inż.[illegible]

1033/64/14

projekt 21

21

U m o w a .

Dnia 1957 roku w Warszawie pomiędzy Ministerstwem Obrony Narodowej i Kurią Metropolitalną Warszawską, mającą siedzibę przy ulicy Nowogrodzkiej Nr. 49 została zawarta umowa treści następującej:

§ 1.

W związku z koniecznością utworzenia parafii rzymsko-katolickiej w Kościele Garnizonowym w Skierniewicach Ministerstwo Obrony Narodowej zgadza się na użytkowanie przez mającą być utworzoną nową parafię w Skierniewicach Kościoła Garnizonowego z tym, że Kościół Garnizonowy będzie użytkowany również na potrzeby oddziałów wojskowych stacjonujących w Skierniewicach, przy czym wspólne użytkowanie przez parafię i duszpasterstwo wojskowe Kościoła Garnizonowego opierać się będzie na zasadach następujących.

§ 2.

Administrację Kościoła Garnizonowego sprawuje Duszpasterstwo Wojskowe, administracja zaś cywilnej parafii rzymsko-katolickiej należy do proboszcza tejże parafii, którego zamianuje Władza Archidiecezji Warszawskiej według swego uznania z zachowaniem obowiązujących w tym względzie przepisów.

§ 3.

Parafia rzymsko-katolicka będzie miała prawo swobodnego korzystania z Kościoła Garnizonowego według potrzeb wynikających z prawa kościelnego ogólnego i diecezjalnego, z zastrzeżeniem niżej wymienionych uprawnień duszpasterstwa wojskowego.

§ 4.

Duszpasterstwo Wosjkowe w Skierniewicach ustali w porozumieniu z proboszczem parafii stałe dni i godziny swobodnego użytkowania Kościoła Garnizonowego dla celów Duszpasterstwa Wojskowego. W przypadkach nieprzewidzianych lub nagłych Duszpasterstwo porozumie się w proboszczem parafii.

§ 5.

Prawo używania inwentarza poświęconego stanowiącego zarówno własność wojskową jak i własność parafii służyć będzie obu stronom z tym, że obydwie strony przestrzegać będą przepisów

odzielnego przez obydwie strony ,t.j. przez Duszpasterstw
Wojskowe i parafię podpisanego regulaminu.Regulamin ten
ustali również szczegółowe zasady i sposób współużytkowan
Kościoła i współdziałania Duszpasterstwa Wosjkowego i Adm
stracji Parafii.Regulamin wchodzi w życie po zatwierdzeni
przez Kurię Metropolitalną Warszawską i Dziekanat General

§ 6.

Umowa niniejsza sporządzona zostaje w 5 -iu egzemplarz
z których jeden otrzymuje Kuria Metropolitalna,1-en Ksiąd
Proboszcz w parafii, 2-a Władze Wojskowe i 1-en Duszpaste
stwo Wojskowe w Skierniewicach.

CENTR. ARCH. WOJSK.

CAW 1033.64.1

METROPOLITALNA
WARSZAWSKA

Warszawa, dn. [illegible] września 19 57 r.
Nowogrodzka 19.

Nr. 5995/A/57.

Do
J.W.Ks.Pułkownika Komana Szemraja
generalnego Dziekana Wojsk Polskich
w Warszawie

Kuria Metropolitalna Warszawska przesyła niniejszy Dziekanowi
w zakończeniu projekt umowy w celu przedłożenia w Ministerstwie
Obrony Narodowej wraz z odpowiednim wnioskiem.

Załącznik.

WIKARIUSZ GENERALNY
ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ

NOTARIUSZ

22

Wiopia 335

- 4.3.47.

205

Do

otyczy MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ.

a Garnizonowego

rszawie.

Przywrócenie do żywalności Kościoła Garnizonowego przy ul. Długiej zostało postanowione. Będzie to po oswobodzeniu Polski od najeźdzcy niemieckiego pierwszy Kościół w Warszawie oddany do wyłącznej dyspozycji Duszpastwerstwa Wojskowego.

Nastawienie duchowieństwa świeckiego w stosunku do reżimu obecnego i do Wojska, a także do kapelanów wojskowych jest często negatywne i kapelanom wojskowym o nastawieniu demokratycznym utrudnia się służbę duszpasterską dla Wojska, a tymbardziej przelewanie wpływów jakichś na ludność cywilną. Przy tym Episkopat trzyma kapelanów wojskowych w ręku, gdyż wobec braku Biskupa Polowego po jurysdykcję zgłaszać się musimy z prośbami do Biskupów, na których terenie pracujemy. Odbiegając od większości księży świeckich w przekonaniach swoich społecznych i politycznych jesteśmy jednak bardzo od nich zależni i w porównaniu z nimi bardzo upośledzeni. Nie mamy własnej jurysdykcji , nie mamy własnych warsztatów pracy, nie mamy mieszkań przy warsztatach pracy i nie mamy fizycznej możności podparcia pracy naszej duszpasterskiej akcją charytatywną, wychowawczą etc. W tych warunkach przywrócenie nam Kościoła Garnizonowego przy ul. Długiej jest momemtem bardzo ważnym, nie rozwiązuje jednak niestety całeżycie zagadnienia. Przy Kościele tym niema mieszkania dla księży kapelanów, niema też w okolicy tego Kościoła ludności cywilnej. Kościół ten będzie niestety na dłuzi jeszcze czas pusty i opuszczony.

Po przedyskutowaniu sprawy przez księży kapelanów miejscowych doszliśmy do wniosku, że owszem obecność nasza w poszczególnych kościołach, spotykanie się z duchowieństwem świeckim i z ludnością cywilną różnych dzielnic Warszawy wywiera swój dodatni wpływ, że jednakże bardzo pożądany byłby dla spraw naszej choć jeden Kościół reprezentacyjny w centrum miasta, gdzie byłyby i odpowiednie mieszkania dla Ksks. kapelanów, biura i możliwości rozwinięcia jakiejś pracy społeczno-wychowawczej.

Wobec niemożliwości nabycia, czy przejęcia takiej placówki od władz kościelnych, placówkę taką trzeba samemu stworzyć i zrobić z niej rodzaj Katedry nowoczesnej poważnej myśli katolickiej. Zbudowanie odpowiedniej świątyni mogącej wytrzymać porównanie z innymi świątyniami warszawskimi wymagać będzie dużo nakładu i czasu.

Odkładając więc główne dzieło na później, należałoby stworzyć jaknajprędzej coś tymczasowego, co dałoby możność rozpoczęcia wzorowej wojskowej pracy duszpasterskiej, obliczonej także na stworzenie przyszłych kadr kapelanów wojskowych.

18/535

Proponujemy zbudowanie w Parku Ujazdowskim, blisko ul. Piusa ozdobnego baraku z sygnaturką i osobną obok wieżą na dzwony. Kościół tymczasowy powinien mieć pomieszczenia na około 3000 osób. Za Kościołem powinny mieścić się w skromnym baraku mieszkania dla dwóch conajmniej kapelanów, biura i świetlica dla zebrań. Za pierwszym barakiem drugi barak dla młodzieży - bursy dla młodzieży szkół średnich i szkół zawodowych -, ewentualnie jeszcze jeden barak dla tegosamego celu. Bursy utrzymywałoby się ze składek kościelnych, z imprez urządzanych przy Kościele garnizonowym i z pomocy rządowej, samorządowej i organizacji spółdzielczych. Pierwszeństwo do taniego utrzymania i mieszkania w bursie mieliby synowie po poległych żołnierzach i oficerach W.P. - Prowadzenie bursy, pod ogólnym nadzorem kapelana, sprawowałby wyznaczony przez Zarząd Pol.-Iych. kierownik i wychowawca. Do zawiązywanych w bursie Kół oświatowych, harcerstwa itp. należeć mogłaby i młodzież zpoza bursy. W tymczasowym Kościele Garnizonowym mogłyby odbywać się także Nabożeństwa dla młodzieży, co stwarzyłoby dodatkowy ruch naokoło tego ośrodka.

Przyprowadzanie wojska do kościoła z orkiestrą, popisy jak chóru wojskowego, popisy specjalnie zapraszanych artystów, uroczyste żałobne i wojskowe połączone z defiladami po Nabożeństwie stwarzałyby zainteresowanie i ruch naokoło placówki naszej.

Z-ca Gen. Dziekana W.P.

I. Wacław Pyszkowski, płk.

Generalny Dziekan W. P.

ks. St. Warchałowski, pułkownik

WOJSKOWY KOSCIOŁ KATEDRALNY POD WEZW. NAJSWIETSZEJ MARII PANNY
/Popijarski/ przy ul. Długiej

Sprowadzeni do Warszawy w połowie XVII stulecia przez króla Władysława IV księża Pijarzy zbudowali tu sobie kościołek drewniany pod wezwaniem św. Pryma i św. Felicjana. Po kilkunastu latach istnienia, w 1656 r. kościołek spłonął podczas najazdu szwedzkiego. Dzięki wsparciu króla Jana Kazimierza, dbającego o cele Zgromadzenia /reform szkolnictwa/ Pijarzy przystąpili niebawem do dobudowy swego kościoła i wymurowali go według planów Józefa Fontany. Nowy okazały gmach w stylu barokowym posiadał siedem bogatych ołtarzy z obrazami Czechowicza i Plerscha. Kościół ten był miejscem działalności ks. St. Konarskiego tego, któremu za to, że w dobie ogólnego upadku umysłowego i kulturalnego czasów przedrozbiorowych miał odwagę myśleć, nadano medal ze znamiennym napisem "Sapere anso" - to kuźnica śmiałych, nowych myśli postępowych, które zrodziły Konstytucję 3 maja i Manifest Połaniecki - to kolebka mężów tej miary co Ksiądz Antoni Poławski, obrońca praw ludu polskiego i trybun Warszawy co ks. Fr. Dmochowski nieustraszony szermierz Konstytucji 3 maja, co twórcy Sejmu Czteroletniego i Komisji Edukacyjnej.

CENTR. ARCH. WOJSK.

W roku 1835 rząd carski odebrał świątynię Pijarom i przeznaczywszy ją na cerkiew dla wojska rosyjskiego, polecił architektom Corazziemu oraz Andrzejowi Gołońskiemu przystosować budowlę do nowych celów. Po wycofaniu się wojsk carskich z Warszawy, świątynię objęło Wojsko Polskie jako swój kościół garnizonowy, a następnie zajęła go Kuria Polowa. Przebudowana świątynia otrzymała nowy tytuł: kościoła katedralnego. W latach 1924-33 architekt o. Sosnowski dokonał przebudowy kościoła przywracając mu pierwotną barokową postać z dwiema wieżami. Dawne pijarskie wnętrze, zniszczone całkowicie przeróbką Corazziego,

6

nie odzyskało już swojej piękności. Z czasem zapełniły je epitafia poległych wojskowych.

CENTR. ARCH. WOJ. POLSK.

Podczas Powstania Warszawskiego w 1944 r. kościół został poważnie zniszczony. Artylerią hitlerowska i bomby zdruzgotały wieże, rozbiły sklepienie i zdemolowały wnętrze.

Obecnie Kościół Katedralny Wojskowy jest już odbudowany wraz z przyległymi doń budynkami. Elewacje są otynkowane i dekorowane po sztukatorsku. Hełmy wież przyjmą kształt barokowy. Wnętrze jest już wykończone i użytkowane. Wyposażono je szeregiem nych krat i mebli barokowych, stanowiących dar władz wojskowych. Rząd Polski Ludowej całkowicie pokrył koszta związane z odbudową świątyni.

128/535

Warszawa, dnia 3 października 1957 r.

WIADOMOSCI ARCHIDIECEZJALNE WARSZAWSKIE
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 54
R e d a k c j a

K W E S T I O N A R I U S Z

I. dla potrzeb Katalogu Duchowieństwa 1958 r.
krótka historia kościoła:

Kościół Królowej Korony Polskiej przy zbiegu ulicy Miodowej i Długiej od 1918 r. służy duszpasterstwu wojskowemu.

Początki dziejów tej świątyni są ściśle związane z zasłużonym zakonem Pijarów, w okresie przedrozbiorowym przy tym kościele ks. Stanisław Konarski prowincjał i rektor zorganizował dwa kolegia szkolne, zwłaszcza słynne "Collegium Nobilium".

Po rozbiorach 1917 r. rząd pruski kolegia zamienił na szpital a potem na szkołę artylerii wojska Królestwa Kongresowego a kościół od 1818-1830 r. przejęli poraz pierwszy kapelani wojska polskiego, tworząc własne kolegium na czele z głównym kapelanem. Powstanie Listopadowe przekreśliło wojsko polskie i służbę kapelańsk przy tej świątyni. 1832 r. świątyni wojska polskiego na rozkaz cara Mikołaja I obrócono na cerkiew wojskową t.zw. Sobór św. Trójcy.

Jednocześnie architektura świątyni projektowana przez architektów Corazziego i Fontane uległa przebudowie na styl cerkiew

Dopiero od r.1918 zaczyna się nowe odrodzenie tej świątyni w służbie duszpasterstwa wojskowego, a gdy ks. Stanisław Gall został biskupem polowym kościół garnizonowy na Długiej stał się Katedrą Wojskową.

W czasie najazdu hitlerowskiego a zwłaszcza w Powstanie Warszawskie Katedra Wojskowa uległa w dużej mierze spaleniu i zburzeniu.

Dopiero dzięki funduszom Rządu Polski Ludowej dźwignięta z ruin i odnowiona wewnątrz służy ponownie Duszpasterstwu Wojska Polskiego pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej.

Jako świątynia zabytkowa staraniem Wojska Polskiego i Generalnego Dziekana W.P. ks. płk. Szemraja Romana oraz konserwatorów stolicy, Katedra Wojskowa otrzymuje architekturę zabytkową,

placzołowicie odtwarzaną przez wojskowe budownictwo, i już wykonany fronton świątyni zachwyca mieszkańców stolicy.

II. Odpust: Królowej Korony Polskiej 3 maja,
Czterdziestogodzinne Nabożeństwo - Zielone Świątki.

III. Archiwa i kroniki zostały spalone, ocalałe i nieliczne księgi metrykalne zostały przekazane do Urzędu Stanu Cywilnego, Warszawa Nowy Swiat 18.

IV. Zmianki drukowane o świątyni: w miarę odbudowy ukazywały się w prasie bieżącej oraz w albumie kościołów Warszawy.

V. <u>Generalny Dziekan W.P. i Rektor Kościoła:</u>

Ks. Prał. Szemraj doman płk.
ur.5.11.1914 r. w Radomiu
wyświęcony w Sandomierzu 1938 - ks. bp. Lorek
w Warszawie od 1950 r.

<u>Wikary:</u>

1. Ks. Całęga Jan - major
ur. 15.11.1913 r. Dobrzyń n/Wisłą
wyświęcony w Słupsku k/Płocka 1940 - ks. bp. Tetmański
w Warszawie od 1953 r.

2. Ks. dr. Frontczyk - kapitan
ur. 3.IV.1913 r. k/Częstochowy
wyświęcony w Krakowie w 1914 r. dla diecezji Częstochowskiej
przez ks. bp. Kubina
w Warszawie od 1955 r.

3. Vacat

4. Vacat.

CENTR. ARCH. WP i MW

Redagował: Ks. Całęga Jan - mjr.

Całęga Jan mjr

CAW 1033.64.14

Kopia

23

13

...KO POLSKIE
...eralny Dziekanat
r. 818
marzec 1949 r.

DZIEKAN O.W.VII.

413

Lublin

CENTR. ARCH. WOJSK.

Po rozważeniu pisma Biskupa Diecezji Sandomierskiej z dnia 7.II.49 r. Nr.539/49 w sprawiekościoła garnizonowego w Radomiu, polecam Wam przedstawić Ks.Biskupowi następujący nasz punkt widzenia:

Kościół garnizonowy w Radomiu jest własnością Wojska, administracja więc kościoła należy do Władz Wojskowych i wyznaczonych przez Wojsko osób,/księża kapelani i Komitety Kościelne/.

Nie możemy zmuszać Ks.Biskupa ani miejscowego duchowieństwa cywilnego, żeby w razie nieobecności kapelana wojskowego w Radom brali pod swoją opiekę kościół garnizonowy, nie możemy jednakże zgodzić się, żeby Ks.Biskup albo cywilne duchowieństwo miejscowe uważało kościół za swoją własność i rządziło nim bez porozumieni z Władzami Wojskowymi.

Żadną miarą nie możemy krępować się tym,że kościół garnizonowy leży w tej czy w innej parafii, i że administratorem w/w wypadku musi być proboszcz miejscowy. Kościół garnizonowy nie jest potrzebny parafii, na której terenie przypadkowo się znajduje,le potrzebny jest Wojsku i nie ma nic wspólnego z parafią.

Jeśli idzie o ustanowienie kapelana pomocniczego przy kościele garnizonowym, to naszym założeniem jest, że powinien nim być miejscowy ksiądz cywilny, który najbardziej zadaniu temu odpowiada i najwięcej może przynieść pożytku w sprawie duszpasterstwa wskowego.

Sądzimy, że dla dobra sprawy jedynym sposobem ustalenia kapelana pomocniczego jest porozumienie Władzy Duchownej z Władzą Wojskową, w danym wypadku więc porozumienie pomiędzy Kurią Biskupią a Generalnym Dziekanatem W.P.

Zastrzegamy sobie, że w każdym wypadku Władze Wojskowe domagać się mają prawo i domagać się będą ścisłych sprawozdań kasowych z zarządu kościoła garnizonowego. Tendencją Wojska jest, żeby kapelani, pracujący przy kościele garnizonowym, mieli za to pewien ekwiwalent, pierwszą jednakże troską jest i pozostanie sam kościół garnizonowy i jego potrzeby.

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Pyszkowski
płk.

CAW 48.535

2871/20

OLSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
Nr. 765
— 11 ..... 1949 r.

MINISTERSTWO ADMINISTRACJI PUBL.
przez
DEPARTAMENT KWATERUNKOWY M.O.N.

ościoła garn.
w Bydgoszczy.

ARCH. WOJ.

W ślad za pismem naszym z dnia 10.XII.48 r. Nr.2864 w sprawie kościoła garnizonowego w Bydgoszczy, wyjaśniamy, co następuje kościół ten pismem Naczelnego Dowództwa Sztab Generalny z dnia 15.IX.45 r. Nr.0543 został przydzielony Wojsku Polskiemu, jako kościół garnizonowy. W r.1946 dowódca garnizonu oddał kościół ks.dziek.Konopińskiemu bez wiedzy i porozumienia z Gen.Dziekanatem W.P. i M.O.N. Do aktu takiego ~~dowódca~~ Dowódca Garnizonu ani też kapelan garnizonu nie mieli i nie mają prawa.

Generalny Dziekanat dowiedziawszy się o w/w akcie, rozpoczął domagać się zwrotu kościoła. Ks.Prymas Hlond zainterpelowany na początku r.1948 przeze mnie o kościół, oświadczył, że kościoła nie odda, a o ileby mu kościół odebrano, wyciągnie z tego wszystkie konswkwencje. Odpowiedziałem mu na to, że według naszych akt kościół jest własnością Wojska i że będziemy dopominać się o swoją własność, nie lękając się żadnych gróźb. O ile okazałoby się, że kościół jest w prawnym posiadaniu Diecezji, ruszać go nie będziemy. Oddanie jednakże kościoła przez Dowódcę Garnizonu nie jest podstawą prawną, a poza tym w całej tej sprawie ks.dziek.Konopiński /dziekan cywilny m.Bydgoszczy/ posługiwał się środkami bardzo ne fair. Na to Ks.Prymas zamilkł i objekcji dalszych nie podnosił.

Z meldunków składanych nam przez XX.Kapelanów wojskowych w Bydgoszczy dowiedzieliśmy się, że Ks.Prymas Hlond zabronił duchowieństwu swemu cywilnemu zabiegania o kościoły w Bydgoszczy.

Jak zdołałem sam stwierdzić w czasie inspekcji swoich w Bydgoszczy, tamtejsze duchowieństwo cywilne liczy się z tym, że kościół na Pl.Wolności zwrócony zostanie Wojsku Polskiemu. Na wszelki wypadek uspokoiłem ich, że podobnie jak w Sopotach, Inowrocławiu i Łodzi gotowi jesteśmy zawrzeć umowę z Diecezją, względnie z parafią, co do współużywania kościoła przez wojsko i parafię cywilną. Wzór umowy opracowany przez Gen.Dziekanat W.P. i Dep.Służby Sprawiedliwości [illegible] załączam. Wzór ten został zaakceptowany przez Gł. Zarząd Pol.-Wych. W.P. i przez III Wiceministra O.B. oraz zatwierdzony uchwałą Gł.Komitetu Kościelnego.

Zał.: 1.

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Puszkowski
płk.

CAW 49/535

W O J S K O P O L S K I E
DZIEKANAT O.W.II
Nr. 170/47
10 grudnia 1947 r.

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 10-I- 1948 r.
Nr. 46
Zał. .....

294

M E L D U N E K

Zgodnie z rozkazem Księdza Generalnego Dziekana W+P. z dnia 4.XII.1 Nr.1911 w sprawie zasięgnięcia informacji o podstawach prawnych roszczeń OO.Franciszkanów do obecnego kościoła garnizonowego w Bydgoszczy oraz o powodach pozostawienia w używaniu parafii cywilnej kościoła przy Placu Wolności w Bydgoszczy,który Rozkazem Naczelnego Dowództwa z dnia 15.IX.4 Nr.~~XXXX~~ 0543 został przeznaczony na kościół garnizonowy, melduję :

1. Obecny kościół garnizonowy, dawniej kościół OO.Bernardynów jak wykazuje Księga Wieczysta hipoteki sądowej w Bydgoszczy karta 220 z dnia 1.XII.1860 r. dekretem królewsko-pruskim został przeznaczony na kościół garnizonowy dla katolików i ewangelików. Po uzyskaniu niepodległości wojskowe władze polskie w 1920 r. przyjęły ten kościół dla użytku Wojska Polskiego; w tym charakterze kościół ten pozostaje do dnia dzisiejszego z przerwą w czasie okupacji hitlerowskiej. Nie ma w księgach hipotecznych żadnej wzmianki, któraby nasuwała przepuszczenie, że władze rządowe niemieckie weszły w posiadanie tegoż kościoła drogą kontraktu kupna ~~xxx~~ - sprzedaży. Przeciwnie wszystko wskazuje na to, że kościół ten przeszedł w ręce władz niemieckich naskutek kasaty klasztoru dekretem rządowym. Wobec tego należy stwierdzić, że OO.Bernardyni mają pełne prawo do rewindykacji kościoła.

2. Kościół poewangelicki przy Placu Wolności, obecny kościół parafii Św.Piotra i Pawła pismem Nacz.Dowództwa Sztab Generalny z dnia 15.IX.1945 r. Nr.0545 został przydzielony na kościoł garnizonowy dla Garnizonu Bydgoszcz. Zarządzenie to nie zostało dotąd wykonane. Zarząd Miejski w Bydgoszczy wyjaśnia tę sprawę następująco: wszystkie kościoły poewangelickie w Bydgoszczy w liczbie 5 zostały zarządzeniem Komisarycznego Prezydenta Miasta Bydgoszczy oddane do dyspozycji kościelnych władz katolickich. Zarządzenie to zostało później anulowane dekretem rządowym z tym, że poszczególni duszpasterze parafii bydgoskich mają poczynić o,każdy kościół starania indywidualne. J.E.Prymas Hlond, który w międzyczasie przy wymienionych kościałach poewangelickich erygował parafie katolickie, zadecydował, że księża-duszpasterze winni wstrzymać się od czynienia starań o przydział kościołów. Tak więc kościół przy Pl.Wolności przydzielony decyzją władz dla wojska służy dotąd za kościół parafialny bez żadnych podstaw prawnych, jedynie na podstawie faktu dokananego zajęcia kościoła wskutek utworzenia przy nim parafii. Winę za ten stan rzeczy ponosi ówczesny Komendant Garnizonu, płk.Sielecki, oraz ówczesny Kapelan Garnizonu, ks.mjr.Łabiak, który nie dopilnował wykonania otrzymanego rozkazu i zaniedbał poinformować Metropolitalną Kurię Gnieźnieńską o zajęciu tego kościoła przez wojsko, wskutek czego również i przy tym kościele została utworzona parafia cywilna.

DZIEKAN O.W.II.
ks. Franciszek Kisiel mjr.
Ks. Fr.Kisiel, mjr.

CAW 49.535

POLSKIE
Duszpasterstwo
rzym.-kat.

Generalny Dziekanat
pisma z dn. 18.VII
1834
Zał. —

Generalny Dziekanat W.P.

Warszawa

ul.Koszykowa Nr.82.

ARCH. WOJSK.

W związku z poleceniami danymi Dziekanowi O.W.V. w wyniku inspekcji Generalnego Dziekana W.P.,a zawartymi w końcowym ustępie protokołu z tejże inspekcji,melduje co następuje:
Kiedy w grudniu 1945r.przejałem Kościół garnizonowy sw.Agnieszki w Krakowie,od Księdza,któremu Kuria Metropolitalna w Krakowie powierzyła opiekę nad tym kościołem po wypędzeniu okupanta,przejałem go prawie pusty.Okupant przeznaczył kościół garnizonowy w Krakowie na kościół garnizonowy niemiecki dla ewangelików.Przed przeznaczeniem go na kościół ewangelicki Ks.Kardynał Sapieha polecił ludziom,których dziś nie ma,a byli to sąsiedzi kościoła garnizonowego,przeniesienie szat liturgicznych i bielizny kościelnej do pobliskiego kościoła OO.Augustianów w Krakowie,zaś naczyń liturgicznych również do pobliskiego kościoła OO.Paulinów w Krakowie.Ponieważ robiono to w wielkim pospiechu,nie sporządzono protokołu oddawczo-odbiorczego ani nie przejęto żadnego pokwitowania na oddane rzeczy,tak że dzisiaj nie można stwierdzić,jakie rzeczy oddano na przechowanie,zwłaszcza, że ci z OO.Augustianów,którzy przyjmowali te rzeczy zginęli w obozie w Oświęcimiu.Jak również nie można mieć pewności,czy ci ludzie,którzy zanosili te rzeczy,nie przywłaszczyli sobie części bielizny kościelnej,jak n.p.obrusy czy alby.

a Po objęciu kościoła garnizonowego,ponieważ wiedziałem,że szaty liturgiczne jak i bielizna kościelna zostały oddane do OO. Augustianów,zwróciłem się do nich o oddanie tych rzeczy.Zdołałem odebrać te rzeczy,które na podstawie inwentarza OO.Augustianów nie stanowiły ich własności,czy jeszcze zostały tam jakieś paramenty własność kościoła garnizonowego,tego nie da się stwierdzić,wobec braku jakichkolwiek dowodów przekazania im tych rzeczy.

Co do naczyń liturgicznych danych na przechowanie OO.Paulinom w Krakowie,to również zaraz po objęciu kościoła garnizonowego zwróciłem się do nich z żądaniem zwrotu zdeponowanych naczyń liturgicznych.Zdołałem odebrać 1 kielich srebrny pozłacany z patena,ktory można było wykazać,że stanowi własność kościoła garnizonowego,ponieważ wewnątrz podstawy posiadał dedykację dla kościoła garnizonowego, po długich poszukiwaniach,odebrałem monstrancję z Melchidezechem i kustodią,monstrancja również posiadała dedykację dla kościoła sw. Agnieszki,a w roku 1948 przeor OO.Paulinów oddał mi kielich srebrny pozłacany,ale patenę z metalu pozłacana,co do którego OO.Paulini nie mogli wykazać,że stanowi ich własność.Ile naczyń liturgicznych dano na przechowanie OO.Paulinom,tego nie można stwierdzić,ponieważ nie ma żadnego dowodu pisanego,ani tych co te rzeczy zanosili.Według pogłosek,miało być więcej kielichów.Powołując się na te wieści,zażądałem,aby OO.Paulini porównali posiadane przedmioty z księga inwentarza jaki posiadają.Otrzymałem odpowiedź,że to niczego nie stwierdzi albowiem oni część swoich kielichów,a zapewne razem z nimi,jeżeli były,i kielichy kościoła garnizonowego zakopali w ogrodzie klasztornym.Sprowadzono tego brata zakonnego,ktory zakopywał kielichy, z Częstochowy,przekopywał całą część ogrodu,ale nic nie znaleziono.

Wobec tego,ze okupant niemiecki zajął klasztor OO.Paulinow i przekopywal ogród,istnieje prawdopodobienstwo,ze natrafił na zakopane kielichy i je zrabowal.

Z przedstawienia sprawy widac,że zaraz po objeciu Kościoła garnizonowego w Krakowie,poczyniłemwszystko,aby odnalesc wlasnosc kosciola garnizonowego,i co bylo możliwym,odebrałem .Przeprowadzenie dalszych dochodzeń w tej sprawie nie da innego rezultatu.

Dziekan O.W.V.

Miszka

X.Miszka pplk.

C

CAW 49.535

25

KOŚCIÓŁ GARNIZONOWY

POD WEZWANIEM

ŚW. AGNIESZKI

PRZY UL. DIETLA 30

W R. 1788 OPUSZCZONY PO WYGNANIU S.S. BERNARDYNEK,

W R. 1801 SPRZEDANY PRZEZ RZĄD AUSTRIACKI,

W R. 1901 WYSTAWIONY NA LICYTACJĘ,

W R. 1926 WYKUPIONY PRZEZ KOMITET OBYWATELSKI PO DŁUGOLETNIEJ PONIEWIERCE, GDY BYŁ PRZEZNACZONY NA MAGAZYN STAREGO ŻELAZA ITP.,

W R. 1957 PO ODMALOWANIU PRZEZ ARTYSTÓW PLASTYKÓW W PEŁNI ZREHABILITOWANY.

CENTR. ARCH. WAW.

W NIEDZIELE I ŚWIĘTA MSZA ŚW. O GODZ. 10-tej i 12-tej

WYNAGRADZAJMY PANU BOGU DŁUGIE LATA OPUSZCZENIA I PONIEWIERKI TEGO KOŚCIOŁA: MODLITWĄ I UDZIAŁEM WE MSZY ŚW. W JEGO PIĘKNIE ODMALOWANYCH ŚCIANACH.

REKTOR KOŚCIOŁA
(—) ks. WIERZYŃSKI

DOJAZD TRAMWAJAMI: 8, 10 i 15.

CAW 1033.64.14

28 25

Odois.

L.168/29

Krakow,dnia 30.stycznia 1930 r.

328

Do

Jego Ekscelencji Ksiecia Arcybiskupa

Adama Stefana Ksiecia Sapiehy

Metropolity Krakowskiego.

w Krakowie.

W unizeniu podpisany Komitet ma zaszczyt doniesc jako swemu protektorowi ze na dniu 2.stycznia b.r. oddalismy caly przekazany aktem darowizny z aty Krakow 31.stycznia 1929 majatek wladzom wojskowym do rak Szefostwa uszpasterstwa rzym kat. Okregu Korpusu Nr.V. w Krakowie wobec ustanowionej tym celu komisji,za potwierdzeniem odbioru w odnosnym protokole,ktorego dbitke zachowalismy w aktach Komitetu.
tego powodu postanowilismy zwolac Ostatnie Nadzwyczajne Walne Zebranie a dzien 25.stycznia 1930 o godz.18.ktore sie odbedzie w nawie Kosciola arnizonowego sw.Agnieszki z nastepujacym porzadkiem dziennym:1/ sprawoz-anie 2/udzielenie absolutorium zarzadowi 3/wniosek na rozwiazanie Komitetu ako stowarzyszenia opartego na statutach4/odmowienie litanji do Najsl. Serca P.Jezusa z prosba o dalsza opieke nad odzyskanym po 140 latach kosciol-em.
Nastepnego dnia w niedziele 26.stycznia 1930 o godzinie 10 odrawione zostanie w tymze kosciele przez podpisanego prezesa Komitetu Uroczyste nabozenstwo cu czci sw.Agnieszki i na intencje wszystkich ofiarodawcow w czasie ktorego astapi wprowadzenie Przenajswietszego Sakramentu do tego Kosciola,a oko-licznościowe kazanie wyglosi X.Piotr Niezgoda dziekan generalny Wojsk Polskich
Osmielamy sie tedy prosic Wasza Ekscelencje o najlaskawsze wziecie udzialu tak w pomienionym wyzej Walnem Zebraniu,jak rowniezw Uroczystem Nabozenstwie osobiscie lub tez przez Swego Delegata i udzielenie blogoslawienstwa Prze-najswietszym Sakramentem w sprawionej w tym celu przez Komitet monstrancji. Blogoslawienstwo to nastapiloby po skonczonej Mszy sw.i po odspiewaniu Te Deum.
Zywiac nadzieje ze Wasza Ekscelencja prosbie naszej nie odmowi,oczekujemy najlaskawszej decyzji i kreslimy sie unizonemi slugami.

Komitet Odnowienia Wykupionych Budynkow Pokoscielnych sw.Agnieszki w Krakowie,ul.Dietla 30.

Sekretarz

/-/ Ign.Sarna

Prezes

/-/ X.Gorny

Zgodnosc odpisu u oryginalem stwierdzam
DZIEKAN O. W. Nr. 5
X. MISZKA ppłk.

CAW 49.535

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

U M O W A

arta dnia 2 stycznia 1950 r. pomiędzy Skarbem Państwa, zastąpio- przez Generalnego Dziekana W.P., ks.płk.Pyszkowskiego Wacława, zym.-Kat.Kurią Arcybiskupią w Gnieźnie, zastąpioną przez Ks.Ad- istratora parafii św.Józefa w Inowrocławiu, ks.Adama Fabianow- ego w sprawie kościoła garnizonowego pod wezwaniem Św.Barbary w.Maurycego w Inbwrocławiu.

Wojsko Polskie, jako posiadacz kościoła garnizonowego w Inowroc- iu, czyniąc zadość prośbie Rzymsko-Katolickiej Kurii Arcybisku- ej w Gnieźnie, zgadza się, by powyższy kościół garnizonowy w Ino- cławiu oprócz swego właściwego przeznaczenia służył czasowo rów- eż potrzebom parafii cywilnej Św.Józefa w Inowrocławiu.

Administratorem kościoła będzie wyznaczony przez Generalnego .ekana W.P. kapelan wojskowy, w braku zaś kapelana wojskowego Inowrocławiu uzgodniony przez Generalnego Dziekana W.P. z Rzym.- .Kurią Arcybiskupią w Gnieźnie - wojskowy kapelan pomocniczy lub inistrator parafii cywilnej.

Wojsko Polskie zastrzega sobie możność odprawiania dwu Mszy św. niedziele i święta rzymsko-katolickie oraz w święta narodowe wojskowe dla oddziałów wojskowych i rodzin wojskowych, a to o godz tej i 10-tej przed południem oraz codziennych Mszy św. przez miej owego kapelana wojskowego oraz kapelanów przyjezdnych. Inne nabo- ństwa, jak: majowe, październikowe itp. oraz godziny chrztów, ślu w, pogrzebów uzgodni ksiądz kapelan wojskowy z administratorem rafii cywilnej. W razie potrzeby przełożenie nabożeństw z powodu dzwyczajnych uroczystości wojskowych /święta narodowe, pułkowe it inistrator kościoła uzgodni czas tych nabożeństw na odpowiedni rmin naprzód z administratorem parafii rzym.-kat. pod wezw. Św zefa w Inowrocławiu.

Paramenty kościelne i inne wyposażenie kościoła wniesione przez rafię czy też duszpasterstwo wojskowe pozostają własnością tych, órzy je wnieśli. Obie strony jednakże zgadzają się na wspólne ywanie ich według potrzeby i możliwości.

Remonty kościoła przeprowadza administrator kościoła w porozumie u z Garnizonowym Komitetem Kościelnym, założonym przy kościele rnizonowym w myśl Rozkazu MON Nr.7 z dnia 4.V.48 r.

Celem pokrycia kosztów remontu, utrzymania kościoła, inwestycji, nserwacji paramentów liturgicznych, ornatów, kap, bielizny koś- elnej, prania, zakupu wina, świec, hostii, opłaty światła, perso- lu kościelnego itp. stwarza się kasę kościelną, którą prowadzi inistrator kościoła i Komitet Kościelny.

Na dochody kasy kościelnej składają się: i nabożeństw/

dochody z tac kościelnych ze wszystkich Mszy św. oraz skarbonek, wyjątkiem skarbonek przeznaczonych na ściśle określony cel, jak . na chleb dla biednych, Św.Antoniego itp., które to ostatnie ływy administrator kościoła po zapisaniu ich w księdze kasowej prowadza na właściwy cel.

Skarbonki powyższe mogą być w kościele garnizonowym umieszcza- jedynie za zgodą administratora kościoła i po zatwierdzeniu zez Główny Komitet Kościelny przy Generalnym Dziekanacie W.P.

Ofiary złożone w kościele, albo poza kościołem na kościół garni- nowy i jego potrzeby.

Taksy od chrztów, ślubów i pogrzebów wojskowych i cywilnych wed- ług zarządzeń Ordynariusza, Głównego Komitetu Kościelnego, Rady Pa- fialnej i Garnizonowego Komitetu Kościelnego.

Iura stolae należą do księży sprawujących wyżej wymienione unkcje.

*/.

7. Personel kościelny angażuje administrator kościoła w po
mieniu z Garnizonowym Komitetem Kościelnym.
8. W przypadku zakupu nowych szat liturgicznych, bielizny,
tu liturgicznego, chorągwi itp. administrator kościoła por
się z Komitetem Kościelnym i z cywilnym administratorem co
działu na rzecz kościoła garnizonowego ~~xxxx~~ czy parafii cy
W tym celu założyć należy i uzupełnić stopniowo dwa i
tarze kościelne.
9. Przewodniczącym Garnizonowego Komitetu Kościelnego będz
administrator kościoła garnizonowego, zaś jego zastępcą -
dą Generalnego Dziekana W.P. - zostanie administrator para
wilnej. Oprócz administratora parafii cywilnej do Garnizon
Komitetu Kościelnego należeć mogą dwaj przedstawiciele Rad
fialnej, uzgodnieni z Dowódcą Okręgu Wojskowego.
10. Składki diecezjalne i składki na odbudowę kościoła par
nego, plebanii cywilnej itp., niezwiązane z kościołem garn
wym, nie mogą być zbierane na terenie kościoła garnizonowe
zgody Generalnego Dziekana W.P. W wypadku przeznaczenia sk
niedzielnych czy świątecznych na cele diecezjalne, dołącze
te cele składek z dwu Mszy św. wojskowych wymaga potwierdz
Głównego Komitetu Kościelnego.
11. Umowę niniejszą zawiera się na czas nieokreślony z tym
każdej ze stron przysługuje prawo wypowiedzenia jej na trz
siące naprzód.
12. Umowa powyższa wchodzi w życie z chwilą potwierdzenia
przez Wiceministra Obrony Narodowej i Ordynariusza.

Warszawa, dnia 2 stycznia 1950 r.

ARCH. WOJSK.

K. Bdfabiaunek
proboszcz par.

K.A. Fabianowski,
proboszcz parafii

Inowrocław

Wojsko Polskie
Generalny Dziekan W. P.

W. Pyszkowski
p.r.

CURIA METROPOLITANA GNESNENSIS
SOLI DEO

Lucjan Bernacki
Wik. Gen.

Ks. Edm. Palczewski

CAW 49.535

6712

27

s Oficerow Duszpasterstwa!

W N I O S E K A W A N S O W Y

na nadanie stopnia majora nastepnego z kolei.

71

1. Nazwisko : R D Z A N E K Imie: Jan s.Jozefa
2. Stopien wojskowy : kapitan
3. Obecne stanowisko i nazwa jednostki:Ks.Kapelan 9 Dywizji Piechoty W.P.
4. Na zajmowanym stanowisku od dnia 25.10.1944r.
5. Nr.Rozkazu o naznaczeniu:Rozkaz Pers.Naczelnego Dowodztwa W.P.Nr.43 z dnia 25.10.1944r.
6. Stopien wojskowy w/g etatu : m a j o r.
7. Rok urodzenia : 1914.
8. Miejsce urodzenia :wies Osowie,gm.Jedlinsk,pow.Radom.
9. Narodowosc : Polska.
10. Wyszkolenie wojskowe: Dwuletni kurs Przysposobienia Wojskowego.
11. Wyksztalcenie cywilne:Szkola srednia i fakultet teologiczny w Radomiu, Lwowie i Krakowie.
12. Przebieg sluzby wojskowej przed wstapieniem do Armii Polskiej:Dwuletni Kurs Przysposobienia Wojskowego.
13. Data wstapienia do Armii Polskiej: 25.10.1945r.
14. Od kiedy znajduje sie na froncie w armii czynnej: Od dnia 16.04.1945r.
15. Rany odniesione w obecnej wojnie z Niemcami:ranny nad Elstra 26.04.1945r.
16. Odznaczenia a/ przed wojna : zadne.
    b/ przed wojna : zadne.
17. Data i Nr.rozkazu o nadaniu poprzedniego stopnia oficerskiego:Rozkaz Personalny Naczelnego Dowodztwa W.P.Nr.43 z dnia 25,10.1945r.

SZCZEGOLOWA OPINJA DOWODCY

W czasie swej pracy na stanowisku Kapelana Dywizji,ks.Rdzanek wychowywal zolnierzy na dobrych obywateli i dzielnych zolnierzy odrodzonego Wojska Polskiego.W czasie bojow Dywizji zawsze i w roznych okolicznosciach niosl pomoc duchowna zolnierzom rannym i konajacym,nie bacząc na ogien nieprzyjaciela.Nawet bedac sam rannym,nie przestal wykonywac swych obowiazkow duszpasterskich i przebijajac sie przez linje nieprzyjaciela spieszy do swych zolnierzy.Ks.Kapelan Rdzanek zasługuje w zupelnosci na nadanie mu kolejnego stopnia oficerskiego"MAJORA"

Z-ca D-cy 9 Dywizji Piechoty W.P.
do spraw Pol.Wych.

/ G u t t a k e r mjr. /

Dowodca 9 Dywizji Piechoty W.P.

/ P o p k i p/k.gw./

M.P.dnia 20 lipca 1945r.

27

77

O d p i s

M Ó J Ż Y C I Ę R Y S

Urodziłem się 28 września 1914 r. we wsi Osowiec gm.Jedlinek pow.Radom. Rodzice moi byli rolnikami. W siódmym roku życia zacząłem uczęszczać do szkoły powszechnej najpierw w Goryniu, a później w Bartodziejach. Po ukończeniu 4-ch oddziałów na wsi w 1926 r. zdałem do pierwszej klasy gimnazjum humanistycznego im.Jana Kochanowskiego w Radomiu. Po trzeciej klasie chciałem koniecznie wstąpić do Korpusu Kadetów w Rawiczu, ale brak pieniędzy i protekcji nie dozwoliły mi zrealizować owych planów. Po ukończeniu piątej klasy wstąpiłem na nowicjat OO.Franciszkanów w Łagiewnikach k/Łanki w 193[illegible] W 1936 r. ~~wyjechałem~~ uzyskałem we Lwowie maturalne świadectwo dojrzałości i w tym samym roku zacząłem studiować filozofię. W 1937 r. wstąpiłem na pierwszy kurs teologii w seminarium franciszkańskim w Krakowie. W 1940 r. zostałem wyświęcony na kapłana i przez 13 miesięcy pracowałem ha parafii w Koprzywnicy k/Sandomierza. Od 1941 r. do 1944 r. do Powstania Warszawskiego przebywałem w klasztorze OO.Franciszkanów w Warszawie. Tu pracowałem przy kościele, a także uczęszczałem na tajne komplety pedagogiki Uniwersytetu Poznańskiego Obok tego zdobyłem dyplom szofera w szkole Kierowców Samochodowych inż.Prylińskiego. Powstanie Warszawskie zaskoczyło mnie na wschodnim brzegu Wisły. Tam zetknąłem się z żołnierzami I Armii W.P. i zaraz w październiku ochotniczo wstąpiłem do wojska. Zmobilizowałem się w RKU Lublin i zostałem przydzielony do 9 -tej D.P. w Białymstoku. Z tą Dywizją poszedłem później na front i 1945 r. brałem udział przy forsowaniu Nissy, pod Budziszynem, Dreznem, w Sudetach i Czechosłowacji. Po kapitulacji Niemiec zostałem przerzucony z tą samą Drezdeńską Dywizją do Rzeszowa, a później do Przemyśla do walki ~~z~~ z banderowskimi bandami. W grudniu 1945 r. kiedy część dywizji demobilizowano, zostałem odwołany z wojska przez swe władze zakonne. Byłem raz ranny pod Dreznem i wróciłem z wojska odznaczony Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medal za Odrę i Nissę i Medalem Za Pobiedu. Przez rok 1946 i połowę 1947 pracowałem przy klasztorze w Poznaniu, a równocześnie byłem kapelanem pomocniczym przy garnizonie poznańskim. Od połowy 1947 r. do obecnej chwili jestem przełożonym klasztoru OO.Franciszkanów w Skarżysku-Kamiennej, a równocześnie pracuję jako członek zarządu Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza

/-/ Ks.Jan Rdzanek. -

Z a z g o d n o ś ć :

CAW 29.535

Rodzaj broni według:

wyszkolenia i kwalifikacji	zajmow. stanowis
	Duszpasterstw. Kier.K

KARTA EWIDENCYJNA OFICERA W.P.

1. Nazwisko imię i imię ojca: M A Z U R E K P i o t r s.Andrzeja
(wypełnić kaligraficznie)

2. Data urodzenia „11" lipca 1914 r.

3. Miejsce urodzenia Emilianów

4. Narodowość polska

5. Zawód cywilny ksiądz

6. Wykształcenie
Ogólne uniwersyteckie 1939 - Lublin
(ile klas-kursów, gdzie i kiedy)
Wojskowe
(Nazwa szkoły-kursów, gdzie i kiedy)

7. Zawód rodziców
do 1.IX.1939 r. rolnik
obecnie tylko matka - rolnik

8. Służba wojskowa przed wstąpieniem do Odrodzonego Wojska Polskiego
od ... do ... w ...
(w jakiej formacji, ostatnie zajmowane stanowisko i stopień)

9. Walka z Niemcami podczas okupacji ... w jakiej organizacji
(wojskowej, w jakim okresie i na jakim terenie)

10. Pobyt na frontach (od 1.IX.1939 r.)
od ... do ...
(na jakim froncie)

11. Legitymacja ofic. Seria 000 Nr 2506 data 25.X.1944 r.
Legitymacja ofic. Serai ... Nr ... data ...

12. Stopień wojskowy (Posiadany obecnie)	Czyj rozkaz	Nr rozkazu
major	Uchw.KRN	32

13. Ordery i medale (w kolejności starszeństwa)	Czyj rozkaz	Nr rozkazu
"Wolność i Zwycięstwo", "Za Warszawę", "Odra, Nysa, Bałtyk, "Za Pobiedu" "Za Warszawę"-radziecki Za Berlin" "		
"Srebrny Krzyż Zasługi"	Pers.MON	703
„Odrodzenie Polski"	K.R.N.	181

14. Pobyt w niewoli ... (jakiej)
od ... do ...
(gdzie, nazwa obozu)

15. Rany i kontuzje ...
(wskazać rodzaj ranienia-kontuzji, datę i miejscowość)

16. Stan rodzinny s a m o t n y
adres rodziny Lublin ul.Królewska 10/5

30/535
Razem 7 str.

Wstąpił do Odrodzonego Wojska Polskiego	a) Zmobilizowany / Ochotniczo (niepotrzebne skreślić) przez R.K.U. Lublin dn. 10.9.44. w stopniu kapit.
	b) Z ..... dn. ..... w stopniu .....

18. Szczegółowy przebieg służby w Odrodzonym Wojsku Polskim

Stanowisko	Nazwa jednostki	od – do	Czyj rozkaz, N
.Oddz.Org.Wydz.Duszp.	Duszpasterstwo Frontu	10.IX.44.	Rozk.Pers.32
rownik Kanc.Wydz.Duszp.	Duszpasterstwo W.P.	12. X.44.	Rozk.Pers.103
lan IV Dyw.Piech. im. Kilińskiego	IV Dyw.Piech.	29.XI.44. - 15.I.1945.	Rozk.Gen.Dziek
lan 9 Pułku Piech.	9 Pułk Piech.	6.IV.45.	Oddz.Pers.WP 1 6.
ownik Kancelarii	Szefostwo Duszp.MON	20.XI.45.	Pers.1158 z 20

szą kartę wypełniono ..... (z akt personalnych stwierdził) Kierownik Wydziału Duszp. W. P.

D-ca Jednostki .....

Z-ca D-cy do spr. Pol.-Wych. ks. St. Warcabowski pułkownik

29. Niniejsza karta ewid. wypełniona zgodnie z prawdą

dn. „..." ..... 1946 r.

(Podpis właściciela karty ewidencyjnej)

słonu z korpusu oficerów służby czynnej W. P. .....

Wszystkie rubryki karty ewidencyjnej wypełniać czytelnie

29

Życiorys.

Niżej podpisany ks.Antoni Łopaciński urodziłem się dnia 10 - go czerwca 1907 roku we wsi Cierachowa,gmina Posiń,powiat Ludza (Lucyn) Łotewska SSR. Rodzicami moimi byli ojciec Kajetan i matka Julia z domu Szewiel. Rodzice byli rolnikami we wsi Cierachowa.

Szkołę wiejska,trzyklasowa ukończyłem w Posiniu w 1917 roku. Szkołę podstawową 7- kl.w Lucynie w 1921 roku i tego roku wstąpiłem do gimnazjum w Ludzie (Lucynie), które ukończyłem w 1925 roku.

W 1925 roku wstąpiłem do Seminarium Duchownego w Rydze,które później zostało przekształcone na fakultet Teologii Katolickiej przy państwowym Uniwersytecie w Rydze, a w 1931 roku otrzymałem święcenia kapłańskie.

Wikarym byłem w Warklanach,powiat Rezekne a do 1932 roku m-ca czerwca,potem otrzymałem probostwo na Pienianach,gmina Preli,powiat Daugawpils.W Pienianach zbudowałem nową plebanię. Następnie zostałem przeniesiony do parafii Balbinowa,gmina Indra,pow.Daugawpils. Tu zbudowałem nowy kościół. W 1936 roku zostałem przeniesiony do parafii Elerna,powiat Iłukszta,stąd dojazdowo obsługiwałem prafię Nejbornską. W 1938 roku przeniesiono mnie do parafii Grendza ,powiat Iłukszta z obowiązkiem obsługiwania parafii Egłajne (Jodłówka) i dokończenia budowy nowego kościoła.

W 1941 roku wyjechałem do Z.S.S.R. i przebywałem w Komi ASSR. W 1942 roku zostałem zaciągnięty do Czerwonej Armii. Ćwiczenia wojskowe odbywałem w Gorochowecku koło Gorkiego.

1 stycznia 1943 roku wyjechałem na front w szeregi 43 - ciej Łotewskiej Strzeleckiej Gwardijskiej Diwizii.

16.I.1943 roku w czasie bojów pod Starą Rusą zostałem ciężko ranny w głowę i nogi (mam przebitą czaszkę w tylnej części). Leczyłem się w polowym szpitalu 1968 w Wysznim Wołoczkie.
10.IV.1943 r. spowrotem wróciłem do swojej Jednostki na front pod Starą Rusą.

22.VI.1943 r. wezwano mnie depeszą do Moskwy, do Głównego Zarządu Czerwonej Armii. W Moskwie przebywałem do 13.X.1943 roku. Tego dnia przeniesiono mnie do powstających Polskich Sił Zbrojnych na terenie Z.S.R.R. na stanowisko Kapelana 2-giej Dywizii Piechoty im.H.J.Dąbrowskiego. W listopadzie 1944 r.objąłem stanowisko Dziekana I - szej Armii Wojska Polskiego,spełniając jednoczesnie obowiązki Kapelana 2 Dywizii.
W szeregach Wojska Polskiego przeszedłem cały bojowy szlak aż do zwycięstwa hitlerowców nad Łabą.

W roku 1946,dnia 16 kwietnia zostałem zdemobilizowany.

27.IV.1946 roku zostałem Dziekanem i Proboszczem w Bystrzycy Kłodzkiej na Dolnym Śl., a we wrześniu 1952 r. Archiprezbiterem Ziemi Kłodzkiej. Na tym stanowisku przepracowałem 11 lat. Brałem także czynny udział w pracy społecznej.

Po Październiku 1956 r. zostałem zwolniony z obowiązków duszpasterzowania w Bystrzycy Kłodzkiej.
Po roku przerwy otrzymałem 5.VIII.1958 r. parafię Leśna k/Lubania Śl.
Z początkiem b.r. powziąłem decyzję poświęcenia się pracy duszpasterskiej wśród żołnierzy.

L e ś n a k/Lubania Śl,dnia 30 marca 1960 roku.

1033/64/50

Ks. A Łopaciński

30

T-4

104

Do

Generalnego Dziekana Wojska Polskiego

ks.płk.Romana Szemraja

w W a r s z a w i e

ul. D ł u g a 13/15

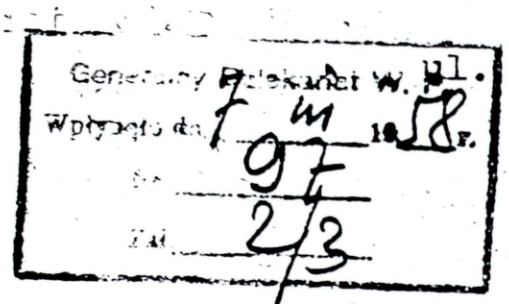

Zwracam się do księdza Pułkownika z uprzejmą prośbą o przyjęcie mnie do czasu ostatecznego załatwienia sprawy rehabilitacyjnej w Warszawie w szeregi służby duszpasterstwa wojskowego na etat kapelana pomocniczego w Poznaniu.

Prośbę swoją motywuję tym, że od przeszło dwóch lat pomagam w pracy duszpaterskiej tutejszego Garnizonu - przy kościele, w szpitalu i więzieniu w Wronkach otrzymałem na powyższą pracę zezwolenie dalsze od moich bezpośrednich Przełożonych Wizytatora Zgromadzenia księży Misjonarzy ks. Józefa Barona oraz mam tutaj najlepsze warunki, by zdrowotnie przyjść do siebie .

Z głębokiem poważaniem

Poznań 4/II.1958 r.

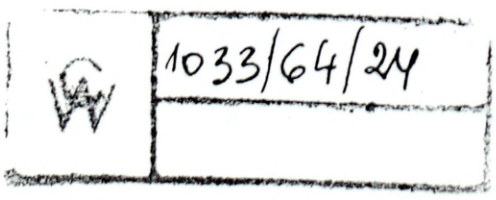

ks. Joachim Kowalski

Proboszcz Garnizonu
Poznań
Nr. 207
„4" Lity 19 58 r

Ze względu na nawał pracy-konieczność pomocy w wykonywaniu obowiązków duszpasterskich popieram prośbę ks.Kowalskiego Joachima i proszę ks. Pułkownika o pozytywne załatwienie

---

Poznań-4/II.58 r.

ks.Stanisław Borowczyk mjr.
Porboszcz Garniz.Poznań

105

Zyciorys.

Niżej podpisany ks.Joachim Kowalski syn Piotra i Marii z domu Winkler urodzony dnia 14 listopada 1914 roku w Katowicach po ukończeniu w 1934 roku gimnazjum typu staroklasycznego z daniu matury w Krakowie - wstąpiłem do wyższego seminarium Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Krakowie, gdzie po studiach filozoficzno-teologicznych otrzymałem święcenia kapłańskie dnia21 grudnia 1939 roku.

Kontynuując studium filozoficzne u boku księdzaDr.Konstantego Michalskiego byłem lektorem w seminarium duchownym Księży Misjonarzy w Krakowie.

Od roku 1942 wciągnięty się już bezpośrednio do pracy podziemnej w szeregach AK na obwód Kraków i w charakterze kapelana oddziału Zelbet i kierownika wydziału propagandy pracowałem do wyzwolenia.

Od roku 1945 przebywałem w Katowicach przy kościele garnizonowym a od czerwca 1946 jako kapelan garnizonu Katowice w stopniu majora w pracowałem w szeregach duszpasterstwa wojskowego do października 1948 r momentu aresztowania mnie przez Władze Bezpieczeństwa Publicznego pod zarzutem art. 18 w związku art.86 MKK.

Po pięciu latach izolacji przeszedłem na leczenie w poznańskie a oczekując pełnej rehabilitacji przez Najwyższe Sąd w Warszawie pracuję przy kościele garnizonowym w Poznaniu.

ks. Komendator Joachim

CAW 1033:64.24

30

ANKIETA PERSONALNA

(Przed wypełnieniem należy ankietę uważnie przeczytać następnie odpowiedzieć wyczerpująco i czytelnie na wszystkie pytania)

106

Miejsce na wklejenie fotografii

1. **Dane ogólne:**

a) nazwisko i imię imię ojca — a) Kowalski Joachim syn Piotra

b) nazwisko panieńskie (dla mężatek) — b)

c) w przypadku zmiany, podać nazwisko rodowe — c)

2. Data i miejsce urodzenia: 14 listopada 1914 r. w Katowicach

3. Narodowość: polska | 4. Obywatelstwo: polskie | 5. Pochodzenie społeczne: robotnicze | 6. Przynależność klasowa:

7. Stan cywilny: wolny | 8. Stan rodzinny: - / -

9. **Wykształcenie:** (podać dokładnie który zakład naukowy ukończył)

a) ogólne — a) gim._ kl.typu klasycznego -matura

b) specjalne — b) wyższe seminarium duch.o prawach państwowych w Krakowie Stradom 4

c) polityczne — c)

10. Stopień naukowy

11. Zawód:

wyuczony: ksiądz | specjalność wyuczona: | wykonywany: | specjalność wykonywana:

12. Znajomość języków obcych:

słabo: franc.- angielkie | biegle w mowie i piśmie: - niemiecki

13. **Służba wojskowa:**

a) stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego (przedpoborowy - poborowy - szeregowiec, podoficer, oficer rezerwy - objęty ewidencją oficerską - pomocnicza służba wojskowa kobiet) - nie podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu — a)

b) stopień wojskowy i Nr specjalności wojskowej — b)

c) przynależność ewidencyjna do WKR — c) Katowice

14. Czy był w oddziałach partyzanckich lub czy służył w oddziałach wojskowych zagranicą (kiedy i gdzie)

w krakowskim AK! Zgrupowaniu Zelbet - 1943 -44.

15. **Posiadane odznaczenia** (jakie i kiedy nadane)

16. Stan majątkowy (nieruchomości, urządzenia handlowe i przemysłowe):

własny: ---- | współmałżonka:

17. Czym obecnie zajmują się rodzice:

ojciec: na emeryturze | matka: -----

18. Czy był karany sądownie - lub ktoś z członków rodziny

Siedziałem pięć lat za nieujawn. archiwum - z § 86 i 18 §

Druk. Szt. Gen. — Zam. 61/j — II. 1957. — CW-30439.

CAW 1033.64.24

a) do 1939 r.	b) okupacji	c) po wyzwoleniu
KPP, KZMP lub „Życie", PPS, SL, OMTUR, ZNMS, „Wici", BBWR, OZN, ND, Chd, OR, OWP, Strzelec, Legion Młodych i inne.	PPR, RPPS, WRN, PPS, PPS-Lewica lub inne.	PPR, PPS, SP, PZPR, SD, SL, lub inne.

20. **Przebieg pracy zawodowej i społeczno-politycznej** w instytucjach i organizacjach, w któ pracował i zajmował stanowisko (pełnił funkcje)

Okres od*) do*)	Nazwa instytucji, organizacji społecznej i politycznej	Stanowisko — funkcja	Miejscow

21. **Dokładny adres zamieszkania** (Nr telefonu służbowego i prywatnego)

Poznań- ul. Szamarzewskiego 3 tel.służb.518- 30

*) Podać miesiąc i rok

..... 195..... r.
(miejscowość i data)

Ankietę przejrzał i przyjął

.....
(podpis kierownika komórki kadrowej)

Poznań 15/II 19
(miejscowość i data)

Prawdziwość powyższych danych stwier

Ks. Roman Izbor Joachim
(podpis składającego ankietę)

Uwaga: Gdyby odpowiedź na którekolwiek podane wyżej pytanie nie zmieściła się w odpowiedniej rubryce, na podać na oddzielnej kartce papieru z odnośnikiem lub szczegółowo w życiorysie.

31

328

P R O T O K Ó Ł

Odprawy Ks.Ks.Kapelanów I-szej A.P.
odbytej dnia 23 listopada 1944.r.

Odprawa Kapelanów została zapowiedziana przez Ks.Kapelana I-szej PDP.mjr.Łopacińskiego p.o.Dziekana I-szej A.P.w czasie nieobecności mjr.Ks.Ł.,siedzi,który wyjechał czasowo do Rizzana.

Przyczyną zwołania odprawy był nowy rozkaz gen.Poli-Bykowskiego wprowadzający pewne zmiany w etatach Duszpasterstwa na niekorzyść tegoż. Zniesiono mianowicie stanowiska sekretarzy przy Duszpasterstwie oraz przyznano stopnie oficerskie etatowo przysługujące Kapelanom.

Na odprawie byli obecni:

1.-Ks.mjr.Łopaciński,kap.II.PDP,oraz p.o. Dziekana I-szej A.P..
2.-Ks.kap.Śpiewak,kapelan I-szej PDP.
3.-" " Dudek Alojzy,kapelan III-ciej PDP.
4.-" " Mościński Marian " Bryg.Panc.
5.-" " Talarek " III-ci Sap.P.
6.-" " Kij Antoni " II-ga Br.Art.
7.-" " Jochimek " IV-ta " "
8.-" " Bodziak Wład. " V-ta " "
9.-" " Kałuza Stanisław " I-szy D.PL.
10.-" " Kucy Jan " Bryg Sap.
11.-" " Wystrychowski An." Bryg.Kawal.

Nie przybyli:Ks.kap.Miczko Marian,kapelan III-ciej Bryg.Art.i sekretarz Duszpasterstwa I-szej A.P.chor Wróbel Jan /-z powodu choroby-/.

Funkcję sekretarza spełniał chor.Grochalski,sekretarz Duszpasterstwa I-giej PDP.

Obrady zagaił Ks.mjr.Łopaciński.

Program dnia: 1.-Sprawa rozkazu o nowych etatach w Duszpasterstwie
2.-Zapoznanie się wzajemne,wymiana wzajemna zdań, przedstawienie swych trudności,bolączek i braków w jednostkach celem ich usunięcia w możliwie jak najszybszym czasie.

Ad.1.Sprawa rozkazu o Etatach Duszpasterstwa.
Według etatów z dnia 24 października b.r.Nr.0361 zatwierdzonych przez Główne Dowództwo W.P.stopnie Kapelanów w Brygadzie wyższe /major/ niż w Dywizji /kapitan/.Zachodzi tu prawdopodobnie jakaś pomyłka.Przeto

CAW III 522/7

prosi si; o wyjaśnienie tej sprawy w Dowództwie.Dla większego auto
tu Ks.Kapelani żądają również podwyższenia stopni oficerskich w et
Kapelanów Dywizji.

Zniesienie sekretarzy wywołuje sprzeciw u wszystkich Kapelanów
retarze są bowiem potrzebni,-to prawa ręka Kapelana w prowadzeniu
larii,w załatwianiu rozmaitych służbowych poleceń,w przeprowadzani
bożeństw,w zastępowaniu go w różnych czynnościach służbowych,a szc
nie w prowadzeniu ewidencji zgonów,których w obecnych warunkach bo
jest bardzo dużo.

-Wobec tego zapada wniosek wysłania petycji celem przywrócenia
wisk sekretarzy.Zmiany w etatach Duszpasterstwa wpływają ujemnie,p
ją autorytet Kapelanów oraz zmniejszają możliwość owocniejszej pra
W razie zatrzymania w mocy obecnego rozkazu Ks.mjr.Łopaciński radz
lanom zatrzymać sekretarzy na etatach kapelanów puł kowych.

ad.2-

A. Ks.Ks.Kapelani domagają się wydania im pieczęci.
Księża Kapelani tworzą w wojsku jednostkę niezależną,równoznaczną
Politycznym,od którego są całkowicie niezależni,a którym jednak mog
posługiwać dla ułatwienia w swej pracy duszpasterskiej.

B. Spowiedź prawosławnych.-dozwolona,pouczenie pożądane,dla utr
nia jednakowoż spokoju sumienia można zostawić spowiadającego się
swejOwierze i nie tykać kwestyj nie zrozumiałych nieraz dla niego.

C. Pogrzeby.-grzebać należy w jednym miejscu!Pojedyncze groby n
lach,-to przestępstwo niedopuszczalne.Odpowiednie organy pociągać d
powiedzialności.Zwiększyć troskę o cmentarze poległych żołnierzy po

D. Pogrzeby innowierców.-Innowierców grzebać można razem z kato
Ks.Kapelan,odmawia grzebania innowierców samych oraz tych,którzy od
sobie zycie.

E.-Opłatki.-Ks.Kapelan ma otrzymać z Kwatermistrzowstwa danej j
tki mąkę.Opłatki na Boże Narodzenie należy już wypiekać.

F.-Wino.-Skoro tylko wino będzie w Kwatermistrzowstwie,Kapelani
mają go.Swiece są do nabycia w Wojentorgu.Pieniądze ma dać jednostk

G. Śluby.-Zezwolenie na ślub w jednostce wojskowej daje Dowódca
dy lub Dywizji.Należy być jednak ostrożnym i badać dokładnie stan w
nowożeńców.-Stwierdzać przy pomocy dokumentów i przysięgi.

H. De facultatibus Capellanorum sprawa poruszona.

Obcowanie z oficerami.-Na każdym kroku powinna przebijać gr
ność.Zjednywać ich dobrym słowem dla Boga i wiary.

I. Wyjazdy.-O wyjazdach krótko terminowych i na niedaleką odleg
można nie zawiadamiać dowódców.W przeciwnym razie wypada zawiadomić
wiedział,gdzie Kapelan się znajduje.Wogóle wskazana jest od czasu d
su styczność z dowódcą,azeby go poinformować i zainteresować pracą w
nostce.

J.-Rubryki wyznania w dokumentach.-Wielce wskazanym jest rzeczą omówić się wprowadzenia do dokumentów rubryk wyznania.

Wnioski.

Wystosować prośbę do Dowództwa, ażeby wyjaśnić stopnie oficerskie kapelanów Dywizji i Brygady, ażeby przez obniżanie stopnia nie ujmował autorytet Księdza;-powołać się na stopnie Księży Kapelanów w wojsku polskim przed wojną./major lub podpułkownik/.

W sprawie sekretarzy wszyscy jednogłośnie rządają pozostawienia na stanowisk z przyczyn jak wyżej.

330

Sekretarz:

chor.Grochalski Józef

w zastępstwie Dziekana I-szej A.P.
Kapelan II-giej PDP.

/-/ Ks.mjr.Łopaciński Antoni

CAW III 522/7

III - 522/7
RAZEM 13 str.

321

S P R A W O Z D A N I E

z działalności Księży Kapelanów
I-szej Armii W.P.za okres od stycznia 1945.r.po maj 1945.r.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Od chwili rozpoczęcia się wielkiej ofenzywy pod Warszawą i z momentem sforsowania Wisły przed Kapelanami stanęło wielkie zadanie,-troska o dusze żołnierzy ginących w zwycięskim pochodzie na zachód.Zadanie to było ciężkie.Szybki marsz wśród niesprzyjających warunków atmosferycznych.Kobiecie dziennie po kilkadziesiąt kilometrów wśród zawieji śnieżnych.Ustawiczne boje z cofającym się nieprzyjacielem.Kapelani nie zrazali się tym.Niejednokrotnie widziało się ich maszerujących piechotą wraz z żołnierzami powierzonej im jednostki brodząc po kolana w śniegu.Naturalnie takie specyficzne warunki nie pozwalały na urządzanie nabożeństw zorganizowanych.Korzystając z kilkugodzinnej przerwy w marszu kapelani starali się odprawiać msze św.w intencji swych żołnierzy.

Główną uwagę kapelani zwracali na niesienie pomocy konającym i rannym żołnierzom.Na tym polu niejednokrotnie dokazywali cudów poświęcenia i bohaterstwa.Jakże wzruszającym dla żołnierzy był widok, gdy wśród gradu kul i pocisków podczołgiwał się kapelan w żołnierskim mundurze w poszukiwaniu rannych.Nie bacząc na niechybną własną śmierć niósł ulgę moralną cierpiącemu żołnierzowi dla chwały Boga i dobra naszej Ojczyzny.Z pola walki szedł do punktów sanitarnych, przepełnionych jękiem rannych i konających.Nie bacząc na porę dnia i nocy szedł kapłan od łoża do łoża,od rannego do rannego,by obmyć jego duszę z brudu grzechowego i osłodzić mu cierpienia cielesne. Tylko Bóg może ocenić trud i poświęcenie polskiego kapelana,spełniającego misję chrystusową wśród piekła pożogi wojennej.

CAW III 522/7

Jak wielka była ilość rannych świadczy fakt, że poszczególne jednostki były trzykrotnie uzupełniane... nie było wypadku, by którykolwiek z rannych nie otrzymał pomocy kapłańskiej. Zmarłych żegnali na drugi świat słowami modlitwy kościelnej.

Prócz absolucji w możliwych momentach, by nie narażać żołnierzy za bezpotrzebne niebezpieczeństwa, odprawiali msze św. nawet na pierwszych liniach bojowych i pozycjach ogniowych. Przez takie poświęcenie ze strony kapelana znużony bojami i zatwardziały wśród grzmotu i huku dział żołnierz doznawał ulgi i odprężenia korząc się przed majestatem Najwyższego ofiarującego się za nas w Bezkrwawej Ofierze. W takich błogich momentach biedny żołnierz nabierał nowych sił do dalszych trudów i czerpał odwagę do czekających nań niebezpieczeństw. Czuł się szczęśliwy, że i w boju nie opuszcza go Bóg, ale odwiedza go i pociesza w osobie Swego posłannika Kapelana. On był dla niego ogniwem łączącym go i z Bogiem i z rodziną. W niebezpieczeństwie był mu ojcem, był mu matką.

Dlatego Dowództwo wojskowe oceniając tak doniosłą rolę Kapelanów w sprawie zwycięzenia wroga podało ich kilku do odznaczeń.

Korzystając z trzechtygodniowej przerwy w bojach w okresie Wielkanocnym została zorganizowana i przeprowadzona spowiedź wielkanocna we wszystkich jednostkach Armii. Z tejże spowiedzi skorzystało ogółem 90 % żołnierzy i takaż ilość przystąpiła do Komunii św.

W sam dzień Wielkiejnocy w poszczególnych Jednostkach była zorganizowane tradycyjne „Święcone", Kapelani jeździli od Jednostki do Jednostki i święcili Boże dary.

Dnia 6.IV.1945.r. był dzień skupienia dla wszystkich Kapelanów i spowiedź. Po spowiedzi odbyła się konferencja.

Przez cały okres w swobodniejszych momentach od bojów urządzali nabożeństwa w poszczególnych Jednostkach i spowiadali. Wyniki spowiedzi były zawsze zadowalniające. Do spowiedzi garnęli się nie tylko żołnierze, ale i oficerowie wyżsi i niżsi. Widok spowiadającego się oficera był porywający dla żołnierza i podnosił autorytet samego oficera.

Zakończenie wojny wywarło wielką radość wśród żołnierzy, gdyż dało nową nadzieję rychłego powrotu do Kraju na łono swej rodziny.

W dniu 9 maja b.r. wszyscy Kapelani odprawili dziękczynne na-

...ństwa przy sztabach swej Jednostki z udziałem całego Dowództwa ...wojska.Na twarzach wszystkich promieniała radość,a z piersi wyry- ...ały się słowa dziękczynne za odniesione zwycięstwo nad brutalnym ...rogiem ludzkości i wiary.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Dziekan I-szej A.P.

...1945.r.

/-/ Ks.mjr.Łopaciński Antoni

CAW III 522/7

324

sierpnia 1945.r.

S P R A W O Z D A N I E

z działalności Ks.Kapelanów I-szej Armii W.P.

za okres od 1-go czerwca po 1-szy sierpnia 1945.r.

CENTR. ARCH. WP

A.OGÓLNY OBRAZ PRACY.

Koniec wojny i przejście żołnierzy na stopę życia pokojowego zmieniło dotychczasowy wygląd pracy Kapelanów.Pociski nieprzyjacielskie i ustawiczne pogotowie żołnierzy przestało już przeszkadzać.Kapelani swobodnie mogli ustalać plan swej pracy i kurczowo się go trzymać.Nabożeństwa niedzielne odbywały się regularnie i przy udziale zadowalniającej ilości żołnierzy.Wyjątek stanowił tylko okres przemarszu wojsk z terenów okupacyjnych-niemieckich do Polski.Wtedy zrozumiała rzeczą,że nie można było urządzać zbiorowych nabożeństw,raz,że żołnierze byli w marszu,a po drugie zmęczony żołnierz długim marszem idealnie wykorzystywał czas przerwy na odpoczynek.Taki stan rzeczy trwał zaledwie 10 dni.

Obecnie na terenie Polski życie żołnierskie całkowicie unormowało się,co stanowi stronę dodatnią w pracy Kapelanów.Mimo to nie zostały usunięte kardynalne przeszkody i trudności.Pierwszą zasadniczą trudnością to wielka rozpiętość terenu,drugą to brak Książy. Np.jedna jednostka obsługiwana przez jednego Kapelana zajmuje odcinek długości 250 km.Zrozumiałą jest rzeczą,że jeden Kapelan nie podoła obsłużyć tak rozczłonkowanej jednostki,nie mając w dodatku odpowiedniego środka lokomocji.

W takich wypadkach ks.Kapelani radzą sobie w ten sposób,że umawiają się z miejscowymi proboszczami,a ci w xxxxxxxxx poczuciu obowiązku obywatelskiego i troski o chwałę Bożą chętnie przyjmują na siebie ten obowiązek,odprawiając Msze św.dla żołnierzy i słuchając spowiedzi.

CAW III 52/17

powrót do kraju wywarł na żołnierzy szalony entuzjazm i wzniósł ich serca do najwyższego stopnia optymizmu.Przewlekający się bowiem pobyt na terenie niemieckim wpływał jak najujemniej na psychikę żołnierza.Zrozumiała bowiem jest rzeczą,że on tęsknił za tą Ojczyzną,którą wywalczył własną piersią,własną krwią,ale w swej naiwnej logice,by zagłuszyć niejako tego robaka tęsknoty,oddawał się w wielkim stopniu pijaństwu i rozpuście,szczególnie wśród kadr oficerskich.

Kapelani w swych kazaniach szczególnie zwracali uwagę na dobroć i miłosierdzie boże,dzięki któremu Polska mimo swej smutnej i tragicznej przeszłości powstała na nowo w tym świetlejszej chwale i aureoli,bo wywalczona krwią wiernych swych synówwychowanych nie w pałacach i przepychach,a w znojnej pracy i ubóstwie. powstała nowa Polska,Polska ludu,Polska szczerej demokracji.

CENTR. ARCH. WOJSK.

3.WYKAZ KSIĘŻY KAPELANÓW.

L.p.	Nazwisko i imię	Stopień	Stanowisko i jednostka
1.	Ks.Łopaciński Antoni	major	Dziekan Armii
2.	Ks.Ufryjewicz Stefan	major	Proboszcz II.WDP
3.	Ks.Badowski Zygmunt	major	Proboszcz VI.DP
4.	Ks.Matyjasik Stanisław	kapitan	Proboszcz VIII.DP.
5.	Ks.Wiśniowski Władysław	kapitan	Proboszcz X.DP.
6.	Ks.Marszałek	kapitan	Proboszcz XIII.DP.
7.	Ks.Kałuza Stanisław	major	Proboszcz 1.DAPLu
8.	Ks.Wachimek Alojzy	kapitan	St.Kapelan IV.BAPPanc.
9.	Ks.Bichalski Andrzej	kapitan	Kapelan SPułk.moźdz.

Ks.Dziekan Łopaciński Antoni do dnia 27.VII.b.r.prócz obowiązków Dziekana Armii zajmował stanowisko Proboszcza II-giej WDP. wynikający skutkiem tego nawał pracy likwidował w ten sposób,że przy Sztabie Armii xxjxxxxxkxxxxxxxxxxx w każdą niedzielę miał jedną mszę św.dla jednostek sztabowych,a dwie następne w II-giej WDP.Spowiedzi i Komunie św.dla żołnierzy urządzał przeważnie w godzinach wieczornych i rannych..mimo zakończenia wojny i nadania bezpieczeństwa ilość przystępujących do Najśw.Sakramentu wzniła tylko,że nie zmniejszyła się,a powiększyła się.Żołnierze są nawskroś przepojeni duchem katolickim i są głęboko wierzący.

Z dniem 27.VII.obowiązki proboszcza II,WDP.objął Ks.mjr.Ufryjewicz Stefan,skutkiem czego ks.Dziekan może teraz swobodnie oddać się pracy kapłańskiej tylko wśród jednostek sztabowych Armii.Ponadto pracę ułatwia mu to,że objął zarząd nad obszernym kościołem garnizonowym.

2.Ks.Ufryjewicz Stefan,repatriant z diecezji lwowskiej,obowiązki proboszcza II-giej WDP.objął z dniem 27.VII.b.r.Jako nowoprzybyły dopiero zaznajamia się z całokształtem pracy.Jego zapał i energia obiecują bardzo wiele.

3.Ks.Radowski Zygmunt,repatriant z diecezji lwowskiej,obowiązki Proboszcza VI-tej Dyw.Piech,objął z dniem 27.VII.b.r.na miejsce ks.Bichalskiego Andrzeja,który został przeniesiony do Sam.Pułk. Mozdz.

4.ks.Matyjasik Stanisław,5.ks.Wiśniowski Władysław i 6.Ks.Marszałek ze swymi jednostkami niedawno dopiero weszli w skład I-szej Ar.

7.Ks.Kałuza Stanisław,Proboszcz I-szej Dyw.Art.P.Lot.i 8.ks. Jochimek Alojzy,St.Kapelan IV-tej Bryg.Art.P.Panc.są to dwaj księża,którzy pozostali z ogólnej liczby starych Księży Kapelanów I-szej Armii.Reszta bowiem wraz ze swymi jednostkami została wyjęta ze składu I-szej Armii i przekazana do dyspozycji Dowództwa W.P.

9.Ks,Bichalski Andrzej,Kapelan I.Sam.Pułk.Mozdz.do dnia 27.VII. 1945.r.zajmował stanowisko proboszcza VI-tej Dyw.Piech.Swym jednak zachowaniem się spowodował to,że trzeba go było przenieść na nie-

jego przewinieniem było to, że bez wiedzy i zgody dziekana a tylko za pośrednictwem dowódcy swej jednostki pojechał na urlop na przeciąg jednego miesiąca, t.j. od 16.V. po 16.VI. Z urlopu powrócił dopiero 19.VII., czyli samowolnie opuścił jednostkę na okres miesiąca, dopuszczając się niejako dezercji. Prócz tego stałe jego wyjazdy w nieznane i prezentacja zewnętrzna wpływały ujemnie i raziły tak żołnierzy jak i oficerów. Dla tych rzeczy trzeba było go przenieść na niższe stanowisko.

C. TRUDNOŚCI.

Zasadniczą trudność stanowi brak dostatecznej ilości asiezy. Jest ich zaledwie 9-ciu, a potrzeba ponadto jeszcze 33-ch. Sama cyfra mówi już za siebie.

Ponadto wielki rozrzut i rozproszkowanie jednostek.

Brak odpowiednich środków lokomocji i benzyny.

Brak umundurowania i właściwego wyposażenia.

Zatrudnienie żołnierzy w niedziele i święta przy pracy na roli i przy zajęciach żołnierskich.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Dziekan 1-szej Armii W.P.
Kpt. Łopaciński-mjr.

CAW III 522/7

34

O POLSKIE
ELNE DOWODZTWO

Mp.dnia 5.listopada 1945r.

ROZKAZ ORGANIZACYJNY Nr.0310/Org.

1. Generalny Dziekan W.P.zorganizuje do dnia 25 listopada 1945 r.

a) Duszpasterstwo Min.Obrony Narodowej w/g etatu Nr.44/9 -o składzie osobowym 6 wojskowych i 1.kontraktowy.

b) Duszpasterstwo Okręgów Wojskowych Warszawa Nr.1.Łódź Nr.VI. Kraków Nr.V.Slask Nr.IV.Poznań Nr.III.i Morski Nr.II w/g etatu Nr.44/10 -Ikategorii o składzie osobowym 4 wojskowych w każdym.

c) Duszpasterstwo Okregu Wojskowego Lublin Nr.VII w/g etatu Nr. 44/10 kategorii o składzie osobowym 3 wojskowych.

d) Duszpasterstwa Garnizonów W.P.w/g etatu Nr.44/11 o składzie osobowym 2 ludzi w każdym,które należy pod względem gospodarczym przydzielić do jednej z jednostek Garnizonu.
Ilość i dyzlokacja Duszpasterstw Garnizonowych w/gzał.wyk.Nr.1

2. Wszystkie dotychczasowe etaty w/g których utrzymują sie Duszpasterstwa w pułkach,dywizjach,korpusach,armiach,szpitalach i szkołach wojskowych anuluje,a Ks.Generalny Dziekan W.P.rozformuje do dnia 20 listopada 1945 r.

3. Skład personalny rozformowanych Duszpasterstw wykorzystać na sformowanie nowych.

4. Wszyscy Ks.Kapelani zameldują pisemnie do Duszpasterstwa Min.Obrony Narodowej do dnia 25 listopada 1945 r.miejsce pobytu służbowego,oraz spełniana funkcję etatową.

5. Szef Departamentu Personalnego W.P. i Szef Departamentu Poboru i Uzupełnień M.O.N.uzupełnią nowosformułowane Duszpasterstwa brakującym składem osobowym.

6. Trzeci Wiceminister O.N.przyjmie nowosformułowane Duszpasterstwa na wszystkie zaopatrzenia i wyposaży przewidzianym etatowo transportem.

7. Ks.Generalny Dziekan zamelduje wykonynie Rozkazu przez Od ział Org.-Mobilizacyjny Sztabu Generalnego W.P.do dnia 30 listop.1945r.

ZAŁĄCZNIK ! Wykaz Nr.1.na 1 arkuszu.

SZEF SZTABU GENERALNEGO W.P.
/-/K O R C Z Y C

NACZELNY KOMENDANT WOJSKA POLSKIEGO
/-/MICHAŁ Ż Y M I E R S K I

Za z g o d n o ś ć:

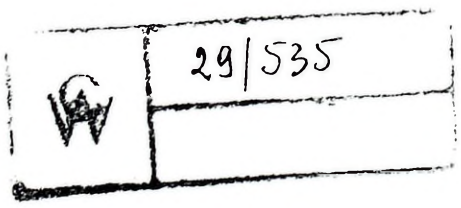

Ks. Mosurek, kapitan

57
35

...d Wewnętrzn.
...Duszpasterstwa
Nr. 196/46
listopada 1946 r.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Do Wielebnego Księdza
Płk. St. W a r c h a ł o w s k i e g o
Generalnego Dziekana W.P.
w miejscu

W załączeniu przesyłam do wiadomości Wielebnego Księdza Pułkownika oraz celem obsadzenia wszystkich etatów kapelanów W.B.W., - odpis rozkazu etatowego Nr W6/40 Duszpasterstwa Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

W związku z powyższym wyjaśniam co następuje: Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego posiada obecnie 2 etaty /Dziekana oraz Zastępcy Dziekana/ w Duszpasterstwie Dowództwa K.B.W. oraz 14 etatów kapelanów terenowych przy Dowództwach W.B.W., przy czym sześć etatów kapelanów z otwartym awansem do stopnia majora i podpułkownika ustanowiono przy województwach pierwszej kategorii, są to: Warszawa, Białystok, Kielce, Kraków, Lublin i Rzeszów. Etaty kapelanów przy pozostałych województwach, którymi są: Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Łódź, Olsztyn, Poznań, Szczecin i Wrocław - posiadają stopień kapitana z awansem do stopnia majora. Nadto kapelanom przy województwach pierwszej kategorii przysługuje samochód osobowy, zaś pozostałym kapelanom - bryczka i para koni.

Zastępca Dziekana Duszpasterstwa
K.B.W.

KORPUS BEZP. WEWNĘTRZNEGO
DZIEKAN DUSZPASTERSTWA

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Zarząd Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło dn. ..... 194.... r.
l.k. 1069
Zał. .....

CAW 3497/61/53

O d p i s

t w i e r d z a m :

CZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO
/ MICHAŁ Ż Y M I E R S K I
Marszałek Polski

listopada 1945 r.

15

E T A T Nr.44/11

DUSZPASTERSTWA GARNIZONU WOJSKA POLSKIEGO

I. S K Ł A D O S O B O W Y

Ks.oficerów 1
Szeregowców 1

Razem 2

E T A T Nr.44/11

T A J N E !
Egz.Nr. ...

DUSZPASTERSTWA GARNIZONU WOJSKA POLSKIEGO

Nazwa stanowiska ałowego i transportowego wyposażenia	Stan osobowy: Stopień wojskowy	Ilość stanowisk		Uposażenie miesięczne lub stawka taryf
oboszcz Garnizonu	kpt.,mjr.	1		500
lec-ministrant	szereg.	1		
	Razem	2		

ODDZIAŁU ORG.-MOBILIZACYJNEGO
SZTABU GENERALNEGO W.P.
I O T R O W S K I, gen.bryg

SZEF SZTABU GENERALNEGO W.P.
/-/ K O R C Z Y C, gen.broni

Za zgodność:

Kierownik Kancelarii
Szefostwa Duszpasterstwa W. P.

Ministerstwo Obrony Narodowej · Szefostwo Duszpasterstwa RZ.K.

CAW 291/535

OJSKO POLSKIE
ACZELNE DOWODZTWO

M.p. dnia 1 marca 1946 r.

Egz.Nr. 13

DZIAŁ ARCH. WOJSK

ZARZADZENIE ORGANIZACYJNE Nr.olo/Org.

NACZELNY DOWODCA WOJSKA POLSKIEGO -
MINISTER OBRONY NARODOWEJ

R O Z K A Z A Ł :

Do etatu Nr. 44/9 - Duszpasterstwa Ministerstwa Obrony Narodowej

w ł a c z y c :

Zastepca Ks.Generaln.Dziekana - mjr.ppłk. 2 400

SZEF ODDZIAŁU ORG.-MOBILIZACYJNEGO SZTABU GENERALNEGO W!P.

(-) PIOTROWSKI,gen.bryg.

SZEF SZTABU GENERALNEGO WP.

(-) KORCZYC,gen.broni

Z a zgodnosc:

KIEROWNIK KANCELARII ODDZIAŁU ORG.-MOB.SZT.GEN.W.P.

(B U G I E Ł / por.

.P.

CAW 3497/61/53

CENTR. ARCH. WOJSK.

31

WOJSKO POLSKIE
NACZELNE DOWÓDZTWO

W.p. dnia 6 września 1946 r.

ZARZĄDZENIE ORGANIZACYJNE Nr. 0110/Org.

W związku z wydawaniem przez Duszpasterstwo W.P. czasopismo p.t. "KAPELAN WOJSKOWY" =

NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO - MINISTER OBRONY NARODOWEJ

R O Z K A Z A Ł :

Do etatu Nr. 44/9 - Duszpasterstwa Ministerstwa Obrony Narodowej

w ł ą c z y c

Ks.Kapelan - redaktor czasopisma "Kapelan Wojskowy" ..... kpt.-mjr. 1 2100

Szef Oddziału Org.-Mobilizacyjnego Sztabu Generalnego W.P.

/-/ POLTURZYCKI, gen.dyw.

Szef Sztabu Generalnego W.P.

/-/ KORCZYC, gen.broni

Za zgodność:

Szef Sekcji Ogólnej Oddziału Org.-Mob. Sztabu Generalnego W.P.

B U C H N I A K
Ppor.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Sztab Generalny
Zarząd Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło 13. 9. 46 1946 r.
Nr 820
Zał.

CAW 3497/61/53

L.dz. 537/46

24

WOJSKO POLSKIE
DEPARTAMENT PERSONALNY

Warszawa dn.20 czerwca 46r.

39

Szcz.Nr.....

R O Z K A Z P E R S O N A L N Y

670

W związku z reorganizacją Wojska Polskiego i przejściem na nowe etaty czasu pokojowego, niżej wymienionych oficerów zatwierdzam na etatowych stanowiskach w SŁUŻBIE DUSZPASTERSTWA W.P. z dniem 1 czerwca 1946 r.

DUSZPASTERSTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

1. Płk.Ks. MARCHEWCZYK Stanisław s.Michała - Generalny Dziekan W.P.
2. Mjr.Ks. PYSZKOWSKI Wacław s.Witolda - Zastępca Generalnego Dziekana
3. Kpt. MAZUREK Piotr s.Andrzeja - Kierownik Kancelarii
4. Por. ZAJACZKOWSKI Zbigniew s.Walentego - Sekretarz Archiwum

5

DUSZPASTERSTWO D.O.K. I

5. Ppłk.Ks.PACZEK Walenty s.Jana - Dziekan Okręgu
6. Kpt. Ks.[illegible]UGACZ Jan s.Mikołaja - Zastępca Dziekana jednocześnie Kapelan Garnizonu

7

DUSZPASTERSTWO D.O.K. II

7. Mjr.Ks. ANDRYSIAK Ksawery s.Stanisława - Dziekan Okręgu
8. Kpt.Ks. [illegible]ERNACKI Władysław s.Jakuba - Zastępca Dziekana jednocześnie Kapelan Garnizonu Gdańsk

3497/61/53

CENTR. ARCH. WOJSK.

2

DUSZPASTERSTWO D.O.K.III

9. Ppłk.ks.ŻEBROWSKI Saturnin s.Walentego - Dziekan Okręgu

10. Mjr. ks.WILKOWSKI Stanisław s.Stanisława - Zastępca Dziekana jednocześnie Kapelan Garnizonu Poznań

11.

DUSZPASTERSTWO D.O.K. IV

12. Ppłk.ks.ZOMIK Bronisław s.Mieczysława - Dziekan Okręgu

13. Mjr. ks.STAWCZAK Eugeniusz s.Jana - Zastępca Dziekana jednocześnie Kapelan Garnizonu Katowice

DUSZPASTERSTWO D.O.K. V

13. Mjr. ks.ŚWIECICKI Walerian s.Stefana - Dziekan Okręgu

14. Mjr. ks.SŁOŻKA Roman s.Jana - Zastępca Dziekana jednocześnie Kapelan Garnizonu Krakow

DUSZPASTERSTWO D.O.K. VI

15. Ppłk.ks.ŁAWRYNOWICZ Włodzimierz s.Andrzeja - Dziekan Okręgu

DUSZPASTERSTWA GARNIZONOWE W.P.

16. Kpt. ks.BODZIAK Władysław s.Franciszka - Kapelan Garnizonu Białystok

17. Kpt. ks.PAWŁOWSKI Henryk s.Józefa - Kapelan Garnizonu Hodlin

18. Kpt. ks.ŻAKNAJ Roman s.Walentego - Kapelan Garnizonu Olsztyn

19. Mjr. ks.KAPHALSKI Bronisław s.Władysława - Kapelan Garnizonu Otwock

20. Mjr. ks.OŻAROWSKI Ignacy s.Ignacego - Kapelan Szpitala Okręgu Nr.I

21. Mjr. ks.WIERNOROWSKI Andrzej s.Wojciecha - Kapelan Garnizonu Szczecin

22. Mjr. ks.GABLADEK Piotr s.Józefa - Kapelan Garnizonu Skwierzyna

23. Kpt. ks.LABIAK Michał s.Mikołaja - Kapelan Garnizonu Bydgoszcz

24. Mjr. Ks.TOLPA Jan s.Franciszka - Kapelan Garnizonu Toruń
25. Mjr. Ks.DOLAWSKI Nikodem s.Sylwestra - Kapelan Garnizonu Ostrów Wielkopolski
26. Mjr. Ks.WISNIOWSKI Władysław s.Józefa - Kapelan Garnizonu Jelenia Góra
27. Mjr. Ks.DUDEK Alojzy s.Jana - Kapelan Garnizonu Opole
28. Kpt. Ks.WOJTIŁO Franciszek s.Stanisława - Kapelan Garnizonu Rzeszów
29. Kpt. Ks.GUZOWSKI Bronisław s.Franciszka - Kapelan Garnizonu Przemyśl
30. Kpt. Ks.WARTOLOWICZ Wincenty s.Kazimierza - Kapelan Garnizonu Częstochowa
31. Mjr. Ks.ZABIEGŁO Wiktor s.Franciszka - Kapelan Garnizonu Radom
32. Mjr. Ks.ZARADZKI Michał s.Bolesława - Kapelan Garnizonu Kielce

Z SZTABU GENERALNEGO W.P. NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO

TOKARZYC WŁADYSŁAW
Generał Broni

ŻYMIERSKI MICHAŁ
Marszałek Polski

SZEF DEPARTAMENTU PERSONALNEGO W.P.

ZARADZKI STANISŁAW
Generał Brygady

Za zg.
Szefa Wydziału Ogólnego
Departamentu Personalnego W. P.
BANOWSKI

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefos Departamentu Rel.-K.
Wpłyn. 8. 7. 48 1947 r.
537

35

S P I S

oficerow Wojska Polskiego .

Korpus oficerow Sluzby Duszpasterstwa .

1946

Nazwisko, imie i imie ojca	Rok urodz.	Data starsz.	Zajmowane stanowisko	Skad przybyl do WP
Pulkownicy				
Chalowski Stanislaw s.Michala	1888	1.05.45.	Generalny Dziekan	z Polskiej
Podpulkownicy				
Ostrowski Stanisław s.Michala	1890	29.05.45.	Kapl.Szpit.Okr. 5	" -"-
Majorzy				
Krysiak Ksawery s.Stan.	1903	6.04.45.	Prob.5 Dyw.Art.C.	" -"-
[illegible]kodem s.Sylwest	1909	15.9.44.	Kapl.2 Dyw.Art.	" -"-
Pielewski Pawel s.Jozefa	1904	28.11.44.	Kapl.1 Bryg.Mozdz.	" -"-
Popralski Bronislaw	1899	1.05.45.	Nacz.Kapl.Szpit. w Lublinie	" -"-
Kuparty Antoni s.Wawrzyna	1903	12.10.44.	Prob.7 Dyw.Piech.	" -"-
Kwrynowicz Wlodzimierz s.Andrzeja	1910	8.12.44.	Kapl.Szpit.Okr. 4	" -"-
Opacinski Antoni		12.10.44.	Prob.2 Dyw.Piech.	" -"-
Owak Antoni s.Piotra	1902	6.04.45.	Kapl.Of.Szk.Piech 2	2 -"-
Zarowski Ignacy s.Ignacego	1881	15.05.45.	Kapl.Szpit.Okr. 1	" -"-
Moro Michal s.Jana	1884		Kapl.Szpit.Wojsk. w Siedlcach	" -"-
Pasiadek Piotr		12.10.44.	Dziekan 1 Armii	" -"-
Stanczak Eugeniusz s.Jana	1903	8.12.44.	Kapl. 63 Szpit.Ew.	" -"-
[illegible] Saturnin s.Walentego	1905	12.10.44.	Dziekan 2 Armii	" -"-
Kapitanowie				
Bartkiewicz Ludwik s. Jana	1912	12.10.44.	Kapl. 1 Korp.Panc.	" -"-
Michalski Andrzej s.Andrzej-ja	1914	5.12.44.	Prob. 6 Dyw.Piech.	" -"-
Bodziak Wladyslaw s.Franciszka	1911	11.1-45.	Kapl. 5 Bryg.Art.	" -"-
Dudek Alojzy s.Jana	1913	12.10.44.	Kapl. 3 Dyw.Piech.	2 -"-
Gniwek Henryk s.Wladyslawa	1912	11.1.45.	Kapl. 2 Bryg.Saper.	" -"-
Grzegorski Wladyslaw s.Michala	1901	12.10.44.	Kapl. Szpit.Ew. Nr.64	-"-
Jochymek Alojzy		12.10.44.	Kapl. 4 Bryg. Ppanc.	" -"-
Kaluza Stanislaw		12.10.44.	Prob.Dyw.Przeciwlot.	" -"-
Kij Antoni		12.10.44.	Kapl. 1 Bryg.Art.	" -"-

Nazwisko, imie i imie ojca	Rok urodz.	Data stasz.	Zajmowane stanowisko	Skad byl
Kuchta Stanislaw s.Ludwika	1895	1.01.45.	Kapl.Szpt.Wojsk. w Otwocku	z Pol
Jan		12.10.44.	Kapl.Bryg.Saper.	" "
Kulczyński Aleksander s.Jana	1911	6.04.45.	Kapl.1 Pulku Zap.P.	" -"-
Kwiatkowski Stefan s.Andrzeja	912	15.5.45.	Kapl.Szk.Polit.Wych.	" -"-
Labiak Michal s.Mikolaja	1916	9.6.45.	Kier.Kan.Gl.Wydz.Dusz.	-"-
Marszalek Rudolf s.Jana	1911		Kapl. 13 Dyw.Piech.	" -"-
Mazurek Piotr s Andrzeja	1914.	12.10.44.	Kapl. 9 Zap.P.P.	" -"-
Matyjasik Jan s.Franciszka	1909	12.10.44.	Prob. 8 Dyw.Piech.	" -"-
Miczko Michał		12.10.44.	Kapl. 3 Bryg.Art.	" -"-
Moscinski Marian s.Stanisl.	1912	12.10.44.	Kapl.Bryg.Panc.	" -"-
Mrugacz Jan s.Mikołaja	1915	12.10.44.	Kapl. 1 Armii	" -"-
Pociecha Stefan s.Mariana	1914	13.9.44.	Kapl. 2 Zap.P.P.	" -"-
Puacz Mikołaj s.Ignacego	1909	28.9.44.	Kapl.Szpit.Okr. 2	" -"-
Idzanek Jan s.Józefa ?	1914	12.10.44.	Prob. 9 Dyw. Piech.	" -"-
Rozek Josef s.Jana	1914	10.12.44.	Kapl. 2 Zap.P.Sap.	" -"-
Stanowski Zygfryd Marian s.Ignacego	1901	15.5.45.	Kapl.Of.Szk.Piech.	3" -"-
Spiewak Leon		12.10.44.	Prob. 1 Dyw.Piech.	" -"-
Szczecinski Romuald	1909	6.4.45.	Kapl.Szpit.Rozdz.	68" -"-
Talarek Stanislaw s.Jana	1914	24.10.44.	Kapl. 3 Zap.P.P.	do rezerwy
Wiernusz Stanislaw s.Andrzeja	910	15.5.45.	Kapl.Of.Szk.Panc.	14 Dyw.Piech
Wilkowski Stanislaw s.Stanisl	914	28.11.44.	Kapl. 1 Bryg.Zapor.	" -"-
Wisniewski Wladyslaw s. Jozefa	917	1.11.44.	Kapl. 10 Dyw.Piech.	" -"-
Wojtyło Franciszek s.Stanis.	1905		Kapl. 9 Bryg.Art.	Ppanc -"-
Wysocki Antoni s.Antoniego	1888	28,11.44.	Kapl.Szpit.Wojsk w Przemyslu	" -"-
Zaciegio Wiktor s.Franciszka	1907	12.10.44.	Kapl. 2 Zap.P.Laczn.	" -"-
Wystrychowski Andrzej		12.10.44.	Kapl. Bryg.Kaw.	" -"-
Zarzycki Edward s.Jana	1912	12.10.44.	Prob. 5 Dyw.Piech.	"
Zebracki Wladyslaw s.Jakuba	1903	1.1.45.	Kapl. 4 Zap.P.P.	" -"-
Porucznicy				
Zebrowski Antoni s.Walentego	1910	15.8.44.	Sekr.Gl.Wydz.Duszp.	" -"-
Podporucznicy				
Zajaczkowski Zbigniew s.Walerego	1913	7.8.44.	Pom.Dziekana 2 Armii	-"-

GENERALNY DZIEKAN W.P.

X. St. Warchalowski plk.

CAW 3196/64/52

171 27.III.1946r.

12 41

DYSLOKACJA X.X. KAPELANÓW

O.W. I. WARSZAWA	-	mjr.ks. Andrysiak Ksawery
Garnizon Warszawa	-	kpt.ks. Brugacz Jan
Garnizon Białystok	-	kpt.ks. Bodziak Władysław
Garnizon Modlin	-	kpt.ks. Pawłowski Henryk
Garnizon Olsztyn	-	mjr.ks. Białek Ludwik
Garnizon Otwock	-	mjr.ks. Kapralski Bronisław
O.W. II. MORSKI	-	ppłk.ks. Piotrowski Stanisław
Garnizon Gdańsk-Wrzeszcz	-	kpt.ks. Żebracki Władysław
Garnizon Szczecin	-	mjr.ks. Wytrychowski Andrzej
O.W. III POZNAŃ	-	ppłk .ks. Zebrowski Saturnin
9. Garnizon Poznań	-	mjr.ks. Wilkowski Stanisław
10. Garnizon Skwierzyna (Szwerin)	-	mjr.ks. Sąsiadek Piotr
11. Garnizon Bydgoszcz	-	kpt.ks. Stanowski Zygfryd
12. Garnizon Toruń	-	mjr.ks. Tołpa Jan
13. Garnizon Ostrów Wlkp.	-	kpt.ks. Łabiak Michał
O.W. IV. ŚLĄSK	-	mjr.ks. Nowyk Bronisław
14. Garnizon Katowice	-	mjr.ks. Stańczak [illegible]
15 Garnizon Jelenia Góra	-	mjr.ks. Wiśniewski Władysław
16. Garnizon Opole	-	mjr.ks. Dudek Alojzy
17. Garnizon Kraków	-	mjr.ks. Miszka Roman
18. Garnizon Rzeszów	-	kpt.ks. Wojtyło Franciszek
19. Garnizon Przemyśl	-	kpt.ks. Rożek Józef
O.W. VI ŁÓDŹ	-	ppłk.ks. Ławrynowicz Włodzimierz
20. Garnizon Łódź	-	mjr.ks. Badowski Zygmunt
21. Garnizon Częstochowa	-	mjr.ks. Zawadzki Michał
22. Garnizon Radom	-	mjr.ks. Zabiegło Wiktor
23. Garnizon Kielce	-	mjr.ks Domański Nikodem
O.W. VII. LUBLIN	-	mjr.ks. Świdnicki Józef
24. Garnizon Lublin	-	mjr.ks Świdnicki Józef
25. Garnizon Chełm	-	kpt.ks. Pusacz Mikołaj

CAW 308/164/52

STERSTWO OBRONY NARODOWEJ
...stwo Duszpasterstwa Rz.-K. Nr.

DUSZPASTERSTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ.

2	3	4	5
Stopień wojsk.	Nazwisko, imię i imię ojca	Stanowisko etatowe	Stopień w/g etatu
płk.	Warchałowski Stan.s.Michała	Generalny Dziekan W.P.	płk.-gen.br
mjr.	Pyszkowski Wacław s.Witolda	Z-ca Gen.Dziekana W.P.	mjr.-ppłk.
mjr.	Mazurek Piotr s.Andrzeja	Kier.Kanc.Szef.Duszp.	kapitan
por.	Zajączkowski Zbigniew s.Wal.	Sekretarz Archiwum	porucznik
	DUSZPASTERSTWO O.W.I.		
ppłk.	Pączek Walenty s.Jana	Dziekan O.W.	ppłk.
kpt.	Drugacz Jan s.Mikołaja	Z-ca Dziek.i Kapl.Garn.	major
	DUSZPASTERSTWO O.W.II.		
mjr.	Andrysiak Ksawery s.Stanisł.	Dziekan O.W.	ppłk.
kpt.	Żebracki Władysław s.Jakuba	Z-ca Dziek.Kpl.Garn. Gdańsk	mjr.
	DUSZPASTERSTWO O.W.III.		
	Żebrowski Saturnin s.Walent.	Dziekan O.W.	ppłk.
mjr.	tego Wilkowski Stanisław s.Stani-sława	Z-ca Dziek.i Kapelan Garn.Poznań	major
	DUSZPASTERSTWO O.W.IV.		
ppłk.	Nowyk Bronisław s.Mieczysła-wa	Dziekan O.W.	ppłk.
mjr.	Stańczak Eugeniusz s.Jana	Z-ca Dziekana i Kpl. Garn.Katowice	mjr.
	DUSZPASTERSTWO O.W.V.		
mjr.	Święcicki Walerian s.Stefana	Dziekan O.W.	ppłk.
mjr.	Miszka Roman s.Jana	Z-ca Dziek.i Kapelan Garn.Kraków	major.
	DUSZPASTERSTWO O.W.VI.		
ppłk.	Sawrynowicz Włodzimierz s.An-drzeja	Dziekan O.W.	ppłk.
	v a c a t	Z-ca Dziek.i Kapelan Garn.Łódź	major
	DUSZPASTERSTWO O.W.VII.		
mjr.	Świdnicki Józef s.Władysława	Dziekan O.W.	ppłk.
	DUSZPASTERSTWA GARNIZONÓW T.P.		
D.O.W.I.			
kpt.	Bodziak Władysław s.Francisz-ka	Kapelan Gar.Białystok	kpt.-mjr.
kpt.	Pawłowski Henryk s.Józefa	Kapelan Garn.Modlin	kpt.-mjr.
kpt.	Szemraj Roman s.Walentego	Kapelan Garn.Olsztyn	kpt.-mjr.
mjr.	Kapralski Bronisław s.Włady-sława	Kapelan Garn.Otwock	kpt.-mjr.
mjr.	Ożarowski Ignacy s.Ignacego	Kpl.Szpit.Okr.Nr.I.	kpt.-mjr.

Lp.	Stopień wojsk.	Nazwisko i imię, imię ojca	Stanowisko etatowe	Stopień w/g etatu
O.W. II.				
2.	mjr.	Wystrychowski Andrzej s.Wojciecha	Kapelan Garn.Szczecin	kpt.-mjr.
O.W. II.				
1.	mjr.	Sąsiadek Piotr s.Józefa	Kapl.Garn.Skwierzyna	kpt.mjr.
3.	kpt.	Łabiak Michał s.Mikołaja	Kapl.Garn.Bydgoszcz	kpt.-mjr.
4.	mjr.	Tołpa Jan s.Franciszka	Kapl.Garn.Toruń	kpt.-mjr.
5.	mjr.	Domański Nikodem s.Sylwestra	Kapl.Garn.Ostrów Wlkp.	kapt.-mj
O.W. V.				
2.	mjr.	Wiśniowski Władysław s.Józefa	Kapl.Garn.Jelenia Góra	kpt.mjr.
3.		Dudek Alojzy s.Jana	Kapl.Garn.Opole	kpt.-mjr.
5.		Wojtyło Franciszek s.Stanisława	Kapl.Garn.Rzeszów	kpt.-mjr.
6.	kpt.	Guzowski Bronisław s.Franciszka	Kapl.Garn.Przemyśl	kpt.-mjr.
O.W. VI.				
2.	kpt.	Martusiewicz Wincenty s.Kazimierza	Kapl.Garn.Częstochowa	kpt.-mjr.
3.	mjr.	Zabiegło Wiktor s.Franciszka	Kapelan Garn.Radom	kpt.-mjr.
4.	mjr.	Zawadzki Michał s.Bolesława	Kapelan Garn.Kielce	kpt.-mjr.
O.W. VII.				
1.	kpt.	Puacz Mikołaj s.Ignacego	Kapl.Garn.Chełm	kpt.-mjr.

CAW 3496/61/53

97 43

WYKAZ CMENTARZY WOJSKOWYCH / ETATOWYCH /

1948 r.

O.W. I.

1. Warszawa-Powązki - garnizonowy-stołeczny
2. Białystok - garnizonowy
3. Olsztyn - garnizonowy
4. Modlin - garnizonowy
5. Dęblin - garnizonowy

CENTR. ARCH. WP

O.W.II.

6. Bydgoszcz - garnizonowy
7. Toruń - garnizonowy
8. Szczecin - garnizonowy
9. Chojnice - garnizonowy
10. Inowrocław - garnizonowy
11. Gdańsk-Wrzeszcz - garnizonowy

O.W.III.

12. Poznań - garnizonowy
13. Międzyrzecz - garnizonowy
14. Kalisz - garnizonowy
15. Łódź - garnizonowy

O.W.IV.

16. Wrocław-Krzyki - garnizonowy
17. Katowice - garnizonowy
18. Opole - garnizonowy

O.W.V.

19. Kraków - garnizonowy
20. Rzeszów - garnizonowy
21. Przemyśl - garnizonowy

O.W.VII.

22. Lublin - garnizonowy
23. Częstochowa - garnizonowy
24. Kielce - garnizonowy
25. Zamość - garnizonowy
26. Siedlce - garnizonowy
27. Radom - garnizonowy
28. Chełm - garnizonowy

CAW 40/535

WOJSKO POLSKIE
NACZELNE DOWÓDZTWO

M.p. dnia 26 października 1946 r.

51

CENTR. ARCH. WOJSK.

ROZKAZ ORGANIZACYJNY Nr.0179/Org.

Celem podniesienia porządku na Cmentarzu Wojskowym w Warszawie -

R O Z K A Z U J E :

1. Dowódca Okręgu Wojskowego I do dnia 31 października 1946 r.

s f o r m u j e :

Administrację Cmentarza Wojskowego w Warszawie w/g etatu Nr.44/12 o stanie osobowym 2 wojskowych i 12 kontraktowych.

Sformowaną Administrację Cmentarza Wojskowego w Warszawie podporządkować Komendantowi Miasta St. Warszawy, który ponosi odpowiedzialność za porządek i stan Cmentarza, oraz udziela zezwoleń na chowanie osób wojskowych i cywilnych.

2. Dowódca Okręgu Wojskowego I przedstawi mi do zatwierdzenia w terminie do dnia 1 grudnia 1946 r. przez Szefa Głównego Zarządu Pol.-Wychowawczego, regulamin Administracji Cmentarza Wojskowego w Warszawie.

3. Szef Departamentu Personalnego M.O.N. przydzieli skład osobowy oficerów formowanej Administracji Cmentarza.

4. Trzeci Wiceminister O.K. wyposaży w sprzęt, oraz przyjmie na wszystkie rodzaje zaopatrzenia sformowaną Administrację Cmentarza Wojskowego w Warszawie.

5. Dowódca Okręgu Wojskowego I zameldnje wykonanie Rozkazu przez Oddział Org.-Mobilizacyjny Sztabu Generalnego W.P. do dnia 5 listopada 1946 r.

P. SZTABU GENERALNEGO W.P.

K O R C Z Y C
Gen. Broni

w/z NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO
MINISTER OBRONY NARODOWEJ

/-/ S P Y C H A L S K I
Gen. Dyw.

Za zgodność :
Kierownik Sekcji Ogólnej
Oddz. Org. Mob. Szt. Gen. W. P.
Bochniak
por.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Sekretariat Duszpasterstwa Rz.-K.
Wpłynęło dnia 31.10.46 1946 r.
Nr. 182
Zał. 2

CAW 3497/61/53

Zatwierdzam:
NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO
MINISTER OBRONY NARODOWEJ

MARSZAŁEK ŻYMIERSKI
Marszałek Polski

1 października 1946 r.

Egz. Nr. 5

ETAT Nr. 44/13

ADMINISTRACJI CMENTARZA WOJSKOWEGO W WARSZAWIE

I. SKŁAD OSOBOWY

Oficerów	2
RAZEM :	2
Kontraktowych	12

II. UZBROJENIE

Pistoletów /rewolwerów/	1

---oOo---

287 — V-1946 — 8000 — Druk. MON.

Egz. Nr

E T A T Nr. 44/13

CENTR. ARCH. WOJSK.

ADMINISTRACJA CMENTARZA WOJSKOWEGO W WARSZAWIE

Nazwa stanowiska służbowego i transportowego wyposażenia	STAN OSOBOWY: Stopień wojskowy	Ilość stanowisk: wojskowych	Ilość stanowisk: kontraktowych	Ewidencja specjalności wojskowych	Uposażenie miesięczne lub stawka taryf.	KONIE: wierzchowe	KONIE: artyleryjskie	KONIE: taborowe	Broń osobista, środki transportowe i uzbrojenie
Administrator cmentarza	mjr.	1			1400				P
Ksiądz - kapelan	mjr.	1			1400				
Kasarz	kontr.		1		XI-XII				
Grabarz	kontr.		1		X-XI				
Grabarz	kontr.		6		XI-XII				
Woźnik	kontr.		4		XI-XII				
	RAZEM :	2	12						

SZEF ODDZIAŁU ORG.-MOBILIZACYJNEGO SZTABU GENERALNEGO W.P.

POŁTURZYCKI
gen.dyw.

SZEF SZTABU GENERALNEGO W.P.

KORCZYC
gen.broni

Zax zgodność :

KIEROWNIK SEKCJI WYDAWNICTW I WYDZ.
ODDZ.ORG.-MOBILIZAC.SZTABU GEN.W.P.

KLIMONTOWICZ
mjr.

Wojsko Polskie Naczelne Dowództwo Szt. Gen. Oddz. Org.

Nr 297 — V-1946 — 8000 — Druk. MON

stwo [illegible]
.41/50
7/IV.50r.

11

G e n e r a l n y D z i e k a n a t W.P.

w Warszawie

Dotyczy cmentarza wojskowego w Lesznie Wkp.

amtejsze pismo Nr.758 z dn.6.04.50r.i pismo Poskiego Kościoła
owego w Lesznie Nr.119 z dn.7.03.50r. po zbadaniu i omówieniu
y z czynnikami,wojskowymi, zrządu miejskiego i duchownymi katolic-
na miejscu w Lesznie Wkp. melduję:

1. Cmentarz wojskowy,jako działka/o obszarze 2007m^2/cmentarza cywilnego Rzym-Katolickiego,stanowi całość z nieczynnym już starym cmentarzem katolickim znajdującym się wewnątrz miasta Leszna Wkp przyległym do dziedzińca jednej ze szkół powszechnych.

2. Działka cmentarza wojskowego,na podstawie traktatu wersalskiego z dn.8/VI.1919r.i ustawy sejmowej z dn.14/VII.1920r.została zapisana na własność skarbu Państwa Polskiego dn.7/XI.1921r. i przeznaczona na grzebanie zmarłych żołnierzy wyzn.Rzym-Kat. i członków rodzin wojskowych.Działka owa została poświęcona i włączona w obreb cmentarza katolickiego cywilnego.

3. Przez cały okres niepodległości przed 1939r.działka cmentarza wojskowego służyła,jak i obecnie od 1945r służy w dalszym ciągu do grzebania zmarłych wyłącznie wojskowych,lub członków rodzin wojskowych.

4. Aczkolwiek wypadki śmierci wśród wojskowych i ich rodzin na terenie Leszna dotychczas były rzadkie,mimo to na tym małym cmentarzyku znajduje się kilkadziesiąt mogił wojskowych z przed 1939r. i kilka mogił wojskowych z 1945 i 1946r.porozrzucanych bezładnie po całej działce cmentarnej.Od 1946r. nie było wypadku śmierci wśród wojskowych w garnizonie Leszno.

5. Wydzielenie miejsca na działce wojskowej dla grzebania zmarłych cywilnych wyznawców Kościoła Narodowego wydaje się być niemożliwym ze względów: a. Działka owa została poświęcona i przeznaczona do grzebania zmarłych wojskowych wyzn.Rzym-Kat.Temu celowi służyła i w dalszym ciągu służy.

b. Brak odpowiedniego miejsca na wydzielenie osobnego miejsca, dla grzebania zmarłych cywilnych i to jeszcze innego wyznania.

c. Nigdy na tej działce nie były grzebane zmarłe osoby ~~nie~~ nie mające związku z wojskiem.

d. Działka jest otaczana stałą opieką,jako miejce wiecznego spoczynku wojskowych,przez miejscowe społeczeństwo.

6. Dla orjentacji ubocznie podaję, że w Lesznie (3 km. od miasta) znajduje się międzywyznaniowy cmentarz grzebalny miejski, na którym bez żadnych trudności mogą być grzebani również i zmarli wyznawcy Kościoła Narodowego

Zał. 1. /Zwrot pisma Kościoła Narodowego w Lesznie, skierowanego do D.O.W./

Proboszcz J.W. 2581

Ks. M. Puacz mjr.

Dziekanat rzym.-kat.
D. O. W. Nr. 4
wpłynęło dn. 9 V 1950 r.
Nr. 90
Zał. .....

CAW 40/535

123

48

WOJSKO POLSKIE
Dowództwo Garnizonu
Wrocław
Nr. 195/49
"Vlay" 1949 r.

23.V 1949

Generalny Dziekanat W.P.
W a r s z a w a

drogą służbową przez Dziekanat O.W. IV.

W odpowiedzi na tamtejszen pismo Nr. 1349 z dnia 7.V. 1949.r. w sprawie cmentarzy melduję:

1. Prace do wykonania na działce wojskowej cmentarza miejskiego Wrocław Osobowice w roku 1949 (wałkowanie alejek za-sianie trawników i kwietników, uporządkowanie i uzupełnienie żywopłotu, wystawienie pomnika kaplicy) zostały zatwierdzone na zebraniu Komitetów Garnizonowego i Okręgowego, na którym był obecny Generalny Dziekan W.P. w dniu 9 XI,1948.
2. Projekt pomnika kaplicy zatwierdzony przez Nadzór Budowlany Zarządu Miejskiego i Wojewódzkiego Wydziału Kultury i Sztuki.
3. Na pisma Generalnego Dziekanatu W.P. w sprawie cmentarzy Nr. 325 z dn z dnia 28.I. 49 .r. i Nr. 570 z dnia 25.II. 1949.r. przesłałem do Generalnego Dziekanatu W.P. wyczerpujące pismo Nr. wych.103/49 z dnia 26.III.49 w sprawie cmentarzy Garnizonu Wrocław ze szczególnym uwzględnieniem działki wojskowej na cmentarzu miejskim Wrocław Osobowice. W pismie tym, między innymi życzeniami prosiłem o przyjazd dla udzielenia fachowych rad i wskazówek przy zamierzonych pracach Ks. Mjr. Kaminskiego. Prosiłem równierz na zamierzone prace(vide wyżej pkt.1.) tymże samym pismem o przydział funduszu z Generalnego Dziekanatu W.P,
W sprawozdaniu za kwiecien podałem również w pkcie XI prace do wykonania na cmentarzu.

Reasumując ~~jeszcze raz~~ wszystkie potrzeby na jakie jesteśmy wystawieni proszę jeszcze raz o możliwie szybkie przekazanie 200 000,- złotych do Wydziału Administracji Gospodarczej D.O.W. IV. z przeznaczeniem na prace cmentarne na działce wojskowej cmentarza Osobowice Wrocław, oraz o delegowanie Ks. Mjr. Kaminskiego w celu zorjentowania się na miejscu w konieczności zamierzonych prac i udzielenia fachowych rad i wskazówek. Jednoczesnie melduję, że bez pieniędzy żadnych z wyżej zamierzonych prac rozpocząć nie można.

WOJSKO POLSKIE
Dziekanci wym.-kat.
D. O. W. Nr. 4
wpłynęło dn. 20.05 1949 r.
Nr. 159/49
Zał. —

Proboszcz Garnizonu Wrocław:
Z-ca Dziekana O. W. IV.
Ks. M. Piaoz mjr.

CMO 40/535

WOJSKO POLSKIE
Probostwo Garnizonu
Wrocław
Nr. 103/49
16 " marca 1949 r.

112

Generalny Dziekanat W.P.
drogą służbową przez Dziekanat O.W. IV.
W a r s z a w a

Dotyczy: sprawy cmentarzy.

W odpowiedzi na pismo [redacted] z dnia 25.II. 49.r. Nr. 570 melduję:

I. Na terenie Garnizonu Wrocław są następujące cmentarze:
1. Działka ~~polskich żołnierzy~~ cmentarzy wojennych na cmentarzu cywilnym na Grabiszynie:
a) Działka polskich żołnierzy poległych w 1945.r.
b) -"- radzieckich -"- -"- w 1945.r.
c) -"- francuskich -"- -"- w 1914r.
d) -"- włoskich -"- -"- w 1914.r.
Wszystkie te działki uporządkowane. Jest projekt exhumowania mogił polskich żołnierzy na projektowany cmentarz wojenny na Krzykach.
2. Samodzielny cmentarz wojenny radziecki z 1945 r. na Krzykach uporządkowany.
3. Radziecki cmentarz wojennyz 1945.r. Skowronia Góra ogrodzony ale nie uporządkowany.
4. Mały cmentarzyk radziecki z 1945.r. Kozonów uporządkowany prowizorycznie. Jeszcze nie zdecydowana exhumacja.
5. Radziecki cmentarz wojenny z 1945.r. Karłowice uporządkowany.
6. Działka ~~wojskowa~~ wojskowa polska na cmentarzu cywilnym Osobowice, gdzie grzebie się umierających żołnierzy W.P. Działka częściowo uporządkowana w 1948.r. z inicjatywy Probostwa Garnizonu Wrocław z funduszów D.O.W. IV. kosztem około 100 000 złotych.
7. Luźne groby poległych lub zmarłych żołnierzy W.P. na cmentarzach cywilnych we Wrocławiu łącznie około 100 grobów.
Wydział grobownictwa miejskiego w ramach planu 6 letniego projektuje exhumacje tych poległych na projektowany cmentarz wojenny polski na Krzykach.

II. W sprawie opieki nad cmentarzami nawiązałem kontakt z wydziałami grobownictwa miejskiego i Wojewódzkiego oraz organizacjami: P.C.K. T.P. Z. T. P. P. R. S.P. i Z.M.P.

III. Zamierzenia ustalone na rok 1949.r.
1. Otoczyć wszystkie w/w cmentarze stałą opieką, przez koła młodzieżowe w/w organizacji.
Zebranie międzyorganizacyjne w sprawie przydziału cmentarzy pod opieką odbędzie się w krótkim czasie.

113

2. Stopniowo porządkować cmentarze wymagające tego, z funduszu wydziału grobownictwa miejskiego wojennego i czynnika społecznego.
3. Doprowadzić do całkowitego uporządkowania działkę wojskową na cmentarzu Osobowice, a mianowicie:
   Uwałować alejki, zasiać trawniki i kwietniki, uporządkować i uzupełnić żywopłot, wystawić pomnik ,lub krzyż.

   Koszta prac pokryć z funduszu wojskowego i społecznego.

W związku z tymi pracami proszę o wydelegowanie Ks. Mjr. Kamińskiego do fachowego zaprojektowania prac, oraz o przekazanie przydzielonego funduszu.
Sprawa pilna.

Sekretarz Komitetu Garnizonowego
/-/ A n i s z c z y k kpt.

Proboszcz Garnizonu Wrocław
Z-ca Dziekana O. W. IV.
Ks. M. Puacz mjr.

Zatwierdzam:

Przewodniczący Okręgowego Kom. Kość.:
Dziekan O. W. IV.
Ks. R. Szemraj ppłk.

Członek Okręgowego Kom. Kość:
/-/ B o ż e m s k i kpt.

40/535
Razem 11 str.

WOJSKO POLSKIE
Komendant Garnizonu m. Toruń
Nr. 0297/46.
5 listopada 1946 r.

egz....

50

55

SZEF DUSZPASTERSTWA W. P.

w Warszawie.

W wykonaniu rozkazu Nr. 2 z dnia 1 pazdziernika 1946r. ponizej podaje dotyczace Cmentarza Garnizonowego w Toruniu.

1.

a/	Groby polskie	92 + 4 milicjantow
	" "	50 z niewoli niem. w czasie okup.
b/	" rosyjskie	455
	" angielskie	87
	" francuskie	17
	" wloskie	27
	" serbskie	1

Groby niemieckie zniwelowane przez zolnierzy radzieckich w chwili wejscia do Torunia.

2. Rok zalozenia cm. 1890. Obszar cmentarza - powierzchnia 36000 m^2. Grobow 729.

3. Krotki opis stanu w jakim znajduja sie poszczegolne cmentarze i miejsca pogrzebow:
   a/ Ogrodzenie siatka druciana na slupkach cementowych.
   b/ W stanie dobrym,
   c/ Cmentarze i groby pielegnuje Rej. Zarzad Kwat.-Bud. Torun.1 dozor
   d/ Cmentarze i groby sa w stanie dobrym.

4/ Jakie w przyblizeniu bylyby koszty:
   a/ Reperacja plotow - 150 mb. à 200 zl.= 30,000zl.
   b/ Stawiania ogrodzen-500 mb. slupki à 245,00 zl. = 122,500 zl.
   250 szt. slupkow bet. à 700 zl.=175,000 zl.
   Razem: 297,500 zl.
   c/ Dozorca cmentarza otrzymuje wynagrodzenie miesieczne 5,100 zl.

Wykonano 2 egz.
Egz. Nr. 1 adresat
Egz. Nr. 2 a.a.
Wykonal: ks. Tolpa mjr.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Departament Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło 8.11. 1946 r.
Nr. 1007
Zał.

PROBOSZCZ PARAFII WOJSKOWEJ
GARNIZONU TORUN.
/KS. T O L P A/

CAW 30 0297/1/62

WOJSKO POLSKIE
DEPARTAMENT PERSONALNY

Wch. Nr 21663

Warszawa, dnia 15 listopada 1946 r.

Tajne

Egz. Nr .....

DUSZPASTERSTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

GENERALNY DZIEKAN Ks.PŁK.WARCHAŁOWSKI

Celem wyjaśnienia sprawy Ks.KOŁAKOWSKIEGO Tomasza, p.o. służbowe w Marynarce Wojennej, proszę o powiadomienie Dep.Pers.MON przez kogo i jakim rozkazem został w/w zatwierdzony na stanowisko. Nadmieniam, że Ks.KOŁAKOWSKI Tomasz w etacie Duszpasterstwa MON , jak również w kartotece oficerów zmobilizowanych - nie figuruje.

Wcelu uniknięcia w przyszłości niescisłości w sprawach kierowania księży na stanowiska, proszę wszelkie zmiany, jak również powoływanie do służby czynnej w W.P. przeprowadzać za pośrednictwem Dep.Pers.MON , Wydział I , gdzie prowadzi się księgę etatową Duszpasterstwa MON.

Równocześnie proszę o wydanie polecenia wykonania i przesłania do Dep.Pers.MON :

1/ Obsady personalnej Duszpasterstwa MON w/g etatu 44/9, 44/10, 44/11
2/ i skompletowania akt personalnych wszystkich księży-oficerów, pełniących czynną służbę w W.P.

Teczka akt personalnych winna zawierać zszyte, następujące załączniki:

a. Arkusz ewidencji personalnej, b. Własnoręcznie napisany życiorys, c. Listę skierowań z RKU, d. Deklarację , e. Ostatnią charakterystykę służbową - oraz wszystkie załączniki dotyczące danego księdza-oficera.

Na pierwszej stronie teczki akt personalnych należy uwidocznić stanowisko i Nr.Rozkazu Nacz.D-twa W.P., zatwierdzający na dane stanowisko.

SZEF I WYDZIAŁU DEP.PERS.MON.
ROTNICKI JULIAN
podpułkownik

SZEF DEPARTAMENTU PERSONALNEGO MON
ZAWADZKI STANISŁAW
Gen.Brygady

2 egz.
r.1 dla adres.
r.2 a/a
cr.S/.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Duszpasterstwo Rz.-K.
wpłynęło dn. 20.11.46 1946 r.
Nr. 1064

O POLSKIE
W. Kraków
Org. Mob. i Uzup.
02621/1
IX 1946 r.

CENTR. ARCH. WOJSK.

WOJSKO POLSKIE
Naczelne Dowództwo
Szt. Gen. Oddział Org. Mob.
wpłynęło dn. 13.9. 1946 r.
Nr. 03529/org
Zał. ...

Wyk.wch.Nr.015099/Org.

51

DO
NACZELNEGO DOWÓDZTWA
SZTAB GENERALNY
ODDZIAŁ ORGANIZACYJNO- MOBILIZACYJNY

W a r s z a w a

Cmentarz wojsko- ...y - opieka.

Melduję,że cmentarz wojskowy w Krakowie,nie- posiada ani zarządcy,ani też grabarza,wobec czego funkcje te są wykonywane tylko doraźnie, co odbija się ujemnie na utrzymaniu cmentarza w należytym stanie.

Na cmentarzu znajduje się budynek mieszkalny oraz duża kaplica cmentarna.Brak służby cmentarnej powoduje niszczenie nieruchomości przez niepowołane elementy, a stan grobów żołnierskich pozostawia również wiele do życzenia.

Reasumując przytoczone motywy proszę,o powiększenie etatu Duszpasterstwa O.M. Nr.44/10 a to : o 1 zarządcę kontraktowego,1 grabarza kontr.oraz 1 organistę - kościelnego.

Ponadto proponuję podporządkować cmentarz wojskowy wraz z obsługą Duszpasterstwu O.M.5 .

w/z SZEF WYDZ.I SZTABU

BUTYLER
ppłk.

w/z SZEF SZTABU O.M.NR.5

PUTRALENT
płk.

Otrzymano 2 egzemp.
Nr.1 adresatowi
Nr.2 do akt

/.../ Sępeida kpt.
O.O.10/10
M.M.2717-...

CAW 3497/61/53

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło dn. 10.7 1947 r.
Nr. 0255
Zał.

Egz.Nr. 20

ROZKAZ ORGANIZACYJNY Nr. 0163/Org.

W celu uregulowania i zapewnienia racjonalnej opieki duszpasterskiej żołnierzom wyznania rzym.-katolickiego oraz celem zespolenia i bezpośredniego podporządkowania Instytucji Służby Duszpasterstwa Dowódcom Okręgów Wojskowych, Dowódcy Marynarki Wojennej i Dowódcom Dywizji Piechoty z równoczesnym uaktualnieniem odnośnych etatów =

R O Z K A Z U J E :

1. Ks.Dziekan Generalny Duszpasterstwa M.O.N. do dnia 15 lipca 1947 r.

A. - p r z e n i e s i e :

Z podporządkowaniem Ministrowi Obrony Narodowej :

a) Duszpasterstwo M.O.N. - istniejące w/g etatu Nr. 44/9 - na etat Nr. 44/17 Duszpasterstwa M.O.N., o stanie osobowym 6 wojskowych i 2 kontraktowych.

Z podporządkowaniem Dowódcy Okręgu Wojskowego II, przez Dziekana O.W.

b) Duszpasterstwo Garnizonu W.P. w TORUNIU - istniejące w/g etatu Nr. 44/11 - na etat Nr. 44/18 Duszpasterstwa Garnizonu, o stanie osobowym 2 wojskowych.

B. - s f o r m u j e :

Z podporządkowaniem Ks.Dziekanowi Generalnemu Duszpasterstwa M.O.N.:

a) Wydział Charytatywny Duszpasterstwa M.O.N. w ŁODZI, w/ etatu Nr. 44/19 o stanie osobowym 2 wojskowych i 1 kontraktowy.

Szef Wydziału Charytatywnego jednocześnie jest proboszczem Garnizonu w ŁODZI.

Z podporządkowaniem Dowódcy Okręgu Wojskowego I, przez Dziekana O.W:

b) Duszpasterstwo Garnizonu w DEMBLINIE - w/g etatu Nr. 44/18 Duszpasterstwa Garnizonu, o stanie osobowym 2 wojskowych.

C. - r o z f o r m u j e :

a) Duszpasterstwo Okręgu Wojskowego I, II, III, IV, V - istniejące w/g etatu Nr. 44/10 - I-ej kat. i Duszpasterstwo Okręgu Wojskowego VII, istniejące w/g etatu Nr. 44/10 - II-ej kat.

b) Duszpasterstwa Garnizonowe w BIAŁYMSTOKU, OLSZTYNIE, SZCZECINIE, SKWIERZYNIE, ŁODZI, MODLINIE, OSTROWIE WIELKOPOLSKIM, OPOLU, JELENIEJ GÓRZE, RZESZOWIE, PRZEMYŚLU CZĘSTOCHOWIE, RADOMIU, KIELCACH, CHEŁMIE i OTWOCKU - istniejące w/g etatu Nr. 44/11 - Duszpasterstwa Garnizonu W.P.

c) Administrację Cmentarza Wojskowego w WARSZAWIE istniejącą w/g etatu Nr. 44/13.

2. Dla większego zespolenia i bezpośredniego podporządkowania służbowego poszczególnych duszpasterzy wyznania rzym.-kat. Dowódcom Okręgów Wojskowych, Dowódcy Marynarki Wojennej i Dowódcom Dywizji Piechoty Dowódcom Okręgów Wojskowych I, II, III, IV, V i VII i Dowódca Marynarki Wojennej

=/=

a) Do etatu Nr. 1/158 - Dowództwa Okręgu Wojskowego kat. "A" - Duszpasterstwo O.W. i Administrację Cmentarza Wojskowego na Powązkach w WARSZAWIE - w/g załączonego Wykazu Zmian Nr.1 pkt. 1.

b) Do etatu Nr. 1/159 - Dowództwa Okręgu Wojskowego kat. - Duszpasterstwa O.W. - w/g załączonego Wykazu Zmian Nr. 1. pkt. 2.

c) Do etatu Nr. 35/66 - Dowództwa Marynarki Wojennej - Duszpasterstwo Marynarki Wojennej - w/g załączonego Wykazu Zmian Nr. 1. pkt. 5.

d) Do etatów Nr.Nr. 2/30, 2/60, i 2/70 - Dywizji Piechoty kat. "A", "B" i "C" - Duszpasterstwo Dywizji - w/g załączonego Wykazu Zmian Nr.1. pkt. 3, 4.

3. Zakres pracy i kompetencji poszczególnych Instytucji Służby Duszpasterskiej określony w Załączniku Nr. 2.

4. Stan osobowy, rozformowanych Duszpasterstw Okręgów Wojskowych i Garnizonowych, istniejących dotychczas w/g etatów Nr.Nr. 44/10, I i II kat. i 44/11, wykorzystać na uzupełnienie Duszpasterstw Okręgów Wojskowych włączonych do etatów D.O.W., Duszpasterstw włączonych do etatów Dywizji Piechoty i nowosformowanych Instytucji Służby Duszpastertwa.
Nadwyżki stanu osobowego i środków transportowych powstałe na skutek reorganizacji Instytucji Duszpasterstwa - s k i e r o w a ć

a) oficerów - w/g decyzji Szefa Departamentu Personalnego M.O.N.

b) szeregowych - w/g decyzji Drugiego Wiceministra O.N.

c) środków transportowych - w/g decyzji Trzeciego Wiceministra O.N.

5. Trzeci Wiceminister O.N. przyjmie na wszystkie rodzaje zaopatrzenia przeniesione na nowe etaty i sformowane Instytucje Duszpasterstw, oraz skreśli rozformowane niniejszym Rozkazem Instytucje Duszpasterstw z nakazanym dniem ich rozformowania.

6. W związku z niniejszym Rozkazem - unieważniam:

a) Rozkaz Organizacyjny Nr. 0310/Org. z dnia 5 listopada 1945 r. wraz z załączonym Wykazem Nr. 1.

b) Etaty Nr. 44/9 - Duszpasterstwa M.O.N.

c) Etaty Nr.Nr. 44/10 - I-ej kat. i 44/10 - II-ej kat. - Duszpasterstwa Okręgu Wojskowego.

d) Etat Nr. 44/11 - Duszpasterstwa Garnizonowego W.P.

e) Etat Nr. 44/13 - Administracji Cmentarza Wojskowego w WARSZAWIE.

7. Ksiądz Dziekan Generalny Duszpasterstwa M.O.N., Dowódcy Okręgów Wojskowych I, II, III, IV, V i VII oraz Dowódca Marynarki Wojennej zameldują wykonanie Rozkazu przez Oddział Org.-Mobilizacyjny Sztabu Generalnego do dnia 25 lipca 1947 r.

ZAŁĄCZNIKÓW: 2 - Nr. 1 i 2.

SZEF SZTABU GENERALNEGO
/-/ POZERSKI
Gen.Dyw.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
/-/ MICHAŁ ŻYMIERSKI
Marszałek Polski

Kierownik Sekcji Ogólnej
Oddz. Org. Mob. Szt. Gen. W. P.
Za zgodność:
Smolarczyk

WOJSK. ARCH.

-5-171.
Episkopatu

231

W Y K A Z K S I E Ż Y K A P E L A N Ó W

Stopień	Nazwisko i imię	Przynależność	Uwagi
	Szefostwo Duszpasterstwa W.P.		
płk.	WARCHAŁOWSKI Stanisław	Diecezja Przemyska	
płk.	PYSZKOWSKI Wacław	" Gnieźnieńska	
mjr.	MAZUREK Piotr	Diecezja Lubelska	
mjr.	WILKOWSKI Stanisław	" Warszawska	
	Okręg Wojskowy Nr.I.		
płk.	PACZEK Walenty	Diecezja Przemyska	
mjr.	MRUGACZ Jan	OO.Karmelici	
kpt.	KŁOSOWICZ Wiktor	Diecezja Łódzka	
kpt.	NOWAK Józef	Diecezja ~~Łódzka~~ Kielecka	
mjr.	RUTKOWSKI Antoni	Diecezja Warszawska	
	Okręg Wojskowy Nr.II.		
mjr.	ANDRYSIAK Ksawery	Diecezja Pińska	
ppłk.	TOŁPA Jan	Diecezja Sandomierska	
mjr.	WYSTRYCHOWSKI Andrzej	OO.Benedyktyni	
mjr.	ŻEBRACKI Władysław	Diecezja ~~Kielecka~~ Łomżyńska	
	Okręg Wojskowy Nr.III.		
płk.	ŻEBROWSKI Saturnin	Diecezja Lwowska	
mjr.	ZABIEGŁO Wiktor	Diecezja Łucka	
kpt.	GUZOWSKI Bronisław	Diecezja Przemyska	
	Okręg Wojskowy Nr.IV.		
mjr.	SZEMRAJ Roman	Diecezja Sandomierska	
mjr.	DUDEK Alojzy	Zgrom.OO.Mis.Zagranicz.	
mjr.	DOMAŃSKI Nikodem	Diecezja Łucka	
	Okręg Wojskowy Nr.V.		
ppłk.	MISZKA Roman	Diecezja Krakowska	
mjr.	WERYŃSKI Henryk	Diecezja ~~Krakowska~~ Tarnowska	
mjr.	WOJTYŁO Franciszek	Diecezja Przemyska	
kpt.	BUKOWY Władysław	OO.Franciszkanie	
	Okręg Wojskowy Nr.VII.		
ppłk.	ŚWIDNICKI Józef	Diecezja Przemyska	
mjr.	KAPRALSKI Bronisław	Diecezja ~~Pińska~~ Pińska	
kpt.	PUACZ Mikołaj	Diecezja Lubelska	
kpt.	STAŃOWSKI Zygfryd	Diecezja Warszawska	
kpt.	KALETA Antoni	Diecezja Kielceka	
płk.	ŁAWRYNOWICZ Włodzimierz	Diecezja Łucka	

-Kapelani K.B.W.-

L.p.	Stopień	Nazwisko i imię	Przynależność
30.	ks.mjr.	ZAWADZKI Michał	Diecezja Podlaska
31.	ks.~~mjr~~ kpt.	GOSZYC Maksymilian	Diecezja Katowicka
32.	ks.~~kpt~~ mjr.	KOWALSKI Joachim	OO.Oblaci
33.	ks.mjr.	WIERNUSZ Stanisław	OO.Jezuici
34.	ks.mjr.	KAŁUŻA Stanisław	OO.Franciszkanie
35.	ks.mjr.	KULEJ Piotr	OO.Zmartwychwstańcy
36.	ks.mjr.	WĘGRZYN Józef	OO.Karmelici
37.	ks.kpt.	ŁABIAK Michał	OO.Reformaci
38.	ks.kpt.	MARTUSIEWICZ Wincenty	Diecezja Sandomierska

CAW 181535

TAJNE!

Egz. Nr 14 x 7 / 15 54

E T A T Nr 44/18

PROBOSTWA GARNIZONU

Nazwa stanowiska materialowego i transportowego wyposażenia	STAN OSOBOWY: Stopień wojskowy	Ilość stanowisk: wojskowych	Ilość stanowisk: kontraktowych	Ewidencja specjalności wojskowych	Uposażenie miesięczne lub stawka taryf.	KONIE: wierzchowe	KONIE: artyleryjskie	KONIE: taborowe	Broń osobista, środki transportowe i uzbrojenie
Ks.Proboszcz Garnizonu	kpt.-mjr	1			6000	Robiłem			
Pisarz-ministrant....	kapral	1		121					
	RAZEM:	2							

UWAGA: Przydział Administracyjno-Gospodarczy Probostwa Garnizonu - w/g zarządzeń Dowodcy O.W. - środki transportowe zabezpiecza Komenda Miasta.

W/z SZEF ODDZIAŁU ORG.-MOBILIZACYJNEGO SZTABU GENERALNEGO

/-/ OKULICZ-KOZARYN
Płk.dypl.

W/Z SZEF SZTABU GENERALNEGO

/-/ P O L E T U R Z Y C K I
Gen.Dyw.

Zgodność:

Kier. Sekcji Wydawn.
IV Odd. Org. Szt. Gen.
Bobiński, mjr.

Dodatkowo odbito w 2 egz.
==========
-Dla DOW IV.
-Dla Prob.Garn.-Poznań
9.6.1949.
TB.

CENT. ARCH. WOJSK. (W)
SZTAB GENERALNY ODDZIAŁ I
33/535

Egz.Nr. 17

18

16

55

TABELA NALEŻNOSCI

do etatu Nr. 44/18 - PROBOSTWA GARNIZONU

Nazwa przedmiotu	Ilość	Uwagi
1. UZBROJENIE		
nie przewidziane		
2. SPRZET INŻYNIERYJNO - SAPERSKI		
nie przewidziany		
3. SPRZET ŁACZNOSCI		
nie przewidziany		
4. SPRZET CHEMICZNY		
nie przewidziany		
5. SPRZET POLITYCZNO-WYCHOWAWCZY		
nie przewidziany		
6. SPRZET TABOROWO-GOSPODARCZY		

I. NAKRYCIA STOŁOWE	Do użytku indyw.! szer.! pdf.!	ofic.	do ogóln. użytku	Czas zużycia
Talerze płytkie fajans.i porcelan.	-	1	-	2 lata
" " emalowane	1	-	-	3 lata
" głębokie fajans. i porcelan.	-	1	-	2 lata
" deserowe " " "	-	1	-	2 lata
Łyżki stołowe aluminiowe	1	1	-	2 lata
Łyżeczki do herbaty	1	1	-	3 lata
Kubki emaliowane	1	-	-	4 lata
" fajans.lub porcelanowe	-	1	-	2 lata
Podstawki fajans.lub porcelanowe	-	1	-	3 lata
Nóż stołowy	1	1	-	5 lat
Widelec stołowy	1	1	-	5 lat

SZEF DEPARTAMENTU ŻYWN.-MUND MON.

/ - / WODNAR, płk.

L.p.	Nazwa przedmiotu	Ilość	Uwa

7. WYŻYWIENIE

Według norm ustalonych w przepisach MON "Należności żywnościowe w czasie pokoju Int. 12/47 z dnia 21.2.1947 r."

8. SPRZĘT SANITARNY

nie przewidziany

9. SPRZĘT WETERYNARYJNY

nie przewidziany

10. SPRZĘT SAMOCHODOWY

nie przewidziany

11. NALEŻNOŚCI INWENTARZA I SPRZĘTU MATERIAŁÓW PĘDNYCH

nie przewidziane

SZEF I WYDZIAŁU ODDZ.ORG.-MOB. SZTABU GENERALNEGO

R A D Z I W I Ł O W, płk.

SZEF ODDZIAŁU ORG.-MOBILIZA SZTABU GENERALNEGO

P O Ł T U R Z Y C K I, ge

Dodatkowo odbito w 2 egz.

Wg. rozdzielnika
Dnia 8.VI.1949 r.
W. O. -

Za zgodność:

Kier. Sekcji Wydawn.
Org. Szt. Gen.
Bobiński, por.

CAW 33/535

Tajne.

Egz.Nr.16..

56

Z E S T A W I E N I E

stanowisk i specjalności wojskowych do etatu Nr 44/21

Generalnego Dziekanatu W.P.

Wyszczególnienie stanowisk	Stopień wojskowy	Ilość stanowisk	Nr.Nr.spec. wojsk.	Uwagi
1. OFICEROWIE				
a/ Duszpasterstwo				
Ks.Generalny Dziekan W.P.	gen.bryg.	1	321	
I-szy zastępca ks. Generalnego Dziekana ..	pułkownik	1	321	
II-gi z-ca ks.Generalnego Dziekana. Dziekan K.B.W.	pułkownik	1	321	
Ks.notariusz Generalnego Dziekanatu W.P.	ppułkownik	1	321	
Ks."Redaktor Czasopisma kapelan wojskowy"	ppułkownik	1	321	
Ks.kapelan honorowy	ppłk.-płk.	3	321	
Szef wydziału charytatywnego	pułkownik	1	321	
	RAZEM:	9		
	RAZEM OFICERÓW:	9		

Z e s t a w i e n i e

specjalności oficerskich z rozbiciem na stopnie wojskowe

Specjaln. wojsk.	Ilość oficerów wg stopni wojsk.				Razem
	mjr.	ppłk.	płk.	gen.bryg.	
321	-	5	3	1	9

2. PODOFICEROWIE			
a/ Służba Adm.-Gosp.			
1. Pisarz-ministrant	plutonowy	1	121
2. Pisarz	plutonowy	1	121
	RAZEM:	2	
	RAZEM PODOFICERÓW:	2	

L.P.	Wyszczególnienie stanowisk	Stopień wojskowy	Ilość stanowisk	Nr.Nr.spec. wojsk.

Z e s t a w i e n i e

specjalności podoficerskich

Nr.Nr.specjalności wojsk.	121	Razem
Ilość podoficerów	2	2

3. SZEREGOWCY

1. G o n i e c	szereg.	1	1
	RAZEM:	1	

Z e s t a w i e n i e

specjalności szeregowców

Nr.Nr.specjalności wojsk.	1	Razem
Ilość szeregowców	1	1

OGÓŁEM WOJSKOWYCH: 12

SZEF WYDZ.II ODDZ.I SZTABU GEN.

BARBASIEWICZ , płk.

Odbito w 16 egz.

wg rozdzielnika

Wyk.:Janicki,kpt.
27.VI.1949 r.
J.U. - 02619 -

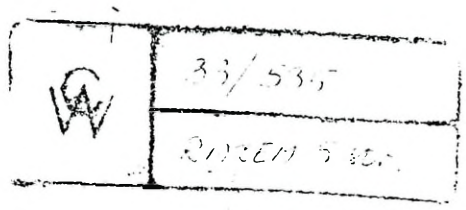

WZ 1-OE

TAJNE PO WYPEŁNIENIU

Egz. Nr 2

Meldunek o stanie bojowym

na dzień 1.IV 1956 r.

Generalny Dyrektorat Wojska Polskiego Nr etatu 44/22

(nazwa jednostki)

Zarząd VI Szkoleń Specjalnych

adresat

Treść			Nr	Stan Etatowy	Stan ewidencyjny z poprzedn. m-ca	Stan ewidencyjny obecny	Uwagi dotyczące różnic pomiędzy stanem z poprzedniego m-ca a obecnym
Generałów			3	1			
starszych			4	12	2	2	
młodszych			5	1	3	3	
Suchaczy			6	—	—	—	
Razem			7				
Nadterminowych			8	13	5	5	
służby zasadniczej	Razem		9				
	w tym rocznika	I					
		II					
		III					
Razem			10				
Kursantów			11				
Podchorążych			12				
Ochotników	Razem		13				
	w tym rocznika	I					
		II					
		III					
Ogółem wojskowych			14	14	5	5	
Kadrowych (z kolumny 13 kursanci) szkolących się w etat. stanowiskach podof.	Razem		15				
	w tym rocznika	I					
		II					
		III					
Kontraktowych	z kredytów osobowych		16				
	z kredytów rzeczowych						
W tym:	Razem		17	3	2	2	
	wierzchowych						
	artyleryjskich						
	taborowych						
Osobowych różnych			18				
Osobowo-terenowych			19				
Ciągników			20				
Ciężarowych szosowych			21				
Ciężarowych terenowych			22				
Specjalnych			23				
Przyczep			24				
Traktorów	gąsienicowych		25				
	kołowych		26				
Motocykli			27				
Lekkich			28				
Średnich			29				
Specjal. i ciągników czołgow.			30				

Zakł. 1. Druk. Wyd. MON w Łodzi. Zam. 733 z 30.09.52 Druk ukończ. 1.09.52 CW-2449

1033/64/8

Treść			Nr	Stan Etatowy	Stan ewidencyjny z poprzedn. m-ca	Stan ewidencyjny obecny	Uwagi dotyczące różnic pomię stanem z poprzedniego m-ca a obecnym
Samochodów panc. lekkich			31				
Transportowców pancernych			32				
Dział pancernych	76 mm		33				
	85 mm						
	100 mm						
	122 mm						
	152 mm						
Karabinów i karabinków			34				
Pistoletów maszynowych			35				
Karabinów maszynowych	ręcznych		36				
	ciężkich		37				
	p/lotniczych		38				
Rusznic p/pancernych			39				
			40				
Działa Armat	45 mm		41				
	57 mm		42				
	76 mm P. A.		43				
	76 mm D. A.		44				
	100 mm		45				
	122 mm		46				
	130 mm		47				
	152 mm haubico-armat		48				
	Haubice 122 mm		49				
			50				
P/lot	37 mm		51				
	85 mm		52				
			53				
Moździerzy	82 mm		54				
	120 mm		55				
			56				
Miotaczy ognia	lekkich		57				
	ciężkich		58				
Radiostacji	małej mocy		59				
	średniej mocy		60				
	dużej mocy		61				
	ultra krótkie		62				
	radar		63				
Kuchni			64				
Wozów			65				
			66				

TR. ARCH. WOJ. 1953

Dnia 9 kwietnia 1956 r.

Wykonano w 2 egz.

Egz Nr 1 - adresatowi

Egz. Nr 2 - a/a

Sporządził ..... Kaut jun.

pieczęć

(podpis dowódcy)

1033/64/31

58

Generalny Dziekanat W.P

1-OE Nr 04

„5" 04 1958 r.

TAJNE PO WYPEŁNIENIU

Egz. Nr 2

Meldunek o stanie bojowym

na dzień 3 01 1958 r.

Generalny Dziekanat WP — Nr etatu 44/22

(nazwa jednostki)

Zarząd VI Sztabu Generalnego

Treść			Nr	Stan Etatowy	Stan ewidencyjny z poprzedn. m-ca	Stan ewidencyjny obecny	Uwagi dotyczące różnic pomiędzy stanem z poprzedniego m-ca a obecnym
Generałów			3	1			1) Przeniesiono służbowo ze stanowiska Proboszcza Garnizonu Żary – na stanowisko Kapelana Generalnego Dziek. WP ks. kpt. Samsonowicz Józefa w/g rozk. MON nr. 050 z dn. 31 01 58 r.
Starszych			4	12	2	1	
Młodszych			5	1	3	4	
Duchowny			6				
Razem			7	13	5	5	
Nadterminowych			8				
Oficerów służby zasadniczej	Razem		9				2.) Przeniesiony służbowo ze stanowiska Kapelana Generalnego Dziekanatu WP na stanowisko Proboszcza Garnizonu Żary – ks. mjr. Gałęza Jan w/g rozk. MON nr 050 z dn 31 01 1958 r.
	w tym rocznika	I					
		II					
		III					
Razem			10				
Kursantów			11				
Podchorążych			12				
Szeregowców	Razem		13				
	w tym rocznika	I					
		II					
		III					
Ogółem wojskowych			14	14	5	5	
Szeregowców (kobiety 13 pkt.) szkolących się w etat. stanowiskach etatowych na stanowiskach podof.	Razem		15				
	w tym rocznika	I					
		II					
		III					
Kontraktowych	z kredytów osobowych		16	2	2	2	
	z kredytów rzeczowych						
Razem			17				
wierzchowych							
artyleryjskich							
taborowych							
Osobowych różnych			18				
Osobowo-terenowych			19				
Ciągników			20				
Ciężarowych szosowych			21				
Ciężarowych terenowych			22				
Specjalnych			23				
Przyczep			24				
Motorów	gąsienicowych		25				
	kołowych		26				
Motocykli			27				
Ciężkich			28				
Średnich			29				
Specjal. i ciągników czołgow.			30				

Treść			Nr	Stan Etatowy	Stan ewidencyjny z poprzedn. m-ca	Stan ewidencyjny obecny	Uwagi dotyczące różnic pomiędzy stanem z poprzedniego m-ca a obecnym
Samochodów panc. lekkich			31				
Transportowców pancernych			32				
Dział pancernych	76 mm		33				
	85 mm						
	100 mm						
	122 mm						
	152 mm						
Karabinów i karabinków			34				
Pistoletów maszynowych			35				
Karabinów maszynowych	ręcznych		36				
	ciężkich		37				
	p/lotniczych		38				
Rusznic p/pancernych			39				
			40				
Działa Armat	45 mm		41				
	57 mm		42				
	76 mm P. A.		43				
	76 mm D. A.		44				
	100 mm		45				
	122 mm		46				
	130 mm		47				
	152 mm haubic-armat		48				
Haubice 122 mm			49				
			50				
P/lot	37 mm		51				
	85 mm		52				
			53				
Moździerzy	82 mm		54				
	120 mm		55				
			56				
Miotaczy ognia	lekkich		57				
	ciężkich		58				
Radiostacji	małej mocy		59				
	średniej mocy		60				
	dużej mocy		61				
	ultra krótkie		62				
	radar		63				
Kuchni			64				
Wozów			65				
			66				

Data 5 04 1958 r.

Wykonano w 2 egz.

Egz Nr 1 - adresatowi

Egz. Nr 2 - a/o

Sporządził kpt Nowrot

Generalny Dziekanat W.P.

(podpis dowódcy)

59

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
SZTAB GENERALNY

Na Nr Wch.

Nr. 0272/

Warszawa, dn. 19 07 1958 r.

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 21 07 1958 r.
Nr 021
Zał. —/—

Tajne
Egz.Nr 11.

GENERALNY DZIEKAN WP.

Warszawa

Likwidacji nieobsadzonych stanowisk etat.

Realizacja Uchwały Rządu PRL w sprawie dalszej, częściowej redukcji Sił Zbrojnych PRL w 1958 r. stwarza konieczność dokonania również pewnego zmniejszenia instytucji centralnych MON.

W związku z powyższym proszę o przedstawienie mi przez Zarząd Organizacyjny Sztabu Generalnego w terminie do dnia "31." 07 1958 r. Waszych wniosków w sprawie likwidacji nieobsadzonych stanowisk etatowych. Wnioski te obejmować winny likwidację w zasadzie wszystkich wolnych stanowisk, które nie były obsadzone w okresie od 1.01.1958 r. do chwili obecnej.

SZEF SZTABU GENERALNEGO

Gen.Broni Jerzy BORDZIŁOWSKI
Wiceminister Obrony Narodowej

CAW 1033/64/31

Gen. CW-20818 - Zam. 458/j z dnia 6. X. 1955 11. X. 1955

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

22 grudnia — № 124. — Rok 1926.

TREŚĆ:

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

Poz.: 714—i Ministra Spraw Wojskowych, oraz Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 listopada 1926 r. w sprawie organizacji kościelnej duchowieństwa wojskowego 1452

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz.: 715—Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 listopada 1926 r. w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych 1456

716—Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 30 listopada 1926 r. w sprawie uzupełnienia artykułu 15 rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej 1457

717—Pracy i Opieki Społecznej z dnia 6 grudnia 1926 r. w sprawie najwyższej normy zarobku robotnika, stanowiącej podstawę do obliczenia wkładek na rzecz funduszu bezrobocia . . . 1457

718—Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu z dnia 17 grudnia 1926 r. o dietach dziennych dla członków komisyj rozjemczych, powołanych,—w myśl ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami i pracownikami rolnymi,—na obszarze Spisza i Orawy, należącym do Rzeczypospolitej Polskiej 1458

719—Spraw Wojskowych z dnia 3 grudnia 1926 r. w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, dotyczące zmiany załącznika № 3 do § 326 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych i innych Ministrów do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej. 1458

720—Skarbu z dnia 9 grudnia 1926 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie uzupełnienia rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 6 sierpnia 1926 r. wydanego w celu wykonania ustawy z dnia 25 marca 1926 r. o uiszczaniu podatków bezpośrednich i niektórych opłat skarbowych w naturze zbożem i węglem 1464

721—Sprawiedliwości z dnia 7 grudnia 1926 r. w sprawie zwinięcia sądu pokoju w sądzie powiatowym w Chełmży 1466

722—Sprawiedliwości z dnia 9 grudnia 1926 r. w sprawie zwinięcia sądów pokoju w sądach powiatowych w Lesznie, Nakle, Wolsztynie i Żninie 1466

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

Poz.: 723—z dnia 30 listopada 1926 r. w sprawie rozciągnięcia na terytorjum Wolnego Miasta Gdańska Traktatu handlowego i nawigacyjnego pomiędzy Polską a Królestwem Wielkiej Brytanji i Irlandji, podpisanego w Warszawie dnia 26 listopada 1923 r. 1465

OBWIESZCZENIE MINISTRA

Poz.: 724—Komunikacji z dnia 14 grudnia 1926 r. w sprawie sprostowania błędu w rozporządzeniu Ministra Komunikacji z dnia 23 października 1926 r. w sprawie zmian w przepisach o budowie i ruchu na kolejach żelaznych 1466

Archiwum
Akt Nowych

714.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów i Ministra Spraw Wojskowych, oraz Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 listopada 1926 r.

w sprawie organizacji kościelnej duchowieństwa wojskowego.

Na podstawie art. VII Konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską, sporządzonego w Rzymie dnia 10 lutego 1925 r. i ratyfikowanego w Warszawie dnia 30 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. № 72, poz. 501) i art. 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1925 r. o zatwierdzeniu układu ze Stolicą Apostolską, określającego stosunek Państwa do Kościoła Rzymsko-Katolickiego (Dz. U. R. P. № 47, poz. 324) oraz mając na uwadze Dekret Nuncjusza Apostolskiego w Polsce z dnia 27 lutego 1926 r. zarządza się co następuje:

§ 1. W wykonaniu art. VII Konkordatu wprowadza się organizację kościelną duchowieństwa wojskowego na zasadach, ustalonych w załączonym statucie i wedle nadanej tym statutem duchowieństwu wojskowemu w Polsce jurysdykcji kościelnej.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *K. Bartel*

STATUT

Duszpasterstwa Wojskowego w Wojsku Polskiem, zatwierdzony przez Stolicę Apostolską dekretem Nuncjusza Apostolskiego w Polsce dnia 27 lutego 1926 r.

1-o. Zasady ogólne.

1.

Na czele duszpasterstwa Wojska lądowego i morskiego Rzeczypospolitej Polskiej w odniesieniu do katolików stoi Biskup Polowy.

2.

Wykonanie zarządzeń Biskupa Polowego w myśl przepisów Prawa Kanonicznego i rozkazów Ministra Spraw Wojskowych należy do Kurji Biskupiej.

3.

Sąd Biskupa Polowego znajduje się przy Kurji Biskupiej.

4.

Sąd Metropolitalny Warszawski stanowi drugą instancję dla spraw sądzonych w Sądzie Biskupa Polowego.

5.

Biskupowi Polowemu służy prawo mianowania Wikarjuszy Jeneralnych.

6.

W okręgach wojskowych Rzeczypospolitej na czele duszpasterstwa wojskowego stoją Dziekani, wyznaczeni przez Biskupa Polowego.

7.

Czynności Dziekanów okręgowych określa Biskup Polowy.

STATUTA

Curam spiritualem militum Exercitus Poloni spectantia, approbata a S. Sede Apostolica decreto Nuncii Apostolici Poloniae de die 27 februarii a. D. 1926.

1-o. Principia generalia.

1.

Curae spirituali Exercitus terrae et maris Reipublicae Polonae, quantum ad catholicos attinet, Episcopus Castrensis praeest.

2.

Executio mandatorum Episcopi Castrensis, juxta praescripta Juris Canonici et decreta Ministri Rerum Militarium, ad eiusdem Curiam pertinet.

3.

Tribunal Episcopi Castrensis in ejus Curia residet.

4.

Tribunal Metropolitanum Varsaviense constituit secundam instantiam pro causis judicatis in tribunali Episcopi Castrensis.

5.

Episcopo Castrensi jus est Vicarios Generales nominandi.

6.

In districtibus militaribus Reipublicae curae spirituali militum praesunt Decani, ab Episcopo Castrensi destinati.

7.

Functiones Decanorum districtuum definiuntur ab Episcopo Castrensi.

8.

Pod względem duszpasterstwa wojskowego cały obszar Rzeczypospolitej podzielony zostaje przez Biskupa Polowego na parafje wojskowe, na czele których stoją kapelani wojskowi, posiadający w stosunku do podległych osób jurysdykcję proboszczowską w myśl art. VII Konkordatu między Stolicą Św. i Rzecząpospolitą Polską zawartego.

9.

Parafja wojskowa obejmuje osoby, należące do oddziałów, zakładów i „formacyj" wojskowych, oraz te wszystkie, które zostały powierzone opiece duchownej odnośnego kapelana wojskowego, a mianowicie:

1) wszystkich szeregowych wojska zarówno lądowego jak i morskiego, a to:
   a) szeregowych wojska stałego z chwilą zaliczenia w stan wyżywienia;
   b) nadterminowych;
   c) podoficerów;
   d) rzemieślników wojskowych w zamkniętych obozach warownych oraz orkiestrantów;
2) wszystkich oficerów wojska zarówno lądowego jak i marynarki wojennej:
   a) zawodowych;
   b) należących do rezerwy armji, ponownie do służby czynnej powołanych;
3) duchownych wojskowych:
   a) zawodowych;
   b) rezerwowych, ponownie do służby czynnej powołanych;
4) uczni—wychowanków:
   a) szkół wojskowych;
   b) szkół, mających za cel przygotowanie chłopców do zawodu wojskowego;
   c) ochron wojskowych w zamkniętych obozach warownych;
   d) uczni—orkiestrantów;
5) wszystkich powołanych pod broń z okazji mobilizacji całego Narodu dla obrony Rzeczypospolitej;
6) inwalidów wojennych, emerytów wojskowych, weteranów „powstań", którzy znajdują się w szpitalach wojskowych;
7) emerytów wojskowych, powołanych ponownie do służby czynnej;
8) mężczyzn i kobiety, pełniących obowiązki w szpitalach i zakładach sanitarnych i tamże zamieszkujących;
9) jeńców wojennych, więźni oraz internowanych podczas wojny;
10) robotników i woźnice, pociągniętych do jakichkolwiek prac wojennych podczas wojny a znajdujących się poza swemi parafjami;
11) urzędników wojskowych, pełniących obowiązki w szpitalach wojskowych, więzieniach, szkołach i twierdzach;
12) rodziny wojskowych, służących w wojsku:
   a) żonę, zamieszkałą ze swym mężem;
   b) oraz dzieci, mieszkające wraz z rodzicami, przed ukończeniem 21 roku życia.

8.

Totum territorium Relpublicae—quod attinet curam spiritualem militum — ab Episcopo Castrensi dividitur in parochias militares, quibus praesunt Capellani militares, Jurisdictione parochorum erga suos instructi ad normam Art. VII Concordati Iter S., Sedem et Rempublicam Polonam.

9.

Parochia militaris complecitur personas pertinentes ad turmas, instituta ac „formationes" militares atque illas omnes, quae comissae sunt curae spirituali relativi Capellani militaris, nimirum:

1) omnes milites gregarios exercitus tum terrae, tum maris, silicet:
   a) milites gregarios aclei destinatos, a tempore quo sustentari incipiunt;
   b) eos, qui, termino absoluto, ultra in militia manent;
   c) milites superioris ordinis (sousofficiers);
   d) opifices militares in castris munitis clausis atque musicos militares;
2) omnes praefectos militum (officiers) exercitus tum terrae, tum maris:
   a) stabiles;
   b) ad copias subsidiarias pertinentes, quum, ad arma iterum vocati, in activo servitio reperiuntur;
3) clericos militares:
   a) stabiles;
   b) subsidiarios, quum, ad arma iterum vocati, in servitio activo reperiuntur;
4) discipulos — alumnos:
   a) scholarum militarium;
   b) scholarum pueris ad militiam instituendis destinatarum;
   c) orphanotrophiorum militarium in castris munitis clausis;
   d) discipulos musicae addiscendae operam navantes;
5) omnes ad arma vocatos occasione convocationis totius Nationis ad Rempublicam defendendam;
6) milites debiles, emeritos militares, veteranos „rebellionum" qui in valetudinariis militaribus inveniuntur;
7) emeritos militares, quum, ad arma denuo vocati, in activo servitio reperiuntur;
8) mares ac feminas, qui in valetudinariis militaribus institutisque sanitatem exercitus spectantibus, muneribus funguntur, in eisdemque degunt;
9) captivos, in carceribus detentos ac eos, qui tempore belli in aliquo speciali loco, securitatis causa, detinentur;
10) operarios et aurigas, ad quoscumque militares labores tempore belli vocatos atque extra parochias suas commorantes;
11) officiales militares, qui in valetudinariis militaribus, carceribus, scholis ac castellis muneribus funguntur;
12) familias militum, militia in acie fungentium:
   a) uxor, cum suo viro degens;
   b) pariterque liberi una cum parentibus habitantes, ante 21 aetatis annos expletos.

II. Jurysdykcja duchowieństwa wojskowego.

10.

Biskup Polowy wykonywa jurysdykcję w stosunku do kapelanów, wszystkich wojskowych oraz członków ich rodzin religji katolickiej wszystkich obrządków całej Armji lądowej i marynarki wojennej Rzeczypospolitej.

11.

Prawo udzielania chrztu posiada kapelan wojskowy jedynie tym dzieciom, których ojciec lub owdowiała matka należą do parafji wojskowej, podległej jego opiece.

12.

Kapelan wojskowy posiada władzę słuchania spowiedzi świętej wszystkich wojskowych i ich rodzin oraz udzielania tymże Sakramentu Eucharystji.

13.

W zakresie administrowania Sakramentu Małżeństwa kapelan, posiadający jurysdykcję proboszczowską:

a) głosi zapowiedzi małżeństw, zawieranych przez wojskowych i ich rodziny (powierzonych jego opiece),
b) legalnie i ważnie błogosławi związki małżeńskie wojskowych i ich rodzin, względem których przysługują mu prawa proboszczowskie,
c) udziela delegacji do legalnego i ważnego błogosławienia małżeństw na terytorjum wyznaczonem mu przez Biskupa Polowego, wojskowych i ich rodzin, którzy należą do jego parafji wojskowej.

Uwaga: Jurysdykcja, przyznana kapelanom wojskowym, nie znosi jurysdykcji właściwych proboszczów co do ważności błogosławienia związków małżeńskich.

14.

Kapelan wojskowy posiada władze dokonania obrzędów pogrzebowych wojskowych i ich rodzin do jego parafji należących.

15.

Funkcje religijne kapelan wojskowy spełnia w kościele wojskowym; w braku takowego będzie mógł je spełniać w innym kościele, wyznaczonym mu przez Biskupa Polowego po uzyskaniu uprzednio zgody miejcowego Ordynarjusza.

16.

Do obowiązków kapelana wojskowego, pełniącego opiekę duszpasterską w parafji wojskowej, należy oświecanie religijne swoich parafjan, a w szczególności szeregowych i młodocianych.

III-o. Opieka duchowna w stosunku do osób obrządku grecko-katolickiego.

17.

Radcą Biskupa Polowego w sprawach liturgicznych dla obrządku grecko-katolickiego jest Dziekan grecko-katolicki przy Kurji Biskupa Polowego.

II-o. Iurisdictio cleri militaris.

10.

Episcopus Castrensis jurisdictionem exercet in capellanos, milites omnes ac membra eorundem familiarum religionis catholicae omnium rituum totius Exercitus terrae et maris Reipublicae.

11.

Capellanus militaris, illos solos infantes jus habet baptizandi, cuius pater, aut vidua mater pertinent ad parochiam militarem, curae eius commissam.

12.

Capellanus militum potestatem habet excipiendi sacramentales confessiones omnium militum earumque familiarum, eisdemque Sacramentum Eucharistiae administrandi.

13.

Quod administrationem Sacramenti Matrimonii attinet, Capellanus, qui jurisdictione parochi praeditus est:

a) facit publicationes matrimoniorum, quae a militibus earumque familiis (suae curae commissis) contrahuntur;
b) licite et valide benedicit nuptiis militum earumque familiarum, erga quas jura parochi sibi competunt;
c) delegationem dat ad licitam et validam benedictionem matrimoniorum in territorio ipsi ab Ordinario Castrensi adsignato, militum earumque familiarum, quae ad eius parochiam militarem pertinent.

Adnotatio: Jurisdictio, Capellanis militaribus concessa, Iurisdictionem propriorum parochorum quoad validam benedictionem matrimoniorum non tollit.

14.

Capellanus militum ius habet ad sacra funebria peragenda militum earumdemque familiarum ad eius parochiam pertinentium.

15.

Functiones religiosas Capellanus militaris persolvit in ecclesia militari; quae si non habeatur in alia ecclesia ei ab Ordinario Castrensi designata, praevio consensu Ordinarii loci, peragere poterit.

16.

Ad officia Capellani militaris, curam animarum in parochia militari habentis, spectat institutio religiosa parochianorum suorum, praecipue militum gregariorum ac juvenum.

III-o. Cura spiritualis relate ad personas ritus graeco-catholici.

17.

Consiliarius Episcopi Castrensis in quaestionibus liturgicis, ritum graeco-catholicum spectantibus, est Decanus ritus graeco-catholici, qui Curiae Episcopi Castrensis addictus est.

18.

Wojskowi i ich rodziny obrządku grecko katolickiego podlegają opiece duchownej właściwego kapelana grecko-katolickiego, który stoi na czele parafji grecko-katolickiej, utworzonej przez Biskupa Polowego.

IV-o. Prowadzenie ksiąg parafjalnych.

19.

Kapelani wojskowi—proboszczowie obowiązani są prowadzić księgi parafjalne w myśl can. 470 Kodeksu prawa Kanonicznego.

20.

Kapelani wojskowi pełnią obowiązki „urzędników stanu cywilnego" w stosunku do osób wojskowych i ich rodzin w myśl przepisów przez Kurję wojskową wydanych.

21.

Kapelani wojskowi administrują majątkiem kościelnym w myśl Prawa Kanonicznago tyt. XXVIII oraz przepisów wojskowych.

V-o. Uzupełnienie kadr duchowieństwa wojskowego.

22.

Na czas pokoju ilość kapelanów wojskowych ustala ustawa o etatach w wojsku polskiem.

23.

Każda diecezja dostarczy Biskupowi Polowemu, który ma prawo wyboru, odnośną liczbę kapłanów do służby duszpasterskiej w wojsku.

24.

Wyznaczeni na stanowiska kapelanów wojskowych kandydaci, winni posiadać następujące kwalifikacje:

a) obywatelstwo polskie,
b) świadectwo lekarskie dobrego zdrowia i wytrzymałości fizycznej,
c) nieprzekroczony 35 rok życia,
d) przynajmniej trzy lata kapłaństwa,
e) dobrą opinję Ordynarjusza (can. 117).

25.

Mianowanie kapelanów wojskowych należy do Ordynarjusza Polowego.

26.

Ilość kapelanów na czas wojny określa „plan mobilizacyjny" wojskowych, powoływanych pod broń. Księża przeznaczeni w wypadku mobilizacji do służby duszpasterskiej, należą do grupy kapelanów rezerwy armji; wszyscy inni zaliczają się do pospolitego ruszenia, zwołanego dla Obrony Rzeczypospolitej. Ordynarjusz, mając na uwadze dobro parafji, wykaże tych kapłanów, którzy na wypadek mobilizacji winni pozostać na swych stanowiskach.

27.

Każdy Ordynarjusz i Przełożony Zgromadzenia Zakonnego co dwa lata wyznacza kapłanów, którzy

18.

Milites earumque familiae, ritus graeco-catholici, subiacent curae spirituali proprii Capellani graeco-catholici, qui praeest parochiae graeco-catholicae, ab Episcopo Castrensi constitutae.

IV-o. Conscriptio librorum parochiallum.

19.

Capellani militares parochi conficere debent libros parochiales ad normam Can. 470 Codicis Juris Canonici.

20.

Capellani militares munere „officialium status civilis" funguntur relate ad personas militares earumque familias, convenienter praescriptis a Curia militari editis.

21.

Capellani militares bona ecclesiastica iuxta mentem iuris canonici Tit. XXVIII atque praescripta militaria, administrant.

V-o. Complementum numeri cleri militaris.

22.

Numerum Capellanorum militarium tempore pacis praefinitur lege de „muneribus stabilibus" (etat) in exercitu polono.

23.

Quaevis dioecesis Episcopo Castrensi, cui jus eligendi competit, praestitutum numerum sacerdotum pro cura animarum in exercitu praesentabit.

24.

Candidati, ad munus Capellanorum militarium electi, sequentes qualitates habeant oportet:

a) sint cives poloni;
b) habeant testimonium medici de bona valetudine ac tolerantia phisica laborum;
c) sint aetatis annorum 35 nondum expletorum;
d) sacerdotes fuerint saltem a tribus annis;
e) habeant bonum testimonium Ordinarii (can. 117).

25.

Nominatio Capellanorum militum ad Ordinarium Castrensem spectat.

26.

Numerus Capellanorum tempore belli praefinitur „ordine convocationis" militum ad arma (seu vulgo „mobilisationis"). Sacerdotes, in casu „mobilisationis" ad curam spiritualem praesignati, pertinent ad Capellanos copiarum subsidiariarum; omnes alii adnumerantur copiis, quae, occasione convocationis totius populi ad Rempublicam defendendam convocatae sunt. Ordinarius, bono parochiarum prae oculis habito, praesignabit eos sacerdotes, qui in casu „mobilisationis" in officio suo manere debebunt.

27.

Quivis Ordinarius atque Praepositus Congregationis Religiosae singulis biennis destinat sacerdotes,

z jego djecezji (wzgl. Zgromadzenia) na wypadek wojny zaliczają się do rezerwy armji.

28.

Kapelani należący do rezerwy armji, wyznaczeni do służby duszpasterskiej winni odpowiadać warunkom, wymaganym od Kapelanów na czas pokoju.

29.

Kapelan, należący do rezerwy armji, który już został wyznaczony do służby duszpasterskiej na wypadek mobilizacji, nie może być bez zgody władz wojskowych, przez Kurję Biskupa Polowego uzyskanej, skreślony z listy kapelanów rezerwy ani też zwolniony z obowiązku stawiennictwa w wypadku mobilizacji.

30.

Z chwilą mobilizacji wszyscy kapelani, należący do rezerwy armji oraz wszyscy duchowni katoliccy do służby sanitarnej powołani w myśl przepisów Stolicy Apostolskiej podlegają jurysdykcji Biskupa Polowego.

qui ex eius dioecesi (rel. Congregatione) pro casu belli tamquam Capellani copiarum subsidiariarum militiae adscribuntur.

28.

Capellani copiarum subsidiariarum praesignati ad curam animarum iisdem qualitatibus, quae a Capellanis tempore pacis requiruntur, praediti esse debent.

29.

Capellanus copiarum subsidiariarum, qui pro casu „mobilisationis" ad curam spiritualem jam praesignatus est, non potest sine consensu potestatum militarium, per Curiam Episcopi Castrensis obtento, de tabulis Capellanorum copiarum subsidiariarum eximi atque a necessitate comparendi in casu „mobilisationis" liberari.

30.

A momento „mobilisationis" omnes Capellani copiarum subsidiariarum omnesque clerici catholici ad servitia, sanitatem spectantia, vocati, juxta praescripta Sedis Apostolicae iurisdictioni Episcopi Castrensis subiacent.

715.

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 16 listopada 1926 r.

w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych w brzmieniu, ogłoszonem w załączniku do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. N. 92 poz. 864), zarządza się co następuje:

§ 1. Kwalifikację zawodową do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych stanowi:

a) Stopień naukowy uniwersytecki: doktora lub magistra, otrzymany na wydziale filozoficznym (humanistycznym) uniwersytetu w Polsce, oraz

b) świadectwo egzaminu na nauczyciela religji mojżeszowej, zdanego przed Komisją, powołaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 2. Nauczyciele religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, czynni przed dniem 1 stycznia 1923 r., którzy: a) mają skończoną szkołę średnią ogólnokształcącą lub seminarjum nauczycielskie, b) przed dniem 1 stycznia 1923 r. ukończyli 25 lat życia oraz c) przed tąż datą odbyli w charakterze nauczycieli religji mojżeszowej 3 lata szkolnej praktyki nauczycielskiej, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za zadowalającą, z czego co najmniej 2 lata w szkole średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiem, jako też nauczyciele religji mojżeszowej, czynni w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich lub w szkołach powszechnych przed dniem 1 stycznia 1923 r., którzy czynią zadość warunkom, wymienionym pod a) i b), a nadto przed upływem 1928 r. wykażą się co najmniej 3 letnią praktyką nauczycielską szkolną, z czego co najmniej dwa lata w szkole średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiem, jeśli Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tę ich praktykę uzna za wybitną, mogą uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich przez zdanie przed końcem roku szkolnego 1928/9 uproszczonego egzaminu państwowego na nauczycieli religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, ustanowionego roporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W wyjątkowych wypadkach może Minister dopuścić do egzaminu uproszczonego kandydata, nie spełniającego jednego z dwóch pierwszych warunków.

§ 3. Za posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich uważa się również osoby, które przed 1 stycznia 1923 r. ukończyły z dyplomem wydział filozoficzny jednego z uniwersytetów i odbyły przed końcem grudnia 1924 r. przynajmniej dwuletnią szkolną praktykę nauczycielską w Polsce w charakterze nauczycieli religji mojżeszowej, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za zadowalającą.

§ 4. Za posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich

WOJSKO[illegible]SKIE
Naczelna Dow[illegible]dztw[illegible]
Szefostwo Du[illegible]terstwa
Nr 841
11.45.

6 61

Tajne

Do
Oddziału Operacyjnego
Sztabu Generalnego W.P.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Instrukcja

Obowiązki i zakres pracy
Szefostwa Duszpasterstwa W.P.

I. Szefostwo Duszpasterstwa W.P. wchodzące w skład Min.Obrony Narodowej jest naczelnym organem służby duszpasterskiej wyznania rzym.-kat. w pracy religijnej w oddziałach Wojsk Polskich i Wojsk Bezpieczeństwa Wewnętrznego R.P.

II. Na czele Szefostwa Duszpasterstwa W.P. stoi Ks.Generalny Dziekan wyznania rzym.-katolickiego.

III. Generalny Dziekan jest referentem Ministra Obrony Narodowej w sprawach powoływania nowych X.X.Kapelanów, przenoszenia ich i demobilizowania, oraz w sprawach dotyczących świątyń i cmentarzy wojskowych.

IV. Generalny Dziekan wydaje rozporządzenia, dotyczące pracy duszpasterskiej Kapelanom przez Dziekanów O.W. Celem przekonania się o wynikach pracy duszpasterskiej, Generalny Dziekan dokonuje w miarę potrzeby wizytacji Dziekanów O.W. i Kapelanów Garnizonów, stawiając na tych stanowiskach ludzi sumiennych i wykształconych, owianych duchem ukochania Ojczyzny i ludu polskiego, a oddanych sercem żołnierzowi Polski demokratycznej.

V. Obowiązujące normy awansowe i odznaczeniowe stosuje się również do Kapelanów.
Wnioski awansowe i odznaczeniowe przechodzą przez Szefostwo Duszpasterstwa drogą służbową.

VI. Kapelani korzystają z urlopów według ogólnie obowiązujących norm po uprzednim uzyskaniu zezwolenia od Generalnego Dziekana.

W 3496/61/53

GENERALNY DZIEKAN WOJSKA POLSKIEGO
/-/ Ks. Prof. Wacław Gliwiński

Kopie

01248

5124

62

NACZELNE DOWÓDZTWO
Sztab Generalny
Oddział I Organizacyjno-Mobilizacyjny

W myśl pisma 01248/Org z dnia 29.XI.46 r. przedkładam projekt przepisów dotyczących służby duszpasterskiej odpowiadając na postawione kwestie:

1/ Szefostwo Duszpasterstwa zajmuje szczebel organizacyjny w Ministerstwie Obrony Narodowej, jako Departament służby duszpasterskiej. Szefostwo Duszpasterstwa rz.k. podlega wprost Ministrowi Obr.Nar. w sprawach służbowych wojskowych. Departamentowi służby duszpasterskiej rz.k. podlegają wszystkie Duszpasterstwa O.W., Garnizonów, Szpitali i Duszpasterstwo Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

2/ Przyjmowanie i zwalnianie ze służby wojskowej kapelanów zależne jest od zgody Ministra Obr.Nar. Przenoszenie przyjętych z jednego stanowiska na inne przeprowadza Szef Duszpasterstwa w porozumieniu z Szefem Dep.Personalnego. Rozkazy wewnętrzne Szefostwa Duszpasterstwa dotyczące praw kościelnych podpisuje i wydaje Generalny Dziekan w porozumieniu z władzami kościelnymi.

3/ Organizacja Departamentu służby duszpasterskiej rz.k. składa się z następujących części: Departament - Szefostwo Duszpasterstwa rz.k M.O.N., Duszpasterstwa O.W., Duszpasterstwa Garnizonów, Duszpasterstwo Szpitala Okr.I. i Duszpasterstwo Korpusu Bezpieczeństwa Wewn., z podległymi Duszpasterstwami W.B.W.

4/ Zakres obowiązków: Szefostwo Duszpasterstwa ma ogólne kierownictwo pracą duszpasterską W.P. i podległym mu personelem. Uczestniczenie w uroczystościach wojskowych z nabożeństwami na specjalne zaproszenie władz wojskowych i przedstawicieli społeczeństwa oraz na rozkaz Ministra Obr.Nar.

Inspekcja: Generalnego Dziekana, względnie jego Zastępcy we wszystkich jednostkach w sprawie pracy i zachowania się kapelanów wojskowych.

5/ Odpowiedzialność materialną za spowodowane straty Skarbu Państwa ponosi sprawca, względnie rozkazodawca.

6/ Prawa i obowiązki w odniesieniu do obsady personalnej: powoływanie i zwalnianie kapelanów odbywa się za zgodą Naczelnego Dowódcy

Ministra Obr.Nar., translokacje czynnych kapelanów przepro... Se...
ralny Dziekan w porozumieniu z Szefem Departamentu Personalneg...
Na tym meldunek kończę.

CENTR. ARCH. WOJSK.

3496/61/53
Razem 10 str.

REGULAMIN SŁUŻBY DUSZPASTERSTWA WOJSK POLSKICH .

6.04 1946 r.

CENTR. ARCH. WP

63

Służba duszpasterska jest wykładnikiem religijności i moralności Narodu
Polskiego w myśl zasady demokratycznej - Naród to Armia.
Religia i moralność odgrywają ogromną rolę w życiu narodów, potrzebne są
one sile zbrojnej narodu, a temu służy Duszpasterstwo.
Do pełnienia służby duszpasterskiej powołani są kapelani wojskowi, którego obowiązkiem jest wpływać na żołnierzy, by stali się dzielnymi obrońcami Ojczyzny i żołnierzami - uświadomionymi obywatelami demokratycznej Polski.
Służba duszpasterska wedle zakresu pracy organizacyjnej dzieli się na:
Duszpasterstwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Duszpasterstwo Dowództwa Okręgu Wojskowego, Duszpasterstwo Garnizonu.

I. Duszpasterstwo M.O.N.
1. Na czele Duszpasterstwa M.O.N. stoi Generalny Dziekan wyznania rzymsko katolickiego.
2. Generalny Dziekan jest referentem Ministra Obr.Nar. w sprawach Duszpasterstwa t.j. stwarzania etatów duszpasterskich w wojsku, powoływania do wojska kapelanów, przenoszenia ich na nowe stanowiska, i demobilizowania zbędnych lub nieodpowiadających służbie wojskowej kapelanów.
3. Generalny Dziekan wydaje rozporządzenia dotyczące pracy duszpasterskiej kapelanów przez dziekanów DOW. Celem przekonania się o wynikach pracy duszpasterskiej, wykonywania rozkazów wojskowych i duszpasterskich, Generalny Dziekan dokonuje w miarę potrzeby wizytacji dziekanów DOW i kapelanów garnizonowych, stwierdzając stan świątyń i cmentarzy wojskowych oraz życie kapelanów. O wszelkich brakach, spostrzeżonych w czasie wizytacji, Generalny Dziekan informuje Ministrowi Obrony Narodowej.
4. Generalny Dziekan ma obowiązek powoływać na kapelanów ludzi honorowych, sumiennych, wykształconych, owianych duchem ukochania Ojczyzny i ludu polskiego, a oddanych sercem żołnierzowi Polski demokratycznej.
5. Obowiązujące normy awansowe i odznaczeniowe kapelanów, przechodzą drogą służbową przez Duszpasterstwo Min.Obr.Nar. Również Generalny Dziekan ma prawo odawać kapelanów gorliwych i oddanych służbie do odznaczenia lub awansu Ministrowi Obr.Nar.
6. Generalny Dziekan korzysta z urlopów w/g. obowiązujących norm, po uprzednim uzyskaniu zgody Ministra Obr.Nar.

II. Duszpasterstwo D.O.W.
1. Na czele Duszpasterstwa DOW stoi dziekan wojskowy, który jest referentem służby duszpasterskiej Dowódcy Okręgu Wojskowego.
2. Obowiązkiem dziekana DOW jest praca duszpastersko-wojskowa w siedzibie jak również czuwanie, by kapelani garnizonów Okręgu Wojskowgo wypełniali swe obowiązki.
3. W garnizonach bezetatowego kapelana dziekan DOW zabezpieczy opiekę duszpasterską dla wojska przy pomocy duchowieństwa cywilnego.
4. Dziekan DOW utrzymuje łączność z kapelanami garnizonów, reguluje wszystkie ewentualne nieporozumienia miedzy kapelanem i dowódcami wojskowymi, a duchowieństwm cywilnym dla dobra Ojczyzny.
5. Dziekan DOW przedkłada dokładne sprawozdanie pisemne raz na kwartał z całokształtu pracy duszpasterskiej w swoim DOW Generalnemu Dziekanowi.
6. Dziekan DOW korzysta z urlopów okolicznościowych i wypoczynkowych, trwających ponad pięć dni, uzyskując wpierw zezwolenie od Generalnego Dziekana władz wojskowych.

III. Duszpasterstwo Garnizonu.
1. Na czele Duszpasterstwa Garnizonu stoi Proboszcz Garnizonu, który jest kapelanem i referentem służby duszpasterskiej Komendanta Garnizonu.
2. Kapelan garnizonu, świadom swego powołania i z natury swych obowiązków jest przewodnikiem duchowym żołnierzy garnizonu, przykładem tolerancji wyznaniowej w myśl zasad demokracji. Powinności jego nie ograniczają się tylko do sprawowania obrzędów religijnych, lecz powinien być przykładem cnót chrześ-

CENTR. ARCH. WOJSK.

chrześcijańsko - demokratycznych, które nauczać jest zobowią
nietylko słowem, lecz szczególnie przykładem.

3. Kapelan garnizonu w porozumieniu z d-cami oddziałów wpływ
na żołnierzy, by usunąć panujące przestępstwa w oddziałach. W
celu głosi pogadanki religijno - moralne, opiekując się kompan
szkolnymi pułku i szkołami wojskowymi szczególnie.

4. Kapelan garnizonu w porozumieniu z polityczno-wychowawczy
odwiedza świetlice żołnierskie oddziałów, starając się, by obo
państwowego było również w świetlicy godło religijne n.p. kró
Matka Boska Częstochowska.

5. Kapelan garnizonu jest rektorem kościoła garnizonowego,
taki znajduje się w garnizonie i jest odpowiedzialnym za inwe
i porządek w kościele. Dostęp do kościołów garnizonowych jest
kim obywatelom współwyznawcom dozwolony.

6. Kapelan garnizonu obowiązany jest odprawiać dla wojska
stwa w niedziele, święta i okliczności wojskowe, ustalając go
w rozkazie garnizonowym w porozumieniu z Komendantem Garnizon
W garnizonie, gdzie oddziały mogą być zbyt oddalone od siebie
lan obowiązany jest w porozumieniu z Komendantem Garnizonu u
drugie nabożeństwo, dojeżdżając osobiście do najbliższego ko
oddziału. Środek lokomocji dla kapelana zapewni Komendant Ga

7. W czasie pokoju nie wolno kapelanowi odprawiać nabożeńs
wych w myśl prawa kościelno-kanonicznego, nie uzyskawszy wp
wolenia od Generalnego Dziekana na wniesioną umotywowaną pro
semną.

8. Kapelan garnizonu obowiązany jest przynajmniej raz w ro
sie wielkopostnym urządzić dla wojska rekolekcje ze spowiedz
nią wielkanocną. Wszystkie zarządzenia-w sprawie spowiedzi w
nej mają być wydane w porozumieniu z Komendantem Garnizonu.

9. Kapelan garnizonu zapewnia opiekę duszpasterską żołnier
zieniach i szpitalach, zaopatrując ciężko chorych i uczestni
tualnych egzekucjach z ostatnimi Sakramentami.

10. Kapelan garnizonu uczestniczy w pogrzebach wojskowych,
rządek cmentarzy garnizonowych i prowadzi księgę zmarłych wo
wojskowych bez różnicy wyznania.

11. Kapelan garnizonu składa sprawozdanie pisemne ze swoich
w ubiegłym miesiącu do dziekana OW w terminie 5 -ego każdego

12. Kapelan garnizonu korzysta z urlopów okolicznościowych
kowych, trwających ponad trzy dni, uzyskując zezwolenie od dzi
a ponad sześć dni od Generalnego Dziekana. We wszystkich wypa
lopów wojskowych kapelan obowiązany jest uzyskać zgodę Komend
nizonu.

IV. Regulamin Służby Duszpasterstwa W.P. obowiązuje do ścisł
wania przepisów i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Michał Ż y m i e r s k i
Marszałek Polski

3497/61/53
RAZEM 20 str.

64

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
DEPARTAMENT KADR

Warszawa, dnia " 16" czerwca 1958r.

A3

Tajne

Egz.pojed.

WYCIĄG

Z ROZKAZU WEWNĘTRZNEGO Nr 033

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 17 06 1958 r.
Nr 016
Zał. —/1—

CENTR. ARCH. WOJ.

...twierdzenia
...ysługi lat.

Dla celów uposażeniowych ustalam, że niżej wymienieni oficerowie posiadają na dzień 1 lipca 1958 r. następującą wysługę lat :

Księża

233. płk Weryński Henryk s.Piotra - 11 lat,7 m-cy,10 dni
234. mjr Gałęza Jan s.Michała - 5 lat,1 m-c,10 dni
235. kpt. Samsonowicz Józef s.Michała - 4 lata,17 dni
236. kpt. Suliga Władysław s.Ludwika - 6 m-cy,23 dni
237. mjr Borowczyk Stanisław s.Władysława - 8 lat,6 m-cy,1 dzień
238. kpt. Nawrot Bogdan s.Antoniego - 7 lat,9 m-cy,21 dni
239. por. Pierzak Edward s.Pawła - 8 lat,8 m-cy, 18 dni
240. ppłk Kłosowicz Wiktor s.Mikołaja - 11 lat,9 m-cy,20 dni
241. ppłk Wojtyło Franciszek s.Stanisława - 13 lat,7 m-cy,14 dni
242. ppłk Bodziak Władysław s.Franciszka - 13 lat,7 m-cy,20 dni
243. mjr Janczak Tadeusz s.Antoniego - 7 lat,9 m-cy,5 dni
244. ppłk Kulej Piotr s.Wincentego - 12 lat,11 m-cy,5 dni
245. ppłk Swidnicki Józef s.Władysława - 32 lata,11 m-cy,10 dni
246. kpt. Bąk Władysław s.Stanisława - 3 m-cy,27 dni
247. ppłk Puacz Mikołaj s.Ignacego - 13 lat,6 m-cy,15 dni
248. mjr Wilczek Franciszek s.Ludwika - 8 lat,7 m-cy,5 dni
249. mjr Bancer Witold s.Władysława - 7 lat,21 dni
250. ppłk Krugacz Jan s.Mikołaja - 13 lat,8 m-cy,24 dni
251. ppłk Król Władysław s.Piotra - 21 lat,1 m-c,25 dni
252. ppłk Węgrzyn Józef s.Jana - 12 lat,10 m-cy,22 dni
253. mjr Wiernusz Stanisław s.Andrzeja - 13 lat,1 m-c,21 dni
254. mjr Humeński Jan s.Michała - 9 lat,9 m-cy, 5 dni
255. ppłk Wystrychowski Andrzej s.Wojciecha - 13 lat,11 m-cy,3 dni
256. ppłk Dołpa Jan s.Franciszka - 18 lat,2 m-ce, 28 dni
257. mjr Rolewski Franciszek s.Antoniego - 8 lat,16 dni

/verte/

258.	kpt.	Kubal Marian s. Ignacego		- 4 lata, 17 dni
259.	kpt.	Szymczak Zygmunt X	✓	- 9 m-cy, 27 dni
260.	ppłk	Stanowski Zygfryd s. Ignacego		- 13 lat, 23 dni

SZEF DEPARTAMENTU KADR MON
/-/ Jerzy FONKOWICZ
Pułkownik

Za zgodność:

Wydruk. w 1 egz.
Egz.Nr 1 - Oddz.IV
druk.KR Nr 5287
dnia 17.06.58r.
druk. z nr 5257.

CAW 1033/64/31

61

Do akt – teczka Nr. _____

315/1

GABINET
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
16899/dn/56

Warszawa, dnia 7 kwietnia 1956 r.
Departament Kadr
ewidencja próśb i z
Nr 899 /z z dnia 11.04 1956 r.
Termin załatwienia
Departament Kadr
Zał. 1/2

Dot. przyj. do służby wojskowej

Załączone(y) podanie ks. Marksa Kazimierza

w sprawie przyjęcia do służby wojskowej

— przesyłam z prośbą o rozpatrzenie i powiadomienie do zainteresowanego o wyniku załatwienia.

Zał. 1 na 1 ark.

Z-ca SZEFA
Gabinetu Ministra Obrony Narodowej
Jan Zieliński, ppłk

Poprosić

3.7.56

Druk. Szt. Gen. - CW-22456 - Zam. 103/j z dnia 24. VIII. 1955 25. VIII. 1955

CAW 1033/64/8

1. 11.04 899/Z.

Bielawa, dnia 26 marca 1956 r.

GABINET
Ministra Obrony Narodowej
Wpłynęło dn. 2 9 MAR 1956
Nr 6.899/II/56

26

Do
Marszałka Ludowego Wojska Polskiego
Konstantego Rokossowskiego
w W a r s z a w i e .

CENTR. ARCH. WOJSK.

Niniejszym zwracam się z prośbą o wpłynięcie swym autorytetem na załatwienie sprawy mego podania, dotyczącego powołania mnie w szeregi Kapelanów WP.
Podanie to złożyłem wraz z życiorysem dnia 23.VII.1955 r. w Dziekanacie WP w Warszawie. Dotychczas nie otrzymałem żadnej odpowiedzi, ani pozytywnej, ani negatywnej.

Jestem pochodzenia robotniczego, ojciec był ślusarzem, matka pielęgniarką. Urodziłem się 15.II.1930 r. we Lwowie. Szkołę ukończyłem i święcenia otrzymałem we Wrocławiu. Należę więc do młodego pokolenia wychowanego w duchu sprawiedliwości społecznej i walczącego o braterstwo i pokój wśród wszystkich narodów.

Wydaje mi się, że do tej pory przez tyle miesięcy należałoby mnie zawiadomić o decyzji. Ponieważ jednak tego nie uczyniono, dlatego też proszę łaskawie Najwyższą instancję o poruszenie niniejszej sprawy i zakomunikowanie mnie o jej wyniku.

Z szacunkiem
Ks. Kazimierz Marks

Adres: Ks. Kazimierz Marks
Bielawa I
pow. Dzierżoniów
woj. wrocławskie .
ul. J. Stalina 130

Odpis

37/66

WOJSKO POLSKIE
DEPARTAMENT PERSONALNY

Warszawa, dnia 12 września 1946 r.

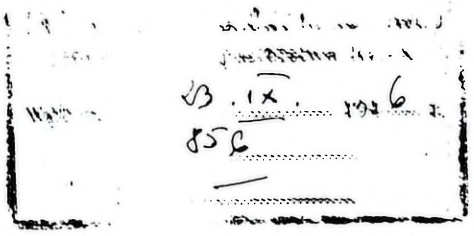

Egz. Nr.....

ROZKAZ PERSONALNY

Nr. 1046

Niżej wymienionych oficerów-kapelanów przybyłych z RKU do mojej dyspozycji - przydzielam:

1. Kpt.ks.GOSZYC Maksymiliana s.Antoniego - na stanowisko Kapelana Garnizonu Kraków

2. Kpt.ks.SKUPIEŃIA Stefana s.Józefa - na stanowisko Zastępcy Dziekana i Kapelana Garnizonu Łódź

3. Kpt.ks.KŁOSOWICZA Wiktora s.Mikołaja - na stanowisko Kapelana Garnizonu Białystok

4. Kpt.ks.JARZYNE Juliana s.Teofila - do dyspozycji Szefowstwa Duszpasterstwa WP

5.

Niżej wymienionych oficerów-kapelanów zwalniam z dotychczasowych stanowisk i przenoszę:

5. Zastępcę Dziekana DOW-V - mjr.ks.MISZKE Romana s.Jana - na stanowisko Dziekana DOW-V

6. Dziekana DOW-V - mjr.ks.SWIĘCICKIEGO Walerjana s.Stefana - do dyspozycji Szefa Duszpasterstwa WP.

Niżej wymienionych oficerów-kapelanów zwalniam ze służby czynnej WP i przenoszę do rezerwy:

7. Kapelana Garnizonu Białystok - mjr.ks.BODZIAKA Władysława s. Franciszka

verte!

Graficzne Toruń 26. X. 45. — 2000 egz.

8.Kapelana Garnizonu Łódź

kpt.ks.MARTUSIEWICZA Wincente
s.Kazimierza

I WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ

/-/Marian SPYCHALSKI
gen.dyw.

NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKI

/-/Michał ŻYMIERSKI
Marszałek Polski

SZEF DEPARTAMENTU PERSONALNEGO MON

/-/Stanisław ZAWADZKI
gen.bryg.

Wojsko Polskie · Departament Personalny

Szef Wydziału Ogólnego
Departamentu Personalnego M.

JANOWSKI

CAW 3497/64/53

67

Kopia 0825

19.9.46.

34

STWO OBRONY NARODOWEJ
o Duszpasterstwa Rz.-K.
Nr. .....
19.9.46. 194— r.

SZEF
DEPARTAMENTU PERSONALNEGO W.P.
Generał bryg.ZAWADZKI St.

Na pismo tamtejsze Nr.09952/0351/I z dnia 26.VIII.46. w sprawie zwolnienia ks.mjr.BODZIAKA uprzejmie donoszę, że narazie, z powodu braku kandydatów na kapelanów, jestem zmuszony czasowo zatrzymać wyżej wymienionego.

Garnizon Białystok żyje wyjątkowo w ciężkich warunkach wojskowych, gdzie z powodu Sądu Polowego i egzykucji Kapelan wojskowy jest niezbędnie koniecznym.

19.9.46.

CAW 3496/61/53

67

WOJSKO POLSKIE
DEPARTAMENT PERSONALNY
Nr. 02952 osn/II/ 1

Warszawa dn. 26.08.46r.

Tjg. Nr. 3

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Duszpasterstwa Katolickiego
18. 9. 46. 194.. r.
0825

Tjg. Nr....

DO
Szefa Departamentu Personalnego MP
Ks. Płk. [illegible]

Zawiadamiam, że Departament Personalny MP jest w posiadaniu dokumentów stwierdzających, że kapelan 18 Dywizji Piechoty -ks.mjr. BODZIAK nastrojony jest antydemokratycznie i rozwija działalność szkodliwą dla wojska.

W związku z powyższym proszę zdjąć ks.mjr.BODZIAKA z zajmowanego stanowiska i skierować do Departamentu Personalnego, celem zwolnienia z wojska polskiego.

SZEF DEPARTAMENTU PERSONALNEGO MP

/-/Stanisław ŻARADZKI
gen.bryg.

Odbito w 4 egz.

Tyk.w 3 egz.
Tjg.Nr.1 adres.
Tjg.Nr.2 a/a
Tyk.ROMNICKI, płk.
Druk.D.S.Nr.poz.93

CAW 3497/61/53

ANKIETA PERSONALNA

(Przed wypełnieniem należy ankietę uważnie przeczytać następnie odpowiedzieć wyczerpująco i czytelnie na wszystkie pytania)

1 Dane ogólne:

a) nazwisko i imię imię ojca — a) Dymarski Franciszek + Andrzej

b) nazwisko panieńskie (dla mężatek) — b) + Rozalia Kuliśska

c) w przypadku zmiany, podać nazwisko rodowe — c)

2 Data i miejsce urodzenia: 1 stycznia 1901 Nowa-Obra pow. Krotoszyn

3 Narodowość	4 Obywatelstwo	5 Pochodzenie społeczne	6 Przynależność klasowa
polska	polskie	duchowny	syn chłopa

7 Stan cywilny	8 Stan rodzinny
duchowny	

9 Wykształcenie: (podać dokładnie który zakład naukowy ukończył)

a) ogólne — a) liceum ogólnokształcące w Kożminie i Krotoszynie

b) specjalne — b) seminarium duchowne w Poznaniu i Gnieźnie

c) polityczne — c)

10 Stopień naukowy:

11 Zawód: duchowny

wyuczony	specjalność wyuczona	wykonywany	specjalność wykonywana

12 Znajomość języków obcych:

słabo	biegle w mowie i piśmie
rosyjski angielski	niemiecki

13 Służba wojskowa:

a) stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego (przedpoborowy – poborowy – szeregowiec, podoficer, oficer rezerwy – objęty ewidencją oficerską – pomocnicza służba wojskowa kobiet) – nie podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu — a) oficer rezerwy

b) stopień wojskowy i Nr specjalności wojskowej — b) major

c) przynależność ewidencyjna do WKR — c) Ostrów Wkp.

CENTR. ARCH. WOJSK.

14 Czy był w oddziałach partyzanckich lub czy służył w oddziałach wojskowych za granicą (kiedy i gdzie):

obóz konc. Buchenwald i Dachau

15 Posiadane odznaczenia (jakie i kiedy nadane):

Wielkoposlki Krzyż Powstańczy

16 Stan majątkowy (nieruchomości, urządzenia handlowe i przemysłowe):

własny	współmałżonka

17 Czym obecnie zajmują się rodzice: rodzice zmarli

ojciec	matka

18 Czy był karany sądownie – lub ktoś z członków rodziny

Dz. XV, zał. 46, Wojsk. Druk. w Łodzi, zam. 882 z 26.09.57 — 25.02.58. CW-30807

19 | **Przynależność organizacyjna** — w okresie:

a) do 1939 r.	b) okupacji	c) po wyzwoleniu
	obóz konc. Buchenwald. Dachau	
KPP, KZMP lub „Życie", PPS, SL, OMTUR, ZNMS, „Wici", BBWR, OZN, ND, ChD, OR, OWP, Strzelec, Legion Młodych i inne	PPR, RPPS, WRN, PPS, PPS-Lewica lub inne	PPR, PPS, SP, PZPR, SD, SL, ZMP lub inne

20 | **Przebieg pracy zawodowej i społeczno-politycznej** w instytucjach i organizacjach, w których pracował i zajmował stanowisko (pełnił funkcje)

Okres od *)	Okres do *)	Nazwa instytucji, organizacji społecznej i politycznej	Stanowisko — funkcja	Miejscowość

CENTR. ARCH. KD

21 | **Dokładny adres zamieszkania** (Nr telefonu służbowego i prywatnego)

Ostrów Wkp. ul. Raszkowska 39 nr. tel. 801

*) Podać miesiąc i rok

Ostrów, dnia 5.VI. 195 9 r.
(miejscowość i data)

Ankietę przejrzał i przyjął

Ks. Zgymunt
(podpis kierownika komórki kadrowej)

Ostrów, dnia 5.VI.59 19 r.
(miejscowość i data)

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam
Proboszcz Par. św. Antoniego
w Ostrowie Wlkp.
(podpis składającego ankietę)

UWAGA: Gdyby odpowiedź na którekolwiek podane niżej pytanie nie zmieściła się w odpowiednich rubrykach należy ją podać na oddzielnej kartce papieru z odnośnikiem lub szczegółowo — w życiorysie.

B
68

Zyciorys

Ja Franciszek Dymarski ur.się dnia 1.I.1901 w Nowej Obrze jako syn Andrzeja średniorolnego chłopa i matki Rozalii zd.Kulińskiej. Po skończonym gimnazjum w Koźminie i Krotoszynie walczyłem jako ochotnik w powstańcach Wlk. pod Zdunami i Czarnym Lasie ,a potem skończyłem seminarium duchowne w Poznaniu i Gnieźnie.

Po wikariacie w Lesznie i Krobi byłem od r.1929 kapelanem grnizonu Poznań a później proboszczem.

Jako proboszcz 14 DP brałem udział w bitwie nad Bzurą i dostałem się do niewoli do Murnau.

Stamtąd przeniesiono mnie do obozu w Buchenwald w 1940 r. a później do Dachau.

Po powrocie byłem w 1956/57 proboscem w Mikorzynie ,a od 1947 jestem proboszczem parafji św.Antoniego w Ostrowie.

Ostrów, dnia 5 czerwca 1959.

Proboszcz Par. św. Antoniego
w Ostrowie Wlkp.
(-) Ks. Mjr Franciszek Dymarski
Dziekan

CAW 1033/64/66

Warszawa, dnia 21 maja 1963 r.

68

U M O W A

1. Przyjmuję Przewielebnego Księdza DYMARSKI FRANCISZEK
na stanowisko kapelana pomocniczego w garn. OSTRÓW WLKP.
na czas nieokreślony.

2. Do obowiązków Przewielebnego Księdza kapelana pomocniczego będzie należała pomoc duszpasterska:

   a/ odprawianie nabożeństw i Mszy św. zgodnie z porządkiem ustalonym przez księdza kapelana garnizonu;

   b/ pomoc przy spowiedzi;

   c/ udzielanie sakramentów św.;

   d/ głoszenie nauk, oraz wszelkie inne pomoce duszpasterskie uzgodnione z Księdzem kapelanem Garnizonu a w czasie nieobecności Księdza kapelana Garnizonu, Ksiądz kapelan pomocniczy sprawuje w zastępstwie jego obowiązki;

3. W czasie trwania umowy Ksiądz kapelan pomocniczy będzie otrzymywał wynagrodzenie miesięczne /ryczałt/ z Generalnego Dziekanatu W.P. w wysokości zł. 300.- /Słownie: Trzysta zł./ płatne z dołu na koniec każdego kwartału.

4. Kapelani pomocniczy otrzymują legitymację Ministerstwa Obrony Narodowej.

5. Obie strony mają prawo odstąpienia od powyższej umowy z trzech miesięcznym wypowiedzeniem na piśmie /Księża Kapelani pomocniczy składają wypowiedzenia pracy na piśmie do Generalnego Dziekanatu W.P./

Umowa niniejsza została spisana w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednej dla każdej strony.

Proboszcz Parafii Ewangelickiej

Dymarski

Kapelan pomocniczy

Generalny Dziekanat WP

Pismem z dn. 17.05.63r. Nr. 1000 skreślono 4 pkt. Umowy i wycofano legitymację Nr. 20025

Kopia

69

...SKO POLSKIE
...Dziekanat
Nr. 747
...mowe...9.

DEPARTAMENT PERSONALNY MON
W Y D Z I A Ł III

93

W związku z Rozkazem Pers.Nr.170 z dnia 10.III.49 r. wnoszę następującą zmianę w pkt.10:- ks.kpt.Humeński Julian s.Michała z dyspozycji Gen.Dziekana W.P. na stanowisko p.o. Redaktor "Kapelana Wojskowego" z dn.25.XI.48 r.

Wniosek swój uzasadniam, jak następuje:
Ks.kpt.Humeński Julian jest jeszcze zasuspendowany w prawach swoich kanonicznych i nie może pełnić funkcji redaktora, wymagającej jurysdykcji kanonicznej. Może więc aż do zdjęcia z niego suspensy /co zapowiada się w najbliższym czasie/ pełnić funkcję w/w jako"p.o.".

Wewnętrznym rozkazem Gen.Dziek.W.P. Nr.23 z dn.31.XII.48 na podstawie Rozk.Dep.Pers.MON Nr.800 z dn.3.XI.48 r. i ustnego porozumienia z Dep.Pers.MON ks.kpt.Humeński zamianowany został p.o.Redaktora "Kapelana Wojskowego" z dniem 25.XI.48. Na tej podstawie ks.kpt.Humeński pełnił w/w funkcję m i pobierał swoje pobory z dodatkiem funkcyjnym. W razie podtrzymania rozkazu Pers.MON Nr.170 z dn.10.III.49. ks.kpt.Humeński byłby finansowo pokrzywdzony o dodatek funkcyjny za zgórą trzy miesiąc

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Pyszkowski
p.k.

CAW 29/535

Dowództwo Wewnętrznego
Pułku 12-go Pułku
Nr. 86
9/10 1947 r.

70

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 19.X. 1948 r.
Nr. 3201
Zał.

GENERALNY DZIEKANAT W.P.
w Warszawie.

CENTR. ARCH. WOJSK.

R A P O R T.

W zwiazku z wiadomoscia o przeniesieniu mnie do Warszawy na zastepce Dziekana K.B.W. - wnosze prosbe o zwolnienie mnie z wojska i przeniesienie do rezerwy.
Prosbe swoja motywuje tym,ze:

Io.Takie nagłe,bez odpowiedniego przygotowania osoby przenoszonej na inne stanowisko,w warunkach tak niekorzystnych,przykrych i kosztownych,bo jesiennych,gdzie porobione sa juz zapasy na zime,połaczone z wielkimi wydatkami - uwazam,jako przeniesienie dyscyplinarne,jako kare.Osobiscie do zadnej winy sie nie poczuwam,a co sie tyczy prowadzenia Domu Młodziezy,to oswiadczam,ze ani poprzedni dowodca,ani obecny na to sie nie godzi, bym sie angażował do innej roboty,nie majacej nic wspolnego z moja jednostka K.B.W.Dowodztwo 12 pułku K.B.W.chce mnie miec wyłacznie do własnej dyspozycji.
2o.Postawienie sprawy mego przeniesienia w ten sposob podkopało moje zaufanie do przełozonych i zniechęciło do dalszej pracy w wojsku,do ktorego jako ochotnik wstapiłem.
3o.Najpowazniejszy motyw jest ten,ze nie mam jeszcze załatwionej sprawy mego przydzielenia do ktorejs z diecezji,po otrzymaniu zwolnienia z klaztoru,a w dekrecie dymisyjnym w wierszu osmym napisane jest:" Attamen nequit extra religionem Ordines sacros exercere,donec Episcopum benevolum receptorem invenerit." Odpis tego dekretu wysłałem do Generalnego Dziekanatu dn.20.IX I948,nr.7I.Z chwila opuszczenia diecezji gorzowskiej,w ktorej narazie otrzymałem jurysdykcje,wpadam w suspenze..nequit Ordines sacros exercere..Nie moge zgodzic sie na to,by procz kary przeniesienia wpasc w jeszcze gorsza kare suspenzy i dopiero wowczas szukac.."Episcopum benevolum receptorem.."
Dlatego uprzejmie prosze Generalnego Dziekana,albo o zmiane tej tak bardzo krzywdzacej mnie decyzji,albo o zwolnienie z wojska i przeniesienie do rezerwy.

Kapelan 12-go Pułku K.B.W.
Ks. mjr. Wiernusz Stanisław

CAW 29/535

Dziekanat W.P
50
55

CENTR. ARCH. WOJSK.

Warszawa, dnia 18 marca 1955 r.

PROBOSZCZ GARNIZONU - RZESZÓW
KS. MJR. FRANKOWSKI FRANCISZEK

W związku z przeniesieniem Waszym do Szczecina na podstawie Rozkazu M.O.N. Nr.136 z dnia 8.III.1955 r. polecam Wam bezzwłocznie zdać obowiązki Proboszcza Garnizonu Rzeszów ks. mjr. Humeńskiemu Julianowi oraz udać się do Szczecina celem objęcia obowiązków Proboszcza Garnizonu Szczecin od ks. mjr. Guzowskiego Bronisława.

O wykonaniu rozkazu proszę mnie zameldować.

Jednocześnie proszę przedstawić ks. mjr. Humeńskiemu Julianowi moją decyzję. Urlop ks. mjr. Humeńskiemu udzielę po objęciu obowiązków. O powyższym został powiadomiony ks. mjr. Guzowski Bronisław.

GENERALNY DZIEKAN W.P.

/KS. SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

126/535

ostwo Garnizonu
Bydgoszcz

Nr 38
- VII - 1960 r.

anczak Tadeusz mjr.

Bydgoszcz, dnia 22. sierpnia 1960 r.

Generalny Dziekan W.P.
Ks. Płk. Szemraj Roman

W a r s z a w a

ale f/ H

CENTR. ARCH. WOJSK.

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 23 08 1960 r.
Nr 220
Zał. -/2

R A P O R T

t. przeniesienia.

Niniejszym zwracam się z uprzejmą prośbą w sprawie służbowego przeniesienia.

Przez przeszło siedem lat, wypełniając rozkaz M.O.N., pracowałem na wyjątkowo trudnej placówce, na której inni wytrzymywali zaledwie krótki okres czasu. W pracy obowiązkowej i społecznej nie szczędziłem swoich sił. Przez 7 lat pobytu w Bydgoszczy pełniłem funkcje sekretarza wojewódzkiej organizacji pozytywnie do Polski Ludowej odnoszącego się duchowieństwa w ramach Z.B. o W. i D., Frontu Jedności Narodu i Caritas.

Obecnie jednak poważny postęp choroby (reumatyzm i z nim złączone schorzenia) zmuszają mnie do zmiany klimatu i mieszkania a także kościoła, gdyż tutejszy kościół jest

wyjątkowo wilgotny i nieopalany.

Drugą także ważną przyczyną prośby o przeniesienie jest nieżyczliwość i uprzedzenie części duchowieństwa. Konsekwencją wrogiej propagandy jest nikła frekwencja w kościele. Wiele kosztów związanych z pełnieniem moich czynności pokrywać musiałem, aby utrzymać kościół na niekompromitującym poziomie estetycznym, z własnej pensji.

Ostatnio nieżyczliwość doszła do szczytu, byłem nawet wzywany do Kurii bez mojej osobistej winy, o czym informowałem i nie chciałbym przykrych rzeczy powtarzać.

Dlatego bardzo proszę o spowodowanie przeniesienia mnie do klimatycznie zdrowszej a materialnie i moralnie odpowiedniejszej placówki.

Na niektórych placówkach zamiast księży kapelanów, którzy się mało udzielają, pracują cywilni niewłaściwi księża, wbrew rozkazowi Ministerstwa Obrony Narodowej.

Nie chcę być traktowany lepiej, ale też nie widzę powodów, aby być traktowany gorzej od innych. Nonsensem byłoby moje kalectwo, niepotrzebną nikomu ofiarą a na to się zanosi, jeśli dłużej w podobnych warunkach będę żył.

Prośba moja zbiega się z dziesięcioleciem mojej służby w szeregach Wojska Polskiego, któremu pragnę służyć dalsze lata ku chwale Ojczyzny.

ks. Janczak Tadeusz

ks. Janczak Tadeusz mjr.

CAW 1033/64/50

73

Warszawa dnia 18 luty 1958.r.

122

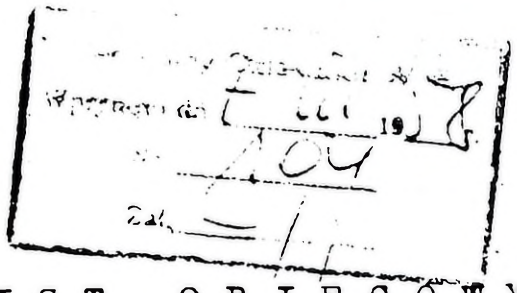

124

L I S T O B I E G O W Y

Dla Ks.Mjr.Gałęza Jana Kapelana Generalnego Dziekanatu Wojska Polskiego.

1/Sekcja mundurowa W.A.G.Kwat.I.C.MON. .....

2/Sekcja Finansowa " " .....

3/ " kwaterunkowa " " .....

4/Kanc.Gen.Dziek.W.P. .....

5/Oficer finansowy Gen.Dziek.W.P. .....

6/Administracja Domów Wojskowych .....

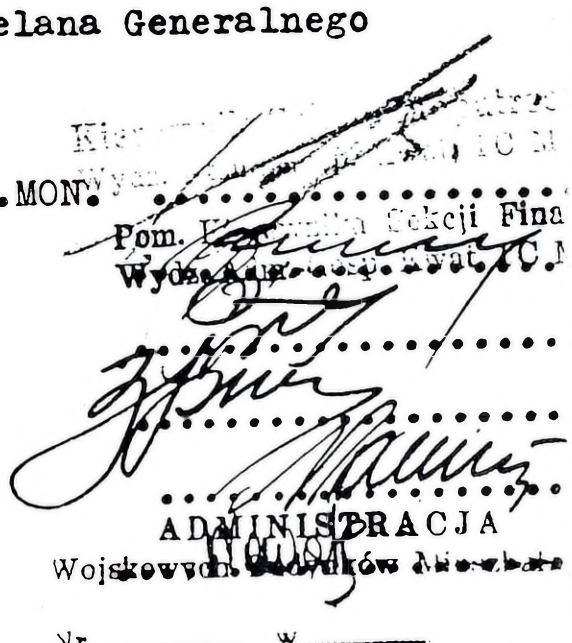

Stwierdzam całkowite rozliczenie Ks.mjr.Gałęza Jana.

GENERALNY DZIEKAN WOJSKA POLSKIEGO

KS.PŁK.SZEMRAJ ROMAN.

CAW 1033/64/24

74

Zgromadzenie
...go Dzieła Boskiej Opatrzności
Warszawa, Barska 4

Warszawa, dn. 15 września 1947 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło dn. 17-IX- 1947 r.
Nr. 1498 -
Zał. .....

161

Do

Szefostwa Duszpasterstwa Wojskowego W.P.

w Warszawie

Niniejszym ponawiam swoją prośbę o zwolnienie ze służby w jak najkrótszym czasie członka naszego Zgromadzenia ks. Franciszka Barańskiego, który przebywa obecnie w Kaliszu i pełni t obowiązki kapelana WojskaPolskiego.

Zaznaczam, że ks. Fr. Barański nigdy od swych Przełożonych ni otrzymywał pozwolenia na wstąpienie do wojska i podjęcie tych obowiązków, ani też P.T. Szefostwo Duszpasterstwa w tej sprawie do Zgromadzenia się nie zwracało

Obecnie Władze Wyższe Zgromadzenia biorąc pod uwagę potrze naszych instytutów i dobro duszy tego kapłana, żądają niezwłocznego jego powrotu.

Wobec powyższego proszę raz jeszcze o przychylne i rychłe załatwienie tej sprawy.

Z poważaniem

Prowincjał Zgromadzenia

CAW 21/535

GŁÓWNY ZARZĄD POLITYCZNY
WOJSKA POLSKIEGO
Nr. 605 1958 r.
Nr. 1803 Zał. 1/1

75

ny Dziekanat W.P.
Nr 171
05 1958 r.

Warszawa, dnia 5 maja 1958 r.

SZEF GŁÓWNEGO ZARZĄDU POLITYCZNEGO W.P.
OB. GEN. DYW. JANUSZ ZARZYCKI
WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ

Wpłynęło 10-05-58
Nr 181

164

W związku z prośbą ks. dr. Szwankowskiego Leopolda do Obywatela Generała melduję co następuje:

Ks. Szwankowski zwrócił się do mnie z prośbą o przyjęcie go do Duszpasterstwa Wojskowego z warunkiem, aby zajmował stanowisko w mieście uniwersyteckim ze względu na studia jego krewnych. Uskarżał się ponadto, że został przeniesiony z Brochowa k/Wrocławia do Marciszowa na gorszą placówkę. Dałem odpowiedź, że rozpatrzę jego prośbę, jednak zwróciłem uwagę na jego wiek, który kwalifikuje w Wojsku Polskim do emerytury. W tym czasie ks. Szwankowski na własną rękę zrezygnował z objęcia cywilnej placówki, a ks.ppłk. Bodziak bez uzgodnienia ze mną przyjął go do swego mieszkania, mając na uwadze pomoc przy kościele garnizonowym. Ks.ppłk. Bodziak był wprowadzony w błąd, gdyż ks.Szwankowski powołał się, że w najbliższym czasie będzie kapelanem i że ze mną tę sprawę uzgodnił. Zbierając o nim opinię stwierdziłem, że Kuria Wrocławska w celu pozbycia się ks. Szwankowskiego poparła jego wniosek starania się do Duszpasterstwa Wojskowego, odmawiając mu jednocześnie prawa przebywania na terenie Wrocławia. Ks. biskup Klepacz, na którego ks. Szwankowski się najczęściej powoływał, ostrzegł mnie przed nim, że ma zarzuty natury moralne /jego mniemany siostrzeniec i siostrzenica są dziećmi ks.Szwankowskiego/ oraz, że jest megalomanem. Opinia o tej sprawie jest głośna i władze kościelne pozbywając się ks. Szwankowskiego chcą skompromitować księży kapelanów. Zresztą ks. Szwankowski pójście do Duszpasterstwa Wojskowego traktuje jedynie jako życiowe wyjście z sytuacji i kieruje się względami często oportunistycznemi. W ubiegłym okresie w/w nie należał do organizacji patriotycznych księży. Pragnę nadmienić, że ks.Szwankowski w okresie powojennym przebywał w różnych diecezjach, będąc w ciągłych konfliktach z księżmi i do Duszpasterstwa Wojskowego z jego opinią i usposobieniem jak najmniej się nadaje.

Proszę przeto Obywatela Generała o załatwienie sprawy odmownie.

Zał. 1. wniosek tylko adresat

GENERALNY DZIEKAN W.P.
/KS. SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

Wydruk. 2 egz.
Egz. 1 - adresat
Egz. 2 - a/a
R.P.Nr. 151.

CAW 1033/64/24

Wrocław, dnia 21.04.1958 r.

Wrocław, ul. Św. Elżbiety 1

GŁÓWNY ZARZĄD POLITYCZNY
WOJSKA POLSKIEGO
Wpłynęło dn. 30.04. 58 r.
Nr 1695 Zał. —

1695

Do

OBYWATELA WICEMINISTRA OBRONY NARODOWEJ
Szefa Głównego Zarządu Politycznego
Wojska Polskiego

W a r s z a w a

Proszę Obywatela Generała Dywizji o spowodowanie przyjęcia mnie w poczet Oficerów Służby Duszpasterskiej Wojska Polskiego.

Motywuję następująco :

Od roku czasu pełnię funkcję bezpłatnego, nieetatowego pomocnika kapelana garnizonowego we Wrocławiu. W rozmowie jaką przeprowadziłem w czerwcu ubiegłego roku z Generalnym Dziekanem Wojska Polskiego, po złożeniu formalnego wniosku o przyjęcie, uzyskałem zapewnienie, że mogę przyszłość moją wiązać z pełnieniem funkcji kapelana wojskowego i w związku z powyższym zrezygnowałem z wyróżniającego mnie stanowiska w Duszpasterstwie cywilnym.

Z uwagi na powyższe proszę Obywatela Generała Dywizji o pozytywne ustosunkowanie się do mej prośby, biorąc pod uwagę, że powrót mój do Duszpasterstwa cywilnego wiązał by się dla mnie z przykrościami natury prestiżowej.

Dodaję ponadto, że przy oficjalnym i jawnym rozpatrzeniu mojej sprawy udowodnię, iż mam poparcie zarówno ze strony Państwowego Urzędu do spraw Wyznań, jak również moich władz duchownych. W wypadku gdyby Obywatel Generał Dywizji ocenił motywy jako niedostateczne proszę o przyjęcie mnie na audiencji.

Ks. Dr Leopold Szwankowski
kanonik tytularny Archidiecezji
Wrocławskiej

Ks. L. Szwankowski

Zbadać WP
Roman Salwerf
Łączyć z prośbą
ij i wypowiedzieć dla
GZP. Szefa Głównego Zarządu Politycznego

29.4.58 Bolesław Machoń, ppłk

76

Kopia cf

17. IV. 47 r.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
MICHAŁ Ż Y M I E R S K I
MARSZAŁEK POLSKI
w W a r s z a w i e

Zebrani na odprawie w Szefostwie Duszpasterstwa W.P. dnia 15.IV.1947 r. Kapelani W.P. i K.B.W. w związku z atakami ministrów spraw zagranicznych niektórych państw na Konferencji Moskiewskiej na polskie granice zachodnie, zapewniają Cię, Obywatelu Marszałku, że dołożą wszelkich sił i wszelkich starań, żeby wśród ludności cywilnej pogłębić miłość i przywiązanie do piastowskich ziem Odzyskanych, za którą żołnierz polski zapłacił swą krwią oraz zrozumienie, że bez tych ziem nie może być mowy o niepodległości Polski ani o pokoju światowym.

Z-ca Generalnego Dziekana W.P.
Ks.W.Pyszkowski, płk.

Generalny Dziekan W.P.
Ks.St.Warchałowski, płk.

CAW 18/535

STWO OBRONY NARODOWEJ
Duszpasterstwa Rz.-K.
Nr. 0821
13. 9. 46. 194— r.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Komendant
Oficerskiej Szkoły Lotniczej
w D ę b l i n i e

W odpowiedzi na tamtejsze pismo Nr.0655 tjn. z dnia 26.VII.46.. zawiadamiam:

1. Projektowane w piśmie nabożeństwa polowe na lotnisku są w czasach pokojowych wykluczone w myśl obowiązujących przepisów kościelnych. Nabożeństwa polowe mogą być odprawiane jedynie w wypadkach wyjątkowych z racji nadzwyczajnych świąt wojskowych i narodowych i to wyłącznie na podstawie wyraźnego zezwolenia na piśmie Generalnego Dziekana W.P. względnie Biskupa Diecezjalnego.

2. Przydział Kapelana stałego "etatowego" do Dęblina może nastąpić jedynie na zasadzie utworzonego etatu Duszpasterstwa Garnizonu Dęblin. Utworzenie takiego etatu zależy wyłącznie od decyzji i zezwolenia Marszałka Polski jako Ministra O.N. Proszę o skierowanie w tej sprawie umotywowanego podania na ręce Marszałka Polski Ministra Obrony Narodowej. W sprawie Kapelana pomocniczego dla tamtejszego Garnizonu donoszę, że należy wyszukać kandydata spośród miejscowego duchowieństwa, odpowiadającego potrzebom wojska demokratycznego.

3. Wobec powyższych trudności proszę, aby żołnierze O.S.L. nadal uczęszczali w niedziele i święta na nabożeństwa do kościoła parafialnego w Irenie w szykach zwartych. Polecam Dziekanowi O.W.I. interweniować u miejscowego proboszcza w Irenie, by pouczył ludzi, ~~że po~~ "Boże coś Polskę" kończy się słowami: "Ojczyznę, wolność po-błogosław Panie". O ileby interwencja proboszcza do parafian nie odniosła skutku, należy zaprzestać śpiewania w kościele hymnu "Boże coś Polskę", a natomiast po powrocie żołnierzy z nabożeństwa odśpiewywanoby gremialnie na placu koszarowym.

Gen. Dziln. O.P.
(St. Harchałowski)
płk.

Za zgodn. K. Mozdy

CAW 3496/61/53

WOJSKO POLSKIE
Oficerska Szkoła Lotnicza
Nr 3655
Dnia 6 sierpnia 1946 r.

37
77

Szefostwo Duszpasterstwa M.O.N.

w -WARSZAWIE-

Dotychczas żołnierze Oficerskiej Szkoły Lotniczej uczeszczali na nabozenstwa do kościoła parafialnego w Irenie na godz.10-ta w niedziele i swieta.Wobec tego,ze cywilna ludnosc w czasie spiewania " Boze cos Polske" manifestacyjnie stale przekreca słowo "POBŁOGOSŁAW" na " Racz nam wrocic" wstrzymałem wysyłanie ludzi w szykach zwartych na nabozenstwa.Prosze o przydział kapelana stałego lub pomocniczego, ktoryby mogł odprawiac nabozenstwa, na lotnisku

Komendant O.S.L
pułkownik /MADEJSKI/

Napisano w 2 egz.
Egz. Nr. 1 adres
Egz. Nr. 2 a/a
Sporządził pułkownik Madejski
Druk S.J.

Dnia " " sierpnia 1946r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło 30/8 46 194 r.
l. 8271
Zał.

CAW 3497/61/53

Kopia

DZIEKAN O.W. ~~III~~ I - II - IV - V
I. K W. Józef Rozkoszewski

332 - 337 -

WOJSK. * CENTR. ARCH. 73

Dnia 14.02.50 r. o godz.10-tej odbędzie się odprawa XX.Dziekanów Okręgowych i ich Zastępców w Gen.Dziekanacie W.P. /Warszawa, ul.Koszykowa 82/.

Porządek obrad:

1. Sprawa Spowiedzi wielkanocnej.
2. Cmentarze wojskowe.
3. Kapelani pomocniczy.
4. Sprawozdania tajne i jawne.
5. Budżety remontu kośc.garn.
6. Planowość w wydatkach kośc.garn.
7. Dotacje z budżetu liturgiczno-rzeczowego.na organistów i kośc.
8. Drobniejsze sprawy administracyjne.
9. Wolne wnioski.

Uwagi:

1. a/ Spowiedź wielkanocną przeprowadzają XX.Kapelani wyjazdkowa przy pomocy kapelanów pomocniczych.

   b/ Słuchanie Spowiedzi powinno odbywać się w soboty po południu, a Komunia św. w niedziele.

   c/ W Garnizonach, w których nie można przeprowadzić Spowiedzi św. w sobotę z powodu braku czasu i kapelanów, należy zorganizować je w piątki od godz.18-tej, a Komunii św. udzielić w sobotę wczesnie rano.

   d/. W razie gdyby i piątki nie wystarczały na wyspowiadanie wszystkich garnizonów, należy Spowiedź urządzić w niedziele przed południem, tam gdzie to jest możliwe. W tym ostatnim wypadku Spowiedź przeprowadzają także XX.Kapelani etatowi i pomocniczy w swoim kościele garn. a na odprawienie nabożeństw postarają się o zastępstwo XX.cywilnych.

2. Księży Dziekani przywiozą na odprawę uzasadnione wnioski o pomoc finansową na wynagradzanie organistów i kościelnych przy kośc.garn.

3. Księża Dziekani, którzy mają na terenie Swoim przyjętych przez Departament Pers.MON kapelanów pomocniczych, przywiozą na odprawę opinie służbowe i charakterystki o nich.

Obecność wszystkich Księży Dziekanów O.W. i Zastępców - obowiązkowa.

75/535

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Pyszkowski
płk.

PROJEKT PRZEPROWADZENIA SPOWIEDZI WIELKANOCNEJ ŻOŁNIERZY w roku 1950.

WOJSK. CENTR. ARCH. WOJSK.

dzi - Spowiadano w każdą sobotę i niedzielę od 1 niedzieli Postu do Wielkanocy.

owiadać? - Wyłącznie Kapelani wojskowi i pomocniczy z wykluczeniem Księży cywilnych.

a) Zeszłoroczne zarządzenie miało niektóre złe skutki, ponieważ XX Kapelani nie mogli sami podołać spowiedziom ze względu na małą liczbę i krótki czas na spowiedź przeznaczony, a wskutek tego żołnierze nie mogąc wyspowiadać się u XX Kapelanów uciekali się do XX Cywilnych nierzadko pilitycznie niepewnych bądź to w czasie urlopów bądź to wychodząc na miasto za przepustką.

b) Niektórzy D-cy nie przestrzegali uzgodnionego z Kapelanem czasu na spowiedź, wskutek tego XX Kapelani zaproszeni na spowiedź na umówioną godzinę nie mieli kogo spowiadać, gdyż żołnierze w tym dniu w ogóle nie przyszli, lub przychodzile w godzienie, w której XX Kapelani musieli już wyjeżdżać, by spełnić swoje powinności we własnym garnizonie. XX Kapelani mieli już z góry ułożony terminarz spowiedzi na cały okres, dlatego nie mogli przyjechać po raz drugi do tego samego garnizonu.

---

zi - Okres spowiedzi od 25.II do 9.IV.1950r. Proponujemy, by XX Kapelani mogli spowiadać także w ciągu tygodnia.

wiadać? - Proponujemy, by XX Kapelani mieli prawo na własną odpowiadzialność dobierać sobie do pomocy znanych sobie osobiście XX Cywilnych, których by jeszcze dodatkowo pouczyli przed spowiedzią, by na spowiedzi nie poruszali temat nie należących do spowiedzi. Takich XX Cywilnych można znaleźć w Związku Bojowników o Wolność i Demokrację.

a) By D-tzwo Jednostek zapewniło żołnierzom odpowiedni czas na spowiedź i Komunią Św. oraz posiłek po Spowiedzi i Komunii św.

b) By oddziały wysyłano do Spowiedzi pod d-em wyznaczonego oficera lub podoficera.

c)By D-two ułatwiało chętnym żołnierzom odbycie S
kanocnej,a to ze względu na to,by żołnierze nie
~~xxxxxx~~ szukać,sobie spowiedników w kościołach c
sie urlopu czy za przepustką w niedzielę.
d)By D-two zapewniło XX Kapelanom lokomocję do od
rych odbyć się ma spowiedź.

CAW 751535

PROJEKT DO ROZKAZU

w związku ze Spowiedzią Wielkanocną w 1950r.

pelani zwrócą się do Biskupów z prośbą o zezwolenie na odprawia-
ży św. i udzielanie Komunii św żołnierzom popołudniu, zwłaszcza
iałach oddalonych bardzo od kościoła lub nie mających własnego
ła, jak oddziały MOP i KBW.
iczo Spowiedź odbywać w kościele, gdyby potrzeba było odbyć ją w
o należy wybrać taką, gdzie nie trzeba by zdejmować portretów Le-
tc.
iczo spowiadać trzeba w sutannie, zwłaszcza tam, gdzie żołnierze
ają Kapelana osobiście, ponieważ były poprzedniego roku odgłosy,
wiednikami nie byli kapłana lecz awansowani oficerowie. W mundurze
e można spowiadać tam, gdzie żołnierze znają Kapelana osobiście
ją na jego nabożeństwach.
lny Dziekan wyda zarządzenie, by Dziekani Okręgu ułożyli na a)
terenie plan Spowiedzi wielkanocnej, b) plan Spowiedzi żołnierzy
enie Warszawy.

CAW 75/535

PLAN SŁUCHANIA SPOWIEDZI ŚW.WIELKANOCNEJ

w Warszawie i okolicy

WOJSK. * CENTR. ARCH.

bota 25.02.50 r. - w kościele garnizonowym przy ul.Wiśniowej
godz.15.30. - słuchają: ks.płk.Pyszkowski, ks.ppłk.Kamiński, ks.ppłk.Mazurek.

godz.16.00. - w kościele cywilnym na Ckęciu, słucha: ks.mjr.Subera.

- w kościele OO.Pijarów na Pradze ul.Szwedzka
godz.15.00 - słuchają: ks.mjr.Mrugacz /gospodarz/, ks.płk. Warchałowski, ks.płk.Pączek, ks.kpt.Wilczek. /Zbiórka o godz.13.30 u ks.mjr.Mrugacza, Praga ul.Stalowa 46 m 6./

edziela 26.02.50- w kościele garnizonowym ul.Wiśniowa;
godz. 8.00. - słuchają: ks.mjr.Subera, ks.kpt.Wilczek

w Szpitalu Okręgowym Nr.1
godz. 8.00. - słuchają: ks.płk.Pączek.

ątek 3.03.50 r.- w Garwolinie.
godz.18.30. - słuchają: ks.płk.Pyszkowski, ks.płk.Pączek, ks.ppłk.Kamiński, ks.ppłk.Mazurek, ks.mjr. Subera, ks.mjr.Mrugacz, ks.kpt.Wilczek. /Wyjazd samochodami o godz.16.00; zbiórka u ks.płk.Pyszkowskiego/. Gospodarzem - ks.mjr. Mrugacz.

bota 4.03.50 r.- Góra Kalwaria -
godz.15.30 - słuchają: ks.płk.Pyszkowski; ks.płk.Warchałowski, ks.ppłk.Mazurek, ks.ppłk.Kamiński, ~~Wyjazd~~ ks.płk.Zawadzki /gospodarz/. Wyjazd ~~samochodami~~ samochodami o godz.13.30,zbiórka u ks.płk. Pyszkowskiego.

Boernerowo -
godz.17.00. - słuchają: ks.płk.Pączek, ks.mjr.Subera, ks.mjr. Mrugacz, ks.kpt.Wilczek. Gospodarzem - ks.mjr. Subera, wyjazd samochodem o godz.16.00, zbiórka u ks.mjr.Subery /ul.Lwowska 12 m 6/.

tek 10.03.50. - Łowicz -
godz.18.00. - słuchają: ks.płk.Pyszkowski, ks.ppłk.Mazurek, ks.mjr.Mrugacz, ks.kpt.Wilczek. Wyjazd samochodem o godz.16.00. Zbiórka u ks.płk.Pyszkowskiego. Organizuje ks.mjr.Stanowski.

ota 11.03.50 r.- Skierniewice -
godz.15.00. - słuchają: ks.płk.Pyszkowski, ks.ppłk.Mazurek, ks.mjr.Mrugacz, ks.kpt.Wilczek. /Gospodarzem ks.mjr.Mrugacz/.

tek 10.03.50 r.- Powązki
godz.18.00. - słuchają: ks.ppłk.Kamiński, ks.mjr.Subera,/gospodarz/.

./.

Sobota 11.03.50 r. - Powązki -
godz.17.00. - słuchają: ks.płk.Warchałowski, ks.ppłk.K
ks.mjr.Subera /gospodarz/.

Piątek 17.03.50 r. - Czerniaków -
godz.18.00. - słuchają: ks.ppłk.Kamiński, ks.mjr.Suber

Sobota 18.03.50 r. - Czerniaków -
godz.17.00. - słuchają: ks.płk.Warchyłowski, ks.ppłk.K
ks.mjr.Subera /gospodarz/.

Piątek 17.03.50 r. - Zegrze -
godz.18.00. - słuchają: ks.płk.Pyszkowski, ks.płk.Pącz
Mazurek, ks.mjr.Mrugacz, ks.kpt.Wilczek.
chodami o godz.16.00, zbiórka u ks.płk.P
Gospodarz - ks.mjr.Mrugacz.

Sobota 18.03.50 r. - Legionowo -
godz.16.00. - słuchają: ks.płk.Pyszkowski, ks.ppłk.Ma
Mrugacz /gospodarz/, ks.kpt.Wilczek. Wyj
dem o godz.15.00, zbiórka u ks.płk.Pysz

Piątek 24.03.50 r. - Kościół Dzieciątka Jezus - Plac Starynk
godz.18.00. - słuchają: ks.płk.Warchałowski, ks.mjr.S
darz/.

Sobota 25.03.50 r. - Wola - kościół Św.Wawrzyńca -
godz.17.00. - słuchają: ks.płk.Warchałowski, ks.mjr.S
darz/.

Piątek 31.03.50 r. - Kościół SS.Wizytek -
godz.18.00. - słuchają: ks.płk.Warchałowski, ks.płk.P
Mazurek, ks.mjr.Subera /gospodarz/, ks.

Sobota 1.04.50 r. - Kościół SS.Wizytek -
godz.16.00. - słuchają: ks.płk.Warchałowski, ks.płk.P
Mazurek, ks.mjr.Subera /gospodarz/.

Generalny Dziekan W.
ks. W. Pyszkowski
płk.

CAW 75/535

Kopia

82

WOJSKO P[illegible]
Generalny Dziekan
Nr. 452 -
22. II - 1950 r.

DZIEKAN O.W.IV.

W r o c ł a w

Donoszę Wam, że na piątek dn.24.03.50 r. godz.18-tą wybieramy się na słuchanie Spowiedzi św. wielkanocnej do Międzyrzycza w następującym składzie: ks.płk.Pyszkowski, ks.ppłk.Karwiński i ks.kpt.Wilczek. Wyjeżdżamy z Warszawy w czwartek 23.03.50 r. godz.17.57. Po przenocowaniu w Poznaniu wyjeżdżamy do Świebodzina w piątek o godz.12.10, na miejscu będziemy o godz 14.38.

Proszę zapewnić dla nas kwatery w Poznaniu, samochód ze Świebodzina do Międzyrzecza i kwaterę w Międzyrzeczu.

W sobotę 25.03.50 r. wyruszamy z Międzyrzecza do Skwierzyny ze Spowiedzią św. na godz.15.00. Tegoż dnia po wysłuchaniu Spowiedzi wyruszamy do Gorzowa, gdzie spowiadać będziemy garnizon w niedzielę od wczesnego rana.

Proszę zapewnić samcchód ze Skwierzyny do Gorzowa oraz przygotować kościół i kwatery w Gorzowie. Z Gorzowa w niedzielę pociągiem o godz.20.41 wracamy przez Krzyż do Warszawy.

Przy powiadomieniu dowódców garnizonów o godzinie i miejscu spowiadania oraz udzieleniu nazajutrz Komunii św., należy także poprosić miejscowych dziekanów o jurysdykcję dla nas.

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Pyszkowski
płk.

CAW I 5/535

Wyk.własne

83

49

a t w i e r d z a m
Generalny Dziekan W.P.

[illegible]-płk-.
[illegible]1954r.

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 2.III. 1954 r.
Nr 015
Zał. 4/-

PROTOKÓŁ-zdawczo odbiorczy

CENTR. ARCH. WOJSK.

Na podstawie rozkazu Generalnego Dziekana W.P. z dnia 26.I.1954r. przekazano kancelarię tajną i jawną przez por. Doroba Wacława por. Burskiemu Tadeuszowi jak poniżej:

	Wyszczególnienie	Data założenia	na arkuszach
1.	Teczka pism wchodzących scisle tajnych i tajnych	1.I.1947	1-47
2.	Teczka pism wchodzących i wychodzących scisle tajnych i tajnych	10.I.1949	1-28
3.	Teczka pism wchodzących scisle tajnych i tajnych	25.IV.1949	1-28
4.	Teczka pism wchodzących tajnych i scisle tajnych	5.I.1948	1-58
5.	Teczka etatów i rozkazów organizacyjnych Sztabu Generalnego	1.I.1947	1-38
6.	Teczki wyciągów personalnych	1.I.1947	1-30
7.	Dziennik pism wychodzących tajnych i scisle tajnych	1.III.1947	1-100 stron.
8.	Dziennik pism wychodzących scisle tajnych i tajnych za 1949-1954r.	9.I.1949.	1-80
9.	Książka pokwitowań pieczątek	15.II.1949	1-12
10.	Zeszyt ewidencji literatury scisle tajnej i tajnej i do użytku służbowego	26.IV.1949	1-40
11.	Dziennik odbitych dokumentów scisle tajnych i tajnych za 1949-1954r.	25.IV.1949	1-50
12.	Dziennik pism wchodzących scisle tajnych i tajnych za 1949-1954r.	10.I.1949	1-100
13.	Teka pism wychodzących scisle tajnych i tajnych.	8.I.1950	1-134

123/535

1.	2.	3.	4.
4.	Teczka pism wchodzących ściśle tajnych i tajnych	10.I.1950	1- 325
5.	Dzienniki rozkazów	1.I.1951	1- 106
6.	Pisma tajne i ściśle tajne tajne wchodzące za 1951r.	5.I.1951	1- 248
7.	Pisma tajne i ściśle tajne wychodzące 1951r.	3.I.1951	1- 111
8.	Teczka dzienniki rozkazów 1952r.	1.I.1952	1- 154
9.	Teczka pisma tajne wchodzące 1952r	4.I.1952r	1- 105
20.	Pisma tajne wychodzące 1952r.	2.I.1952	1- 62
21.	Teczka pism tajnych wchodzące załatwione 1953.	10.I.1953	1- 108
22.	Teczka pism wychodzących tajnych za 1953r.	3.I.1953	1- 52
23.	Dzienniki rozkazów 1953r.	1.I.1953r.	1- 164

/pieczęć okrągła/

24. Pieczęcie, stemple i pieczątki metalowe - 31 sztuk.
Pieczęcie, stęmle i pieczątki metalowe zostały przyjęte w/g odcisków na arkuszu załączonym do niniejszego protokółu

Literatura tajna, ściśle tajna i do użytku służbowego jest zgodna z zapisami w zeszycie ewidencji.

Akta tajne i ściśle tajne za lata 1947-1952r. zostały przyjęte w/g teczek zszytych i zalakowanych -zgodne z opisem kancelarii, na 1954r.

Akta tajne i ściśle tajne za 1952-1953 zostały przyjęte w/g dzienników pism wchodzących i wychodzących.

przekazano: kasetę żelazną z dwoma kluczami Nr.926.
karty konsumenta od Nr.152554-152566.
wykaz wydanych książeczek zdrowia.
książeczki zdrowia żołnierza zawodowego od Nr.214322-214325 /sztuk 4./
książeczki zdrowia dla członka rodziny Nr.020417/jedna/
zeszyt ewidencji kart konsumenta.
blok rozkazów wyjazdów od Nr.821750-821800 wł.
zeszyt rozkazów wewnętrznych.
maszynę do pisania Nr.20725.
1 blankiet legitymacji żony oficera Nr.0004[illegible] seria 01.
1 blankiet legitymacji pracownika cywilnego wystawionej na nazwisko M a t u l k a Rafał Nr.11404.
plombownica z 2-końcówkami z nadrukiem Polska Państwowe Gen.Dziek.Nr.103.

28. Książka doręczeń scisle tajnych i tajnych przesyłek założona 1.II.1949r. na ark.50.

83

Probostwo Nr 1
Garnizonu – Warszawa
Nr 1
19 r.

2
Oficer Finansowa-Gospodarczy
Generalnego Dziekanatu W. P.

NOTARIUSZ
3
Ks. Borowczyk Stanisław mjr.

ZAKŁAD
DLA NIEWIDOMYCH
Osse – p. Sz...ków
L. dz. 4
dnia 194 r.

Probostwo Nr 1
Garnizonu Warszawa
Wpłynęło dn. 5
Nr

6
Wojskowe-bezpłatne

9
Telegram

Kapelan Wojskowego Kościoła Katedralnego
7
BANCER ... mjr.

Seria „8"

10
Kopertowa...

11
Służbowe

12
Wojskowe-bezpłatne

Seria „13"

14
Wojskowe-bezpłatne

15
TAJNE

Z-ca Gen. Dziekana W. P.
16
Ks. Kroczek Jan płk.

Kierownik Kancelarii
Generalnego Dziekanatu W. P.
17

Probostwo Nr 1 Garnizonu Warszawa
18
Do pakietów

Generalny Dziekanat W. P.
19
Do pakietów

Generalny Dziekanat W. P.
20
Nr
19

Generalny Dziekan W. P.
21
Ks. R. Szawiel płk

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 19
Nr 22
Zał.

Probostwo Nr 1 Garnizonu Warszawa
23

Generalny Dziekanat W. P.
24

25

26

CAW 123/535

te dawne

12

. W y s z c z e g ó l n i e n i e	D a t a założenia	na arkuszach
1 teczka pism	1945	2-teczki
" "	1946	2 "
" "	1947	6 "
" "	1948	6 "
" "	1949	6 "
" "	1950	4 "
" "	1951	4 "
" "	1952	3 "
" "	1953	1 "
ksiązka dpręczeń za 1949/1951	1949	1-książka
" " " 1953	1953	1 "
dzienniki rozkazów za 1947/1948		2 " oprawione
książka dpręczeń za 1954r	1954	50ark
dziennik podawczy za 1946/47	1946	199stron
" " " 1947	1947	400 "
" " " 1948	1948	200 " od 2561 Nr.
" " " 1948	1948	200 " od Nr.1571
" " " 1949	1949	200 " " " 471
" " " 1949	1949	198 " " " 2461
" " " 1949	1949	1-książka od Nr.1461
" " " 1950-1952	1950	1- " " " 2091
" " " 1952-1953	1952	1- " " " 486
teczka pism wchodzących	1950	511-arkuszy

Niniejszy protokół zawiera 4 strony .

Zdał:
por. D o r o b [illegible].

Przyjął:
por. B u r s k i T.

[illegible] egz.
gz.nr.1 s/a
k.por.Burski T.
ruk por.Burski T Nr.7..
nia 12.III.1954r-duktat

Warszawa, dnia 25 marca 1955 r.

Generalny Dziekanat W.P
Nr 55
m Nr 55.

PROBOSZCZ GARNIZONU

18

Dla żołnierzy wyrażających chęć pójścia do spowiedzi wielkanocnej polecam przeprowadzić spowiedź, kierując się następującymi wytycznymi:

1. Spowiedź należy przeprowadzić w kościołach garnizonowych. Na terenie garnizonu gdzie kościoła garnizonowego nie ma, spowiedź należy przeprowadzić w kościołach cywilnych wyznaczonych przez kapelanów garnizonowych w porozumieniu z Z-cą D-cy garnizonu lub jednostki.

Spowiedź należy przeprowadzić w soboty Wielkiego Postu, a komunię św. w niedzielę o godz.8 rano.

2. Porozumieć się i uzgodnić w Z-cami K-tów garnizonu lub jednostek do spraw politycznych, odnośnie terminu spowiedzi a najbliższych swych rejonach.

3. W razie koniecznej potrzeby w udzieleniu pomocy przy spowiedzi ze strony księży cywilnych, kapelani wojskowi prześlą zawczasu do Generalnego Dziekanatu W.P. nazwisko księdza wytypowanego przez kapelana garnizonu z podaniem miejscowości w której będzie przeprowadzał spowiedź.

Generalny Dziekanat W.P. po otrzymaniu nazwiska księdza cywilnego, który będzie pomagał przy spowiedzi, prześle dla w/w księdza zaproszenie na ręce kapelana wojskowego.

4. Kapelani wojskowi winni służyć pomocą w spowiedzi wielkanocnej księżom cywilnym w ich parafiach oprócz sobót Wielkiego Postu.

5. Po zakończeniu spowiedzi wielkanocnej kapelani wojskowi prześlą nazwiska księży cywilnych, tych którzy pomagali przy spowiedzi, oraz swój udział w pomocy w/w księżom cywilnym.

CENTR. ARCH. WOJSK.

U W A G A :

a/ W otrzymanych z Generalnego Dziekanatu W.P. zaproszeniach wypełniać termin i miejscowość.

b/ Aby wszyscy żołnierze w jednostkach wojskowych wyrażający chęć pójścia do spowiedzi byli obsłużeni.

c/ W wypadku zaistnienia niejasności lub wątpliwości, polecam meldować Generalnemu Dziekanatowi W.P., który poda dyrektywy w tej sprawie.

Wydr. w 24 egz.
Egz.Nr.1 - a/a
Egz.Nr.2 - 24 wg.rozdz.

GENERALNY DZIEKAN W.P.
/KS. SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

127/535

...y Dz...ment W.P.

Nr ROZDZIELNIK DO PISMA NR. 55/...

przesyłki polecone

D

Egz. Nr. 1 - a/a
" " 2 - płk. Weryński Henryk
" " 3 - ppłk. Bodziak Władysław
" " 4 - " Mróz Władysław
" " 5 - " Stanowski Zygfryd
" " 6 - " Swidnicki Józef
" " 7 - " Tołpa Jan
" " 8 - " Wystrychowski Andrzej
" " 9 - " Węgrzyn Józef
" " 10 - " Krugacz Jan
" " 11 - mjr Frankowski Franciszek
" " 12 - " Kulej Piotr
" " 13 - " Guzowski Bronisław
" " 14 - " Puacz Mikołaj
" " 15 - " Wiernusz Stanisław
" " 16 - " Wojtyło Franciszek
" " 17 - " Kłosowicz Wiktor
" " 18 - " Goszyc Maksymilian
" " 19 - " Bancer Witold
" " 20 - kpt. Wilczek Franciszek
" " ~~21 -~~ " ~~Nowak Józef~~
" " 22 - " Rolewski Franciszek
" " 23 - " Janczak Tadeusz
" " 24 - " Samsonowicz Józef
" " 25 - " Kubal Marian

Razem 23 pisma

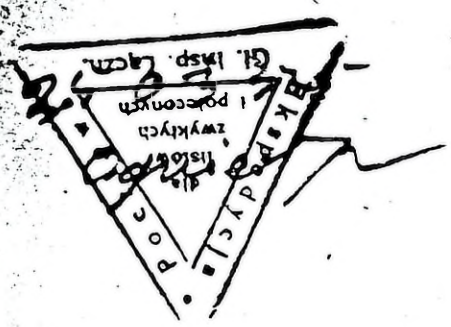

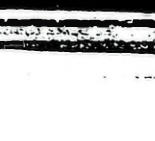

36
85

Warszawa, dnia 15 stycznia 1957 r.

y Delegunat W.P.
Nr 15
5.I 19 57 r.

SZEF GŁOWNEGO ZARZĄDU POLITYCZNEGO W.P.
OB. GEN. JANUSZ ZARZYCKI
WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ

Proszę o wydanie zarządzenia, aby Komendanci Garnizonów tam gdzie znajdują się kościoły garnizonowe podali do wiadomości żołnierzom wierzącym i pragnącym wziąć udział w nabożeństwie:adres kościoła garnizonowego oraz godziny, w których odprawiają nabożeństwa w niedzielę i święta księża kapelani.

Informacji szczegółowej dotyczącej nabożeństw w niedzielę udzielą Komendantom Garnizonowym księża kapelani.

W rozmowie ze mną w dniu 11.01.57 r. Kardynał Wyszyński zwrócił się z dezyderatem, aby księża kapelani odprawiali msze św. w niedzielę w szpitalach wojskowych dla chorych wierzących na ołtarzach polowych w wyznaczonym pomieszczeniu na czas nabożeństwa jeśliby niebyło kaplicy.

W związku z tym proszę Obywatela Generała o decyzję w tej sprawie, czy przynajmniej raz w miesiącu nie możnaby było urządzić dla chorych wierzących nabożeństw.

GENERALNY DZIEKAN W.P.
/KS. SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

CAW 1033/64/13

W.P

321
11 19[illegible]r.

Warszawa, dnia 28 listopada 1958 r.

3146

URZAD STANU CYWILNEGO
Warszawa - Śródmieście
Warszawa, ul. Nowy Swiat 18

Generalny Dziekanat W.P. w odpowiedzi na pismo z dnia 24 listopada 1958 r. informuje, że w okresie okupacji na teren m.st. Warszawa wojskowe parafie wyznaniowe nie istniały.

W ruchu konspiracyjnym pracowali księża jako kapelani, lecz jeśli prowadzili księgi metrykalne, co jest mało prawdopodobne, to Generalny Dziekanat W.P. ksiąg tych nigdy nie posiadał.

Ponadto Generalny Dziekanat W.P. informuje, że żadnych ksiąg akt stanu cywilnego z okresu do roku 1940 nie posiada. Ocalałe księgi z tego okresu znajdują się w Urzędzie Stanu Cywilnego. W okresie powojennym natomiast księża kapelani Odrodzonego Wojska Polskiego ksiąg metrykalnych nie prowadzili

GENERALNY DZIEKAN W.P.

/KS. SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

Wydruk. 2 egz.
Egz. 1 - adresat
Egz. 2 - a/a
RP Nr...

CAW 1033/64/24

T . . I E R D Z A M :
NERALNY DZIEKAN W.P.
[illegible]
MRAJ ROMAN - P..K./

Warszawa, dnia 22 kwietnia 1959 r.

P R O T O K O Ł

przyjęcia magazynu Generalnego Dziekanatu W.P.
wg stanu na dzień 22.04.br. przez komisję
w następującym składzie:

1. Przewodniczący kr.kpt. Samsonowicz Józef
2. Członkowie por. Pierzak Edward
3. " por. Orlik Lucjan

Komisja w powyższym składzie stwierdziła stan magazynu wg poniższego zestawienia:

1.	wino	205	butelek
2.	patery duże	21	szt.
3.	pateny małe	3	"
4.	kielichy	13	"
5.	patena z rączką	1	"
6.	dzwonek duży	1	"
7.	dzwonki małe	2	"
8.	ampułki	13	"
9.	naczyńka na oleje	3	"
10.	świeczniki polowe	38	"
11	Chostiarki	11	"
12.	Alby	31	"
13.	komża	2	"
14.	obrus	1	"
15.	stuły	3	"
16.	palki od ornatu	3	"
17.	palki od kielicha	16	"
18.	ornaty	5	"
19.	welony od ornatu	5	"
20.	manipularz	7	"
21.	obrusy polowe	9	"
22.	galony niekompletne	16	"
23.	mszały	2	" duży nadpalony
24.	szkiełka do świeczn. ołtarzy polowych		
25.	pulpity luzem	15	"
26.	płótno czerwone 2 m		
27.	ołtarze polowe w tym 21 same skrzynki i 2 komplety zawierające po 1 kielichu z patenu po 1 krzyżu, dzwonek 2 ampułki, mszał, pulpit i 2 świeczniki	23	"
28.	krzyże większe	8	"
29.	krzyże mniejsze	12	"

Generalny Dziekanat W.P.
16 05 59
108
Zał. —/2

ARCHIWUM

1-8

30.	portatyle	15	szt.
31.	portatyle przy ołtarzyk.	2	"
32.	aparat do wyświetlania filmów wąskotaśmowy	1	"
33.	ekran	1	"
34.	wzmacniacz do aparatu	1	"
35.	transformator	1	"

Protokół zakończono na pozycji 35. i podpisano przez komisję

1. .....

2. .....

3. .....

Jednocześnie przyjmujący magazyn por. Orlik Lucjan otrzymał klucze:

1. 2 klucze od kraty okiennej w magazynie
2. 1 klucz od zamka drzwi magazynowych
3. 1 klucz od kłódki drzwi magazynowych
4. 2 klucze od kraty okiennej pokoju finansowego
5. 1 klucz od drzwi wejściowych do pokoju finans.

CENTR. ARCH. WOJSK.

88

119

.kpt. Samsonowicz Józef
neralny Dziekanat W.P.

Warszawa, dnia 12 lutego 1960 r.

KS. PŁK. SZEMRAJ ROMAN

GENERALNY DZIEKAN W.P.

Generalny Dziekanat W.P.
Wpłynęło dn. 31 II 1960 r.
Nr 105

R A P O R T

Melduję Księdzu Dziekanowi, że na terenie Okręgowego Szpitala Wojskowego w Warszawie w związku z zaopatrywaniem chorych są pewne trudności, a mianowicie :

Dnia 11.02.1960 r. o godz. 17.50 zostałem wezwany telefonicznie do szpitala i jak zwykle czekałem na samochód. Po 10 minutach weszły dwie panie, które przyjechały taksą. Jak się okazało były to dwie koleżanki ciężko chorej, umierającej pracownicy jednostki wojskowej w Rembertowie. Od dwu godzin jeździły by sprowadzić księdza, gdyż w szpitalu oświadczono, że szpital załatwia te sprawy tylko dla osób wojskowych, osoby cywilne jeśli chcą skorzystać z posługi religijnej, to tym winna zająć się rodzina. Wobec tego udały się do najbliższego kościoła przy pl. Zbawiciela, gdy przybył ksiądz, Zastępca Komendanta Ob. mjr. Łuczak księdza nie wpuścił. Ksiądz musiał wrócić i wtedy dopiero poinformowano, że przy ul. Długiej mieszkają kapelani wojskowi, którzy zastrzegli sobie, by innych księży nie wpuszczać.

Gdy przyjechałem do szpitala koleżanki chorej zapytały, czy mają zatrzymać taksę, podziękowałem, mając na uwadze związane z tym koszta. Ponadto musiałem wysłuchać takich uwag jak "czy tamten ksiądz nie jest takim samym księdzem jak kapelan".

Po zaopatrzeniu chorej, na izbie przyjęć, gdzie poprosiłem jak zwykle o odwiezienie, oświadczono mi, że mają zarządzenie mjr. Łuczaka, które zezwala na korzystanie ze środka lokomocji tylko, gdy się jest wzywanym do osób wojskowych. Co się dzieje z osobami cywilnymi, które nie mają blisko rodziny i gdy będąc poważnie chorymi, proszą o księdza, ponieważ nie ma komu tym się zająć, mogą nie doczekać się ostatniej posługi duchowej - inni chorzy to przecież widzą.

W rozmowie z personelem stwierdziłem, że księża cywilni są wpuszczani na teren szpitala, a więc raz są wpuszczani, innym razem nie, obawiam się, że może dojść to do Kurii.

Biorąc pod uwagę dobro Duszpasterstwa Wojskowego muszę dodać, że gdy w roku 1958 załatwiałem sprawę spowiedzi wielkanocnej dla chętnych chorych, napotkałem też na trudności, a samo załatwianie trwało dwa tygodnie. W czasie zaś spowiedzi kilkunastu żołnierzy wypowiadało się, że chociaż w tym dniu filmu nie ma, gdyż dnie wyświetlania filmów są stałe, to by przeszkodzić spowiedzi wyświetlono film, a przez radiowęzeł 5-ciokrotnie podano do wiadomości o mającym się odbyć filmie. Tłumaczyłem, że tak właściwie jest dobrze, gdyż nie wszyscy chorzy są katolikami, czy nawet wierzącymi, więc nie będziemy my im, a oni nam przeszkadzać.

W roku 1959 załatwienie spowiedzi wielkanocnej wyglądało nie mniej skomplikowanie. Ob. mjr. Łuczak oświadczył, że musi zarządzić odprawę personelu i z nimi ustalić termin, a o terminie powiadomi telefonicznie, wlokło się to dwa tygodnie, wkońcu mjr. Łuczak wysunął trudności natury zdrowotnej, mianowicie epidemię grypy, tak, że trzeba było interweniować i wyjaśniać w Departamencie Służby Zdrowia. Na wezwania w okresie grypy do szpitala jeździło się, na spowiedź wielkanocną grypa nie pozwalała.

5C

W końcu pragnę zameldować, że z racji wchodzenia na teren ~~xxxx~~ szpitala księży cywilnych mają miejsce takie wypadki, jak w miesiącu lutym, czy w marcu ubiegłego roku - jakiś ksiądz cywilny odwiedzał chorych, chodząc prawie po wszystkich oddziałach, rozdając ulotki, /dwie kilkustronicowe były w posiadaniu mjr. Łuczaka/. Epidemia grypy nie była brana pod uwagę.

Ponadto stwierdzam, że księża kapelani udają się na teren szpitala tylko na wyraźne wezwanie, a bywa to nie często. W tym roku /1960/ miało to miejsce tylko dwa razy.---

CENTR. ARCH. WOJSK.

.....

CAW 1033/64/51

/ Odpis/

89

W N I O S E K

na odznaczenie krzyżem Virtuti Militari kl.V.

za wojnę polsko-niemiecką roku 1939.

W oddziałach 11 Karpackiej Dywizji Piechoty.

201

Stopień: Kapelan

Nazwisko i imię: ks. ŚWIĘCICKI Walerian

Przydział służbowy: 11 Dywizja Piechoty

CENTR. ARCH. WOJSK.

Zajmowane stanowisko: Szef Duszpasterstwa

OPIS CZYNU: Bardzo mężny żołnierz i kapelan. Dnia 11.IX.1939r. jadąc grzebać zabitych żołnierzy 11 D.P. zostaje ostrzelany przez niemców z obu stron drogi. Nie zważając na niebezpieczeństwo przebija się odważnie przez ogień i ofiarnie spełnia swój obowiązek duszpasterski, poczem bierze udział bezpośrednio w walce pod Birczą zagrzewając osobistym przykładem żołnierzy do wytrwania.

W czasie walk pod Sądową Wisznią i w lasach Janowskich w morderczym ogniu artylerji npla i jego bombowców opatruje rannych i udziela im absolucji. Jest przytem kontuzjowany.

W boju pod Lelechówką, dnia 18.IX.1939. zbiera grupkę strzelców i na czele tej grupy naciera na wieś, dając przykład prawdziwej odwagi żołnierskiej.

W czasie walk w lasach brzuchowieckich i pod Hołoskiem ponownie daje dowody męstwa i ofiarności, wyciągając i opatrując rannych; często w bardzo silnym ogniu karabinów maszynowych i artylerji npla.

Żołnierze go bardzo cenią i lubią widząc go często wśród siebie w chwilach niebezpiecznych i groźnych.

Podpis Dowódcy przedstawiającego:

Dowódca Dywizji

(-) PRUGAR KETLING

gen.bryg.

ŚWIADKOWIE:
płk. GŁOWACKI Jerzy
kpt. DE VILLE Bronisław

DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

Oryginałem:

DYW. STRZEL. PIESZYCH

[signature] O B O R S K I
major dypl.

dnia 4. września 1945.

III - 522/7

OJSKO POLSKE
traine Archiwum Wojskowe
Nr. 3465
"07 1948 r.

90

W y c i ą g

z Dziennika Personalnego M.S.Wojsk.Nr.11 z dnia 7.czerwca 1934 r.

ZARZĄDZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

I. WOJSKO

Mianowania kapelanów rezerwy.

Na podstawie art.6 i 80 ustawy z dnia 23.marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W.P. oraz art.55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz.U.R.P.Nr.46 z 28 poz.458), art.2 dekretu Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa z dnia 13 lipca 1922 r. o ustaleniu nazw stopni duchowieństwa wojskowego i w myśl art.V i VII Konkordatu Polski ze Stolicą Apostolską - zostają przeniesieni z pospolitego ruszenia do rezerwy duchowieństwa wojskowego z równoczesnym mianowaniem

kapelanami rezerwy
w duchowieństwie wojskowym
(wyzn.rzym.-kat.)
ze starszeństwem z dnia 1.lutego 1934r.

ks. M r ó z Władysław (1905) lok.4

Minister Spraw Wojskowych
/-/ K a s p r z y c k i
Generał - dywizji

Za zgodność wyciągu:

Oliwa, dnia 6-07-1948 r.

p.o.Kierownik Centralnego Archiwum Wojskowego

Dr.Morcinek mjr.

CAW 1033/64/50

Generalny Dziekan W.P
Nr 225
15 X 1956

TAJNE
Egz.Nr....
91

DEPARTAMENT KADR MON.

w m i e j s c u

AKT WRĘCZENIA ODZNACZEŃ

Ks.Płk. Szemraj Roman
Generalny Dziekan Wojska Polskiego

w dniu 11 października 1956.r. wręczyłem niżej wymienionym żołnierzom następujące odznaczenia:

„SREBRNY MEDAL SIŁY ZBROJNE W SŁUŻBIE OJCZYZNY"

Nazwisko i Imię/imię ojca/	Nr.leg.odznaczenia	Nr.i data uchwały Rady Panstwa
płk.Krupacz Jan s.Mikołaja	A-84203	0/1118.8.10.1956.
" Wilkowski Stanisław s.Stan.	A-84224	" "
" Bodziak Władysław s.Franciszka	A-84176	" "
" Stanowski Zygfryd s.Ignacego	A-84214	" "
" Świdnicki Józef s.Władysława	A-84215	" "
" Zystychowski Andrzej s.Wojciecha	A-84225	" "
" Węgrzyn Józef s.Jana	A-84223	" "
mjr. Puacz Mikołaj s.Ignacego	A-84368	" "
" Kulej Piotr s.Wincent go	A-84326	" "
" Wojtyło Franciszek s.Stanisława	A-84419	" "
" Wiernusz Stanisław s.Andrzeja	A- 84414	" "
" Kłosewicz Wiktor s.Mikołaja	A-84301	" "

BRĄZOWY MEDAL SIŁY ZBROJNE W SŁUŻBIE OJCZYZNY"

mjr. Bancer Witold s.Władysława	A-84706	0/1119. 8.10.1956.r
" Wilczek Franciszek s.Ludwika	A-85379	" "
" Janczak Tadeusz s.Antoniego	A-84952	" "
por. Nawrot Bogdan s.Antoniego	A-85385	" "

ano w 2-ch egz.
r.1 adresat
r.2 a/a
awrot por.
.B.
dnia 15.10.1956.

GENERALNY DZIEKAN WOJSKA POLSKIEGO

KS/PŁK.SZEMRAJ ROMAN.

CAW 1033/64/8

150

Wzór Nr 12
TAJNE (po wypełnieniu)

ERALNY DZIEKANAT W.P.

Nazwa jednostki wystawiającej wniosek

Wniosek o mianowanie

na stopień MAJORA

Korpus osob. ofic. SŁUŻBA DUSZPASTERSKA 92

(Nr spec. wojsk.)

1	Kpt.630/1585 z dn.22.V.53r. Posiad. stop. wojsk. starszeństwo Nr i data rozk.	2	GAŁĘZA JAN s. Michała Nazwisko i imię — Imię ojca
3	26.II.1913 r. Data urodzenia	4	Ksiądz Kapelan Generalnego Dziekanatu Zajmowane stanowisko i stopień wg etatu ppłk. W.P.
5	Seminarium Duchowne Wykształcenie cywilne	6	Rzemieślnicze Pochodzenie społeczne
7	22.V.1953 r. Data powołania do Sił Zbrojnych	8	nie należy Przynależność Part. (nazwa org. i data wstąp.)
9	nie posiada Wyszk. wojsk. w Siłach Zbrojnych	11	Ksiądz Kapelan Generalnego Dziekanatu W. 26.V.1953 r. Zajmowane stanowisko w Siłach Zbrojnych i czasokres
10	nie służył Stosunek do sł. wojsk. i wyszk. wojsk. przed 1939 r.		
12	nie brał udziału Udział w ruchu part. i konspiracyjnym		
13	nie brał udziału Udział w walkach w Siłach Zbrojnych		
14	nie miał Rany i kontuzje odniesione w walkach	15	Złoty Krzyż Zasługi Srebrny Krzyż Zasługi Posiadane odznaczenia

Umotywowanie wniosku:

Ksiądz kpt. Gałęza Jan jest w Duszpasterstwie Wojskowym na stanowisku kapelana Generalnego Dziekanatu W.P. od 1943 r. Odznacza się pracowitością, zdyscyplinowaniem. Posiada zdolności organizacyjne. W pracy społecznej wyróżniał się dzięki czemu otrzymał Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi.
Ze względu na wzorową pracę w Generalnym Dziekanacie W.P. zasługuje na kolejny stopień majora.

GENERALNY DZIEKAN W.P.
/KS. SZEMRAJ KOMAR - PŁK./

Wyk. w dwóch egz
Egz. 1 adresat
Egz. 2 a/a
wyk. Kostrzewski

Dnia „ 6 marca R. Poznański 19 r.

DOWÓDCA

Druk. ukończ. 20.02.56. CW-24272

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
DEPARTAMENT KADR

Warszawa, dnia 8 lipca 1957 r.

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 10 07 1957 r.
Nr 021
Zał. —— 1

ROZKAZ PERSONALNY
Nr. 1665

Na podstawie art. 9 ust. 1 dekretu z dnia 10 kwietnia 1954 r. o służbie wojskowej oficerów i generałów Sił Zbrojnych mianuję wymienionych oficerów mianuję:

NA STANOWISKO:

Szefów Zarządów osobowych oficerów służby administracyjnej

1. płk. MIKOŁOWICZ Wiktor s. Mikołaja
2. płk. dypl. KULIJ Piotr s. Vincentego
3. płk. dypl. KUBACZ Mikołaj s. Ignacego
4. płk. dypl. WOJTKO Franciszek s. Stanisława

Z DNIEM OBJĘCIA ZAJMOWANYCH STANOWISK

Minister Obrony Narodowej
Marszałek Polski
Konstanty Rokossowski

Otrzymują:

Za zgodność:

1033/64/20

Z A T W I E R D Z A M :
GENERALNY DZIEKAN W.P.

S. SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

35 Ab 93

P L A N

urlopów księży kapelanów na rok 1956 r.

Stopień, nazwisko i imię	Termin zaplanowany urlopu	Faktyczny termin wykorzystany	U w a g i
X płk. Weryński Henryk	VII. 1956.		
X ppłk. Bodziak Władysław	15.07 - 15.08.56		
X ppłk. Mróz Władysław	9.07 - 28.07.56		10 dni w innym term
X ppłk. Stanowski Zygfryd	VII. 1956. r.		
X ppłk. Swidnicki Józef	IX. 1956.r.		
X ppłk. Tołpa Jan			
X ppłk. Wystrychowski Andrzej			
X ppłk. Węgrzyn Józef	9.07. - 30.07.56.		7 dni w term. zim
X ppłk. Mrugacz Jan			
X mjr. Humeński Julian	VIII. 1956.	23.01. - 19.02.56	
X mjr. Kulej Piotr	5-20.06 ; 1-15.08.56.		
X mjr. Frankowski Franciszek	VIII. 1956.r.		
X mjr. Puacz Mikołaj	7.-17.02. ; 10-28.07.56	7.02. - 17.02.56	
X mjr. Wiernusz Stanisław	15.07. - 15.08.56.		
X mjr. Wojtyło Franciszek			
X mjr. Kłosowicz Wiktor	VII. 1956.r.		
X mjr. Borowczyk Stanisław	15.07. - 15.08.56		
X mjr. Bancer Witold			
X mjr. Goszyc Maksymilian	15-28.04 ; 8-21.07.56		
X kpt. Wilczek Franciszek			
X kpt. Rolewski Franciszek	VIII. 56		
X kpt. Janczak Tadeusz	15.11. - 15.12.56.		
X kpt. Samsonowicz Józef			
X kpt. Kubal Marian	28.06 - 27.07.56		
X ppłk. Wilkowski Stanisław	15.07.56 15.08.		
X kpt. Gałęza Jan	1.07 - 14.07 ; 3-18.09.56.		
X kpt. Frontczyk Marian	15.07 - 15.08.56		

CAW 1033/64/1

KO POLSKIE
Wydz. Duszpasterstwa
O-Katolickiego
D.O.W.IV.
Nr. 16.
14. I. 1946 r.

S P R A W O Z D A N I E

z działalności Kapelanów W.P. D. O. W. IV. Śląsk
za czas od dn.1.X. do 31.XII. 1945 r.

Po przejściu wojska na stan pokojowy i reorganizacji W.P. prawie wszystkie jednostki z I-szej Armii weszły w skład D.O.W. IV. Śląsk. Teren D.O.W.IV. jest duży, a księży kapelanów jest mało, gdyż na 9 /dziewięciu/ dotychczas pracujących zostało obecnie przydzielonych tylko 3/trzech/. Taka ilość duszpasterzy wojskowych jest nikłą wobec dużego terenu i wielu jednostek wojskowych i ich stanu liczebnego. Praca duszpasterska powinna obecnie pójść według ustalonego programu i bez żadnych prawie przeszkód, które były w okresie działań wojennych. W poprzednim swoim sprawozdaniu za czas od 1.VI.- 1.VIII.ub.r. zaznaczyłem, że księży wojskowych przydałoby się 33 -ch, a więc zrozumiałem jest, że obecni trzej księża kapelani, pomimo ogromnego wysiłku i maximum co z siebie mogą dać, nie zaspokoją całkowicie potrzeb żołnierzy i nie mogą być w każdą niedzielę i święta w poszczególnych garnizonach i jednostkach wojskowych. Księża cywilni przychodzą z dużą pomocą wojsku, odprawiając nabożeństwa i udzielając sakramentów świętych, lecz żołnierz pragnie widzieć i być obsłużonym przez księdza wojskowego. W sprawie przydziału nowych księży kapelanów wojskowych wystosowałem pismo do Generalnego Dziekana W. P., prosząc o trzy nowe etaty kapelańskie. Obecnie są nastąpujący księża:

1. Ks. Łopaciński Antoni - ppułk. Dziekan D. O. W. IV.
2. Ks. Stańczak Eugeniusz- mjr. z-ca ,, ,,
3. Ks. Dudek Alojzy - kpt. Kapelan garn. Opole
4. Ks. Wiśniowski Władysław kpt. ,, ,, Jelenia Góra

Pomimo wielu jeszcze trudności księża kapelani wyżej wymienieni wywiązywali się ze swej pracy bardzo dobrze. W niedziele i święta regularnie odprawiali nabożeństwa głosząc słowo boże. Tematy kazań: / O modlitwie, o pracy, o obowiązkach stanu, o przykazaniach boskich III, IV, V, VI, VII, VIII i IX, o miłości Boga i Ojczyzny, dobry katolik - dobrym żołnierzem; żołnierz katolik prakt. - sumienny w wykonywaniu swoich obowiązków; żołnierz trzeźwy - to żołnierz, który pracuje z pożytkiem dla siebie, dla Ojczyzny i dla Boga; żołnierz o czystem sumieniu - z zadowoleniem i chętnie spełnia rozkazy swoich dowódców; parate viam Domini; o spowiedzi w Adwencie; Dziecina Boża - młoda Polska; opłatek symbolem miłości w rodzinie wojskowej i t.d. /.

W miejscowościach, do których nie mogli pojechać postarali się o to, by księża cywilni obsłużyli te jednostki.

W okresie Adwentu około 40% żołnierzy przystąpiło do sakramentu pokuty i komunii św. Brak sprawozdań jeszcze od księży cywilnych. W miarę możności księża kapelani czynni byli i w świetlicach żołnierskich, wygłaszając pogadanki religijne. Na wigilli Bożego Narodzenia i opłatku starali się być w kilku jednostkach wojskowych. Urządzali pasterki dla żołnierzy. Święta przepędzili w rodzinie wojskowej. W wigilję Bożego Narodzenia, jako I-szą w wolnej całkowicie Polsce, nie brakło żołnierzom opłatka, gdyż Dziekan D. O. W. IV. zaopatrzył wszystkie mu podległe garnizony i jednostki W. P. , a nadto zaopatrzył w opłatki P.C.K. , Repatriantów, Więzienie, Szpital Okręgowy, Resort Bezpieczeństwa i t.p.

Ksiądz Dziekan witał oficerów i żołnierzy przyjeżdżających z Włoch. W niedziele i święta odprawia nabożeństwa dla szpitala Okręgowego W.P., a w dni powszednie udziela sakramentów świętych.i wizytuje chorych. Załatwił wszystkie formalności związane z reorganizacją w duszpasterstwie D.O.W.IV.

Ks. mjr. Bartkiewich postarał się u Władz Miejskch w Gliwicach o przydział kościoła po wyznaniu ewng.-augsb. i tankowy przekazał do użytku Wojska Polskiego, jako kościół garnizonowy.

Obecnie proszą Generalnego Dziekana W. P. o przedstawienie do awansu na m a j o r ó w 1.Księdza Dudka [redacted]jzego kpt. i 2. Księdza Wiśniowskiego Władysław kpt. Wyżej wymienieni księża są kapitanami od początku powstania Armii Polskiej, a nadto zasługują na awans za swoją gorliwą pracę duszpasterską w powierzonych im jednostkach. Wnioski awansowe zostały już dawno przesłane do Departamentu Duszpasterstwa W. P.

Aby choć w większej mierze zaspokoić potrzeby żołnierzy i podnieść ich moralnie, proszę o trzy nowe etaty kapelańskie, a mianowicie: 1. w Gliwicach, 2. w Kładzku i 3. w Żarowie. W tej sprawie wysłałem pismo do Generalnego Dziekana W.P. w dniu 12 stycznia 1946 r. Nr. 11/46.

Dziekan D. O. W. IV.:
/- Ks. Łopaciński Antoni
ppułk.

CAW III 52217

95

O POLSKIE
Duszpasterstwo
50
lipca 1946 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Rz K

122

Na tamt.zarz.Nr.85 z dnia 23 stycznia 1946 r.

Przedstawiam poniżej sprawozdanie z pracy duszpasterskiej w Okr.Wojsk.7 za II-gi kwartał 1946 r.:

Właściwa praca prowadzona była tylko w garn. Lublinie i Chełmie.

Nabożeństwa niedzielne i świąteczne dla wojska w Lublinie, odprawiane były w kościele garn.o godz.10-ej a w kaplicy szpitala okr. o godz.11-ej, zaś w Chełmie w kościele garn.o godz.9-ej a w kaplicy szpit.garn.o godz.10-ej. Na tych nabożenstwach były głoszone kazania.

Nabożenstwa i sprawowanie Sakramentów św.odbywały się ściśle według przepisów kościelnych.

Uroczystości religijne jak przysięga rekrutów, pogrzeby odbywały się uroczyście z zachowaniem przepisów kościelnych

Nauczanie religijne t.j.kazania, egzorty i okolicznościowe przemówienia nosiły charakter słowa Bożego.

W uroczystościach wielkanocnych i Bożego Ciała w wymienionych garniz. brało wojsko udział czynnie i biernie.

Dla chorych szpitala okr.w Lublinie odprawiane były przez cały miesiąc maj, nabożeństwa majowe.

Odwiedzanie chorych odbywa się w Lublinie co drugi dzień, w Chełmie dwa razy na tydzień.

Zaopatrzono chorych w Lublinie-40, w Chełmie-8.

Pogrzebów było w Lublinie-26, w Chełmie-16.

Pogadanki religijne-moralne w jednostkach nie były prowadzone.

W pozostałych garniz.opieka duszpasterska jest dorywcza i niedostateczna.

Spowiedź wielkanocna w garn.Hrubieszow, Tomaszow i Zamościu odbyła się . Frekwencja dostateczna.

Czynności kancelaryjne załatwiane były według przepisów służbowych i biurowych.

W duszp-stwie Lublin dodatkowo sporządzono metryki śmierci na 30 poległych w latach 1939.1944 i 1945.

Opieka nad grobami poległych i zmarłych żołnierzy w Lublinie jest dostateczna. Czynię starania o uzyskanie nowego terenu pod cmentarz wojskowy w Lublinie. Kapelan w Chełmieczyni starania, ażeby miejscowe cmentarze wojenne doprowadzić do porząd

W Okręgu Wojskowym 7 jest kościołów garn. ogółem 5.- Stan ich naogół jest dostateczny. Niektóre z nich wymagają remon W kościele garn.w Lublinie obecnie przeprowadza się remont dac Dalszy remont kościoła będę się starał przeprowadzić jeszcze w zącym roku.

Kościoły garn.w Hrubieszowie, Zamościu, Puławach i Si cach nie posiadają żadnych szat liturgicznych ani też sprzętu k cielnego. Pożądanym jest, ażeby przydzielane były kredyty na cze we zaopatrywanie tych kościołów w najkonieczniejsze szaty litur

Sprawa organizacyjno-personalna duszp tut. okręgu j niewystarczająca.

Proszę o szybkie przydzielenie mi do Lublina stałe kapelana do pomocy.

Również proszę o możliwe prędkie mianowanie kapel pomoc. dla garniz.w Hrubieszowie, Puławach, Siedlcach i Zamościu.

Poza tym gorąco proszę o etaty na organistów cielnych dla kościołów garn. Okr. Wojsk. 7.

Brak stałej i wykwalifikowanej siły kancelaryjnej dalnie dla mnie utrudnia i uniemożliwia prace w terenie.

W teren nie wyjeżdżałem z powodu nawału pracy na jak i braku odpowiedniego środka lokomocji.-

Dziekan Duszp. Okr. Wojsk. 7

ks. Józef Świdnicki, mjr.

CAW 29/535

o Polskie.
asterstwo W.P.
szcz Garn.Białystok.
.26.2.1946 r.

101

S p r a w o z d a n i e

z pracy duszpasterskiej ks.Władysława Bodziaka,proboszcza

Garnizonu Białystok,za okres od 15.12.1945r.do 28.2.1946r.

nia 18.12.1945r.po przybyciu do Białegostoku zameldowałem sie u d-cy Garni-
,gen.br.Stanislawa Galickiego i otrzymalem dane o skladzie osobowym Garn.
miejscach rozlokowania pulkow 18 Dyw. Piech.
nia 19.12.zlozylem wizyte J.E.Ks.arcbpowi Romualdowi Jalbrzykowskiemu,
ry mi zarazem udzielil jurysdykcji na terenie diecezji.
nia 20.12. zapoznalem sie z miejscowymi Ksiezmi uzgadniajac z nimi spra-
Pasterki i nabozenstw podczas uroczystosci Bozego Narodzenia.
nia 22.12. bylem na odprawie zolnierzy wyruszajacych do walki z bandami
wersyjnemi.
nia 23.12.prowadzilem kondukt pogrzebowy s.p.strzelca,Tadeusza Kierasa,
rlego z ran otrzymanych w walce z bandami dywersyjnemi.
Dnia 24.12Pierwsze nabozenstwo dla wojska w kosciele garnizonowym,dawniej
oteatanckim z udzialem okolo 800 zolnierzy.-Wigilia.-Pasterka o godz.24.
względu na zarzadzony alarm wojska bylo malo.
Dnia 25 i 26 godz.11.Msza sw.Kazania,modlitwa za Ojczyzne i o blogosla-
enstwo dla Wosska Polskiego,z udzialem okolo 1000zolnirzy.
Dnia 31.12.godz.11.nabozenstwo w kosciele Garnizonowym,kazanie,modlitwy za
poleglych zolnierzy.Godz.20 przemowienie okolicznosciowe z racji zakonczeni
oku do skladu oficerskiego..

S t y c z e n .
1946r.

Dnia 1.1.1946r.Nabozenstwo w Kosciele Garnizonowym pod wezwaniem sw.Mijcie
ha o godz.11.z udzialem okolo 1900 zolnierzy ,a takze duzej liczby swieckic
odz.14 skladanie zyczen oficerom sztabu,a takze zolnierzom w koszarach.
Dnia 4.1.Odwiedzalem chorych zolnierzy w Szpitalu Garnizonowym.
Dnia.5.1.Udzielilem ostatnich Sakramentow sw.choremu oficerowi.
Dnia 6.1.Msza sw.kazanie,modlitwaza Ojczyzne i o blogoslawienstwo dla W.P.
Kosciele Garnizonowym przy udziale okolo 1500 zolnierzy i duzej liczby swie
Dnia 8.1.Pogrzeb strzelca zmarlego w miejscowym szpitalu. garnizonowym.
Dnia 12.1.Pogrzeb podoficera M.O.zabitego skrytobojczo w Bialymstoku.
nia 13.Msza sw.kazanie spiew pieśni koscielnych przy udziale okolo 1500
olnierzy i duzej liczby swieckich.
Dnia 14.1.Odwiedzalem zolnierzy w koszarach,uzgodnilem z dyrygentem orkie-
try pulkowej i miejscowym organista porzadek kolend spiewanych podczas nabo
Dnia 16.1.urzadzalem kancelarie Duszpasterstwa Garnizonu.
Dnia 18.1.godz.2.udzielilem absolucji i asystowalem przy egzekucji 2 wiezn
ilow wieznieniu Korp.W.W.
Dnia 19.1.Pogrzeb strzelca zmarlego w miejscowym szpitalu Garnizonowym.
Dnia 20.1.Nabozenstwo dla wszystkich oddzialow Garnizonu Bialystok,jak
niedziele poprzednie.
Dnia 21.1.Uczestniczylem w pogrzebie s.p.ks.Hodyki.Dziekana Bialostockiego
Dnia 23.1.Godz.13.Udzielilem absolucji i asystowalem przy egzekucji w wie-
zieniu Korp.W.W.
Dnia 24.1.Odwiedzalem wojska miejscowego Korp.Bezp.
Dnia 26.1.Prowadzilem kondukt pogrzebowy .Mowa zalobna na cmentarzu wojsk.
Dnia 27.1.Godz.11.Msza sw.Kazanie,modlitwy za poleglych zolnierzy dla
wszystkich jednostek Garnizonu Bialystok,podczas Mszy sw.Zolnierze spiewaja
kolendy.Uczestniczylo przeszlo 1500 zolnierzy.
Dnia 29.1.Pogrzeb strzelca .Mowa zalobna na cmentarzu.
Dnia 31.1.Pogrzeb podoficera,mowa zalobna na cmentarzu wojskowym.

L u t y .
1946r.

Dnia 2.2.Godz.II.Nabozenstwo dla wszystkich oddzialow Garn.Bialystok. Kazanie,modlitwa za Ojczyzne i o blogoslawienstwo dla Wojska poskiego. Podczas mszy sw.Spiew piesni do Matki Boskiej,orkiestra.

Dnia 3.I.Nabozenstwo w Kosciele garnizonowym przy udziale okolo I800 zolnierzy i duzej liczby swieckich.Godz.I4.Pogrzeb,mowa zalobna na cme wojskowym.

Dnia 5.2.Uczestniczylem w rozprawie Sadu Dywizyjnego ,sprawa o dezer

Dnia 6.2. z Dca Dywizii,gen.br.Paszkiewiczem bylem u J.E.Ks.arcbpa R Jalbrzykowskiego.

Dnia 9.2.Godz.I9.Udzielilem absolucji i asystowalem przy egzekucji w zieniu Korp.W.W.

Dnia I0.2.Msza sw.Kazanie,modlitwy za Ojczyzne i o blogoslawienstwo d Wojska Polsk.Spiew piesni koscielnych.

Dnia I2.2.Prowadzilem kondukt pogrzebowy - mowa zalobna na cmentarzu.

Dnia I4.2.Godz.I9.Udzielilem absolucji i asystowalem przy egzekucji w wieznieniu Korp. Bezp.Publ.

Dnia I8.2.Pogrzeb strzelca zmarlego w szpitalu Garnizonowym.Mowa zalob

Dnia I7.2.Nabozenstwo dla wszystkich oddzialow Garnizonu o godz.II.jak w niedziele poprzednie.

Dnia I8.2.Bylem u Ks.Rektora i XX.Profesorow Wydzialu Teologicznego.

Dnia 20.2. z d-ca Wojsk Ochrony Pogr.omawialem sprawy duszpasterstwa w jednostkach pogranicza.

Dnia 22.2.Pogrzeb podoficera 65p.p.

Dnia 24.2.Godz.II.Msza sw.Kazanie,modlitwa za Ojczyzne i o blogoslawie dla W.P.Spiew piesni koscielnych,przy udziale okolo I700 zolnierzy.

Dnia 25.2,Prowadzilem kondukt pogrzebowy 3 oficerow 65p.p.,ktorzy pol w walkach z bandami dywersyjnemi pod Lomza.Mowa zalobna na cmentarzu woj

Dnia 26.2.Wyjechalem na odprawe do Warszawy.

CENT. ARCH. WOJSK.

Proboszcz Garnizonu Bialystok:
ks.W.Bodziak.
/-/Ks.Wladyslaw Bodziak.Kpt.

CAW 29/535

Ministerstwo Wewnętrzn.
Zarząd Duszpasterstwa
Nr. 41/47
Łódź dn. 1947 r.

S p r a w o z d a n i e
z duszpasterskiej działalności księży Kapelanów K. B. W.
za I V k w ą r t a ł 1946 r.

CAW IV/A

Miejscowość	Msze Święte zwykłe Ilość	Msze Święte bino-wane Ilość	Kazania. Ilość.	Spowiedź Św. Ilość.	Komunia Św. Ilość-	Zaopatrzenie chorycn. Ilość.	Pogrzeby. Ilość.	Referaty. Ilość.	Śluby. Ilość
Warszawa	16	4	9	184	184	28	6	-	-
Bydgoszcz	7	5	8	90	380	2	2	2	-
Gdańsk	10	9	10	600	720	16	1	9	-
Katowice	7	1	7	792	1268	-	1	1	-
Kraków	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lublin	12	4	9	± 500	± 500	-	10	2	-
Łódź	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Olsztyn	16	12	14	453	453	3	4	2	-
Szczecin	17	-	13	198	750	-	1	2	-
Wrocław	16	1	16	110	110	6	2	12	2

U r o c z y s t o ś c i s p e c j a l n e:

Warszawa: 27.X.46 r. w Centralnym Szpitalu K.B.W. w Warszawie, po uroczystej Mszy Św. z błogosławieństwem Najświętszym Sakramentem i zbiorowej Komunii Św. oraz okolicznościowym kazaniu, odbyła się uroczystość ofiarowania chorych żołnierzy Niepokalanemu Sercu Najświętszej Marii Panny i złożenia ślubowania dochowania wierności Matce Najświętszej.

24.XI.46 r. Msza św. polowa i przysięga garnizonu Warszawskiego K.B.W.

24.XII.46 r. Wspólna wigilia u chorych żołnierzy w Centralnym Szpitalu K.B.W.

Bydgoszcz: 28.XII.46 r. Święto II Szkol.Pułku Samochod. w Chełmnie, Msza św. polowa z kazaniem okolicznościowym.

24.XII.46 r. objazd wszystkich jednostek Garnizonu Bydgoskiego.

Gdańsk: X.46 r. Msza św. polowa i przyjęcie przysięgi w Marynarce, w Nowym Porcie.

24.XII.46 r. Przysięga w Pułku. Msza św. polowa z kazaniem

./.

CAW 22/535

Katowice: 24.XII.46 r. Uroczystość wigilijna.

Lublin: 24.XI.46 r. uroczystość sztandaru ufundowanego Jednostce K.B.W. w Lublinie przez O.K.Z.Z. i przysięga rekrutów. Msza św. polowa.

23.XII.46 r. Uroczystość wigilijna urządzona staraniem R.K.U. miasto Lublin.

24.XII.46 r. Wigilia w 7 p.p., Sam.Bat.Op., Bat.Ochr. k., kasynie oficerskim, wigilia dla sam. i pracowników kwaterm. Wszędzie okolicznościowe przemówienia.

Olsztyn: 10.XI.46 r. w Szczytnie zakończenie Kursu Podoficerskiego.

24.XI.46 r. w Olsztynie poświęcenie sztandaru i przysięga żołnierzy.

8.XII.46 r. otwarcie i poświęcenie kaplicy w Szczytnie dla Pułku Szkolnego.

24.XII.46 r. Obchód Wigilii Bożego Narodzenia:
O godz. 6.30 w stołówce żołnierskiej zebrali się żołnierze, podoficerowie, oficerowie z dowódcą i ks. kapelanem na czele. Pierwszy przemówił ks. kapelan, zachęcając żołnierzy do wytrwania i do godnego pełnienia swoich obowiązków żołnierskich w tak ważnych dla całego narodu Polskiego dniach stycznia.
Po skończonej mowie łamał się opłatkiem z żołnierzami i oficerami serdecznie życząc im wiele osobistego szczęścia. Po tym zasiedli do odświętnie nakrytych stołów, aby spożyć skromną kolację wigilijną.
Podczas kolacji przemawiał Dowódca Pułku.
Wytworzył się miły, serdeczny nastrój. Rozdano paczki, którymi każdy żołnierz był obdarzony, rozdano listy i życzenia, które młodzież szkolna przesłała swoim ukochanym żołnierzom. Przy zapalonej choince śpiewano kolędy, grała orkiestra. Widziało się twarze uśmiechnięte i wzruszone. W międzyczasie Dowódca w gronie oficerów przeszedł na izbę chorych, aby z chorymi łamać się opłatkiem i złożyć życzenia. O godz. 21-ej zakończono uroczystą kolację wigilijną.

W dn. 25 i 26.XII.46 r. o godz. 9-ej odprawił ksiądz Kapelan Mszę św. na terenie Pułku.

Szczecin: 15.X.46 r. Msza św. polowa na uroczystość wręczenie i poświęcenia broni rekrutów, z odpowiednim kazaniem.

1.XI.46 r. o godz. 15-ej uroczysta procesja na cmentarz i kazanie.

2.XI.46 r. uroczysta Msza św. żałobna za dusze poległych żołnierzy W.B.W.

24.XI.46 r. Przysięga.

24.XII.46 r. Wspólna Wigilia.

25.XII.46 r. Uroczystości Bożego Narodzenia.

Wrocław: 1.XI.46 r. Uroczystości na cmentarzu wojskowym za poległych żołnierzy K.B.W.

24.XI.46 r. Przysięga rekrutów, Msza św. polowa z przemówieniem o przysiędze.

./.

24.XII.46 r. Wspólna Wigilia żołnierzy.
O godz. 16-ej w świetlicy odbyła się uroczystość "św. Mikołaja" dla dzieci oficerów. Uroczystość rozpoczęła się przemową ks. Kapelana, po czym dzieci zostały obdarowane podarunkami.
O godz. 18-ej rozpoczęła się tradycyjna Wigilia w poszczególnych batalionach. Wraz z Dowództwem ks. Kapelan odwiedził zebranych żołnierzy i oficerów, wygłaszając do nich okolicznościowe przemówienia i łamiąc się opłatkiem.
W międzyczasie obchodził zebranych zorganizowany przez ks. Kapelana "św. Mikołaj", obdarzając żołnierzy, oficerów i Dowództwo podarunkami i odpowiednimi naganami lub pochwałami.
O godz. 24-ej w sali kinowej ks. Kapelan odprawił Pasterkę, podczas której wygłosił kazanie. Na Pasterce obecny był cały garnizon.

25.XII.46 r. o godz. 10 w kościele garnizonowym została odprawiona uroczysta Msza św. z kazaniem.

26.XII.46 r. o godz. 9 odprawiona została Msza św. z kazaniem.

Dziekan Duszpasterstwa K.B.W.

/Ks. Michał Zawadzki, major/

CAW 22/535

WO Garnizonu
lonia Gorz
17/53
Zam 10 53

24 IV 1955
184

40

Sprawozdanie duszpasterskie
za I kwartał 1955 r.

A. Sprawy duszpasterskie.

I. W jakim kościele lub kaplicy i kiedy odprawiał nabożenstwa.

1.w niedziele i święta:

W kościele garnizonowym św.Krzyża o godz.8,10 i 12.

2.w dni powszednie:

W kościele garnizonowym o godzinie 7,30.

II.

Tematy wygłaszanych kazań.

1.Zadania katolika w Nowym Roku wobec Boga i Ojczyzny.
2.Imię i człowiek.
3.Gwiazda betlejemska a wiara nasza.
4.Najwazniejszym obowiązkiem rodziców wychowanie dzieci
5.Zabawa i rozrywki a wiara katolicka.
6.Pokój owocem ufności.
7.Burza na morzu obrazem namiętności ludzkiej.
8.Zycie ludzkie winnicą pańską.
9."Nasienie jest Słowo Boze".
10.Istota postu kościelnego.
11."Modlitwa w Ogrojcu".
12.Pobudki do rozważania Męki Pańskiej.
13."Biczowanie".
14.Obmowy i oszczerstwa.
15."Cierniem ukoronowanie P.Jezusa".
16.Obowiązek Komunii św.wielkanocnej.
17."Droga Krzyzowa".
18.Liturgia niedzieli pasyjnej.
19."Ukrzyzowanie".

III.

1.Ile udzielono komunii sw.....w..135.....c..220.
2.Ilość zaopatrzeń chorych.....w../.....c..2...
3.Chrztów.....w../.....c..2...
4.Ślubów.....w../.....c../...
5.Pogrzebów.....w../.....c../...

B.Praca społeczna.

W jakich organizacjach bierze czynny udział i w jakim charakterze.

Radny w M.R.N. w Jeleniej Górze- Komisja Pracy i Opieki Społecznej.O.K.K.-Wrocław,członek prezydium.Vice-przewodniczący Komisji Rewizyjnej-"Caritas" Wrocław.Członek plenum M.K.O.P. w Jeleniej Górze oraz Komisji Duchownych i Świeckich Działaczy Katolickich przy Froncie Narodowym we wrocławiu.
W związku z przynależnością do wyzej wymienionych organizacyj brałem udział w zebraniach,zabierałem głos w dyskusjach oraz przeprowadzałem akcję w terenie.

C.Kościół.

I. 1.adres:Jelenia Gora,ul.1 maja 50.
2.stan zewnętrzny:Kościół wymaga otynkowania ścian.
3.stan wewnętrzny:Konieczny jest remont organów.
4.przybytek inwentarza:dwa zyrandole w głównej nawie.
5.ubytek inwentarza...../..

II. Plebania.
1.adres,telefon....ul.1 maja 35,nr.tel.32-11.
2.stan zewnętrzny:Plebania została odnowiona.
3.stan wewnętrzny:Konieczny remont centralnego ogrzewania ze względu na brak pieców.
4.przybytek inwentarza...../..
5.ubytek inwentarza...../..

III. Cmentarz grzebalny.
1.ares:Jelenia Góra,ul.Gen.Swierczewskiego.
2.stan zewnętrzny:Cmentarz wojskowy znajduje się w obrębie cmentarza miejskiego.
3.stan wewnętrzny:W r.1954 działka została uporządkowana i obsadzona krzewami.

D.Kancelaria.
1.adres,tel....ul.1 Maja 35,nr.tel.32-11.
2.godziny urzędowania:Od godz.15 do 17.
3.wewnętrzne urządzenie:biurko,stół,4 krzesła.
4.Korespondencja.
a/wpłynęło pism.....18.
b/wysłano pism.....16.
5.Personel kancelaryjny:jeden pracownik cywilny,który pełni równocześnie funkcje organisty.

E.Wyjazdy.
I.służbowe....Wrocław,2 razy na zebranie "Caritas".
2 razy do D.O.W.
4 razy na zebranie Komisji przy Froncie Narodowym.
3 razy do O.K.K.
Warszawa,jeden raz wezwany przez Gen.Dziek.
Legnica,spowieź zołnierzy w O.S.P.-KBW.
Powiat Jelenia Góra,2 razy objazd terenu w związku ze zjazdami we Wrocławiu.

II.urlopy....w b.r. z urlopu nie korzystałem.

F.Jaką zajmuje się pracą naukową.Prawo kanoniczne "de personis".

Proboszcz Garnizonu
Jelenia Góra

/-/ks.Węgrzyn Józef ppłk.

CAW 127/535

Generalny Delegatura W. P.
Wpłynęło dn. ..... 19___ r.
Nr .....
Z .....

99

...stwo Garnizonu
Wrocław
Nr 32
15 kwiet 1954 r.

S P R A W O Z D A N I E K A S O W E

...OSTWA GARNIZONU WROCŁAW ZA I KWART. I 954

D O C H O D Y :		R O Z C H O D Y :		
Taca	I7I20,55zł.	I. Pensje i honoraria:		
Dobrowolne ofiary	450,40zł.	a. Księży	I260,00zł.	
Skarbonki	37I0,20zł.	b. Organisty	2550,00zł.	
Dot. Wł. Wojsk.	I497,I0zł.	c. Kościelnego	3000,00zł.	
Subwenc. Wł. Cyw.	- - - - - -	d. Innych	I550,00zł.	
Saldo z pop. roku	- - - - - -	e. Ubezp. Społ.	883,50zł.	
		II. Konserwacja i remonty :		9243,50zł.
		a. Kościoła	2286,60zł.	
		b. Cmentarza	- - - - - -	
		c. Ławek i ołtarzy	2589,00zł.	
		d. Param. lit.	I950,00zł.	
		e. Pleb. i bud.	4250,60zł.	
				II076,20zł.
		III. Inwestycje:		
		a. Kościoła	I300,00zł.	
		b. Cmentarza	- - - - - -	
		c. Pleb. i bud.g.	625,40zł.	
		d. Param. liturg.	- - - - - -	
				I925,40zł.
		IV. Konsumpcyjne :	I020,00zł.	
		a. Wino mszalne		
		b. Świece	2I00,I0zł.	
		c. Światło el.	I505,50zł.	
		d. Hostie i kom.	200,50zł.	
				4826,I0zł.
		V. Inne :	3625,I0zł.	
				3625,I0zł.
R a z e m :	22778,25zł.	R a z e m :		20496,30zł.

Saldo na dzień I.04.I954r. wynosi 1976,95zł.

Proboszcz Garnizonu Wrocław :

/-/Ks. Wł. Bodziak.ppłk.

CAW I 120/535

Kuria Diecezjalna
Wrocław
Nr 33
15 lutego 1954 r.

PASTERSKIE SPRAWOZDANIE KWART.
KOŚCIOŁA GARNIZONOWEGO
WE WROCŁAWIU.

= = = = = = = = = = = = =

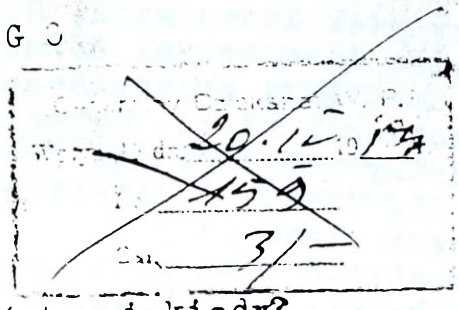

A. Sprawy duszpasterskie

I. W jakim kościele lub kaplicy odprawiał nabożeństwa i kiedy?
2. W niedziele i święta. W niedziele i święta odprawiałem nabożeństwa w kościele garnizonowym we Wrocławiu o godz. 9 i 10. (bination.)
W dni powszednie. W dni powszednie odprawiałem mszę św. o godz. 7.

II. Tematy wygłoszonych kazań.
W każdą niedzielę i święto mówię po dwa kazania na jeden z wymienionych tematów. Skarb w naszych rękach. Na Nowy Rok. Podróż do krajów pogańskich. Trzech Króli. Fundament naszej wiary. Nikt nie może dwóm panom służyć. W służbie Królestwa Bożego. Miłość bliźniego czy miłość silnego. " Pamiętaj człowiecze, że prochem jesteś." Wierzę w grzechów odpuszczenie. Sakrament pokuty jest ustanowienia bożego. Spowiedź odpowiada naturze ludzkiej. Warunki przyjęcia sakramentu pokuty. Spowiadaj się z wiarą. Staraj się zadośćuczynić za wyrządzone krzywdy. Przez wszystkie niedziele Wielkiego Postu głosiłem kazania pasyjne o godz. 18 w kosciele garnizonowym na wyszczególnione niżej tematy : Siedem słów Pana Jezusa na krzyżu. Ojcze odpuść im bo nie wiedzą co czynią. Dziś ze mną będziesz w raju. Matko! oto syn Twój. Synu! oto Matka Twoja Boże mój! Boże mój! czemuś mnie opuścił!

III. Ile udzielono komunii św.

W. 70.	C. 4300.
W. 7.	C. 5.
W. 1.	C. 1.
W. 2.	C. - - -
W. 3.	C. 3.

Ile zaopatrzeń chorych
Chrztów
Ślubów
Pogrzebów

B. Praca społeczna.
I. W jakich organizacjach bierze czynny udział i w jakim charakterze?
W Zw. B. o W i D. w charakterze członka Prezydium. Komisja Księży. Pełnoc. na m. Wrocław. Uczestniczyłem wewszyszkich posiedzeniach, pomagałem w przygotowywaniu zebrań.
Komisja Duchownych i Swieckich Działaczy Katolickich przy Wojewódzkim Froncie Narodowym w charakterze członka. uczestniczyłem w zebraniach. Współpracuję również z Woj. Kom. Obr. Pok. Zachęcałem wiernych do modlitwy o trwały pokój.
W Zarządzie Oddziału Wojew. " Caritas" w charakterze członka Zarządu. Uczestniczyłem w regularnie się odbywających posiedzeniach Zarządu.
II. Jakie wygłaszał referaty? Zabierałem na posiedzeniu Komisji Duchown. i Swieckich Działaczy przy Woj. Kom. Frontu Narodow. głos w dyskusji i kilkakrotnie na posiedzeniach Zarządu Woj. "Caritas".

C. Kościół
Adres. Wrocław. Ul. św. Elżbiety I/2. (Rynek!)
Stan zewnętrzny. Dość dobry. Wymaga drobnej naprawy muru. żaluzji oraz uzupełnienia ogrodzenia żelaznego około 30m.b.
Stan wewnętrzny. Nawa główna wymaga usunięcia napisów niemieckich i usunięcia bezwartościowej , brudnej polichromii, oraz przerobienia całkowitego instalacji elektrycznej.
Przybytek inwentarza. W okresie sprawozdawczym przybył jeden żyrandol bronzowy, jeden dywan , jedna figurka.
Ubytek inwentarza. W okresie sprawozdawczym ubyło dwa małe dywany , II które zostały skradzione II lutego w dniu mojego wyjazdu służbowego.

Adres. Plebanii. Wrocław ul. św. Elżbiety I/2.
Stan zewnętrzyny. Są dość liczne uszkodzenia tynków , które wymagają naprawy i przetarcia. Naprawiono jedą rynnę.
Stan wewnętrzny. W okresie sprawozdawczym odnowiono kaltkę schodową naprawniono kanalizacje uszkodzoną całkowicie na skutek ostrych mrozów

Przybytek inwentarza. Nic nie przybyło di inwentarza plebanii.
Ubytek inwentarza. Również nic nie uybyło.
II. Cmentarza grzebalnego adres. Wrocław-Osobowice.
Kancelarii adres. Kancelaria mieści się w budynku plebanii.
Godziny urzędowania. " dni powszednie od godz. 8 do IO. i od godz. I3 do I5. Często załatwia się interesantów rownież i w niedziel między nabożeństwami. -
Wewnętrzne urządzenia. wystarczające.
Przybytek. Bez zmian.
Ubytek . Nic nie ubyło.
Korespondencja.
a.wpłynęło pism 26.
b.wysłano pism 20.
Personel kancelaryjny.
Nie posiadam żadnej siły pomocniczej,wszystkie sprawy kancelaryjne załatwiam osobiście.
Wyjazdy służbowe :
Dnia I8.OI. do Stalinogrodu. Dn.IO.02. Warszawa. Dn.9.03. Leśna. Dn.I[0]3. Mirsk.
Urlopy:
Żadnego urlopu w okresie sprawozdawczym nie wykorzystałem.
Jaką zajmuje sie pracą naukową?
Studia teologiczne Częściowo tractat De iustutia.
Inne studia. Pascal. Myśli.

Wrocław, dnia 5 kwietnia I954r

Proboszcz Garnizonu Wrocław :
ks. Wł. Bodziak ppłk.
/-/Ks. Wł. Bodziak.ppłk.

CAW I 120/535

...two Garnizonu
Wrocław
Nr 780
19 paźdz. 1955 r.

10

SPRAWOZDANIE KWARTALNE

Za 390 IV/11 J1

A. Sprawy duszpasterskie

I. W jakim kościele lub kaplicy i kiedy odprawiał nabożeństwa ?
I. W niedziele i święta? W każdą niedzielę i święto z reguły odprawiałem nabożeństwa w kościele garnizonowym we Wrocławiu. Dn. 4.09. (niedziela) odprawiałem mszę św. w kościele parafialnym w Juracie. Dn. II.09. w kościele par. w Ostrowie Lubelskim. W kościele garnizonowym we Wrocławiu odprawiam msze św. o godz. 9 i I2,30.
2. W dni powszednie w kościele garnizonowym we Wrocławiu o godz. 7 Od 5 do 9.09. w kośc. par. w Jastarni. 29.09. w kościele paraf. na Bielanach w Warszawie.
II. Tematy wygłoszonych kazań. W każdą niedzielę i święto mówię po dwa kazania na niżej wymienione tematy :
Błogosławieni pokój czyniący. Chrystus a dobra ziemskie. Udział katolików w tworzeniu obecnej rzeczywistości. "Każdy z nas zda sprawę Panu." Twórcza siła sprawiedliwości i miłości. Dostrzegajmy bliznich. Miłość bliźniego czy miłość silnego. Chrystus dał nam ochotę do życia. O gniewie i cnocie łagodności. Wieczny Chrystus , a człowiek współczesny. Panie do kogo pójdziemy?
III. Ile udzielono Komunii św. w. IO. c. 2650.
Chrztów w. 4. c. 2.
Ślubów w. - - - c. - - -
Pogrzebów w. 4. c. 2.
Zaopatrzeń chorych w. 9. c. I.

B. Praca społeczna

W jakich organizacjach bierze czynny udział i w jakim charakterze
Komisja Swieckich i Duchownych Działaczy Katolickich przy Froncie Narodowym Wojewódzkim. Uczestniczyłem we wszystkich posiedzeniach odbywających co dwa tygodnie , zabierałem kilkakrotnie głos przy planowaniu pracy na najbliższą przyszłość Sprawy interwencyjne.
Wojew. Oddział "Caritas" we Wrocławiu w charakterze członka Prezydium, uczestniczyłem we miesięcznych posiedzeniach zarządu raz wyjeżdżałem w teren woj . Wrocław w sprawach Woj.. Oddziału "Caritas
2. Jakie wygłaszał referaty ?
Kilkakrotnie zabierałem głos w dyskusji na tygodniowych posiedzeniach Aktywu Komisji Duchownych i Swieckich Działaczy Katolickich przy układaniu programu pracy na najbliższą przyszłość .

C. Kościół

Adres Wrocław. ul. Św. Elżbiety I/2.
Stan zewnętrzny. Dość dobry , wymaga naprawy muru, usunięcia uszkodzeń wojennych, naprawy rynien , uzupełnienia brakującego ogrodzenia zabytkowego. (żelaznego).
Stan wewnętrzny. Nawa główna wymaga drobnej naprawy tynku, całość wymaga przemalowania oraz usunięcia napisów niemieckich (protestu
Przybytek inwentarza .
W okresie sprawozdawczym kupiono jedną komżę dla księży. ,poreperowano dwie albo oraz jeden pulpit. Reszta bez zmian.
Ubytek inwentarza.
W okresie sprawozdawczym nic nie ubyło z inwentarza kościelnego.

II. P l e b a n i i .
- - - - - - - - - - -
I.Adres, Wrocław . ul. św, Elżbiety I/2.
Stan zewnętrzny. Są liczne uszkodzenia tynków jak również rynien od strony ul. Studenckiej ściany wymagają przetarcia. W okresie sprawozdawczym wstawiono I0 brakujących czy uszkodzonych szyb na klatce schodowej , wyreperowano i przełożono dach na całej plebanii oczyszczono gruntownie rynny spadowe. Reszta jak w okresie poprzedn
III. C m e n t a r z a g r z e b a l n e g o :
- -
I. Adres.
Wrocław - Osobowice.
Stan zewnętrzny. (groby , chodniki.) W okresie sprawozdawczym oczyszczono i doprowadzono do należytego wyglądu 50 mogił żołnierskich. Reszta bez zmian.
2.Kaplica cmentarna. Brak.
D. K a n c e l a r i a : .
- - - - - - - - - - - - - - - - -
Adres. Kancelaria mieści się w siedzibie Probostwa Garnizonu.
Godziny urzędowania. W dni powszednie od godz. 8 do I0. i od I3 do I3. W niedziele i święta załatwiam również interesesantów w chwilach wolnych między nabożeństwami.
Zewnętrzne urządzenia. Biurko , szafa kancelaryjna , fotel , leżanka, stół - urządzenia wystarczające. Kancelaria posiada własny telef. Nr. 72-C4.
a.Przybytek inwentarza . Nic nie przybyło od poprzedniego okresu sprawozdawczego.
b. Ubytek inwentarza. Również nic nie ubyło z inwentarza kancelaryjnego.
4. K o r e s p o n d e n c j a .
- - - - - - - - - - - - - - - - - -
a. wpłynęło pism 28.
b.wysłano pism 28.
Personel kancelaryjny. Żadnej siły pomocniczej nie posiadam , wszystkie sprawy kancelaryjne załatwiam osobiście. sam.
E. W y j a z d y .
- - - - - - - - - -
Służbowo wyjeżdzyłem dn. 30.07. do Warszawy. Dnia 26 do 29.09. do Warszawy na rekolekcje.
Urlopy.
W terminie od 3 do I4.09. miałem urlop wypoczynkowy który spędziłem w W.D.W. Jurata. Z żadnego innego urlopu nie korzystałem.
F.Jaką zajmuję się pracą naukową?
Ze względu na urlop wypoczynkowy , liczne wyjazdy w teren woj. Wrocławskiego ,oraz na konieczność dozorowania przy wykonywaniu prac konserwacyjnych przy kościele i plebani wykonywanych w tym okresie, dla braku czysu żadną pracą naukową się nie zajmowałem, ograniczyć musiałem swoje zaiteresowania tylko do studiowania zaganień współczesnej rzeczywistości z prasy i radia.
Studia teologiczne. Dla wyżej wymienionych powodów również nie prowadziłem.

Proboszcz Garnizonu Wrocław

Ks. Wł. Bodziak.ppłk.

Wrocław, dnia Io. I0.I955r.

Biuro Garnizonu
Wrocław
Nr 14.

DUSZPASTERSKIE SPRAWOZDANIE ZA ROK 1955

37/10.

KOŚCIOŁA GARNIZONOWEGO

we WROCŁAWIU.

A. Sprawy duszpasterskie.
I. W jakim kościele I. kaplicy i kiedy odprawiał nabożeństwa
2. W niedziele i święta. We wszystkie niedziele i święta odprawiałem nabożeństwa w kościele garnizonowym we Wrocławiu o godz. 9 i I2,30.
2. W dni powszednie . W dni powszednie z reguły odprawiałem mszę św. o godz. 7 w kościele garnizonowym. Nabożeństwa wieczorowe i gorzkie żale w okresie Wielkiego Postu o godz. I7.

II. Tematy wygłoszonych kazań. W każdą niedzielę i święto mówię po dwa kazania na jeden z niżej wymienionych tematów o godz. I0 i I2,30. Skarb w naszych rękach. Podróż do krajów pogańskich. Udział katolików w tworzeniu obecnej rzeczywistości. Nikt nie może dwóm panom służyć. "Każdy z nas zda sprawę Panu ". " Twórcza siła sprawiedliwości i miłości " . "Dostrzegajmy bliznich ",Miłość bliźniego czy miłość silnego- "Pamiętaj człowiecze, że prochem jesteś".Wierzę w grzechów odpuszczenie".Sakrament pokuty jest ustanowienia bożego. Spowiadaj się z wiarą. Tematy kazań na Gorzkich Żalach: Konanie w Ogrójcu. Zdrada Judasza. Sady Chrystusa. Oto człowiek. Groga Krzyżowa.

III. Ile udzielono komunii św. w. I60. o. 4250.
Ilość zaopatrzeń chorych w. 8. o. 2.
Chrztów w. 4. o. I.
Ślubów w. I. o. I.
Pogrzebów w. 2. o. - - - - -

B. Praca społeczna.
W jakich organizacjach bierze czynny udział i w jakim charakterze?
W Z. B. o W. i D. Komisja Księże w charakterze skarbnika i pełnomocnika na m. Wrocław. Uczestniczyłem w zebraniach Prezydium , pomagałem w organizowaniu zebrania wyborczego.
Komisja Duchownych i Swieckich Działaczy Katolickich przy Wojew. Froncie Narodowym w charakterze członka.
Współpracuję również z Woj. Kom. Obr. Pokoju.
Zarząd Wojew. Oddziału "Caritas" w charakterze członka Zarządu.
Uczestniczyłem w regularnie odbywających się zebraniach miesięcznych Prezydium Zarządu - kilkakrotnie wyjeżdżałem w teren województwa do Wałbrzycha ,Jaszkotli, Swiebodzic. Jeleniej Góry gdzie załatwiałem sprawy interwencyjne poszczególnych domów "Caritas".
II. Jakie wygłaszał referaty. Kilkakrotnie zabierałem tylko głos w dyskusji na posiedzeniach Zarządu Woj. Oddziału "Caritas "a także na zebraniu Kom. Duch. i Swieckich Działaczy Katolickich przy Fronc. Narodowym we Wrocławiu.

C. Kościół
Adres. Wrocław. ul. św. Elżbiety I/2.
Stan zewnętrzny. Dość dobry. ,wymaga drobnej naprawy muru ,oraz uzupełnienia ogrodzenia żelaznego ponad 20m.
Stan wewnętrzny. Nawa główna wymaga usunięcia napisów niemieckich i bezwartościowej, brudnej polichromii ,oraz przerobienia instalacji elektrycznej.
Przybytek inwentarza. W okresie sprawozdawczym kupiono jeden obraz olejny. 3 komże dla księży. I obrus ołtarzowy. I2 humerałów .
Ubytek inwentarza. Nic nie ubyło z inwentarza kościelnego.

I. Plebanii adres. Wrocław, ul.Św. Elżbiety I/2m.I.
Stan zewnętrzny. Plebania posiada liczne uszkodzenia tynków, które wymagaja naprawy. W okresie sprawozdawczym poreperowano jedną rynnę ściekową oraz oszklono jedno okno.
Stan wewnętrzny. Drugie piętro wymaga całkowitej przeróbki.

III. Cmentarza grzebalnego adres. Wrocław -Osobowice.
Kancelarii adres. Kancelaria mieści się w budynku plebanii.
godziny urzędowania. W dni powszednie od godz. 8 do 10. i od 13 do 15. Często załatwiam interesantów również i w niedziel
Wewnętrzne urządzenia. Wystarczające. Kancelaria posiada tel miejski nr. 72-04.
Przybytek. Bez zmian.
Ubytek. Nic nie ubyło z urządzeń kancelaryjnych w okresie sprawozdawczym.
Korespondencja.
a.)wpłynęło pism 22.
b.)wysłano pism 20.
Personel kancelaryjny.
Nie posiadam żadnej siły pomocniczej , wszystkie sprawy kancelaryjne załatwiam osobiście.
Wyjazdy służbowe. Wyjeżdzałem służbowo tylko w teren województwa w sprawach interwencyjnych "Caritas" o czym była mowa wyżej-
Urlopy. Żadnego urlopu ani wypoczynkowego, ani zdrowotnego w okresie sprawozdawczym nie miałem.
Jaką zajmuję się pracą naukową ?
Studia teologiczne. Tr. De Trinitate. De poenitencia.
Inne studia. Hellenizm. Zagadnienia istotne.

Wrocław, dnia Io kwietnia 1955r.

Proboszcz Garnizonu Wrocław :

Ks. Wł. Bodziak.ppłk.

CAW 127/535

Kuria Garnizonu
Wrocław
29
Czerwiec 1957

Wpłynęło dn. 31 07 1957
Nr 40
Zał. A/8)

103

DUSZPASTERSKIE SPRAWOZDANIE KWARTALNE
KOSCIOŁA GARNIZONOWEGO WE W R O C Ł A W I U .

A. SPRAWY DUSZPASTERSKIE :

I. W jakim kościele , kaplicy odprawiał nabożeństwa ?
W niedziele i święta. We wszystkie niedziele iświęta odprawiałem nabożeństwa w kościele garnizonowym we Wrocławiu o godz. 9,00 i I2,30. (binatio)
2. W dni powszednie . Z reguły w dni powszednie odprawiałem msze św. również w kościele garnizonowym we Wrocławiu o godz.)7,00. Przez cały pazdziernik nabożeństwo różańcowe o godz.I8,30. Roraty o godz.7.00. Pasterka o godz 24,00. W dniach od IO.XII do I4.XII I956r. odprawialem msze św. w Częstochowie na Jasnej Górze.
II. Tematy wygłoszonych kazań: We wszystkie niedziele i święta mówiłem po dwa kazania o godz. II (suma.) i I2,30. na niżej wyszczególnione tematy. Drogocenna perła. W bezpiecznej opiece. Żołnierze Króla Niebieskiego . Imię wasze zapiane jest w niebiesiech. . Nie wiecie ani dnia , ani godziny. Zostańmy także świętymi. O czyńcu. Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj. Szukajmy sprawiedliwości Królestwa Bożego. Sąd ostateczny. Moc Janowa. Wierny aż do śmierci. A Słowo Ciałem się stało- . " Błogosławieni pokój czyniący. A Dziecię rosło ... a łaska Boża była w Nim.
III. Ile udzielono Komunii św. ? w..... 40. c. ...3560.
Ilość zaopatrzeń chorych w..... 6. c. .....I8.
Chrztów w.....2 . c.....2.
Slubów w.....I. c.....I.
Pogrzebów w.....I. c.....- -

B. PRACA SPOŁECZNA.

W jakich orgynizacjach bierze czynny udział i w jakim charakterze?
Komisja Duchownych i Swieckich Działaczy Katolickich przy Woj. Komitecie Frontu Narodow. w charakterze członka. Zrzeszenie Katolików " Caritas " Oddział Wojew. w charakterze członka Zarządu. Współpracuję również z Woj. Komit. Obr. Pokoju.
2. Jakie wygłaszał referaty?
W okresie sprawozdawczym żadnych referatów o charakterze społecznym nie wygłaszałem.

C. K o ś c i o ł .

Adres. Wrocław. ul. Św. Elżbiety I.
Stan zewnętrzny. Dość dobry. Mury kościoła wymagają drobnych napra
W okresie sprawozdawczym zrobiono I5m. brakującego płotu żelazneg
Stan wewnętrzny. Nawą główna wymaga drobnej naprawy muru , usunięcia napisów niemieckich , całkowitego przemalowania. Drobnej napra wy instalacji elektrycznej.
Przybytek inwentarza .
W okresie sprawozdawczym kupiono jeden obrus do ołtarza wielkiego
Ubytek inwentarza.
Nic nie ubyło z inwentarza kościelnego w okresie sprawozdawczym.

II. P l e b a n i i .

I. Adres. Wrocław . ul. Św. Elżbiety I .
Stan zewnętrzny.
W okresie sprawozdawczym dokończono odnowienia plebanii od ul. św. Elżbiety i Studenckiej, obecny stan zewnętrzny plebanii dobry

I.CMENTARZA GRZEBALNEGO.

I.Adres.
Wrocław -Osobowice.
Stan zewnętrzny. (groby , chodniki.)
W okresie sprawozdawczym na uroczystości Dnia Załobnego oczyszcz
no częściowo aleje i większość mogił żołnierskich, na większości
mogił umieszczono świeczki nagrobkowe.
2.KAPLICA CMENTARNA! Brak.
D.KANCELARIA.

Kancelaria mieści się w lokalu probostwa .
Godziny urzędowania. W dni powszednie od godz. 8 do IO. i od I3 d
I5,00.
Wewnętrzne urządzenia . Wystarczające. Szafa , krzesła . Biurko .
Kancelaria posiada własny telefon Nr. 72-04.
a. Przybytek inwentarza . Bez żadnych zmian w stosunku do poprze
niego okresu.
b. Ubytek inwentarza. Również bez zmian w stosunku do okresu pop
IV. KORESPONDENCJA.

a. Wpłynęło pism. 28.
b. Wysłano pism 28.
5.Personel kancelaryjny.
Wszystkie sprawy kancelaryjne załatwiam osobiście sam , żadnej
siły pomocniczej nie posiadam.
E. Wyjazdy.

I. Służbowe.
Dnia 9.XII I956r. wyjechałem do Częstochowy na trzydniowe reko-
lekcje dla XX. kap. Raz wyjeżdzałem do Warszawy.
I. Urlopy.

W okresie sprawozdawczym nie korzystałem z żadnego urlopu.
F. Jaką zajmuje się pracą naukową?
Studia teologiczne. Częściowo Tract. De justitia.
Inne studia.
Tylko zagadnienia aktualne z periodyków miesięcznych.

Proboszcz Garnizonu Wrocław :

Ks. Wł. Bodziak.ppłk.

O POLSKIE
iny Dziekanat
N 27
194 8 r.

104

AAA

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

lanów
zych.

Rozkazem Organizacyjnym Sztabu Generalnego z dnia 15.XI.47 r. Nr.0263/Org. p.4 ustanowieni zostali Kapelani pomocniczy tam, gdzie nie ma etatowych kapelanów.

W związku z tym proszę o utworzenie etatów dla Kapelanów Pomocniczych w Okręgach Wojskowych: kat. "A" - 19 etatów, kat. "B" - 24 etatów i kat.II - 20 etatów.

Kapelanów pomocniczych będzie powoływali stopniowo po zasięgnięciu opinii: 1) D-cy Jednostki Wojskowej o potrzebie kapelana pomocniczego, 2) Z-cy D-cy do spraw pol.-wych. o stosunku kandydata przedstawionego przez Dziekana Okręgu Wojsk., do pracy kościelnej, 3) Opinia Głównego Zarządu Informacji ...

Wysokość wynagrodzenia kapelanów pomocniczych od 2.- 4 tys. zł miesięcznie oraz 50% zniżki kolejowej.

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Pyszkowski
płk.

44/535
RAZEM 6 str.

dopi
kaj

...KO POLSKIE
...AMENT PERSONALNY

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefost... Duszpasterstwa Kz.-K.
wpłynęło dn. 10 lutego 1947 r.
Nr. 266
Zał. ...

Warszawa, dnia 2 stycznia 1947 r.

CENTR. ARCH. WP

~~TAJNE!~~

Egz. Nr.....

WYCIĄG
Z ROZKAZU PERSONALNEGO
Nr. 46

Niżej wymienionych księży - przydzielam jako kapelanów porucznczych do służby duszpasterstwa w Wojsku Polskim,

1.Ks. PARTYKIEWICZ Edward - dla Garnizonu Jarosław
2.Ks. DOLECKI Edward - dla Garnizonu Hrubieszów
3.Ks. KAZIMIERSKI Tadeusz - dla Garnizonu Kazun Polski-Fort
4.Ks. ŻASOWSKI Zeonon - dla Garnizonu Ostroda
5.Ks. POTOCKI Czesław - dla Garnizonu Siedlce
6.Ks. WISLIŃSKI Czesław - dla Garnizonu Zamosc
7.Ks. ROSA Jan - dla Garnizonu Włodawa
8.Ks. SKUDRZYK Jozef - dla Garnizonu Bielsko
9.Ks. SAWERA Jozef - dla Garnizonu Kozle
10.Ks. KUREK Chryzostom - dla Garnizonu Nysa
11.Ks. SIEDLECKI Stefan - dla Garnizonu Lublin

WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ
Marian SPYCHALSKI
Generał dywizji

NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO
Michał ŻYMIERSKI
Marszałek Polski

SZEF DEPARTAMENTU PERSONALNEGO MON
Stanisław ZAWADZKI
Generał bry...

Ministerstwo Obrony Narodowej · Departament Personalny

Z wyciągu
Szef Wydziału Ogólnego
Departamentu Personalnego

...ady Graficzne Toruń 24. X. 46. - 2000 egz.

...SKO POLS...
...ralny Dziekana...
914
Kwiecień 19...

105

105

III WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ
Generał bryg. Piotr JAROSZEWICZ

...elanów
...zych.

CZYN. ARCH. I/B WSK

Z poszczególnych Okręgów Wojskowych wpływają meldunki, że kapelani pomocniczy od 1 stycznia 1949 r. nie pobierają żadnych dotacji, gdyż przez niedopatrzenie nie przewidziane zostały w budżecie na r.1949 pozycje na tychże kapelanów pomocniczych.

Kapelani pomocniczy wprowadzeni zostali do służby wojskowej Rozk./Org. Nr.0263/org.tj. - Min.O.N. Sztab Generalny Nr.0982/org. z dnia 15.XI.1947 r. Na tej podstawie indywidualnymi umowami zaangażowani zostali:

	Dotacje miesięczne
O.W.I. -	
1. ks. PĘSKI Aleksander	3.000 zł
O.W.II. -	
2. ks. PIŁAT Alojzy	3.000 "
3. ks. PRUSAK Marian	3.000 "
4. ks. WALUK Romuald	3.000 "
O.W.III. -	
5. ks. SULIGA Władysław	3.000 "
6. ks.mjr. DYMARSKI Franciszek	3.000 "
O.W.IV. -	
7. ks. BAŃKA Gerard	3.000 "
8. ks. KUREK Chryzostom	3.000 "
9. ks. COGIEL Józef	2.000 "
10. ks. GROMADZKI Andrzej	3.000 "
O.W.V.	
11. ks. SKUDRZYK Józef	2.000 "
12. ks. KOZŁOWSKI Franciszek	3.000 "
13. ks. PARTYKIEWICZ Edward	3.000 "
R a z e m :	35.000 zł

./.

CAW 44/535

Obywatela Ministra proszę o sprostowanie w/w niedo
nia i przydzielenie odpowiednich kredytów na gaże dla k
nów pomocniczych.

Generalny Dziekan W.P.

ks. W. Pyszkowski
płk.

22.-
25/2. 6.

Do
Kapelana Garnizonu
w ..... Białystok

1) Nadesłanie wniosków co do utworzenia i obsady stanowisk kapelanów pomocniczych.

Plan rozbudowy Duszpasterstwa Wojskowego przewiduje w Garnizonach, w których jest większa ilość wojska, a niema stałych kapelanów wojskowych, utworzenie stanowisk t.zw.kapelanów pomocniczych. Wobec tego polecam w możliwie jaknajkrótszym czasie nadesłać do Szefostwa Duszpasterstwa (Dziekanatu)O.W.I. swe wnioski zawierające następujące punkty względnie rubryki:

a) w których Garnizonach na terenie własnej dywizji należałoby stworzyć placówki kapelanów pomocniczych.?

b) podać ilość wojska (jakie oddziały), stojącego w danym Garnizonie.

c) podać spośród miejscowego duchowieństwa kandydata na to stanowisko. Może to być miejscowy proboszcz, wikariusz lub prefekt szkół. Należy więc podać jego imię, nazwisko, imię ojca, datę i miejsce urodzenia, jego funkcje (proboszcz, wikariusz, prefekt) i załączyć jego pisemną zgodę na objęcie tego stanowiska. Ponadto, aby uniknąć ewentualnych trudności w zamianowaniu i zatwierdzeniu przez kompetentne czynniki danego kandydata, należy równocześnie porozumieć się z miejscowym dowódcą Garnizonu i jego oficerem pol.-wych. co do ich opinii o tym kandydacie i co do ich zgody na zatwierdzenie go na proponowanym stanowisku. Opinie te i zgodę co do każdego kandydata oddzielnie należy na piśmie dołączyć do wniosku.

Przewidziane wynagrodzenie dla kapelanów pomocniczych (zależnie od wielkości Garnizonu)

a).Kapelan pomocniczy kategoria "A" otrzymuje legitymację osobistą, uprawniającą go do wojskowych zniżek kolejowych, 500 zł miesięcznie i prawo do pewnych miejscowych świadczeń ze strony wojska. b) Kapelan pomocniczy kategorii "B" otrzymuje wszystko jak wyżej, a do tego prawo do pobierania miesięcznego "suchego prowiantu" (racja oficerska).

Wnioski powyższe należy przygotować i nadesłać w możliwie jaknajkrótszym czasie, gdyż sprawa jest pilną. "

2) Nadesłanie arkusza ewidencji personalnej."

Celem założenia odpowiednich kartotek personalnych poszczególnych kapelanów wojskowych etatowych, polecam nadesłać do dziekanatu O. .I. "Arkusz ewidencji personalnej". Blankiety arkusza należy podjąć w przynależnym sobie referacie personalnym, dokładnie i sumiennie wypełnić odpowiednie rubryki, własnoręcznie podpisać, pamiętając o tym, że należyte i zgodne z prawdą wypełnienie jest się sądownie odpowiedzialnym.

3) Adresy. Obecny stały adres kancelarii Dziekanatu O.W.I. jest następujący: Szefostwo Duszpasterstwa (Dziekanat) O.W.I. Warszawa ul.Solariego 3. - Blok 2-1 p.

Wszystkie pisma mają być pod tym adresem wysyłane. Zarazem wszyscy księża kapelani podadzą do Dziekanatu swój adres tak urzędowy (biuro) jak i prywatny (mieszkanie).

CAW 29/535

K. W. Dąbrowski

59
107

o d p i s.

Zatwierdzam:
Z-ca D-cy K.B.P.
do spraw Polit.-Wych.
T o k a r s k i, płk.

Warszawa, dn. 19.III.46 r.

Ściśle tajne!

L.dz. 00294

Do
Zastępców D-ców do spraw Polit.-Wych.
i Sam.Jednostek

I n s t r u k c j a:
w sprawie praktyk religijnych.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Naród polski, a w szczególności ludność wiejska, w znacznie przeważającej części posiada bardzo silną łączność duchową z kościołem katolickim. Kultywacja wiary katolickiej często wyraża oblicze moralne narodu polskiego, jego patriotyzm i gotowość dla wszelkich ofiar dla Ojczyzny i dobra jej obywateli.

Za czasów rządów sanacji nastawienie religijne w narodzie wykorzystywane było w dużej mierze przez czynniki rządzące dla własnych celów, jego spraw społecznych, politycznych i ekonomicznych.

Dziś w Polsce Demokratycznej kwestia wierzeń została postawiona na właściwej płaszczyźnie - po której nie zbiegają się interesy żadnych czynników.

Władze państwowe w żadnym wypadku nie krępują ruchu religijnego, lecz wręcz odwrotnie, stosują się do woli większości narodu polskiego, do sprawy tej odnoszą się zupełnie pozytywnie i w pełnym zrozumieniem.

W wojsku polskim we wszystkich jednostkach odbywają się codziennie modlitwy, a w niedziele i święta żołnierze uczęszczają do kościoła. Jeśli chodzi o stosunek aparatu Polit.-Wych. do spraw religijnych, to dotychczas był on obojętny, co oczywiście było błędnym z punktu widzenia wychowania obywatelskiego żołnierzy i z punktu widzenia współpracy z ludnością cywilną, należy zatem zwrócić należytą uwagę na wierzenia religijne żołnierzy i rozwinąć w tym kierunku odpowiednią pracę, a szczególnie:

1. Codziennie na zbiórkach porannych: odśpiewanie "Kiedy ranne wstają zorze", - odśpiewanie "Roty".

Na zbiórkach wieczornych: odśpiewanie "Roty", - odśpiewanie "Wszystkie nasze dzienne sprawy".

2. W niedziele i święta należy robić zbiórkę nie tylko tych żołnierzy, którzy chcą iść do kościoła, lecz cały batalion, względnie kompanię. Niewierzących lub żołnierzy innych wyznań religijnych zostawić w koszarach i zapewnić im kulturalne rozrywki, zaś pozostałych, w z w a r t y c h s z e r e g a c h, możliwie z orkiestrą - jeśli jednostka posiada - odprowadzić przez oficera Polit.-Wych. /Polaka/ do kościoła na Mszę Święta. Powrót z kościoła do koszar w takim samym porządku.

3. Aparat Polit.-Wych. winien dopilnować, by żołnierze na każdą niedzielę i święta byli możliwie schludnie ubrani, czyści, ogoleni i ostrzyżeni tak, by swoim wyglądem zewnętrznym między ludnością cywilną robili dodatnie wrażenie.

4. W miejscach postoju, jednostkach, gdzie nie ma kapelana wojskowego, nawiązać kontakt z proboszczem cywilnym danej parafii i spowodować drogą porozumienia, ażeby nabożeństwa odbywały się dla wojska o s o b n o.

-/-

wyjaśnić przy tym księżom, że taki porządek wymagany jest
regulamin wojskowy. Współpracę z księżmi rozwinąć w miarę
sobi tak dalece, ażeby stali się oni naszymi współpracownikami
rzy wychowaniu moralno-duchowym żołnierzy - po linii najsza
lszego ustroju społecznego, jakim bezsprzecznie jest dem
5. W jednostkach, gdzie są kapelani wojskowi, porozumieć s
kapelanami i opracować wspólnie z nimi plan pracy wychowc
punktu widzenia religijnego.
Dążyć do tego, by kapelani wojskowi zawsze bezpośrednio
chytym nabożeństwie wygłaszali kazania dla żołnierzy, uwz
ące następujące zagadnienia: znaczenia przysięgi, dezercja
stępstwo wobec państwa i narodu, łamanie przysięgi, a przy
ięta rzecz, maruderstwo niesławi dobre imię żołnierza pol
jest przestępstwem wobec przykazań Bożych, pijaństwo, o
obyczajach, o rycerskości żołnierza polskiego itp. Zachowa
żołnierzy wśród ludności cywilnej, szacunek dla starszych
W jednostkach, biorących udział w walkach z bandami, ka
winni poruszać sprawy zbrodniczej działalności band dywers
dokonywania morderstw na żołnierzach i ludności cywilnej,
nie wsi, grabieże, gwałty, że to jest przestępstwem nie ty
wobec państwa, ale i wobec Boga.
6. O pracy o osiągnięciach, a zwłaszcza o wynikach dz
ni kapelanów szczegółowo meldować w sprawozdaniach miesięc
ogólnych i lektorskich.

Szef Wydz. Agit. i Prop. Szef Zarządu Polit.-Wyd

/-/ Fuks, mjr. /-/ Funda, ppłk.

Za zgodność: Szef Kanc. Wydz. Agit. i Prop.

/-/ Słomiany, sierż. pchr.

Odbito w 30 egz. T.J.
Egz. Nr. 1 a/a
Egz. Nr. 2 /w/g. rozdzielnika

Za zgodność odpisu niniejszego:
Naczelnik Duszpasterstwa K.B.W.R.P.
Ks. Wyr. Sawadzki Michał, mjr.

Kielce, [illegible].1947r.

W	22/535
	RAZEM 17 str.

Min. Spraw. Wewnętrzn.
Departament Bezpieczeństwa

16
108

I n s t r u k c j a

dla Ks. Ks. Kapelanów Korpusu Bezpieczeństwa Wewn.

/zatwierdzona przez Dowództwo KBW dn. 15 stycznia 1947 r./

Kapelan KBW jest duszpasterzem żołnierzy KBW, walczących o ład i porządek Polski Ludowej, z tego tytułu Ojczyzna wkłada na Kapelana specjalne obowiązki i specjalną pracę ideową.

Kapelan KBW ma być wzorem dobrego obywatela Polski Demokratycznej oraz szermierzem idei Chrystusowej w ramach nowego ustroju, zjednując żołnierzy wierzących dla sprawy Rządu Polski Ludowej.

Kapelan KBW dopomaga Dowództwu, wychowując żołnierzy na karnych, moralnych i sumiennych ludzi. tym celu:

a/ w każdą niedzielę i święto odprawi nabożeństwo dla oddziałów; w czasie Mszy św. żołnierze śpiewają pieśni religijne. Po skończonym nabożeństwie zawsze wykonać hymn: "Boże coś Polskę".

b/ Po każdej Mszy św. wygłosi krótkie, praktyczne kazanie oparte na Ewangelii, biorąc przykłady z życia i bohaterstwa żołnierza polskiego, zwłaszcza z ostatniej wojny. W każdym przemówieniu podkreślać będzie zalety żołnierskie jak: posłuszeństwo, obowiązkowość, wierność, odwagę, koleżeństwo, poświęcenie itd. oraz walczyć z wadami jak: pijaństwo, kradzieże, dezercja itd.

c/ Czuwać będzie nad tym, aby modlitwa żołnierska była odbywana rano i wieczorem, na sposób modlitwy w Wojsku Polskim stosowanej Przy czym do praktyk religijnych zmuszać nie będzie, ale przykładem i słowem zachęcać nie ustanie.

2. Kapelan KBW ma kontakt z żołnierzem nie tylko przy ołtarzu, ale w codziennym życiu przez osobistą rozmowę z żołnierzem, wypytując go o drobiazgi jego życia osobistego i rodzinnego. Od czasu do czasu jest obecny na sali żołnierskiej, przy stole, w kuchni, na ćwiczeniach, na zabawie i warcie, na odpoczynku i w walce, starając się o zdobycie serca i zaufania żołnierza, być jego pośrednikiem z Dowódcą i w ten sposób ułatwić Dowództwu gruntowne poznanie ducha panującego w szeregach wojskowych.

3. Stąd wynika, że Kapelan KBW współpracuje z Dowództwem, które otrzymało specjalną instrukcję w sprawie praktyk religijnych w KBW z dn. 19.3.1946 r. Nr 00294. Przed każdą ważniejszą decyzją naradza się z Dowództwem, stale informuje Dowództwo o swej działalności duszpasterskiej i społecznej, oprócz tego prowadzi życie towarzyskie z Korpusem oficerskim, podoficerskim i rodzinami wojskowymi. Roztropnością swoją i doświadczeniem - w duchu serdeczności - wpływa na młodszych oficerów, którzy zeszli z drogi wstrzemięźliwości i moralności.

5. Wpływ pracy Kapelana KBW sięga również na szerokie masy społeczeństwa. W przemówieniach swoich i działalności charytatywnej urabia społeczeństwo na przychylnych i lojalnych obywateli w stosunku do Wojska demokratycznego i [illegible] pracy Rządu, podjętej dla dobra ludu. Zachęca społeczeństwo do udziału we wspólnych nabożeństwach wojskowych, żołnierzy zaś uczy odpowiedniego zachowania się wobec ludności cywilnej, a mianowicie: w domu, na zabawie, w gościnie, na ulicy i w kościele, na ćwiczeniach i podczas akcji.

./.

7. Kapelan KBW pracuje stale nad sobą, pogłębia wiedzę, interesuje się sprawami nie tylko Kościoła, ale sprawami Polski Ludowej, nie jest obojętny dla Jej polityki aktywnej, lecz pozytywną pracą szerzy miłość do Ojczyzny demokratycznej i umiejętnie rozwala chiński mur uprzedzeń, niechęci, nieufności i zacofania obywateli, bałamuconych agitacją reakcji - do szczerej pracy Rządu nowego ustroju, ustroju postępu i sprawiedliwości społecznej.
w tym celu w kazaniach do żołnierzy i ludu powinien stanowczo piętnować zbrodniczą działalność wrogów Narodu Polskiego.

Dziekan Duszpasterstwa Korpusu Bezp. Wewn.

/Ks. Mgr Zawadzki Michał, mjr./

Warszawa, dnia 15.I.1947 r.
Nr 27/47

CAW 22/535

Bezpieczeństwa Wewnętrzn.
Urząd Duszpasterstwa
Nr. 53/47
Łowicz 1947 r.

GENER. ARCH. MIN. ...

23. 1. 47. 31
149
Zał. ...
109

TEMATY PUDELKOWE

dla żołnierzy KBW. ułożone podług ważniejszych momentów i okresów życia żołnierskiego: I.-Przybycie do wojska. II.-Wręczenie broni. III.-Okres rekrucki. IV.-Przysięga. V.-Służba żołnierska/w koszarach, w polu, urlop. VI.-Odejście do rezerwy.

I.-Przybycie do wojska.- 1."Zew Ojczyzny"/por Ow. Chrystus opuszcza Niebo, aby poświęcić się za ludzkość-żołnierz opuszcha dom rodzinny, wygody, wolność osobistą dla Polski/.-2."Oto idę!"W rzeczach, które są Ojca mego trzeba mi być, rzekł PJezus-żołnierz ochocżo, świadomie i bez łez idzie, aby się uczyć walczyć za lud i umierać.-3"Szata godowa"-chwalebny mundur żołnierza polskiego.

II.--Wręczenie broni.- 1.-"Przyobleczcie się w zbroję..."/Kto to jest-śmiertelny wróg? Jego nienawiść i plany. Konieczność obrony. Lud powierza los swój i Wiary w zbrojne ręce żołnierza./

III.-Okres rekrucki.- 1."Ideał żołnierza"/św. Michał. Żołnierz kwiatem ludu, jego dumą w piosence, w historii, w sławie/.-2."Obowiązki żołnierza: posłuszeństwo i karność"/zamiast lenistwa i samowoli/.-3."Sumienność"/zamiast kradzieży i kłamstwa pospolitego/ 4.-"Wierność"/zamiast zdrady i dezercji/.-5."Odwaga"/w miejsce zajęczego tchórzostwa/.6-"Zachowanie tajemnicy"/jak Sakrament spowiedzi, zamiast gadulstwa/.-"Koleżeństwo"/zamiast egoizmu i niezgody/.-8."Moralność"/W zdrowym ciele, zdrowy duch -zamiast rozpusty i pijaństwa/.-9."Poświęcenie się"-zamiast maruderstwa i materializmu-przykłady bohaterów/.

IV.-Przysięga.-1."Bóg słucha, i lud, i ziemia polska"/jej świętość i nienaruszoność, aż do zgonu, nie oddam sztandaru!/

V.-Służba żołnierska.-a/w koszarach i w polu.-1."Honor żołnierski"/w służbie i prywatnem życiu/.-2."Koszary, jakby domem rodzinnym"/poszanowanie rzeczy państwowych, porządek, wspólna praca dla wszystkich/.-3"Szare życie w koszarach-zachwytem Nieba" /domek nazaretański/.-4."Na warcie"./Anioł Stróż-takim jest żołnierz dla ludu/.-5."Na ćwiczeniach"/próba ciała, ducha i sprawności żołnierskiej/.-6."Na polu chwały"/wielki egzamin!/ b/na urlopie:-1."Odpoczynek w pracy, ale nie w cnocie żołnierskiej"-2."O zachowaniu się, żołnierza w domu i wiosce rodzinnej" /postawa, rodzice, znajomi, zabawy i gościny, narzeczona, kolędy/

VI.-Odejście do rezerwy.-1."Żołnierz w cywilu"/przy pługu, w warsztacie, przy biurku/.-2."Wzór obywatela Polski ludowej" /udział w życiu polit. społecz. i państwowym/.-"Wierny mąż i dobry ojciec"/ wychowuje dzieci na wierzących, dobrych, karnych lud

przyszłych dobrych żołnierzy polski demokratycznej/.-4.Czuwajcie, bowiem nie wiecie dnia,ani godziny"/gotowość' bojowa na każdy wypadek/-

Pogadanki należy przeprowadzać w porozumieniu z aparatem pol.-wych. i wiadomością Dowództwa,-stosować do wskazanych momentów życia żołnierskiego-poruszać tematy,które hic et nunc są potrzebne,wtedy nabierą praktyczności i podkreślenia praktycznego.Nie trzymać się kurczowo podanej kolejności i planu,niech potrzeba kieruje tematem,nawet inny, ale celowym.

Tematy powyższe są ułożone w porozumieniu i za aprobatą Zastępcy do spraw pol.-wych.Dowódcy KBW. w Warszawie.

CENTR. ARCH. WP

Dziekan Duszpasterstwa K.B.W.

Ks.Kpr.Zawadzki Michał,
major.

CAW 22/535

TWO OBRONY NARODOWEJ
artament Służby
prawiedliwości
Nr. II/375/47
kwietnia 8

110

1

zatwierdz.
Dz. Rozk. nr. 7 4.V.1948 nr. 79

SZEF GABINETU
I WICEMINISTRA OBRONY NARODOWEJ

CENTR. ARCH. WOJSK.

W załączeniu przesyłam:

1. projekt rozkazu Ministra Obrony Narodowej w sprawie utworzenia komitetów kościelnych,

2. projekt statutu komitetów kościelnych -

- z prośbą o przedstawienie I Wiceministrowi Obrony Narodowej.

Oba załączone projekty zostały opracowane przez Departament Służby Sprawiedliwości MON. na podstawie projektu Generalnego Dziekanatu W.P. i zgodnie z adnotacją na tym projekcie I Wiceministra Obrony Narodowej z dnia 27 października 1947 r.

Projekty zostały uzgodnione z Dowódcą Wojsk Lądowych, Oddziałem Organizacyjnym Sztabu Generalnego, Główną Kontrolą Wojskową, Głównym Zarządem Polityczno-Wychowawczym, Dowódcą K.B.W., Departamentem Organizacji i Planowania, Departamentem Kwaterunkowo-Budowlanym, Departamentem Finansowo-Budżetowym M.O.N. i Generalnym Dziekanatem W.P.

Zał. 2.

SZEF DEPARTAMENTU SŁUŻBY SPRAWIEDLIWOŚCI
MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ
I NACZELNY PROKURATOR WOJSKOWY
HOLDER HENRYK płk.

Otrzymuje do wiadomości:
Generalny Dziekan W.P.

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 3 - IV - 1948 r.
Nr. 730 -
Zał. 2 -

Kef.Zaw.
IS.

110

2

R O Z K A Z Nr.....

z dnia .....

Celem uporządkowania spraw administracyjno-gospodarczych duszpasterstwa rzymsko-katolickiego W.P.

r o z k a z u j ę :

1. Generalny Dziekan W.P. w porozumieniu z szefami: Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego, Departamentu Kwaterunkowo-Budowlanego i Departamentu Finansowo-Budżetowego M.O.N. utworzy do dnia 1948 r.:

   a) Generalny Komitet Kościelny - przy Generalnym Dziekanie WP
   b) okręgowe komitety kościelne - przy dziekanach okręgów wojskowych,
   c) garnizonowe komitety kościelne - przy proboszczach garnizonowych,
   d. dywizyjne komitety kościelne - przy proboszczach dywizji.

2. Skład i zakres działania poszczególnych komitetów kościelnych określa załączony statut.

3. Wykonanie niniejszego rozkazu zamelduje mi Generalny Dziekan W.P. do dnia 1948 r.

I MINISTER OBRONY NARODOWEJ — MINISTER OBRONY NARODOWEJ

/MARIAN SPYCHALSKI/ MARSZAŁEK POLSKI — /MICHAŁ ŻYMIERSKI/ MARSZAŁEK POLSKI

CAW 51/535

110

/Załącznik do rozkazu Nr....
z dnia ...../

S T A T U T

komitetów kościelnych.

R o z d z i a ł I.

Generalny Komitet Kościelny.

§ 1.

Generalny Komitet Kościelny działa przy Generalnym Dziekanie W.P.

§ 2.

W skład Generalnego Komitetu Kościelnego wchodzą:

a. Generalny Dziekan W.P. - jako przewodniczący,
b. Zastępca Generalnego Dziekana W.P. - jako zastępca przewodniczącego,
oraz jako członkowie:
c. Dziekan Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
d. oficer, wyznaczony przez szefa Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego,
e. oficer, wyznaczony przez szefa Departamentu Kwaterunkowo-Budowlanego M.O.N.,
f. oficer, wyznaczony przez szefa Departamentu Finansowo-Budżetowego M.O.N.

§ 3.

Kadencja Generalnego Komitetu Kościelnego trwa 2 lata.

§ 4.

Do zakresu działania Generalnego Komitetu Kościelnego należy:

1. wydawanie instrukcyj dla okręgowych, garnizonowych i dywizyjnych komitetów kościelnych,
2. udzielanie wyjaśnień i opinii w sprawach administracyjno-gospodarczych duszpasterstwa rzymsko-katolickiego W.P. - na zlecenie Ministra Obrony Narodowej i Wiceministrów Obrony Narodowej oraz na wniosek Generalnego Dziekana W.P.,
3. zatwierdzanie i uchylanie uchwał okręgowych, garnizonowych i dywizyjnych komitetów kościelnych w przypadkach przewidzianych w § 13 ust.2 i 3 i § 20 ust.4,

./.

4. kontrola działalności okręgowych, garnizonowych i dywizyjnych komitetów kościelnych.

§ 5.

1. Posiedzenia Generalnego Komitetu Kościelnego zwołuje przewodniczący w miarę potrzeby.
2. Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów. Głosy wstrzymujących się od głosowania dolicza się do głosów za wnioskiem, poddanym pod głosowanie. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.
3. Do ważności uchwał wymaga się obecności co najmniej jednej z osób, wymienionych w § 2 lit.a,b,c, tudzież wszystkich trzech osób, wymienionych w § 2 lit.d,e,f.
4. Z każdego posiedzenia Komitetu spisuje się protokół. Każdy z obecnych ma prawo domagać się zamieszczenia w protokóle treści swej opinii i sposobu głosowania w danej sprawie. Uchwały zamieszcza się w protokóle w pełnym brzmieniu. Protokół podpisują wszyscy obecni.
5. Odpis protokółu przedstawia przewodniczący Ministrowi Obrony Narodowej.

§ 6.

Minister Obrony Narodowej może na wniosek Generalnego Dziekana W.P. bądź z urzędu uchylić uchwałę Generalnego Komitetu Kościelnego, wydając w razie potrzeby odpowiednie zarządzenia.

Rozdział II.
Okręgowe komitety kościelne.

CENTR. ARCH. WOJ.

§ 7.

Okręgowe komitety kościelne działają przy dziekanach okręgów wojskowych.

§ 8.

W skład okręgowego komitetu kościelnego wchodzą:

a. dziekan okręgu wojskowego - jako przewodniczący,
b. zastępca dziekana okręgu wojskowego - jako zastępca przewodniczącego,
oraz jako członkowie:
c. oficer polityczno-wychowawczy, wyznaczony przez dowódcę okręgu wojskowego,

./.

110

d. oficer, wyznaczony przez szefa wydziału kwaterunkowo-budowlanego D.O.W.,
e. oficer, wyznaczony przez szefa wydziału finansowego D.O.W.

§ 9.

Kadencja okręgowego komitetu kościelnego trwa 2 lata.

§ 10.

Do zakresu działania okręgowego komitetu kościelnego należy:

1. udzielanie wyjaśnień i opinii w sprawach administracyjno-gospodarczych rzymsko-katolickiego duszpasterstwa okręgu wojskowego - na zlecenie Generalnego Komitetu Kościelnego, Generalnego Dziekana W.P., dowódcy okręgu wojskowego lub dziekana okręgu wojskowego tudzież na prośbę garnizonowych i dywizyjnych komitetów kościelnych,
2. orzekanie w sprawie pozbawienia osoby, wchodzącej w skład garnizonowego lub dywizyjnego komitetu kościelnego mandatu członka komitetu w przypadkach przewidzianych w § 18 ust.3,
3. zatwierdzanie bądź uchylanie uchwał garnizonowych i dywizyjnych komitetów kościelnych w przypadkach przewidzianych w § 20. ust.3,4,
4. kontrola działalności garnizonowych i dywizyjnych komitetów kościelnych.

§ 11.

1. Członka okręgowego komitetu kościelnego, który ustępuje przed upływem 2 lat, zastępuje się nowym
2. Jeśli komitet w drodze osobnej uchwały stwierdzi, że oficer - członek komitetu bez ważnych przyczyn uchyla się od pracy w komitecie lub wystąpieniami swymi narusza powagę komitetu, przewodniczący zwraca się do władzy, która wyznaczyła oficera, o odwołanie go i wyznaczenie na jego miejsce innego oficera na członka komitetu.

§ 12.

1. Posiedzenia okręgowego komitetu kościelnego zwołuje przewodniczący w miarę potrzeby.
2. Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów. Głosy wstrzymujących się od głosowania dolicza się do głosów za wnioskiem, poddanym pod głosowanie. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.
3. Do ważności uchwał wymaga się obecności przewodniczącego lub

./.

6

jego zastępcy tudzież wszystkich trzech osób. wymienionych w § 3 lit.c,d.e.

4. Z każdego posiedzenia komitetu spisuje się protokół. Każdy z obecnych ma prawo domagać się zamieszczenia w protokóle swej opinii i sposobu głosowania w danej sprawie. Uchwały zamieszcza się w protokóle w pełnym brzmieniu. Protokół podpisują wszyscy obecni.
5. Odpis protokółu przedstawia przewodniczący Generalnemu Komitetowi Kościelnemu oraz dowódcy okręgu wojskowego.

§ 13.

1. Generalny Dziekan W.P., dowódca okręgu wojskowego i dziekan okręgu wojskowego mogą zawiesić wykonanie uchwały okręgowego komitetu kościelnego, powiadamiając o tym przewodniczącego.
2. Uchwałę, której wykonanie zawieszono, przewodniczący komitetu przekazuje Generalnemu Komitetowi Kościelnemu, który ją bądź zatwierdza bądź uchyla.
3. Generalny Komitet Kościelny może również z urzędu uchylić uchwałę okręgowego komitetu kościelnego.

CZ. ARCH. WP

Rozdział III.

Garnizonowe i dywizyjne komitety kościelne.

§ 14.

Garnizonowe i dywizyjne komitety kościelne działają przy proboszczach garnizonowych i dywizyjnych.

§ 15.

1. W skład garnizonowego lub dywizyjnego komitetu kościelnego wchodzą:
   a. proboszcz garnizonowy lub dywizyjny - jako przewodniczący,
   b. kapelan Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego /o ile znajduje się w garnizonie/ - jako zastępca przewodniczącego, oraz jako członkowie:
   c. oficer polityczno-wychowawczy, wyznaczony przez dowódcę okręgu wojskowego,
   d. oficer, wyznaczony przez szefa wydziału kwaterunkowo-budowlanego D.O.W.,
   e. dwóch do sześciu przedstawicieli miejscowych organizacyj społecznych,

./.

110

f. dwóch do sześciu przedstawicieli rodzin wojskowych.

2. Ilość członków - przedstawicieli miejscowych organizacyj społecznych i rodzin wojskowych ustalają proboszczowie garnizonowi i dywizyjni w granicach, wskazanych w ust.1 lit.e,f, w zależności od liczebności organizacyj społecznych i rodzin wojskowych.
3. Miejscowe organizacje społeczne wyznaczają swych przedstawicieli na prośbę proboszczów garnizonowych i dywizyjnych.
4. Rodziny wojskowe wybierają swych przedstawicieli na zebraniach, zwołanych przez proboszczów garnizonowych i dywizyjnych.
5. Na pierwszym posiedzeniu garnizonowe i dywizyjne komitety kościelne wybierają spośród swych członków skarbnika i sekretarza.

§ 16.

Kadencja garnizonowego i dywizyjnego komitetu kościelnego trwa 2 lata.

§ 17.

Do zakresu działania garnizonowego lub dywizyjnego komitetu kościelnego należy:

1. udzielanie wyjaśnień i opinii na zlecenie Generalnego Komitetu Kościelnego, Generalnego Dziekana W.P., dowódcy okręgu wojskowego, okręgowego komitetu kościelnego, dziekana okręgu wojskowego i komendanta garnizonu lub dowódcy dywizji oraz na wniosek proboszcza garnizonowego lub dywizyjnego, przy którym komitet działa - w sprawach administracyjno-gospodarczych rzymsko-katolickiego duszpasterstwa garnizonu lub dywizji, a w szczególności w sprawach dotyczących:
   a. budowy, odbudowy, naprawy, konserwacji i utrzymania w porządku kościołów garnizonowych i niezbędnych budynków pomocniczych,
   b. utrzymania w należytym stanie cmentarzy wojskowych i pojedyńczych grobów wojskowych, znajdujących się w garnizonie lub na obszarze rozkwaterowania dywizji,
   c. gospodarowania majątkiem ruchomym i nieruchomym, oddanym w zarząd proboszczowi, przy którym komitet istnieje,
   d. opracowania projektów budżetów na cele wymienione w punktach a - c,
2. udzielanie proboszczowi, przy którym komitet istnieje, pomocy w prowadzeniu - zgodnie z przepisami instrukcji wydanej przez

./.

Generalny Komitet Kościelny - wszelkiego rodzaju ksiąg rachunkowych i materiałowych.

3. urządzanie imprez dochodowych, zbieranie składek i ofiar na cele kościelne i prowadzenie akcji charytatywnej.

§ 18.

1. Członka garnizonowego lub dywizyjnego komitetu kościelnego, który ustępuje przed upływem 2 lat, zastępuje się nowym.
2. Jeśli komitet w drodze osobnej uchwały stwierdzi, że oficer - członek komitetu bez ważnych przyczyn uchyla się od pracy w komitecie lub wystąpieniami swymi narusza powagę komitetu, przewodniczący komitetu zwraca się do władzy, która oficera wyznaczyła, o odwołanie go i wyznaczenie na jego miejsce innego oficera na członka komitetu.
3. Członka - przedstawiciela organizacji społecznej lub rodzin wojskowych, który bez ważnych przyczyn uchyla się od pracy w komitecie lub wystąpieniami swymi narusza powagę komitetu, może komitet w drodze osobnej uchwały zawiesić w prawach członka. W tym przypadku przewodniczący przekazuje uchwałę komitetu niezwłocznie właściwemu okręgowemu komitetowi kościelnemu z wnioskiem o pozbawienie tego członka mandatu.
4. W miejsce członka, pozbawionego mandatu przez okręgowy komitet kościelny, właściwa organizacja społeczna wyznacza, a rodziny wojskowe wybierają - nowego członka.

§ 19.

1. Posiedzenia garnizonowego lub dywizyjnego komitetu kościelnego zwołuje przewodniczący w miarę potrzeby, jednak co najmniej raz na trzy miesiące.
2. Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów. Głosy wstrzymujących się od głosowania dolicza się do głosów za wnioskiem, poddanym pod głosowanie. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.
3. Do ważności uchwał wymaga się obecności przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego, obu oficerów - członków komitetu tudzież co najmniej połowy przedstawicieli organizacyj społecznych i rodzin wojskowych.
4. Z każdego posiedzenia komitetu sekretarz spisuje protokół. Każdy z obecnych ma prawo domagać się zamieszczenia w protokóle swej opinii i sposobu głosowania w danej sprawie. Uchwały zamieszcza się w protokóle w pełnym brzmieniu. Protokół podpi-

./.

110

sują: przewodniczący, skarbnik, sekretarz oraz jeden przedstawiciel organizacyj społecznych i jeden przedstawiciel rodzin wojskowych.

5. Odpis protokółu przedstawia przewodniczący Generalnemu komitetowi kościelnemu, dowódcy okręgu wojskowego, okręgowemu komitetowi kościelnemu oraz komendantowi garnizonu lub dowódcy dywizji.

§ 20.

1. Uchwały garnizonowego lub dywizyjnego komitetu kościelnego wiążą proboszcza. Jednak proboszcz, który głosował przeciw uchwale i domagał się zaprotokółowania tego, może wykonanie uchwały zawiesić.
2. Prawo zawieszenia wykonania uchwały służy ponadto Generalnemu Dziekanowi W.P., dowódcy okręgu wojskowego, dziekanowi okręgu wojskowego, komendantowi garnizonu lub dowódcy dywizji.
3. Uchwały, których wykonanie zawieszono, zatwierdza bądź uchyla okręgowy komitet kościelny.
4. Generalny komitet kościelny i okręgowy komitet kościelny mogą z urzędu uchylić uchwałę garnizonowego lub dywizyjnego komitetu kościelnego.

CAW 51/835

Kopia 111

Nr wch.550.

141

Ks.Mjr.BODZIAK Władysław
Proboszcz Garnizonu

Dęblin

W odpowiedzi na pismo Wasze Nr 18 z dnia 23.II.1950 r. wyjaśniam, co następuje:

Garnizonowy Komitet Kościelny powstał na skutek Rozkazu M.O.N. Nr 79 /Dz.Rozk.Nr 7 z 4.05.1948 r./ i zadaniem jego jest /według § 17 p.2/ "udzielanie proboszczowi, przy którym komitet istnieje, pomocy w prowadzeniu - zgodnie z przepisami instrukcji wydanej przez Główny Komitet Kościelny - wszelkiego rodzaju ksiąg rachunkowych i materiałowych".

Kościół garnizonowy oddany jest jednak w zarząd księdzu proboszczowi garnizonowemu wraz z majątkiem ruchomym i nieruchomym /§ 17 p.1 c/ i w zarządzie tym Garnizonowy Komitet Kościelny udziela proboszczowi wyjaśnień, opinii i pomocy.

Rozkazu M.O.N. nie ma prawa zmieniać ani kapelan, ani Komitet Kościelny i odbieranie w danym wypadku zarządu kasy kościelnej kapelanowi, a oddawanie tego zarządu w ręce skarbnika nawet za zgodą kapelana jest przekroczeniem kompetencji t Garnizonowego Komitetu Kościelnego i niezgodne z w/w Rozkazem M.O.N.

Do Waszych obowiązków należy więc zarząd kościoła garnizonowego i jego majątku, do Garnizonowego Komitetu Kościelnego - opiniowanie, udzielanie pomocy etc.

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Ryszkowski
b.k.

CAW 75/535

Protokół z dn. 18 stycznia 1949 r.

Obecni wizyt. ordynariusze gł. Kościoła Rzym. Katol. oraz przedstawiciel Ks. Min. Kamiński

Na porządku obradowania uchwalenie budżetów kościołów jurysdykcyjnych.

	Dochód	Rozchód	Uchwalono	Uwagi.
1. Kapl. Szp. O.W. I.	35.000	35.000	35.000	Organiście za maj i paźdz. à 4.000 zł.
2. Legionowo	350.600	350.600	350.600	2 porcje 3a 185.000,- a/na poz. 5 - 30.000.
3. Ząbkin	26.000	26.000	26.000	—
4. Modlin	43.000	43.000	43.000	—
5. Olsztyn	52.768	52768	52768	Budżet nie zatwierdzony. Do ponowienia z X Kria
6. Białystok	214.000	214.000	214.000	2 poz. 1. Skreślony 55.000 - i przenieś na poz. 2 i 3. (30+35.000
7. Bydgoszcz	84.200	84.200	84.200	nie zatwierdzony. Do ponowienia
8. Toruń	134.600	134.600	134.600	2 poz. 1a wydatkom 40.000, 2 4a - 2.000, i 4b. - 6.000, razem: na poz. 2a +18.000, na poz. 3 d - 30.000.
9. Gdańsk-Wrzeszcz	200.000	200.000	200.000	potrzeba 1a - 80.000, - 4d - 10.000 razem to: 2a + 30.000, 3d + 20.000. —
10. Sopot	600.000	600.000	600.000	1 poz. 1a - 30.000, 1c - 40.000, 4b. - 20.000, 9b1 - 20.000 razem poz. + 110.000.
11. Sieradz	939.310	~~939.310~~ 474.900	~~939.310~~ 939.310	poz. 4a - 10.000, 4b1 - 30.000, 4c - 10.000 - razem 3d + 40.000, 3g + 524.410. —
12. Poznań	750.000	750.000	750.000	2 poz. 1a - 20.000, 4a - 16.000, 4b - 50.000, razem: 3a6 + 50.000 3a - 36.000,
13. Kalisz	311.000	311.000	311.000	1 poz. 1a - 30.000, 4b - 40.000, 5. - 17.000, razem to: 2a + 57.000, - 3d + 30.000
14. Legnica	77.500	77.500	77.500	—
15. Wrocław	730.000	730.000	730.000	2 poz. 1c - 20.000, 4a - 10.000, razem to: 3d + 30.000
16. Jelenia Góra	257.000	257.000	257.000	do zatwierdzenia, cały budżet, nie zatwierdzony
17. Żary	306.000	306.000	306.000	1 poz. 1c - 30.000, 4b - 10.000, 5 - 20.000, razem: 2a + 30.000, 3d + 30.000.
18. Katowice	1.630.000	1.630.000	1.630.000	1 poz. 1c - 80.000, 2c - 60.000, razem to: 2a + 80.000, 3d + 60.000. —
19. Kraków	465.500	465.500	465.000	nie zatwierdzony, do ponowienia
20. Rzeszów	485.000	485.000		nie zatwierdzony, do ponowienia
21. Przemyśl	54.000	54.000	54.000	—
22. Lublin	437.000	437.000	437.000	2 poz. 1a - 12.000, 4c - 50.000, razem to: 3d + 40.000 2a + 22.000. - Organiście do ponowienia

CENTR. ARCH. WOJSK.

	Dochód	Rozchód	Nadwyżka	U-w-a-g-i
23. Zamość	81.000	81.000		nie rozpoczęty, do ukończenia
24. Kielce	520.000	520.000	520.000	z poz. 46 - 20.000, razem: 3d + 20.000

Wojewódzki Komitet Kościelny potwierdza budżety Kościołów ogłoszonego na r. 1949 z uwzględnieniem zgłoszonych uwag. - Niepozwala budżety zatwierdzi Ordynariat Polowy W.P. po otrzymaniu ich z poszczególnych Kapelanii wraz z wypełnionymi ankietami rozpoczęcia.

Sp. P. P.

Przewodniczący: ks. ppłk. Pyszkowski, p.k.
Wice Przewodniczący: ks. [illegible] ppłk.
Ofic. Gł. Zarz. Pol-Woj:
Ofic. Prok. Gł. W.P.
Ofic. St. Fin. Gł. W.P.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Protokół z dn. 20. maja 19[illegible]

Obecni wszyscy członkowie Woj. Kom. Kośc. przewodniczył X. płk. Pyszczorki, który odczytał porządek dzienny zebrania. Protokół ostatniego zebrania odczytał X. płk. Zawadzki, którego Ojcowskie, Duchowe posłuszeństwo niniejszego protokołu. -

1. Zabrał głos Przewodniczący, oświadczając, że bezpośrednie wspólne gospodarowanie Wydziałów Kościelnych z tego, co, wreszcie, Kościół się przekazaniem sprawy do Wojsk. Prokuratora Wojskowej.

2. W związku z odczytaniem protokołu z ostatniego

52/5355
Dział 6 str

Protokół z dn. 14.1.1949 r.

Obecni-wszyscy członkowie Gminnego Komitetu Kościelnego, niżej podpisani, oraz ks. płk. Mazurek i ks. wiz. Kamiński, - protokółował X. płk. Zawadzki.-

ks. płk. Pyrkosz przywitał obecnych, i ~~odczytał~~ porządek dzienny zebrania i polecił X. płk. Zawadzkiemu odczytać protokół posiedzenia Komitetu z dn. 25.9.1948 r. - 2 potwierdzenie Komitetu o/w/ciwo wykonaniu inspekcji gospodarki gen. Dickensteina. Do ~~dalszej~~ inspekcji Komitetu, wyraża- cył Komisja w następującym składzie: przewodniczący płk. Kostecki Adam, członkowie: wiz. Szczypiński Karol i Kpt. Marcinek Józef. - b) Budżet został przez M.O.A. zredukowany z 20 mil. do 5 milionów, z tego: 3 mil. na kościół. gam. w Warszawie, 2 mil. na kościół. gam. w Gorzowie. c) ~~Inspekcja~~ Kontrolę wykon. Ekspozytur M.O.A. w kraju przeprowadzi Zarząd pol. wyd. M.O.A., Informacja i Propaganda - są podległe niej i niemieckiej gospodarki finansowej X. płk. Kaczyńskiemu, - Komisja sprawę wyjaśni. d) Co do Kościoła gam. w Gorzowie, wypranego przez poprzedniego - Dep. Kwat. Bud. M.O.A., na polecenie gen. Spychalskiego i gen. Jaroszewicza, wystąpił do M. Ziem Odz. o przydzielenie tego Kościoła dla Dyrekcji U.P. -, ~~Który~~ (Po otrzymaniu przydziału sprawę z kościołem odnieśmiemy wyjaśnić z Dyrekcją) - ej Domu Lekarskiego w Gorzowie jest w trakcie odremontowywania w zakresie przydzielonej sumy 2 mil. zł. W Olsztynie Domu, o który Komitet się starał, został przydzielony M.B.P. - wi Wydziałowi Charytatywno- - będzie przydzielony inny dom w Olsztynie (sprawę odłożono na później). g) Co do cmentarza wspólnego na Pokrzywnie, to zajmie się nim Komenda Miasta i Zarząd Miasta, gdyż tych-

rzyn zainteresowania się gen. Śpychalskiego. W/C co do pieczęci – Szef Generalny postanowił nie wykreować specjalnej pieczęci, lecz należy posługiwać się ist. pieczęcią pieczęcią Komendanta Korpusu. – W/C

1. Sprawozdanie Kasowe za okres od dnia 20.III.1948 r. Kasjerki Wszyscy Kapelanów, przez K.płk. Tomaszewicza z Łodzi – zaraz. jest 24 kapelanów, które są pod zarządem K.K. Kapelanów Korp.

x) Dochody: wynoszą: 3.551.610 zł. za kwartał III 1948 r. – Rozchodów w III kwartale było: 3.207.951,– saldo – 364.532 zł.,– za ten rok: Tomu, Środki, Zasiłki wykazują deficyt: 20.873 zł.

K.płk. Pyrkosz omówił celowość wydatków i źródła dochodów Kościoła Polowego – po inspekcji w Szczecinie, Poznaniu, Kaliszu, Wrocławiu, Jeleniej Górze, K.płk. Pyrkosz stwierdził, że są pewne niedokładności w kasach Kościelnych, a mianowicie a) za dużo wydawano na opłacenie więzi – pomocników czynnych. b) opłacano organistów. Fakt ten wiąże się z decyzją Episkopatu Polski kwestię budżetów stawia tak: „moja kapela wynosi ok. 100.000 – otrzymuje 50.000"

2. Budżety na rok 1949. a) Na cele bieżące Duszpasterstwa Dep. Fin. MON przyznał 3.227.000 zł. Z tego na Wigilię 1948 zakupiono 20 kompletów (10 na Szczecin) Kompletów Polowych, które rozdzielono Komendom K.płk. Pyrkosza. Komplet polowy z naszego budżetu Kapelanie Polowej zakupił 20 kompletów, (zaraz łydzie 40 kompl.) – 3 ruchome ołtarze polowe, 600 butelek wina mszalnego, z tego budżetu zakupiono 400 kg. pszenicy à 260 zł. – i tego samego wydano 368 kg. i więcej za wydane – 150 zł. od [illegible] – resztę budżetu na cele bieżące

Komitet zwraca się do Dyrekcji Kościoła gar. w Warszawie, aby na rekreację Seminarza do użytku i wynajmu, tj. na sumę około 250.000 zł.

B) na cmentarze, z wyłączeniem powązek, Dep. Fin. wyznań. 4.000.000 zł, które będą rozprowadzone w/g planu opracowanego przez ks. Kanonika Kamińskiego, który zaplanował Komitet sumę 2.800.000 zł. –

Ks. prob. Pyrkosz reprezentował stanowisko Komitetu Odbudowy Kościoła gar. w Warszawie – Komitet Wiary jednomyślnie projekt zatwierdził. Skład Komitetu będzie ustalony. Ks. prob. Pyrkosz zakomunikował, że Prezydent Polski ofiarował 10.000 zł. – na Kościół gar. w Warszawie (jako to zadatek na przyszłe ofiary społeczeństwa)

c) Plan preliminarz Komitetu na objęcie ostatniego roku przez Dep. Finans. – odmówiony

II. Budżet Kościoła garnizonowego referował Kl: mjr. Kamiński. Komitet nie przyjął decyzji gdyż budżet opracowany był globalnie bez poszczególnych pozycji. – Ks. mjr. Kamiński opracuje budżet, rozbity na kolumny, do dn. 18.ego m. Komitet zbierze się dn. 18.ego godz. 13, celem zatwierdzenia budżetu Kościoła garnizonowego. –

Przystąpiono do Kwestii Unii Polsko-Litewskiej a Gener. Dziekanatem w sprawie utworzenia Kościoła garnizonowego przy parafji cywilnej. Ks. prob. Pyrkosz, po omówieniu rzeczy z władzami Kościelnemi, przedstawił Komitetowi wzór tejże umowy, uzgodnionej z Gen. Sprawami, i z tym wyjaśnił co do Kościoła gar. w Grochowie. Komitet postanowił skierować projekt do III Wicemin. z poprawką uchwaloną przez Komitet,

że koszta wypowiedzenia umowy ma być mu zwrócone z nadchodzącego. -

4. W sprawie Jubileuszu, mającego się w połowie Generalnego Duchowieństwa Komitet postanowił wypłacić 500 III Wiceminista, z prośbą o spowodowanie, a pieniądze wypłacone przekazać na rzecz funduszu Komitetu Kościelnego.

5. Gen. Duchem przedstawił sprawę pożądanego „Polskiego Uposażenia Duchowieństwa". Komitet uznał za potrzebne i postanowił zwrócić się do Kompetentnych Władz, celem ~~uchwalenia~~ uposażenia na rozprowadzenie mebli, będących w posiadaniu XX. Kapelanów, oraz tych Kościołów gam.: i Kapelanów, którzy takiego umeblowania nie posiadają. Meble rozprowadzone rozdaje Komendant Kościoła gam. do użytku każdorazowego Kapelana.

6. Utworzenie funduszu gł. Komitetu Kościelnego. Na wniosek gen. Duchownego Komitet uchwalił utworzenie specjalnego funduszu gł. Kom. Kościelnego, do jego dyspozycji. Na fundusz ten kościoły gam. przekazywać będą niezwłocznie pewne kwoty.

7. Komitet główny zgadza się na utworzenie przy Generalnym Duchowieństwie Wojskowym i konsystorzu przy ~~gen. Duchowieństwie~~. Organizacji i wydawnictw chorób, u tego dom z chorych wyjaśnienia postanowienia powierza się Gen. Duch. Wojsk. — Na tym protokół zakończono i podpisano.

Przewodniczący: — [illegible]
Wice przewodniczący — [illegible]
Obec. gł. kap. Wojsk. Polskiego —
Obec. Kwat. M.O.R. —
Oficer Łączności Fin. MON. —

WOJ... SKIE
Ge... mat
wpłynęło 16-III 1949 r.
Nr 732
Zał. -

113

P R O T O K O Ł

z 5 zebrania Garnizonowego Komitetu Kościelnego odbytego w dniu 26.02.49r. w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Rzeszowie.-

Obecni :

Przewodniczący : ks.Franciszek Wziel ppłk.

Członkowie : Obyw. Kazimierz Rejchert Prez.M.R.Narod.
Obyw. Prof.Janusz Berejko Del.Woj.R.Narod.
Obyw. Dr.Doath Prezes Izby Przemysłowej
Obyw. Cichocki Władysław Kier.Biura PZZ
Obyw. Dr.Juszczak Del.Izby Rzemieślniczej
Obyw. Kulczycki Edmund Del.Kongr.Kupieckiej
Obyw. kpt.Chłodnicki Prezes T.P.Z.
Obyw. [illegible] Del.Ligi Kobiet
Obyw. Szczepuła Maria Del.Rodziny Wojskowej
Obyw. Andrzejowa Gabrela

Po zagajeniu zebrania przez Przewodniczącego odczytano protokół ostatniego zebrania Komitetu poczym sprawozdanie kasowe za rok 1948,które przyjęto bez dyskusji,następnie przewodniczący Komitetu złożył sprawozdanie z robot dokonanych w kościele w ubiegłym roku.Na temat wykonanych robot malowania kościoła wywiązała się żywa dyskusja,której udział wzięli : Obyw.fizytator Cichocki, krytykując roboty malarskie,jako wykonane nierzetelnie i nie solidnie oraz dowodem na plamy,które wystąpiły licznie,nietylko dołem na lamperii ale i gorą na ścianach malowanych techniką kazeinową.Obyw. Dr.Juszczak w odpowiedzi zwrócił uwagę na to,że nie wiadomo czy winę wystąpienia plam należy przypisać wykonawcy robot,czy też warunkom lokalnym.Dlatego sprawę powinni zbadać fachowcy.Wobec tego postanowiono jednomyślnie powołać komisję kollaudacyjną na dzień 6.03.49r.W następującym składzie : 1). Obyw.Mackiewicz Jerzy Przedst.S.B.W. 2). Obyw. Prof.Bereński Przedst.Firmy "Barwa",oraz członkowie Komitetu 3). Obyw. Cichocki Władysław i 4) Obyw.Dr.Doath W razie stwierdzenia przez Komisję winy wykonawcy robot malarskich, firma Worastyanowicz będzie zmuszona do poprawki,albo odpowiedniej bonifikaty na rzecz kościoła.

Następnie Przewodniczący zaznajomił zebranych z preliminarzem budżetu na rok 1949r zatwierdzonej przez Główny Komitet Kościelny.Po dyskusji nad preliminarzem uchwalono zwrócić się do Głównego Komitetu Kościelnego z wnioskiem o zwiększenie pozycji budżetu na remont kościoła,a to z uwagi na to,że z ubiegłego sezonu robot pozostała do opłacenia kwota ponad 150.000 zł.,zaś w roku bieżącym muszą być wykonane roboty niecierpiące zwłoki : Naprawa i zabezpieczenie dachu,oraz odwodnienie fundamentów kościoła.Zarząd Główny Miejski Komitet przedłoży po dyskusji kosztorysy planowanych robot.W dyskusji nad sprawą uzyskania nowych źródeł dochodu zabierali głos : Obyw. Dr.Juszczak,Przew.Komitetu ,kpt.Chłodnickimoraz Prezes Miejskiej Rady Narodowej Obyw. Rejchert.Następnie Prezes Obyw.Rejchert udzielił wyjaśnień w sprawie wybrukowania przyległej do kościoła garnizonowego ulicy Reformackiej,oraz w sprawie zebrania ofert od firm w pierwszym rzędzie spółdzielczych,poczym Komitet uchwalił zebranie oferty od co najmniej 3-ch firm blacharskich na wykonanie robot na dachu kościoła oraz na wniosek kpt.Chłodnickiego

zwrocic sie do Dowodztwa Brygady "Sluzba Polsce" o pomoc w przeprowadzeniu robot ziemnych przy kosciele.

X Nastepnie przewodniczacy omowil sprawe mieszkania dla kapelana przy kosciele, oraz sprawe oddzielenia terenu kosciola od magazynow wojskowych. W dyskusji zabrali glos Obyw. Prezes M.R.Narod. Rajchert, ktory wyjasnil, ze wobec pertraktacji prowadzonych przez Rzeszowska Spoldzielnie Spozywcow o wydzierzawienie piekarni wraz z przyleglym budynkiem, sprawa przejecia tego budynku dla kapelana jest nieaktualna. Przewodniczacy komitetu oswiadczyl, ze fakt nieoddania dotad tego budynku kapelanowi zdaje sie potwierdzac wyjasnienie Obyw. Rajcherta, poczym przedstawil projekt uzyskania innej drogi pomieszczenia na biuro i mieszkanie dla kapelana, oraz latwego rozwiazania sprawy oddzielenia kosciola od magazynow. Mianowicie : Na wprost glownego wejscia do kosciola w odleglosci 13 tu mtr. od drzwi koscielnych znajduje sie dlugi murowany barak, mieszczacy magazyn wojskowy. Poza barakiem jest ogrod o powierzchni okolo 2000 mtr.2. Jezeli by wladze wojskowe wymienionym barak przydzielily na rzecz kosciola katolickiego mozna by z materialu uzyskanego przez rozbiorke baraku wybudowac dom na biuro i mieszkanie kapelana. Likwidacja tego baraku, ktory obecnie szpeci najblisze otoczenie Kosciola Garnizonowego, ulatwila by ponadto sprawe oddzielenia terenu kosciola od magazynu, przez przed wejsciem do kosciola powstal by obszerny plac, potrzebny do zgrupowania oddzialow wojska. Wszyscy obecni przyjeli z aplauzem projekt przewodniczacego poczym jednomyslnie uchwalono upowaznic go jako Proboszcza Garnizonu do poczynienia odpowiednich w tym celu staran.-

Zamykajac zebranie przewodniczacy pozdrowil obecnych z przybycia, oraz Obyw. Prezesowi Rajchertowi za goscinne udzielenie swego biura na zebranie.-Na tym protokol zakonczono i podpisano.

SEKRETARZ

PRZEDST. ORGANIZACJI SPOL.

Rzeszow 26 lutego 1949r.-

SKARBNIK

PRZEWODNICZACY

Ks. Prałat Kisiel pplk.

PRZEDST. RODZINY WOJSKOWEJ

Szczepuł Maria

Ks. prałat Kisiel

do sprostowania 15/3.49 r.k.p.

CENTR. ARCH. WOJSK. (G)

Wpłynęło: dn. 14.III.1949
Nr. 134/49

CAW 48/535

O5 POLSKIE
o Garnizonu
wocław
371
1948

114

GENERALNY DZIEKANAT W.P.

Protokół

Garnizonowego Komitetu Kościelnego we Wrocławiu

Wdniu 25/VII.48 r. odbyło się pierwsze zebranie Garnizonowego Komitetu Kościelnego w biurze Dziekanatu O.W.IV.
Zebranie przewodniczył Ks. Puacz Mikołaj mjr.
Komitet ukonstytuował się w następującym składzie.

CENTR. ARCH. WOJSK.

1. Przewodniczący Ks. Puacz Mikołaj mjr.
2. Z-ca przewodniczącego Ks. Węgrzyn - Kapelan K.B.W.
3. Oficer pol-wych. Aniszczak por. -Z-ca K-nta Szkoły 25 pp.
4. Oficer kwat.bud. Gryczman por. - z 25 pp.
5. Z ramienia związku zaw.Prac.Cyw. A.W. - Ob.Rózga
6. -"- -"- -"- Ob.Pawicz
7. Z ramienia rodzin wojskowych - Ob.Osińska
8. -"- -"- -"- Ob.Karandyszewska

Z-ca Dziekana O. W. IV.
Ks. M. Puacz
Ks. M. Puacz mjr.

CAW 46/535

DYWIZYJNY KOMITET
KOŚCIELNY
Legionowie

WOJSKO POLSKIE
Centralny Dziennik
wpłynęło dnia 10. 7. 1948 r.
1492

115

P R O T O K Ó Ł

z pierwszego zebrania organizacyjnego, Dywizyjnego Komitetu Kościelnego w Legjonowie, w dniu 28.VI.1948 r.w lokalu Urzędu Gminnego w Legjonowie.

Obecni: byli niżej podani Obywatele m.Legjonowa, którzy zostali zaproszeni na członków wyżej wymienionego Komitetu, w celu odbudowy Kościoła Garnizonowego w Legjonowie.

1. Ks.Mrugacz Jan - Kapelan Mjr.W.P.
2. Ob. Polański Władysław - por.W.P.
3. " Kurnatowicz - por.W.P.
4. " Deleciński Władysław,
5. " Szymański Czesław,
6. " Marciniak Stanisław,
7. " Zygarlicki Piotr,
8. " Ochab Józef,
9. " Zatorski Henryk,
10. " Ponto Kazimierz,
11. " Józiński Jan,
12. " Grudzińska Natalia,
13. " Franckunas Jadwiga,
14. " Knap Maria,
15. " Łapińska Maria,
16. " Burakowa Małgorzata,
17. " Szczepańska Maria,
18. " Cieślak Bronisława,
19. " Filipin Romuald,
20. " Makowski Bolesław.

Na zebraniu tym, obecny był również przedstawiciel gminnej Rady Narodowej, Ob.Wierzbowski Wincenty, który oświadczył, że ze swej strony, udzielał będzie Komitetowi wszelkiej pomocy, w miarę jego możliwości.

PORZĄDEK DZIENNY

1. Odczytanie Rozkazu Ministra Ministerstwa Obrony Narodowej,
2. Wybór Zarządu,
3. Omówienie potrzeb Kościoła,
4. Wolne wnioski.

Odnośnie pkt.1. Ks.Kapelan Mjr.Mrugacz Jan, na wstępie zebrania podziękował wszystkim zebranym członkom w.w.za przybycie, oraz krótko omówił zagadnienia dotyczące zorganizowania Dywizyjnego Komitetu Kościelnego w Legjonowie, mającego na celu odbudowanie Kościoła Garnizonowego. Następnie zaznaczył, że życzeniem jego i dążeniem przyszłego Komitetu będzie, ażeby przez odpowiedni społeczny wkład pracy miejscowych Obywateli Legjonowa, doprowadzić Kościół ten, do właściwej podstawy i godnego jego wyglądu.
Dalej, w zakończeniu swego krótkiego przemówienia do zebranych członków, Ks.Kapelan Mrugacz, odczytał Rozkaz Ministra Ministerstwa Obrony Narodowej z dn.4.V.48 r. odnośnie, powołania Dywizyjnych Komitetów Kościelnych.

CAW 46/535

Odnośnie pkt.2. Następnie przystąpiono do wyboru Zarządu Dywizyjnego Komitetu Kościelnego w Legjonowie.

144

Skład Prezydium Zarządu Komitetu weszli:

1. Prezes Komitetu Ks.Mrugacz Jan - Kapelan Mjr.W.P.
2. V-Prezes Komitetu Ob.Deleciński Władysław
3. Sekretarz Komitetu Ob.Szymański Czesław
4. V-Sekretarz Komitetu Ob.Zygarlicki Piotr
5. Skarbnik Komitetu Ob.Grudzińska Natalia.

KOMISJA REWIZYJNA

Przewodniczący: Ob.Polański Władysław,por.W.P.

Członkowie: " Ponto Kazimierz
" Knap Maria

SEKCJA ORGANIZACYJNA IMPREZ

Przewodniczący: Ob. Knap Maria
I. V-Przewodn. " Marciniak Stanisław
II. " " " Zygarlicki Piotr
III." " " Józiński Jan

Członkowie: " Łapińska Maria
" Burakowa Małgorzata
" Grudzińska Natalia
" Franckunas Jadwiga
" Szczepańska Maria
" Cieślak Bronisława

Odnośnie pkt.3. Ks.Kapelan Mrugacz,zwrócił się do zebranych członków Komitetu z prośbą,aby na pierwszy etap pracy Komitetu przyjąć zasadnicze potrzeby Kościoła tj:

1. budowa sufitu
2. budowa Wielkiego Ołtarza
3. budowa chóru
4. wytynkowanie Kościoła.

CZ. ARCH. WOJSK. IV/1

Odnośnie pkt.4. W wyniku dyskusji członków Komitetu wyłoniła się koncepcja utworzenia,Sekcji Nadzoru Technicznego,której zadaniem będzie,opracowywanie kalkulacji materiałowej oraz kalkulacji czasu i sposobów wykonania wszelkich robót związanych z odbudową Kościoła,ażeby z punktu widzenia technicznego wszystko to,co zostanie wykonane przez jakiekolwiek organa wykonawcze,było wykonane fachowo,starannie i bez żadnych zastrzeżeń.

115

W skład Komisji Nadzoru Technicznego weszli:

przewodniczący: Ob. Deleciński Władysław

Członkowie: " Ochab Piotr
" Ponto Kazimierz
" Kurnatowicz - por.W.P. /oficer K.W.B./

Dalej,Komitet upoważnił Ob.Knap Marię do zakupienia pieczątki na rzecz Komitetu z napisem:

"DYWIZYJNY KOMITET KOSCIELNY W LEGJONOWIE"

Następnie,niżej podani Obywatele z pośród członków Komitetu,zgłosili się i zadeklarowali dobrowolne ofiary na rzecz odbudowy Kościoła, a mianowicie:

1. Cb. Marciniak Stanisław - w imieniu Spółdzielni Spożywców w Legjonowie,5 m3 wapna lasowanego.

2. " Ponto Kazimierz - w imieniu własnej firmy handlowej daje całkowity materiał-stolarkę do budowy Wielkiego Ołtarza łącznie z podłogą w Prezbiterium,oraz wykona prace wstępne związane z założeniem instalacji elektrycznej,całego Kościoła Garnizonowego.

W wyniku dalszych dyskusji, Ob.Ochab apeluje do obecnego przedstawiciela Zarządu Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej Ob.Wierzbowskiego Wincentego,aby był tak łaskaw zwrócić się na prośbę Komitetu do Zarządu wymienionej Spółdzielni o złożenie ofiary na odbudowę Kościoła Garnizonowego - w postaci ca.4 m desek na wykonanie sufitu, oraz wypożyczenia materiałów na rusztowanie do remontu Kościoła.

Z kolei Ob.Ponto Kazimierz podał wniosek,aby obecny przedstawiciel Związku Budowlanego w Legjonowie Ob.Ochab Piotr,zwrócił się z prośbą w imieniu Komitetu do Zarządu wymienionego Związku,prosząc o podobną ofiarę na odbudowę Kościoła,w formie gratisowej robocizny przy wykonaniu sufitu.

W wyniku dalszych obrad ustalono:

1. Każdorazowe wypłacanie z kasy Komitetu przyjeżdżającym księżom z poza Legjonowa do pełnienia obowiązków i sprawowania różnych obrzędów kościelnych w czasie świąt i dni powszednich w Kościele Garnizonowym w Legjonowie w zastępstwie Ks.Kapelana - diety w wysokości 500 zł. i zwrot wszelkich kosztów podróży.

2. Każdorazowe wypłacanie kościelnemu z Kościoła Parafialnego Św.Jana Kantego w Legjonowie, z tytułu wynagrodzenia za przynoszenie szat kościelnych - sumy w wysokości 200 zł.

Następnie powzięto uchwałę nad utworzeniem pewnych funduszy kasowych, dających możliwie szybką gwarancję,zrealizowania planów Komitetu w związku z odbudową Kościoła Garnizonowego w Legjonowie.
W tym to bowiem celu,Sekcja Organizacyjna Imprez,przystąpi w najbliższym czasie,do zorganizowania zabawy i wielkiej loterii fantowej,

146

których dochód niewątpliwie przyczyni się w głównej mierze do powyższenia stanu Kasy Komitetu.

Na zakończenie zebrania, Prezes Komitetu Ks.Kapelan Mrugacz Jan, zaproponował zebranym członkom Komitetu przejścia się do Kościoła Garnizonowego celem, dokładnego obejrzenia i zapoznania się bardziej z potrzebami Kościoła.

W wyniku narad członków Komitetu w Kościele na miejscu, postanowiono z miejsca energicznie przystąpić do pracy nad odbudową sufitu i Wielkiego Ołtarza.

W związku z powyższym, ustalono na dzień 5.VI.48 r. posiedzenie Narady Technicznej celem omówienia wstępnych prac budowy Kościoła.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

SEKRETARZ

/Szymański Cz./

PREZES

/Ks.Mrugacz J./
Kapelan Mjr.W.P.

SKARBNIK

/Grudzińska N./

CENTR. ARCH. WOJSK.

Legjonowo, dnia 28.VI.1948 r.

CAW 46/535

A16

P r o t o k ó ł

z odprawy Księży Kapelanów K.B.W. odbytej w dniu 9 stycznia 1947 r. w lokalu kancelarii Dziekanatu Duszpasterstwa K.B.W. w Warszawie od godz. 11 do 15.30.

Obecni: Generalny Dziekan W.P. Ks. Płk. Warchałowski Stanisław, Przedstawiciel Dowódcy K.B.W. - Zastępca do spraw polit.-wych. Ppłk. Punda, Dziekan K.B.W. Ks. Mgr. Mjr. Zawadzki Michał, Zastępca Dziekana K.B.W. Ks. Mjr. Subera Ignacy, ustępujący Dziekan K.B.W. Ks. Mjr. Bartkiewicz Ludwik, Kapelani: Ks. Mjr Kałuża Stanisław z Gdańska, Ks. Mjr Bodziak Władysław z Lublina, Ks. Mjr Kowalski Joachim z Katowic, Ks. Kpt. Kulej Piotr z Olsztyna, Ks. Kpt. Wiernusz Stanisław ze Szczecina, Ks.-Kpt. Goszyc Maksymilian z Krakowa, Ks. Kpt. Łabiak Michał z Bydgoszczy, Ks. Kpt. Martusiewicz Wincenty z Poznania.

Nieobecni: Ks. Kpt. Węgrzyn Józef z Wrocławia - usprawiedliwiony, Ks. Kpt. Skupień z Łodzi - nieusprawiedliwiony.

Odprawę zagaił Ks. Mgr. Mjr. M.Zawadzki - Dziekan K.B.W., witając Ob. Ppłk. Pundę - Zastępcę Dowódcy K.B.W. i obecnych Księży Kapelanów oraz przybyłego w trakcie obrad Ks. Płk. Warchałowskiego - Generalnego Dziekana W.P.

Porządek obrad:

1. przemówienie ppłk. Pundy
2. referat Ks. Dziekana M.Zawadzkiego "Wytyczne pracy Księży Kapelanów K.B.W.
3. dyskusja
4. sprawy osobiste: bolączki, trudności, potrzeby
5. wolne wnioski.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Kat.-Wojsk.
wpłynęło dn. 18.1.47 r.
Nr. 62
Zał.

Ad. 1. Ob. Ppłk. Punda w swoim przemówieniu omówił:

a/ sytuację gospodarczo-polityczną w świecie i w kraju,
b/ udział Kapelana w pracy polit.-wych.,
c/ wybory, a Kapelan W.B.W.
d/ zadania Kapelana W.B.W.

Prelegent specjalnie podkreślił olbrzymi dorobek Bloku Demokratycznego na polu gospodarczym i politycznym nowej rzeczywistości. Kapelani W.B.W. uzupełniają pracę aparatu polit.-wych. przez wychowanie żołnierzy na moralnych, sumiennych i karnych ludzi. Wobec zbliżających się wyborów Kapelani W.B.W. nie mogą być obojętnymi, lecz mają podkreślać wobec żołnierzy pozytywny wynik Rządu Jedności Narodowej. Do zadań Kapelana W.B.W. należy co następuje: obowiązkiem Kapelana jest być nie tylko przy ołtarzu, ale i nawiązać osobisty kontakt z żołnierzem, często go odwiedzać w wypadku gdy się dowie, że rodzina jest w ciężkiej sytuacji materialnej, - pośredniczyć

CAW 22/535

u władz w otrzymaniu pomocy materialnej. W pracy swojej nie powinien również zapominać o korpusie oficerskim. W rozmowie z żołnierzami pouczać indywidualnie o sumienności itd. Zwalczać pijaństwo, kradzieże. W okresie zbliżających się wyborów powinien odwiedzić grupy ochronne W.B.W. w poszczególnych powiatach. Zarówno wobec żołnierzy, jak i osób cywilnych podkreślać pozytywne wyniki pracy Rządu Polski Demokratycznej.

Ad. 2. Ks. Dziekan M.Zawadzki w swym referacie przedstawił:

1/ współpracę Kapelanów W.B.W. z Dowództwem,

2/ współżycie z żołnierzem,

3/ wpływ Kapelana W.B.W. na społeczeństwo,

4/ konieczność pogłębienia w sobie życia z wiary Kapelanów K.B.W. i miłości do Ojczyzny Ludowej.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Prelegent nakreślając wytyczne pracy Kapelanów w terenie zakończył swój referat apelem, aby Księża K.B.W. niosąc Boga do swych żołnierzy, kształcili ich charaktery na zasadach Ewangelii, wyrabiając młodych żołnierzy na dobrych ludzi, z których wydział polit.-wych. wychowa świadomych obywateli Polski Demokratycznej, a instruktorzy - zdolnych wojowników, gotowych do spełnienia najtrudniejszych zadań bojowych w obronie ładu i porządku w Polsce Ludowej.

Ad. 3. W dyskusji zabierali głos kolejno wszyscy Kapelani W.B.W., stwierdzając, że na wszystkich placówkach w terenie jest współpraca zarówno z Dowództwem, jak i z aparatem polit.-wych., jedynie w Olsztynie i w Bydgoszczy były pewne trudności, które Ob. Ppłk. Punda obiecał usunąć.

Następnie Ks. Dziekan Zawadzki prosił Ob. Ppłk. Pundę o:

1/ zarządzenie wykonania pieczęci kancelaryjnych dla wszystkich placówek duszpasterskich W.B.W.

2/ uregulowanie sprawy opieki duszpasterskiej nad więźniami przez Kapelanów W.B.W.

3/ wyjaśnił stosunek Duszpasterstwa K.B.W. do Szefostwa W.P. oświadczając, że Dziekan K.B.W. wraz ze swymi Kapelanami podlega Generalnemu Dziekanowi W.P., stosunek zaś Kapelanów W.B.W. do W.P. w terenie jest podobny do obowiązków oficerów do komendanta danego garnizonu.

4/ prosił o przydzielenie lokalu na urządzenie kaplicy na terenie koszar K.B.W. dla codziennego użytku Dziekana i rodzin Sztabu K.B.W.

Z kolei zabrał głos Ob. Ppłk. Punda, wyrażając swe zadowolenie z pozytywnej pracy Kapelanów K.B.W. dla K.B.W., polecił również współpracę ze społeczeństwem, podkreślając zasługi na tym odcinku Księży Kapelanów z Lublina, Katowic, Krakowa i Szczecina. Nakazał utrzymywać przyjazne stosunki z proboszczami w terenie, ujednostajnić spo

sób odmawiania modlitwy żołnierskiej rano i wieczorem, przyobiecał ustalić godziny pogadanek, nie uszczuplając czasu wyznaczonego dla pracy polit.-wych.

Tu zabrał głos Ks. Płk. Warchałowski - Generalny Dziekan W.P.:

1/ Przedstawił obecnym Księżom Kapelanom nowego Dziekana Ks. M. Zawadzkiego, podkreślając jego długoletnią pracę w W.P., doświadczenie, cierpienie w obozach koncentracyjnych i ukochanie ideału Polski Ludowej.

2/ Podziękował Dowództwu K.B.W. na ręce Ob. Ppłk. Pundy za starania i troskę o zaspokojenie potrzeb relitijnych żołnierzy W.B.W., obiecując obsadzić resztę etatów.

3/ Prosił Ob. Ppłk. Pundę o spowodowanie awansów: Ks. Dziekana Zawadzkiego i Księży Kapelanów: Wiernusza, Łabiaka i Kuleja, polecając ostatniemu objęcie opieki duszpasterskiej nad żołnierzami garnizonu W.P. w Olsztynie.

4/ Zapewnił Księży Kapelanów W.B.W., że traktuje ich na równi z Kapelanami W.P. pod względem awansów, odznaczeń i zaufania, czego dowodem jest ostatnie zarządzenie Marszałka Polski, aby Kapelani W.B.W. opiekowali się również żołnierzami garnizonu W.P., gdzie nie ma Kapelana W.P.

Ad. 5. W wolnych wnioskach Ks. Mjr. Subera prosił Ob. Ppłk. Pundę, by Dowództwo wyraziło podziękowanie Księdzu Proboszczowi w Górze Kalwarii za bezinteresowną pracę dla żołnierzy W.B.W.

Po czym Ks. Dziekan Zawadzki zaprosił obecnych na wspólny obiad i lampkę wina, przygotowane przez Kwatermistrzostwo K.B.W.

Dziekan Duszpasterstwa KBW.
Ks. Mgr. Zawadzki Michal, mjr.

Z-ca Dziekana KBW.
Ks. Mgr. Subera Ignacy

Protokulant: Ks. Wladyslaw Bodziak, kpt.

Generalny Dziekan W. P.
ks. [illegible] Warchałowski, nuthonsnik

4/117

P R O T O K O Ł

z " WIOSENNEJ ODPRAWY " KSIĘŻY KAPELANÓW K.B.W., odbytej dnia 15 kwietnia 1947 r. o godz.16,00 w Kancelarii Ks. Dziekana K.B.W. w W a r s z a w i e .

---§§§---

CENTR. ARCH. WP

OBECNI :

Przewodniczący : Ks.Dziekan KBW. Mjr.Mgr. ZAWADZKI MICHAŁ

Goście : Ks. Płk.Pyszkowski Wacław, zast.General. Dziekana
Płk. Uziembło, zast. do Spr. Pol. Wych. KBW.
Ks. Mjr. Weryński - Kraków
Ks. Mjr. Wilkowski St., red. Kapelana Wojskowego.

Kapelani KBW. :

Ks. Mjr. Bodziak Władysław	- Lublin
Ks. Mjr. Kałuża Stanisław	-Gdańsk
Ks. Mjr. Kowalski Joachim	- Katowice
Ks. Mjr. Kulej Piotr	- Olsztyn
Ks. Kpt. Martusiewicz Wincenty	- Poznań
Ks. Kpt. Skupień Stefan	- Łódź
Ks. Kpt. Węgrzyn Józef	- Wrocław
Ks. Mjr. Wiernusz Stanisław	- Szczecin
Ks. Kpt. Kłosowicz Wiktor	- Białystok
Ks. Mjr. Kapralski Bronisław	- Kielce
Ks. Mjr. Wojtyło	- Rzeszów

NIEOBECNI BYLI :

Ks. Kpt. Goszyc Maksymilian	- Kraków
Ks. Kpt. Łabiak Michał	- Bydgoszcz
Ks. Kpt. Uchnast	- Warszawa

I. Przewodniczący Ks. Dziekan KBW. odczytał program mającej się odbyć odprawy, który obejmował następujące punkty :

1. Zagajenie - Modlitwa do Ducha św,, powitanie, wyznaczenie sekretar: odczytanie protokółu "Odprawy Zimowej" z dn, 9.01. 1947 r.
2. Sprawozdanie, wskazówki, plan pracy na II kwartał -Dziekan KBW.- Ks. Mgr. Zawadzki Michał, Mjr.
3. Sprawozdanie z terenu pracy (prośby i Bolączki) składają posucze ni kapelani Księża(według alfabetycznej kolei nazwisk.)
4. P.Płk. Uziembło ma głos"- Zastępca do Spraw Pol. Wych. Dowódcy
5. "Wolne wnioski (pytania i wyjaśnienia i t.d.)
6. Zakończenie " Nie rzucim ziemi" (śpiew)

Po odprawie "Krótka rozmowa poszczególnych Księży Kapelanów z Dziekanem " w cztery oczy " w jego gabinecie.

O godz. 19,00 Wspólna kolacja w Stołówce Ofic. Sztabu KBW.

Program został przyjęty jednomyślnie przez wszystkich, bez żadnych poprawek i zmian.

Rozpoczęto więc odprawę Modlitwą do Ducha św, odmawianą przez Ks. Dziekana KBW. z obecnymi, naprzemian. Poczym w krótkich i serdecznyc słowach Ks. Dziekan KBW. przywitał wszystkich, a szczególnie Gościom podziękował za przybycie. Na sekretarza został powołany Ks. Kpt.Skupień z m. Łodzi. Następnie Ks. Mjr. Bodziak odczytał protokół z "Zimowej Odprawy Ks. Kapelanów KBW." z dn. 9 stycznia 1947 r.

Po odczytaniu Ks. Dziekan KBW. zaznaczył, ze nie zrobiono kapliczki na terenie koszar KBW. dla żołnierzy i ich rodzin.

(jak to było przewidziane w postanowieniach tej

II. a) Następnie Ks. Dziekan KBW. odczytał sprawozdanie ze swojej pracy od chwili objęcia stanowiska Dziekana KBW. W krótkich słowach skreśli[ł] ~~owocom~~ swej pracy organizatorskiej ~~kapelanów KBW~~., stworzenie kancelar[ii] Duszpasterstwa KBW. oraz odczytał sprawozdanie z działalności kapelan[ów] WBW.-Warszawa, którą to funkcję spełniał sam osobiście, dwojąc się przy [na]wale pracy duszpasterskiej, jaką wykonywał dla dosyć licznych jedno[stek] na terenie m. Warszawy.

b) Dalej przedstawił plan pracy na II kwartał 1947 r.. Szczególnie podkreślił, aby Księża Kapelani szerzyli poznanie amnestii, która bard[zo] wielu otwiera drogę do normalnego życia. I wraca niejednego ojca dzie[ci] ciom, i niejednego męża żonie. Ponieważ amnestia kończy się 25 kwiet[nia], przeto Ks. Kapelani niech 20 kwietnia w kazaniu przedstawią społe[czeń]stwu dobrodziejstwa, ~~tak dobrze~~ uchwalonej ~~w ustawie~~ amnestii.

c) Potem zaznaczył, że 30 kwietnia kończy się pobór, księża kapelani niech odwiedzą do tego dnia RKU. w swoim województwie, i zachęcą poborowych do ~~chętnej~~ służby w wojsku dla Ojczyzny w służbie czynnej, kształcąc się ~~zarazem~~ na dobrych żołnierzy i oficerów naszej Rzeczypospolitej.

d) Z okazji rozpoczęcia operacji w terenach wschodnich w Rzeszowskim przeciwko bandom U.P.A. podkreślił bohaterstwo naszego żołnierza WBW., który z poświęceniem się i narażeniem własnego życia służy oddanie Ojczyźnie, broni jej i stoi na straży granic wyrąbanych mieczem ~~i bro-~~ ~~nią~~ naszego żołnierza.

e) Ks. Kowalski Joachim, mjr.-Katowice został mianowany kapelanem operacyjnym ~~na okres jednego miesiąca~~ do Rzeszowa, aby nieść otuchę i pomoc duchową żołnierzom KBW. w czasie działań.

f) Gdy pod koniec maja będzie ostatnia grupa zdemobilizowanych odchodziła do cywila, kapelani niech wezmą udział w pożegnaniu ich.

g) Również niech postarają urządzić spowiedź wielkanocną dodatkowe dla tych żołnierzy, którzy jej jeszcze nie odbyli.

h) W tym roku nabożeństwo majowe odprawiać w intencji żołnierzy KBW., zachęcając ludność, aby w modlitwach swych wypraszała łaski, opiekę i błogosła[wieństwo] Naszej Królowej Niebieskiej dla żołnierzy walczących z bandami U.P.A. w Rzeszowskim.

i) Dnia 1 Maja jako w Święto Pracy odprawić mszę św. w kościołach wojsko[wych], aby nasz robotnik miał okazję pomodlić się o ~~łaski i~~ błogosła[wieństwo] Boże dla Ojczyzny Naszej i dla swej pracy,

j) W dniu 3 Maja, w rocznicę Konstytucji również odprawić mszę św.- specjalne zarządzenie otrzymał każdy kapelan - jak tą uroczystość obcho[dzić].

k) 4 Maja na terenach WBW., gdzie jest Ochotnicza Straż Pożarna w jednos[tce] również odprawić nabożeństwo dla strażaków.

l) W dniu 9 Maja, w Święto ~~Zwycięstwa~~ Zwycięstwa nad Hitlerowskimi Niemcami także odprawić mszę św. dla wojska W.B.W.

m) O uroczystościach: Wniebowstąpienia Pańskiego, Zielonych Świąt i Bożego Ciała, powiadomić wcześniej dowództwo swoje i Wydz. Pol. Wych, aby można było odprawić mszę św. dla żołnierzy WBW.

n) 24 Maja, jako w Święto K.B.W. odprawić mszę św., co do przemówienia i urządzenia uroczystości porozumieją się kapelani z Dowództwem i Wydz. Pol. Wych.

o) Sprawozdania swoje niech przesyłają kapelani w terminach wskazanych.

p) ~~Plan~~ pracy ~~dla~~ Księży kapelanów powinien być następujący: ~~Więcej mieć na oku~~ pracę dla żołnierzy WBW. w terenie, a nie ~~powinni~~ trzymać się kurczowo kościoła.

2. Na drugim miejscu stawiać pomoc kapelanom W.P.

3. O ile czas i obowiązki pozwolą nieść także pomoc księżom cywilnym.

4. Praca społeczna i charytatywna. W czym wprowadzać chrześcijańską ideę miłosierdzia Chrystusowego.

5. Na końcu dopiero stawiać sprawy osobiste, tak aby zadowoleni byli przełożeni i obowiązki kapelana nie zostały przez to zaniedbane.

CENT. ARCH. WOJSK.

Wreszcie przedstawił- t y p kapelana WBW.,który powinien być :
1. Wzorem prawdziwego i dobrego obywatela Polski Ludowej,oddanego całą duszą demokratycznym ideałom, szczery demokrata.
2. Wojujący i odważny jako kapelan liniowy,bez chwiejności, śmiały szermi idei Chrystusowej, ~~oraz~~ idei demokracji.
3. bojowy jak żołnierz KBW. nie znający kompromisu.
4. skromny i bez pretensji,bezpośredni w współżyciu z ludem, bez gestu wielkopańskiego.
5. powinien pracować nad zjednywaniem księży dla Polski Ludowej.(~~podać~~ ~~jeh nazwisko~~ -(plan opracowuje Ministerstwo,który potem będzie podany)

Aby księża kapelani zrozumieli swoje posłannictwo i całą duszą oddali się swe misji, zamierza się urządzić dla nich porozumienia z Dowództwem KBW. uroczystą przysięgę ~~na terenie Koszar KBW w Warszawie.~~ -

I. Po naszkicowaniu planu pracy na II kwartał 1947 r. Przewodniczący uznał za wskazane przejść do punktu III programu dzisiejszej odprawy, a mianowicie do sprawozdań kapelanów KBW§

1. Pierwszy według porządku alfabetycznego, zdał sprawozdanie Ks. Bodziak Władysław,mjr.-Lublin. Pracuje przy Kosc.Garn. z Ks. Dziekanem W.P. Urządzali rekolekcje dla żołnierzy.Żołnierzy WBW. mało brało udział w rekolekcjach,żołnierzy W.P. więcej. W związku z amnestią pośredniczył w ujawnieniu się grupy Zapory w okolicy Bełżyc. Przeprowadził wstępne rozmowy z Opalą,pełnomocnikiem Zapory, i nawiązał kontakt pomiędzy Zaporą a płk. Chańskim,który ujawnienie przyjął. Ujawniło się około 100 osób. Z trudności na swoim terenie ma tą,że nie mógł odprawić mszy św. w więzieniach i urządzić spowiedzi wielkanocnej dla więźniów. Pragnie,aby ułatwiono żołnierzom na mszę św. niedzielną do coraz innego kościoła w Lublinie,aby po nabożeństwie zapoznać ich z architekturą tego kościoła.

2. Ks. Goszyc Maksym.kpt. z Krakowa z powodu choroby nie przybył i sprawozdania nie przesłał.

3.Następnie zdał swoje sprawozdanie Ks. Kałuża Stan.-Gdańsk. Poza zwykłą pracą duszpasterską przedstawioną w miesięcznych sprawozdaniach,miał wyjazdy do Wejherowa i Tczewa. Rekolekcje dla żołnierzy jego jednostki prowadził Ks. Proboszcz z Wrzeszcza.Żołnierze byli zadowoleni.Ludność zachęcona składała na podarki wielkanocne dla żołnierzy papierosy lub pieniądze.Pewna biedna kobieta przyniosła 5 papierosów i 10 złotych, mówiąc,że dla żołnierza polskiego wszystko odda. Organizuje pomoc materialną dla rodzin ubogich żołnierzy. W pierwsze Święto i drugie Wielkiejnocy zorganizował przedstawienia teatralne, w którymbrała udział orkiestra utworzona przez Ks. Kapelana Mjr. Kałużę.

4. Ks. Kowalski Joachim ,mjr.-Katowice, w swoim sprawozdaniu podkreślił zgodną współpracę z Dowódzcą i Wydz.Pol.Wych. W drugie swięto miał bardzo dużo pracy po jednostkach w terenie z powodu święconego. Spowiedź urządzał dla grupy(50-80) żołnierzy, pewien sukces odniósł przez zmniejszenie pijaństwa wśród żołnierzy. Również otrzymał pozwolenie na wstęp do więzień.Obecnie wyjeżdża do Rzeszowa na duszpasterzowanie Żołnierzom, będącym na operacji. Trudność z Kościołem,którego nie może zrewindykować.

5. Ks. Kulej Piotr,mjr. -Olsztyn, Spowiedź wielkanocną przeprowadzał grupami. W Szczytnie Pułk Szkolny przystąpił prawie w 100% w liczbie około 1,600 ludzi. Zorganizował bibliotekę dla żołnierzy,ogłaszając w gazetach prośbę o książki,za co spotkał się z wymówkami T.P.Z.,które twierdzi,że to ich sprawa. Żołnierze trzymali wartę honorową przy grobie P.Jezusa i brali udział w rezurekcji,ku wielkiej radości Ks. Biskupa i społeczeństwa. Spotkał go zawód i przykrość w Szczytnie,że zaproszono w I swięto ze mszą św. księdza cywilnego,a nie jego chociaż jak zwykle tam ze mszą św. przyjechał na godz. 11,30.A w drugie świętozast.Dowódcy Mjr. Wawro ,gdy przybył na nabożeństwo w swoim czasie, kazał ku zgorszeniu ludności wyjść z kaplicy, wszystkim żołnierzom. Oficerowie śluby i chrzty załatwiają w parafiach cywilnych, a nie u kapelana.

6. Ks. Łabiak Michał,Kpt. -Bydgoszcz- chory nie przybył na odprawę.

7. Ks. Martusiewicz Wincenty,kpt.-Poznań- Rekolekcje dla żołnierzy WB urządził w Poznaniu i w Gnieźnie oraz otrzymał pozwolenie na wstęp więzień,aby więzniowie odbyli spowiedź wielkanocną. Zaopatrzył 2 sk nych. O amnestii wygłosił przemówienia : jedno we Wronkach,drugie w Rawiczu.

8. Ks. Skupień Stefan,kpt.-Łódź.- Po krótkim wyjaśnieniu,że dlatego brał udziału w aktywniejszej działalności jako kapelan WBW.,ponieważ miał nominacji na to stanowisko,chociaż de facto tą funkcję spełnia już od września jako kapelan Garnizonu Łódź. 5 stycznia odebrał przysięgę . Nabożeństwa zaczął odprawiać regularnie od połowy l w koszarach na Stokach. Rekolekcje urządził 6,7,8 i 9 marca.Udzi dnia pierwszego brało dosyć dużo żołnierzy w konferencjach,lecz do spowiedzi przystąpiło około 100 żołnierzy,ponieważ dużo wyjechało teren. Brałem udział w pożegnaniu zdemobilizowanych,w pierwszych dn marca. Na rezurekcji żołnierze byli jak z Dowództwa tak i z Batalio w Kość. Garn. Na święconym zaś byłem w każdym batalionie.Współpra Dowódcą jak i z Wydz.Pol. Wych. jest jak najlepsza. Ponieważ oprócz tego dużo czasu poswięcam innym jednostkom wojskowym:jak Szpital K czny, co niedziela nabożeństwo,spowiedź, Ruda Pabianicka - Lotnisko Zgierz, Łęczyca,Tomaszów, a zwłaszcza Kościół Garn.w ktorym codziennie mszę sw. odprawiam, a także i nabożeństwa wieczorowe. Pozatym pomaga w pracy charytatywnej zorganizowanej przy Kość. Garnizonowym.

9. Ks. Uchnast,kpt. Warszawa nieobecny - Za niego sprawozdanie zdał Ks. Dziekan KBW. Mjr.Mgr. Zawadzki Michał,ponieważ Ks. Kpt. Uchnast objął stanowisko przedtrzema tygodniami.

10. Ks. Węgrzyn Józef,kpt. -Wrocław-. Praca z Dowództwem i Wydz. Pol. W jak najlepsza.O amnestii wygłosił przemówienie w Gimn. w Oleśnicy. Wygłosił pogadanki " O chorobach wenerycznych,O pijaństwie,o Kradzi O dezercji.

11. Ks. Wiernusz Stan. -Szczecin-. Pracy bardzo dużo, zwłaszcza spowie Kościół Garn. posiada przekazany przez Urząd Likwidacyjny,wymaga remo tu. Urządzono koncert,który przyniósł 40 tysięcy dochodu. O amnesti wygłosił przez radio przemówienie na tem." Apel miłości". Trudności nie ma.

12. Ks. Kłosowicz Wiktor,kpt.-Białystok- Kapelan W.P. jest ,ale więcej m pracy w WBW. jak w wojsku. Na rekolekcje Dowództwo obiecało ściągnąć większą grupę wojska,ale przyszło około 300 tylko żołnierzy. Otrzymał pozwolenie na urządzenie spowiedzi wielkanocnej w więzieniach. Duchowieństwo cywilne ustosunkowane ujemnie do kapelana wojskowego. Kościoła Garn. nie posiada, chociaż przed wojną był. Na rezurekcji wojsko brało udział i miała być msza sw. polowa, ale przez intrygę proboszcza cywilnego nie było.

13. Ks. Kapralski Bron. Mjr. -Kielce -. Jest kapelanem W.P.,alerównież opiekuje się wojskiem WBW. Do Kurii Biskupiej stosunek układa się dobrze, jak również i do społeczeństwa, które mile i przychylnie ustosunkowuje się do Kościoła Garnizonowego.

14. Ks. Wojtyło ,mjr. -Rzeszów-. Jest kapelanem W.P.,ale współpracuje z jednostkami WBW.,które swego kapelana nie ma. W przemówieniach na pogrzebach z podejściem delikatnym można wiele spraw poruszyć. W Rzeszowie 950 żołnierzy przystąpiło do spowiedzi sw. Jednostki rozrzucone do spowiedzi przystępują w miejscach postoju. Święconego nie było,ponieważ wojsko wyjechało w teren. Osobiste ustosunkowanie do Dowództwa WBW. jest dobre, konie dla kapelana zawsze dają. Podniósła sie etyka żołnierza,ustały kradzieże,gwałt kobiet. W terenie trzeba otoczyć żołnierza opieką. W akcji żołnierze przeważnie Poznaniacy iSlazacy, przykładni i oddani Kościołowi.

IV. Punkt czwarty pominięto, ponieważ Płk. Uziembło przemawiał na odprawie KsiężyKapelanów w Generalnym Dziekanacie w tym dniu, odbytej i poruszył wszystkie tematy aktualne.

V. Następnie przystąpiono do wolnych wniosków. Ks. Dziekan KBW. Mjr. Mgr. Zawadzki prosił o mianowanie Ks. Mjr. Wilkowskiego, redaktora Kapelana Wojskowego, vice-dziekanem KBW. Warszawa. Ks. Płk. Pyszkowski Wacław, zastępca General. Dziekana przychylnie obiecuje załatwić tą sprawę.
Na zakończenie zabrał głos Ks. Płk. Pyszkowski, zast. Gen. Dziek. Mówił o ważnych chwilach nadchodzących dla naszego Państwa i dla Kościoła w Polsce. Rola duchowieństwa będzie bardzo ważna w tych chwilach, aby łódź narodowości i wiary szczęśliwie przepłynęła do portu spokoju, ładu i pomyślnego rozkwitu. Dlatego każdy z nas księży jest będzie odpowiedzialny za losy Kościoła Katolickiego w Polsce. Niech Pan Bóg błogosławi tej zbożnej pracy.

VI. Na zakończenie odśpiewano zgromadzeni na odprawie Księża Kapelani hymn " Nie rzucim ziemi ".
Po krótkiej rozmowie niektórych Księży Kapelanów z Dziekanem KBW. Ks. Mjr. MGR. ZAWADZKIM Michałem, wszyscy udali się na wspólną kolację, po której część księży zaraz udała się na dworzec, aby wrocić do swoich warsztatów pracy.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Sekretarz :
Ks. Skupień St.
Ks. Skupień Stefan, kpt.
kap. WBW. ŁÓDŹ.

Przewodniczący :
Ks. Zawadzki
Ks. Mgr. Zawadzki Michał, mjr.
Dziekan K.B.W.

CAW 221535

DLS
ekana
-
50

S P R A W O Z D A N I E

ks.płk.Wacława Pyszkowskiego, wiceprzewodniczącego
isji Księży, z wyjazdu do Krakowa, Oświęcimia i Bydgoszczy
w dniach od 15-19.04.1950 r.

elegowany przez Główny Zarząd Związku Bojowników o Wolność
rację na zebrania Okręgowych Komisji Księży przy ZBoWiD oraz
Manifestacyjny do Oświęcimia (16.04.50), wyjechałem z Warsza-
ątek 14.04.50 i przybyłem do Krakowa w sobotę o godz.6.07.
Krakowie przeprowadziłem rozmowy z ks.ppłk.Romanem Miszką,
em O.W.V., ks.ppłk.Henrykiem Weryńskim, Z-cą Dziekana O.W.V.,
ym, Prowincjałem XX.Augustianów, Dowódcą O.W.V., gen.Kiniewi-
oraz z XX.Misjonarzami na Stradomiu.

XX.Miszka, Weryński i Woźny są czynnymi współpracownikami ZBoWiD
gowej Komisji Księży. Ks.Woźny jest prezesem Okr.Komisji Księży
esem Krakowskiego Okręgu "Caritas", Ks.Weryński - członkiem Za-
Komisji Księży i członkiem Okręgowego Zarządu "Ligi Mierskiej".
racji udziału w/w księży w tychże organizacjach oraz występowa-
zjazdach duchowieństwa w Krakowie i Warszawie ks.kard.Sapiecha
lko okazuje im otwartą niechęć, lecz wyraźnie piętnuje ich jako
jców". Ks.Woźnemu, gdyż przybył wraz z innymi księżmi, ażeby zło-
życzenia wielkanocne, kazał iść "do djabła", nie wymieniając
imieniu, lecz patrząc na niego zagniewanym wzrokiem, gdy dzieko-
życzenia: "Są między nami "zdrajcy", a którzy są zdrajcami,niech
do djabła".

Ks.Woźny jako prowincjał XX.Augustianów jest równocześnie pro-
em na peryferiach Krakowa i należy do dekanatu podmiejskiego.
Przed Świętami ks.kard.Sapiecha objeżdżał szereg dekanatów, żeby
ły utwierdzić"w wierności" wobec Episkopatu i oderwać ich od akcji
ji Księży i odwiedził także dekanat ks.Woźnego, jego, ks.Woźnego,
ten zjazd/dekanalny/ nie zaprowszono.

W stosunku do innych księży Diec.Krakowskiej, którzy brali udział
jeździe Duchowieństwa w Krakowie i w Warszawie, ks.kard.Sapiecha
obne okazywał zachowanie i cały szereg takich księży przeniósł
dległe miejsca diecezji.

Ks.płk.Weryńskiemu ks.kard.Sapiecha odebrał jurysdykcję poprzed-
udzieloną i dopiero po trzykrotnej interwencji ks.ppłk.Miszki
wrócił ją do powrotu swego z Rzymu.

W niedzielę 16 bm. wziąłem udział w Zjeździe Manifestacyjnym
Świętokrzyskim wraz z ks.prezesem Lempartym, ks.ppłk.Szemrajem, ks.kpt.
Czkiem, ks.kpt.Nowakiem i kilkoma księżmi cywilnymi. ./.

CAW 75/535

CENTR. AKT. KC PZPR

ppłk.Szemraj zakomunikował mi, że we wtorek 18.04.br. odbędzie dgoszczy Zjazd Okręg.Komisji Księży i prosił mnie, żeby wziąć tym zjeździe.

ołyłem wobec tego wyjazd swój do Katowic i wróciłem do Warsza- y nazajutrz wyruszyć do Bydgoszczy.

ydgoszczy na 18.04.br. zjechało się przeszło 30 księży. Zjaz- ewodniczył prezes Okręg.Komisji Księży, ks.prob.Bartol.

ferat wstępny wygłosił ks.sekretarz. Nawiązując do daty 11.04. nia Pokoju" ogłoszonego przez Międzynarodowy Zjazd Obrońców w Sztokholmie, podniósł akcję i postawę w obronie pokoju robot- ortowych we Francji, Włoszech i gdzieindziej, którzy odmawiali ywania broni amerykańskiej, przeznaczonej dla krajów objętych gospodarczą" Ameryki. Wskazał na akcję FIAP i piętnowane przez ielanie i uniewinnianie zbrodniarzy hitlerowskich w Niemczech ich. U nas program pokoju realizuje Związek Bojowników o Wolność kracji i w ramach Związku także Komisjax Księży. Wykonujemy ucz- i konsekwentnie uchwały Zjazdu Zjednoczeniowego z września 1949 r. kim zadowoleniem przyjmujemy do wiadomości umowę zawartą naresz- między Episkopatem a Rządem naszym. Tezy, o które walczyliśmy mo z reakcyjną częścią naszych konfratrów i które niedawno zbie- y i publikowaliśmy w"Głosie Kapłana", zostały przez Episkopat i zaakceptowane. - Referent na koniec czyta ustępy ze "Słowa echnego", dotyczące tej umowy.

Do referatu ks. Prezes dorzuca uwagi na temat Akcji Pokojowej, bardzo odpowiadającej duchowi nauki Chrystusowej.

W dyskusji księża wyrażają zadowolenie z tego, że i Episkopat ezcie stanął na gruncie rzeczywistości polskiej i przyrzekł pracować z naszą Odrodzoną Ojczyzną w duchu demokratycznym.

Ks.Kwiatkowski zwraca jednak uwagę na to, że na wsi słabo jeszcze inięte jest uświadomienie nowoczesnej myśli społecznej i że oświad- ie Episkopatu /szczególnie p.6/ napotyka na niezrozumienie i nawet .ie strony duchowieństwa potrzebna jest akcja spokojna i metodyczna

Ks. yszkowski w nawiązaniu do referatu i głosów dyskusji mówi stytucji społeczej, która należała się i należy ludowi za wieki poniżenia, wywłaszczenia i krzywdy. My jako księża patrzymy na to kie zagadnienie z punktu widzenia szczególnie moralnego i tu dla nas rem stoi ogromne pole pracy: wyjaśniać pojęcia, wnikać w przyczyny ych stosunków feudalnych i kapitalistycznych średniowiecza. Wykazy- że demokracja dzisiejsza oparta jest na silnych i słusznych pod- ach moralnych. Pogłębiać i rozszerzać bazy porozumienia pomiędzy

./.

118

...atem a Rządem. Ludowi naszemu na wsi tłumaczyć f racjonalność ...eń Władz naszych państwowych i nowoczesnych systemów gospodar- Sprawy gospodarcze owszem nie są tematem na kazanie z ambony. ...jest do głoszenia Słowa Bożego. Lecz właśnie Nauka Chrystusowa ...tak piękne zasady i założenia tej miłości bliźniego i spra- ...ości, którą obecnie wciela się w czyn poczynaniami naszej Pol- ...owej. Z ambony głosimy wiarę, nadzieję i miłość, głosimy spra- ...ość i zasady i uczciwość. Poza kościołem dajemy wskazania, jak ...wprowadzać w czyn i w życie praktyczne. Dajemy sami przykład ...ości, uczciwości, dobrej woli i postępu. Idea spółdzielczości ...izmu/ nie jest obcą i zupełnie niewroga Kościołowi Katolickiemu. Żyje ona ...torach dla osób wybranych i w formie dobrowolnej, wprowadzona ...szerszej platformie państwowej w sławnych "Redukcjach" jezuic- ...Paragwaju. Jest w tej myśli tak dużo uroku i słuszności, tak ...wyższość moralna nad innymi systemami!

...o zakończeniu dyskusji na tematy poruszane w referacie ks. Prezes ...tasu" zabiera głos w sprawach praktycznych.

...ak w "Caritasie" jak i w ZBoWiD mają księża wielkie możliwości ...społecznej i pomocy dla swoich parafian, jak i dla siebie. Mają ...ść leczenia się w sanatoriach, poradę prawniczą w sprawach admini- ...yjnych i podatkowych. Przydzielono już księżom wino mszalne, przy- ...lić zaś można szereg przyborów liturgicznych, jak kielichy, kapy, ...ny etc. Istnieje już "Fundusz Kościelny", którego prezesem jest ...artol , i może przydzielić pomocy na remonty kościołów i plebanii. ...tymacja Zw.Boj. uprawnia do tańszego nabywania różnych towarów ...półdzielniach Handlowych.

Na koniec zebrani księża uchwalają rezolucję w sprawie pokoju ...rozumienia pomiędzy Episkopatem a Rządem. Proszę Główny Zarząd ...ku Bojowników o Wolność i Demokrację o spowodowanie wszystkich ...dzielni o honorowanie legitymacji XX. Bojowników, proszę o wpłynię- ...na Episkopat, żeby nie utrudniał wypowiadanie się księżom w "Głosie ...ana" i proszę o materiał na metodyczne uświadamianie wsi o wielkiej ...ości spółdzielczości w gospodarstwach rolnych.

Na zebraniu z kapelanów wojskowych obecny był tylko ks. mjr. Kulej. ...ych kapelanów wojskowych jednakże o zjeździe nie powiadomiono.

75/535
Razem 13 str.

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Pyszkowski
płk.

126/535

119

Wpłynęło dn. 29.09 1955 r.
Nr 359
Zał. 1/2

Protokół

z odprawy Księży Kapelanów dnia 29 września 1955 r. w Warszawie.

Dnia 29 września 1955 r. o godz.10,30 odbyła się odprawa księży kapelanów w Generalnym Dziekanacie W.P. w Warszawie przy ulicy Długiej 15/15.

Na odprawie było obecnych 29 księży kapelanów. Odprawie przewodniczył Generalny Dziekan W.P. Ksiądz Prałat Pułkownik Roman Szemraj.

Po krótkiej modlitwie i powitaniu księży kapelanów na wstępie Generalny Dziekan W.P.ks.Prał.Pułk.R.Szemraj podał do wiadomości, że został powołany nowy kapelan do W.P.ksiądz dr Marian Frontczyk, od którego następnie odebrał przysięgę wojskową.

Z kolei ks.kapelan Dr Marian Frontczyk wygłosił konferencję ascetyczną na temat:„Tajemnica doskonałości kapłana".

Następnie ks.kapitan Jan Gałęza złożył sprawozdanie finansowe Generalnego Dziekanatu za rok 1955.

Po złożonym sprawozdaniu przez kapelana Ks.J.Gałęzę, przemówił Generalny Dziekan W.P.ks. Prał.Pułk.R.Szemraj. W przemówieniu swym zwrócił uwagę na dwie szczególnie rzeczy.

1. Ponieważ księża kapelani znajdują się na stanowiskach eksponowanych, dlatego winni stać na poziomie swego zadania, godnie reprezentować kapłaństwo. Domaga się tego nie tylko kościół, ale także Ojczyzna i Dowództwo W.P. Każdy kapelan winien otoczyć troską głęboką kościół swej pieczy powierzony, starać się o poziom nabożeństw i kazań.

2. Praca kapelana nie ogranicza się tylko do kościoła sobie powierzonego. Każdy kapelan winien pracować społecznie w Ruchu Społecznie Postępowym w Komisji Działaczy Katolickich Duchownych i Świeckich przy Froncie Narodowym. Hasło Związku Bojowników o Wolność i Demokrację:„Pierwsi w boju, pierwsi w odbudowie kraju", winno być także hasłem kapelana, gdyż kapelani w większości biorąc udział w walkach o wyzwolenie Ojczyzny, winni być pionierami w masach duchowieństwa Społecznie Postępowego i wspólnie z całym Narodem budować odrodzoną Ojczyznę Ludową.

Są to dwa kardynalne obowiązki dla księży kapelanów.

Z kolei Gen.Dziekan W.P.Ksiądz Prałat Pułkownik R.Szemraj poruszył sprawę dyscypliny wojskowej w przesyłaniu sprawozdawczości ze swej pracy kapelańskiej, a między innymi wskazał na obowiązek przesyłania ofiar zebranych w pierwszą niedzielę miesiąca do Generalnego Dziekanatu W.P.w Warszawie, z których często są zasilane poszczególne kościoły garnizonowe, znajdujące się szczególnie w trudnym położeniu materialnym.

Po przemówieniu Gen.Dziekana W.P.ks.Prałata Pułk.R.Szemraja została otwarta dyskusja.

W dyskusji zabierali głos następujący księża kapelani: ks.major Wierusz z Gliwic, ks.major Frankowski ze Szczecina, ks.major Pużycz z Kielc, ks.kapitan Samsonowicz z Żar, ks.major Kłosowicz z Łodzi, ks.major Kulej z Olsztyna, ks.kapitan Kubul z Gniezna, ks.podpułkownik Tołpa z Torunia, ks.podpułkownik Król z Kalisza, ks.major Wojdyłło z Sopot.

Przedmiotem dyskusji była sprawozdawczość z terenów kościołów garnizonowych.

Ks.major Kłosowicz z Łodzi i ks.podpułkownik Tołpa z Torunia poruszyli także w dyskusji sprawę ślubów kościelnych dla osób wojskowych mieszczących i chętnych, których często obsługują księża cywilni. Ponieważ niejednokrotnie osoby wojskowe chcące zawrzeć małżeństwo kościelne spotykają się z trudnościami ze strony księży

CAW 126/535

119

cywilnych, wobec tego proszony jest Generalny Dziekanat, aby starał się uzyskać licencję u Przewodniczącego Episkopatu dla kapelanów W.P. celem błogosławienia zawieranych katolickich związków małżeńskich przez osoby wojskowe.

Ks.podpułkownik Mróz z Kalisza wniósł zapytanie, czy inwalidzi wojenni mogą być grzebani na cmentarzach wojskowych. Analogiczne pytanie postawił ks.major Kulej, lecz dla członków Partii.

W odpowiedzi na to Generalny Dziekan W.P.Ks.Prałat Pułk. R.Szemraj wyjaśnił, że administracja cmentarzy należy do Zarządu cmentarza, dla księży zaś kapelanów zostają tylko funkcje religijne, zatem grzebanie inwalidów wojennych należy do Zarządu cmentarza, który ostatecznie w tym wypadku decyduje, a nie ksiądz kapelan.

Dyskusję zamknął i podsumował Generalny Dziekan W.P.Ks. Prałat Pułkownik R. Szemraj.

Odprawa księży kapelanów została zakończona krótką modlitwą w intencji Ojczyzny.

/Ks.Dr M.Frontczyk kpt/.
Protokółował.

/Ks.Prałat R.Szemraj-pułkownik
Generalny Dziekan W.P.

126/535
Razem 4 str.

120

y Dziekanat W.P

PROTOKOŁ

Nr 16

Protokół odprawy księży kapelanów W.P. z dnia 19.I.1956 r.

Dnia 19.I.1956 r. o godz. 9.00 odbyła się odprawa księży kapelanów W.P. w Warszawie w Generalnym Dziekanacie W.P. przy ul. Długiej 13/15.

Odprawę otworzył i przewodniczył jej Generalny Dziekan W.P. ks. płk. prałat Szemraj Roman.

Odprawa zawierała dwie części:

1. Część ogólna - referat
2. Część szczegółowa - sprawy organizacyjne.

W pierwszej części ogólnej odprawy został wygłoszony referat przez ks. ppłk. Mrugacza Jana na temat: "Wyzwolenie Warszawy w związku z jej 11 rocznicą".

W drugiej części Generalny Dziekan W.P. ks. prałat płk. Szemraj Roman zapoznał księży kapelanów z odbudową Katedry Wojskowej. Dzięki trosce M.O.N., Katedra Wojskowa otrzymała na swoją odbudowę w ubiegłym roku dotację w sumie 1 mln.300 tys. a z Prezydium Rady Ministrów 600.000 zł. Ogólnie Katedra Wojskowa otrzymała na odbudowę 1 mln.900 tys.zł.

Trudności w odbudowie Katedry Wojskowej były szczególnie ze strony głównego projektanta. Jednak po jego odsunięciu od wpływów na bieg budowy, została odsłonięta ostatecznie elewacja Katedry Wojskowej na dwa dni przed Bożym Narodzeniem ubiegłego roku. Rusztowania z frontu Katedry znikły pozostały tylko jeszcze na wieżach, które mają być wykończone w roku 1956.

Na bieżący rok t.j. 1956 M.O.N. przydzieliło na dalszą odbudowę Katedry Wojskowej 220.000 zł. Generalny Dziekanat W.P. stara się również o przydział kredytów w Prezydium Rady Ministrów sumy ok. 500.000 zł. na dalszą odbudowę Katedry Wojskowej. Całkowita odbudowa Katedry Wojskowej ma jednak wynosić 2 mln.900 tys. zł.

Obecnie wykonuje się witraż w firmie Powalisz w Poznaniu za sumę 35 tys. zł., co razem z ramą i projektami wyniesie koszt jego 51 tys. zł., na co już wpłacono 20 tys. zł. Powstaje także nowa kaplica z ołtarzem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w lewej nawie.

Generalny Dziekan ks. prałat płk. Szemraj Roman zwróci uwagę, aby księża kapelani w sprawie kredytów na poszczególne kościoły garnizonowe nie zwracali się bezpośrednio do jednostek gospodarczych, lecz do Generalnego Dziekanatu W.P., gdyż to obciąża budżet wspólny Duszpasterstwa W.P. Stąd też należy się zwracać do Generalnego Dziekanatu w tych sprawach, a dopiero Generalny Dziekanat będzie załatwiał te sprawy centralnie. Równi inne sprawy trzeba uzgadniać z Generalnym Dziekanatem W.P., któ w miarę możności będą realizowane.

Ponieważ księża kapelani mają dużą pozycję społeczną dlatego winni utrzymywać łączność z duchowieństwem, aby wpływać wychowawczo w duchu obywatelskim na szeregi duchowieństwa polskiego. Dlatego Generalny Dziekan W.P. apeluje, aby księża kapelani wykorzystali wszelkie kontakty w tym celu z księżmi.

1033/64/1

17

D y s k u s j a:

W dyskusji zabierali głos następujący księża kapelani: ks. mjr. Bancer Witold, ks. ppłk. Mróz Władysław, ks.ppłk. Wystrychowski Andrzej, ks. ppłk. Bodziak Władysław, ks. mjr. Puacz Mikołaj.

Na uwagę zasługują głosy w dyskusji następujących księży: ks. mjr. Bancera, ks. mjr. Puacza i ks. ppłk. Bodziaka.

Ks. mjr. Bancer - podniósł sprawę tac dla Kurii i na KUL.

Generalny Dziekan W.P. wyjaśnia, że tacę na KUL można wysyłać tylko w ramach możliwości, tacę zaś na Seminarium Duchowne można przesyłać w formie drobnej ofiary. Nie ma jednak ścisłego obowiązku.

Ks. mjr. Puacz - porusza sprawę funduszów, które dzieli na wojskowy i kościelny. Zwraca uwagę aby zaprowadzić w Generalnym Dziekanacie W.P. referat planowania. Wtedy planowanie odbywałoby się centralnie dla poszczególnych kościołów garnizonowych, a nie przez poszczególne kościoły garnizonowe i unikłoby się wówczas nieporozumienia finansowego między kościołami garnizonowymi a Generalnym Dziekanatem W.P.

Ks. mjr. Puacz - porusza również pozycję księży kapelanów w ruchu postępowym, która według niego jest poważna, księża kapelani są angażowani do pracy w ruchu, ale jednak mało są oceniane ich zasługi. Przypomina również o spowiedzi wielkanocnej dla wojska. W sprawie poruszonej przez ks. mjr. Puacza o pozycji księży kapelanów w ruchu postępowym, porusza również ks.ppłk.Bodziak, który dzieli się wspomnieniami z frontu. Mówi jak to wojsko zależało na kapelanach podczas frontu, jak to często wołano na froncie: "Przywieźcie nam kapelana", to jednak dziś kapelanów się nie docenia.

W odpowiedzi na to Generalny Dziekan W.P. wyjaśnia, że pozycja księży kapelanów jest duża. Wysokie czynniki państwowe i wojskowe to doceniają i szanują księży kapelanów. Kto zaś z księży kapelanów czuje się pokrzywdzony, winien zwrócić się w tej sprawie do Generalnego Dziekana W.P. W sprawie spowiedzi wielkanocnej dla wojska zostanie rozesłany okólnik.

Na koniec dyskusji Generalny Dziekan W.P. ks. prałat płk. Szemraj Roman powiedział o wysokości zadania księży kapelanów i zaapelował, że nie wolno dopuścić do tego, aby ktokolwiek z księży kapelanów kompromitował cały korpus duszpasterski W.P. leży to w interesie was wszystkich.

Odprawa została zakończona uroczystą Mszą św. w intencji Ojczyzny i stolicy Polski Ludowej Warszawy, którą odprawił Generalny Dziekan W.P. ks. prałat płk. Szemraj Roman.

PROTOKÓŁOWAŁ
/KS.DR.FRONTCZYK Marian - KPT./

GENERALNY DZIEKAN W.P.
/KS.SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

oryginał przekazano do Dep. Kadr M.O.N.
dnia 8.II.1956 r.

121

P R O T O K O Ł

odprawy księży kapelanów W.P. z dnia 13.12.57 r
w Generalnym Dziekanacie w Warszawie

Po modlitwie ks.Generalny Dziekan powitał ob. płk. przedstawiciela MON-u, wszystkich księży kapelanów a zwłaszcza trzech nowoprzyjętych: ks.kpt. Szymczaka ze Skierniewic, ks.kpt. Bąka ze Szczecina i ks.kpt. Soliję kapelana Generalnego Dziekanatu.

Porządek odprawy:

1/ referat ks.ppłk. Swidnickiego
2/ głos ob.płk. - przedstawiciela MON
3/ sprawy organizacyjne
4/ dyskusja
5/ zaprzysiężenie nowych kapelanów
6/ wręczenie odznaczeń.

CENTR. ARCH. WOJSK. WAW

ad 1/ O godz. 10,45 rozpoczął referat ks. ppłk. Swidnicki na temat "Jakimi przymiotami powinien się odznaczać kapelan wojskowy. Swiat mówił m.on. prelegent - jest zdolny do przyjęcia grzechu i łaski Bożej. Zadaniem kapłana jest pomagać łasce Bożej. Po ludzku mówiąc - warunki pracy kapłańskiej są niesprzyjające, ale przeciwności aktywizują i rodzą świętych, a spokojna sytuacja społ.-polityczna rodzi ospałość. Swięci żyją i w wojsku - ale kapłanowi potrzebne są najwyższe kwalifikacje, by mógł zbawiać. Podstawą jest miłość. Kapelan powinien być święty i ludzki. Zalety kapłana omówił prelegent na podstawie encykliki Ojca św. Piusa XII "O świętości życia kapłańskiego", a cytatami z ks. Skargi podkreślił obowiązki kapłana względem Ojczyzny. Nie odzowna jest dla kapelana orientacja we współczesnej rzeczywistości i stosowanie odpowiednich nowych form duszpasterskich.

ad 2/ Ob. Pułkownik - przedstawiciel MON - nawiązując do tego, że spotykamy się pierwszy raz po historycznym Październiku podkreślił że nie wszystkie słabości zostały usunięte ale zaczął się okres nowy, a wojsko odzyskało w pełni swój narodowy charakter i powiązanie z narodem. "Chcemy również zaspokoić potrzeby duchowe wojska, a więc i potrzeby religijne , w sposób rozsądny, nie kolidujący z celami wojska. Ale chcemy uniknąć dzielenia żołnierzy na wierzących i niewierzących, gdyż takie dzielenie rozbija zwartość i jedność wojska, niezbędną do spełnienia jego funkcji: tarczy i miecza narodu. Wierzenia nie są przeszkodą do awansu. Koegzystencji pomaga dążenie do wspólnych celów, a więc: wpływ na wychowanie, na postawę ogólnoludzką i żołnierską. W dobie militaryzmu narodowego, korzenia się przed cechami innych narodów, ważne jest wychowywanie do patriotyzmu - leży ono również w gestii księży kapelanów. Zdyscyplinowanie, podporządkowanie władzy społecznej, prawdomówność, koleżeńska szlachetność - w zdobywaniu takich walet pomagać mogą żołnierzowi księża kapelani.

Kierownictwo Ministerstwa uważa, że wszelkie poczynania wynikające z racji ~~funkcji~~ funkcji kapłańskiej i wszelkie powiązania z jednostkami hierarchi kościelnej winni księża kapelani załatwiać przez Generalnego Dziekana. z charakteru zaś służby oficerskiej kapelana wynika, by był on, w stałej więzi z określoną władzą wojskową - dlatego ks. kapelani informują dowódców garnizonu o oddalaniu się poza garnizon. Kierownictwo Ministerstwa - przy pomocy Generalnego Dziekanatu X.- pójdzie ks. kapelanom w uznaniu za ich skomplikowaną sytuację, na rękę w sprawach osobistych i wojskowych, zabezpieczając im w pełni wszystkie uprawnienia oficerów, życzeniami najlepszych rezultatów i wyrażeniem nadziei MON-u na pomoc ks.kapelanów i ogólnowojskowej działalności, w procesie umacniania wojska - zakończył ob. Pułkownik swe przemówienie.

Ks. Generalny Dziekan dziękuje za życzliwe wskazania i prosi o przekazanie Kierownictwu MON zapewnienia, że ks. kapelani będą jak najlepiej godzić obowiązki kapłańskie z postawą patriotyczną i wychowywać żołnierzy na dobrych obywateli.

ad 3/ Ks. Generalny Dziekan informuje zebranych, że ubyło z naszych szeregów kilku kapelanów: ks.ppłk.Wilkowski poprosił władze kościelne o zwolnienie z funkcji kapłańskich. Ks. mjr. Frankowski miał trudności już w r.1955 i mimo przyrzeczeń, nwet pisemnych, sam się zdyskwalifikował. Wrócił do macierzystego zgromadzenia. Ks. mjr. Goszyc został usunięty w trybie dyscyplinarnym za swój awanturniczy, niepoczytalny sposób postępowania. Nawet niewierzący oficerowie gorszyli się jego niekapłańską postawą. Władze wojskowe podchodziły do niego z wielką subtelnością, a Gen. Dziekanat tolerował go długo ze względów wychowawczych, nie chcąc go przekreślić, ufając w poprawę. W pewnej mierze łagodzi, usprawiedliwia niecne postępki ks. Goszyca fakt, iż jest on psychopatą.

Ks. Generalny Dziekan apeluje do księży kapelanów o postawę kapłańską i koleżeńską solidarność. Następnie przypomina, że wszelką korespondencję z Kuriami należy załatwiać przez Generalny Dziekanat. Powinniśmy podkreślić że jesteśmy kapelanami wojskowymi a nie rektorami kościołów. Na kościołach naszych winien figurować napis, że jest to kościół garnizonowy. W sprawach pilnych można do ks. Gen. Dziekana telefonować do godz.24-ej ale najlepiej przedkładać sprawy pisemnie i obszernie motywować - to ułatwi załatwienie sprawy. Ponieważ kapelani przesyłają tacę na odbudowę wnętrza katedry W.P. i na doraźną pomoc kapelanom terenowym - są zwolnieni z opłat na rzecz Kurii. Niestety nie wszyscy kapelani nadsyłają tacę regularnie i sumiennie. Na następnej odprawie zostaną wyróżnieni ci co wywiązują się z tego obowiązku wzorowo. Za wpływy z tac pozłocono w tym roku krzyże i kule na wieżach, zrobiono z cynkowej pomiedziowanej blachy żaluzje okienne, kupiono wiele dzieł sztuki. W najbliższej przyszłości położona zostanie posadzka przed kratami i w nowej nawie bocznej.

ad 4/ Po 5-min. przerwie ks. Gen. Dziekan informuje o odejściu ob. Pułkownika. Całokształt dyskusji i wszelkie wnioski przedstawi ks. Generalny Dziekan, Ob. Gen. Żarzyckiemu

121

16

ARCH.

W dyskusji zabierają głos:

1/ Ks.ppłk. Kłosowicz: "chcą naszej pracy i pomocy ale brak normalizacji np. w szpitalach wojskowych. Potrzebny rozkaz by opieka kapelana nie była dorywcza, by można zmontować jakąś kaplicz kę, zwłaszcza że w wojskowych szpitalach przebywa około 30% ludności cywilnej.

2/ Ks.mjr. Borowczyk odprawiał w szpitalu wojskowym 2 razy Mszę św. po uzgodnieniu z Komendantem, zastępcą i ordynatorem. Mszę św. odprawił na korytarzu i na Wielkanoc 300 osób przystąpiło do komunii św. a co miesiąc chyba 50 osób się spowiada. Trzeba by przynajmniej raz w m-cu iść ze mszą św. Nie mamy - mówi ks.mjr. Borowczyk - podstaw do tytułu proboszcza, nie posiadamy przecież jurysdykcji nawet dla rodzin wojskowych. Kuria odmawia zezwoleń na śluby, dziekana awanturują się nawet o chrzt Ks. Prymas mógłby nam udzielić jurysdykcji przez Gen. Dziekana. Musimy być proboszczami personalnymi. Zawczasu trzeba również wyraźnie określić jaki kapelan ma obsłużyć odległe porozrzucane garnizony.

3/ Ks.ppłk. Puncz stawia formalny wniosek, by Gen. Dziekana wystąpił o etaty tam gdzie jest wojsko, bo wielu żołnierzy przez cały czas służby nie widzi kapelana i nie spowiada się. Na przyszłą odprawę powinien zostać odgórnie opracowany referat: "Praca i obowiązki kapelana wojskowego". Oficerowie zazdroszczą kapelanowi, że ma wszystko co oficer z wyjątkiem obowiązków. Za pieniądze wojskowe należy pracować wśród wojskowych. Oficerowie zapewniają nas, że jest wolność, ale nie mówią o tej wolności żołnierzom, a kapelan nie ma do nie dostępu, gdyż styka się tylko z oficerami przy poborach i remontach.

Życzeniem kapelanów jest by, została wreszcie dotrzymana obietnica co do odpraw kwartalnych. Co do pragmatyki to teoretycznie jesteśmy traktowani jednakowo z innymi oficerami ale jednak są wśród nas 11 lat na jednym stopniu należy więc podnieść etaty. Załatwianie spraw gospodarczych trwa b. długo, nie lepiej byłoby w Gen. Dziekanacie wydzielić referat budowlano-remontowy, nawiązujący kontakty z okręgiem. Często pismo Gen. Dziekanat dochodzi do nas, ale nie do jednostki gospodarczej. Krzywdząco rozwiązana została kwestia mieszkania kapelana równająca go z oficerem-kawalerem. Mieszkanie kapelana winno się składać z trzech pokoi z kuchnią. "Proboszcz garnizonu" powinien mieć uprawnienia proboszczowskie, albo przynajmniej tak jak w Lublinie, być wikariuszem parafialnym.

4/ Ks.kpt. Kubal - prosi o załatwienie sprawy wspólnego z żołnierzami opłatka i święconego.

5/ Ks.mjr. Dancer: dowódcy nie powinni zajęciami uniemożliwiać żołnierzom pójścia na niedzielną Mszę św.

6/ Ks.ppłk. Puncz: uważa, że chętni żołnierze powinni być przez chętnego stanowego odprowadzani do kościoła garnizonowego, nie będzie wtedy zarzutów ze strony władz wojskowych, że [illegible] do kościoła idą na dziewczynki.

7/ Podtrzymując ten postulat ks. ppłk. Kłosowicz mówiąc, że w pojęciu "żołnierz" mieści się "ład" - nawet do łaźni idą żołnierze w szeregu.

Ks.ppłk. Króz apeluje o zwiększenie etatów pomocniczych a ks.ppłk. Kulej twoerdzi, że żołnierze nie są powiadamiani o terminie wielkanocnej spowiedzi. Jeden z bp. - ordynariusz miał powiedzieć: "najpierw załatwi się sprawę Generalnego Dziekana, którego się usunie, a potem po kolei będzie się usuwać wszystkich kapelanów". Powinniśmy się jakoś upewnić, czy MON chce nas zachować i bronić.

Ks.ppłk. Wystrychowski - po długich targach z zastępcą ustalił termin spowiedzi, ale i tak w tym czasie kazano żołnierzom pracować, dowódca batalionu o niczym nie został powiadomiony, a potem zakazano wychodzić z powodu grypy.

Tacy dowódcy - dodaje ks. mjr. Borowczyk - robią szkodę bo potem krążo pogłoski o "lipnym" kapelaństwie wojskowym.

Ks.ppłk. Stanowski również bezskutecznie ustalał w Grudziądzu termin spowiedzi. Wojsko poszło wtedy na ćwiczenia. W. W. Piątek podaje się żołnierzom mięso, ci zaś odkładają je ze swoją stron krzywdą. Sprawę wigilii należy załatwić odgórnie.

Ks.ppłk. Świdnicki: "słowa i obietnice wielu oficerów są ładne, ale potem tego nic robią". Przed wojną sprawy te były regulowane rozkazem.

Ks.ppłk. Kulej: "dowódca wezwał podoficera, który prowadził do kościoła żołnierzy i zagroził wydaleniem z wojska"

Ks.ppłk. Krugacz: jeśli nie uda się powiększyć liczby kapelanów etatowych lub pomocniczych, to poszczególnym kapelanom należy przydzielić całe rejony pracy, ale dowódcy w tych rejonach powinni o tym wiedzieć i do danego kapelana się zwracać. Najważniejsze jest to, by żołnierz wiedział, że może pójść po przepustkę do kościoła i że ją dostanie. Chodzi nam o chętnych i chcących. Ks.ppłk. Puacz niesłusznie powiedział, że nie mamy nic do roboty. W okresie wielkanocnym nie trzeba czekać na rozkazy Gen. Dziekanatu ale samemu chodzić koło sprawy.

Np. dzięki osobistej interwencji przyszło do spowiedzi 300 żołnierzy. Gorzej przedstawia się sprawa braku jurysdykcji, odsyłanie oficerów chcących ~~zawrzeć~~ ślub do odległych często parafii zniechęca. Ks. Prymas ~~sprawę tą powinien~~ uregulować.

Ks.ppłk. Puacz replikuje, że w różnych terenach są różne trudności "ks. Krugacz jeździł ze skutkiem, a ja bez skutku np. w Częstochowie. Nie ma roboty na codzień, jest tylko akcyjna i nie zawsze skuteczna. Nowoprzyjęci kapelani powinni otrzymać pewien instruktaż, jak się zachować poza domem po oficersku. Prosimy by Gen. Dziekanat zaopatrywał nas w opłatki dla żołnierzy."

Ks.ppłk. Krugacz uważa, że powinna wyjść wyraźna instrukcja, iż chętni mogą pójść na Pasterkę.

Ks.ppłk. Stanowski referuje, że w Chełmie istnieje możliwość otrzymania budynku na plebanię.

Ks.ppłk. Wystrychowski i ks.ppłk. Świdnicki pytają o przekazywanie cmentarzy garnizonowych Prezydium MRN.

121

Na powyższe uwagi dyskusyjne odpowiada ks. Gen. Dziekan. Dzisiejsze wypowiedzi i zapewnienia płk. Bednarza nadają tej sprawie dużą wagę. Na następnej odprawie referat wygłoszony zostanie wg projektu ks. Puacza. Częstotliwość odpraw leży we wspólnym interesie. Verbowanie nowych kapelanów jest mocno skomplikowane ze względu na wymagania Ks. Prymasa, utworzenie nowych etatów też nie będzie proste, więc raczej niech księża rozglądną się za kapelanami pomocniczymi, z którymi 2 razy w roku mielibyśmy wspólną odprawę.

Aktualna jest sprawa uzyskania dodatku od wyższego wykształcenia. Gen. Dziekanat zwróci się do Kurii wzgl. Prowincjała o odpowiednie zaświadczenie.

Ks. mjr. Gałęza informuje, że jest możliwość uzyskania większego uposażenia dla kapelanów pomocniczych.

Ks. Gen. Dziekan powiadamia, że w Ostrowiu Wlkp. jest kapelanem pomocniczym ks. Dynarski, a w Inowrocławiu ks. Pilipowski. W międzyrzeczu kościołem garnizonowym opiekuje się tamtejszy prefekt.

Kapelan powinien mieć 3 pokoje z kuchnią. Plebanie są od wolne od dokwaterowania, ale Departament Kwaterunkowy prosi, by za duże plebanie udostępnić oficerom, jeśli warunki pozwalają na zrobienie oddzielnego wejścia.

Ks. Gen. Dziekan informuje, że ks.kpt. Frontczyk został zwolniony na własne życzenie, potrzebny więc będzie trzeci kapelan do Generalnego Dziekanatu, zwłaszcza do obsługi Bemowa. Generalny Dziekanat czyni usilne starania o awansowanie ks. mjr. Wiernusza. Kontakty z Dowódcą Garnizonu zalecane nam przez płk. Bednarza - to pomocny kapelanowi i twórczy czynnik, nawiązujący do tradycji.

Ks. mjr. Wiernusz pyta, czy pomocniczymi kapelanami mogą być również księża zakonni /otrzymuje odpowiedź, że mogą/. Dobrze byłoby odpowiednie załatwić sprawę grania orkiestry wojskowej w naszych kościołach. Ks.mjr. Wiernusz proponuje Kolegium Doradcze Gen. Dziekanatu /podobnie jak w Kurii/ w nast. składzie: ks.ppłk. Krupacz, ks. ppłk. Puacz, ks. ppłk. Kosowicz, ks. ppłk. Węgrzyn, ks.mjr.Humeński - kapelanów należy wyjąć spod ogólnej normy etatów bo w ogóle zablokuje się możliwość awansowania.

Ks.ppłk. Puacz podkreśla, że najpierw należy wykorzystać istniejące już etaty /np.Białystok, Zamość, Inowrocław, Siedlce. Przemyśl/ i obsadzić je kapelanami etatowymi. By lepiej poznać przyszłych kapelanów można by ich najpierw robić tylko pomocniczymi, a potem awansować na kapelanów właściwych. Projekt ks.mjr.Wiernusza o kolegium jest słuszny, ale również Gen.Dziekanat należałoby zorganizować etatowo, np. powinien być zastępca kanclerz. Referat na następnej odprawie powinien wygłosić kapelan pomocniczy, ks. Puacz wygłosi korreferat.

Ks. mjr. Gałęza informuje o nowych normach umundurowania. Zebrani proszą o informacje w tej i w podobnych sprawach na piśmie.

Zaprzysiężeniem trzech nowych kapelanów i rozdaniem medali za wysłużę lat zakończono odprawę.

Protokółował:

/ks.mjr. Wilczek Franciszek/

CAW 1033/64125

1033/64/24 122

122

P R O T O K O Ł

Odpis

z odprawy księży kapelanów WP., która odbyła się 21 listopada 1958 r. w Generalny Dziekanacie WP

340

Na odprawie obecni byli wszyscy księża kapelani WP. Przewodniczył Generalny Dziekan WP ks.płk. Szemraj Roman. Odprawę rozpoczęto modlitwą o godz. 10.00. Zagajając odprawę Generalny Dziekan powitał przedstawiciela Ministerstwa Obrony Narodowej komandora Machonia i powiedział: Wzbogaci łaską Bożą po rekolekcjach kapłańskich, które odprawiliśmy w Otwocku u Księży Pallotynów, przystąpimy do naszej pracy z większym zapałem. Zaszczytna jest nasza praca, bo jest ona służbą Bogu i służbą naszej Ludowej Ojczyźnie. Głęboką i zaszczytną treść zawiera hasło służby Bogu i Polsce. Jesteśmy duchownymi spadkobiercami Staszyców, Kołłątajów, Konarskich, Ściegiennych t.j. wszystkich kapłanów, którzy najściślej łączyli służbę Bogu ze służbą swojemu ludowi i jak oni spotykamy się niejednokrotnie z trudnościami z pewnych sfer. Lecz życie przekonuje nas, że kroczymy po właściwej drodze. Świecimy innym księżom przykładem lojalności i patriotyzmu. Aby nasza praca była jeszcze skuteczniejsza powinniśmy nawiązać między sąbą jeszcze ściślejszą więź. A nie ma tej łączności i jedności bez tzw. drogi służbowej, to jest informowania o trudnościach, jakie spotykamy w pracy. Każdego z nas z osobna łatwiej złamać. Co prawda nie ma już między nami oportunistów i hochsztaplerów, którzy zaszkodzili i sobie i nam wszystkim swoim zachowaniem. Nasza nieuregulowana sytuacja powoduje niejednokrotnie zamęt , niesnaski i konflikty.

Dzisiejsza odprawa ma na celu przedstawienie kłopotów i osiągnięć w naszej pracy.

Spowiedź Wielkanocna żołnierzy przebiegała harmonijnie. Zaalarmowane trudności zostały usunięte. Dwie nowe parafie cywilne utworzono przy kościołach Garnizonowych: w Skierniewicach i Jeleniej Górze. Jeśli chodzi o Jelenią Górę współpraca układa się zadowalająco, natomiast w Skierniewicach spotykamy się z trudnościami, chociaż umowa został zawarta według wytycznych Generalnego Dziekanatu.

Dzięki życzliwości MON uzyskaliśmy fundusze na remonty kościołów i dodatek za wyższe wykształcenie. Na Katedrę Wojskową przeznaczono 7 milionów złotych. Pozostaje nam jeszcze wyłożenie ścian bocznej kaplicy marmurem, aby harmonizowała ze całością Katedry.

Z okazji 15-lecia Wojska Polskiego Ministerstwo Obrony Narodowej mianowało ks.mjr. Stanisława Borowczyka na stopień podpułkownika. Złote Krzyże Zasługi otrzymali: ks.ppłk. Świdnicki, ks.ppłk. Ogrzyn, ks.ppłk. Wojtyło, ks.mjr. Kumeński, i ks.kpt. Suliga.

Przyjęty został nowy ksiądz kapelan jako proboszcz Garnizonu Skierniewice ks.kpt. Jarczewski Tadeusz, Ks.kpt.Szymczak będzie pełnił funkcję przy Generalnym Dziekanacie, gdzie odczuwamy brak kapłanów.

Księża kapelani winni być w kontakcie z miejscowymi władzami wyznaniowymi. Władze wojskowe i wyznaniowe odnoszą się do nas życzliwie, nasz stosunek do władz powinien być jak najbardziej lojalny i poprawny. Ludziom przychodzącym do naszych kościołów, okazujmy dużo uprzejmości, usłużności, taktu, co leży u podstaw naszej ideologii.

CAW 1033/64/24

Jeszcze raz przypominam, aby zachować drogę służbo w naszych stosunkach z władzami kościelnymi, aby meldować do Generalnego Dziekanatu W.P. o trudnościach czy niewłaściwym postępowaniu pewnych jednostek a tym owocniejsza będzie nasza służba Bogu i Ojczyźnie.

Z kolei zabierali głos księża kapelani.

Ks.ppłk. Borowczyk:

Zbyt głośno stało się w Polsce o mnie, więc muszę zabrać głos. Nawet prasa pisała o nieprzyjemnościach, jakie miały miejsce w Poznaniu z okazji pogrzebu kapitana Suchana. Z przykrością muszę wyznać, że my kapelani jesteśmy - niestety bez kościelnej jurysdykcji. Jesteśmy piłeczką rzucaną od władz do władzy. W Poznaniu zgłaszają się z chrztami i ślubami, ale ja nie mam prawa udzielać sakramentów nawet wojskowym. Próbowa nawiązać "modus vivendi" z miejscowym proboszczem ks.Lewandows ale bezskutecznie. Z Kurią Metropolitalną współżyję dobrze, bo ks. biskup Jedwabski jest moim kolegą z obozu koncentracyjnego Przysyłają mi wiadomości diecezjalne. Ale miejscowy proboszcz zabronił mi nawet odwiedzać chorych czy umierających chociaż parafia liczy 60 tysięcy dusz. Jeszcze raz podkreślam, że dla dobra Kościoła powinniśmy uzyskać przynajmniej "quasi jurysdyk bo inaczej dochodzić będzie do ciągłych zadrażnień.

Ks.płk. Jerzyński:

Od r.1948 dowiaduje się jedynie, czego mi nie wolno robić w spełnianiu funkcji religijnych. Trzeba coś zrobić, aby ta postawa nieprzychylna się zmieniła. Proponowałbym, aby Gene ny Dziekanat spróbował odkręcić tę śrubę. Społeczeństwo odnos się do nas z życzliwością, ale niektóre Kurie Diecezjalne powa utrudniają nam wykonywanie naszych obowiązków. Pogrzeby wojsko jeśli rodzina sobie życzy, odbywają się po katolicku; chowałem nawet na Cmentarzu Wojskowym w Krakowie dwóch generałów.

Proponowałbym również wskrzeszenia naszego biuletynu kapelańskiego. Powinny w nim się znajdować instrukcje, przypo nienia, awanse, odznaczenia, słowem, sprawy nas dotyczące litu giczne, kanoniczne jak i wojskowe. Na redaktora nadawałby się ks. Rumeński, który w tej dziedzinie pracował.

Składam przy okazji podziękowanie MON za wspaniały gest władz wojskowych, które dały fundusze na odnowienie Kościo wojskowego w Krakowie.

Przypuszczam, że i po Kuriach biskupich zmieni się nastawienie do nas, gdyż będziemy właściwie się prowadzić i gło sić odpowiednie kazania. Gdy wyjeżdżałem z Krakowa, dowiedziałe się, że pewien ksiądz cywilny oskarżony o morderstwo. Kapelani wojskowi stoją wyżej moralnie od innych.

Ks.płk. Kłosowicz:

"Tygodnik Powszechny" w jednym ze swoich numerów pisał o szerokich uprawnieniach kapelanów morskich. Niestety, dowiedziałem się również, że to duszpasterstwo prowadzą zakonni redemptoryści w Gdańsku a nie my. Przyczyną tego jest fakt, że nasze duszpasterstwo wojskowe nie zostało dotychczas unormowan w Polsce. Kościele Garnizonowym utworzono parafię cywilną. Kuria Gdańska przypuściła atak na nasz kościół, aby go zabrać dla siebie a kapelana traktuje jako swojego wikarego. Upomina się mnie na przykład, gdy nie idę na dni skupienia". Nawet nie zawiadamia się nas, gdy śluby zawierają wojskowi lub chrzci się dzieci z rodzin wojskowych. Prosiłbym Generalny Dziekanat, aby zorientował władze wojskowe o tych sprawach. Również prośba do MON. Wojskowi nie wiedzą o nas kapelanach. Pytają się: skąd się wziął kapelan? - Gdy się przypadkowo dowiadują o jego osobie.

Jeśli chodzi o biuletyn, to ja otrzymuję aż dwa tj.

122

z diecezji, z której pochodzę i biuletyn miejscowej diecezji. Uważam, że nasz biuletyn powinien uwzględnić sprawy czysto kapelańskie.

Ks.ppłk. Stanowski:

Proszę o wyjaśnienie. Czy tzw. pisarz-ministrant, to pracownik umysłowy czy fizyczny? Czy kapelan ma do dyspozycji czy miejscowy dowódca ten etat? Mam trudności z kościelnym, który jest nieżyczliwy kapelanowi, postępuje skandalicznie, a ja nie mogę go zwolnić, gdyż popierają go miejscowe władze wojskowe. Co właściwie mam zrobić, aby zatrudnik pracownika odpowiedniego.

Ks.ppłk. Puacz:

Na to jest dyskusja, aby wyrazić swój punkt widzenia i ja to zamierzam uczynić. Etat pisarza-ministranta jest zbyt niski /600zł/ finansowo. Nazwać należałoby go etatem organisty, bo to byłaby właściwsza nazwa.

Jeśli chodzi o dni skupienia, o czym wspomniał ks. Kłosowicz, to dobrze, że nas proszą, bo wówczas mamy kontakty z księżmi i szerszy horyzont na wiele spraw.

Remonty przeprowadzane przez wojsko przebiegają dobrze chodzi o to, aby MON pod tym względem odnosił się podobnie i na przyszłość. Nie wiadomo kto jest gospodarzem Cmentarzy wojskowych. W Kielcach rozkopano Cmentarz wojskowy całkowicie bez mojej wiedzy. Żołnierze nie wiedzą nic o kościołach garnizonowych. Władze wojskowe zabroniły nam odwiedzania rodzin wojskowych tzw. kolędy - w okresie Bożego Narodzenia, ale czynią to cywilni księża, którzy chodzą po blokach wojskowych. Biuletyn o którym wspomniano, moim zdaniem powinien dać ogólny obraz spraw państwowych i kościelnych. Zdaje mi się, że jeszcze nie wszyscy o tym wiedzą, że wyszedł zakaz używania megafonów poza kościołem. Takie i tym podobne rozporządzenia należałoby podawać do wiadomości.

Ks.płk. Weryński:

Obecnie w różny sposób sprawuje się opiekę nad cmentarzami wojskowymi. Nie wiadomo nieraz, kto się nimi opiekuje. Kapelani nie są i nie mogą być gospodarzami cmentarzy, bo nie mają ani ludzi, ani środków do ich należytego utrzymania. Kapelan może spełniać funkcje religijne. W Krakowie kwatermistrzostwo Komendy Garnizonu zwróciło się o 3 etaty dla cmentarza wojskowego W pewnym okresie - pamiętam - wizytowałem cmentarz wojskowy w Przemyślu i zastałem duże zaniedbanie. Przepisy dotyczące cmentarzy wojskowych powinny wreszcie być ujednostajnione.

Ks.ppłk. Borowczyk:

Nie chciałbym pominąć sprawy według mnie poważnej. Obecnie żołnierze chodzą na przepustki do różnych kościołów. W Poznaniu widzi się ich od 15 - 30 co niedzielę w każdym kościele Żołnierze słuchają kazań niewychowawczych i reakcyjnych. Żąda się od nas, abyśmy wychowywali żołnierzy na dobrych obywateli a my nie mamy do nich dostępu.

Ks.mjr. Humeński:

Po rozmowach z Kurią otrzymałem zezwolenie na udzielanie chrztów i ślubów wojskowym za delegacją miejscowego cywilnego proboszcza. Gdybyśmy otrzymali szersze uprawnienia, byłoby to dla

243

nas doniosłe. Spotykamy się niestety z trudnościami ze strony władz wojskowych. Żadnego np. skutku nie odniosła rozmowa na temat spowiedzi wielkanocnej żołnierzy, którzy nie dostali wcale powiadomieni. Była to dla mnie kompromitacja, bo daremnie oczekiwali zaproszeni księża w kościele. W Rzeszowie traktowany jest kapelan jako zło konieczne. Dano mi do zrozumienia, żebym w koszarach wcale się nie pokazywał, chociaż leżą one w sąsiedztwie kościoła garnizonowego. Żołnierze pytają: po co właściwie ten kapela? Poparłbym ks. Puacza w sprawie zebrań dekanalnych, Powinniśmy tam chodzić, To nas orientuje.

Ks.ppłk. Puacz:

Bolączki ks. Humeńskiego w sprawie spowiedzi wielkanocnej żołnierzy są i moimi bolączkami.

Ks.ppłk. Wrugacz:

Najwyższy już czas, aby wzrócić się do ks. Prymasa w sprawie naszej jurysdykcji.

Spowiedź wielkanocna żołnierzy w Legionowie układała się w znacznym procencie pomyślnie. Wskutek interwencji Generalnego Dziekanatu, z pewnej jednostki wojskowej przyszło 800 żołnierzy.

Dostałem polecenie, aby szukać grobów żołnierzy z I Dywizji na szlaku od Bugu do Warszawy. Na ogół groby żołnierskie, zlecone opiece rad narodowych są zaniedbane. Mam kłopoty z ogrodzeniem cmentarza wojskowego w Legionowie. Suma jaką wyznaczono jest zbyt mała, aby zlecić roboty firmie a nie wolno zlecić tej pracy osobom prywatnym.

Proponuję, aby nad morzem w Sopocie i w górach w Jeleniej Górze - na probostwach garnizonowych zarezerwowano w okresie letnim pokoje dla kapelanów, by można było tam odpocząć a nie szukać pokoju u obcych. Tym-bardziej, że wymienione plebanie są duże.

Ks.mjr. Bancer:

Trapi mnie ciągle sprawa mieszkania. Nie chcą mi przyznać 3 pokoi. Kwatermistrz odmawia remontu kościoła, chociaż z murów odpada tynk i zagraża poważnie wchodzącym do kościoła.

Kontakty z księżmi cywilnymi są, jak wiadomo konieczne np. z racji odpustu. Odmawia się nam auta wojskowego dla ich odwiezienia, tłumacząc się brakiem limitu do tego celu.

Ks.ppłk. Kulej:

Aby wpłynąć na Episkopat, w celu uzyskania szerszej jurysdykcji, trzeba wydać jakąś instrukcję, aby wojskowi przychodzili do nas w sprawie ślubów itp.

Ks. ppłk. Kłosowicz:

Ks. Prymas traktuje Sopot jako miejsce rozrywkowe i pozwala tam przebywać jedynie księżom chorym. Przebywanie kapelanów w Sopocie może źle oddziałać na naszą opinię.

Ks.mjr. Miernusz:

Wojsko nie wie nic o kapelanie, czy o spowiedzi wielkanocnej. Chodzą dość licznie do kościoła ojców Redemptorystów. Do kościoła garnizonowego przychodzi 1 żołnierz,

122

CENTRALNE ARCHIWUM WOJSKOWE

Ks.ppłk. Stanowski:

Spowiedź wielkanocna napotyka na trudności ze strony władz wojskowych. Nawet w szpitalu nie wolno odprawiać mszy św., aby udzielić komunii św. raz w roku.

Ks.kpt. Kubal:

Na remont kościoła garnizonowego w Gnieźnie wyznaczono 160.000 zł. Spowiedź wielkanocną żołnierzy przeprowadziłem w Pile i w Gnieźnie. Mam prośbę. W Gnieźnie przy kościele jest plebania zajęta dawniej przez przedszkole wojskowe a obecnie przez J.A.K., chociaż wojsko ma tak dużo lokali, że oddaje je do celów cywilnych. Kapelan, jego organista i kościelny nie mają mieszkań.

Ks.ppłk. Wojtyło:

Cmentarz wojskowy w Łodzi został jak dawniej pod opieką i zarządem kapelana.

Ks.mjr. Gałęza:

Mam trudności lokalowe. Plebanię zajmują wojskowi a nie ma pomieszczeń na przedmioty liturgiczne, tak że muszę je przechowywać w prywatnym mieszkaniu.

Ks.płk. Szemraj:

Coraz częściej Kurie proponują księżom kapelanom objęcie nauczania religii w szkole. W tej sprawie należy zwrócić się do Generalnego Dziekanatu w celu uzgodnienia. Przede wszystkim wypełnić należy funkcje duszpasterstwa wojskowego. Parafie przy kościołach garnizonowych, pewnego rodzaju dualizm, jak i nauczanie religii przez księży kapelanów wywołują niepotrzebne bolączki i trudności.

Ks.płk. Jeryński:

Odmawia się zwrotu kosztów podróży za wyjazdy służbowe do Warszawy. Czy ta sprawa została załatwiona?

Ks.płk. Szemraj:

Nowy preliminarz przewiduje wyjazdy i odprawy. Wydane zaświadczenia obciążać limit Generalnego Dziekanatu.

Ks.ppłk. Krugacz:

Stawiam wniosek, aby każdy kapelan zainteresował się cmentarzami i grobami wojskowymi, aby nie było grobów zaniedbanych we właściwym dla każdego rejonie.

Ks.mjr. Jenczak:

Prosiłbym o podanie przepisów dotyczących udziału księdza w pogrzebie wojskowym, gdyż dowolne interpretowanie przez poszczególnych oficerów <u>zniechęca</u> rodziny pogrążone w żałobie jak to miało miejsce nie dawno w Bydgoszczy.

Ppłk. Machoń:

Ranga stawianych problemów wskazuje na brak ciągłych, systematycznych odpraw. Warto odbywać częstsze odprawy /oklaski kapelanów/. Z przykrością stwierdziłem zarzuty pod adresem władz wojskowych. Za przegięcia i niezrozumienie myśli wyższych władz nie można nikogo chwalić. Pracy kapelana nie można też lekceważyć. Zameldują Szefowi Zarządu Politycznego , aby usunąć niedomagania. Sytuacja kapelanów jest - jak widać z odprawy - trudna i taka sytuacja nieuregulowana sprzyja powstawaniu konfliktów. Potrzeba

patriotycznej rozwagi, aby zapobiec tym konfliktom. Nie widzę innego wyjścia do upełnoprawnienia księży kapelanów wobec hierarchii kościelnej jak postawienie konkretnego wniosku na komisji mieszanej Rządu i Episkopatu. Wydaje się, że najwłaściwszą rzeczą byłoby, aby sami kapelani przekazali informacje żołnierzom na temat spowiedzi wielkanocnej, oraz nabożeństw w kościołach garnizonowych, gdyż wchodzi tu w grę problem wychowawczy żołnierzy wierzących. Niektórzy dowódcy wyciągają niewłaściwe wnioski z instrukcji, jakie otrzymują. Gdy zachodzą trudności, trzeba meldować do Generalnego Dziekanatu W.P.

Na uporządkowanie cmentarzy wojskowych wyasygnowano 12 milionów złotych. Przyjęcie wniosku ks. Mrugacza uzupełni opiekę nad grobami poległych.

Na temat biuletynu słyszy się dwugłosy. Czy taki biuletyn byłby celowy. Księża otrzymują wiadomości diecezjalne, nieraz z dwóch diecezji. Wyłączając spekulacje polityczne, można z nich korzystać. Dziennik rozkazów można otrzymać za podpisem w Komendzie Garnizonu a regulamin wojskowy nawet w księgarniach. Pismo okólne Generalnego Dziekanatu uzupełni resztę.

Sprawa awansów. Nie wszystkie wnioski zostały uwzględnione ze wzgl dów formalnych, gdyż niekiedy stopień musiałby przewyższyć etat. Etaty kapelanów zostaną przeprocowane i dostosowane.

Ks.płk. Szemraj:

Zabierając głos jako ostatni mówca, zreasumował stosunek kapelanów do władzy ludowej, do hierarchii kościelnej i do duchowieństwa. Pobyt w górach i nad morzem regulował będzie Generalny Dziekanat. Zachęcił również ks.płk. Szemraj obecnych do karności i solidarności, gdyż "jeżeli się sami nie będziemy szanowali, nikt nas nie będzie szanował". Wszystkie trudności wysuwane przez księży kapelanów zostaną w miarę możności usunięte.

Przysięgę na wojskową na ręce ks.płk. Szemraja złożył nowy kapelan ks.kpt. Jarczewski Tadeusz.

Ks.płk. Szemraj udekorował Medalem 5-lecia ks.mjr.Gałęzę Jana.

Odprawa księży kapelanów W.P. została zakończona modlitwą o godz. 14.10.

P R O T O K O Ł O W A Ł:

/-/ KS.MJR. JARCZAK TADEUSZ

Za zgodność:
Kierownik Kancelarii
Generalnego Dziekanatu W.P.

/Pierzak Edward - por./

CAW 1033/164/24

123

T-4

P R O T O K O Ł

Z odprawy XX.Kapelanow w Generalnym Dziekanacie w Warszawie dnia 8.11.1960r.pod przewodnictwem Generalnego Dziekana W.P. Ks.Prałata Romana S z e m r a j a.

Obecni wszyscy wezwani na odprawę,oraz przedstawiciele Głównego Zarządu w osobach płk.Machonia,płk.Zielonki, oraz majora

Po wstępnym zagajeniu i powitaniu Generalny Dziekan przedstawił następujący porządek obrad:

1. Aktualne zagadnienia personalne.
2. Apel dotyczący honorowego i pełnego powagi stanowiska przy zdawaniu i obejmowaniu placówek.
3. Stosunek do Urzędów w płaszczyźnie pomocy i potrzeb duszpasterskich.
4. Instruktarz o nowych księgach finansowych
5. Wolne wnioski.

ad 1. Po omówieniu znanych wszystkim zebranym kilku faktów, wywiązała się dyskusja nad istotą poszczególnych wydarzeń,jak również nad środkami zaradczymi. Zabierało głos wielu,a całość dyskusji można podsumować rzeczowym i poważnym ustosunkowaniem się do zaistniałych faktów i ich konsekwencji.

ad2,3. Generalny Dziekan,X.Prałat Szemraj,mówił z kolei po krótkiej przerwie o przekazywaniu i przyjmowaniu agend duszpasterskich przez kapelanów,oraz o potrzebach związanych z prowadzeniem tych placówek!

ad4. Natępnie kpt.Orlik zapoznał zebranych z wielu szczegołami,dotyczącymi prowadzenia nowych ksiąg finansowych.

W wolnych wnioskach nikt głosu nie zabierał.
Na tym protokół zakończono i podpisano.

Protokółował:

Wpłynęło 7 12 60
346
—/1

CAW 1033/64/50

2op I 124

P R O T O K O Ł.

z konferencji XX.KapelanowW.P.w siedzibie Gen.Dziekanatu dnia 25 listopada 1960 roku w Warszawie.

Po zakończeniu 3 dniowych rekolekcji w Otwocku u OO.Palotynów w dniach 22,23 i 24 b.m.wszyscy xx.Kapelani w liczbie 30,zebrali się w katedrze wojskowej,przy ul.Długiej w Warszawie, gdzieX.Prałat,Generalny Dziekan,płk.Roman Szemraj dokonał odsłonięcia i poświęcenia pamiątkowej tablicy nagrobkowej s.p. x.Wacława Pyszkowskiego.Po odmowieniu modłow za zmarłego,oraz tych wszystkich,ktorych śmierć wyrwyła z szeregow pracujących w duszpasterstwie wojskowym - wszyscy udali się do kapitularza Generalnego Dziekanatu na dalszy ciąg obrad.

Na sali x.Prałat,płk.Roman Szemraj,otwierając zebranie,powołał do stołu prezydjalnego x.płk.Weryńskiego i x.płk. oraz na sekretarza x.kpt.Szczepańskiego.

Po uczczeniu pamięci x.ppłk.Mroza minutową ciszą w słowie wstępnym x.Dziekan oswiadczył,że ze względu na to iż jestesmy bezpośrednio po rekolekcjach,punktu stałego naszych konferencji referatu,nie będzie,a porządek obrad ograniczy się do:1.sprawy aktualne,bieżące,2.zapoznanie z najnowszym zarządzeniem finans. praktyczne wprowadzenie w życie tych zarządzeń,preliminarz budż. żetowy na rok 1961,3.wolne wnioski.

ad.1.Generalny Dziekan W.P.wyraził zgodę na przedstawione wnioski o wmurowanie tablic pamiątkowych w kosciele garnizonowym w Łodzi sp.x.ppłk.Andrysiakowi,w Kaliszu - x.ppłk.Mrozowi,oraz s.p. x.Kałuży w Sopocie.Następnie omówił sprawe skrupulatnego prowadzenia ksiąg finansowych,o przydziałach M O N poszczególnym kosciołom garnizonowym i dokładnym ich rejestrowaniu! Nie może być wsród nich żadnych ubytkow,a rzeczowe ubytki,należy protokularnie odprowadzić na straty przez odpisanie ich z inwentarza.

ad.2.Kpt.Orlik po zapoznaniu zebranych z nowym zarządzeniem finan. na przykładowym arkuszu ks.finansowej wskazał jak należy księgować przychody i rozchody w poszczególnych grupach i pozycjach. Podobne instrukcje dotyczyły zestawień kwartalnych i preliminarzy.

ad3. W wolnych wnioskach Generalny Dziekan,x.płk.Roman Szemraj, ozmajmił,że wszelkie pisma urzędowe xx.kapelani mają podpisywać formalnie w następującej wersji "Proboszcz Garnizonu N.N. imie i nazwisko.stopień ".Następnie prosił x.Dziekan o złożenie akłualnych adresow telefonicznych w Gen.Dziekanacie.

Należy już zwracać się o jurysdykcje na rok 1961 za posrednictwem Gen.Dziekanatu.W związku ze zbliżającym się spisem ludnosci odczytano instrukcje M.O.N. dotyczące osob wojskowych. Wpłynęły wnioski do Gen.Dziekana o uregolowanie i uzgodnienie z odpowiednimi czynnikami,spraw związanych z zaopatrywaniem chorych w szpitalach wojskowych - oraz sprawę dokonywania i rejestracji w księgach koscielnych chrztow i t.p.
W tych dosć niejasnych sprawach zabierali w duskusji głos x.Weryński.x.Puacz,x.Humenski i wielu innych.Ks.Dziekan obiecał przedyskutować te sprawy z czynnikami miarodajnymi i w najbliższym czasie podać do wiadomosci.
Po wyczerpaniu wolnych wniosków,zebranie zakończono o godz.14.

protokolant

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 7 12 60
Nr 347
Zał. — / 1

CAW 1033/64/50

-125
~~179~~

wo Garnizonu
Kalisz
43
10 1954r.

Kalisz dn. 7.10.54r.

~~126~~

Generalny Dziekan W.P.

W A R S Z A W A

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 13. X. 1954 r.
Nr 3744
Zał. 1

Proboszcz Garnizonu Kalisz, przesyła meldunek iż w dniu 4.10.54r. zotały przesłane tace do Warszawy dla Generalnego Dziekanatu W.P.w sumie 402złote na konto Oddz.VI.M.-1530-9-450.

CENTR. ARCH. WOJSK. VI/1

Proboszcz Garnizonu

Ks. M r ó z Wł.Ppłk.

CAW I 120/535

456 — 126
14.3.47.

Do

MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
W a r s z a w a

Niżej wymienionym księżom kapelanom wojskowym lub też chcącym wstąpić do wojska XX.Biskupi utrudniali spełnianie obowiązków duszpasterskich dla osób wojskowych przez odmawianie udzielenia jurysdykcji lub grozili suspensą i tak:

X.Pawłowski Henryk diecezja Lubelska, odwołany został z wojska i mianowany proboszczem cywilnym w Żdżannem. Na pismo Szefostwa Duszpasterstwa W.P., że Kuria nie ma prawa odwoływać kapłana ze służby wojskowej bez zezwolenia władz wojskowych, odpowiedziała Kuria Lubelska suspensą na X.Pawłowskiego, by Szefostwo Duszpasterstwa W.P. nie mogło mu przydzielić żadnego stanowiska w wojsku.

X.Zawadzki Michał diecezja Podlaska, kapelan przedwojenny, został odwołany bez porozumienia się z władzami wojskowymi pod groźbą suspensy. Dopiero na interwencję Szefa Duszpasterstwa, po przeniesieniu X.Zawadzkiego, cofnięto odwołanie.

X.Pyszkowski Wacław diecezja Gnieźnieńska, po powrocie z Anglii, gdzie był kapelanem wojskowym, został przez władze wojskowe zmobilizowany. Wówczas władze kościelne, na czele z X.Prymasem, domagały się powrotu wymienionego do diecezji. Na rok 1947,na żądanie pisemne dania jurysdykcji X.Pyszkowskiemu, otrzymał jurysdykcję tylko na trzy miesiące.

X.Mazurek Piotr diecezja Lubelska,był już wzywany przez X.Biskupa w sprawie zwolnienia się ze służby wojskowej i objęcia stanowiska w diecezji.

X.Wiśniowski Władysław diecezja Wrocławska, został pozbawiony jurysdykcji bez uprzedniego powiadomienia Szefostwa Duszpasterstwa W

X.Szemraj Roman diecezja Kielecka, uwarunkowano udzielenie mu jurysdykcji w wypadku zrzeczenia się praw do kościoła garnizonowego.

X.Kaczanowski Bronisław diecezja Wrocławska, udzielano mu jurysdykcji tylko warunkowo, gdy będzie we Wrocławiu.

Te sprawy ogromnie utrudniają pracę w opiece duchownej nad żołnierzami.

CAW 18/535

127

P r o t o k ó ł .

Dnia 22. listopada 1946 r. zebrali się w gmachu Administracji Apostolskiej Dolnego Śląska we Wrocławiu, Plac Strzelecki 22

Ks.ppłk.Dr.Wacław Pyszkowski, przedstawiciel Szefostwa Duszpasterstwa W.P.,

Ks. Prof. Dr.Wiktor Niemczyk, Pełnomocnik Konsystorza Polskiego Kościoła Ew.-Aug.na Dolny Śląsk

Ks. ppłk. Bronisław Nowyk, Dziekan O.W. 4, Wrocław,

Ks. Alfons Przybyła, Kanclerz Administracji Apostolskiej,

celem wspólnego omówienia sprawy kościoła św. Elżbiety położonego we Wrocławiu przy Rynku. Po przeprowadzeniu rozmów uzgodniono:

Pełnomocnik Konsystorza Polskiego Kościoła Ew.-Aug. Rzeczypospolitej Polskiej na Dolny Śląsk wyraża zgodę na użytkowanie i przejęcie na własność przez Kościół Rzymsko-katolicki dla celów duszpasterstwa wojskowego wyżej wymienionego kościoła św. Elżbiety, przyczym zarząd tego kościoła sprawować będzie duszpasterz wojskowy, pod warunkiem

1) że Konsystorzowi Ew.-Aug. Rzeczypospolitej Polskiej przekazany będzie na użytkowanie i własność dla celu kultu religijnego ew.-aug. kościół Dworski, położony przy ul. Karola 29 (obok Placu Bohaterów Getta), wobec czego Ministerstwo Obrony Narodowej (Szefostwo Duszpasterstwa W.P.) zobowiązuje się poprzez starania Konsystorza Ew.-Aug.Rz.P. o uzyskanie tegoż kościoła,

2) że Szefostwa Duszpasterstwa W.P. poprze starania o zamianowanie duchownego administratora parafii kościoła Dworskiego kapelanem pomocniczym dla duszpasterstwa wyznania Ew.-aug.,

3) że Szefostwa Duszpasterstwa W.P. zobowiązuje się przeprowadzić jeszcze w tym roku uzyskanie przez Konsystorz Ew.-Aug. subwencji do wysokości 150.000 zł. dla zabezpieczenia kościoła Dworskiego przed zimą,

4) że Szefostwo Duszpasterstwa W.P. poprze sprawę uzyskania stałego ryczałtu na pokrycie kosztów utrzymania i potrzeb liturgicznych kościoła Dworskiego z racji użytkowania tego kościoła dla potrzeb wojska.

Wrocław, dnia 22. listopada 1946 r.

ARCH. WOJSK.

Administracja Apostolska Dolnego Śląska

ks. Prof. Dr. W. Niemczyk — Ks. ppłk. Dr. W. Pyszkowski

Ks. ppłk. Br. Nowyk — Ks. A. Przybyła

CAW 48/535

Administracja Apostolska
Dolnego Śląska
P. K. O. VIII.-115.
L. dz. 3110/47

Wrocław, dnia 15 kwietnia 1947
Plac Strzelecki 22

L. 128

43

Przewielebny
Ks. Kapelan-Major Roman Szemraj
W r o c ł a w

CENTR. ARCH. WAP

Podaję do wiadomości Przewielebnego Księdza Kapelana jeszcze na piśmie normy w sprawie kościoła św.Elżbiety, które zakomunikowałem ustnie w obecności Ks.Dziekana Pyszkowskiego dn. 11.kwietnia 1947:

1) Zarządzenie władz państwowych nie może regulować spraw odnoszących się do świętyń katolickich. Jedynym uprawnionym naczelnym rządcą katolickich świątyń na terenie Dolnego Śląska jest Administrator Apostolski Dolnego Śląska. Zasady te wynikają zarówno z obowiązujących w państwie ustaw, jako też z postanowień prawa kanonicznego.

2) Administrator Apostolski Dolnego Śląska wyraził przez swojego zastępcę, Ks.Kanclerza Alfonsa Przybyłę zgodę na to, że zarząd kościoła św.Elżbiety sprawować będzie duszpasterz wojskowy, naturalnie servatis de iure servandis. W związku z tym Administrator Apostolski wezwał Przewielebnego Księdza Kapelana do przedstawienia dokumentu nominacji na wojskowego duszpasterza, co do tej pory nie nastąpiło.

3) Podpisana w dniu 22 listopada 1946 r. umowa jest umową dwóch czynników wyłącznie kompetentnych w danej sprawie, a mianowicie Pełnomocnika Konsystorza Polskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego Rzeczypospolitej Polskiej na Dolny Śląsk z jednej strony i przedstawiciela Kościoła Rzymsko-Katolickiego z drugiej strony (art. 113 Konstytucji).

4) Szefostwo Duszpasterstwa Wojska Polskiego w pojęciu prawa kanonicznego i ustaw państwowych nie jest osobą prawną, nie może więc być podmiotem praw majątkowych.

Przy tej okazji zwracam uwagę Przewielebnego Księdza Kapelana na konsekwencje karne przewidziane w prawie kanonicznym za nieposzanowanie obowiązujących przepisów kościelnych.

/ Ks. K.Milik /
Administrator Apostolski

MINISTERSTWO ... Wydział ... 22.V 832 4

CAW 48/535

Teczka 832 129

22.V.47

NAJPRZE[illegible]
.ADMINISTRATOR [illegible]
DOLNEGO ŚLĄSKA
KS. K. M I L I K
W r o c ł a w

Ks.mjr.Szemraj przysłał nam list Księdza Administratora z dnia 16.IV.rb. l.dz.3110/47 w sprawie kościoła Św.Elżbiety we Wrocławiu. W liście tym są pewne niescisłości, które pragniemy sprostować i wyjaśnić.

1/ W/g Statutu Duszpasterstwa Wojskowego z 27.II.1926 r. obok Ordynariuszów loci istnieje Duszpasterstwo Wojskowe niezależne od Ordynariuszów loci. Duszpasterstwo Wojskowe ma prawo nabywania, posiadania i alienacji kościołów i majątków kościelnych. Administracja takich majątków kościelnych należy do Duszpasterstwa Wojskowego niezależnie od Ordynariuszów loci, a więc na Dolnym Śląsku także niezależnie od Księdza Administratora Apostolskiego.

2/ Ksiądz Administrator mógł przez zastępcę Swego wyrazić zgodę na to, że zarząd kościoła Św.Elżbiety sprawować będzie duszpasterz wojskowy, jednakże zgoda ta była niekonieczna, gdyż i bez tej zgody Duszpasterstwo Wojskowe ma prawo i obowiązek wyznaczać swoich rektorów kościołów przy wszystkich swoich kościołach w całej Polsce i poza Polską.

3/ Umowa w sprawie kościoła Św.Elżbiety z dnia 22.XI.46 r. zawarta została pomiędzy Pełnomocnikiem Kościoła Ewang.-Augsb. a Szefostwem Duszpasterstwa W.P. w obecności Księdza Kanclerza Przybyły i Księdza ppłk.Nowyka. Akt cały nie miał tyle znaczenia prawnego, ile znaczenie moralne, gdyż Kościół ewangelicko-augsburski i jego przedstawiciel w myśl Ustawy z listopada 1946 r. nie był właścicielem kościoła Św.Elżbiety, a administratorem i dyspozytorem był Rząd Polski i w imieniu Rządu Polskiego Ministerstwo Ziem Odzyskanych. Min.Ziem Odzysk. aktem z dnia 9.IV.1947 r. L.dz.II/SP/8s/47 oddało kościół Św.Elżbiety wraz z plebanią i przynależnymi zabudowaniami gospodarczymi w zarząd i użytkowanie przez Duszpasterstwo Wojskowe Rzym.-Kat. Okręgu Wojskowego IV we Wrocławiu, a więc w zarząd i użytkowanie wyznaczonego przez Szefostwo Duszpasterstwa W.P. kapelana wojskowego.

4/ Szefostwo Duszpasterstwa W.P. tak w/g Statutu Duszp.Wojsk. jak w/g Prawa Kanonicznego i w/g Ustaw państwowych jest osobą prawną i jest tymsamym podmiotem praw majątkowych.

Dziękujemy Księdzu Administratorowi za zaufanie, jakim obdarzył ks.mjr.Szemraja, powierzając mu pismem z dnia 22.IV.47 r. L.dz.3353/47 aż do odwołania także ze swej strony zarząd kościoła Św.Elżbiety, jakkolwiek kościół ten nie jest jeszcze własnością ani Administracji Apostolskiej, ani Duszpasterstwa Wojskowego. Przejęcie agend od ks. ppłk.Nowyka i przekazanie ich ks.mjr.Szemrajowi nastąpiło już drogą właściwą przez przedstawiciela Szefostwa Duszpasterstwa W.P. i obecność ks.Dziekana Łagosza jest przy tym niepotrzebna.

CAW 18/535

Zał. 832

Za przypomnienie ks.mjr.Szemrajowi konsekwencji karny widzianych w Prawie Kanonicznym za nieposzanowanie obowiąz przepisów kościelnych Księdzu Administratorowi dziękujemy. swej także strony księżom kapelanom swoim te konsekwencje przypominamy.

Z-CA GENERALNEGO DZIEKANA W.P.

Ks.W.PYSZKOWSKI,

GENERALNY DZIEKAN W.P.

Ks.St.WARCHAŁOWSKI,

18/535
Razem 15 str.

48

130

Administracja Apostolska
Dolnego Śląska
L.dz. VIII.-115.
4303/47

Wrocław, dnia 30 maja 1947.
Plac Strzelecki 22

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło dn. 9.VI 1947 r.
Nr. 929
Zał. -/-

Ministerstwo Obrony Narodowej
Szefostwo Duszpasterstwa Rz.K.

W a r s z a w a .

W/pisma Nr.832 z 22.V.47.

CENTR. ARCH. WOJSK.

W odpowiedzi na przytoczone pismo podaję do wiadomości następujące tezy,wyjaśniające całą sprawę:

1) Przypisywane sobie przez Duszpasterstwo Wojskowe w punkcie 1 i 2 powyższego pisma uprawnienia jurysdykcyjne nie zostały dotychczas poparte żadnym dokumentem. Nic mi nie wiadomo, żeby Stolica św. takich pełnomocnitw podpisanym Księżom Dziekanom W.P. (Ks.W.Pyszkowski i Ks.Stanisław Warchałowski) udzieliła. Przysługiwały one J.E.Biskupowi Polowemu W.P.

Co do mnie, to dotychczas żadnych praw jurysdykcyjnych na terenie Administracji Apostolskiej Dolnego Śląska nie udzielałem wymienionym XX.Dziekanom. Resztę złączonych z tym i w piśmie przejawiających się nieznajomości stanu prawnego wyjaśni przeczytanie przepisów prawa kanonicznego zawartych w kan. 479 - 486 k.p.k.

2) Punkt 3. koliduje z państwowym porządkiem prawnym, z Konstytucją na czele. Kościół ewang.-augsburski był władny przekazać Kościołowi katolickiemu objekt kultu religijnego, kościół św. Elżbiety (Konstytucja z 17.3.1921 art.113). W imieniu Kościoła katolickiego mógł przejąć taki objekt tylko Ordynariusz.

3) Przykra jest opinia katolickich kapłanów, zawarta w pkc.3. pisma, bo chodzi o świątynię ongiś katolicką. Opinie te trudno uzgodnić z sumieniem katolickim a co dopiero kapłańskim.

4) Szefostwu Duszpasterstwa nie przysługuje według Naszej opinii żadna władza jurysdykcyjna w dziedzinie kościelnej na terenie tutejszej Administracji Apostolskiej i podlegli mi kapłani łącznie z duszpasterzami wojskowymi nie mogą w dziedzinie kościelnej bez mej zgody przyjmować żadnych zarządzeń z jego strony. Przypisywanie sobie władzy jurysdykcyjnej będzie tak długo gołosłowne, jak długo nie zostanie poparte dokumentami.

48/535

/ Ks. Karol Milik /
Administrator Apostolski.

131

O D P I S

BOSTWO GARNIZONU
Bydgoszcz

dnia 27 grudnia 1955 r.

Bydgoszcz, dnia 27 grudnia 1955 r.

40

GENERALNY DZIEKANAT W.P.
Warszawa

CENTR. ARCH. WOJ.

alny Dziekanat W.P.
Nr A
3. 01 1956 r.

155

W załączeniu przesyłam pismo Kurii Gnieźnieńskiej, nadesłane bezpośrednio do Probostwa Garnizonu Bydgoszcz, odmawiające prawa binacji.

Jest to dowód nieżyczliwości tak Kurii, jak i miejscowego proboszcza Ks. Hanelta. Dodać wypada, że wszyscy księża w Bydgoszczy także jezuici, mają prawo binacji. Bezwątpienia chodzi tu o dyskryminację kapelana, ograniczenie jego wpływu na społeczeństwo i obniżenie jego autorytetu. Pozostawienie kościoła garnizonowego przy jednym nabożeństwie będzie skolei okazją do rzucania oszczerstw, których nie oszczędzano żadnemu z wielu bydgoskich kapelanów, że nie dba o kościół i nie chce mu się odprawiać.

Na tej samej podstawie, jak odmówiono mi binacji może mi Kuria odmówić iurysdykcji, bo zastąpią mnie jezuici. /Proszę o powiadomienie o tym Przewodniczącego Episkopatu/.

Uprzejmie proszę o łaskawe powiadomienie mnie, jakie zająć w tej sprawie stanowisko.

/-/ Tadeusz Janczak - kpt.

Za zgodność :

CAW 1033/64/2

Odpis

131

Kuria Metropolitalna
Telefony: 2102, 2103

Gniezno, dnia 28 kwietnia 19 56 r.

L. dz. 3719/56/W

119

Niniejszym dekretem udzielamy Wielebnemu Księdzu Kapelanowi nagany kanonicznej, że mimo upomnienia właściwego proboszcza parafii, na którego terenie kościół garnizonowy się znajduje, nie zwrócił się o pozwolenie do Kurii Metropolitalnej na odprawienie Liturgii Wielkotygodniowej. Wielebny Ksiądz Kapelan dobrze wie o tym, że kościołowi którego jest rektorem, a który nie jest parafialnym kościołem, nie przysługuje to prawo eo ipso.

Widocznie Wielebny Ksiądz Kapelan, który nawet przez pewien czas bez pozwolenia prawowitej Władzy Duchownej binował, uważa, że można dalej lekceważyć sobie przepisy prawa kościelnego.

Przy tej okazji Kuria Metropolitalna donosi Wielebnemu Księdzu Kapelanowi a dokonanym stwierdzeniu, że przez dwie niedziele w kościele garnizonowym ani na jednej ani na drugiej Mszy św. nie było ani jednego żołnierza. Stąd pozwolenia naszego na binowania coprawda narazie nie cofamy, lecz już dzisiaj zaznaczamy, że po upływie terminu nie udzielimy już tego pozwolenia, gdyż nie zachodzi potrzeba, dla której prawo kościelne pozwala na binowanie.

(-) Ks. Inf. Dr Stanisław Bross
Wikariusz Generalny
Archidiecezji Gnieźnieńskiej

lebny
Kapelan Janczak
[illegible] Z 638 a 2.000 2. 56.

CAW 1033/64/2

T-5

Drugostronny odpis przesyłamy niniejszym do wiadomości.

CURIA METROPOLITANA GNESNENSIS SOLI DEO

Wikariusz Generalny
Archidiecezji Gnieźnieńskiej

Generalny Dziekanat W.P.
W A R S Z A W A

ia Metropolitalna
Telefony: 2102, 2103

Gniezno, dnia 28 kwietnia 19 56 r.

L. dz. 3718/56/W

T-5 121

Już po raz drugi w bardzo krótkim czasie Generalny Dziekanat, opierając się na fałszywych raportach, imputuje Kurii Metropolitalnej rzeczy, które nie miały miejsca. Kuria Metropolitalna stanowczo wyprasza sobie tego rodzaju postępowanie ze strony Generalnego Dziekanatu, tym więcej, gdy się bierze pod uwagę nader życzliwe ustosunkowanie się Kurii Metropolitalnej wobec kapelanów wojskowych na terenie Archidiecezji mimo, że były grube niedociągnięcia (delikatnie mówiąc) ze strony XX. kapelanów, by tylko wspomnieć skandale poprzednika ks. Kubala i wykroczenie przeciwko prawu kanonicznemu obecnego kapelana w Bydgoszczy.

Z życzliwym gestem załatwiliśmy też spór długoletni o składkę w kościele w Gnieźnie na korzyść Gener.

Wy Dziekanat W.P.

RSW Gniezno 7. A-58 W.O.M. 2-56.

Dziekanatu wzgl. kapelanii w Gnieźnie jak i w Bydgoszczy.

Ks. D. Stanisław Bum
Wikariusz Generalny
Archidiecezji Gnieźnieńskiej

ks. Edm. Palinowski

132

118

Kalisz dn. 23.9.1955 r.

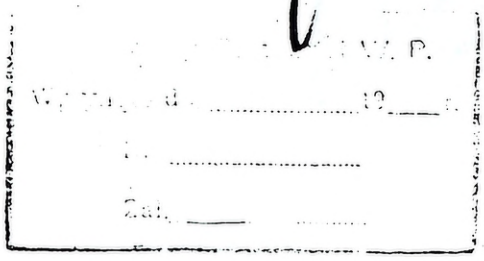

Rektor Katolickiego Uniwersytetu

w Lublinie.

Na pismo Kurii Włocławskiej z dnia 15.9.55.w sprawie zaległych tac, przeznaczonych na K.U.L. oświadczam co następuje : Kościół Garnizonowy nie jest parafią cywilną, a tylko uczęszczają sympatycy i w niedziele i święta są tylko dwie msze św. i dlatego też nie ma wielkich dochodów. Tace z każdego miesiąca pierwszej niedzieli przezaczone są na odbudowę Katedry Wojskowej w Warszawie, a te reszte tac w miesiącu przeznaczone są na opłacenie obsługi kościelnej, dekorowanie kościoła, pranie bielizny kościelnej, zakup świec i różne remonty, a zaznaczyć muszę, iż Kościół Garnizonowy w Kalisz otoczony jest zewsząd Kościołami.
Wobec powyższego proszę się zwrócić do mej bezpośredniej Władzy, którą jest Generalny Dziekan Wojska Polski Ludowej.

Proboszcz Garnizonu Kalisz

Ks. M r ó z Władysław ppłk.

CAW 127/535

133

I-52

...stwo Garnizonu
Sopot
Nr 166
...ździernika 195[illegible] r.

15 10 58
412
3/4

Generalny Dziekanat W.P.

Warszawa

CENTR. ARCH. WOJSK.

W załączeniu przesyłam pismo skierowane do Kurii Biskupiej w Oliwie, które jest wyjaśnieniem na skargę złożoną na mnie przez Ks. Siudka, w sprawie mego zakazu dokonywania zbiórek pieniężnych przed kościołem garnizonowym w Sopocie.

Zagadnienie to Kanclerz Kurii poruszył w rozmowie z Księdzem Generalnym Dziekanem W.P. w czasie służbowej wizyty Ks.Pułkownika Szemraja Romana w Oliwie w dniu 5 lipca b.r.

Wówczas ze swej strony, złożyłem o stanie rzeczy wyczerpujący meldunek ustny Księdzu Generalnemu Dziekanowi W.P.

Pismo Ks.Wikariusza Generalnego Diecezji Gdańskiej, jest dla mnie niezrozumiałe, tymbardziej że Kuria Biskupia powinna pamiętać, że kościół p.w. Sw. Jerzego w Sopocie jest Garnizonowym i ponadto winna znać przepisy o publicznych zbiórkach, wymagające na przeprowadzenie zbiórki zezwolenia Władz Państwowych.

Na wiosnę roku bieżącego, kiedy Ks. Siudek zwrócił się do mnie w sprawie przeprowadzenia zbiórki pieniężnej przed kościołem, postawiłem sprawę otwarcie i zażądałem pisemnego zezwolenia Księdza Generalnego Dziekana W.P. Przy tej okazji melduję o aroganckim zachowaniu się Ks. Siudka, który mnie pouczał, że przełożonym moim jest Ksiądz Prymas, a zatem zarządzenia Kurii w całej rozciągłości mnie obowiązują.

Zał. 2 na 3 ark.

PROBOSZCZ GARNIZONU SOPOT

Ks. W. Kłosowicz ppłk.

CAW 1033/64/25

SEKRETARIAT
PRYMASA POLSKI
WARSZAWA
ul. Miodowa 17

Kopia dla Generalnego Dziekanatu W.P.

w Warszawie

ad N. 1223/58/I.

ad 10/58

Wielebny
Ks. Kapelan Franciszek ROLEWSKI

we Wrzeszczu

1604 58
175
—/1

W związku z pismem Wielebnego Księdza Kapelana z dnia 26 lutego br. Sekretariat Prymasa Polski - z polecenia Jego Eminencji Księdza Kardynała Prymasa - niniejszym przypomina, że w myśl rozporządzenia Kurii Biskupiej w Gdańsku-Oliwie z dnia 4 listopada 1957 obowiązuje we wszystkich kościołach Diecezji Gdańskiej w niedziele i święta nakazane głoszenie kazania w czasie każdej Mszy św., w której uczestniczą wierni. Powyższe rozporządzenie diecezjalne obowiązuje również Rektora kościoła garnizonowego.

Z wymienionego pisma Wielebnego Księdza jak i pisma Kurii Biskupiej w Gdańsku-Oliwie z dnia 18 marca br. wynika, że Ksiądz Kapelan ośmielił się przez pewien czas trinować bez upoważnienia. Jego Eminencja ostrzega Wielebnego Ks.Kapelana przed łamaniem prawa kanonicznego i upomina, by Wielebny Ksiądz Kapelan w przyszłości ściśle stosował się do przepisów kościelnych.

Równocześnie podajemy, że Wielebny Ksiądz Kapelan - jako Rektor kościoła garnizonowego - jest zobowiązany, w myśl rozporządzeń diecezjalnych - przekazywać do kasy Kurii Biskupiej w Oliwie-Gdańsku kolekty, zebrane w wspomnianym kościele w każdą pierwszą niedzielę miesiąca, oraz świadczenia na rzecz Seminarium Duchownego Diecezji Gdańskiej.

WARSZAWA, dnia 2.IV.R.P.1958

Ks. Kan. A.

SEKRETARIAT
PRYMASA POLSKI
WARSZAWA
ul. Miodowa 17

CAW 1033/64/25

135

RIA DIECEZJALNA
KATOWICE
ul. Jordana 39 — Tel. 36960

Katowice, dnia 21 lipca 1958 r.

Nr V 0 5816/58

Ordynariat W. P.
Wpłynęło dn. 24/7
Nr 1133
Zał.

133

Dziekanat Generalny Wojska Polskiego
w W a r s z a w i e

Kuria Diecezjalna w Katowicach donosi, że ks.W i l c z e k Franciszek kapelan W.P. wyjechał z początkiem miesiąca wyznaczając bez porozumienia się z Kurią Diecezjalną jednego z księży diecezjalnych jako swego zastępcę. Kuria Diecezjalna musiała inną pracę jednak temu księdzu wyznaczyć. Na gwałt ksiądz ten musiał się wystarać o zastępstwo w jednym ze Zgromadzeń Zakonnych, a inny ksiądz w niedzielę ex abrupto wygłosić aż 5 kazań.

Poza tym wyjechał ks.Wilczek na urlop właśnie w czasie, gdy przeprowadza się zewnętrzny remont kościoła - a więc w czasie, gdy osobista obecność rektora jako odpowiedzialnego za solidność pracy jest konieczna.

Przy tej sposobności musi Kuria Diecezjalna stwierdzić, że ks. Wilczek wykazuje kompletny brak zainteresowania duszpasterskiego. Nie wchodząc już w to, że nie widać u niego żadnego duszpasterstwa wojskowego, Kuria Diecezjalna musi również stwierdzić, że duszpasterstwem katolików cywilnych, którzy przychodzą do kościoła św.Kazimierza, zajmuje się prawie i wyłącznie i tylko duchowieństwo diecezjalne. Kazań np. wygłosił on w roku 1957 i 1958 tylko kilka - najwyżej 5 - 10 - taksamo nie spełniał należycie swoich obowiązków w konfesjonale. Dopiero w ostatnim czasie nastąpiła rzekomo pewna poprawa co do słuchania spowiedzi św. Zbiera on tylko kolekty - a są to ofiary wiernych diecezjalnych - bez kontroli władzy duchownej. Duchowieństwo diecezjalne zaś spełnia za niego obowiązki.

Kuria Diecezjalna stanu tego dłużej tolerować nie może, i oczekuje w najbliższym czasie oświadczenia się w tej sprawie.

KURJA DIECEZJALNA KATOWICACH

+ Juliusz Bieniek

/ + Juliusz Bieniek /
Wikariusz Generalny
Biskup Sufragan Katowicki

CAW 1033/64/25

136

Nr. 213/58.

Poznań 12.XI. 1958.

Generalny Dziekan

Ksiądz Pułkownik Roman Szemraj

w Warszawie.

10 12 58
443
2/4

W załączeniu przesyłam pismo Kurii Metropolitalnej z Poznania z dnia 8.XI.b. i odpowiedz moją na to pismo z prośbą aby Ksiądz Generalny Dziekan przekazał moją odpowiedz Kurii Metropolitalnej w Poznaniu.

Do powyższej sprawy wyjaśniam co następuje:

Zgodnie z prawem kanonicznym ,wypadkach nadzwyczajnych ja czy też pomocniczy kapelan spieszyliśmy z pomocą chorym ,ale ksiądz proboszcz Lewandowski wyraźnie tego sobie nie życzył,wobec czego już zeszłego roku ogłosiłem z ambony aby wierni do nas się nie zgłaszali.

W zeszłym roku moj pomocnik ksiądz Kowalski zaopatrzył dwa razy w nagłych wypadkach ciężko chorych, W następstwie czego ksiądz proboszcz parafii jeżyckiej przysłał nam piśmienne upomnienie z kategorycznym życzeniem , abyśmy chorych na terenie jego parafii nie zaopatrywali.

Pisma tego niestety nie posiadam, bo zaginęło ale treść tego pisma jest nam znana i tak ja jak i księża Król i Kowalski mogą zaświadczyć.

Od tego czasu kategorycznie odmawiałem udzielenia posługi religijnej chorym parafii jeżyckiej. W nocy z dnia 16 na 17 X.br. proszono mnie o udzielenie pomocy religijnej choremu, kiedy odmowiłem, spotkałem się z wymówką że chory musi umierać bez kapłana, bo nam się niechce iść i że się oszczędzamy. Wobec tego w niedzielę dnia 19. X. br. ogłosiłem z ambony komunikat jaki w odpowiedzi do Kurii podałem.

34-ty rok pracuję jako kapłan i nigdy mi się nie zdarzyło przy najpilniejszych pracach w szkole czy w konfesjonale, żebym odmówił choremu posługi. Na tutejszym terenie obsługuję chorych w szpitalach wojskowych przy ul. Grunwaldzkiej i Łąkowej, jak również w więzieniu we Wronkach.

Wykaz z książki chorych w br. roku podaje zaopatrzonych w szpitalu przy ul. Grunwaldzkiej 393 osoby, przy ul. Łąkowej 55 osob i we Wronkach 34 osob i spieszę tam o każdej porze a do w Wronek jeżdżę pociągiem 60 km.

Zarzut że się oszczędzam i to wypowiedzany w nocy, ktory słyszało wiele osob mieszkających w budynku probostwa zmusił mnie do wyjaśnienia z ambony. O tych sprawach ponieważ nie lubię się bawić w robotę papierkową, powiadomiłem X. bp. Jedwabskiego w rozmowie prywatnej na co nie otrzymałem żadnej odpowiedzi. Księdzu Generalnemu Dziekanowi meldowałem w czasie ostatniego pobytu w Warszawie.

ARCH. WOJ.

X. Stanisław Borowczyk Ppułk.
Proboszcz Garnizonu Poznan.

10.33/64/25
ROZEM 10 str.

A METROPOLITALNA
WARSZAWSKA

Nr 826/A/59

Warszawa, dn. 25 lutego 19 59 r.
ul. Miodowa 17/19.

137

T - 5

Do
JWKs.Pułk. Romana S z e m r a j a
Generalnego Dziekana Wojska Polskiego

Generalny Dziekanat W. P.
27 • 2 19 59 r.
• 27
Zał. —/1

W a r s z a w a
ul.Długa 15.

CENTR. ARCH. WOJ. POL.

Na mocy uchwał Synodu Plenarnego /Uchwała 11/ oraz statutów Synodu Warszawskiego /statut 25/ każda osoba duchowna na terenie Archidiecezji obowiązana jest do noszenia sutanny, tymbardziej obowiązuje to przy sprawowaniu czynności kapłańskich.

Zdarza się wszekże, że księża kapelani wojskowi zasiadają w konfesjonałach w mundurach bez sutanny. W związku z tym przypominam, zgodnie ze zleceniem Jego Eminenc. Księdza Prymasa, kanoniczny obowiązek noszenia sutanny przy wszelkich liturgicznych czynnościach, co w formie stanowczej zechce JWKs.Dziekan przypomnieć zależnym od siebie duchownym wojskowym.

WIKARIUSZ GENERALNY

METROPOLITALNA WARSZAWSKA

NOTARIUSZ

132

URIA METROPOLITALNA
WARSZAWSKA

Nr 3116/S/58

Warszawa, dn. 23. IV. 1958 r.
ul. Miodowa 17/19.

Wpłynęło dn. 26.IV.58
Nr 192
Zał. 2/3

Do
Generalnego Dziekanatu W.P.
Warszawa,

W odpowiedzi na pismo z dnia 14.bm. Nr 153. Kuria Metropolitalna przesyła dla Ks.Kapelana Józefa Samsonowicza upoważnienie do dokonania konwersji.

Notariusz

WIKARIUSZ GENERALNY
BISKUP SUFRAGAN WARSZAWSKI

26. 2000. B-55.

CAW 1033/64/24

KURIA METROPOLITALNA
WARSZAWSKA

Nr. 3116/S/58

Warszawa, dn. 2. IV. 1958 r.
Nowogrodzka 49.

168

Do

WJKs. ~~Proboszcza~~ Kapelana Generalnego
Dziekanatu W.P.
~~parafii~~ w Warszawie

W odpowiedzi na pismo z dnia 11.IV.58 Nr. ....., uprzejmie zawiadamia, że Władza Archidiecezjalna zezwoliła na przyjęcie Piotra Jawtuchowicz ....., wyznania prawosławnego ~~katolickiego~~, na łono Kościoła Rzymsko-Katolickiego, udzielając WJKs. Proboszczowi wszelkiej do tego władzy.

CURIA METROPOLITANA VARSAVIENSIS

Wikariusz Generalny
Biskup Sufragan Warszawski

Notariusz

W-wa 4. Zam. 1213 z dn. 1. 12. 56. 1000 szt. B-7-57.

SEKRETARIAT
PRZEWODNICZĄCEGO EPISKOPATU
Warszawa 40, ul. Miodowa 17
tel. 68 174

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 29.03 1956 r.
Nr 92
Zał. -/1.

139

N. 981/56/P.E.

35

Do
Generalnego Dziekanatu W.P.
w Warszawie

W związku z pismem Generalnego Dziekanatu W.P. z dnia 27 marca 1956 Nr.154, Sekretariat Przewodniczącego Episkopatu - w uzupełnieniu pisma tutejszego Urzędu z dnia 19 marca br. - uprzejmie donosi, co następuje.

W niedzielę dnia 18 marca br. o godz.12-tej pielęgniarka Wojskowego Szpitala Okręgowego w Warszawie zwróciła się telefonicznie do Sekretariatu Przewodniczącego Episkopatu z prośbą o przysłanie kapłana do ciężko chorego żołnierza celem zaopatrzenia go Sakramentami św.

Prośba została natychmiast spełniona. Na zapytanie, dlaczego nie zwrócono się bezpośrednio do Ks.Kapelana (który mógłby mieć słuszny żal o to, że się go pomija), tak pielęgniarka jak i lekarz dyżurny wyjaśnili, że nie wiedzą, czy szpital ma kapelana. Nie wiedzieli też, że można zwrócić się do jednego z Ks.Ks.Kapelanów W.P. Dali do zrozumienia, że nie mają żadnego adresu.

Nie wiedząc, gdzie w danym wypadku szukać księdza, zwrócono się do tutejszego Urzędu.

Warszawa, dnia 28 marca 1956 r.

z-ca Kanclerza Kurii

SEKRETARIAT
PRZEWODNICZĄCEGO EPISKOPATU
Warszawa ul. Miodowa 17
tel. 68 174

140

Żary, dnia 4.10.1960 r.

Urząd Garnizonu
Żary
Nr 2076
10 1960 r.

Generalny Dziekanat W.P.
Warszawa

T.5

5.10.60
265
-/1

Raport

W ubiegłym tygodniu Ks. J. Lisowski, proboszcz parafii Żary telefonicznie zwrócił się do mnie z propozycją wykorzystania kościoła garnizonowego w Żarach do nauczania religii dzieci szkolnych przez księdza z parafii.

W odpowiedzi zawiadomiłem o zarządzeniu Szefa Gł. Zarządu Politycznego W.P. Nr. 3 i oświadczyłem, że zwrócę się z tą sprawą do Generalnego Dziekanatu W.P.

Ks. Lisowski nalegał, żebym sam sprawę zdecydował, gdy odmówiłem, prosił o adres Generalnego Dziekanatu W.P. aby mógł osobiście wyrazić swoją propozycję. Adresu udzieliłem.

W niedzielę Ks. Lisowski zreferował wiernym z ambony swego kościoła przebieg tej sprawy, dając powód do niezdrowych sugiestii.

Zaznaczyć należy, że ustosunkowanie się ks. Lisowskiego do kościoła garnizonowego w Żarach było zawsze wrogie, a usunięcie religii ze szkół w Żarach nastąpiło z winy miejscowego ks. proboszcza par. Żary.

Jednocześnie zaznaczam, że sprawa nauczania religii w Żarach jest sprawą, w której Woj. Wydział do Spraw Wyznań w Zielonej-Górze jest specjalnie zorientowany.

Proboszcz Garnizonu Żary
Ks. mjr Gałęza Jan
Ks. mjr. Gałęza Jan.

CAW 1033/64/51

Odpis.

Katowice, dnia 7.02.1960 r.

45
141

PRZEW. KS. GENERALNY DZIEKANIE:

Pragnę zwięźle zakomunikować o moich poczynaniach i perypetiach w związku z realizowaniem Zarządzenia Nr. 3.

Już w dniu jego otrzymania czyli 30.01. /sobota/ powiadomiłem o jego treści i konsekwencjach praktycznych ks. Jeża. Jest on rektorem M. Seminarium św. Jacka, podlega mu - jako "ojciec duchowny" - ten słynny kaznodzieja ks. Kozub. A najważniejsze: ks. Jeż ma pisemny dekret podpisany przez bpa Herberta, nakazujący opiekę nad nabożeństwami dla klas licealnych w "kościele garnizonowo-szkolnym".

Nazajutrz w niedzielę 31.01. - rozmawiałem z ks. Drzołem żądając zlikwidowania poniedziałkowych "wykładów dla katolików głębiej myślących Ks. Drzoł jest kurialnym wizytatorem nauki religii a zarazem układa tematy i wyznacza prelegentów w/w wykładów /każdy poniedziałek o godz. 19-tej/. On też z polecenia bpa Bednarza zwraca się do mnie o pieniądze honoraria dla prelegentów.

I dwa dni później 2 lutego zażądałem od ks. Domina, notariusza Kurii, osobistego kapelana bpa Bednarza i duszpasterza akademickiego - by pojutrze /czwartek 4.02./ na "spotkaniu z młodzieżą akademicką" /tak to nazywają/ w sali Probostwa Garnizonu zapowiedział, że jest to - w tej sali - spotkanie ostatnie.

Wszyscy trzej księża - bezpośredni i odpowiedzialni kierownicy duszpasterstwa szkolnego, akademickiego i inteligenckiego - wyrazili swoje /oględnie mówiąc/ zdziwienie, a potem kontr-argumenty:

"To upokarzające i niewłaściwe, by w te sprawy mieszał się Szef U.B.P. Tyle lat się to odbywało, a nagle w r. 1960 nie. Kuria wobec tego może nam zabronić tu przychodzić, a cóż zrobi sam kapelan z ludźmi już przyzwyczajonymi przez tyle lat do rozbudowanego duszpasterstwa. Ja jako sodalis gimnazjalny w Katowicach zbierałem razem z innymi pieniądze na budowę tego kościoła, ale Kuria nie ma formalnej umowy z wojskiem, że to powinien być kościół szkolny" - tak mówił Ks. Jeż.

"Proszę powiedzieć ks. Szemrajowi, że w wypadku zastosowania zarządzenia zmniejszy się ilość nabożeństw ale też i ilość zbieranych na tacę pieniędzy. No i w ogóle może być z tego awantura, w Kurii siedzi kontrola finansowa, w szkołach trudności z religią - wierząca ludność śląska wie o tym i złości ją to, a teraz jeszcze tu taka rozróbka, będzie krzyk i bunt, a wtedy władze powiedzą, że to ksiądz kapelan winien. Więc ostrzegam" - słowa ks. Drzoła.

"Gdzież ja tych akademików /około 40/ podzieję. Tam salka za mała, tam znowu nieopalana... Zresztą, czy to się na tym skończy ? Czy nie zażądają potem Minister, by ten kościół oddać księdzu Rodemu ?" - mówił ks. Domin.

A po takich rozprawach czekałem na skutki. Napróżno. Dnia 3.02. /środa godz. 18/ powinni byli młodzieży szkolnej ogłosić, by się przeniosła do ... Dnia 4.02. to samo powiniem był zrobić ks. Domin a 7.02. /w niedzielę/ powinno było nadejść ogłoszenie Kurii, że poniedziałkowe wykłady dla inteligencji odbywać się będą odtąd w ...

Nic z tego. Cóż z tego, że ja dzisiaj miałem wszystkie 5 kazań i nie ogłaszałem o w/w imprezach - ogłaszane one były na polecenie Kurii we wszystkich kościołach tzw. "Wielkich Katowic" i jutro /w poniedziałek/ przyjdą ludzie na wykład ks. Bawora /redaktora "Gościa Niedzielnego"/, a w środę i td.

Księża-rozmówcy unikali mnie i to z nastroszoną twarzą. Wczoraj /sobota/ wprost zaatakowałem ks. Drzoła. Odpowiedział: "sami tego załatwić nie możemy, a biskup oficjalnie nie wie.

po i przede wszystkim - jeszcze raz księdza proboszcza ostrzegam: kościół ten i ksiądz proboszcz zostanie zupełnie odosobniony, odizolowany a to nie wyjdzie władzom na zdrowie".

Wobec tego jutro /poniedziałek/ rano wysyłam poleconym listem pismo do Kurii. Odpis tego pisma załączę do niniejszego listu.

Proszę mi wierzyć, że za dobrze pod takim obstrzałem się nie czuję.

Łączę wyrazy szczerego szacunku

/-/ Ks. Wilczek

CENTR. ARCH. WOJSK.

3.2.60.

Po wczorajszym telefonie Przew. Ks. Generalnego Dziekana zmieniłem nieco pismo do Kurii tzn. dodałem wyraźnie, że duszpasterz akademicki otrzymał już zakaz 2.02. Telefonicznie dotąd nie mogłem go osiągnąć. W każdym razie w czwartek choć młodzież przyjdzie, to ja klucza od sali nie dam. Dziś wieczorem późnym zatelefonuję.

/-/ Ks. Wilczek

Odpis pisma do Kurii załączam.

Za zgodność :

Kierownik Kancelarii
Generalnego Dziekanatu WP
[illegible] Warszawa

Katowice, dnia 15 luty 1960 r.

141

PRZEW. KOMISJI WYZNANIOWEJ PRZY PREZ. RADY MINISTRÓW

Proszę zapoznać się łaskawie z dalszym etapem mojej ciężkiej walki o wolność.

Streszczam krótko to co już wiadomo z rozmów telefonicznych: we wtorek 9-go lutego powiadomiłem opiekuna Akademików ks.Domina, że w czwartek 11.02. kluczy od sali zebrań nie dam - miał dość czasu /od 2.02./ przeorganizować tę sprawę. Złościł się, lamentował, groził odwołaniami oburzeniem "ludu". Podam, że ja przecież tych "akademików" zupełnie nie znam i nie wiadomo kto się tam wśród nich kryje - dziś, w okresie odżywania rewizjonizmu niemieckiego. Oburzył się - podkreśliłem jeszcze raz, że zebrań być nie może na podstawie ze wszech stron słusznego zarządzenia Ministra. Mimo to w czwartek młodzież przyszła /ponad 40-tu/, były dzwonki do mego mieszkania, klucza nie dałem, zebranie odbyło się w kościele i zapowiedziano przeniesienie "spotkań" do katedry. Nazajutrz i po dziś dzień dużo złośliwości ze strony księży - z tego powodu.

W uprzednią niedzielę 5 kazań wygłosiłem ja, w tę /14.2/ był przewidziany ks. Pielesz. Kuria mi zakazała, więc naprędce przygotowałem znów ja i prawiłem przedwczoraj znowu 5 razy. Rzecz jasna, że nie ogłaszałem "wykładów dla katolików głębiej myślących" ani mszy szkolnych. Gdy to zauważył ks. Drzoł - zrobił ogromną awanturę i mnie poleca gadać 20 minut w zakrystii przed personelem i ministrantami, grożąc izolacją, uburzeniem ludzi i t.p.

A więc wykładów poniedziałkowych nie ogłosiłem, zabroniłem kościelnemu dzwonić na nie /to było tradycyjne/, ale - wykłady były wczoraj /poniedziałek/ o godz.18-tej dzwoni wyznaczony już dawniej przez Kurię prelegent - ks. Klapuch - że dwukrotnie porozumiewał się z bp. Bednarzem - odpowiedź była wyraźna: na nic nie zważać, iść i głosić. Ma ksiądz nieraz odwagę zabierać głos na konferencjach dekanalnych - musi teraz ksiądz mieć odwagę, nie bać się, ja księdzu każę... I prelegent przyszedł, ludzie też /ale mniejsza liczba bo choć ja nie ogłaszałem to w innych kościołach ogłoszono zarządzenie Kurii o wykładach, a zrobić z kościołem to, co zrobiłem z salą, tzn. zamknąć na klucz - to chyba jest niewskazane, bo kościoły są dzisiaj do późnego wieczoru otwarte, a więc zamknąć, to spowodować zbiegowisko kilkudziesięciu osób przed kościołem. Proszę tu coś zaradzić i to energicznie, bo tym faktem, że bp Herbert ignoruje przesłane mu ☆ w odpisie zarządzenie Ministra i każe księdzu "mieć odwagę" je łamać - to jest oburzające.

Może by wystosować pismo do Kurii katowickiej, że ja zaraportowałem, iż mimo powiadomienia /odpis mego pisma załączyłem uprzednio/ Kuria nadal "na grandę" wchodzi do naszego kościoła?

Jestem mocno zdenerwowany i oburzony już nie tyle jako gospodarz - ale jako oficer takim nierespektowaniem zarządzenia MON. Szkoda, że p. Dyba jest na urlopie - może by p.dyr. Lech coś zdziałał - bo jednak trzeba by uspokoić ks. wizytatora Drozda - zaszczytnym bp Bednarza i najbardziej tego rebelianta w ostatnim czasie. Za otrzymują od ludzi gratulacje za dobre kazania, a on rozpuszcza wiadomości, że jestem ateistą - wiadomości pourne od ks. Bednarza. Przestą pisałem w poprzednim liście o jego pogróżkach o rebelii it. Tyle z naszego kościoła czernie dochodów - nigdzie nie ujawnionych i nieopodatkowanych stypendiów naszalych - a za gadulstwo powinien mieć sporo kłopotów - to już sprawa, z której p. Dyba nie powinien jeśli ks. Drzoł będzie miał własne kłopoty, przestanie pyskować na Łapelana i na - Ministra.

CAW 1033/64/51

Proszę mi w tej sprawie coś pomóc - Kuria wygrać nie pozwoli. Almanachów usunąłem ale w innych zgromadzeniach jest Kuria ogromnie zainteresowana i uparta. Co robić?

Księża Herbertowi mówią między sobą, że trzeba sprawę ~~przeciągnąć~~ przewlekać, jakoś przetrwać okres najgorszy, który będzie krótki, bo na drugi rok wybory, to już niedługo władze ustąpią Prymasowi, to i tu w kościele garnizonowym sprawa będzie wygrana.

Przepraszam, że tyle piszę, ale uważam to za obowiązek no i trochę mi lżej...
Dziś ks. Miernusz wyjechał na urlop, kilkanaście dni temu to i ja miałem zamiar prosić o trochę urlopu /przyda mi się bardzo/ ale teraz oczywiście zrezygnowałem z tej myśli: trzeba tu czujnie trzymać "rękę na pulsie".

Polecam się pamięci i opiece

Łączę wyrazy szczerego szacunku

CENTR. ARCH. WOJSK.

/-/ ks. Wilczek.

35 142

1956

Jego Ekscelencja Ks.Biskup Dr.Michał Klepacz

Ordynariusz Diecezji Łódzkiej

w Łodzi

Niniejszym mam zaszczyt zakomunikować,iż Probostwo Garnizonu Łódź rezygnuje z dotychczasowej współpracy Ks.Franciszka Kuleszy który za aprobatą Waszej Ekscelencji zajmował się obsługą duszpasterstwa wojskowego przy kościele garnizonowym św.Jerzego w Łodzi.
W czerwcu 1953 r. Ks.Franciszek Kulesza zgłosił się do mnie jako Proboszcza Garnizonu Łódź z prośbą o zatrudnienie go przy obsłudze duszpasterskiej kościoła garnizonowego św.Jerzego w Łodzi.
Po zaaprobowaniu kwestii współpracy Ks.Kuleszy przez Generalnego Dziekana W.P.,zwróciłem się do Waszej Ekscelencji z prośbą o zezwolenie Ks.Kuleszy na objęcie omawianej obsługi.
Również Wasza Ekscelencja raczył udzielić swego przyzwolenia,za co w chwili obecnej jeszcze raz składam serdeczne podziękowanie.
Ks.Kulesza współpracował zemną w ciągu dwóch i pół roku i z powierzonych sobie obowiązków wywiązywał się nieźle,tak że z wyników jego pracy ogólnie mówiąc byłem zadowolony,choć wykazywał on duże tendencje niezależności zarówno w stosunku do mnie jak i wobec Parafii na której terenie znajduje się Kościół św.Jerzego.
I tak np.miały miejsce: udzielanie sakramentów i prowadzenie pogrzebów co wchodzi w zakres pracy parafialnej.
Jeżeli chodzi o pewne zwyczaje i metody pracy Ks.Kuleszy to należy stwierdzić,iż odbiegały one od form praktykowanych w diecezji.
Do wszystkich tych niedociągnięć podchodziłem jednak z dużą wyrozumiałością,starając się w jaknajłagodniejszej formie wpływać na zmianę niewłaściwych posunięć.
Dopiero ostatnie posunięcie Ks.Franciszka Kuleszy,posunięcie nie liczące się zarówno z nieodmiennymi potrzebami powierzonej mu placówki jak również z wyjątkowo trudnym położeniem Proboszcza Garnizonu do Którego pomocy wszak sam się Ks.Kulesza zaofiarował ,doprowadziło do kategorycznej rezygnacji z jego współpracy.
Na Boże Narodzenie 1955 roku jednocześnie z życzeniami świątecznymi powiadomił mnie Ks.Fr.Kulesza o tym,że po odprawieniu nabożeństwa na zakończenie roku,wyjeżdża na urlop do Krynicy.
Na ,zawiadomienie to odpowiedziałem na piśmie iż w żadnym przypadku w podanym przezeń terminie na wykorzystanie urlopu zezwolić nie mogę,z uwagi na nawał pracy związany ze zbiegiem świąt i uroczystych nabożeństw.
Sytuacja bowiem w tym czasie wyglądała następująco: Zbieg Świąt-Nowego Roku,Trzech Króli łącznie z pierwszym piątkiem miesiąca a następnie niedziela w dniu 8 stycznia b.r.
Ponadto w Kościele Garnizonowym św.Ducha w dniach 6,7 i 8 stycznia trwać miało 40-to godzinne nabożeństwo,co kazało mi pozostawa

CAW 1033/64/1

w Kościele św.Ducha.
W świetle tego nawału obowiązków jasnym chyba są powody mej odmowy udzielenia urlopu Ks.Kuleszy z dniem 1.I.1956 r.
W odpowiedzi na moją odmowę udzielenia urlopu z dniem 1.I.1956 r. Ks.Kulesza przesłał pismo z dnia 28.XII.1955 r. utrzymane w tonie lekceważącym sobie swe obowiązki,którego odpis przy niniejszym załączam.
Pragnąc nadewszystko wypełnić należycie ciążące na nas duszpasterskie obowiązki,zaprosiłem pismem z dnia 31.XII.1955 r. Ks.Kuleszę do Kancelarii Probostwa Garnizonu,pragnąc mu wytłumaczyć na jakie trudności naraża Probostwo swą decyzją urlopu i poprosić by zechciał łaskawie urlop swój przesunąć o 8 dni później.Wierzyłem,że w rozmowie ustnej dojdziemy jakoś do porozumienia,o czym powiadomiłem Ks.Generalnego Dziekana W.P.,który podzielił całkowicie moje zamiary.
Na to moje pisemne wezwanie,miast oczekiwanego przybycia otrzymałem znowu pismo,którego odpis również załączam.
Z podziałem moich zajęć między kościołami św.Ducha i św.Jerzego miałem już w dniu 1.I.1956 r. ogromne trudności,podczas gdy jak się później dowiedziałem,obowiązany do współpracy Ks.Kulesza w tym samym dniu odprawił Mszę św.prywatnie w kaplicy Sióstr,a następnie wieczorem tegoż dnia wyjechał z Łodzi.
Wobec tak bezdusznego i egoistycznego podejścia do najistotniejszych obowiązków duszpasterskich,jak również wobec całkowitego zignorowania możności należytego załatwienia sprawy urlopu przez obopólne porozumienie i uzgodnienie jego terminu,porozumiałem się telefonicznie z Ks.Generalnym Dziekanem W.P.,który po wysłuchaniu mej relacji w tej sprawie był zdania,iż należy zrezygnować z współpracy Ks. Kuleszy w Kościele Garnizonowym św.Jerzego,by uniknąć na przyszłość podobnych sytuacji,tymbardziej że w ubiegłym roku była podobna sytuacja i dopiero po mojej długiej perswazji,w obecności Ks.Frontczak udało mi się przekonać Ks.Kuleszę by odłożył termin urlopu o tydzień.
W wspomnianej rozmowie telefonicznej,Ks.Generalny Dziekan W.P. Roman Szemraj jednocześnie polecił mi wyszukanie księdza,któremu należałoby powierzyć obsługę duszpasterską kościoła św.Jerzego.
W oparciu o to polecenie wystosowałem w dniu 31.XII.1955 r. pismo powiadamiające Ks.Kuleszę o mej rezygnacji z jego dalszej współpracy którego odpis wysłałem do Generalnego Dziekanatu W.P.,oraz poleciłem organiście Ob.Uziębłe Franciszkowi natychmiast wręczyć pismo adresatowi.
Ob.Uziębło wrócił z tym pismem i oświadczył iż Ks.Kulesza pisma tego nie przyjął.
W tym stanie rzeczy,uważałem za swój obowiązek powiadomić o tym wszystkim Waszą Ekselencję,co uczyniłem już w dniu 17.I.1956 r. osobiście - ustnie.Ponadto składam niniejszą dokładną relację na piśmie z powiadomieniem,iż Probostwo Garnizonu Łódź z współpracy Ks.Kuleszy korzystać już nie będzie z dniem 1.II.1956 r.
Jednocześnie Probostwo Garnizonu pragnie powiadomić Waszą Ekselencję iż odnośnie zapewnienia na przyszłość pomocy w obsłudze duszpasterskiej kościoła garnizonowego św.Jerzego,porozumiało się ze Zgromadzeniem Księży Salezjanów,którzy wyrazili gotowość pomocy z tym,że przystąpienie do x współpracy uzależniają od wyrażenia zgody Jego Ekselencji Ks.Biskupa Ordynariusza.
Dlatego też wobec palącej potrzeby,Probostwo Garnizonu Łódź,zwraca się do Waszej Ekselencji z gorącą prośbą o łaskawe jaknajszybsze wyrażenie zezwolenia na powierzenie obsługi duszpasterskiej wspomnianego kościoła jednemu z Księży Salezjanów,za co Probostwo Garnizonu zgóry składa najserdeczniejsze podziękowanie.-

Wiadomości:
Generalny Dziekanat W.P.
Warszawie.

Odpis

142

Łódź, dnia 28.XII.1955 r.

37

Wielebny Księże Majorze !

W sprawie mojego urlopu wyjaśniam co następuje:

ył on zaplanowany już od roku. Obaj o tym niejednokrotnie rozmawia-
uy.
propozycję ze strony Ks. Majora, abym w miesiącach letnich wyjechał,
owiadałem że wole w zimie urlop, podobnie jak w roku ubiegłym t.j.
tyczniu. O tym również powtarzałem organiście i kościelnemu św. Jerzego.
bym mieszkał przy kościele, św. Jerzego to w tedy wyjeżdżałbym na urlop
ecie.
dzielo w tym roku urlopu, bo miałem pod tym względem przycinki, a nawet
owarzystwo Jezusowe otrzymało spitety.
m przełożonym jest J.E.Ks.Bp.Dr. Michał Klepacz, Ordynariusz Łódzki.
ebrat z Kurii Biskupiej oraz pozwolenie do Domu wypoczynkowego
rynicy od Działaczy Katol. z Warszawy mam w ręce na miesiąc styczeń
6 r.
go czasu Ks. Major wysyłał mię do klasztoru i namawiał mnie do ubiega-
się o stanowisko Kierownika Domu Wyp. w Krynicy, co wszystko świadczy,
nie zależy Mu na mej osobie. Gdzie więc jest logika w myśleniu, gdy dziś
ni się trudności w sprawie mego urlopu?
larą swego zdrowia - płuc i serca zgromadziłem tysiące ludzi, według
lnii których do kościoła św. Jerzego ani po wojnie ani prze wojną, jeszcze
le ludzi nie chodziło. A dziś probostwo garnizonu śmie kwestionować mój
lop?
a lata temu i w tym roku w okresie Świąt Bożego Narodzenia pracowałem
stanie ciężkiej grypy, bo to konsekwencje braku mieszkania przy kościele.
e naruszając tacy, ofiarowałem swoje siły i czas budowania mieszkania
a księdza przy kościele św. Jerzego, by wreszcie skończyło się umęczenie
moje i moich następców. W tym celu byłem u Ks. Generalnego Dziekana
emraja. Tymczasem probostwo garnizonu Łódź powiedziało, że tylko ono i
łącznie ono może pobudować mieszkanie przy kościele św. Jerzego. Czekam
ż 3-ci rok.
wtarzam, że ja niżej podpisany, po odprawieniu nabożeństwa na zakończenie
arego roku, wyjadę na urlop do Krynicy i to stanowczo wyjadę.-

/ks. Fr. Kulesza/

godność niniejszego odpisu
twierdzam:

Łódź, dnia 10.01.1956 r.

CAW 1033/6411

143

O d p i s

KURIA DIECEZJALNA
SIEDLECKA czyli PODLASKA
L.dz.3051/57.

SIEDLCE, dnia 11 października 1957 r.

189

Prześwietna
Kuria Biskupia
w Gorzowie Wlkp.,ul.Drzymały 36.

Odpowiadając na pismo Prześwietnej Kurii z dn. 7 października r.b. Znak B XVI -.3/57, uprzejmie komunikujemy:

Ks.Władysław Józef Bąk,kapłan diecezji siedleckiej, od przyjęcia święceń kapłańskich w dniu 29.VI.1931 r. do 30 czerwca 1945 r.pracował w duszpasterstwie, jako wikariusz na różnych parafiach oraz od 1 lipca 1945 r. do 1.IX.1957 r., z dwuletnią przerwą, spowodowaną okolicznościami zewnętrznymi, jako administrator parafii Kopcie i parafii Grodzisk.

Przed rokiem ks.Władysław Bąk popadł w konflikt z pewną grupą parafian w Grodzisku na tle administrowania majątkiem beneficjalnym. To go zniechęciło do dalszej pracy parafialnej. Zwrócił się przeto z prośbą do J.E.Biskupa Ordynariusza o zezwolenie na przejście do duszpasterstwa wojskowego. Zezwolenie otrzymał 18 marca rb. L. dz. 1125/57.

Po zrezygnowaniu ze stanowiska administratora par.Grodzisk z dniem 1.IX. r.b., ks.Władysław Bąk otrzymał urlop zdrowotny do 1 listopada rb.

Kuria stwierdza, że tutejsza Władza Diecezjalna nie ma zastrzeżeń kanonicznych, co do osoby ks.Władysława Bąka i z tego względu poleca jego prośbę o udzielenie mu jurysdykcji, celem podjęcia obowiązków kapelana garnizonu wojskowego w Szczecinie, łaskawej decyzji przychylnej J.E. Biskupa Ordynariusza w Gorzowie.

WIKARIUSZ GENERALNY
(-) Ks.J.Ryster

Notariusz (-) Ks.Dr Cz.Pniewski

SIEDLCE,
dn.12 października 1957 r.

Za zgodność z oryginałem

CAW 1033/64/13

141

MINISTERSTWO
OBRONY NARODOWEJ

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duchowieństwa Rz.-K.
wpłynęło dn. 25- 1947 r.
l. 1377-

Warszawa, dnia 20 sierpnia 1947 r.

ROZKAZ NR 124

W związku z przypadającymi we wrześniu i październiku świętami wyznania mojżeszowego

ROZKAZUJĘ:

Zwolnić oficerów i szeregowych wyznania mojżeszowego od zajęć służbowych w następujących terminach:

od 14.09. godz. 17.00 — do 16.09. włącznie
od 23.09. „ 17.00 — do 24.09. ”
29 i 30 września oraz 6 i 7 października.

CENTR. ARCH. WOJSK.

szy Wiceminister Obrony Narodowej
(—) Inż. MARIAN SPYCHALSKI
Gen. Dyw.

Minister Obrony Narodowej
(—) MICHAŁ ŻYMIERSKI
Marszałek Polski.

ruk. II Oddz. Szt. Gen.

CAW 21/535

POLSKIE
Morski
Nr. II
4/1635/14
9 ..... 1949 ..... r.

4/1 145

Ks.Proboszcz .....

w.....53.....

W zwiazku z oswiadczeniem min.Wolskiego o stosunk
Panstwa do Kosciola-polecam XX.Kapelanom w niedziele dnia 27.03.49 r
i 3.04.49 r.uwzglednic powyzszy problem w swoich przemowieniach,
wygłaszajac kazanie nt."Wspolnymi siłami odbudowujemy zniszczona
ojczyzne"-.
W kazaniach podkreslic nalezy:
Pozytywny stosunek Rzadu polskiego do zagadnien religijnych-pełna
tolerancje i swobode wykonywania praktyk religijnych,zagwarantowane
Konstytucja i potwierdzane w całym szeregu wypowiedzen oficjalnych
Przedstawicieli naszego Rzadu.
Mozosc nauczania religii w szkołach,oraz istnienie szkół wyznaniowyc
nizszych i sredmich.
Poszanowanie przekonan religijnych żołnierzy wierzacych i mozliwosc
wykonywania przez nich praktyk religijnych.
Rownosc w traktowaniu wszystkich obywateli niezaleznie od ich wyznani
tle powyzszych-
napietnowac jako oszczercze wszelkie pogłoski o grożacym w Polsce
przesladowaniu religijnym,zaznaczajac,ze Rzad nie moze tolerowac
roboty wywrotowej,niezaleznie od tego,kto jej patronuje.
Przypomniec wiernym o obowiazkach wobec ojczyzny z punktu widzenia
wiary katolickiej,zachecajac do wiernosci Polsce Ludowej i jej Władz
Naczelnym,do pracy nad odbudowa zniszczen,do budowania ładu społeczn
opartego na wolnosci i sprawiedliwosci bez wyzysku człowieka przez
człowieka.
Przemowienie winno być utrzymane w tonie spokojnym i rzeczowym.

CENT. ARCH. WOJSK.

Otrzymuja:
Kapelani etatowi
Kapelani pomocniczy
Do wiadomosci:
Dwca O.W.II
Generalny Dziekan W.P

DZIEKAN O.W.II
Rzeczpospolita
Ks.mgr.ST.WILKOWSKI ppłk.

46/935

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 28-III 1949 r.
Nr. 876
Zał. -

Minęła ponura noc okupacji. Rozwiał się koszmarny brunatny sen. Nastał słoneczny dzień Wolności. Dzień twórczy. Dzień wspólnej, radosnej pracy całego Narodu nad podźwignięciem zniszczonego, gospodarczo i społecznie zacofanego kraju.

Z niezwykłą ofiarnością urzeczywistnił Naród swój Trzyletni Plan Gospodarczy. I niebywałem entuzjazmem podjął się realizacji wielkopomnych zamierzeń Planu Sześcioletniego. Jesteśmy zaledwie w trzecim roku jego gigantycznego tworzywa, a przekształciło się już nie do poznania oblicze naszej ziemi. Znikają ruiny i zgliszcza. Jak legendarny feniks powstają z popiołów i gruzów nowe budowle, nowe dzielnice mieszkaniowe i ośrodki przemysłowe, nowe miasta.

Ledwie znane ogółowi przed wojną, przyćmione niepamięcią mizernej egzystencji nazwy osiedli podmiejskich urastają dziś do symbolów, stają się chlubą i dumą całego Narodu. Każdy miesiąc, każdy niemal dzień pisze wspaniałą historię gospodarczych osiągnięć Polski Ludowej.

W dziele odbudowy nie pozwalamy również zniszczonych celowo przez okupanta świątyń Pańskich. W samej tylko Stolicy odbudowano już, względnie zrekonstruowano od fundamentów ..... kościołów. Tam gdzie tak niedawno jeszcze śpiewały wichry smętne swe pieśni zniszczenia, rozbrzmiewa dziś dźwięk — czynne i radosne Te Deum, głosząc zwycięstwo życia nad śmiercią, miłości nad nienawiścią, pokoju nad wojną.

CAW 48/535

Jak jednolity, zgodny i nieugięty okazał się cały nasz Naród w dziele budownictwa nowej swej Ojczyzny i nowego swego życia, tak solidarnie i jednomyślnie występuje przeciwko wszelkim wrogim poczynaniom z zewnątrz, zmierzającym do naruszenia całości naszych granic. Spotkają się one ze zdecydowanym sprzeciwem całego Narodu polskiego.

Rząd Polski Ludowej i Naród Polski pragną dobrosąsiedzkich stosunków z narodem niemieckim. Dał temu wyraz, zawierając traktat pokojowy z Niemiecką Republiką Demokratyczną, współpracując z nią przyjaźnie na polu kulturalnym i gospodarczym.

Nie może jednak przypatrywać się obojętnie odradzającemu się na nowo w Niemczech Zachodnich staropruskiemu militaryzmowi. Nie może milczeć w obliczu podsycanego przez amerykański obóz wojny rewizjonizmu niemieckiego.

Dlatego cały Naród Polski wypowiedział się w tej sprawie wyraźnie i dobitnie: Nowy Wehrmacht - to nowe niebezpieczeństwo wojny dla świata! Naruszenie granic polskich na Odrze i Nysie - to nowa wojna!

CAW ARCH. WOJSK.

W tych wszystkich wysiłkach Narodu Polskiego, zarówno jeśli chodzi o jego prace programowo-wewnętrzne jak jego pokojowe tworzywo na arenie międzynarodowej, bierze czynny i wybitny udział postępowe duchowieństwo polskie, związane jak najściślej z ludem polskim.

Do budowy tego olbrzymiego dzieła, któremu na imię Polska Rzeczpospolita Ludowa, stanął solidarnie obok polskiego robotnika, chłopa i inteligenta także polski ksiądz katolicki. Jego wiara w Boga nie zabiła w nim wiary w człowieka. Jego pragnienie Królestwa

146

Bożego na ziemi nie stłumiło w nim pragnienia doczesnego szczęścia dla swego Narodu. Jego wierność dla Kościoła katolickiego nie pozbawiła go wierności dla kraju rodzinnego.

Nie było dlatego żadnego życiowego problemu Narodu Polskiego, żadnych zamierzeń narodowych, w których nie uczestniczyłoby również postępowe polskie duchowieństwo katolickie.

Ten dotychczasowy wkład polskich księży katolickich w budowę lepszego i szczęśliwszego jutra swego Narodu, ilustruje w drobnych fragmentach niniejsza broszurka, wydana z okazji Ogólnokrajowego Zjazdu Delegatów Księży Katolickich, który odbył się w Warszawie w dniach 20 - 21 lutego 1952r.

Księża Kapelani dobrej pozdrawiają serdecznie swoich, aby trzeba to zostało do każdego księdza katolickiego, do każdego prawego Polaka-katolika, budzą w nich świadomość Polski Ludowej, entuzjazm dla pokojowej jej pracy i współudział w budowie lepszej przyszłości naszego Narodu.

ks. Mgr. Julian Fijałkowski

CAW 48/535

CAW.DOK I. 371.1.56
147

Załącznik Nr.3
do pisma 399/ośw. z 30.X.35.

D O W O D Z T W O O K R Ę G U K O R P U S U Nr.I.

S z t a b
Samodzielny Referat Oświatowy.

Nr.299/Ośw. Warszawa, dn. IV.1936 r.

CENTR. ARCH. WOJSK. W

I N S T R U K C J E
D L A D U C H O W N Y C H W O J S K O W Y C H

z a w i e r a j ą :

A. Projekt instrukcji dla księży kapelanów
B. Instrukcja dla ks.kapelanów wyzn.prawosławnego
C. Projekt instrukcji dla księży kapelanów wyznania ewangelickiego
D. Instrukcja dla duszpasterstwa wyzn.mojżeszowego.

----ooOoo----

(A.) Projekt Instrukcji dla Księży Kapelanów w sprawie pogadanek etyczno - religijnych.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Księża kapelani porozumieją się z odpowiednimi dowódcami co do godzin, przeznaczonych na pogadanki religijno-moralne dla żołnierzy / 1 godzina tygodniowo na bataljon. Dzien.Rozk.M.S.Wojsk. 12/23 poz.163/.

Księża kapelani ustalą z referentami oświatowymi odpowiedni program pogadanek dla oddziałów.

1/ Księża kapelani szczególną opieką otoczą rekrutów i wygłoszą do nich pogadanki: 1-o, o obowiązkach żołnierza, 2-o, o praktykach religijnych w życiu żołnierza: modlitwie porannej i wieczornej, o mszy świętej i o śmiałem wyznawaniu wiary, 4-o, przygotują rekrutów do przysięgi, omawiając z nimi jej znaczenie i powagę.

2/ Księża Kapelani wygłoszą do żołnierzy pogadanki o przysiędze i obowiązkach z niej płynących: 1.o godności żołnierza i honorze, 2. o wierności i obowiązkach stanu żołnierskiego, 3. o posłuszeństwie i karności, 4.o panowaniu nad swemi namiętnościami /7 grzechów głównych/, 5.o poszanowaniu cudzej własności i dobra publicznego, o pracowitości, porządku, oszczędności i t.p. 6. o mowie, prawdomówności i grzechach mowy: klątwach, bluźnierstwach, obmowie, oszczerstwie, kłamstwie, oszustwie i t.p. 7. o koleżeństwie, pomocy wzajemnej, usłużności, przyjaźni, zgodzie i przebaczaniu uraz.

3/ Księża kapelani wygłoszą pogadanki do żołnierzy przed wyjściem ich do cywila: 1.o przygotowaniu się spełniania obowiązków obywatela żołnierza rezerwisty, 2.o uzdolnieniu do czynienia dobrze i życzliwości dla wszystkich, 3. o życiu rodzinnem i parafjalnem, 4.o cnotach obywatelskich i wadach oraz trudnościach naszego życia zbiorowego.

Księża kapelani w pogadankach posługiwać się będą przezroczami, wydanemi przez M.I.N.O. Min.Spr.Wojsk., ilustrującymi Stary i Nowy Testament i Sakramenta Święte, oraz załączonym tekstem z objaśnieniami, przyczem wyprowadzą odpowiednie zastosowania praktyczne, zależne od warunków i poziomu żołnierzy.

Każde z zagadnień, poruszonych w pogadankach, powinno być ujęte z punktu widzenia religijnego, prawa Bożego i oświetlone w duchu Kościoła.

Pogadanki powinny zainteresować słuchaczy i pobudzić ich do myślenia, dlatego należy je oprzeć na zajmujących przykładach z życia.

W szczególny sposób należy się zająć szkołami pułkowemi dla podoficerów i systematycznie prowadzić w nich pogadanki na temat religijnego i moralnego życia podoficera i jego obowiązków wobec podwładnych mu żołnierzy.

Laterjał: Nowy Testament i odpowiednie urywki z życia świętych, zwłaszcza polskich:

Nieśmiertelne świeczniki Narodu Polskiego - Kompfa i t.p.
Katechezy - ks.Szukalski
Życie żołnierza - ks.Milik
Nauka o powinnościach żołnierza - Porwit.
Na strażnicy i w domu - inne wydawnictwa K.O.P-u.-

Z r. Biskupa Polowego

KANCLERZ POLOWEJ KURJI BISKUPIEJ:

/-/ Ks.Dr.Jan MAUERSBERGER
Dziekan w.P.

Za zgodność:
Kierownik Kancelarji
W.I.N.O.

w/z,/-/H.Gromkówna.

Główny Wojsk.Urząd
Duszp.dla Wyzn.Prawosław.

147

(2) I N S T R U K C J A

dla ks.ks.kapelanów wyznania prawosławnego
w sprawie pogadanek etyczno-religijnych.

Część I-sza.

Zasady ogólne.

CENTR. ARCH. KWW

1. Ks.ks.kapelani wyznania prawosł.w swojej pracy wojskowo-duszpasterskiej szczególną uwagę zwrócą na religijno-etyczne wychowanie żołnierza i wyrobienie w nim uczuć patrjotycznych, oraz cnót obywatelskich i żołnierskich.

2. Do osiągnięcia tego celu ks.ks.kapelani dążą przez zastosowanie metod i środków, jakiemi rozporządza każdy duszpasterz, a w szczególności drogą systematycznego wygłaszania pogadanek etyczno-religijnych.

3. Pogadanki etyczno-religijne mają za zadanie :

a/ wychowanie żołnierza w duchu religijnym na podstawie zasad św.wiary prawosławnej;
b/ obudzenie w sercach żołnierzy uczucia więzów organicznych i historycznych z Polską, oraz miłości i wierności dla Ojczyzny;
c/ wyjaśnienie obowiązku służby wojskowej z punktu widzenia religijnego i zgodnie z nauką Chrystusową;
d/ zachęcenie do jaknajlepszego i sumiennego wykonywania powinności żołnierskich;
e/ wyrobienia w żołnierzach nastroju religijnego i cnót chrześcijańskich w duchu Kościoła Prawosławnego;
f/ walkę z bezbożnictwem, sekciarstwem i innymi prądami, podważającymi autorytet wiary i Kościoła.

4. Pogadanki etyczno-religijne powinne być oparte na Piśmie Św., Tradycji Św.Kościoła Prawosławnego, Żywota Św.. Z Żywotów Świętych należy szczególnie przytaczać przykłady z życia tych Świętych, którzy w stanie żołnierskim osiągnęli świętości.

5. Pogadanki etyczno-religijne powinne być ilustrowane przykładami godnymi do naśladowania, czerpiąc je z historji wojska Polskiego, życiorysów wybitnych obywateli Państwa Polskiego i mężów stanu, a zwłaszcza przytaczać czyny bohaterskie żołnierzy polskich z czasów walki o niepodległość Ojczyzny.

6. Celem nadania pogadankom etyczno-religijnym większego autorytetu, należy poszczególne zagadnienia uzasadniać cytatami z dzieł Marszałka Józefa PIŁSUDSKIEGO.

7. Jest bardzo pożądanem wygłoszenie pogadanek o treści historycznej z dziejów Kościoła Prawosławnego w Polsce, podkreślając najpiękniejsze momenty z współżycia Kościoła Prawosławnego z Państwem Polskiem, oraz ścisły związek losów historycznych tych obu czynników. W pogadankach historycznych należy przytaczać przykłady z życia wybitnych patrjotów polskich wyznania prawosławnego, jak książe Konstanty Ostrogski, Adam Kisiel i inni.

8. Cała praca wychowawcza ks.ks.kapelanów powinna być podzielona na trzy okresy:

a/ przygotowanie rekruta do służby wojskowej;
b/ wychowanie żołnierza w czasie służby czynnej;
c/ przygotowanie żołnierza do życia w cywilu, po zwolnieniu go do rezerwy.

9. Ks.ks.kapelani w swojej pracy wychowawczej dążą do współpracy z władzą wojskową, drogą nawiązania kontaktu z referatem oświatowym D.O.K. i innymi czynnikami oświatowymi.

10. W wyborze tematów dla pogadanek, należy uwzględniać życzenia dowódców oddziałów, zgłaszanych bądź bezpośrednio do ks.ks.kapelanów, bądź za pośrednictwem referatu oświatowego D.O.K.

Część II-ga.

Przykłady pogadanek.

CA. ARCH. WOJSK. 770

Ks.ks.kapelani szczególną opieką otoczą rekrutów, starając się poznać ich nastroje i usposobienie, z jakich miejscowości rekrutują się i z jakich warstw społecznych pochodzą.
W pogadankach do rekrutów należy poruszyć następujące zagadnienia:

1. Idea służby wojskowej.

a/ Służba wojskowa - najgłówniejszy i najzaszczytniejszy obowiązek każdego obywatela;
b/ Rzeczpospolita Polska jest Ojczyzną dla wszystkich jej obywateli, a w tem i dla obywateli wyznania prawosławnego;
c/ Wojsko Polskie, jako potęga Państwa i duma Narodu;
d/ Wojsko Polskie, jako czynnik bezpieczeństwa Państwowego nazewnątrz i gwarancja niepodległości, oraz podstawa porządku życia wewnętrznego Państwa.

147

2. Obowiązek służby wojskowej z punktu widzenia religijnego.

a/ obowiązek służby wojskowej nie jest sprzeczny z zasadami wiary, a odwrotnie jest obowiązkiem dobrego chrześcijaństwa.
b/ Przykłady z Pisma Św. Łukasza III,14; Mateusza VIII,10; Dzieje Apostolskie X,1.
c/ Służba wojskowa jest wyrazem miłości do bliźniego /Jana XV,13/.
d/ Przykłady z Żywotów Świętych.
e/ Obalenie fałszywej nauki sekciarskiej o służbie wojskowej.
f/ Dobry żołnierz jest dobrym chrześcijaninem.

3. Zalety dobrego żołnierza.

DZIAŁ ARCH. WP

a/ Karność i posłuszeństwo.
b/ Męstwo i odwaga.
c/ Życie moralne na zasadach chrześcijańskich.
d/ Obowiązkowe wykonywanie praktyk religijnych i przepisów swojej wiary.
e/ Obowiązek wzorowego zachowywania się.
f/ Gotowość pójścia w bój za sprawę Ojczyzny.

4. Przysięga żołnierza.

a/ O przysiędze wogóle
b/ Geneza i wyjaśnienie poszczególnych zdań roty przysięgi żołnierskiej.
c/ Przysięga obowiązuje żołnierza przez całe życie.
d/ Ważność i świętość przysięgi.
e/ Odpowiedzialność przed Bogiem, prawem i własnem sumieniem za dotrzymanie przysięgi.

Pogłębianie i rozszerzanie przytoczonych wyżej zagadnień może służyć przedmiotem oddzielnych pogadanek dla żołnierzy w ciągu ich służby czynnej.
Przykłady pogadanek dla żołnierzy w okresie służby czynnej:

1. O miłości i wierności dla Ojczyzny.

a/ Rodzina i Państwo.
b/ Rzeczpospolita Polska jest wspólną Ojczyzną dla wszystkich obywateli.
c/ Ścisły i historyczny związek prawosławnych obywateli Państwa Polskiego z Ziemią i kulturą Polską.

d/ Poświęcenie i miłość synowska dla Ojczyzny.
e/ Obowiązki dobrego obywatela.
f/ Obywatel w służbie dla Ojczyzny w stanie żołnierskim.

2. Obowiązek służby wojskowej, jako najważniejszy obowiązek obywatelski.

a/ Czem jest żołnierz.
b/ Wysokie zadania wojska: sława oręża Polskiego
c/ Żołnierz, jako obrońca Ojczyzny i rycerz.
d/ Gotowość żołnierza fizyczna, umysłowa i ducho
e/ Powinności żołnierskie.

3. H o n o r ż o ł n i e r z a.

a/ Pojęcie o honorze wogóle.
b/ Pojęcie honoru żołnierskiego.
c/ Czynności wojskowe, przy których szczególnie jest potrzebny honor żołnierski.
d/ Prawdomówność w służbie /Efez V,25/.
e/ Życie honorowe i należyte zachowanie się.
f/ Życie religijne żołnierza.

4. Życie religijne żołnierza.

a/ Przypomnienie najgłówniejszych zasad wiary.
b/ Modlitwa codzienna.
c/ Uczęszczanie na nabożeństwa i należyte zachowywanie się w świątyni.
d/ Dobry żołnierz powinien być wierzącym.
e/ Życie i postępowanie zgodne z nauką Kościoła Prawosławnego.

5. Poszanowanie i posłuszeństwo dla władz i przełożonych.

a/ Pojęcie władzy; zwierzchnictwo w rodzinie, w Państwie i w Wojsku.
b/ Wyraźny nakaz religji o poszanowaniu i posłuchu dla władz i przełożonych. Rzym.13,1-7; 1 Piotra V,5; do Żydów XIII,17; Mat.XXII,21.
c/ Bezwzględne posłuszeństwo, szacunek i cześć dla władz i przełożonych.
d/ Posłuszeństwo: dla władzy, rodziców, duszpasterzy, przełożonych i starszych wiekiem.

147

6. O karności i posłuszeństwie.

a/ Znaczenie karności i posłuszeństwa wogóle.
b/ Karność w wojsku.
c/ Karność i posłuszeństwo wynika z poczucia honoru żołnierskiego.
d/ Posłuszeństwo bezwzględne i ochocze.
e/ Ścisłe wykonywanie rozkazów władz i przełożonych.
f/ Przestrzeganie przepisów służbowych i regulaminu wojskowego.

7. Pogadanka przeciw bezbożnictwu.

a/ Dowody istnienia Pana Boga.
b/ Obalenie zarzutów i zaczątek nowoczesnego niedowiarstwa.
c/ Znaczenie religji w życiu ludzkiem.
d/ Żołnierz powinien być religijnym.
e/ Wiara w Boga, a wielcy przedstawiciele wiadzy.
f/ Przyczyny niedowiarstwa.

8. O nieśmiertelności duszy.

a/ Różnica między człowiekiem a zwierzęciem.
b/ Życie duchowe człowieka.
c/ Duchowość czyli niematerjalność duszy.
d/ Wiara ludzkości w nieśmiertelność duszy.
e/ Dowody nieśmiertelności duszy.
f/ Dusza jako źródło wszelkiego życia i całej wielkości człowieka.

9. Pogadanka z historji Kościoła Prawosławnego w Polsce.

a/ Co to jest autokefalja Kościoła.
b/ Kościół Prawosławny w Polsce ma swoją odrębną historję i swoje tradycje.
c/ Współżycie Kościoła Prawosławnego z Państwem w dawnej Polsce.
d/ Przykłady wysokiej tolerancji Państwa Polskiego w stosunku do Kościoła Prawosławnego.
e/ Postacie historyczne, jako przykłady dobrego patrjoty polskiego i wiernego syna Kościoła: Metropolita Piotr Mohyła, ks. Konstanty Ostrogski, wojewoda Adam Kisiel i inni.

Przytoczony powyżej materjał dla pogadanek etyczno-religijnych ks.ks.kapelani należycie opracowują,

dostosowując treść pogadanek do pojęć i rozwoju słuchaczy. Cały materjał ks.ks.kapelani układają według swego uznania.

Zakończeniem pracy wychowawczej ks.ks.kapelanów jest przygotowanie żołnierzy przed wyjściem ich do rezerwy.W tym celu należy wygłosić pogadankę według następującego planu:-

10. a/ Złożona przysięga żołnierska obowiązuje przez całe życie.
b/ Rezerwista również jest żołnierzem i w każdej chwili powinien stawić się na zew Ojczyzny.
c/ Wzorowe spełnianie obowiązków obywatelskich.
d/ Szerzenie wśród swoich współobywateli idei i wiadomości nabytych w wojsku.
e/ Czynny udział w życiu parafjalnem,walka z bezbożnictwem i sekciarstwem.-

p.o.SZEFA GŁ.WOJSK.URZ.DUSZP.PRAWOSŁ.

/-/ Ks.FEDORONKO
st.kapelan.

CENTR. ARCH. WOJSK.

...S...OJSK.
C...NY URZĄD DUSZP...ZN.
EWANG.-AUGSB.

147

(C) PROJEKT INSTRUKCJI

dla księży kapelanów wyznania ewangelickiego, dotyczący pogadanek religijno-moralnych dla szeregowych w Wojsku Polskiem.

I.

Duszpasterstwo wojskowe ma swoje specyficzne cele, zadania i metody pracy.

Duszpasterz wojskowy, mający pod swoją opieką wyłącznie młodzież męską, z tem większą uwagą powinien wnikać w jej nastawienie psychiczne, wewnętrzne przeżycia osobiste, uczuciowe, zainteresowania socjalne, polityczne i narodowe - i tak kierować niemi, aby z młodego żołnierza urobić nietylko praktykującego członka danego wyznania, ale samodzielnie myślącego i - co najważniejsze w danym wypadku - lojalnego obywatela Państwa Polskiego, rzetelnie i sumiennie starającego się wypełniać te wszystkie obowiązki, jakie prawo i przepisy państwowe w życiu cywilnem i na służbie wojskowej nań nakładają.

Praktyka ostatnich wojen pokazała, że można być doskonałym członkiem danego wyznania i jednocześnie złym obywatelem i niewiernym żołnierzem swego państwa; i vice-versa; najwięksi mężowie stanu, najdzielniejsi bohaterowie, wzory cnót żołnierskich i obywatelskich - mieli często swoją własną religję, niezależne stanowisko wiary, a dla dogmatów kościelnych, ustanowionych, przepisowych praktyk nabożeństwowych nie mieli zrozumienia.

Mając powyższe na uwadze duszpasterz wojskowy winien podchodzić do duszy uczestników pogadanek nie wyłącznie jak do swoich penitentów, z których kościół jedynie największą mieć musi pociechę, ale jak do materjału ludzkiego, który urobić należy na zdrowo myślącą część całości społeczeństwa polskiego.

I dlatego celem pracy duszpasterskiej każdego duchownego wojskowego na pogadankach winno być takie uzgodnienie wyżej wymienionych dwu kierunków: żołniersko-obywatelskiego i religijno-wyznaniowego - i takie wykorzystanie swoich wpływów na odbywających służbę wojskową młodych ludzi, aby w pierwszym rzędzie - państwo mogło oczekiwać po nich maximum korzyści obywatelskich. Cel!

II.

Pogadankom nie wolno nadawać ani charakteru, ani tonu kaznodziejskiego. Miejscem na wygłaszanie kazań i nauk ściśle religijno-kościelnych jest kościół względnie Kaplica. Pogadanka, odbywająca się w sali świeckiej, w koszarach

lub świetlicy żołnierskiej, ma być wymianą myśli z wywiązującą się stąd dyskusją.

Podczas pogadanki, w nastroju niewymuszonym, w atmosferze zaufania, a nawet przyjacielskości, odbywającemu swą służbę w W.P. młodemu człowiekowi winno się dać okazję do wypowiedzenia swoich poglądów i uwag na różne sprawy, któremi się on interesuje. W obcowaniu bezpośredniem podczas pogadanki duszpasterz jako powiernik i zaufany, utrwala w młodym człowieku zdrowe, zgodne z zasadami moralności chrześcijańskiej i z najwyższem dobrem Państwa - poglądy i zasady nie drogą nakazu i narzucania autorytatywnego, ale drogą perswazji, tłumaczenia, przekonywania i porównania z dziejami świata, Kościoła, Państwa i narodu, oraz z wypadkami z życia wielkich mężów.

Należy mieć przytem na uwadze naczelną zasadę, że żołnierz dzisiejszy, to nie ślepa maszyna, narzędzie bezwolne w rękach dowódcy, ale samodzielnie myśląca jednostka, świadoma zadań i celów swej służby, owiana gorącą a szczerą miłością swej Ojczyzny, oraz przejęta głębokim szacunkiem i przywiązaniem do swego Państwa.

Duszpasterz wojskowy, który odbywać chce z żołnierzami pogadanki, winien nasamprzód dać się poznać dowódcom tych oddziałów, z których żołnierzy będzie uświadamiał i pouczał. Takie bezpośrednie zbliżenie się z dowódcami i zyskanie ich zaufania do osoby prelegenta wpłynie niezawodnie na frekwencję na tych pogadankach, które wówczas nędą nie pewnego rodzaju spełnieniem formalnem swego obowiązku, ale rzeczywistem przyczynianiem się do spoistości i wewnętrznej duchowej wartości Armji Polskiej.

Kapelan -winien uważać, aby zebranie żołnierzy dla celów pogadankowych nie miało charakteru czegoś zamkniętego poufnego, lecz żeby było otwarte, dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla podoficerów; winien również poprosić odpowiednie władze, aby na każdej pogadance był obecny oficer służbowy. Kapelan prowadzący pogadankę, winien unikać w przemówieniu swojem i w dyskusji ogólnej momentów religijno-polemicznych i zadrażnięć na tle różnic wyznaniowych. Kwestje te - są natury delikatnej i drażliwej, przeto należy je poruszać i omawiać stanowczo, ale nie w sposób gwałtowny i w tonie obelżywym i lekceważącym. Bowiem omawiając nieodpowiednio sprawy religijne, wszczepiamy w duszę żołnierzy fanatyzm, który w życiu codziennem objawia się w złośliwych uwagach, docinkach, a nawet obelgach pod adresem t.zw. sekciarzy i utrudnia zżycie się koszarowe żołnierzy w atmosferze braterskości i koleżeństwa.

Nie należy mniemać, że każdy człowiek bezwyznaniowy, lub niereligijny - to zaraz bolszewik, albo złoczyńca lub zboczeniec. Pierwsi chrześcijanie zwyciężyli pogaństwo nie walką, nie prześladowaniem, ale szlachetnością swej nauki i postępowania.

To samo dotyczy zwalczania sekciarstwa.

Każdy t.zw. sekciarz - jest też naszym współobywatelem, często rodakiem i dobrym, szczerym patrjotą.

Teren wojskowy, jak rzadko jaki inny, nie nadaje się wcale do wycieczek pod adresem innowierców. Wojsko - ostoja

147

Państwa - winno być dla wyznawców wszystkich religij - tym asylem, gdzie każdy znajdzie opiekę i zrozumienie, w myśl słów cesarza Konstancjusza Chlorusa, Ojca Wielkiego Konstantyna: "Kto wiernym jest swemu Bogu, wiernym będzie i swemu cesarzowi" - a przedewszystkiem w myśl słów naszego Zbawiciela: "Oddajcie co jest cesarskiego cesarzowi, a co Bóskiego - Bogu!"

W stosunkach międzywyznaniowych w Polsce, a w szczególności na terenie wojska winno obowiązywać powiedzenie naszego Pana Prezydenta: "Tolerancja - to dziś pojęcie za małe - u nas istnieje wzajemne poszanowanie religijnych przekonań".

Sprawy narodowe i narodowościowe wymagają nie mniej subtelnego sposobu omawiania w czasie pogadanek.

Przynależność do danego narodu - każdy uważa sobie za zaszczyt i za dar Boży.

Przebywanie wśród innego narodu - to zrządzenie Boże. Asymilacja narodowa - to nie jakiś grzech, lub przestępstwo wobec swego pochodzenia, a tem mniej renegactwo, ale przejęcie na drodze naturalnej długotrwałego współżycia od narodu, wśród którego żyjemy, tego wszystkiego, co stanowi jego troski i radości, jego wzloty i upadki, i dzielenie z nim ochotne wspólnego losu.

Sprawy te wśród żołnierzy wyznania ewangelickiego będą zawsze aktualne i należy im poświęcić więcej i baczniejszej uwagi.

Od taktu, rozwagi i umiejętności danego duszpasterza zależeć będzie wpojenie w umysły żołnierzy tego, co dla Państwa Polskiego jest najkorzystniejsze i najlepsze.

CENTR. ARCH. WP

III.

Tematy, omawiane na pogadankach winny być wyjęte z życia praktycznego, niemal codziennego. Im bardziej będą zbliżone do poziomu żołnierzy, tak pod względem formy, jak i pod względem ich wewnętrznego ujęcia w treści - tem głębsze ślady pozostawią w duszy i umyśle słuchaczy.

Motto do każdej pogadanki, względnie wstępem do niej, będzie zaczerpnięty z Pisma Świętego odpowiedni tekst. Urywki z Pisma Świętego będą też służyły na poparcie tez i jako ilustracje dowodowe do przekonania słuchaczy w dyskusji.

Tematy mogą być omawiane kolejno, w pewnym porządku logicznym, lub, jeśli na to nie pozwoli czas ani warunki, doryweczo, stosownie do wymogów danej okoliczności.

Tematy proponowane, lecz nieobowiązujące ściśle.

I. Kraj, Ojczyzna, Państwo.
II. Naród, obywatele, rząd.
III. Wiara, wierność. Miłość swej ziemi, miłość Ojczyzny. Patrjotyzm, Lojalność.
IV. Obrona Kraju i Państwa. Wojna. Nieprzyjaciel.
V. Żołnierz. Przysięga. Wojsko./Tajemnica wojskowa!/

VI. Cnoty żołnierskie: honor, karność, posłuszeństwo. Przełożeni. Rozkaz.

VII. Żołnierz, jako podkomendny. Żołnierz, jako towarzysz broni. Koszary. Życzliwość. Usłużność. Zgodne współżycie.

VIII. Żołnierz, jako człowiek.
Czystość obyczajów. Czystość serca, duszy, sumienia i czystość ciała. Kształcenie charakteru i ciała. Prace umysłowe. Dokształcenie szkolne. Potrzeby religijne i ich zaspakajanie.

IX. Koniec służby czynnej.
Pozostawienie dobrego imienia u innych. Zachowanie miłego wspomnienia u siebie.

X. Żołnierze w rezerwie, jako obywatel; członek swego społeczeństwa i swej społeczności wyznaniowej. Praca społeczna. Powoływanie na ćwiczenia. Żołnierzem-obywatelem do końca życia.

CENTR. ARCH. WOJSK.

To są ogólne poglądy i zasady, dotyczące charakteru, metod, celu i zadań pogadanek duszpasterzy wojskowych z żołnierzami wyznania ewangelickiego.

Nie precyzuję ich zbyt formalistycznie i statutowo, nie obejmuję ich w szatę paragrafów przepisów wojskowych, które nie dają żadnych rękojmi ani gwarancji należytego wykonania i odpowiedniego owocu duchowego z pracy.

Powyższe - to wytyczne.

Wytyczne te powinny wystarczyć dla duchownych ewang., którzy mają całkowite średnie i wyższe wykształcenie, a przedewszystkiem wychowanie w zasadach samodzielnego myślenia religijnego i narodowego.

Stając do pracy duszpasterskiej w Wojsku Polskiem - zdawać sobie muszą sprawę z jej charakteru i jej celu, a także z tych zagadnień i metod, które ta praca sama z siebie wyłania, a której ostatecznym celem jest miłość Boga i tego, co człowiek po Bogu ma najświętszego na ziemi miłość Ojczyzny.-

Szef Gł. Wojsk. Urz. Duszp. Ew. Augs

/-/ Ks. Feliks GLOEH.

GŁÓWNY WOJSKOWY URZĄD DUSZPASTERSKI
Wyznanie Mojżeszowego.

D. I N S T R U K C J A

w przedmiocie wygłaszania nauk etyczno-religijnych przez duch.wojsk.

Część I.

Zasady ogólne.

CENTR. ARCH. WOJSK.

1. Duch.wojsk.w swojej pracy duszpasterskiej szczególną uwagę zwrócą na religijno-etyczne wychowanie żołnierza i wyrobienia w nim uczuć patrjotycznych, oraz cnót obywatelskich i żołnierskich.

2. Do osiągnięcia tego celu duch.wojsk.dążą przez zastosowanie metod i środków, jakiemi rozporządza każdy duszpasterz a w szczególności drogą systematycznego wygłaszania nauk etyczno-religijnych.

3. Nauki etyczno-religijne mają za zadanie:
   a/ wychowanie żołnierza w duchu religijnym na podstawie zasad swego wyznania;
   b/ obudzenie w sercach żołnierzy uczucia więzów organicznych z Ojczyzną miłości i wierności dla Niej;
   c/ wyjaśnienie obowiązku służby wojskowej z punktu widzenia religijnego;
   d/ zachęcie do jaknajlepszego i sumiennego wykonywania powinności żołnierskich;
   e/ wyrobienie w żołnierzach nastroju religijnego;
   f/ walkę z bezbożnictwem, sekciarstwem i innymi prądami, podważającymi autorytet religji;
   g/ przekonanie żołnierza o doniosłości karności dyscypliny i posłuszeństwa, polgającego na subordynacji moralnej.

4. Nauki etyczno-religijne powinne być oparte na Piśmie Św. oraz na Żywotach mężów świętych danego wyznania.

5. Nauki powinne zasadniczo być snute na kanwie myśli Pierwszego Marszałka Polski Józefa PIŁSUDSKIEGO.

6. Nauki etyczno-religijne powinne być ilustrowane przykładami, godnymi naśladowania, czerpanemi z historji wojska Polskiego, życiorysów wybitnych obywateli Państwa Polskiego i mężów stanu, a zwłaszcza przytaczać czyny bohaterskie uczestników walk o niepodległość Ojczyzny.

7. Duchowni wojskowi podkreślać będą momenty współżycia swych Kościołów /bynagogi/ z Państwem Polskiem, tolerancję religijną w Polsce cementującą wszystkich jej obywateli w jeden Naród Polski.

8. Duchowni wojskowi współpracują z czynnikami, szkolącymi przy wychowywaniu szeregowych na żołnierzy-obywateli.

9. Dla dobra służby dowódcy oddziałów /refer.ośw./ nawiążą kontakt z duchownymi wojskowymi i będą im ułatwiali pracę na terenie swych oddziałów. Przytem informować ich będą o momentach aktualnych w oddziele, nadających się do omawiania w danej chwili.

Część II.

Przykłady nauk.

CENTR. ARCH. WOJSK.

I. Idea służby wojskowej.

a/ Służba wojskowa - najgłówniejszy i najzaszczytniejszy obowiązek każdego obywatela;
b/ Rzeczpospolita Polska jest Ojczyzną dla wszystkich jej obywateli;
c/ Wojsko Polskie jako potęga Państwa i duma Narodu;
d/ Wojsko Polskie jako czynnik bezpieczeństwa Państwowego nazewnątrz i gwarancja niepodległości, oraz podstawa porządku życia wewnętrznego Państwa.

2. Obowiązek służby wojskowej z punktu widzenia religijnego.

a/ Obowiązek służby wojskowej jest obowiązkiem wiernego.
b/ Służba wojskowa jest wyrazem miłości do bliźniego.
c/ Przykłady z żywota świętych.
d/ Obalenie fałszywej nauki sekciarskiej o służbie wojskowej.
e/ Prawy żołnierz jest prawym obywatelem.

3. Zalety dobrego żołnierza.

a/ Karność i posłuszeństwo.
b/ Męstwo i odwaga.
c/ Życie moralne na zasadach religijnych.
d/ Obowiązkowe wykonywanie praktyk religijnych i przepisów swojej wiary.
e/ Obowiązek wzorowego zachowywania się.
f/ Gotowość pójścia w bój za sprawę Ojczyzny.

4. Przysięga żołnierza.

a/ O przysiędze ogóle.
b/ Geneza i wyjaśnienie poszczególnych zdań roty przysięgi żołnierskiej.

147

c/ Przysięga obowiązuje żołnierza przez całe życie.
d/ Ważność i świętość przysięgi.
e/ Odpowiedzialność przed Bogiem, prawem i własnem sumieniem za dotrzymanie przysięgi.

5. O miłości i wierności dla Ojczyzny.

a/ Rodzina i Państwo.
b/ Rzeczpospolita Polska jest wspólną Ojczyzną wszystkich obywateli.
c/ Poświęcenie i miłość synowska dla Ojczyzny.
d/ Obowiązki dobrego obywatela.
e/ Obywatel w służbie dla Ojczyzny w stanie żołnierskim.

6. Obowiązek służby wojskowej, jako najważniejszy obowiązek obywatelski.

CENTR. ARCH. IKE

a/ Czem jest żołnierz.
b/ Wysokie zadanie wojska; sława oręża Polskiego.
c/ Żołnierz, jako obrońca Ojczyzny i rycerz.
d/ Gotowość żołnierza fizyczna, umysłowa i duchowa.
e/ Powinności żołnierskie.

7. H o n o r ż o ł n i e r z a.

a/ Pojęcie o honorze wogóle.
b/ Pojęcie honoru żołnierskiego.
c/ Czynności wojskowe, przy których szczególnie jest potrzebny honor żołnierski.
d/ Karność i posłuszeństwo, wypływają z honoru żołnierskiego.
e/ Prawdomówność w służbie.
f/ Życie honorowe i należyte zachowanie się.

8. Życie religijne żołnierza.

a/ Przypomnienie najgłówniejszych zasad wiary.
b/ Modlitwa codzienna.
c/ Uczęszczanie na nabożeństwa i należyte zachowanie się w świątyni.
d/ Dobry żołnierz powinien być wierzącym.
e/ Życie i postępowanie zgodne z przepisami religijnymi.

9. Poszanowanie i posłuszeństwo dla władz i przełożonych.

a/ Pojęcie władzy; zwierzchnictwo w rodzinie, w Państwie i w wojsku.

b/ wyraźny nakaz religji o poszanowaniu i posłuchu dla władz i przełożonych.
c/ Bezwzględne i ochocze posłuszeństwo, szacunek i cześć dla władz i przełożonych.
d/ Posłuszeństwo: dla władzy, rodziców, duszpasterzy, przełożonych i starszych wiekiem.

10. O karności i posłuszeństwie.

a/ Znaczenie karności i posłuszeństwa wogóle.
b/ Karność w wojsku.
c/ Ścisłe wykonywanie rozkazów władz i przełożonych.
d/ Przestrzeganie przepisów służbowych.

11. Przeciw bezbożnictwu.

a/ O istnieniu Boga.
b/ Obalenie zarzutów i zaczątek nowoczesnego niedowiarstwa.
c/ Znaczenie religji w życiu ludzkiem.
d/ Żołnierz powinien być religijnym.
e/ Wiara w Boga, wielcy przedstawiciele wiedzy.
f/ Przyczyny niedowiarstwa.

12. O nieśmiertelności duszy.

a/ Różnica między człowiekiem a zwierzęciem.
b/ Życie duchowe człowieka.
c/ Duchowość czyli niematerjalność duszy.
d/ Wiara ludzkości w nieśmiertelność duszy.
e/ O nieśmiertelności duszy.
f/ Dusza jako źródło wszelkiego życia i całej wielkości człowieka.

13. Obowiązki rezerwisty.

a/ Rezerwista również jest żołnierzem i w każdej chwili powinien stawić się na zew Ojczyzny.
b/ Wzorowe spełnianie obowiązków obywatelskich.
c/ Szerzenie wśród swoich współobywateli idei i nauki podawanej.

UWAGA:

Przytoczone powyżej przykłady tematów nauk służą orjentacyjnie. W miarę potrzeby chwili i wymogów warunków lokalnych dopuszczalne są odchylenia, ale zawsze w kuchu wytycznych, zawartych w cz.I. niniejszej instrukcji.

Materjał nauk etyczno-religijnych winien być zawsze należycie opracowany i dostosowany do rozwoju umysłowego słuchaczy.-

p.o. Szef Gł. Wojsk. Urz. Duszp. Poją.

/-/ st. rot. STEINBERG.

148

Rozdzielnik A
Egz. nr 01376
— 6 -05-
887

13

OBWIESZCZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 12 lutego 1991 r.

w sprawie ogłoszenia Statutu Ordynariatu Wojskowego czyli Polowego w Polsce.

Na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 oraz z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 55, poz. 321 i Nr 86, poz. 504) — ogłasza się Statut Ordynariatu Wojskowego czyli Polowego w Polsce, nadany i zatwierdzony przez Stolicę Apostolską w dniu 21 stycznia 1991 r.

Minister Obrony Narodowej: **wiceadm. Piotr Kołodziejczyk**

148

Załącznik do obwieszczenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 lutego 1991 r. (poz. 13).

STATUT ORDYNARIATU WOJSKOWEGO CZYLI POLOWEGO W POLSCE *

I — ORDYNARIAT POLOWY

1. Ordynariat Wojskowy, zwany dalej Ordynariatem Polowym, jest okręgiem kościelnym zrównanym prawnie z diecezją, posiadającym własnego Biskupa Polowego, któremu powierzona jest troska pasterska o część Ludu Bożego z różnych tytułów związanego ze służbą w Wojsku Polskim.

2. Ordynariat Polowy rządzi się:
   a) Konstytucją Apostolską „Spirituali Militum Curae" z dnia 21 kwietnia 1986 r. (AAS 78/1986/481—486);
   b) przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego;
   c) niniejszym Statutem nadanym przez Stolicę Świętą.

3. Do Ordynariatu Polowego należą katolicy:
   a) żołnierze zawodowi, ich współmałżonkowie, dzieci, także pełnoletnie, o ile mieszkają w domu rodziców, oraz rodzice i krewni, zamieszkujący razem z nimi;
   b) żołnierze w czynnej służbie wojskowej (niezawodowi), w czasie pełnienia tej służby;
   c) pracownicy cywilni, zatrudnieni na stałe w jednostkach (instytucjach) wojskowych oraz w domach prywatnych osób pełniących zawodową służbę wojskową;
   d) uczniowie szkół wojskowych;
   e) zatrudnieni lub przebywający w szpitalach wojskowych, w domach starców i w podobnych instytucjach wojskowych;
   f) członkowie instytutów zakonnych i wierni świeccy zatrudnieni na stałe przez Ordynariusza Polowego lub za jego zgodą.

4. Siedzibą Ordynariatu Polowego w Polsce jest Warszawa.

II — BISKUP (ORDYNARIUSZ) POLOWY

5. Biskupa Polowego w Polsce mianuje w sposób nieskrępowany Ojciec Święty.

6. Kandydatów na ten urząd przedstawia Ojcu Świętemu Nuncjusz Apostolski po uprzedniej konsultacji kompetentnych władz kościelnych i rządowych.

7. Biskup Polowy, stojąc na czele Kościoła partykularnego, cieszy się prawami biskupa diecezjalnego i wchodzi w skład Konferencji Biskupów.

8. Biskup Polowy posiada własną władzę zwyczajną, forum wewnętrznego i zewnętrznego, ustawodawczą i sądowniczą, ale personalną, czyli odnoszącą

---

* Zgodny z oryginałem (Prot. N.22/91 CONGREGATIO PRO EPISCOPIS).

148

się do określonej kategorii osób, wykonywaną zarazem kumulatywnie z biskupami miejscowymi.

9. Jeśli jest przeszkoda w działaniu lub wakans stolicy biskupiej (sedes impedita aut vacans), wtedy Ordynariatem Polowym zarządza Wikariusz Generalny, który w takim wypadku posiada te same prawa i obowiązki co Administrator Diecezji (kann. 409—430 KPK). Wikariusz Generalny jest wspomagany przez Kolegium Konsultorów zgodnie z przepisami kan. 502 KPK. Gdyby zabrakło Wikariusza Generalnego lub „był przeszkodzony w działaniu" wtedy obowiązki Administratora Diecezji, wyłącznie co do jurysdykcji kościelnej, pełni Kapelan wybrany przez Kolegium Konsultorów zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, chyba że Stolica Święta postanowi inaczej.

III — PREZBITERIUM ORDYNARIATU POLOWEGO

10. Prezbiterium Ordynariatu Polowego tworzą duchowni diecezjalni i zakonni inkardynowani do Ordynariatu lub wykonujący dla dobra tegoż jakiś stały obowiązek (por. kan. 498 par. 1, n.2).

11. Biskup Polowy sprawuje duszpasterstwo wspomagany przez Dziekanów, których sam mianuje zgodnie z potrzebami pastoralnymi, oraz przez Kapelanów spełniających swe funkcje we własnych kościołach garnizonowych, albo korzystających, na zasadzie umowy, z kościołów i pomieszczeń wynajętych, lub na terenach wojskowych, jak koszary, poligony itp.

12. Kapelanów wojskowych mianuje i odwołuje Biskup Polowy zgodnie z przepisami prawa kościelnego.

13. Kapelani wojskowi-Proboszczowie posiadają prawa i obowiązki na równi z Proboszczami.

14. Przygotowanie do przyjęcia sakramentów świętych, zwłaszcza do sakramentu małżeństwa, winno się odbywać według wskazań Episkopatu Polski. Każdy Kapelan wojskowy-Proboszcz zobowiązany jest prowadzić księgę ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych.

15. Biskup i Kapelani wojskowi mogą przyjmować wojskowe stopnie, honory, uposażenie i emeryturę, po uprzednim uzgodnieniu tego wespół z kompetentnymi władzami rządowymi.

IV — KURIA ORDYNARIATU POLOWEGO

16. Pomocą Biskupowi Polowemu służą: Kuria Biskupia złożona z Wikariusza Generalnego i Kanclerza oraz Rady kapłańskiej, duszpasterskiej i do spraw ekonomicznych, a także z Kolegium Konsultorów.

V — SĄD ORDYNARIATU POLOWEGO

17. Gdy chodzi o sprawy sądowe wiernych Ordynariatu Polowego w Polsce kompetentnym trybunałem pierwszej instancji jest Trybunał Metropolitalny w Warszawie, zaś apelacyjnym — Trybunał Metropolitalny w Gnieźnie.

14

ZARZĄDZENIE KOŃCOWE

18. Niniejszy Statut wchodzi w życie po upływie miesiąca od zatwierdzenia i nadania go przez Stolicę Apostolską.

19. Biskup Polowy, po uprzednim wysłuchaniu Rady kapłańskiej i za zgodą Konferencji Episkopatu, może przedłożyć do zatwierdzenia tejże Stolicy Apostolskiej ewentualne propozycje koniecznych zmian w Statucie.

DSG — Zam. 114. 1991.

O r g a n i z a c j a

duszpasterstwa wojskowego w Polsce

Papież Jan Paweł II, pragnąc zapewnić skuteczniejszą pomoc wiernym służącym w wojsku, promulgował konst. ap. "Spirituali Militum Curae" /21.IV.1986/, którą zreformował dotychczasowe duszpasterstwo wojskowe oraz dostosował je do specyficznych warunków życia żołnierzy i ich rodzin. Przychylając się do prośby Konferencji Episkopatu Polski, aby opiece duszpasterski nad żołnierzami nadać trwałą formę prawną, Ojciec Swięty, dekr tem Kongregacji ds. Biskupów z dnia 21 stycznia 1991 r., przywrócił w Polsce, po przeszło 50-letniej przerwie, Ordynar Polowy, a jego ordynariuszem mianował ks. bpa Sławoja Leszka Głódzia. Równocześnie Kongregacja Biskupów, po konsultacji z Papieżem i na podstawie jego upoważnienia, dekretem z dnia 21 stycznia 1991 r. zatwierdziła "Statut Ordynariatu Wojskowe czyli Polowego w Polsce".

Zdaniem Ojca Swiętego Jana Pawła II, praca duszpasterska w Wojsku Polskim musi zajmować szczególne miejsce wśród rozlicznych trosk Kościoła katolickiego. W tym ważnym sektorz społeczeństwa umacnia ona bowiem misję Kościoła, uczy prawdzi wego patriotyzmu, wychowuje do pokoju i wspiera wysiłki zmierzające do odrodzenia Ojczyzny. W tym duchu należy także

rozumieć słowa Ojca Swiętego wypowiedziane w czasie IV Pielgrzymki do Ojczyzny na spotkaniu z żołnierzami w Zegrzu Pomorskim k. Koszalina: "doświadczenie Kościoła ukazuje duszpasterstwo wojskowe jako obszar ogromnie ważny".

I. Ordynariat Polowy

- Ordynariat Polowy lub Wojskowy jest okręgiem kościelnym, zrównanym prawnie z diecezją.
- Na czele Ordynariatu stoi Biskup Polowy, który cieszy się wszystkimi prawami i obowiązkami biskupa diecezjalnego i wchodzi w skład Konferencji Episkopatu Polski.
- Wewnętrzna organizacja Ordynariatu Polowego jest podobna do organizacji Kościołów partykularnych.
- Wierni Ordynariatu Wojskowego nadal są ściśle związani ze swoim Kościołem partykularnym, do którego należą z tytułu zamieszkania lub obrządku. Dlatego też mogą oni korzystać z posługi duszpasterskiej albo kapelanów wojskowych albo miejscowych proboszczów.

II. Wierni Ordynariatu Polowego:

- żołnierze zawodowi, ich współmałżonkowie, dzieci, także pełnoletnie, jeżeli mieszkają w domu rodziców, oraz rodzice i krewni mieszkający razem z nimi;
- żołnierze czynnej służby wojskowej /niezawodowi/;
- osoby cywilne na stałe zatrudnione w instytucjach wojskowych oraz w domach osób pełniących zawodową służbę wojskową;
- uczniowie szkół wojskowych;

- osoby zatrudnione i przebywające w szpitalach wojskowych, w domach starców i w innych podobnych instytucjach wojskowych;
- członkowie instytutów zakonnych i wierni świeccy, którzy na stałe są zatrudnieni przez Ordynariusza Polowego lub też pracują za jego zgodą.

III. Władza Ordynariusza Polowego

Ordynariusze wojskowi posiadają uprawnienia biskupów diecezjalnych. Są oni pasterzami Kościołów partykularnych, które można nazwać "specjalnymi diecezjami". Biskup polowy swój urząd pasterski sprawuje przy pomocy kapłanów i diakonów, tworząc z nimi jedno prezbiterium. Może on inkardynować duchownych, a także utworzyć seminarium /za zgodą Stolicy Apostolskiej/ i święcić duchownych tytułem służby w ordynariacie wojskowym. Władza ordynariusza wojskowego - o charakterze personalnym - to władza zwyczajna /zakresu wewnętrznego i zewnętrznego/, własna i kumulatywna z władzą ordynariusza miejsca. Biskup polowy posiada więc prawdziwą władzę rządzenia, która nie jest wyłączna, albowiem wierni ordynariatu wojskowego nadal należą do własnych diecezji /z tytułu zamieszkania lub obrządku/. Jednakże w miejscach zastrzeżonych dla wojska, biskup miejscowy wtedy wykonuje swoją władzę rządzenia, gdy nie ma tam ordynariusza polowego lub jego kapelanów.

IV. Wykonywanie władzy kumulatywnej

W celu uniknięcia ewentualnych konfliktów kompetencyjnych

pomiędzy ordynariuszem wojskowym i biskupem diecezjalnym konst. ap. "Spirituali Militum Curae" ustaliła regułę dotyczącą wykonywania jurysdykcji kumulatywnej. Zgodnie z art. V powyższe Konstytucji jednostki wojskowe i miejsca zastrzeżone dla wojska podlegają przede wszystkim i zasadniczo władzy biskupa polowego, drugorzędnie zaś - władzy ordynariusza diecezjalnego, pod warunkiem, że nie ma tam ordynariusza wojskowego lub jego kapelanów. W takim wypadku władzę rządzenia wykonuje biskup diecezjalny i miejscowy proboszcz mocą własnego prawa /iure proprio/.

Władza biskupa diecezjalnego nie może być wykonywana równocześnie z władzą ordynariusza wojskowego. Biskup diecezjalny i jego proboszczowie nie powinni więc działać konkurencyjnie do ordynariatu polowego. Toteż należy powiedzieć, że władza ordynariusza miejsca jest wykonywana pomocniczo lub uzupełniająco w stosunku do władzy biskupa polowego i tylko wtedy, gdy w miejscach zastrzeżonych dla wojska nie ma ordynariusza wojskowego lub jego kapelanów.

V. Kapelani wojskowi

Kapelani wojskowi, którzy pełnią posługę duszpasterską w kościołach garnizonowych, w kościołach wynajętych albo na terenach jednostek wojskowych, posiadają prawa i obowiązki proboszczów. Jednakże ich władza jest kumulatywna z władzą proboszcza miejsca. Stąd też jej wykonywanie opiera się na tych samych zasadach jak wykonywanie jurysdykcji kumulatywnej ordynariusza polowego.

Kapelanów wojskowych mianuje i odwołuje biskup polowy, przed którym są oni odpowiedzialni za wypełnienie zadań pasterskich w stosunku do powierzonych im osób.

W jednostkach wojskowych, w których nie ma kapelanów opieka duszpasterska spoczywa na miejscowych proboszczach, którzy za duszpasterstwo wojskowe odpowiadają przed własnym ordynariuszem miejsca.

VI. Posługa duszpasterska-sakramentalna kapelanów wojskowych

Kapelani wojskowi mając obowiązki proboszczowskie, przede wszystkim są zobowiązani do:

- pełnienia posługi nauczania wobec wiernych powierzonych ich pieczy;
- przygotowania wiernych do przyjęcia sakramentów świętych i ich udzielania;
- poznawania wiernych przez wizytowanie rodzin;
- wyzwalania i wspomagania ducha apostolskiego i misyjnego wśród wiernych świeckich związanych z wojskiem;
- prowadzenia księgi ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych.

VII. Geografia duszpasterstwa wojskowego w Polsce

- Aktualny stan kapelanów Ordynariatu Polowego żadną miarą nie może zaspokoić potrzeb duszpasterstwa wojskowego: 31 kościołów; 40 kapelanów wojskowych; 3 kapelanów pomocniczych 1 ksiądz diecezjalny pełniący obowiązki proboszcza. Faktyczne odziedziczenie tych kapelanów nie świadczy, iż są oni inkardynowani do Ordynariatu Polowego oraz, że w przyszłości będą inkardynowani.

- Rozmieszczenie wojska na terytorium Polski, a właściwie jego skoncentrowanie w niektórych regionach, wymaga otworzenia nowych ośrodków duszpasterstwa wojskowego.
- Konieczne jest także, aby poszczególne garnizony miały swoich kapelanów wojskowych, mieszkających na terenie jednostki wojskowej.

VIII. Duch współpracy i współodpowiedzialności za duszpasterstwo wojskowe

Troska o właściwe wypełnienie posługi duszpasterskiej w wojsku spoczywa na ordynariuszu polowym i biskupach diecezjalnych. Dlatego też w relacji pomiędzy ordynariatem wojskowym i poszczególnymi diecezjami zachodzi potrzeba współpracy w duchu "communio" i więzi w prowadzeniu działalności duszpasterskiej. Również kapelani wojskowi i miejscowi proboszczowie winni pozostawać w ścisłym kontakcie, kierując się zasadą współpracy i współodpowiedzialności za duszpasterstwo w wojsku. Pożądane jest także, aby księża "woluntariusze", którzy pełnią funkcje kapelanów, współpracowali z Biskupem Polowym i kapelanami wojskowymi /chociaż podlegają oni jurysdykcji ordynarusza miejsca/.

Papież Jan Paweł II w konst. "Spirituali Militum Curae" zobowiązuje wszystkich biskupów diecezjalnych i przełożonych zakonnych, aby wspierali ordynariaty wojskowe, oddając do ich dyspozycji odpowiednią liczbę kapłanów, którzy szczególnie nadają się do pełnienia posługi duszpasterskiej wśród żołnierzy.

W duchu współodpowiedzialności za duszpasterstwo wojskowe, jako Biskup Polowy w Polsce gorąco proszę Księży Biskupów

149

Ordynariuszy i Wyższych Przełożonych Zakonnych, aby przeznaczyli do Ordynariatu Wojskowego przynajmniej 2 kapłanów, którzy odznaczają się zamiłowaniem w pracy duszpasterskiej w wojsku. Duchowni ci, oprócz odpowiednich przymiotów osobistych i wysokich kwalifikacji moralno-intelektualnych powinni być młodzi, tzn. do 35 roku życia. W okresie próby - przez jeden rok - w Ordynariacie Polowym będą oni pełnili funkcję kapelanów pomocniczych. Przyjęcie duchownego do Ordynariatu Polowego nie oznacza jego inkardynacji do "diecezji wojskowej". Pragnę zaznaczyć, że bez zgody i pisma polecającego Ordynariusza, z kapłanami starającymi się o przyjęcie do Ordynariatu Polowego nie są prowadzone żadne rozmowy, nawet wstępne.

Licząc na wsparcie duszpasterstwa wojskowego przez Księży Biskupów, Przełożonych Zakonnych i Proboszczów, wszystkim Braciom w Kapłaństwie Chrystusa Pana składam serdeczne Bóg zapłać.

+ Sławoj Leszek GŁÓDŹ

Biskup Polowy WP

Warszawa, 17 czerwca 1991 roku

"SPIRITUALI MILITUM CURE"

Konstytucja Apostolska na temat ordynariatów wojskowych

150

JAN PAWEŁ
BISKUP

SŁUGA
SŁUG BOŻYCH
NA WIECZNĄ RZECZY
PAMIĄTKĘ

Kościół zawsze z niezwykłą dbałością starał się o zapewnienie żołnierzom, stosownie do różnych okoliczności, duchowej opieki.

Żołnierze bowiem stanowią określoną grupę społeczną i „ze względu na ich szczególne warunki życia" (1), wchodząc na stałe w skład sił zbrojnych z własnej woli lub też na mocy prawa powołani do nich na określony czas, potrzebują konkretnej i specyficznej opieki duszpasterskiej. Hierarchia kościelna, a zwłaszcza papieże, starali się w miarę upływu czasu możliwie najlepiej odpowiedzieć na tę potrzebę, zgodnie ze swym obowiązkiem posługiwania (diakonii) (2), poprzez udzielanie uprawnień dostosowanych do osób i okoliczności. W ten sposób stopniowo w poszczególnych krajach zostały ustanowione struktury kościelne, na czele których stoją pralaci zaopatrzeni w potrzebne uprawnienia (3).

Pełne mądrości normy w tej dziedzinie ogłosiła Kongregacja Konsystorialna w instrukcji *Sollemne semper* z 23 kwietnia 1951 (4). Należy stwierdzić, że obecnie nadszedł czas sposób bardziej szczegółowy zostaną określone przepisy zawarte w niniejszej Konstytucji, z uwzględnieniem — tam, gdzie takowe istnieją — umów zawartych pomiędzy Stolicą Apostolską a państwami (8).

Par. 2. Tam, gdzie okoliczności tego wymagają, po wysłuchaniu zainteresowanych Konferencji Episkopatów, Stolica Apostolska utworzy nowe ordynariaty wojskowe.

II. Par. 1. Ordynariatem wojskowym kieruje jego własny ordynariusz z zasady (*pro norma*) posiadający sakrę biskupią, wyposażony we wszelkie uprawnienia biskupów diecezjalnych i mający te same co oni obowiązki, chyba że co innego wynika z samej natury rzeczy lub ze statutów partykularnych.

Par. 2. Papież mianuje ordynariusza wojskowego w sposób nieskrępowany albo też ustanawia lub zatwierdza kandydata wyznaczonego zgodnie z przepisami prawa (9).

Par. 3. Aby ordynariusz wojskowy mógł wszystkie siły poświęcić tej szczególnej misji pasterskiej, będzie on na mocy samego prawa wolny od innych funkcji związanych z troską duszpasterską, chyba że szczególne okoliczności w danym kraju wskażą co innego.

Par. 4. Między ordynariuszem wojskowym a innymi Kościołami lokalnymi winna istnieć ścisła więź jedności (*vinculum communionis*) i współpraca w tym, co dotyczy działalności duszpasterskiej.

III. Ordynariusz wojskowy, z tytułu samego prawa, należy do Konferencji Episkopatu tego kraju, w którym znajduje się siedziba ordynariatu.

IV. Jurysdykcja ordynariusza wojskowego jest

1. personalna, co oznacza, że może być wykonywana w stosunku do osób należących do ordynariatu nawet wówczas, kiedy te znajdują się czasowo poza granicami swojego kraju;

2. zwyczajna, zarówno *pro foro interno*, jak również *pro foro externo*;

3. własna, ale złączona (*cumulative*) z jurysdykcją biskupa diecezjalnego, bowiem osoby należące do ordynariatu nie przestają należeć do diecezji, w której mieszkają.

V. Par. 1. Ordynariusz wojskowy może ustanowić wikariuszy generalnych i biskupich, którzy mają zwyczajną władzę wykonawczą we wszystkich sprawach, które należą do ordynariusza, zgodnie z prawem.

Par. 2. Ordynariusz wojskowy może ustanowić wikariuszy sądowych, którzy mają zwyczajną władzę wykonawczą we wszystkich sprawach sądowych, zgodnie z prawem.

Par. 3. Wikariusze generalni, biskupi i sądowi powinni być kapłanami.

Par. 4. Ordynariusz wojskowy może ustanowić wikariuszy terytorialnych, którzy mają zwyczajną władzę wykonawczą we wszystkich sprawach, które należą do ordynariusza, zgodnie z prawem, w określonej części terytorium, w którym znajduje się ordynariat.

Par. 5. Ordynariusz wojskowy może ustanowić wikariuszy personalnych, którzy mają zwyczajną władzę wykonawczą we wszystkich sprawach, które należą do ordynariusza, zgodnie z prawem, w określonej części ordynariatu.

Par. 6. Wikariusze terytorialni i personalni powinni być kapłanami.

VI. Ordynariusz wojskowy może, za zgodą Stolicy Apostolskiej, założyć seminarium i jego alumnów, kiedy ci otrzymają właściwą formację, dopuścić do święceń kapłańskich w ordynariacie.

Par. 4. Także inni seminarzyści mogą być, zgodnie z przepisami prawa, inkardynowani do ordynariatu wojskowego.

Par. 5. Rada Kapłańska powinna posiadać własne statuty, zatwierdzone przez ordynariusza i uwzględniające normy wydane przez Konferencję Episkopatu (10).

VII. Kapłani, którzy w ordynariacie zostali mianowani kapelanami, posiadają na wyznaczonym im terenie i wobec powierzonych im osób uprawnienia i obowiązki proboszczów, chyba że z samej natury rzeczy albo ze statutów partykularnych wynika co innego; razem (*cumulative*) jednak z miejscowym proboszczem, zgodnie z postanowieniem art. IV.

VIII. Gdy chodzi o zakonników i członków stowarzyszeń życia apostolskiego, pracujących dla ordynariatu, ordynariusz winien czuwać nad tym, by postępowali w wierności własnemu powołaniu i charyzmatowi swojego zgromadzenia, oraz by zachowywali ścisłą łączność ze swoimi przełożonymi.

IX. Ponieważ wszyscy wierni powinni współpracować w budowaniu Ciała Chrystusowego (11), ordynariusz i jego prezbiterium będą zabiegać o to, by świeccy należący do ordynariatu, indywidualnie czy wspólnie spełniali właściwą im rolę zaczynu apostolskiego, a także rolę misjonarzy w stosunku do innych żołnierzy, z którymi razem żyją.

X. Oprócz wiernych, których — zgodnie z postanowieniem art. I — wymieniają statuty, należą do ordynariatu i podlegają jego jurysdykcji:

1 — Wierni będący żołnierzami oraz ci, którzy pracują dla sił zbrojnych, jeśli ich związek z armią jest uznany przez prawo cywilne;

2 — Członkowie ich rodzin, mianowicie małżonkowie, dzieci i osoby pozostające z nimi we wspólnocie domowej.

XI. Ordynariusz wojskowy, jako pasterz własnego ordynariatu, powinien mieć stałe miejsce zamieszkania w centralnej części terytorium, w którym znajduje się ordynariat.

XII. Ordynariusz wojskowy ma obowiązek złożyć wizytę *ad limina* Apostolorum, zgodnie z przepisami prawa, i przedstawić Ojcu Świętemu sprawozdanie ze stanu ordynariatu, w odpowiedniej formie. Ma również obowiązek odbycia wizyty *ad limina* zgodnie z przepisami prawa (12).

XIII. W statutach partykularnych, z zachowaniem — tam, gdzie takie istnieją — umów zawartych pomiędzy Stolicą Apostolską a państwami, należy między innymi ustalić:

1 — w jakim miejscu ma znajdować się kościół ordynariusza wojskowego i jego kuria;

2 — czy winien być jeden, czy więcej wikariuszy generalnych, oraz jakich pracowników kurii należy mianować;

3 — to wszystko, co dotyczy pozycji kościelnej ordynariusza wojskowego i innych kapłanów oraz diakonów podlegających ordynariatowi wojskowemu, w czasie wykonywania przez nich funkcji oraz później, a także zasady, jakich należy się trzymać, gdy chodzi o ich status wojskowych;

4 — jak należy postępować w przypadku, gdy stolica wakuje lub ma przeszkodę w działaniu;

5 — to wszystko, co odnosi się do rady pastoralnej zarówno całego ordynariatu, jak lokalnej, z uwzględnieniem norm Kodeksu Prawa Kanonicznego;

6 — jakie należy prowadzić księgi, tak gdy chodzi o udzielanie sakramentów, jak i o stan osób, zgodnie z prawem powszechnym i przepisami Konferencji Episkopatu.

XIV. W sprawach sądowych dla wiernych ordynariatu wojskowego trybunałem kompetentnym pierwszej instancji jest trybunał diecezji, w której znajduje się siedziba kurii ordynariusza wojskowego; w statutach zostanie wyznaczony na stałe trybunał apelacyjny. Jeżeli zaś ordynariat ma swój trybunał, apelacje będą wnoszone do trybunału, który sam ordynariusz polowy na stałe wyznaczy za zgodą Stolicy Apostolskiej (13).

Przepisy zawarte przez nas w tej Konstytucji nabierają mocy prawnej 21 lipca bieżącego roku. Normy prawa partykularnego nadal zachowują swą moc, o ile zgadzają się z niniejszą Konstytucją Apostolską. Jednakże statuty każdego ordynariatu wojskowego, sporządzone [illegible]

per z 23 kwietnia 1951 (4). Należy stwierdzić, że obecnie nadszedł czas zrewidowania owych norm w ten sposób, aby nabrały one nowej mocy i skuteczności. Decyzja ta wiąże się z Soborem Watykańskim II, który otworzył drogę duszpasterstwom specjalistycznym, lepiej dostosowanym do konkretnych potrzeb (5) i który starannie przemyślał działanie Kościoła w świecie współczesnym, także w zakresie tego, co odnosi się do budowania i popierania pokoju. W tym sensie ci, którzy służą w wojsku, powinni uważać się za „sługi bezpieczeństwa i wolności narodów... Jeśli bowiem to zadanie właściwie spełniają, naprawdę przyczyniają się do utrwalenia pokoju" (6).

Tego rodzaju rewizja wydaje się konieczna także wobec głębokich przemian, jakie dokonały się w zawodzie i życiu wojskowych, a również wobec wyobrażeń, jakie współczesne społeczeństwo ma o istocie i zadaniach wojska w życiu dzisiejszych ludzi. Skłania wreszcie do tego rodzaju rewizji ogłoszenie nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego; dotychczasowe zasady opieki duszpasterskiej nad żołnierzami pozostawia on co prawda nie zmienione, należy je jednakże zrewidować, sformułować w sposób bardziej odpowiedni, aby przyniosły obfite owoce. Tego rodzaju normy nie mogą oczywiście być jednakowe dla wszystkich krajów, ponieważ ilość katolików służących w wojsku nie wszędzie jest jednakowa, tak w liczbach absolutnych, jak i w relatywnych. Także okoliczności w rozmaitych miejscach bywają krańcowo różne. Należy więc dla wszystkich ordynariatów wojskowych — dotychczas nazywanych wikariatami polowymi — ustalić pewne normy ogólne, które następnie będą uzupełniane, w ramach prawa ogólnego, przez statuty wydawane przez Stolicę Apostolską dla poszczególnych ordynariatów.

Zostają więc ustalone następujące normy:

I. Par. 1. Ordynariaty wojskowe, które także mogą nazywać się polowymi i które pod względem prawnym zostają upodobnione do diecezji, są okręgami kościelnymi o szczególnym charakterze i rządzą się własnymi, nadanymi przez Stolicę Apostolską statutami, w których w

[illegible] z jurysdykcją biskupa diecezjalnego, bowiem osoby należące do ordynariatu pozostają ściśle związane także z Kościołem partykularnym, do którego należą z tytułu zamieszkania lub obrządku.

V. Obszary i miejsca przeznaczone dla żołnierzy podlegają najpierw i przede wszystkim jurysdykcji ordynariusza wojskowego, na drugim zaś miejscu jurysdykcji biskupa diecezjalnego, co oznacza, że kiedy nie ma ordynariusza wojskowego lub kapelanów wojskowych, wówczas zarówno biskup diecezjalny, jak i proboszcz działają na mocy własnych uprawnień.

VI. Par. 1. Oprócz tych, o których będzie mowa w paragrafach 3 i 4, prezbiterium ordynariatu wojskowego tworzą księża diecezjalni i zakonni, którzy posiadając odpowiednie do właściwego prowadzenia tej działalności duszpasterskiej przymioty i za zgodą własnego ordynariusza wykonują posługę w ordynariacie wojskowym.

Par. 2. Biskupi diecezjalni oraz kompetentni przełożeni zakonni winni [illegible] uznany przez prawo cywilne;

2 — Członkowie ich rodzin, mianowicie współmałżonkowie i dzieci — także jeśli są samodzielni — zamieszkujący w tym samym domu, a także krewni i służba, zamieszkujący pod tym samym dachem;

3 — Ci, którzy uczęszczają do szkół wojskowych; przebywają w wojskowych szpitalach, domach starców lub innych podobnych miejscach, również personel tych instytucji;

4 — Wszyscy wierni obojga płci, niezależnie od tego, czy należą, czy nie należą do zgromadzenia zakonnego, którzy na polecenie lub za zgodą ordynariusza wojskowego pełnią jakieś stałe funkcje.

XI. Ordynariusz wojskowy podlega Kongregacji Biskupów lub Kongregacji Ewangelizacji Narodów; w zależności od natury problemów przedstawia je odpowiednim dykasteriom Kurii Rzymskiej.

XII. Ordynariusz wojskowy obowiązany jest co pięć lat przedstawić Stolicy Apostolskiej sprawozdanie o stanie ordynariatu według przepisa- [illegible] że statuty kurialnego ordynariatu [illegible] skiego opracowane w myśl art. 1 powinny w ciągu roku od tej daty być przedstawione do przejrzenia Stolicy Apostolskiej.

Chcemy też, by te nasze zarządzenia i normy były ważne i skuteczne obecnie i w przyszłości, uchylając lub częściowo zmieniając — o ile zachodzi taka potrzeba — wydane przez naszych poprzedników konstytucje i rozporządzenia apostolskie oraz wszystkie inne przepisy.

Rzym, u świętego Piotra, 21 kwietnia 1986, w ósmym roku Pontyfikatu.

Jan Paweł PP. II

---

1) Sob. Wat. II, *Christus Dominus*, n. 43.

2) Por. Sob. Wat. II, Konst. dogm. *Lumen gentium*, n. 24.

3) Ci prałaci niekiedy bywali ustanawiani, „tak jakby byli prawdziwymi biskupami i pasterzami w stosunku do swojego kleru świeckiego" (Innocenty X, Breve *Cum sicut maiestatis*, 26 września 1645; Bullarium Romanum, Turyn 1868, t. XV, s. 410).

4) AAS 43 (1951) ss. 562-565.

5) Por. Dekr. *Presbyterorum ordinis*, n. 10.

6) Sob. Wat. II, Konst. past. *Gaudium et spes*, n. 79.

7) Por. KPK, kan. 569.

8) Por. KPK, kan. 3.

9) Por. KPK, kan. 163 i 377, par. 1.

10) Por. KPK, kan. 496.

11) Por. KPK, kan. 208.

12) Por. KPK, kan. 399 i 400, s. 1 i 2. Por. Kongregacja Konsystorialna, Dekr. *De sacrorum liminum visitatione a vicariis castrensibus peragenda*, dnia 28 II 1959: AAS 51 (1959), s. 272-274.

13) Por. KPK, kan. 1428, n. 2.

Raport na temat sekt, nowych ruchów religijnych i kultów

W najbliższym numerze zamieścimy raport dotyczący sekt i nowych ruchów religijnych, opracowany przez Sekretariat Jedności Chrześcijan, Sekretariat dla Niechrześcijan, Sekretariat dla Niewierzących oraz Papieską Radę do spraw Kultury. Raport opiera się w głównej mierze na materiałach dostarczonych przez Konferencje Episkopatów. Dokument zajmuje się opisem zjawiska rozprzestrzeniania się nowych ruchów religijnych, analizą przyczyn tego zjawiska oraz wnioskami duszpasterskimi. Znajdują się tam również sugestie, dotyczące kierunku bardziej szczegółowych badań.

Czym są „sekty"? Co oznacza termin „kulty"? Oba określenia mają raczej negatywne zabarwienie. Być może stosowniejsze byłoby określenie neutralne, takie jak „nowe ruchy religijne" czy „nowe grupy religijne". Ustalenie definicji owych „nowych ruchów" czy „grup" jest zagadnieniem spornym. Niezależnie jednak od trudności w zakresie terminologii, które raport stara się rozwiązać, jest faktem, że niemal wszystkie Kościoły lokalne stwierdzają pojawianie się i szybki wzrost najróżniejszych ruchów religijnych i pseudoreligijnych, grup i praktyk. Zagadnieniem, które bezpośrednio interesuje duszpasterzy, jest zwykle znalezienie właściwego sposobu postępowania z członkiem katolickiej rodziny, który stał się adeptem sekty.

Jaka ma być nasza postawa wobec sekt? Odpowiedzi na to pytanie autorzy raportu starają się udzielić, biorąc pod uwagę wielkie zróżnicowanie samego zjawiska, jak również różne jego aspekty.

MARIO AGNES
redaktor naczelny

ADAM BONIECKI MIC
redaktor wydania polskiego

Numer oddano
do druku
20 czerwca 1986

DRUKARNIA L'OSSERVATORE ROMANO

PRZYWRÓCENIE ORDYNARIATU POLOWEGO W POLSCE

KONGREGACJA ds. BISKUPÓW

DEKRET
przywracający Ordynariat Polowy w Polsce

Stolica Apostolska starała się zawsze, na miarę potrzeb i okoliczności czasu, dbać o dobro duchowe żołnierzy i wiernych wyznania katolickiego należących do wojsk lądowych, morskich i lotniczych Polski.

Przychylając się zatem do prośby Konferencji Episkopatu Polski oraz postulatów Władz tego Narodu, aby opiece duszpasterskiej nad wspomnianymi wiernymi nadać trwałą formę i status prawny, Jan Paweł II, z Bożej Opatrzności Papież, niniejszym Dekretem Kongregacji ds. Biskupów przywraca Ordynariat Polowy w Polsce, przystosowany do przepisów ogólnych Konstytucji apostolskiej *Spirituali militum curae.*

Ordynariat Polowy wyżej wymienionego terytorium będzie się zatem kierował przepisami ogólnymi Konstytucji apostolskiej *Spirituali militum curae*, własnymi Statutami wydanymi przez Stolicę Apostolską i powszechnymi prawami kościelnymi.

Wykonanie tych postanowień Ojciec Święty zechciał powierzyć Jego Ekscelencji Nuncjuszowi Apostolskiemu w Polsce, arcybiskupowi tytularnemu Heraklei Józefowi Kowalczykowi, udzielając mu stosownych i koniecznych pełnomocnictw, w tym również prawa subdelegowania w celu, o którym mowa, jakiegokolwiek mężczyzny posiadającego godność kościelną; polecił mu zarazem przesłać jak najprędzej do Kongregacji ds. Biskupów autentyczną kopię aktu wykonawczego.

Powyższe postanowienia nakazał ogłosić w dekrecie mającym taką samą moc jak List apostolski opatrzony pieczęcią.

Dane w Rzymie, w Kongregacji ds. Biskupów, dnia 21 stycznia 1991 r.

KONGREGACJA ds. BISKUPÓW

DEKRET
zatwierdzający Statuty Ordynariatu Polowego w Polsce

Jan Paweł II, z Bożej Opatrzności Papież, któremu jako Biskupowi Rzymu powierzona jest troska o wszystkie Kościoły (por. 2 Kor 11, 28), pragnąc zapewnić skuteczniejszą pomoc wiernym służącym w wojsku, promulgował Konstytucję Apostolską *Spirituali militum curae*, wydaną dnia 21 kwietnia 1986 r.

Zawiera ona ogólne przepisy, które odnoszą się do wszystkich ordynariatów wojskowych już istniejących lub mających powstać w przyszłości. Ponadto Papież zarządził tą samą Konstytucją, aby przepisy te były odpowiednio rozwijane i przystosowywane do okoliczności czasu i miejsca przez prawa szczegółowe, czyli przez szczególne statuty wydane dla każdego ordynariatu przez Stolicę Apostolską.

Biorąc zatem pod uwagę różnorodne potrzeby i okoliczności natury kościelnej czy cywilnej, w których ma być przygotowana i wykonywana praca duszpasterska Ordynariatu Polski, Kongregacja ds. Biskupów, której podlega większość Ordynariatów Polowych, po szczegółowym rozważeniu wspomnianych wyżej Statutów Ordynariatu Polowego, po zasięgnięciu opinii Sekcji Sekretariatu Stanu ds. relacji z państwami, jak również po naradzeniu się z Nuncjuszem Apostolskim w Polsce przedłożyła je Papieżowi na audiencji w dniu 12 stycznia br.

Papież Jan Paweł II, powiadomiony o tym wszystkim, zobowiązał Kongregację, aby zgodnie z kanonem 30 KPK niniejszym Dekretem ogłosiła Statuty Ordynariatu Polowego w Polsce.

Jednakże w myśl kanonu 8,2 KPK Statuty te nabiorą mocy po upłynięciu jednego miesiąca od daty ich ogłoszenia, to znaczy zamieszczenia w *Acta Apostolicae Sedis.*

Bez względu na jakiekolwiek przeciwne zarządzenia.

Dane w Rzymie, w Kongregacji ds. Biskupów, dnia 21 stycznia 1991 r.

21 stycznia 1991 Ojciec Święty mianował ks. prał. Sławoja Leszka Głódzia ordynariuszem polowym w Polsce, a 31 stycznia został po przeszło 50-letniej przerwie przywrócony do istnienia Ordynariat Polowy Wojska Polskiego. Biskupstwo polowe w Polsce ustanowił Benedykt XV w r. 1919. Urząd ordynariuszy polowych kolejno spełniali biskupi Stanisław Gall i Józef Gawlina. Bp Sławoj L. Głódź urodził się 13 sierpnia 1945 r. Po ukończeniu Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku studiował w Paryżu, w Lublinie i w Rzymie. W 1980 r. uzyskał stopień doktora prawa kanonicznego w Papieskim Instytucie Wschodnim. Po roku pracy w Białymstoku, w r. 1981 podjął pracę w Kongregacji ds. Kościołów Wschodnich.

NUNCJATURA APOSTOLSKA W POLSCE

DEKRET

Działając na mocy upoważnienia udzielonego mi przez Jego Świątobliwość Jana Pawła II, podaję do publicznej wiadomości, że dnia 21 stycznia 1991 r. Kongregacja Biskupów wydała Dekret « O przywróceniu Ordynariatu Polowego w Polsce » zatwierdzony przez Ojca Świętego:

Zarządzam, aby wymieniony Dekret, po uprzednim zapoznaniu się z jego treścią przez Ordynariusza Polowego J.E. Ks. Biskupa Leszka Sławoja Głódzia, został odczytany w obecności kapłanów i Ludu Bożego w kościele garnizonowym (katedralnym) pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Polski w Warszawie, dnia 31 stycznia 1991 r., i wraz z niniejszym Dekretem wykonawczym ogłoszony w Piśmie Okólnym Konferencji Episkopatu Polski, oraz aby od daty promulgacji, tzn. od dnia 31 stycznia br., Ordynariat Polowy uważany był za faktycznie istniejący, a jego działanie miało pełną skuteczność prawną.

Ogłaszam również jako obowiązujące wszystkie przepisy zawarte w wymienionym Dekrecie i Statucie Ordynariatu Wojskowego zatwierdzonym i podanym przez Stolicę Apostolską.

Upoważniam też Jego Ekscelencję Księdza Arcybiskupa Bronisława Dąbrowskiego, Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski, aby sporządził urzędowy protokół z kanonicznego ogłoszenia Dekretu i niezwłocznie przesłał go do Kongregacji Biskupów w Rzymie.

Niniejszy Dekret wykonawczy wydano w Nuncjaturze Apostolskiej w Warszawie, dnia 26 stycznia Roku Pańskiego 1991, w trzynastym roku Pontyfikatu Jego Świątobliwości Jana Pawła II

JÓZEF KOWALCZYK
Nuncjusz Apostolski

Statut Ordynariatu Wojskowego czyli Polowego w Polsce

I - Ordynariat Polowy

1. Ordynariat Wojskowy, zwany dalej Ordynariatem Polowym, jest okręgiem kościelnym zrównanym prawnie z diecezją, posiadającym własnego Biskupa Polowego, któremu powierzona jest troska pasterska o część Ludu Bożego z różnych tytułów związanego ze służbą w wojsku polskim.

2. Ordynariat Polowy rządzi się:

a) Konstytucją apostolską *Spirituali militum curae* z dnia 21 kwietnia 1986 (AAS 78/1986, s. 481-486);

b) przepisami Kodeksu Prawa Ka[nonicznego];

c) niniejszym Statutem nadanym przez Stolicę Św[iętą].

3. Do Ordynariatu Polowego należą wier[ni]:

a) żołnierze zawodowi, ich współmałżonkowie, dzieci, także pełnoletnie, o ile mieszkają w domu rodziców, oraz rodzice i krewni zamieszkujący razem z nimi;

b) żołnierze w czynnej służbie wojskowej (niezawodowi), w czasie pełnienia tej służby;

c) pracownicy cywilni, zatrudnieni na stałe w jednostkach (instytucjach) wojskowych oraz w domach prywatnych osób pełniących zawodową służbę wojskową;

d) uczniowie szkół wojskowych;

e) zatrudnieni lub przebywający w szpitalach wojskowych, w domach starców i w podobnych instytucjach wojskowych;

f) członkowie instytutów zakonnych i wierni świeccy zatrudnieni na stałe przez Ordynariusza Polowego lub za jego zgodą.

4. Siedzibą Ordynariatu Polowego w Polsce jest Warszawa.

II - Biskup (Ordynariusz) Polowy

5. Biskupa Polowego w Polsce mianuje w sposób nieskrępowany Ojciec Święty.

6. Kandydatów na ten urząd przedstawia Ojcu Świętemu Nuncjusz Apostolski po uprzedniej konsultacji kompetentnych władz kościelnych i rządowych.

7. Biskup Polowy, stojąc na czele Kościoła partykularnego, cieszy się prawami biskupa diecezjalnego i wchodzi w skład Konferencji Biskupów.

8. Biskup Polowy posiada własną władzę zwyczajną, forum wewnętrznego i zewnętrznego, ustawodawczą i sądowniczą, ale personalną, czyli odnoszącą się do określonej kategorii osób, wykonywaną zarazem kumulatywnie z biskupami miejscowymi.

9. Jeśli jest przeszkoda w działaniu lub wakans stolicy biskupiej (*sedes impedita aut vacans*), wtedy Ordynariatem Polowym zarządza Wikariusz Generalny, który w takim wypadku posiada te same prawa i obowiązki co Administrator Diecezji (kann. 409-430 KPK). Wikariusz Generalny jest wspomagany przez Kolegium Konsultorów zgodnie z przepisami kan. 502 KPK. Gdyby zabrakło Wikariusza Generalnego lub «był przeszkodzony w działaniu», wtedy obowiązki Administratora Diecezji, wyłącznie co do jurysdykcji kościelnej, pełni kapelan wybrany przez Kolegium Konsultorów zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego, chyba że Stolica Święta postanowi inaczej.

III - Prezbiterium Ordynariatu Polowego

10. Prezbiterium Ordynariatu Polowego tworzą duchowni diecezjalni i zakonni inkardynowani do Ordynariatu lub wykonujący dla dobra tegoż jakiś stały obowiązek (por. kan. 498 §1, n. 2).

11. Biskup Polowy sprawuje duszpasterstwo wspomagany przez Dziekanów, których sam mianuje zgodnie z potrzebami pastoralnymi, oraz przez Kapelanów spełniających swe funkcje we własnych kościołach garnizonowych albo korzystających, na zasadzie umowy, z kościołów i pomieszczeń wynajętych, lub na terenach wojskowych, jak koszary, poligony itp.

12. Kapelanów wojskowych mianuje i odwołuje Biskup Polowy zgodnie z przepisami prawa kościelnego.

13. Kapelani wojskowi-proboszczowie posiadają prawa i obowiązki na równi z Proboszczami.

14. Przygotowanie do przyjęcia sakramentów świętych, zwłaszcza do sakramentu małżeństwa, winno się odbywać według wskazań Episkopatu Polski. Każdy Kapelan wojskowy-proboszcz zobowiązany jest prowadzić księgę ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych.

15. Biskup i Kapelani wojskowi mogą przyjmować wojskowe stopnie, honory, uposażenie i emeryturę, po uprzednim uzgodnieniu tego wespół z kompetentnymi władzami rządowymi.

IV - Kuria Ordynariatu Polowego

16. Pomocą Biskupowi Polowemu służą: Kuria Biskupia złożona z Wikariusza Generalnego i Kanclerza oraz Rad: kapłańskiej, duszpasterskiej i do spraw ekonomicznych, a także z kolegium konsultorów.

V - Sąd Ordynariatu Polowego

17. Gdy chodzi o sprawy sądowe wiernych Ordynariatu Polowego w Polsce, kompetentnym trybunałem pierwszej instancji jest Trybunał Metropolitalny w Warszawie, zaś apelacyjnym — Trybunał Metropolitalny w Gnieźnie.

Zarządzenie końcowe

18. Niniejszy statut wchodzi w życie po upływie miesiąca od zatwierdzenia i nadania go przez Stolicę Apostolską.

19. Biskup Polowy, po uprzednim wysłuchaniu Rady Kapłańskiej i za zgodą Konferencji Episkopatu, może przedłożyć do zatwierdzenia tejże Stolicy Apostolskiej ewentualne propozycje koniecznych zmian w Statucie. □

NUNCJATURA APOSTOLSKA W POLSCE

PROTOKÓŁ

W dniu 31 stycznia Roku Pańskiego 1991, w liturgiczne wspomnienie św. Jana Bosko, w kościele garnizonowym (katedralnym) pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Polski w Warszawie, w obecności J.E. Ks. Biskupa Nominata Leszka Sławoja Głódzia, Ordynariusza Polowego, obecnych księży biskupów, kapłanów, przedstawicieli władz Wojska Polskiego i zebranego Ludu Bożego, zostały odczytane dwa Dekrety Kongregacji Biskupów z dnia 21 stycznia 1991 r. o przywróceniu Ordynariatu Polowego w Polsce i zatwierdzeniu Statutów Duszpasterstwa Wojskowego. Nuncjusz Apostolski J.E. Ks. Arcybiskup Józef Kowalczyk odczytał Dekret Wykonawczy wymienionych Dekretów Stolicy Apostolskiej i poinformował zebranych, że od tej chwili Ordynariat Polowy w Polsce faktycznie istnieje, a jego działalność ma pełną skuteczność prawną.

Następnie sporządzono protokół sprawozdawczy w pięciu egzemplarzach, z których jeden zostanie przesłany do Kongregacji Biskupów w Rzymie, drugi do Nuncjatury Apostolskiej, trzeci do Ordynariatu Polowego, czwarty do Konferencji Episkopatu Polski, piąty do Ministerstwa Obrony Narodowej.

abp BRONISŁAW DĄBROWSKI
Sekretarz Generalny Episkopatu Polski

abp JÓZEF KOWALCZYK
Nuncjusz Apostolski

152

Rozdzielnik A

Egz. nr

...SZA SZKOŁA OFICER...
... ZMECHANIZOWA
Nr 2328
... 06 30
Ark. 1

13

OBWIESZCZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 19 kwietnia 1993 r.

w sprawie ogłoszenia Statutu Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego.

Na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Dz. U. Nr 66, poz. 287 i Nr 95, poz. 425) — ogłasza się Statut Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego uchwalony przez Święty Sobór Biskupów w dniu 28 grudnia 1992 r.

Minister Obrony Narodowej: **Janusz Onyszkiewicz**

15.

Załącznik do obwieszczenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 kwietnia 1991 r. (poz. 13).

STATUT

PRAWOSŁAWNEGO ORDYNARIATU WOJSKA POLSKIEGO

I. Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego.

1. Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego jest okręgiem Kościelnym — diecezją, zrównanym prawnie i kanonicznie z diecezjami Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, posiadającym własnego Prawosławnego Ordynariusza Wojskowego, któremu jest powierzona troska o wiernych wyznania prawosławnego związanych ze służbą w Wojsku Polskim z różnych tytułów.

2. Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego kieruje się:
   1) normami kanonicznymi Kościoła Prawosławnego,
   2) Statutem Wewnętrznym Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
   3) niniejszym Statutem uchwalonym przez Św. Sobór Biskupów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

3. Do Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego należą prawosławni:
   1) żołnierze zawodowi, ich rodzice, współmałżonkowie, dzieci, także pełnoletnie zamieszkujące razem z nimi,
   2) żołnierze w czynnej służbie wojskowej (niezawodowej), w czasie pełnienia służby,
   3) pracownicy cywilni zatrudnieni w jednostkach (instytucjach) wojskowych oraz w domach prywatnych osób związanych ze służbą lub pracą w Wojsku Polskim,
   4) uczniowie szkół wojskowych,
   5) zatrudnieni lub przebywający w szpitalach wojskowych, domach starców i innych instytucjach wojskowych.

4. Siedzibą Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego jest Warszawa.

II. Prawosławny Ordynariusz Wojskowy.

1. Prawosławnego Ordynariusza Wojska Polskiego mianuje Minister Obrony Narodowej po przedstawieniu kandydatury przez Św. Sobór Biskupów.

2. Kandydata na ten urząd przedstawia Ministrowi Obrony Narodowej w imieniu Św. Soboru Biskupów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, Metropolita.

3. Prawosławny Ordynariusz Wojskowy stoi na czele Diecezji Wojskowej obejmującej terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiada prawa biskupa diecezjalnego i wchodzi w skład Św. Soboru Biskupów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

4. Prawosławny Ordynariusz Wojskowy posiada własną władzę kanoniczną odnoszącą się do osób wchodzących w skład Diecezji Wojskowej, personalną, czyli odnoszącą się do określonej kategorii osób, wykonywaną zarazem kumutatywnie z biskupami miejscowymi.

5. Jeśli zaistnieje przeszkoda w działaniu Ordynariusza Wojskowego (choroba, emerytura itp.), wówczas obowiązki Prawosławnego Ordynariusza Wojskowego do czasu powołania nowego Ordynariusza pełni Kapelan Okręgowy — Dziekan Warszawskiego Okręgu Wojskowego w porozumieniu ze Św. Soborem Biskupów.

III. Duchowni Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego.

1. Duchowni Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego wchodzą w kanoniczny skład duchowieństwa Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Do sprawowania funkcji kapelanów kierowani są przez Prawosławnego Ordynariusza Wojskowego w porozumieniu z Biskupami Diecezjalnymi. Wnioski w sprawie powołania i zwalniania ich ze służby wojskowej zawodowej przedstawia Ministrowi Obrony Narodowej Prawosławny Ordynariusz Wojskowy w porozumieniu ze Św. Soborem Biskupów.

2. Prawosławny Ordynariusz Wojskowy sprawuje duszpasterstwo wspomagany przez Kapelanów Okręgowych (Dziekanów), kapelanów oraz dyrygentów – psalmistów, spełniających swe funkcje w świątyniach garnizonowych lub w wynajętych świątyniach na terenie poszczególnych miejscowości lub w razie potrzeby na terenach wojskowych.

3. Kapelani wojskowi — proboszczowie oraz dyrygenci — psalmiści posiadają prawa i obowiązki na równi z proboszczami i dyrygentami — psalmistami diecezjalnymi (księgi metrykalne i inne).

4. Prawosławny Ordynariusz Wojskowy oraz Kapelani Wojskowi mogą przyjmować stopnie wojskowe, honory, uposażenia i emeryturę z tytułu pełnionej służby w wojsku według zasad określonych w odrębnych przepisach.

IV. Sekretariat Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego.

1. Sekretariat Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego służy pomocą Prawosławnemu Ordynariuszowi Wojskowemu.

V. Sąd Kościelny Prawosławnego Ordynariatu Wojskowego.

1. Sprawy sądowe Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego odbywają się według norm prawa kanonicznego Kościoła Prawosławnego.

VI. Zarządzenia końcowe.

1. Statut niniejszy wchodzi w życie po upływie miesiąca po przyjęciu go przez Św. Sobór Biskupów, nie wcześniej jednak, niż z dniem jego ogłoszenia przez Ministra Obrony Narodowej.

153

Rozdzielnik A

Egz. nr

39

WYTYCZNE

MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 9 maja 1991 r.

w sprawie współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Polowym.

W celu ujednolicenia trybu kontaktowania się i współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Wojskowym czyli Polowym — w związku z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29. poz. 154 z późn. zmianami)

u s t a l a m:

1. Ordynariat Polowy jest instytucją centralną pozostającą organizacyjnie w składzie Ministerstwa Obrony Narodowej. Kierujący Ordynariatem Biskup Polowy w zakresie pełnienia zawodowej służby wojskowej podlega bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej i z tego tytułu ma prawo bezpośredniego kontaktowania się z osobami zajmującymi kierownicze stanowiska MON, pozostałymi szefami instytucji centralnych MON oraz dowódcami okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych.

2. Osoby i dowódcy, o których mowa w pkt 1, są obowiązani do utrzymywania bezpośrednich kontaktów z Orynariatem Polowym w sprawach należących do ich zakresu działania, dla zapewnienia warunków funkcjonowania Ordynariatu.

3. W sprawach, o których mowa w ukt 2, w szczególności:

a) Szef Sztabu Generalnego WP — Wiceminister Obrony Narodowej, poprzez podległe instytucje (szefostwa), współdziała z Ordynariatem Polowym, zwłaszcza w zakresie problematyki organizacyjno-etatowej i przygotowywania dokumentów kompetencyjnych, zapewnienia Ordynariatowi odpowiedniego systemu łączności i przekazywania poczty.

b) Wiceminister Obrony Narodowej do Spraw Wychowawczych, poprzez Departament Wychowania WP, współpracuje z Ordynariatem Polowym w pracy wychowawczej realizowanej przez kapelanów wojskowych w Siłach Zbrojnych.

c) Szef Głównego Zarządu Szkolenia Bojowego WP oraz dowódcy okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych zapewnią warunki do wyko-

153

nywania posług religijnych przez duszpasterstwo wojskowe w czasie ćwiczeń i szkoleń poligonowych,

d) Główny Kwatermistrz WP i Główny Inspektor Techniki WP, odpowiednio do swoich zakresów działania, współdziałają w zaspokajaniu potrzeb Orynariatu Polowego, które realizuje bezpośrednio Dowódca Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia MON odpowiadający za zaopatrzenie Ordynariatu.

e) Szef Departamentu Kadr współdziała z Ordynariatem Polowym w sprawach kadrowych żołnierzy zawodowych i pracowników wojska tej instytucji.

f) Szef Departamentu Finansów, w ramach posiadanych środków budżetowych, uwzględnia potrzeby finansowe Ordynariatu Polowego.

4. Osoby zajmujące kierownicze stanowiska MON, pozostali szefowie instytucji centralnych MON oraz dowódcy okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych powinni okazywać Biskupowi Polowemu pomoc w przedsięwzięciach związanych z funkcjonowaniem Ordynariatu.

5. Wytyczne wchodzą w życie z dniem podpisania.

Minister Obrony Narodowej: **wiceadm. Piotr Kołodziejczyk**

153
250

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Warszawa, 14.V.91

W Y T Y C Z N E
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
z dnia 9 maja 1991r.

w sprawie współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Polowym.

W celu ujednolicenia trybu kontaktowania się i współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Wojskowym czyli Polowym - w związku z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej /Dz.U. Nr 29, poz. 154 z późn. zmianami/

u s t a l a m:

1. Ordynariat Polowy jest instytucją centralną pozostającą organizacyjnie w składzie Ministerstwa Obrony Narodowej. Kierujący Ordynariatem Biskup Polowy w zakresie pełnienia zawodowej służby wojskowej podlega bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej i z tego tytułu ma prawo bezpośredniego kontaktowania się z osobami zajmującymi kierownicze stanowiska MON, pozostałymi szefami instytucji centralnych MON oraz dowódcami okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych.

2. Osoby i dowódcy, o których mowa w pkt 1, są obowiązani do utrzymywania bezpośrednich kontaktów z Ordynariatem Polowym w sprawach należących do ich zakresu działania, dla zapewnienia warunków funkcjonowania Ordynariatu.

3. W sprawach, o których mowa w pkt 2, w szczególności:

   a/ Szef Sztabu Generalnego WP - Wiceminister Obrony Narodowej, poprzez podległe instytucje /szefostwa/, współdziała z ordynariatem Polowym, zwłaszcza w zakresie problematyki organizacyjno-etatowej i przygotowywania dokumentów kompetencyjnych, zapewnienia Ordynariatowi odpowiedniego systemu łączności i przekazywania poczty,

   b/ Wiceminister Obrony Narodowej do Spraw Wychowawczych, poprzez Departament Wychowania WP, współpracuje z Ordynaria-

tem Polowym w pracy wychowawczej realizowanej przez kapelanów wojskowych w Siłach Zbrojnych,

c/ Szef Głównego Zarządu Szkolenia Bojowego WP oraz dowódcy okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych zapewnią warunki do wykonywania posług religijnych przez duszpasterstwo wojskowe w czasie ćwiczeń i szkoleń poligonowych,

d/ Główny Kwatermistrz WP i Główny Inspektor Techniki WP, odpowiednio do swoich zakresów działania, współdziałają w zaspokajaniu potrzeb Ordynariatu Polowego, które realizuje bezpośrednio Dowódca Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia MON odpowiadający za zaopatrzenie Ordynariatu,

e/ Szef Departamentu Kadr współdziała z Ordynariatem Polowym w sprawach kadrowych żołnierzy zawodowych i pracowników wojska tej instytucji,

f/ Szef Departamentu Finansów, w ramach posiadanych środków budżetowych uwzględnia potrzeby finansowe Ordynariatu Polowego. Bieżące potrzeby – Uprzywilejowanie płac

Osoby zajmujące kierownicze stanowiska MON, pozostali szefowie instytucji centralnych MON oraz dowódcy okręgów wojskowych i rodzajów sił zbrojnych powinni okazywać Biskupowi Polowemu pomoc w przedsięwzięciach związanych z funkcjonowaniem Ordynariatu.

Wytyczne wchodzą w życie z dniem podpisania.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Piotr KOŁODZIEJCZYK
wiceadmirał

Egz.Nr 2.

Warszawa, dnia 17 lutego 1955 r.

154

19.55 r.

Z-CA SZEFA GŁÓWNEGO ZARZĄDU POLITYCZNEGO W.P.
OBYWATEL GENERAŁ M E L E N A S

W związku z przejęciem przez Duszpasterstwo Wojskowe kościoła parafialnego w Dęblinie melduję co następuje:

Władze cywilne wyznaniowe powiadomiły mnie, że Przewodniczący St. Rady Narodowej ob. Albrecht przeprowadził rozmowę z biskupem Majewskim i oświadczył mu, że do dnia 10.II.1955 r. zakonnicy Oblaci, którzy dotychczas odprawiali nabożeństwa w kościele w Dęblinie na terenie wojskowym, mają odejść, a nabożeństwa będą odprawiali XX Kapelani Wojskowi.

Jednocześnie otrzymałem telefoniczne wezwanie od biskupa Majewskiego i po zameldowaniu o tym u Ministra Izydorczyka udałem się do biskupa w dn.16.II.55 r. godz. 16,30.

Biskup Majewski zakomunikował mi o decyzji Przewodniczącego St. Rady Narodowej i zapytał mnie czy w najbliższą niedzielę ksiądz kapelan będzie mógł celebrować nabożeństwo, ponieważ czas jest bardzo krótki. Odpowiedziałem, że od niedzieli bierzemy w opiekę kościół i będziemy w niedzielę odprawiać tak jak w kościołach garnizonowych. Następnie biskup zwrócił uwagę, że pewne ruchome paramenta kościelne jak kielich, ornaty itp. stanowią własność kurii warszawskiej, dałem odpowiedź, że duszpasterstwo wojskowe jest wyposażone w te rzeczy i kuria te przedmioty ruchome może zabrać, zostawiając nam kościół w stanie takim jak się obecnie znajduje bez żadnej dewastacji ozdób i przedmiotów o charakterze nieusuwalnym.

Jednocześnie przedkładam do decyzji Ob. Generała mój projekt, aby w każdą niedzielę pojechał z Generalnego Duchowieństwa W.P. ksiądz kapelan celem odprawienia jednego nabożeństwa z kazaniem w miejsce kilku nabożeństw dotychczas odprawianych. Sądzę, że zaspokoi to potrzeby osób wierzących chętnych z rodzin wojskowych.

Nadmieniam, że stan obecny będzie najwłaściwszy ponieważ na terenie wojskowym nie powinni odprawiać nabożeństw księża cywilni, zwłaszcza tacy co do których z punktu ich postawy patriotycznej można mieć zastrzeżenia.

Meldując o powyższym Ob. Generałowi oczekuję dalszych zarządzeń i wytycznych.

CENTR. ARCH. WOJSK.

GENERAŁ DYWIZJI W.P.

/ZB. SZUMRAJ - PŁK./

Wykr. w 2 egz.
Egz. Nr. 1 - adresat
Egz. Nr. 2 - a/a
/ZB. Szumraj - płk.
/mgr. Talimaka
Nr.6 Dnia 17.II.55 r.
/Wtut.

Warszawa, dnia 3 maja 1955 r.

11 -
55

T A J N E
Egz. Nr...

SZEF GŁÓWNEGO ZARZĄDU POLITYCZNEGO W.P.
OD. GEN. KAZIMIERZ WITASZEWSKI
WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ

1

Proszę Obywatela Generała o spowodowanie następujących zmian personalnych w Generalnym Dziekanacie W.P. :

1. Ks. mjr. Goszyc Maksymilian Proboszcz Kościoła Garnizonowego Garnizonu Poznań na stanowisko Proboszcza Kościoła Garnizonowego Garnizonu Skierniewice.

Przeniesienie ks. mjr. Goszyc Maksymiliana jest w obecnej sytuacji konieczne, ponieważ w/w został oskarżony przez sekretarkę ob. Staniszewską Zdzisławę Okręgowej Komisji Księży w Poznaniu o alimenta. W związku z obawą i jeszcze większego zniesławienia usunięcie ks. mjr. Goszyc Maksymiliana z terenu woj. poznańskiego jest rzeczą bardzo pilną, gdyż sprawa ta rzuca cień na całe duchowieństwo patriotyczne i może być wykorzystana przez reakcyjną część kleru.

Urząd do spraw Wyznań stoi na tym samym stanowisku. Propozycję przeniesienia ks. mjr. Goszyc Maksymiliana do Skierniewic motywuję tym, że Kuria Warszawska wskutek wakatu tego stanowiska zamierza erygować drugą parafię cywilną przy kościele wojskowym, a obsadzenie kościoła księdzem postępowym przyczyni się do pozytywnego wpływu na mieszkańców. Ks. mjr. Goszyc Maksymilian będąc w Garnizonie bliskim Warszawy będzie mógł być częściej kontrolowany.

2. Ks. mjr. Borowczyk Stanisław Kapelan Generalnego Dziekanatu W.P. na stanowisko Proboszcza Kościoła Garnizonowego Garnizonu Poznań.

Propozycję przeniesienia ks. mjr. Borowczyk Stanisława, motywuję tym że w/w nie nadaje się do pracy ani w Generalnym Dziekanacie, ani centralnie społecznej, a jedynie do pracy terenowej, a zwłaszcza do posług religijnych w kościele. Będąc w Generalnym Dziekanacie W.P. wykorzystuje innych księży do zastępstw co wpływa demoralizująco. Bardzo często wyraża niezadowolenie, że nie ma placówki terenowej i swojego garnizonowego kościoła. Ponieważ na obecnym etapie nie zachodzi potrzeba aby w Generalnym Dziekanacie W.P. było tylu księży kapelanów, uważam za najbardziej wskazane przeniesienie ks. mjr. Borowczyk Stanisława do pracy terenowej.

Wydr. w 2 egz.
Egz. Nr. 1 - adresat
Egz. Nr. 2 - a/a
Wyk. R.Szemraj - płk.
Druk. Palimaka
Dyktat. Nr...
Dnia 3.V.55 r.

GENERALNY DZIEKAN W.P.
/KS. SZEMRAJ ROMAN - PŁK./

133/535

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
Nr. 1387

WARSZAWA, dn. 3 kwietnia 1948 r.

III WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ
Gen.bryg. J a r o s z e w i c z

do rąk własnych

W związku z przedstawionym mi raportem Generalnego Dziekana W.P. w sprawie wysuniętego przez Administratora Apostolskiego w Gdańsku wniosku o odstąpienie dawnej kaplicy mieszczącej się na terenie koszar W.O.P. dla celów diecezjalnych - stwierdzam, że budynek dawnej kaplicy jako poważnie zniszczony, nie nadający się do remontu celem przywrócenia mu charakteru świątyni oraz położony w obrębie zabudowań koszarowych W.O.P. nie będzie odstąpiony dla celów diecezjalnych. Znajdujący się w pobliżu wielki kościół garnizonowy przy ul.Sobótki nr 20 jest w stanie całkowicie zaspokoić potrzeby wiernych - nie widzę przeto by wniosek Administratora Apostolskiego w Gdańsku wypływał z realnych potrzeb.

Równocześnie polecam mieszczący się w budynku dawnej kaplicy na terenie koszar W.O.P. - garaż samochodowy zlikwidować, zaś budynek kaplicy po dokonaniu potrzebnego remontu przeznaczyć należy na świetlicę żołnierską W.O.P.-

Zał. 4 - tylko dla adresata.-

Otrzymują do wiadomości:

1. Szef Departamentu W.O.P.,
2. Generalny Dziekan W.P.-

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
Michał Rola-Żymierski
MARSZAŁEK POLSKI

WYBRANE AKTA
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 5-IV- 1948 r.
Nr. 745 -

CAW 49/535

Administracja Apostolska
Slaska Opolsiego

Opole, dnia 21 marca, 194

ODPIS

L.G.V. - 73/47

3
~~571~~ 156

Wielebny

Ksiadz Franciszek F r a n k o w s k i
Rektor Kosciola sw. Barbary

CENTR. ARCH. INW.

w G l i w i c a c h

Ponieważ w ostatnim czasie wyłoniły się cały szereg wątpliwości oraz trudności odnośnie do kompetencji rektora kościoła św. Barbary w Gliwicach oraz jego ustosunkowania się do parafii miasta Gliwic, po dokładnym rozważaniu sprawy i zaciągnięciu opinii stron zainteresowanych, postanawiamy niniejszym co następuje:

1. W kościele św. Barbary w Gliwicach, jako przeznaczonym dla nabożeństw dla wojska oraz młodzieży szkolnej miasta Gliwic, winne się odtąd odprowadzić w niedziele i święta tylko Msze św. jedna dla wojska, dwie inne dla młodzieży szkół średnich i wyższy Innym należy zapowiedzieć, ze miejsca w ławkach w czasie nabożeństwa szczególnie dla młodzieży szkolnej są zarezerwowane wyłącznie dla tejże młodzieży. Również kazania i egzorty podczas tychże nabożeństw mają być dostosowane do poziomu oraz potrzeb młodzieży. Ew. potrzebne zmiany w porządku nabożeństw należy każdorazowo uzgadniać z rządcą parafii Wszystkich Świętych w Gliwicach, na której to terenie znajduje się kościół św. Barbary. Bez jego zgody porządku zmieniać ani też innych dodatkowych nabożeństw wprowadzać nie wolno.
2. Ponieważ na terenie Gliwic liczba księża katechetów jest dostate bilowania w kościele sw. Barbary jest niedozwolone.
3. W kościele sw. Barbary należy się powstrzymać od wszystkich czynn duszpasterskich i liturgicznych, które prawo kan. oraz odnośne przepisy liturgiczne rezerwują proboszczom parafii. Również nie należy urządzać, ażeby nie burzyć i rozbijać życia parafialnego, procesji, a szczególnie procesji rezurekcyjnej. Wiernych należy pouczyć z ambony, ze powinni w procesjach tych wziąć udział w ich właściwych kościołach parafialnych.
4. Instytucje i organizacje niewojskowe oraz nieszkolne, pragnące zamówić nabożeństwa okolicznościowe w kościele sw, Barbary, należy odesłać do,ich właściwych kościołów parafialnych, ponieważ kościół sw, Barbary z przeznaczenia swojego służy tylko dla celów wojskowych i szkolnych.
5. Zarząd majątkowy kościoła sw. Barbary, jako położonego na terenie parafii Wszystkich Świętych w Gliwicach, sprawowała będzie zgodnie z Prawem kan. oraz odnośna instrukcja o zarządzie majątkiem kościelnym. Rada Parafialna parafii Wszystkich świętych. Ona odtąd angażować będzie i opłacała służbę kościelną oraz przeprowadzała konieczne remonty oraz ulepszenia w kościele. Przewodniczącemu jej należy tad odprowadzić bez reszty wszystkie kolekty zebrane w kościele sw. Barbary zarówno na cele miejscowego kościoła jak i też zarządzone kolekty zebrane na ogólne potrzeby Administracji Apostolskiej. Innych kolekt bez zgody przewodniczącego Rady Parafialne

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 20-IV- 1949 r.
Nr. 1064
Zał. -/-

CAW 48/535

parafii Wszystkich Swietych w kosciele sw. Barbary urzadzac nie wolno ani przez Rektora tegoz kosciola, ani tez przez zadnego z ksiezy zatrudnionych przy tymze kosciele. Rada Parafialna parafii Wszystkich Swietych wyznaczy odpowiednie miesieczne wynagrodzenie, ktore kazdorazowy rektor kosciola sw. Barbary bedzie pobieral po jego zatwierdzeniu przez Administracje Apostolska, za sprwowanie obowiazku rektora kosciola sw. Barbary.

6. Wielebnose Wasza zlozy az do 1 kwietnia br. sprawozdanie z dotychczasowego zarzadu majatkowego kosciola sw, Barbary Przewodniczacemu Rady Parafialnej Parafii Wszystkich Swietych.

7. Wielebnose Wasza sprawowal nadal nadzor nad kosciolem sw. Barbary w zaleznosci jednak tak jak i kazdorazowo rektor kosciola sw. Barbary od rzadcy parafii Wszastkich Swietych i dzowal bedzie, azeby niniejsze postanowienia baly w calosci wykonywane.

8. Kazdorazowe rektor kosciola sw. Barbary winien baczyc, azeby nie wytworzyla sie uzasodniona opinia , jakoby kosciol ten przeznaczony byl "dla repatryjantow" inne zas kosciely dla altochtorow. Dla tego tez w wyrazeniach swojsh jak i dzialalnoasci,winiem unikac wszystkiego, co byloby rownoznaczne zrozbijaniem zycia parafialnego i z poglebianie przepasci pomiedzy ludnosciom autochtoniczna oraz przybylom na tutejsze tereny, co zarowno ze stanowiska kosciel nego , jak i narodowego i panstowego nalezy uwazac za zaboj-cze i wysoce niepozzadane. Przybyli bowiem na tutejsze tereny winni przez zywy udzial w zyciu w wlasciwych swoich parafii nadawac temu zyciu pozzadany ton i czynnie wplywac na jego ksztaltowanie.

9. Niniejsze postanowienie unieważnia rownoczesnie kazde inne odmienne od niniejszego,na pismie czy ustnie udzielone odnosnie do kosciola sw. Barbary w Gliwicach i sluzyc bedzie az do odwolania jako regulamin tegoz kosciola.

10. Postanowienie niniejszego pisma wchodzi w zycie z dniem 1 stycznia 19[illegible] roku.

/-/,Ks. Boleslaw Kominek.

Administrator Apostolski

(Pieczec okragla z napisem: Administrator Apostolicus Silesiae Opolensis Boleslaus Kominek.

Zgodnosc z orginalem stwierdza Broboszcz Dywizji

Ks. kpt. W.Klosowicz.

stracja Apostolska
ka Opolskiego

.V.- 160/49

Opole, dnia 5 kwietnia 1949 r.

Przewielebny

Ksiądz Pułkownik P y s z k o w s k i
Generalny Dziekan W.P.

w W a r s z a w i e

ARCH. WDN ASK

Dowiadujemy się od księdza dziekana Szymały w Gliwicach o treści pisma Księdza Generalnego Dziekana z dnia 8 III br. Nr 665.

Zanim będziemy mogli zająć wobec niego stanowisko, zauważamy niniejszym, co następuje:

1. Jedynie mienie osób moralnych prawa publicznego niemieckiego na Ziemiach Odzyskanych przeszło z mocy samego prawa na podstawie obowiązujących ustaw na analogiczne osoby moralne prawa publicznego polskiego. Obecny zaś kościół pod wezwaniem św. Barbary w Gliwicach ani nie był przed rokiem 1945 własnością niemieckiego wojska, ani też dotychczas żadnym aktem publiczno-prawnym nie stał się on własnością Wojska Polskiego. Jako były kościół protestancki jest mieniem poniemieckim, przekazanym przez kompetentne władze administracyjne Administracji Apostolskiej na użytek nabożeństw katolickich dla wojska, szkół oraz duszpasterstwa akademickiego w Gliwicach. Rządcą tego kościoła stawał się każdorazowo kapelan wzgl. proboszcz miejscowego garnizonu jedynie z tytułu i z racji zamianowania go przez Ordynariusza Opolskiego, który nadał kościołowi statut oraz poddał jego rządcę pod przewidziany Prawem kanonicznym nadzór kościelny.

2. Wyłuszczony i istniejący dotychczas stan prawny, jak i faktyczny kościoła św. Barbary stwierdził w swoim liście, adresowanym do księdza dziekana Szymały w Gliwicach, z d.14 maja 1947 r. ówczesny generalny dziekan W.P. ks.pułkownik Warchołowski w słowach: "Stwierdzam, że kościół pod wezwaniem św. Barbary w Gliwicach nie jest prowadzony w rejestrze kościołów garnizonowych, tym mniej oddziały wojskowe mają prawo korzystania z niego". Przez to jednakoświadczenie nie zmienił dotychczasowego stanu prawnego kościoła św. Barbary, który od samego początku był i pozostał kościołem diecezjalnym, z przeznaczeniem także między innymi dla nabożeństw dla wojska.

3. Dotychczasowego stanu prawnego jak i faktycznego kościoła pod wezwaniem św. Barbary w Gliwicach nie może zmienić jednostronne oświadczenie Księdza Pułkownika, ani też III Wice-Ministr. M.O.B.chyba w wypadku odebrania kościoła Administracji Apostolskiej przez jedynie kompetentne w tej sprawie Ministerstwo Administracji Publicznej i przekazania go publicznym aktem prawnym Skarbowi Państwa do dyspozycji Ministerstwa Obrony Narodowej.

4. Dopóki to jednak nie nastąpi, nie możemy zezwolić na naruszenie w czymkolwiek dotychczasowego statutu kościoła św. Barbary, który służy zgodnie z przeznaczeniem swoim nie tylko na-

CAW 48/535

bożeństwom dla wojskowych i ich rodzin, ale także w większej jeszcze mierze młodzieży szkolnej i akademickiej.

5. Ustanowiony dla Gliwic kapelan wojskowy otrzymał godne mieszkanie wraz z kancelarią w plebanii kościoła św. Barbary oraz najdogodniejsze terminy dla nabożeństw dla wojskowych i ich rodzin. Pod tym względem pozostawiamy mu zupełną swobodę, chcemy mu pójść jak najdalej na rękę, ażeby mógł dobrze spełnić swoje zadania duszpasterza wojskowego.
Ponieważ jednak przeważająca większość nabożeństw oraz kazań w kościele św. Barbary urządza się dla ludności cywilnej, zaopatrywanej duszpastersko wyłącznie przez księży diecezjalnych, ustanowiliśmy rektorem kościoła św. Barbary księdza diecezjalnego, odpowiedzialnego za stan duszpasterstwa wiernych świeckich, jak i stan gospodarczy kościoła przed diecezjalną władzą duchowną, tym bardziej, że wobec zaniedbań pod tym względem ostatniego rektora, stan kościoła domaga się remontu oraz uzupełnienia wewnętrznego urządzenia. Nie możemy bowiem zezwolić na stwarzanie jak dotychczas przez rektora kościoła ze składek publicznych własnego, dodatkowego i niekontrolowanego źródła dochodu obok pensji urzędowej. Składki te bowiem, pochodzące przeważnie od osób niewojskowych, przeliczane i zarządzane przez osobny Komitet kościelny, muszą być z istoty rzeczy obracane na utrzymanie kościoła i jego inwestycji pod nadzorem przełożonej władzy duchownej.

6. Gdyby dotychczasowy stan prawny i faktyczny oraz statut kościoła pod wezwaniem św. Barbary w Gliwicach musiał z jakiegokolwiek powodu mimo naszej woli ulec zmianie, czulibyśmy się zniewoleni do przeniesienia z niego do innego kościoła na terenie Gliwic całego duszpasterstwa zarówno młodzieży szkolnej, jak i duszpasterstwa akademickiego, pozostawiając kościół św. Barbary <u>w y ł ą c z n i e</u> dla duszpasterstwa osób wojskowych i ich rodzin, bez możności odprawiania w nim jakichkolwiek dodatkowych nabożeństw dla osób cywilnych.

Wobec powyższego uważamy pozostawienie dotychczasowego stanu kondominium księdza kapelana wojskowego w Gliwicach i ustanowionego przez nas rektora w kościele św. Barbary w Gliwicach za jedynie celowe wobec zadań, które kościół ten z przeznaczenia swego ma spełniać, zmianę zaś jakąkolwiek w tym względzie za niepożądaną i dla obu stron wielce szkodliwą.

Bolesław Domański

Administrator Apostolski

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
Dnia 21.4. 1949 r.
Nr 1100

34
156

ADMINISTRACJA APOSTOLSKA ŚLĄSKA OPOLSKIEGO

W O P O L U

...c.św.Barbary
...liwicach

CENTR. ARCH. WOJ. 1947

W odpowiedzi na pismo z dnia 5 kwietnia 1949r.L.G.V.- 160/49 donoszę uprzejmie,że przedstawicielem prawnym,reprezentującym Skarb Państwa w dziedzinie objektów wojskowych jest III Wiceminister Obrony Narodowej.Generalny Dziekan W.P.,zastępujący w dziedzinie administracji wojskowej Biskupa Polowego,podobnie jak i Biskup Polowy przed wojną,nie ma prawa nabywania i alienacji majątków państwowych,a jest tylko użytkownikiem,przydzielonych mu objektów,jak kościoły garnizonowe,plebanie etc.Sprawy te wyjaśniane były już przed wojną i ponownie wyjaśnione zostały obecnie przez Departament Służby Sprawiedliwości M.O.N. i przez Ministra Obrony Narodowej.Zarządzenie więc Generalnego Dziekana W.P.w sprawie kościoła św.Barbary w Gliwicach nie jest prawomocne i uregulowane zostało przez Marszałka Polski w ten sposób,że Generalny Dziekan W.P.zawierać może umowy z Kuriami Biskupimi co do współużywania kościołów garnizonowych przez Wojsko i Parafie cywilne,z tym jednak,że umowy te muszą być potwierdzone z jednej strony przez III Wiceministra Obrony Narodowej z drugiej zaś przez Ordynariusza odnośnej Diecezji.

W zrozumieniu potrzeb Diecezji względnie Parafii cywilnej w Gliwicach gotów jestem zawrzeć umowę co do kościoła św.Barbary w Gliwicach,gdyż ponowny przydział kościoła św.Barbary Wojsku Polskiemu przez Ministerstwo Administracji Publicznej nie jest koniecznie potrzebny.

Najprzewielebniejszego Księdza Administratora proszę wobec tego o wyznaczenie przedstawiciela swego do Dziekana O.P.IV.,ks.ppłk.Szaraja (Wrocław,św.Elżbiety 1/2),którego upoważnionym do przeprowadzenia wstępnych rozmów.Po uzgodnieniu z nim i wyjaśnieniu poszczególnych punktów gotów jestem przybyć do Wrocławia celem ostatecznego podpisania umowy z przedstawicielem Księdza Administratora.

Umowy podobne zawieramy w tej chwili z kilkoma Ordynariuszami.

Łączę wyrazy najgłębszego szacunku i poważania

ks. W. Wyszkowski
ppłk.

ZAŁ.1.

CAW 48/535

Wojsko Polskie
obostwo J.W.2812
. 63/49.

WOJSKO POLSKIE
J. W. 5 - Duszpasterstwo
Dziekanat rzym.-kat.
Wpłynęło dn. 18.5. 1949 r.
Nr. 332
Zał. ...

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
Wpłynęło dn. 21.05. 1949 r.
Nr. 1879
Zał. ...

Rej. Urz. Kan. do załatwienia. 20/5.49. X.A.P.

Gliwice 16 maj 1949 r.

35

29

156

Ministerstwo Obrony Narodowej
Generalny Dziekanat W. P.
przez Dziekanat Okregu
W a r s z a w a

CENTR. ARCH. WOJSK.

Odnośnie dekretu Ministerstwa Administracji Publicznej z marca b.r. w sprawie kościoła garnizonowego w Gliwicach melduję, że Okręgowy Urząd Likwidacyjny w Opolu, polecił wykonanie tego dekretu Rejonowe mu Urzędowi Likwidacyjnemu w Gliwicach, pismem z dnia 28 kwietnia b jednocześnie powiadamiając o tym Ministerstwo Obrony Narodowej. Pismo to zawiera klauzulę, że przekazanie kościoła wraz z zabudowan mi, położonymi w Gliwicach przy ul. św. Barbary Nr.2, ma się odbyć wobec delegata M.O.N.
Wobec tego Rejonowy Urząd Likwidacyjny w Gliwicach, oczekuje na prz stawiciela M.O.N., aby wykonać zarządzenie O.U.L. w Opolu.
Proszę Generalny Dziekanat o spowodowanie wydelegowania odpowiednie komisji, celem przejecia kościoła i podpisania protokółu zdawczo odbiorczego.
Jednocześnie proszę Generalny Dziekanat o powiadomienie Administracji Apostolskiej Slaska Opolskiego w Opolu o przekazaniu kościoła Ministerstwu Obrony Narodowej i oddaniu gp w zarząd kapela nowi, abym uniknął przykrości osobistego kwracania się w tej sprawi do Kurii Opolskiej, całkowicie negatywnie ustosunkowanej do Duszpa sterstwa Wojkowego.

Proboszcz Jedn. Wojsk. 2812.
Ks.Kpt. W. Kłosowicz.

CAW 48/535

157

U M O W A

CENTR. ARCH. WOJSK.

"Umowa zawarta dnia 15.I.1958r. w miejscowości we Wrocławiu pomiędzy Wojskiem Polskim reprezentowanym przez Generalny Dziekanat W.P. działający w porozumieniu z Departamentem Służby Kwaterunkowo-Budowlanej W.P. a Rzymsko-Katolicką Kurią Arcybiskupią we Wrocławiu w sprawie korzystania przez parafię cywilną z kościoła garnizonowego w Jeleniej Górze".

1. Wojsko Polskie jako posiadacz kościoła garnizonowego dawnego kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Jeleniej Górze, czyniąc zadość prośbie Rzym.-Kat. Kurii Arcybiskupiej we Wrocławiu zgadza się, by powyższy kościół garnizonowy w Jeleniej Górze oprócz swego właściwego przeznaczenia, służył czasowo również potrzebom tejże parafii.

2. Administratorem kościoła będzie wyznaczony przez Generalnego Dziekana W.P. kapelan wojskowy, w braku zaś kapelana wojskowego w Jeleniej Górze uzgodniony przez Generalnego Dziekana W.P. z Rzym.-Kat. Kurią Arcybiskupią we Wrocławiu - wojskowy kapelan pomocniczy lub administrator parafii cywilnej.

3. Wojsko Polskie zastrzega sobie możność odprawienia dwu Mszy św. w niedzielę i święta rzym.-katolickie oraz święta narodowe i wojskowe dla oddziałów wojskowych i rodzin wojskowych a to o godz. 10.oo i o godz. 12.oo przed południem, oraz codziennych Mszy św. przez miejscowego kapelana wojskowego oraz kapelanów przyjezdnych. Inne nabożeństwa jak: majowe, październikowe i t.p. oraz godziny chrztów, ślubów, pogrzebów uzgodni ksiądz kapelan wojskowy z administratorem parafii cywilnej. W razie potrzeby przełożenia nabożeństw z powodu nadzwyczajnych uroczystości wojskowych /święta narodowe, pułkowe i t.p./ administratorx kościoła uzgodni czas tych nabożeństw na odpowiedni termin naprzód z administratorem parafii cywilnej w Jeleniej Górze.

4. Paramenty kościelne i inne wyposażenie kościoła wniesione przez parafię, czy też duszpasterstwo wojskowe, pozostają własnością tych, którzy je wnieśli. Obie strony jednakże zgadzają się na wspólne używanie ich według potrzeby i możliwości.

5. Remonty kościoła przeprowadza administrator kościoła.

6. Celem pokrycia kosztów remontu, utrzymania kościoła inwestycji, konserwacji paramentów liturgicznych, ornatów, kap, bielizny kościelnej, prania, zakupu wina, świec, hostii, opłaty światła, personelu kościelnego i t.p. stwarza się kasę kościelną, którą prowadzi administrator kościoła. Na dochody kasy kościelnej składa się:

a/ dochody z tac kościelnych ze wszystkich mszy św. i nabożeństw oraz skarbonek za wyjątkiem skarbonek przeznaczonych na ściśle określony cel, jak np. chleb dla biednych, św. Antoniego i t.p., które te ostatnie wpływy administrator kościoła po zapisaniu ich w księdze kasowej odprowadzi na właściwy cel. Skarbonki powyższe mogą być w kościele garnizonowym umieszczone jedynie za zgodą administratora kościoła i po zatwierdzeniu przez Generalnego Dziekana W.P.

b/ ofiary złożone w kościele, albo poza kościołem na kościół garnizonowy i jego potrzeby.

1035/64/25

C/ Iura stolne należą do księży sprawujących wyżej wymienione funkcje.

7. Składki z 1-ej niedzieli po 50% na rzecz Generalnego Dziekanatu W.P. i Kurii Arcybiskupiej Wrocławskiej. Składki z 2-ej niedzieli na rzecz Seminarium Duchownego 1/5 składki.

8. Personel kościelny angażuje administrator kościelny i opłaca ze wspólnej kasy kościelnej. Personel zobowiązany jest obsługiwać bez dodatkowej opłaty nabożeństwa parafii cywilnej i spełniać wszystkie posługi parafii cywilnej w kościele garnizonowym.

9. W przypadku zakupu nowych szat liturgicznych, bielizny, sprzętu liturgicznego, chorągwi i t.p. administrator kościoła porozumie się z cywilnym administratorem co do podziału na rzecz kościoła garnizonowego czy parafii cywilnej. W tym celu założyć należy i uzupełnić stopniowo dwa inwentarze kościelne.

10. Składki archidiecezjalne i składki na odbudowę kościoła parafialnego, plebanii cywilnej i t.p. niezwiązane z kościołem garnizonowym, nie mogą być zbierane na terenie kościoła garnizonowego bez zgody Generalnego Dziekana W.P. W wypadku przeznaczenia składek niedzielnych, czy świątecznych na cele archidiecezjalne dołączenie na te cele z dwu Mszy św. wojskowych wymaga potwierdzenia Generalnego Dziekana W.P.

11. Ze względu na specyfikę celów przedmiotu umowy, umowę niniejszą zawiera się na czas nieokreślony, z tym, że każdej stronie przysługuje prawo wypowiedzenia jej na okres 1 roku naprzód.

12. Do niniejszej umowy zostanie opracowany i obopólnie uzgodniony regulamin.

13. Świadczenia ogólno-kościelne będą regulowane według zarządzeń Episkopatu.

14. Umowa powyższa wchodzi w życie z chwilą potwierdzenia jej przez Jego Ekscelencję Księdza Biskupa Ordynariusza Wrocławskiego i Generalnego Dziekana W.P.

Generalny Dziekan W.P

płk. Jan Mroczek

/Ks.Dr Wacław Szetelnicki/
Kanclerz Kurii

Zatwierdzam

/Ks.Ignacy Pawlikiewicz/
Dyrektor Wydz.Finansowego

Generalny Dziekan W. P.
Ks. R. Szamrej płk

Zatwierdzam

/Ks.Dr Józef Marcinowski/
Wikariusz Generalny

O d p i s

...ŻNEJ RADY NARODOWEJ
...Wydział
...Parlamentarnych

Warszawa, dnia 25 październ. 1946.

10 10
8.XI.46 w.

Do
Ministra Obrony Narodowej
Ob. Michała Żymierskiego
Marszałka Polski

w miejscu

Przesyłam uprzejmie Ob. Marszałkowi do wiadomości uchwałę, powziętą na posiedzeniu poselskiej Komisji Wyznaniowej i Narodowościowej w dniu 19 września 1946 r.:

"Poselska Komisja Wyznaniowa i Narodowościowa po rozpatrzeniu wniosku Komitetu Opieki nad Kościołem Garnizonowym w Kaliszu i po zbadaniu sprawy na miejscu przez delegata Komisji Wyznaniowo-Narodowościowej wydaje następującą opinię:

Kościół pod wezwaniem Św. Wojciecha i Stanisława w Kaliszu stanowił własność zakonu OO. Jezuitów i był kościołem rzymsko-katolickim do chwili kasacji zakonu i odebrania go gminie rzymsko-katolickiej przez zaborczy rząd pruski, który przydzielił go gminie ewangelicko augsburskiej.

W chwili obecnej kościół ten służy jako wojskowy kościół garnizonowy i znajduje się w obrębie budynków wojskowych, z których nie może być wydzielony, jak to wynika z pisma dowódcy garnizonu.

W uwagi zatym na interesy wojska i Państwa Tymczasowy Rząd Państwowy wyłączył kościół ten z pod działania ustawy. Prócz względów prawnych i faktycznych również względy życiowe i zdecydowana wola miejscowego społeczeństwa, wyrażona w jednomyślnej uchwale 5 stronnictw politycznych, przemawiają za przydzieleniem, powyższego kościoła na kościół garnizonowy. Ostatni spis ludności wykazuje bowiem 58 osób ewangelików narodowości polskiej, którzy mają ponadto własną nieruchomość i własną kaplicę w zupełności wystarczającą dla ich kultu.

Z tych zatym względów komisja opowiada się za utrzymaniem dotychczasowego stanu faktycznego, to jest aby kościół ten pozostał nadal do użytku wojska polskiego jako kościół garnizonowy i wzywa odpowiednie czynniki rządowe do niezwłocznego uregulowania tej sprawy."

Uchwała ta została przesłana do wiadomości Ob. Prezesowi Rady Ministrów i Ob. Ministrowi Administracji Publicznej.

Również prosimy uprzejmie Ob. Marszałka o powiadomienie komisji o sposobie załatwienia powyższej uchwały.

D Y R E K T O R
Biura Prezydialnego K.R.N.
/-/ Dr. B. Nalewski.

Z a z g o d n o ś ć :
Generalny Dziekan W. P.
ks. St. Wałkałowski.

CAW 49/635

Historia Kosciola Garnizonowego pod wezwaniem swietych : Wojciecha i Stanislawa przy ulicy Kolegialnej w Kaliszu.

W roku 1581 owczesny Prymas Polski ks.Stanislaw Karnkowski sprowadzil do Kalisza Zakon OO.Jezuitow,fundujac im Kolegium,stanowiace dzis gmach Starostwa,RKU,Sztab 4-tej Dywizji,oraz koszary dawnego 29 p. Strz.Kon.,a ponadto budujac kosciol,z budynkami tymi jeden kompleks sta-nowiacy.Kosciol ten ufundowany dla celow kultu rzymsko - katolickiego, oddany przez fundatora pod piecze duchowna ksiezy Jezuitow - to piekna, znana wszystkim Kaliszanom,utrzymana w stylu owczesnego baroku budowla, na frontonie ktorej do dnia dzisiejszego,oprocz tablicy erekcyjnej,wid-nieja insygnia prymasowskie : mitra,pastoral,oraz krzyz metropolitarny, a ponadto herb rodzinny fundatora. Konsekracja swiatyni odbyla sie w dniu 8 wrzesnia 1596 roku warod wielkich uroczystosci.Przybyl na nie sam krol Zygmunt III Waza w otoczeniu licznych dostojnikow panstwowych. Kosciol ten wzniesiony pod wezwaniem Patronow narodu sw.Wojciecha i sw. Stanislawa,zbudowany wedlug planow architekta zakonnego Wlocha,brata Bernardone,byl ongis bogato wewnatrz urzadzony,wyposarzony w liczne oltarze,aparaty.Wiekszosc tych przedmiotow usunieto przy koncu osiem-nastego stulecia,gdy po drugim rozbiorze Polski Kalisz wlaczony zostal do Krolestwa Pruskiego,a zaborczy rzad pruski naduzywajac uzyskanego od Stolicy Apostolskiej "Prawa patronatu" nad swiatynia,oddal takowa naply-wajacym wowczas do Kalisza Niemcom na kosciol dla swiezo wowczas zalozo-nej gminy ewangelickiej.

Wojna,ktora ostatnio przezylismy,przyniosla ogromne zniszczenie,przynio-sla jednak w wielu wypadkach wyrownanie krzywd dziejowych;odnosi sie to w pierwszym rzedzie do naszych granic zachodnich.Dla Kalisza takim wyna-grodzeniem krzywdy wyrzadzonej przez zaborczy rzad pruski byl zwrot kos-ciola przy ul.Kolegialnej w rece spoleczenstwa katolickiego.Wladze Pans-twowe bowiem,majac na uwadze,ze przytlaczajaca wiekszosc czlonkow parafji sprzeniewierzyla sie swym obowiazkom wzgledem Panstwa Polskiego,deklarujac sie gremjalnie po stronie okupanta niemieckiego,uznaly kosciol przy ulicy Kolegialnej za mienie porzucone i takowy zwrocily z powrotem kultowi rzymsko - kat.,ze szczegolnym przeznaczeniem na Kosciol Garnizonowy. Tymczasowy Zarzad Panstwowy /Urzad Glowny w Lodzi/ pismem z dnia 9 sierp. 1945 roku /Liczba dziennika 5207/IV-45/ swiatynie wspomniana oddal z pow-rotem kultowi Kosciola Rzymsko - Katolickiego ze szczegolnym przeznaczeniem na odprawianie nabozenstw dla Wojska Polskiego.

Wiekszosc jednak odwiedzajacych swiatynie Kaliszanie - katolicy,ktorzy datkami swymi przyczynili sie do odnowienia dachu,uszkodzonego przez dzia-lania wojenne,zaszklenia okien,reperacji organow.Swiatynia mimo kolei, jakie przechodzila,zachowala nietylko nazewnatrz ale i nawewnatrz swoj charakter katolicki : piekny barokowy wielki oltarz,emblematy religijne i monogramy swietych Panskich na balustradzie prezbiterium,oraz na boazerja

nad lozami,nagrobek fundatora,oraz dawnych dobrodziejow kosciola,wszystko to stawia przed oczy i przypomina pochodzenie swiatyni i cel sluzenia kult-wi katolickiemu,dla ktorego zostala zbudowana.

Biuro Prezydialne Krajowej Rady Narodowej w dniu 19.IX.-46 r. przez Komisje Wyznaniowa i Narodowosciowa , przyznalo wyzej wspomniany Kosciol jako Kosciol Garnizonowy.Obecnie administratorami tegoz Kosciola sa OO.Jezuici a miejscowy kapelan jest tylko gosciem.
Nadmieniam,ze OO.Jezuici maja w Kaliszu swoj klasztor z kosciolem.

184

Kapelan Garnizonu m.Kalis
.....
/-/ Ks.kpt.Baranski Fr.

CAW 49/535

...JSKO POLSKIE
...pastestwo Garnizonu Kielce
Nr. 294
...listop. 1946 r.

Szefostwo Duszpasterstwa Wojskowego
w W a r s z a w i e .
/drogą służbowa/

159

W wykonaniu rozkazu tamt.z dn.1.11.br.umieszczonego w "Kapelanie Wojskowym" Nr.3 §1, przesyłam dane o kościele garnizonowym w Kielcach.

1.Stan prawno-administracyjny.

Kościół garnizonowy w Kielcach, wyglądem swoim przypominają kościół św.Zofii w Konstantynowpolu, zbudowany został w r.1904 przez Rząd carski dla małej grupy urzędników rosyjskich. Położony na rogu ul.Chęcińskiej i Karczówkowskiej ma plac plebanię.

Kościół N. M. P. Królowej Korony Polskiej w garnizonie Kielce.

W r.1915 opuszczony przez Rosjan ustępujących przed Niemcami Wilhelma II- stoi pustkami ogołocony z drzwi, dachu posadzki i td.

W r.1926, dn.5 stycznia został urzędowo przejęty przez Okręgowe Szefostwo Bud.Eksp. Kielce za L.3829/25, staraniem Komendy Garnizonu i Ks.kpl.Turzynskiego doprowadzony do stanu używalności.

Dn.21.4.1926r.L.3243/26, Ks.Bp.Polowy -Gall erygował przy tym kościele parafię wojskową w skład której weszły powiaty: kielecki, Jedrzejowski, Pinczowski, Stopnicki, żański, Sandomierski i Opatowski, obgarzając kościół prawami kościoła parafialnego i mianując pierwszym kanonicznym proboszczem Ks.ppłk.Cieślińskiego Stanisława.-Kościół garnizonowy otrzymał tytuł: "Panny Królowej Korony Polskiej.

Ks.Proboszcz Cieśliński niezmordowaną pracą swoją wyposażył kościół we wszystkie utensylia, odnowił go, zbudował ołtarze i organy, Odremontował plebanię,-odszedł z Kielc 1.5.1939r.

Od 1.5.1939r.do 1.9.1939r.do czasu wybuchu wojny polsko-niemieckiej sdministrował kościołem Ks.Dr.Malisak, kapłan diecezji kieleckiej, który miał być mianowany kapelanem wojskowym, jednak z powodu przekroczonego wieku nie mógł nim zostać. O tem, jakoby Ks.Bp.Gawlina miał przekazać kościół Ks.Bp.Kieleckiemu dokumentu niema.

Dn.1.11.1939r.Bp.Kielecki eryguje bezprawnie parafię cywilną przy kośc.garn., nie mając na to zezwolenia Ojca św.i wyznacza proboszcza i dwóch księży, sądząc, że już wojsko polskie nie wróci.

Dn.20.11.1945r.Dziekan Generalny WP.Ks.płk.Stanisław Wachalski mianuje Ks.Mgra Zawadzkiego Michała, mjr, kapelanem Garnizonu Kielce z rozkazem rewindykowania kościoła garn.-Po długim oporze Bpa Kieleckiego, po mozolnem staraniu mjr.Koniecznego i ks.płk.Warchałowskiego, udało się rewindykować kościół, rozkazem Marszałka Zymierskiego dn.31.5.1946r.Nr.31/X, ktory odtąd przechodzi bezpowrotnie w bezsporczne posiadanie wojska, dn.17 czerwca 1946r.Zanotowany w Rejonowym Zarządzie Kwat.Bud.w Kielcach pod Nr.XVI-193.

Na terenie rejonu Kieleckiego niema kościołów garnizonowych Jest natomiast mała kapliczka w koszarach 4 pp.na Bukowce, w odległości 6 klm.od Kielc.

2.Stan kościoła b.dobry.Kosztorys na poprawki wysłany do Warszawy; Inwentarz w załączeniu

Kapelan Garnizonu Kieleckiego
Ks. Michał Zawadzki
Ks.Mgr.Zawadzki Michał, major.

Załącz. 2

CAW 49/535

Wojsko Polskie
enda Miasta Łódź
Nr.0239
2 sierpnia 1948r.

a budynku przy ulicy
owskiej Nr.4 w Łodzi

Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 12. IV 19
Nr. 015
Zał.
15

Sk. 324

K W A T E R M I S T R Z - OW.III

Szef Wydziału Kwat.Bud.

w P o z n a n i u

CENTR. ARCH. WP

Na rozkaz Nr.3710/I/6/48/Bud. z dnia 16.VII.1948 roku

Melduję,że :
ynek Nr.4 przy ul.Piotrkowskiej w Łodzi stanowi nierozłączną całość
arafią św.Trójcy (plebania) i jest własnością kościoła zboru Ewan-
licko-Augzburskiego w Łodzi Nr.hipoteki Łódź 2976 repertorium Nr.6969.
ściół ten wraz z przyległymi budynkami (Nr.4 Piotrkowska) bez zachowa-
formalności prawnych w tym względzie przy pomocy ofic.W.I.N.W., a w szcz
mości płk.SIEDLECKIEGO,PŁAZEWSKIEGO b. szefa W.I.N.W. i Ob.STANISŁAWA
OKA (obecnie skazanego prawomocnym wyrokiem Sądu na 15 lat więzienia
płk.ŁAWRYNOWICZ WŁODZIMIERZ,który w okresie chaosu,dezorientacji i n
porządkowania spraw w 1945 roku zajął ten kościół za zgodą przedstawici
rafii św.Trójcy - na parafię wojskową garniz.Łódź.
ynek ten zgodnie z przeznaczeniem zajęty jest na kancelarię kościelną
rafii św.Ducha, Wydz.Charytat.MON. i "Caritas".
adto w budynku mieści się: świetlica dla "Chłopców ulicy" koszary żoł
z obsługi parafii wojskowej garn.Łódź,mieszkanie dla trzech księży ś
ich,ks.płk.ŁAWRYNOWICZA i oddzielne pomieszczenie dla ks.pastor KATULI
KOLA

raszu dzierżawnego nikt z zamieszkałych w tym budynku osób - nie płaci
eli chodzi o dzierżawę sklepów w tym budynku (tylko od ulicy Piotrko-
iej) to nikt nie wydawał w tym względzie zezwolenia. Sklepy te istnie
yły zajęte jeszcze przed 1939r. W czasie okupacji właściciele zostali
iedleni, a po wyzwoleniu w 1945r. każdy z nich wrócił do swego inter
jeszcze przed, a niektórzy w czasie przejmowania całego obiektu kości
go przez ks.płk.ŁAWRYNOWICZA.
ecnie w drodze odsprzedaży interesów zmienili się niektórzy,właściciel
lepów,które w dalszym ciągu są zajmowane na prawach lokatorskich.
budynku tym znajdują się 3 prywatne i 1 państwowy sklep "Bata"
ysokość czynszu dzierżawnego za sklepy,który pobiera ks.płk.ŁAWRYNOWIC
d dnia 1.VI.48r.(przed tym były wyższe) wynosi:
a) Ob.FILIPCZAK EDMUND -wymiar: 37,50 m2.....9375 zł.
b) " WAGNER HELENA " 37,24 "....9310 zł.
c) F-ma "Bata" " 96,24 "....24060 zł.
d) Ob.NOWICKI -zegarmistrz - z powodu nieobecności właściciela slep
go czasu nie był wymierzony, ani też wyceniony czynsz.
pierwszym wypadku do normalnie wyliczonego czynszu w.g.m2, ks.płk.ŁAWR
WICZ doliczył jeszcze 3000 zł. extra na składkę dla biednych dzieci(pi
Nr.1434 z dnia 19.VII.1948r. ks.płk.ŁAWRYNOWICZA).
w/g. ustnego oświadczenia ks.płk.ŁAWRYNOWICZA,czynsz komorniany za skl
y zostanie zużytkowany na remonty kościoła i cele Wydz.Charytat. oraz
wiadczenia komunalne z posesji kościelnej.
budynek ten nigdy nie figurował na ewidencji obiektów wojskowych.
Trudno jest mówić obecnie o konieczności zajmowania tego budynku prze
Duszpasterstwo z następujących względów:
a) ks.płk.ŁAWRYNOWICZ kościół wraz z budynkami przekazał biskupowi dec
zji łódzkiej z dniem 31.XII.1947r.
b) Biskup łódzki jakoby w porozumieniu z Gen.Dziekanem WP.(w.g oświadc
nia ks.płk.ŁAWRYNOWICZA) ustanowił normalne,parafialne probostwo ś
ckie Aktem erekcyjnym z dnia 31.XII.1947r. pod wezwaniem św.Ducha
i zamianował ks.płk.ŁAWRYNOWICZA proboszczem tej parafii.

. / .

CAW 71/535

W w.w. akcie erekcyjnym zaznaczone jest,że zachowuje się prawa wykonywania praktyk religijnych." powieczne czasy" dla żołnierzy katolików w Garnizonu Łódzkiego.

Dalej wspomnianym aktem erekcyjnym zostało postanowione,że na utrzymanie świątyni proboszcz mączerpać zasoby z dobrowolnych składek wiernych i z przysługującego"prawa stuły."

W/g.ustnego oświadczenia ks.płk.ŁAWRYNOWICZA władze wojskowe do tego czasu żadnych subwencji na kościół nie łożą. Na dowód tego twierdzenia ks.płk.ŁAWRYNOWICZ oświadczył, że rachunki na światło zużyte na potrzeby kościoła wojskowego n.pł śluby i t.p. jeszcze z okresu DOW.VI Łódź,do tego czasu nie zostały uregulowane.

Rachunki te znajdują się obecnie w DO W.Poznań(wyciągi tych rachunków pobrane z elektrowni łódzkiej w załączeniu)Prócz tego władze kościelne świeckie otwarły konto kredytowe w granicach do 2-ch milionów złotych na remont b.kościoła Garnizonowego (z przed wojny)pod wezwaniem św.Jerzego w Łodzi i remont ten jest prowadzony.

Prawdopodobnie chodzi o to,że dotychczasowy kościół garnizonowy został przemianowany na kościół świecki,więc tworzy się parafię wojskową.

Niezależnie od tego Kuria biskupia w Łodzi,wyasygnowała gotówkę na ce ks.płk.ŁAWRYNOWICZA na remont kościoła przy ul. Piotrkowskiej Nr.2/4 do tego czasu uważany za kościół garnizonowy, a ostatnio erygowany na parafię " Św.Ducha".

Jak z powyższych danych wynika,ta sprawa ta jest wysoce powikłana - na dowód czego załączam odpis raportu do Konsystorza Ewang. złożonego w swoim czasie przez byłego administratora kościoła ewangielickiego "Św.Trójcy".

Wobec tego stawiam wniosek powołania specjalnej Komisji do zbadania tej zawikłanej i drażliwej sprawy.

W skład Komisji winni wejść :

1) Przedstawiciel Dep.Kwat.Bud.MON.
2) " D.O.W.III. Wydz.Kwat.Bud.
3) " D.O.W.III.Zarząd Pol.Wych.
4) " Komendanta Garn.w Łodzi
5) ks.płk.ŁAWRYNOWICZ

Melduję,że nakazanego terminu nie dotrzymałem,gdyż zbadanie powyższej sprawy,wymagało dużo czasu i było uciążliwe.

Załączniki 2 na 7 ark.

Komendant Miasta Łodzi
(-) Makowski mjr.

Komendant Garnizonu Łódź
(-) Bielecki płk.dypl.

Wito 2-egz.
1 adresat
2 do akt
.Makowski mjr.
k.Prost ppor.
VII.48r.L.Dz.234

Za zgodność:
Szef Kancelarii Tajnej
K-dy Miasta
Rudnicki st.sierż.

Wojsko Polskie Komenda Miasta Łódź

Powyższy odpis sporządzono w Komendzie Miasta Łodzi dnia 7/XII. 1948 r.

71/535
Razem 3 str.

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
Nr. 1509 -
7 czerwca 1949 r.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

/ Kość

35

14 161

Po odebraniu pisma Obywatela Marszałka z dnia 4.VI.1949r.Nr.10123 w sprawie umowy co do współużywania kościoła garnizonowego Św.Ducha w Łodzi przez parafię cywilną melduję, że w sprawie tej znosiłem się z Rejonowym Urzędem Likwidacyjnym w Łodzi i z Dep.Wyznaniowym Min.Administracji Publicznej.

Obydwa Urzędy uważają, że akt przekazania tego kościoła przez przedstawicieli Gminy Augs.-Ewangelickiej Wojsku Polskiemu z dnia 26.V.1945r. nie jest dostateczną podstawą prawną do oddania kościoła i plebanii w zarząd i administrację Wojska, że obydwa objekty uważać należy za majątki nieponiemieckie, lecz za majątki opuszczone, którymi ma prawo dysponować Urząd Likwidacyjny, a jako zwierzchnia jego władza Min.Admin.Publ.

Zgłosiłem wobec tego do obydwu urzędów wniosek o oddanie w/w obiektów w zarząd i administrację Wojska Polskiego na cele kultu rzym-kat. Duszpasterstwa Wojskowego do dyspozycji Generalnego Dziekana W.P.

Rej.U.L. w Łodzi pismem 26.IV.49 Nr.Likw.12a/27/49 zgłosił swoje désintéressment co do kościoła, administrację jednak plebanii oddał w ręce jednego ze swoich urzędników, który za to pobiera 10% dochodu z plebanii / mieszkań; sklepów etc./.

Min.Admn.Publ. wyjaśniło, że kościół i plebanię uważać należy za majątki opuszczone w myśl zawiadomienia Rady Min. z dn.21.VIII.47 r. Nr.57-8/16 oraz, że kościół Augs-Ewang. czując się widocznie związany aktem swoim z dn.26.V.45 r., nie zabiegał o przywrócenie mu stanu posiadania w/w obiektów drogą administracyjną do końca 1948 r. i tymczasem stracił tę drogę powrotu do stanu posiadania tych majątków według dekretu z dn.8.III.1946 r.Dz.U.Nr.13.poz.87 art.16.ust.2. Pozostaje mu odtąd tylko droga sądowa, z której korzystać może w ciągu 8 lat od czasu utraty posiadania, po czym i ta droga pozostaje już zamknięta. Jakkolwiek zawieranie umowy z Kościołem Augs-Ewang. co do ewentualnego wydzierżawienia kościoła i plebanii byłoby bezpodstawne, gdyż Kościół Ewang-Augs. musiałby najprzód wejść w stan posiadania tych obiektów.

Co do faktycznego posiadacza kościoła Min.Admn.Publ. ma wątpliwość, czy jest nim Wojsko Polskie czy Diecezja Łódzka, gdyż ks.płk.Ławrynowicz faktycznie oddał kościół Diecezji. Po wyjaśnieniu przeze mnie ks.biskupowi Klepaczowi, że ks.płk.Ławrynowicz nadużył przy tym nazwiska Obywatela Marszałka i zawiadomieniu ks.Biskupa, że Obywatel Marszałek zdezawuował ks.płk.Ławrynowicza, ks.biskup Klepacz uznał prawa posiadania kościoła

CAW 49/535

i plebanii przez Wojsko i wyraził to na piśmie w sposób pośredni przez wde
legowanego swego przedstawiciela do mnie celem zawarcia umowy co do wspó
wania kościoła.

I I. Dywersje nowe do sprawy wniósł znowu ks.płk.Ławrynowicz,który do Min.Ad
Publ.wysłał wszystkie akta wysyłane kiedyś do Obywatela Marszałka,i dopo
się o oddanie kościoła i plebanii parafii cywilnej.Wprowadził przez to Mi
Admn.Publ.w miemanie,że Kuria Biskupia w Łodzi na nowo podejmuje kroki k
utrzymaniu kościoła etc. w swoim posiadaniu.

Stwierdziłem,że Kuria Biskupia nie dawała żadnych nowych zleceń ks.p
wrynowiczowi i że poczynania jego są jego własną inicjatywą,świadczącą n
wo o wyraźnej jego nielojalnoći wobec Wojska.

Wyjaśniłem to w Min.Admn.Publ,Ministerstwo jednak wysłało całą sprawę
Prezydenta m.Łodzi celem wypowiedzenia się.

Gdy w Min.Administracji zwróciłem uwagę na to,że może to znowu skompl
wać sprawę,radzono mi,żebym im prędzej tym lepiej zawarł umowę z Kurią Bi
pią i umowę już zawartą przedstawił Prezydentowi m.Łodzi i także Min.Admn
tracji Publ.,co ułatwi im prędszą decyzję oddania kościoła i plebanii w
Wojska.Utrzymują,że jako faktyczni posiadacze kościoła możemy taką umowę
wierać z tym oczywiście,że poza innymi zastrzeżeniami wiązać ona nas będz
tak długo,jak długo będziemy faktycznymi posiadaczami kościoła i plebani

Przyjmując w/w pismo Obywatela Marszałka z dnia 4.VI.49r.Nr.lol23 jak
podstawę do zawarcia umowy z Kurią Biskupią w Łodzi,proszę więc Obywatela
Marszałka o zmianę ostatniej Swej decyzji w tej formie,że umowę można zawe
rać na okres tak długi,jak Wojsko Polskie będzie w prawnym posiadaniu kośc
ła i plebanii.

Generalny Dziekan W. P.
ks. W. Pyszkowski
płk.

GEN. TR. ARCH. WOJSK.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
Michał Żymierski
MARSZAŁEK POLSKI

-7. 6. 49

O d p i s . -

162

Akt Przekazania Kościoła Św. Trójcy Wojsku Polskiemu spisany dn. 26 maja 1945 r. w lokalu [redacted] ewang. augsburskiego urzędu paraf. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 4.

Obecni ze strony urzędu parafialnego kościoła Ewangielicko Augsburskiego ks. pastor Jerzy Sachs ks. pastor Karol Kotula inż. Wacław Weigt członek Rady Kościeln.

Nadto ppłk. Piotr Siedlecki, komendant m. Łodzi prokurent Emil Kaliski, inż. architekt.

I zaproszeni jako świadkowie ppłk Ignacy Płażewski, szef Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego Stanisław Dowbór, v.prezes Komitetu Odbudowy Kościoła Garnizonowego w Łodzi Michał Zakrzewski, przedstawiciel Społecznego Biura Pośrednictwa Pracy por. Szczepan Ziomek ppor Jerzy Płażewski oraz Przedstawiciele pracy.

CENTR. ARCH. WOJ.

Wszyscy przytomni jednogłośnie stwierdzają słuszność i konieczność przekazania Kościoła Św. Trójcy mieszczącego się przy Placu Wolności Wojsku Polskiemu, podkreślając jednocześnie patriotyczne i społeczne stanowisko zajęte w tej sprawie przez Polaków reprezentujących Kościół Ewang. Augsb.

Obecni uważają, że z momentem podpisania niniejszego aktu Kościół Św. Trójcy z pr. w Łodzi przeszedł na rzecz Wojska Polskiego.

Akt niniejszy sporządzono w trzech egzemplarzach jednobrzmiących.

/Podpisano/ Ks. Karol Kotula. Ks. Jerzy Sachs, Wacław Weigt, Stanisław Dowbór, Ignacy Płażewski, ppłk, Siedlecki, ppłk, inż. Emil Kaliski, M. Zakrzewski, S. Ziomek, por, J. Płażewski, ppor.

Zgodność niniejszego odpisu z oryginałem niniejszym poświadczam

WOJSKO POLSKIE
Sąd Okręgowy Dziekanat
dn. 5 - III - 1949 r.
Nr. 626
Zał. -

KURJA DIECEZJALNA ŁODZKA

Kanclerz Kurii Biskupiej

CAW 49/535

B I S K U P Ł Ó D Z K I Łódź, dnia 31 grudnia 1947 r.

Nr.4287/46

163

Ukochanym w Chrystusie wiernym pozdrowienie w Panu i pasterskie błogosławieństwo.

Mając na uwadze duchowe dobro wiernych, zamieszkujących północno-wschodnią dzielnicę miasta Łodzi, oraz dobro duchowe oddziałów Wojska Polskiego stacjonujących w Naszym mieście Biskupim, opierając się na piśmie Generalnego Dziekana W.P. z dnia 18 czerwca 1947 r., w którym wyraża on zgodę na utworzenie parafii rzymsko-katolickiej przy kościele garnizonowym w Łodzi postanowiliśmy utworzyć nową parafię rzymsko-katolicką przy kościele św. ducha w Łodzi.

Powzięciu tej decyzji nie sprzeciwia się fakt, iż pierwotnym celem rzymsko-katolickiego kościoła św.Ducha było służenie jedynie w charakterze kościoła garnizonowego, gdyż w maju 1945 r. Minister Obrony Narodowej - -Marszałek Polski stanął na stanowisku, że przejęcie kościoła winno się odbyć nie przez wojsko lecz przez Biskupa Łódzkiego, w lipcu 1945 r. władze wojskowe poleciły Dziekanowi Okręgu Wojskowego w Łodzi przekazać świątynię tę Władzom Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, godząc się jednak na to, by tenże Dziekan Okręgu Wojskowego, będąc przez Biskupa Łódzkiego mianowany rektorem kościoła, zatrzymał omawiany kościół w charakterze kościoła świeckiego z przeznaczeniem dla wojska.

Rozważywszy te motywy, wysłuchawszy w myśl Prawa Kanonicznego opinii Kapituły Katedralnej i Ks.Proboszcza par.św.Józefa w Łodzi, niniejszym dekretem erygujemy parafię rzymsko-katolicką pod wezwaniem św.Ducha w Łodzi.

Granice nowej parafii biegną wschodnią stroną ulicy Piotrkowskiej, wschodnią połową Placu Wolności, wschodnią stroną ulicy Nowomiejskiej, ulicami Północną i Nad Łódką do ulicy Dra Sterlinga, zachodnią stroną ulicy Dra Sterlinga i północną stroną ulicy Jaracza do ulicy Piotrkowskiej, z tym, że proboszcz par.św.Ducha w Łodzi będzie jedynie uprawniony do duszpasterskich posług mieszkańców terenu tymi ulicami objętego i że będzie on uprawniony do niesienia duszpasterskiej posługi dla tych osób wojskowych, które od niego o takowe się zwrócą. Zobowiązujemy ponadto Księży Proboszczów parafii św.Ducha w Łodzi, by kościołem swoim po wieczne czasy służyli w stosownych godzinach duszpasterskich potrzebom wojska polskiego.

Parafia w ten sposób ukonstytuowana mieć będzie swój kościół pod wezwaniem Świętego Ducha, na czele jej stać będzie proboszcz przez Nas mianowany, na utrzymanie zaś Ks.Proboszcza składać się będą dobrowolne ofiary wiernych, oraz t.zw.prawa stuły.

Ks.Proboszcz parafii św.Ducha w Łodzi obowiązany jest zachować w swej pracy przepisy Prawa Kanonicznego, diecezjalne przepisy, prowadzić metrykalne księgi kościelne i stosować się do wszystkich zarządzeń wydanych przez Ordynariusza Diecezji Łódzkiej.

Dan w Łodzi, dnia 31 grudnia 1947 roku.

CENTR. ARCH. WOJ. WP

† Michał Klepacz

Pieczęć tła okrągła z godłem kościelnym i napisem w otoczeniu: EPISCOPUS LODZENSIS MICHAEL KLEPACZ

Kanclerz Kurii Biskupiej:

Ks.Jan Łużeński.

Zgodność odpisu z oryginałem stwierdza:

CAW 49/535

Odpis

RIA BISKUPIA ŁÓDŹ, dnia 15 maja 1948 r.

ŁÓDZKA

L.1361/48.

164

Zaświadczenie

Kuria Biskupia Łódzka niniejszym zaświadcza, że w dniu 25 maja 1945 roku zgłosił się do Jego Ekscelencji Ordynariusza Księdza Biskupa Włodzimierza-Jasińskiego, ówczesnego Ordynariusza Diecezji Łódzkiej, porucznik Stanisław Mamiński, delegat Marszałka Polski Michała Roli-Żymierskiego. Porucznik Mamiński zakomunikował, że Marszałek Polski upoważnił go do złożenia oświadczenia, iż, wchodząc w potrzeby duszpasterskie żołnierzy rzymsko-katolickich, poleca dla potrzeb tych zająć kościół ewangelicko-augsburski Świętej Trójcy w Łodzi.

Porucznik Stanisław Mamiński oświadczył w następstwie, że Marszałek Polski Michał Rola-Żymierski, pragnąc, by Wojsko Polskie modliło się wspólnie z cywilną ludnością, a nie tworzyło zamkniętej kasty, wyraził życzenie, by omawiany kościół objął Biskup Ordynariusz Rzymsko-Katolickiej Diecezji Łódzkiej, przeznaczając go dla kultu rzymsko-katolickiego tak dla rzymsko-katolickich szeregowych i oficerów Wojska Polskiego, jak i dla rzymsko-katolickiej ludności cywilnej.

Jego Ekscelencja Ks. Biskup Włodzimierz Jasiński przychylił się do tej koncepcji, delegował księdza Majora Włodzimierza Ławrynowicza do przejęcia wymienionego kościoła dla Diecezji Łódzkiej, utworzył w następstwie w kościele tym kościół rektorski pod wezwaniem Świętego Ducha, mianował rektorem kościoła księdza Majora Włodzimierza Ławrynowicza, delegował do poświęcenia kościoła księdza kanonika Jana Żdżarskiego, Kanclerza Kurii Biskupiej Łódzkiej, który w dniu 31 maja 1945 roku uroczyście poświęcił kościół i prowadził procesję Bożego Ciała, przejmując w ten sposób kościół Świętego Ducha w Łodzi na rzecz Rzymsko-Katolickiej Diecezji Łódzkiej.

W dniu 31 grudnia 1947 roku obecny J.E.Ks. Biskup Ordynariusz Rzymsko-Katolickiej Diecezji Łódzkiej utworzył przy kościele Świętego Ducha w Łodzi parafię pod wezwaniem Świętego Ducha, przydzielając do niej określone terytorium miasta Łodzi i zlecając, by kościół ten i parafia, obsługiwały rzymsko-katolicką ludność cywilną zamieszkałą na tym terytorium i by po wieczne czasy służyły dla zaspakajania potrzeb duszpasterskich rzymsko-katolickich członków Wojska Polskiego.

Zaświadczenie niniejsze Kuria Biskupia Łódzka wydaje księdzu pułkownikowi Włodzimierzowi Ławrynowiczowi, proboszczowi parafii Świętego Ducha w Łodzi, na skutek jego prośby.

w.z. WIKARIUSZA GENERALNEGO

Ks.Fr.Jeliński

PRAŁAT KAPITUŁY KATEDRALNEJ.

Pieczątka okrągła z godłem kościelnym i napisem w obwodzie: KURIA DIECEZJALNA ŁÓDZKA.

Zgodność odpisu z oryginałem stwierdza:

CAW 49/535

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
MICHAŁ ŻYMIERSKI
Marszałek Polski

Nr. 10123

Warszawa, dnia 4 czerwca 1949 r.

X/165

GENERALNY DZIEKAN W.P.
Ks.płk. P y s z k o w s k i

do rąk własnych

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 7-VI-1949 r.
Nr. 1509
Zał. 1 koperta

W związku z pismem Nr 1249 z dnia 6 maja br. w sprawie kontrprojektu umowy, wysuniętego przez Kurię Biskupią w Łodzi, nie zgadzam się z tym, że nie budzi on specjalnych zastrzeżeń.

Zasadniczą różnicą między projektem M.O.N., odnośnie umowy w sprawie kościoła garnizonowego w Łodzi, a kontrprojektem Kurii Biskupiej w Łodzi jest to, że z projektu M.O.N. wynika jasno, iż Wojsko pozostaje nadal gospodarzem kościoła, a uprawnienia przyznane Kurii są tylko czasowe - podczas, gdy kontrprojekt stawia sprawę na płaszczyźnie równych uprawnień obu stron.

Ta zasadnicza różnica została konsekwentnie przeprowadzona w treści całej umowy, zaprojektowanej przez Kurię. I tak już w nagłówku kontrprojektu proponuję użycie słów: " ... w sprawie wspólnego użytkowania kościoła garnizonowego Św. Ducha w Łodzi przez rzymsko-kat. duszpasterstwo garnizonowe i rzymsko-kat. parafię pod wezwaniem Św. Ducha w Łodzi", - podczas gdy w projekcie M.O.N. użyto wyrażenia: " ... w sprawie kościoła garnizonowego w Łodzi".

Różnica ta widoczna jest nadal w treści pkt. 1 umowy. Podczas, gdy w projekcie M.O.N. użyto słów: "Wojsko Polskie ... zgadza się, by powyższy kościół garnizonowy w Łodzi, oprócz swego właściwego przeznaczenia, służył czasowo również potrzebom tejże parafii", /powinno być: rzymsko-kat.parafii Św. Ducha w Łodzi/, - Kuria proponuje: "Wojsko Polskie ... wyraża zgodę by omawiany kościół służył również i potrzebom rzym.-kat. parafii pod wezwaniem Św. Ducha w Łodzi."

Z powyższego wynika, że projekt M.O.N. podkreśla słusznie czasowość użytkowania kościoła garnizonowego przez parafię i dlatego też nie zgadzam się na zmianę tego brzmienia jako istotnie określające wzajemny stosunek kontrahentów.

Kontrprojekt w pkt. 2 proponuje dualizm w zarządzie kościoła, podczas, gdy wedle projektu M.O.N. administratorem kościoła będzie kapelan wojskowy, a jedynie w braku kapelana wojskowego, uzgodniony przez Generalnego Dziekana z rzym.-kat. Kurią, wojskowy kapelan pomocniczy lub administrator parafii cywilnej.

W celu uniknięcia w przyszłości jakichkolwiek nieporozumień co do samej istoty umowy oraz odnośnie administracji kościołem, należy utrzymać treść pkt. 2 w brzmieniu M.O.N.

./.

CAW 49/535

W pkt. 12 swego kontrprojektu, normującego sprawę rozstrzygania ewentualnych nieporozumień, mogących wyniknąć z wykonania, czy interpretacji umowy, Kuria zastrzega Władzy Diecezjalnej ostatnie słowo - z tym się nie zgadzam.

Wszelkie nieporozumienia odnośnie samej administracji oraz co do interpretacji treści umowy winny być ostatecznie rozstrzygane przez władze wojskowe, reprezentujące właściwego gospodarza.

Nie zgadzam się również co do pierwszego zdania pkt. kontrprojektu, który brzmi: "unormowanie Kultu Bożego w kościele Sw. Ducha i jego porządek należy do księdza administratora parafii, Wojsko Polskie zastrzega sobie ... " - podkreśl on bowiem dominującą rolę administratora parafii cywilnej. Należy utrzymać brzmienie projektu M.O.N.:" Wojsko Polskie zastrzega sobie możność odprawiania dwu mszy świętych w niedzielę i święta itd." - z czego wynika, iż resztę czasu pozostawia z własnej woli do dyspozycji.

Dalsze różnice w kontrprojekcie również zniekształcają sens umowy. I tak naprzykład w pkt. 1 projektu M.O.N. użyto słów: " ... czyniąc zadość prośbie rzym.-kat. Kurii Biskupiej w Łodzi, zgadza się by ... ", - zaś w kontrprojekcie: "po porozumieniu się z rzym.-kat. Diecezją Łódzką, W.P. wyraża zgodę ...". Należy utrzymać brzmienie projektu M.O.N.

Wprowadzony przez kontrprojekt pkt. 4 w sprawie udzielania sobie wzajemnej pomocy przez kapelana wojskowego i administratora parafii, polecam skreślić, gdyż uważam go za zbędny i mogący dać podstawę do niepożądanej ingerencji duszpasterstwa cywilnego w sprawy Wojska.

W projekcie M.O.N. przewidziano okres wypowiedzenia umowy 3 miesięczny, podczas gdy w projekcie Kurii pkt. 11 proponowany jest okres roczny i to jedynie z końcem roku kalendarzowego.

Wobec tego, że Wojsko Polskie jest jedynie posiadaczem powyższego kościoła, a sprawa własności dotychczas nie jest jeszcze uregulowana, należy pozostawić okres wypowiedzenia 3-miesięczny.

Ustęp drugi pkt. 11 kontrprojektu polecam skreślić, gdyż zastrzeżenie tego rodzaju uważam za szkodliwe i nie pozostające w związku z treścią obecnie zawrzeć się mającej umowy.

Oto warunki na jakich mogłaby być zawarta umowa między Wojskiem a Diecezją Łódzką.

Wobec tego jednak, że sprawa własności w/w kościoła nie jest jeszcze uregulowana, polecam wstrzymać się z zawarciem tej umowy.

Kontrprojekt umowy - zwracam.

Zał. 2

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
Michał Żymierski
MARSZAŁEK POLSKI

Otrzymują do wiadomości:

I Wiceminister O.N.
Szef Dep.Sł.Sprawiedliwości.

5 166

U M O W A

zawarta dnia 1 lipca 1949 r. pomiędzy Skarbem Państwa, zastąpionym przez Generalnego Dziekana W.P., ks.płk.Pyszkowskiego Wacława, a Rzym.-Kat.Kurią Biskupią w Łodzi, zastąpioną przez ks.Prałata Żdżarskiego Jana w sprawie kościoła garnizonowego Św.Ducha w Łodzi.

1. Wojsko Polskie, jako posiadacz kościoła garnizonowego, dawnego kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Łodzi, czyniąc zadość prośbie Rzym.-Kat.Kurii Biskupiej w Łodzi, zgadza się, by powyższy kościół garnizonowy w Łodzi, opr swego właściwego przeznaczenia, służył czasowo również potrzebom tejże para

2. Administratorem kościoła będzie wyznaczony przez Generalnego Dziekana W. kapelan wojskowy, w braku zaś kapelana wojskowego w Łodzi uzgodniony przez Generalnego Dziekana W.P. z Rzym.-Kat.Kurią Biskupią w Łodzi - wojskowy kap lan pomocniczy lub administrator parafii cywilnej.

3. Wojsko Polskie zastrzega sobie możność odprawiania dwu mszy św. w niedzi i święta rzymsko-katolickie oraz w święta narodowe i wojskowe dla oddziałów wojskowych i rodzin wojskowych, a to o godz.9-tej i 10-tej przed południem, raz codziennych mszy św. przez miejscowego kapelana wojskowego oraz kapela nów przyjezdnych. Inne nabożeństwa, jak: majowe, październikowe itp. oraz ś dziny chrztów, ślubów, pogrzebów uzgodni ksiądz kapelan wojskowy z administ torem parafii cywilnej. W razie potrzeby przełożenie nabożeństw z powodu n zwyczajnych uroczystości wojskowych /święta narodowe, pułkowe itp./ adminis strator kościoła uzgodni czas tych nabożeństw na odpowiedni termin naprzód z administratorem parafii rzym-kat. pod wezw.Św.Ducha w Łodzi.

4. Paramenty kościelne i inne wyposażenie kościoła wniesione przez parafię czy też duszpasterstwo wojskowe, pozostają własnością tych, ktorzy je wnie Obie strony jednakże zgadzają się na wspólne używanie ich według potrzeby i możliwości.

5. Remonty kościoła przeprowadza administrator kościoła w porozumieniu z G nizonowym Komitetem Kościelnym, założonym przy kościele garnizonowym w myś rozkazu MON Nr.7 z dnia 4.V.1948 r.

6. Celem pokrycia kosztów remontu, utrzymania kościoła, inwestycji, konser wacji paramentów liturgicznych, ornatów, kap, bielizny kościelnej, prania. zakupu wina, świec, hostii, opłaty światła, personelu kościelnego itp. st rza się kasę kościelną, którą prowadzi administrator kościoła i Komitet cielny.

Na dochody kasy kościelnej składają się:

a/ dochody z tac kościelnych ze wszystkich mszy św. i nabożeństw oraz ska bonek, za wyjątkiem skarbonek przyznanych na ściśle określony cel, jak na chleb dla biednych, św.Antoniego itp., które to ostatnie wpływy admini tor kościoła po zapisaniu ich w księdze kasowej odprowadza na właściwy ce

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
Przyjęto dn. 18-VIII 1949 r.
9051

/.

Skarbonki powyższe mogą być w kościele garnizonowym umieszczane tylnie za zgodą administratora kościoła i po zatwierdzeniu przez Główny Komitet ścielny przy Generalnym Dziekanacie W.P.

b/ Ofiary złożone w kościele, albo poza kościołem na kościół garnizonowy i jego potrzeby.

c/ Taksy od chrztów, ślubów i pogrzebów wojskowych i cywilnych w/g zarządzeń Ordynariusza, Głównego Komitetu Kościelnego, Rady Parafialnej i Garnizonowego Komitetu Kościelnego.

Iura stolae należą do księży sprawujących wyżej wymienione funkcje.

7. Personel kościelny angażuje administrator kościoła w porozumieniu z Garnizonowym Komitetem Kościelnym.

8. W przypadku zakupu nowych szat liturgicznych, bielizny, sprzętu liturgicznego, chorągwi itp. administrator kościoła porozumie się z Komitetem Kościelnym i z cywilnym administratorem co do podziału na rzecz kościoła garnizonowego czy parafii cywilnej.

W tym celu założyć należy i uzupełnić stopniowo dwa inwentarze kościelne

9. Przewodniczącym Garnizonowego Komitetu Kościelnego będzie administrator kościoła garnizonowego, zaś jego zastępcą - za zgodą Generalnego Dziekana W.P. zostanie administrator parafii cywilnej. Oprócz administratora parafii cywilnej do Garnizonowego Komitetu Kościelnego należeć mogą dwaj przedstawiciele Rady Parafialnej, uzgodnieni z Dowódcą Okręgu Wojskowego.

10. Składki diecezjalne i składki na odbudowę kościoła parafialnego, plebanii cywilnej i tp. niezwiązane z kościołem garnizonowym, nie mogą być zbierane na terenie kościoła garnizonowego bez zgody Generalnego Dziekana W.P. W wypadku przeznaczenia składek niedzielnych, czy świątecznych na cele diecezjalne, dołączenie na te cele składek z dwu mszy św. wojskowych wymaga potwierdzenia Głównego Komitetu Kościelnego.

11. Umowę niniejszą zawiera się na czas nieokreślony z tym, że każdej ze stron przysługuje prawo wypowiedzenia jej na trzy miesiące naprzód.

12. Umowa powyższa wchodzi w życie z chwilą potwierdzenia jej przez III Vice Ministra Obrony Narodowej i Ordynariusza.

Warszawa, dnia 1 lipca [illegible]

KURJA DIECEZJALNA ŁÓDZKA

Generalny Dziekan W. P.

ks. W. Łyszkowski
płk.

/-/ Ks. Jan Zdzarski
Kanclerz Biskupiej

III VICEMINISTER O.N.

Prałat Domowy Jego Świątobliwości

A R C I S Z E W I C Z .
gen. bryg.

CHANCELLERIE EPISCOPALE

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

KONSYSTORZ

KOŚCIOŁA EWANGELICKO-AUGSBURSKIEGO W P.R.L.

167

Warszawa, Kredytowa 2/4
tel. 6-83-72
konto: PKO Warszawa 1-9-120104

Warszawa, dnia ... 16.VI.1959.

L. dz. .....

Ministerstwo Obrony Narodowej
Główny Zarząd Polityczny W.P.
W a r s z a w a
ul.Królewska 1

CENTR. ARCH. WP

W końcu maja 1945r. Ks.W.Zawrynowicz, Dziekan D.O.W.IV, opierając się na zarządzeniach władz wojskowych, objął mimo negatywnego stanowiska duchownych i Rady Parafialnej Ewangelicko-Augsburskiej Parafii Św.Trójcy w Łodzi, kościół Św.Trójcy przy ul.Piotrkowskiej 2.
Kościół ten przeznaczony został na potrzeby Rzymskokatolickiego Duszpasterstwa Wojskowego.
Mimo upływu 13 lat właściciel kościoła - Ewangelicko-Augsburska Parafia Św.Trójcy, nie otrzymała żadnej rekompensaty za użytkowanie kościoła i dopiero w roku 1958 nawiązane zostały z Ks.Dziekanem Płk.Szemrajem rozmowy o prawne uregulowanie tej sprawy.

W wyniku tych rozmów w dniu 17.VII.58r. Konsystorz przesłał na ręce Ks.Dziekana Płk.Szemraja uzgodniony z Parafią Św.Trójcy w Łodzi projekt umowy najmu kościoła.

Wg.informacji Ks.Dziekana Płk.Szemraja, umowa przekazana została do Ministerstwa Obrony Narodowej - Główny Zarząd Polityczny W.P. wg.właściwości.

Ponieważ upłynęło już 11 miesięcy, a sprawa nie została załatwiona.
Konsystorz uprzejmie prosi o decyzję w sprawie i polecenie właściwej komórce M.O.N. zawarcia umowy, przy uwzględnieniu zmian w czynszach, jakie od tej pory zaszły i wypłatę zaległości.

W/z Sekretarz

H.Słomińska

P r e z e s

B.Umgelter

"Wspólna Sprawa" W-wo ul.Puławska 108 - 1000. zam 260/59 W-53

1033/64/37

168

Warszawa, dnia 31 października 1957 r.

SZEF [illegible] ZARZĄDU POLITYCZNEGO W.P.
GEN. BRYG. DYR. JANUSZ ZARYCKI
WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ

Zwrócił się do mnie z prośbą ks. Biskup Klepacz ordynariusz diecezji łódzkiej o przekazanie lub wydzierżawienie kościoła garnizonowego św. Jerzego do celów duszpasterstwa cywilnego. Oświadczyłem Biskupowi Klepaczowi, że przedłożę wniosek moim władzom przełożonym. Biskup Klepacz motywował swą prośbę tym, że posiadamy w Łodzi dwa kościoły garnizonowe, ze kościołem garnizonowym św. Jerzego opiekują się zakonnicy Salezjanie, którym ksiądz kapelan ze względu na osobistą opiekę nad reprezentacyjnym kościołem św. Ducha musiał powierzyć wykonywanie kultu. Oddanie lub wydzierżawienie kościoła stworzy warunki erygowania nowej parafii, których w Łodzi ze względu na ilość mieszkańców jest mało.
W sprawie powyższej zwracam się z prośbą do Obywatela Generała o wyrażenie swej decyzji.

Ze swej strony uważam, że kościół garnizonowy św. Jerzego pod względem materialnym jest deficytowy dla Duszpasterstwa Wojskowego, w przyszłym roku zaplanowano bowiem konieczny remont ze strony M.O.N. w wysokości ponad 500.000 zł. ksiądz kapelan nie jest w stanie kościołem tym się opiekować, mając w administracji reprezentacyjny kościół św. Ducha, którego kasa musi pokrywać koszta utrzymania kościoła św. Jerzego zdewastowanego przez najeźdźców hitlerowskich.

Biorąc pod uwagę wyjątkowo życzliwy stosunek Biskupa Klepacza do Duszpasterstwa Wojskowego proszę Obywatela Generała o pozytywne ustosunkowanie się.

GENERALNY DZIEKAN W.P.

/KS. SZLIRAJ ROMAN - PŁK./

CAW 1033/64/14

Dziennik W.P
Nr 618
11 1957

Warszawa, dnia 9 listopada 1957 r.

SZEF GŁÓWNEGO ZARZĄDU POLITYCZNEGO W.P.
OB.GEN.DYW. JANUSZ ZARYCKI
WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ

CENTR. ARCH. MON. WAP

W związku z pismem Biskupa Gdańskiego Ks. Edmunda Nowickiego do Ministra Obrony Narodowej w sprawie przekazania Kościoła garnizonowego i plebanii w Sopocie, referowałem tę sprawę Kardynałowi Wyszyńskiemu przedstawiając mu, że stanowisko Biskupa Nowickiego godzi w dobro Duszpasterstwa Wojskowego, zwłaszcza że kościół ten jest wykorzystany na cele parafialne od 10 lat dzięki wspaniałomyślności Duszpasterstwa Wojskowego. Kardynał Wyszyński obiecał mi tę sprawę przedstawić w sensie pozytywnym dla nas na Konferencji Episkopatu, prosząc mnie aby ułatwić mu sprawę erygowania parafii w Mielniewicach przy kościele garnizonowym zachowując umowę z Władzami M.O.N. jak to miało miejsce w Łodzi i Sopocie,. Uważałem tę sprawę za załatwioną, zwłaszcza że będąc w Sopocie w lipcu b.r. księża kapelani z Sopot i Gdańska-Wrzeszcza zapewnili mnie, że sprawa powyższa ucichła. Ks. ppłk. Kłosowicz z Sopot był wezwany do Kurii w Gdańsku, gdzie proszono go o mieszkanie dla księdza prefekta na plebanii, oraz o pewne składki na rzecz Seminarium Duchownego. Obydwie sprawy ks.ppłk. Kłosowicz załatwił pozytywnie.

Proboszcz parafii cywilnej mieszka obok kościoła i zajmuje dwa pokoje z kuchnią oraz swoją kancelarię co w zupełności wystarcza.

W/w plebanii wojskowej mieszka ksiądz kapelan, ksiądz prefekt, organista i kościelny. Postaram się w najbliższych dniach w porozumieniu z d-cą garnizonu wygospodarować w plebanii pomieszczenie dla rodzin wojskowych ponieważ są warunki stworzenia zupełnie odrębnego niekrępującego wejścia.

Prośba Biskupa Nowickiego idzie po tej linii, aby zabrać Duszpasterstwu Wojskowemu swój kościół a kapelana wojskowego uzależnić całkowicie od proboszcza cywilnego. Uważam takie stanowisko za wysoce nietaktowne i niesprawiedliwe, odwiedzyłem to również Kardynałowi Wyszyńskiemu.

Proszę Obywatela Generała o decyzję pozostawienia status quo kościoła garnizonowego i plebanię w Sopocie, w związku z nieskutecznymi pretensjami Biskupa Nowickiego.

T-6

GENERALNY DELEGAT M.P.
/GEN. BRYG. [illegible] - PAN./

169

O d p i s

SKO POLSKIE
GENERALNY DZIEKANAT
Nr. 1327
dia 16 maja 1949 r.

MINISTERSTWO ADMINISTRACJI PUBL.
DEPARTAMENT WYZNANIOWY

ościoła na Zasaniu
w Przemyślu.

CENTR. ARCH. MSW

Załączając kopię pisma naszego do Min.Administracji Publicznej z dnia 8.III.1949 r. Nr.656, sądzę, że należy rewindykować kościół pogrecko-kat. na Zasaniu w Przemyślu, oddany w zarząd i administrację rzym.-kat.Duszpasterstwa Wojskowego przez województwo rzeszowskie.

W sprawie tej niestety zaszło takie nieporozumienie, że województwo po oddaniu tego kościoła Wojsku w późniejszym piśmie oddał wszystkie kościoły w powiecie przemyskim w zarząd i administrację biskupa przemyskiego.

Opierając się na tym drugim piśmie biskup przemyski robi trudności z oddaniem kościoła w ręce Wojska.

Do województwa rzeszowskiego zwracaliśmy się już kilka razy, ażeby wyjaśniło sprawę biskupowi, województwo zaś stale przysyła wyjaśnienia nam i poleca ustne porozumienie się z biskupem przemyskim.

Wobec tego, że biskup przemyski z nami porozumieć się i ustąpić nie chce, należy Urząd Wojewódzki ponaglić, żeby biskupowi sprawę wyjaśnił i pismo wyjaśniające przysłał nam do wiadomości.

Drugą sprawą do wyjaśnienia pozostaje plebania i ogród przy kościele na Zasaniu, które Zarząd Miejski oddał w zarząd i administrację SS.Józefitek, a później w zarząd i administrację Duszpasterstwa W.P.

Znowu sprawę wyjaśniono nam i kazano porozumieć się z SS.Józefitkami, Siostry również nie chcą porozumieć się, ani ustąpić.

Rozwiązaniem tej drugiej sprawy byłoby wskazanie i oddanie Siostrom jakiejś placówki na Ziemiach Odzyskanych, przewiezienie ich tam kosztem Wojska. SS.Józefitki tak jak inne ugrupowania religijne przybyły do Przemyśla ze Lwowa etc. i czekają w miejscach przygranicznych na zmianę stosunków i powrót do swoich dawnych siedzib. Rozładowanie Przemyśla z tych elementów jest pożądane także ze względów państwowo-politycznych.

Zał.: 1.

GENERALNY DZIEKAN W.P.
/-/ Ks.W.Pyszkowski,płk.

Z a z g o d n o ś ć :
NOTARIUSZ GEN.DZIEK.W.P.

CAW 49/535

170

Probostwo Garnizonu
Rzeszów
Nr 14
11.02 1957 r.

Generalny Dziekanat W.P.
Warszawa

F-6

11

15.02.57
85
1/1

CENTR. ARCH. WOJSK.

M e l d u n e k

1. Melduję po raz drugi, że sprawa kościoła garnizonowego w Przemyślu przedstawia się nad wyraz tragicznie. Szczyty obu wież kościelnych są znacznie zniszczone, krzyż na jednej z nich złamany wichurą opada w dół. Woda spływa poprzez otwory w uszkodzonym dachu wież po ścianach tego cennego zabytku do wnętrza kościoła, powodując nowe zniszczenia.
2. Władze Wojskowe przystąpiły w poprzednim roku do naprawy wież, otrzymując na ten cel 80.000 zł. Niestety, wzniesiono zaledwie potrzebne rusztowanie i wszelkie prace przerwano, jak mnie informowano w tutejszym W.Z.K. na rozkaz z Warszawy.
3. Sprawa kościoła garnizonowego w Przemyślu wymaga stanowczej ingerencji, gdyż pozostawienie go w obecnym stanie przynosi ujmę zarówno Wojsku jak i Duszpasterstwu Wojskowemu. Kościół uchodzi bowiem w dalszym ciągu za świątynię wojskową i nikt inny nie zajmuje się nim.
4. Jeśli chodziłoby o moje zdanie, to uważam, że należałoby w jak najkrotszym czasie, jeśli oczywiście kościół pozostać ma wojskowym, przydzielić mu gospodarza w osobie kapelana wojskowego, który przy pomocy miejscowych władz wojskowych i ofiarnych wiernych doprowadziłby go do porządku. Obecnie odprawia się w nim tylko jedna Msza św. w niedzielę. Jest to świątynia zabytkowa, klasyczny barok, i szkoda pozostawiać ją dalszemu niewesołemu losowi. Zanim mógłby objąć pieczę nad kościołem etatowy kapelan, można by powierzyć tę funkcję kapelanowi pomocniczemu. Po otrzymaniu odpowiedniego rozkazu z Generalnego Dziekanatu mógłbym się tą sprawą zająć, przedstawiając do zatwierdzenia odpowiedniego kandydata.

Ks. Julian Humeński, mjr.

1033/64/14

O D P I S

PROTOKOL ZDAWCZO ODBIORCZY NR.62

Sporzadzony dnia 28 stycznia 1948 r.miedzy Okregowym Urzedem Likwidacyjnym w Gdansku z siedziba w Sopocie ul.Rekossowskiego 33 reprezentowanym przez Kierownika Oddzialu Nieruchomosci O.U. L.eb.mgr.Tendziagolska Jozefe i referenta Oddzialu Nieruchomosci O.U.L.eb.Kowalewskiego Jozefa z jednej strony a,

Ministerstwem Obrony Narodowej w Warszawie,zastepowanym przez Generalny Dziekanat Wojsk Polskich,reprezentowany przez ks.majora Kaluze Stanislawa,kapelana kosciola garnizonowego rzymsko ka tolickiego pod wezwaniem sw.Jerzego w Sopocie,Duszpasterstwa Kor pusu Bezpieczenstwa Wewnetrznego z drugiej strony,w sprawie nas tepujacej:

§ 1.

Okregowy Urzad Likwidacyjny w Gdansku z siedziba w Sopocie,dziala jac na mocy dekretu z dnia 8 marca 1946 r.o majatkach opuszczonych i poniemieckich /Dz.U.R.P.Nr.13 poz.87/ Rozporzadzenia Prezesa Rady Ministrow z dnia 7.XI.1946 r.wydane w porozumieniu z Minis trem Ziem Odzyskanych w sprawie organizacji i zakresie uprawnien urzedow likwidacyjnych /Dz.U.R.P.Nr.64 poz.360/ za zgoda Minister stwa Administracji Publicznej wyrazonej w pismie z dnia 5.XI.47 r L.dz.W.Ch.1264/47 oraz zgodnie z poleceniem G.U.L.w Lodzi z dnia 27.XII.1947 r.L.dz.Pow.I 76/Gd/125/47

p r z e k a z u j e

zas Ministerstwo Obrony Narodowej

p r z e j m u j e

w zarzad w trybie art.12 ust.1 dekretu z dnia 8.III.46 r./Dz.U.R. P.Nr.13 poz.87 / o majatkach opuszczonych i poniemieckich na po trzeby Generalnego Dziekanatu Wojsk Polskich /M.O.N./ nizej wymie nione objekty kosciolne,a mianowicie:

1./kosciol poewangelicki polozony w Sopocie przy ul.Rokos sowskiego Nr.18 zapisany w niemieckich ksiegach gruntowych znajdujacych sie w Zarzadzie Miejskim w Sopocie oznaczony cechami Nr.matrykuly 906 ksiega wieczysta tom 63 XXIV karta 792,wlasciciel "Kirchengemeinde"ev.Zoppot",karta mapy 1 parcela 2173/217, 2174/217, 2175/218 o lacznej powierzchni 1900 m2.
Kosciol murowany z czerwonej cegly,zbudowany w stylu go tyckim o fasadzie kamiennej.Jednowiezowy.Jedna sciana boczna od ulicy Rokossowskiego do wysokosci okien kamien na.Kosciol pokryty dachowka.Wieza pokryta blacha.Wszyst kie drzwi wejsciowe debowe masywne.
Wewnatrz kosciola posadzka z plytek cementowych kolore wych,w oknach witraze.Sklepienie o ksztaltach lukowatych w kompozycji drewnianej.
Kosciol sredniej wielkosci jednonawowy.Chor drewniany. Schody prowadzace na chor kamienne.Caly kosciol zelektry fikowany.Kosciol w chwili przekazywania znajduje sie w stanie dobrym.Parcela kosciolna z trzech bokow ogrodzona parkanem zelaznym osadzona na podstawie betonowej.

Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego
DZIEKANAT DUSZPASTERSTWA
Wpłynęło: dn.
Nr.
30/535

2/ Przynalezne do kosciela urzadzenia i inwentarz stanowia ce Intergralna czesc skladowa przynalezna do tegoz kos ciela wedlug protokolu zdawczo odbiorczego spisanego w dniu 8 maja 1945 roku w czasie faktycznego objecia kosciela i przekazania go dobrowolnie przez pastora k ewangelickiego b.administratora tegoz kosciela i prze wodniczacego rady koscielnej gminy ewangelickiej m.Se potu przy obecnosci przedstawicieli Kosciela Rzymsko Katolickiego i Wydzialu Kultury i Sztuki Zarzadu Miej skiego w Sepocie,na uzytek szkolny i garnizonowy,a mianowicie

a/ w kosciele
.....
1/ oltarz glowny
2/ 4 swieczniki scienne 39 lampowe elektryczne
3/ 1 chrzcielnice
4/ ambone
5/ 3 duze pajaki zyrandole elektryczne
6/ 56 duzych lawek na drewnianym podium
7/ 10 swiecznikow sciennych 5 lampowych elektrycznye
8/ 3 puszki drewniane przymocowane do scian

b/ w zakrystji
.....
9/ szafe drewniana gdanska
10/ szafke na naczynia koscielne i szaty liturgiczne
11/ zelazna szafe /kasa pancerna duza/
12/ 1 zyrandel 3 lampowy elektryczny

c/ na chorze
.....
13/8 lawek podwojnych
14/organy w stanie nieczynnym
15/1 zyrandel maly

d/ na wiezy
.....
16/ 1 zegar nieczynny czesciowo uszkodzony
17/ meter elektryczny do organow nieczynny
18/ 1 dzwon

e/ w przedsionku
.....
19/ 1 obraz olejny o tresci religijnej
20/ 1 chodnik kokosowy w stanie zniszczonym

W czasie dzialan wojennych dach wiezy zostal czesciowo uszkodzony,wybite zostalo jedno okno z czescia muru.Roz bite 11 witrazy;Obecnie braki te kosztem wiernych usu nieto,doprowadzono organy do uzytku zas zegar na wiezy znajduje sie w naprawie.

3/ Nalezaca do tegoz kosciela plebanja
.....

wraz z cala parcela zapisana w niemieckich ksiegach gruntowych znajdujacych sie w Zarzadzie Miejskim ozna czona cechami art.matr.1094 ksiega wieczysta tom XXXIII karta 981 na imie "Die evangelische Kirchengemeinde" numer parceli na mapie 5147 o pow.4823 m2. polozona w Sepocie przy ul.Kosciuszki 218.
.....

Plebanja murowana otynkowana zewnatrz i wewnatrz,jedno pietrowa z poddaszem,podpiwniczona,kryta lupkami.Powier zchnia zabudowy 371,80 m2. Kubatura 2860,60 m3. Skana lizowana,posiada instalacje elektryczna i gazowa.Ogrze wanie centralne kaloryferami.Schody wewnetrzne drewnian Podlogi drewniane.Na skutek zuzycia i dzialan wojennych stan budynku w chwili

179

obecnej przedstawia sie nastepujace:
Dach w stanie nieszczelnym.Wiezba dachowa czesciowo przegnil Remonty dachu przeprowadza sie doraznie.Okna w wiekszosci pojedyncze,szyby wstawione po zakonczeniu działan wojennych. Ramy nadpsute.Sciany zewnetrzne i wewnetrzne wymagaja otynkowania i malowania.Jedna sciana przebita pociskiem została zabezpieczona prowizorycznie.Piwnice w stanie dobrym lecz nie oszklone,Centralne ogrzewanie nieczynne,kaloryfery popekane piec uszkodzony.Calosc nalezy wyremontowac.Rynny przeciekaja jeden komin uszkodzony.Pozostałe elemnty budynku w stanie zadawalajacym.

Parcela czesciowo zadrzewiona drzewami dekoracyjnemi i owocowemi,ogrodzona w znacznej czesci siatka druciana podniszczona.Kopia z mapy katastralnej,wyciagi hipoteczne i opis techniczny plebanji sporzadzone przez Mierniczego miejskiego m. Sopotu K.Wroblewskiego w dniu 24;I.48 r. oraz odpisy protokolu zdania i przejecia inwentarza koscielnego z dnia 8 maja 1945 r. o którym jest mowa w punkcie 2 § 1 niniejszego protokolu stanowia integralna czesc niniejszego protokolu.

§ 2.

Ministerstwo Obrony Narodowej Generalny Dziekanat /M.O.N./ przejmuja na siebie wszelkie konsekwencje wynikajace z przepisow ustawy cytowanej w § 1 niniejszego protokolu oraz przejmuje na siebie wszelkie zobowiazania publiczne prawne wynikajace z tytulu uzytkowania i sprawowania zarzdu nad przekazanemi obiektami a w szczegolnosci:

1/ ubezpieczenie nieruchomosci w P.Z.U.N.
2/ utrzymywanie przekazanych obiektow w nalezytym stanie i porzadku
3/ dokonywanie remontow i nalezytej biezacej konserwacji obiektow celem niedopuszczenia do obnizenia ich substancji majatkowej.
4/ inne zobowiazania.

§ 3

Dokonywanie przerobek jak rownież wprowadzanie inowacji w stanie obiektow nie moze odbywac sie bez pozwolenia powolanych ku temu wladz.

§ 4

Ministerstwo Obrony Narodowej Generalny Dziekanat /M.O.N./ zastosuja sie w przyszlosci do przepisow rozporzadzen o wykonawczych przewidzianych w ustepie 3 art.12 dekretu z dnia 8.XII.46 r. o majatkach opuszczonych i poniemieckich /Dz.U.R P.Nr.13 poz.87/.

§5

Przekazane obiekty nie mogą byc wydzierrzawiane,wynajmowane badz zlikwidowane osobne osobom fizycznym lub prawnym.

§ 6

Nieruchomosc została protokolarnie przekazana i przyjeta dnia 28 stycznia 1948 roku.

CAW 30/535

§ 7

Protokol niniejszy sporzadzono w dwoch jednakowobrzmiacych egzemplarzach z ktorych jeden otrzymuje na rece ks.major Kaluza Stanislaw,a drugi pozostaje w aktach Okregowego Urzedu Likwidacyjnego w Gdansku.

§ 8

Na tym protokol zakonczono i po przeczytaniu podpisano.

Przejal:
Pieczatka podluzna
Ks.Stanislaw Kaluza mjr.
podpis: Ks.KALUZA
Kapelan W.B.W.Gdansk

Ks.maj.Kaluza Stanislaw
Kapelan kosciola garnizonowego rzymsko katolickiego w Sopocie pod wezwaniem sw.Jerzego Duszpasterstwa Korpusu Bezpieczenstwa Wewnetrznego .

Zdali:
podpis:
Mgr.Tendziagelska Jozefa
Kierownik Oddz.Nieruch.O.U.L.
podpis:
Kowalewski Jozef
Referent Oddz.Nieruch.O.U.L.

Pieczec okregla
OKREGOWY URZD LIKWIDACYJNY
W GDANSKU

Pieczec podluzna:
WOJSKO BEZPIECZENSTWA WEWNETRZNEGO
DUSZPASTERSTWO W.B.W.GDANSK

~~Za zgodnosc z oryginalem.~~

REPERTORIUM Nr. 1262 Dnia siódmego lutego 1948 (tysiąc dziewięćset czterdziestego ósmego) roku.
Ja, Stanisław KOWALSKI, notariusz okręgu Sądu Okręgowego w Gdańsku, [illegible] w gmachu Sądu Okręgowego poświadczam niniejszym zgodność tego odpisu z okazanym mi dokumentem.

Tytułem opłaty [illegible] na zasadzie art. 1, poz. 2 lit. e tabeli, pobrano 40 zł. i zapisano pod poz. 82 wykazu wpływów, oraz taksy not. na zasadzie art. 21 pkt. 2 lit. b 60 zł. Omówienie: Stwierdzono „Za zgodność z oryginałem"

Stanisław Kowalski
Notariusz
Gdańsk

Starostwo Powiatowe, Referat Powiatowy Grodzkie, Biuro w Sopocie

5 17

WYCIĄG

z matrykuły podatku gruntowego i księgi podatku budynkowego w/g stanu z 1944 r.

miasta Sopotu (obręb Sopot)

Właściciel: Kirchengemeinde ew. Zoppot 1930 Die evangelische Kirchengemeinde

Księga wieczysta: tom 63 XXIV i XXVII karta 792 i 981 Art. matrykuły 906 i 1094 Nr ks. bud. 715 i 112

Nr. mapy	Nr. parc.	Oznaczenie położenia	Rodzaj: Litera	Rodzaj: budynków	Rodzaj: użytków	Klasa	Powierzchnia: ha	a	m²
1	2173/217	ul. M. Dąbrowskiego 18			P			1	30
	2174/217		a)	Kościół	P			17	19
	2175/218				P				57
	5147/218	ul. ~~Jagiełły~~ Kościuszki 1	b)	Plebania	P			48	23
								67	29

KOPIA Z MAPY KATASTRALNEJ

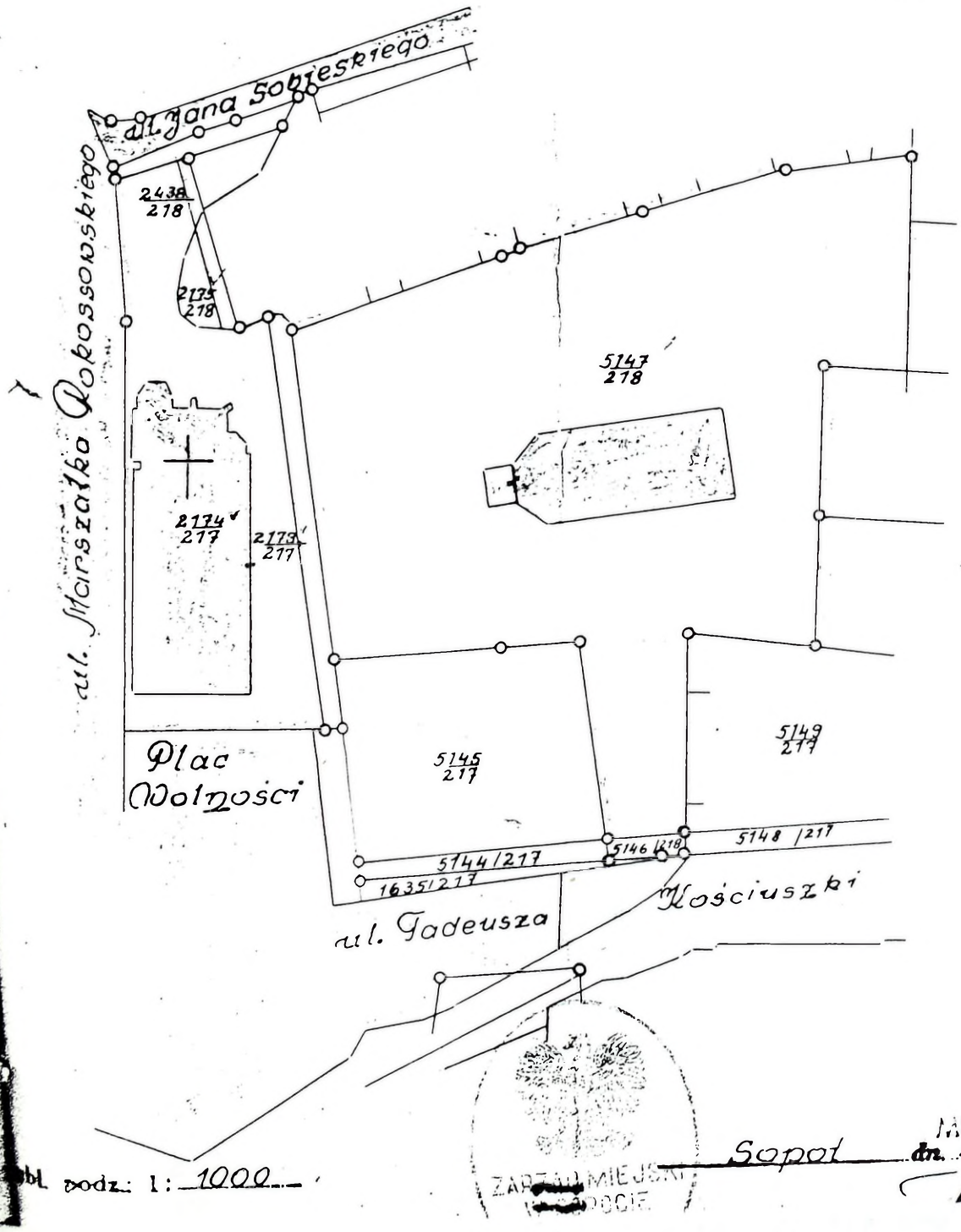

Skala podz. 1: 1000

Sopot dn. 20 marca 1948 r.

ZARZĄD MIEJSKI W SOPOCIE

MIERNICZY MIEJSKI

JSKO POLSKIE
elaria Duszpasterstwa
msko-Katolickiego
D.O.W.IV.
Nr 169/46
18. VIII 1946 r.

172

Wrocław, dnia 18.8.1946.

Do
Szefostwa Duszpasterstwa
Obrony Narodowej

w W a r s z a w i e

CENTR. ARCH. WOJSK.

Na pismo Szefostwa Duszpasterstwa z dnia 13.8.b.r. l.655 w sprawie wycofania sie z kosciola garnizonowego we Wroclawiu melduję co nastepuje:.

1.Na mocy zarządzenia Pełnomocnika Rządu i Wojewody Wrocławskiego, kościoł sw.Elżbiety został przydzielony do użytku dla wojska bez zadnych zastrzeżeń i ograniczeń.

2.Na podstawie rozmowy z Administratorem Apostolskim J.E.ks.dr.Milikiem wiadomem mi jest, że Dr.Niemczyk, oceniajac szczupłą garstkę swoich wyznawców, zrezygnował z tegoż kościoła pod warunkiem, że Administracja Apostolska dopomoże mu w odrestaurowaniu (przez oszklenie i naprawe dachu) zdatnego do uzytku kościoła protestanckiego t.zw."Hofkirche", który może pomiescić 1o-ciokrotną ilość wyznawcow ewangelickich.Na propozycję tą Dziekanat O.W.IV. chętnie sie zgodził.

3.Z chwila objęcia kościoła garnizonowego w użytkowanie zaangażowalem siły pomocnicze w osobach organisty i kościelnego i jestem obecnie zwiazany tymi umowami, nie dajacymi sie rozwiązać nagle bez zachowania trzymiesiecznych zastrzeżonych terminów wypowiedzenia.

4.Na wypadek zamknięcia kościoła Wojsko i Milicja Obywatelska, które wreszcie po tylu miesiacach tułania sie po obcych kościołach, gdzie często z braku miejsca musiało brać udział w nabożenstwie poza murami kościoła, uzyskały swoją własną świątynię,- zostanie pozbawione mozności wykonywania praktyk religijnych - co z pewnoscią wywoła niechęć do duszpasterstwa wojskowego.

5.Społeczenstwo cywilne, które fakt przejęcia kościoła garnizonowego powitało z niekłamaną radością i obecnie nie szczędzi ofiar na przebudowę ołtarza, dozna niechybnie bardzo wielkiego rozczarowania na wypadek zamknięcia kościoła, a samo przypuszczenie, że mogłby on z powrotem przejść w ręce mniejszości, nie przyczyniłoby się do pogłębienia zaufa-

nia większości tutejszych Polaków-katolikow do czynnikow rządzących,co Rzad nasz zapewne weźmie pod głęboka rozwagę.

W swietle powyzszych danych niezrozumialem jest dla mnie stanowisko Władz Naczelnych,ktore nakazują wycofanie się z kościoła, obiecujac jednoczesnie sprawe rewindykacji w przyszłosci pozytywnie załatwić,a tem bardziej stanowisko zajęte przez Ks.Dziekana Generalnego,jako Szefa Duszpasterstwa,który w wspomnianym na wstępie pismie zwraca się o wycofanie sie z kościoła, jednak nie daje instrukcji, jak to wycofanie sie praktycznie przeprowadzić.

Zachodzi bowiem kwestja, czy należy kosciół zamknąć i oddać klucze z powrotem protestantom i spowodować przez to rozgoryczenie wśrod ludności cywilnej, czy też zamknąć kościół i odprawiać nabożenstwa polowe,co znów wywoła niezadowolenie wśrod żołnierzy i zbyteczne komentarze z racji zarzadzeń Władz.

Dalej pozostaje otwartem pytanie, jak zlikwidować prace rozpoczęte nad przystosowaniem kosciola do historycznych wymogów katolickich,które pochłonęły już dziesiątki tysięcy złotych, oraz pokryć dalsze jeszcze niewyrównane zobowiazania z tego tytułu,wynoszace rownież sumy idace w dziesiatki tysiecy,a które miały byc pokryte ze składek i ofiar społeczeństwa.

Wreszcie pozostaje do wyjaśnienia sprawa, jak zlikwidowac stosunek służbowy z zaangazowanymi pracownikami,o czem wyżej wspomniano.

Meldujac powyższe, oświadczam,że zarzadzenie odnośnie wycofania sie z kosciola praktycznie jest nie do przeprowadzenia bez rozgoryczenia i oburzenia wśród wrocławskiego społeczenstwa,które w swej absolutnie przygniatającej wiekszości jest katolickie.
Nie znamy i nie uznajemy pojecia przedawnienia praw w kwestji Ziem Odzyskanych.Niemniej słusznem jest nieuznawanie tego pojecia w stosunku do kosciola,który jako res extra commercium takiemu pojęciu nawet nie podlega.
Rewindykacja kosciola winna iść w parze z rewindykacja Ziem Zachodnich.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Ks.Bronisław Nowak ppłk.
Dziekan.

CAW 48/535

173

P r o t o k ó ł .

Dnia 22. listopada 1946 r. zebrali się w gmachu Administracji Apostolskiej Dolnego Śląska we Wrocławiu, Plac Strzelecki 22

Ks.ppłk.Dr.Wacław Pyszkowski, przedstawiciel Szefostwa Duszpasterstwa W.P.,

Ks. Prof. Dr.Wiktor Niemczyk, Pełnomocnik Konsystorza Polskiego Kościoła Ew.-Aug.na Dolny Śląsk

Ks. ppłk. Bronisław Nowyk, Dziekan O.W. 4, Wrocław,

Ks. Alfons Przybyła, Kanclerz Administracji Apostolskiej,

celem wspólnego omówienia sprawy kościoła św. Elżbiety położonego we Wrocławiu przy Rynku. Po przeprowadzeniu rozmów uzgodniono:

Pełnomocnik Konsystorza Polskiego Kościoła Ew.-Aug. Rzeczypospolitej Polskiej na Dolny Śląsk wyraża zgodę na użytkowanie i przejęcie na własność przez Kościół Rzymsko-katolicki dla celów duszpasterstwa wojskowego wyżej wymienionego kościoła św. Elżbiety, przyczym zarząd tego kościoła sprawować będzie duszpasterz wojskowy, pod warunkiem

1) że Konsystorzowi Ew.-Aug. Rzeczypospolitej Polskiej przekazany będzie na użytkowanie i własność dla celu kultu religijnego ew.-aug. kościół Dworski, położony przy ul. Karola 29 (obok Placu Bohaterów Getta), wobec czego Ministerstwo Obrony Narodowej (Szefostwo Duszpasterstwa W.P.) zobowiązuje się poprzeć starania Konsystorza Ew.-Aug.Rz.P. o uzyskanie tegoż kościoła,

2) że Szefostwa Duszpasterstwa W.P. poprze starania o zamianowanie duchownego administratora parafii kościoła Dworskiego kapelanem pomocniczym dla duszpasterstwa wyznania Ew.-aug.,

3) że Szefostwa Duszpasterstwa W.P. zobowiązuje się przeprowadzić jeszcze w tym roku uzyskanie przez Konsystorz Ew.-Aug. subwencji do wysokości 150.000 zł. dla zabezpieczenia kościoła Dworskiego przed zimą,

4) że Szefostwa Duszpasterstwa W.P. poprze sprawę uzyskania stałego ryczałtu na pokrycie kosztów utrzymania i potrzeb liturgicznych kościoła Dworskiego z racji użytkowania tego kościoła dla potrzeb wojska.

Wrocław, dnia 22. listopada 1946 r.

Ks.Prof.Dr.W.Niemczyk — Ks.ppłk. Dr.W.Pyszkowski

Ks.ppłk. Br.Nowyk — Ks. A.Przybyła

Administracja Apostolska Dolnego Śląska

ARCH. WOJ. GEN. 23/535

174

150.000 /sto pięćdziesiąt tysięcy/ złotych subwencji dla Pełnomocnika Konsystorza Polskiego Kościoła Ew.-Augsb. na Dolny Śląsk dla zabezpieczenia kościoła Dworskiego we Wrocławiu przed zimą w/g 3 -go pkt. umowy zawartej w dniu 22 listopada 1946 r. pomiędzy Pełnomocnikiem Konsystorza Polskiego Kościoła Ew.-Augsb. na Dolny Śląsk, z jednej strony, a ks.ppłk.dr.Wacławem Pyszkowskim, przedstawicielem Szefostwa Duszpasterstwa W.P., z drugiej strony, oraz świadków: ks.ppłk.Br.Nowyka i ks.Alfonsa Przybyły — odebraliśmy od Szefostwa Duszpasterstwa W.P.

Tymsamym uważamy pkt.3-ci wspomnianej umowy za wypełniony.

Warszawa, dnia 31.III.1947

Naczelnik kancelarii

Konsystorz Polskiego Kościoła Ewangelicko-Augsb. w Rzeczp. Polskiej

CAW 48/535.

195

ADMINISTRACJA APOSTOLSKA
DOLNEGO ŚLĄSKA
P. K. O. VIII.-115.
L. DZ. 3353/47

Wrocław, dnia 22. kwietnia 1947
Plac Strzelecki 22.

42

Przewielebny
Ks. Kapelan Major Roman Szemraj
W r o c ł a w

Powierzam Przewielebnemu Księdzu Kapelanowi aż do odwołania zarząd kościoła św. Elżbiety we Wrocławiu, Rynek.

Przejęcie agend nastąpi protokolarnie wobec Ks. Dziekana Kazimierza Lagosza.

Administrator Apostolski

Administratura Apostolska Dolnego Śląska

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło dn. 22. V. 1947 r.
Nr. 832
Zał. .....

20

CAW 48/535

22.V.47.

34

NAJPRZEWIELEBNIEJSZY KSIĄDZ
ADMINISTRATOR APOSTOLSKI
DOLNEGO ŚLĄSKA
Ks. K. M I L I K

W r o c ł a w

Ks.mjr.Szemraj przysłał nam list Księdza Administratora z dnia 16.IV.rb. L.dz.3110/47 w sprawie kościoła Św.Elżbiety we Wrocławiu. W liście tym są pewne niejasności, które pragniemy sprostować i wyjaśnić.

1/ W/g Statutu Duszpasterstwa Wojskowego z 27.II.1926 r. obok Ordynariuszów loci istnieje Duszpasterstwo Wojskowe niezależne od Ordynariuszów loci. Duszpasterstwo Wojskowe ma prawo nabywania, posiadania i alienacji kościołów i majątków kościelnych. Administracja takich majątków kościelnych należy do Duszpasterstwa Wojskowego niezależnie od Księdza Administratora Apostolskiego.

2/ Ksiądz Administrator mógł przez zastępcę Swego wyrazić zgodę na to, że zarząd kościoła Św.Elżbiety sprawować będzie duszpasterz wojskowy, jednakże zgoda ta była niekonieczna, gdyż i bez tej zgody Duszpasterstwo Wojskowe ma prawo i obowiązek wyznaczać swoich rektorów kościołów przy wszystkich swoich kościołach w całej Polsce i poza Polską.

3/ Umowa w sprawie kościoła Św.Elżbiety z dnia 22.XI.46 r. zawarta została pomiędzy Pełnomocnikiem Kościoła Ewang.-Augsb. a Szefostwem Duszpasterstwa W.P. w obecności Księdza Kanclerza Przybyłego i Księdza ppłk.Nowyka. Akt cały nie miał tyle znaczenia prawnego, ile znaczenie moralne, gdyż Kościół Ewangelicko-Augsburski i jego przedstawiciel w myśl Ustawy z listopada 1946 r. nie był właścicielem kościoła Św.Elżbiety, a administratorem i dyspozytorem był Rząd Polski i w imieniu Rządu Polskiego Ministerstwo Ziem Odzyskanych. Min.Ziem Odzysk. aktem z dnia 9.IV.1947 r. L.dz.II/SP/8s/47 oddało kościół Św.Elżbiety wraz z plebanią i przynależnymi zabudowaniami gospodarczymi w zarząd i użytkowanie przez Duszpasterstwo Wojskowe Rzym.-Kat. Okręgu Wojskowego IV we Wrocławiu, a więc zarząd i użytkowanie wyznaczonego przez Szefostwo Duszpasterstwa W.P. kapelana wojskowego.

4/ Szefostwo Duszpasterstwa W.P. tak w/g Statutu Duszp.Wojsk. jak w/g Prawa Kanonicznego w/g Ustaw państwowych jest osobą prawną i jest tym samym podmiotem praw majątkowych.

Dziękujemy Księdzu Administratorowi za zaufanie, jakim obdarzył ks.mjr.Szemraja, powierzając mu pismem z dnia 22.IV.47 r. L.dz.3353/47 aż do odwołania także ze swej strony zarząd kościoła Św.Elżbiety, jakkolwiek kościół ten nie jest jeszcze własnością ani Administracji Apostolskiej, ani Duszpasterstwa Wojskowego. Przejęcie agend od ks. ppłk.Nowyka i przekazanie ich ks.mjr.Szemrajowi nastąpiło już drogą właściwą przez przedstawiciela Szefostwa Duszpasterstwa W.P. i obecność ks.Dziekana Łagosza jest przy tym niepotrzebna.

ARCH. WOJ.

CAW 48/535

Za przypomnienie ks.mjr.Szemrajowi konsekwencji karnych widzianych w Prawie Kanonicznym za nieposzanowanie obowiązuj przepisów kościelnych Księdzu Administratorowi dziękujemy, gdy swej także strony księżom kapelanom swoim te konsekwencje sta przypominamy.

Z-CA GENERALNEGO DZIEKANA W.P.

Ks.W.PYSZKOWSKI, płk.

GENERALNY DZIEKAN W.P.

Ks.St.WARCHAŁOWSKI, płk.

CENTR. ARCH. WOJSK.

4
177
66

W Y K A Z

JWENTARYZACJNY KOSCIOŁA GARNIZONOWEGO św. ELŻBIETY we W R O C Ł A W I U.

1950

AR. ARCH.

stan wewnętrzny:

I	ołtarz główny, M.B. Częstochowska, i św. Michał	1 szt.	1
2	ołtarz św. Stanisława Kostki	szt.	1
3	ołtarz św. Antoniego	szt.	1
4	ołtarz Najśw. Serca Jezusa	szt.	1
5	ołtarz P. Jezusa Ukrzyżowanego	szt.	1
6	ołtarz św. Teresy	szt.	1
7	tabernakulum ..... szt. 2 ... wieczne lampki	2 szt.	
8	ambona jedna marmurowa, rzeźbiona, z pewnością stara, średniowieczna; druga prowizoryczna, drewniana	szt.	2
9	konfesyjonały	szt.	2
I0	ławki	szt.	84
II	krzesła	szt.	375
I2	fotele	szt.	1
I3	żyrandole	szt.	8
I4	chorągwie	szt.	2
I5	krzyże procesjonalne	szt.	1
I6	chór organy elektryczne, 92 głosy, 4 manuały; drugie stare, mechaniczne	szt.	2
I7	dzwony elektryczny napęd	szt.	3
	kropielnice	szt.	3
I9	obrazy ..... szt. 4 ..... Św. Elżbiety. Św. Wawrzyniec.		
	Zakrystia:		
20	szafa na ornaty	szt.	1
21	szafa na bieliznę	szt.	1
22	szafy ścienne jedno dzwiowe	szt.	4
23	komody	szt.	2
24	biurko	szt.	1
25	zegar stojący	szt.	1
26	stół	szt.	1
27	fisharmonia	szt.	2
28	ławka obita zielonym materiałem	szt.	1

CAW 48/535

	naczynia liturgiczne:		
29	kielichy	szt.	5
30	puszki	szt.	1
31	monstrancja	szt.	1
32	naczynia do olejów św.	szt.	1
33	ampułki	szt.	2
34	tacki	szt.	4
35	naczynie do ablucji	szt.	1
	szaty liturgiczne:		
36	ornaty: białe	szt.	2
37	,, zielone	szt.	2
38	,, czerwony	szt.	2
39	,, fioletowy	szt.	2
40	,, czarny	szt.	2
	Kapy:		
41	,, biała	szt.	2
42	,, zielona	szt.	1
43	,, czerwona	szt.	2
44	,, czarna	szt.	2
45	antependia	szt.	2
46	umbrakulum	szt.	1
47	welon na puszki	szt.	2
48	welon do Najśw.Sakr.	szt.	1
49	stuły/poza kompletem/	szt.	2
50	bursy	szt.	2
	bielizna:		
51	korporały	szt.	5
52	puryfikaterze	szt.	18
53	palki	szt.	3
54	ręczniczki	szt.	8
55	ręczniki	szt.	5
56	humerały	szt.	16
57	alby	szt.	4
58	paski	szt.	2
59	komże	szt.	4 + mate 10
60	obrusy ołtarzowe	szt.	12
	księgi liturgiczne:		
61	mszały	szt.	2
62	rubrycella	szt.	1

ARCH. WOJ.

177

Sprzęty liturgiczne:		
portatyle	szt.	2
krzyże ołtarzowe	szt.	6
lichtarze	szt.	32 kandel. 4 pate
podstawki do mszału	szt.	2
dzwonki	szt.	4
dywany	szt.	6
chodniki	szt.	
katafalk	szt.	1
dekoracje grobu i szopki betleemskiej	szt.	1
.....		
figura zmartwychwstania	szt.	1
...tabernakulum		1
skarbona		1

CAW 48/535

178

BUDŻET KOŚCIOŁA GARNIZONOWEGO W WROCŁAWIU

na rok 1950

A. DOCHÓD		B. ROZCHÓD			UWAGI
taca kościelna	850.000	1. pensje i honoraria			
ofiary dobrowolne	50.000	a. księży	30.000		
dotacje wł.wojsk.	-	b. organisty	200.000		
subwencje wł.cyw.	-	c. kościelnego	90.000		
imprezy	-	d. grabarza	-		
skarbonki	250.000	e. innych	93.000	413.000	
inne	30.000	2. konserwacja /remonty, reperacje/			
		a. kościoła	70.000		
		b. cmentarza	-		
		c. param.kośc.i biel.	40.000		
		d. ławek,ołtarzy itp.	60.000		
		e. pleb.i bud.gosp.	25.000	195.000	
		3. inwestycje na:			
		a. kościół	110.000		
		b. cmentarz	20.000		
		c. param.i inwentarz ruchomy	50.000	200.000	
		4. wydatki konsumpcyjne			
		a. wino mszalne	20.000		
		b. świece	20.000		
		c. światło elektr.	50.000		
		d. hostie i komunik.	8.000	98.000	
		5. wydatki inne	74.000	74.000	
R a z e m :	1,130.000			980.000	

zatwierdzony uchwałą Głównego Komitetu Kościelnego z dnia 30.XII.1949 r

Warszawa, dnia 2.I.1949 r.

GENERALNY DZIEKAN W.P.

ks.mgr.M.Zawadzki,płk.

Wojsko Polskie Generalny Dziekan

W 80/335

zonu

60

e 1960 r.

1.15
179

Generalny Dziekan W.P.
w W a r s z a w i e.

Generalny Dziekanat W. P.
Wpłynęło dn. 8 06 1960 r.
Nr 136
Zał. -/-

CENTR. ARCH. WBW

zy kościoła
go.

M e l d u n e k

Melduję niniejszym że dnia 4.06.60 o godzinie 4 na skutek wyładowani atmosferycznego zapaliła się górna część wieży kościoła garnizonowego we Wrocławiu, t.zw. sygnaturka. Gdy zobaczyłem pożar o godzinie 4,10 zaalarmowałe Straż Pożarną i w kilka minut później wraz ze strażakami byłem na miejscu ognia. Jakkolwiek w chwili przybycia do sygnaturki ogień jeszcze nie był zb buty, to ze względu na podmuch wiatru podczas dalej szalejącej burzy oraz palenia się drewnianej części wiązania w miejscach zakrytych blachą, ognia nie można było zlokalizować gaśnicami i zaszła konieczność użycia wody. I tu powstała nowa trudność. Ciśnienie wody we Wrocławiu jest nie wielkie, a pożar powstał na wysokości 95 m. Wobec powyższego Straż Pożarna była zmus szona użyć motopomp, które rozmieszczono na poszczególnych kondygnacjach wieży. Praca ta pochłonęła około godziny czasu i dopiero wówczas pożar zost ugaszony.

W wyniku pożaru zostało zniszczone w 50% drwniane wiązanie sygnatur oraz część miedzianej blachy zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz najwyższej połaci wieży.

Ponadto uległ dużemu zniszczeniu dach na kościele. Detonacja przy wyładowaniu atmosferycznym była tak potężna, że posypały się dachówki z dac kościelnego, odkrywając duże połacie dachu.

Szkody wyrządzone wyładowaniem atmosferycznym oraz pożarem oblicza komisje WAG przy Sl. Okręgu Wojskowym oraz komisja konserwatorska.

Proboszcz Garnizonu
Wrocław
ks. ppłk. Józef Węgrzyn

1033/64/52

...SKO POLSKIE
...kanat rzym.-kat.
D. O. W. Nr. 4
Nr. 85/47

Żary, dnia 25 stycznia 1949r.

3-11-9
346
B
180

I N W E N T A R Z

...194?Kościoła Garnizonowego pod wezwaniem Św.Barbary w Żarach, Pl. Ks.Skorupki.

I. Opis kościoła: kościół murowany, jedno nawowy z dwoma wejściami, okien dużych siedem, chór murowany, centralne ogrzewanie (kotłownia w piwnicy), zakrystia z osobnym wejściem, z kościołem związana jedna wieża.Obok kościoła budynek murowany 1 piętrowy, przeznaczony na świetlicę.

II. Inwentarz kościoła:

1.ołtarz marmurowy 1 szt.
2.ambona marmurowa 1 szt.
3.organy elektr.uszkodzone 1 szt.
4.fisharmonium 2 szt.
5.ławek 41 szt.
6.konfesjonał 1 szt.
7.krzeseł stylowych 11 szt.
8.krzeseł różnych 8 szt.
9.pulpity 2 szt.
10.pulpit do mszału 1 szt.
11.krzyże małe wiszące 5 szt.
12.krzyże procesj.drewniane 2 szt.
13.krzyże metalowe na ołtarz 1 szt
14.skarbonki drewniane 4 szt.
15.obraz ołtarzyk sw.Ant.1 szt.
16.popier.Chrystusa odlew 1 szt.
17.stat.Matki Boskiej 1 szt.
18.figura Chrystusa 2 szt.
19.obrazów ściennych 4 szt/oleodr/
20.obraz sw.Barbary ołt./oleodr./1
21.żyrandole 5 świec. 5 szt.
22.świecznik trójram.elektr.1 szt.
23.wieczna lampa inst.elekt.1 szt.
24.lampy wiszące z żarowk.2 szt.
25.lichtarze ołtarz.mosiez.2 szt.
26.lichtarze ołtarz.srebr.2 szt.
27.lichtarze żelazne 4 szt.
28.lichtarze szterośw.małe 2 szt.
29.lichtarze trójram.metal.róż.2
30.lichtarze trójram.drewn.2 szt.
31.klęcznik 1 szt.
32.sztandary kościelne 5 szt.
33.poduszki procesjonalne 7 szt.
34.krppielnica 1 szt.
35.stoliki 2 szt.
36.reflektory 2 szt.
37.dywany 2 szt.
38.chodniki krótkie 3 szt.
39.dzwonek dwugłos.przy zakr.1 szt
40.dzwonek do mszy 4 gł.1 szt.
41.dzwonki 1 głos.do mszy 5 szt.

CENTR. ARCH. WOJSK.

III. Inwentarz zakrystii:

1.kredens kuchenny 1 szt.
2.komoda(bieliźniarka) 1 szt.
3.lustro 1 szt.
4.wieszak zwykł.ścienny 1 szt.
5.tablica z tyt.kościoła 1 szt.
6.lawaterz 1 szt.
7.ornaty(biały i fiolet.) 2 szt.
8.alby 2 szt.
9.kapa (fioletowa) 1 szt.
10.korporałów 7 szt.
11.puryfikaterzy 14 szt.
12.palek 5 szt.
13.ręczniczków 8 szt.
14.humerałów 6 szt.
15.komże 2 szt.
16.ręcznik 1 szt.
17.obrusów zwierzch.4 szt.
18.obrus spodni podwój.1 szt.
19.nakrycie na ołtarz 1 szt.
20.welon do błogosł.Najśw.Sakr.1 szt
21.kanony na ołtarz (2 kompl.)
22.tacki nikłowe małe 2 szt.
23.grzejnik elektr.1 szt.
24.kryształowe naczynko na ołt.1 szt
25.ampułki 2 szt.
26.flakony na kwiaty 15 szt.
27.tablice z modlit.po mszy św.2
28.rytuał mały 1 szt.
29.śpiewniki Siedleckiego 3 szt.
30.I i II część partyt.do Siedleckiego 2 szt.
31.Kolędy Polskie-Zbierzchowskiego 1 szt.
32.kociołek na wodę św. 1 szt.
33.portatyl zapasowy 1 szt.

Następujące przedmioty wypożyczono do użytku kościoła Garnizonowego z Kurii Biskupiej w Wrocławiu:

1.mszał 1 szt.
2.kielich mszalny 1 szt.
3.puszka do przech.komunik.1 szt.
4.monstrancja 1 szt.
5.alby 2 szt.
6.ornaty komplet 5 szt.
7.kapy 3 szt. (biała,czarna,ziel.)

CAW III/1535

IV. R ó ż n e:

1.calun sukienny 1 szt.
2.krzyż do całunu drewn.1 sz
3.żłóbek 1 kompl.(24 figury)
4.lampa elektr.na wieży 1 sz
5.dzwon na wieży 1 szt.
6.komże ministr. 5 szt.
7.pelerynki ministr.6 szt.
(4 czerwone, 2 czarne)

Sporządzono dnia 25.stycznia 1949 roku w obecności Proboszcza 11 Dyw.Piech.ks.kpt.W.Kłosowicza i członka Dywizyjnego Komitetu Kościelnego kpt.M.Hajberta.-

Członek Dyw.Kom.Kościelnego

/ kpt. M.Hajbert /

Proboszcz 11 Dyw.Piechoty

/ ks.kpt.W.Kłosowicz/

Wojsko Polskie · Proboszczowie 11 Dywizji Piechoty

CENTR. ARCH. WOJSK.

Twój Kapelan jest wychowawcą — nauczycielem:

Kapelani są nauczycielami wiary podczas

nieformalnych dyskusji i rozmów:
— podczas posiłków
— w czasie odpoczynku
— przy pracy
— w czasie spotkań

w salach wykładowych
Kapelani mogą uczyć wielu różnych przedmiotów od technik dialogu począwszy do zasad etyki włącznie

przewodnicząc spotkaniom animatorów grup chrześcijańskich grupy świeckich liderów, młodzieży i rodzin mogą mieć swoje spotkania. Twój Kapelan może służyć pomocą lub organizować je.

NASZA SŁUŻBA

„Nasza Służba" – Pismo Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego. Redaktor ks. kpt. Antoni Gorzandt. Adres redakcji: 00-238 Warszawa, ul. Długa 13/15, tel. 31-93-81. Skład, łamanie i druk: Pallottinum II, Ząbki, ul. Wilcza 8. Zam. 21/92 n. 5000

Twój Kapelan pomoże Ci w praktykowaniu wiary.

zrobi wszystko, by pomóc Ci:

wypełniać praktyki religijne
które są wyrazem Twojej wiary.
— Pomoże Ci osiągnąć w życiu harmonię między tym, w co wierzysz a tym, co czynisz.

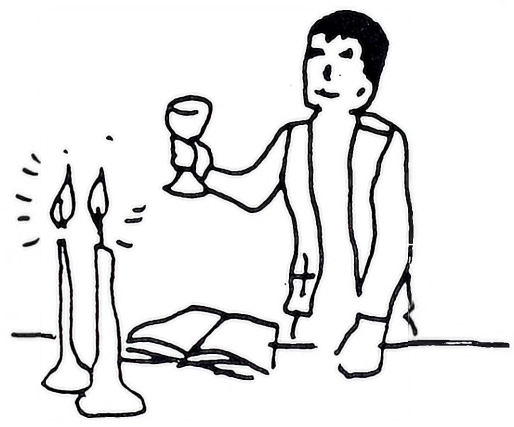

— **uczestniczyć w sakramentach**
regularnie i możliwie jak najpełniej.
Wspólna modlitwa z innymi może być źródłem pokoju i siły wewnętrznej.

— **dojrzewać duchowo**
podczas służby wojskowej. Ten okres może być procesem ogromnego wzrostu. Kapelan podaje Ci pomocną dłoń w każdej chwili.

NASZA SŁUŻBA

„Nasza Służba" Pismo Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego. Redaktor ks. kpt. Antoni Gorzandt. Adres redakcji: 00-238 Warszawa, ul. Długa 13/15, tel. 31-93-81. Skład, łamanie i druk: Pallottinum II, Ząbki, ul. Wilcza 8.

Nr 182

WYKAZ

DUCHOWIEŃSTWA WOJSKOWEGO ORAZ PARAFIJ, KOŚCIOŁÓW I KAPLIC WOJSKOWYCH WYZNANIA KATOLICKIEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

NA 1929 R.

WARSZAWA 1929
POLOWA KURJA BISKUPIA

Nr 8475/28

Imprimatur
(—) † Dr STANISLAUS GALL
Episcopus Castrensis Ex. P.

Curiae Castrensis Cancellarius
Dr THADDAEUS JACHIMOWSKI
S. S. Cubicularius Int.

Varsaviae, die 31 decembris 1928 an

Nr 6755. DRUKARNIA M. S. WOJSK

NAMIESTNIK JEZUSA CHRYSTUSA
260-ty NASTĘPCA ŚW. PIOTRA, KSIĘCIA APOSTOŁÓW,
JEGO ŚWIĘTOBLIWOŚĆ

PIUS XI

(PRZEDTEM ACHILLES RATTI)

Najwyższy Pasterz Kościoła Powszechnego, ur. w Desio dn. 31 maja 1857 r., wyświęcony na kapłana 20 grudnia 1879 r., prefekt bibljoteki watykańskiej 1 września 1917 r., wizytator apostolski dla Polski dn. 25 kwietnia 1918 r., nuncjusz apostolski w Polsce 6 czerwca 1919 r., prekonizowany na arcybiskupa tyt. Lepanto dn. 3 lipca 1919 r., konsekrowany w archikatedrze warszawskiej dn. 28 października 1919 r., mianowany kardynałem i arcybiskupem medjolańskim 13 czerwca 1921 r., obrany papieżem dn. 6 lutego 1922 r., koronowany dn. 12 lutego 1922 r.

Quem Deus ad multos annos incolumem servet!

Nuncjatura Apostolska 1-ej klasy w Polsce

NUNCJUSZ APOSTOLSKI

Jego Ekscelencja Ks. Dr FRANCISZEK MARMAGGI

Arcybiskup tyt. Adrianopolitański

ur. w Rzymie 31 sierpnia 1876 r., wyświęcony 15 kwietnia 1900 r

konsekrowany 23 września 1920 r.

Sekretarz Nuncjatury

ks. dr KAROL COLLI

tajny Szambelan Jego Świętobliwości

ur. 3 marca 1890 r., wyświęcony 6 lipca 1913 r.,

mianowany sekretarzem 1924 r.

Z Bożego zmiłowania i Stolicy Apostolskiej łaski

Biskup polowy wojska polskiego

Dr STANISŁAW GALL

Biskup tyt. halikarnaski, biskup-sufragan warszawski, prałat kapituły metropolitalnej warsz. i t. d. Odznaczony krzyżem komandorskim z gwiazdą (2 kl.) i krzyżem komandorskim (3 kl.) odrodzenia Polski, krzyżem walecznych, krzyżem złotym zasługi, krzyżem komandorskim z gwiazdą orderu M. B. de Mercede, krzyżem komandorskim korony włoskiej, komand. franc. legji honorowej, med. za Wojnę i med. „Dziesięciolecia".

Urodz. 21.IV.1865 r., wyśw. 29.VI.1887 r., prekon. 10.VII.1918 r. konsekr. 17.XI.1918 r., mianowany biskupem polowym 5.II.1919 r.

Quem Deus pro bono Exercitus Poloni conservet
ad multos annos!

POLOWA KURJA BISKUPIA.

Kanclerz: **Ks. Jachimowski Tadeusz Juljan,** dr fil., mag. teol., t. szamb. J. Św., kan. honor. kielecki, odzn. krzyżem ofic. odrodzenia Polski, krzyżem walecznych, med. interal.

Notarjusze: 1. **Ks. Nagórzański Mikołaj,** dr teol., t. szamb. J. Św., radca do spraw grecko-katol. (j. n.).
2. **Ks. Żytkiewicz Stanisław,** st. referent spraw mobil., odzn. krzyżem „Virtuti Militari" V kl., krzyżem walecznych.
3. **Ks. Michalski Bronisław,** ref. spraw gospod. i kier. kanc., odzn. „Pro Ecclesia et Pontifice", med. 3 maja.
4. **Ks. Ugniewski Stefan,** referent spr. oświat. i archiw.-pers. (j. n.).
5. Referent spr. metr. — vacat.

Archiw. Kanc. Maszyn. Registr. — Personel cywilny X — IX st. sł.

Woźni Zakrystj. — Funkcjonarjusze niżsi XVI—XII st. sł.

RADA ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZA.

Przewodniczący: Biskup Polowy.
Członkowie: 1. Ks. Burzyński Antoni (j. n.).
2. Ks. dr Jachimowski Tadeusz.
3. Ks. dr Kalinowski Wacław (j. n.).
4. Ks. Michalski Bronisław.

KOMISJA EGZAMINACYJNA.

1. Ks. dr Jachimowski Tadeusz.
2. Ks. dr Nagórzański Mikołaj.
3. Ks. dr Herget Józef (j. n.).
4. Ks. dr Kalinowski Wacław (j. n.).

Na aprobatę do słuchania spowiedzi św. — Dziekani dla kapelanów swego okręgu korpusu.

SĄD BISKUPI.

Przewodniczący: Biskup Polowy.
Oficjał: Ks. dr Jachimowski Tadeusz.
Sędziowie prosynodalni: 1. Ks. Niezgoda Piotr (j. n.).
2. Ks. Burzyński Antoni (j. n.).
3. Ks. Sienkiewicz Jerzy (j. n.).
4. Ks. Wilkans Juljan (j. n.).
5. Ks. dr Kalinowski Wacław (j. n.).
6. Ks. dr Nagórzański Mikołaj.

Notarjusz I: Ks. Małek Stanisław (j. n.).
" II: Ks. Michalski Bronisław.
Obrońca sakr. małż.: Ks. Ugniewski Stefan.
Promotor spraw.: Ks. Skorel Józef (j. n.).

Registrator: Bronikowski Stanisław urz. kontr. IX st. sł.
Kursor: Lach Ludwik, fun. kontr. XV st. sł.

CENZORZY KSIĄG RELIGIJNYCH.

1. Ks. dr Jachimowski Tadeusz.
2. Ks. dr Nagórzański Mikołaj.
3. Ks. dr Herget Józef (j. n.).
4. Ks. dr Kalinowski Wacław (j. n.).
5. Ks. Pilin Władysław (j. n.).
6. Ks. dr Łęga Władysław (j. n.).
7. Ks. dr Sopoćko Michał (j. n.).
8. Ks. dr Zapała Antoni (j. n.).

DUSZPASTERSTWO OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO.

I. DEKANAT WARSZAWSKI.

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR I).

Ks. Burzyński Antoni, dziekan O. K. I, t. Szamb. J. Św., odzn. krz. wal., med. interal.

1. WARSZAWA, kośc. bisk. i par. N. M. P. Król. Polski (ul. Długa 15) (śródmieście).
   Ks. Kalinowski Wacław, prob. par., dr fil., kand. teol., kan. h. ołycki.
   a) kaplica biskupa polowego;
   b) kaplica filji szpit. okręg. Nr 1 (ul. Zakroczymska);
   c) kaplica Wojsk. Więz. Śledcz.
   Ks. Podbielski Jan, kapelan więz. śledcz. i filji szpit. okr. Nr 1, Szamb, h. J. Św., odzn. „Pro Eccl. et Pontifice".
2. WARSZAWA — CYTADELA, kośc. par. św. Jerzego M. (dzielnica Cytadeli i Powązek, pow. sochaczewski, błoński i część warsz.).
   Ks. Ugniewski Stefan, prob. par. mag. teol., odzn. „Pro Eccl. et Pon.".
   a) kaplica św. Tadeusza na Powązkach;
   Ks. Pawłowski Antoni kpl. pom.,
   b) kaplica na Marymoncie.
   Ks. Trószyński Zygmunt, kpl. pom. na Marymoncie, prob. par. (diec.) Bielany.

   b) kaplica Of. Sz. Lot. w Dęblinie;
   c) kościół w Puławach.
   Ks. Adamczewski Zygmunt, kpl. pom. w Puławach, pref. szk. (diec.).
7. ZEGRZE, kośc. par. N. M. P. Częstoch. (pow. Pułtuski, Makowski, Przasnyski, z Radzymińskiego — Benjaminów i część Warszaw.).
   Ks. Żółtowski Szymon, prob. par., odzn. med. 3 maja.
   a) kościół w Jabłonnie (Legjonowej).
8. RADOM, kośc. par. św. Stanisława Biskupa M. (pow. Radomski i Kozienicki za wyjątkiem Zajezierza).
   Ks. Wyganowski Bronisław, prob. par.
9. ŁOMŻA, kośc. par. Wniebowz. N. M. P. (pow. Łomżyński i Kolneński).
   Ks. Rostkowski Saturnin, prob. par. (kpl. pom.) prob. (diec.) łomż. kan. h.
   a) kaplica w koszarach 33 p. p.
   Ks. Misiewicz Aleksander, kpl. pom. w Zambrowie, prob. par. (diec.) Zambrów i kan. łomż.
10. OSTRÓW MAZOWIECKA — KOMOROWO, kośc. par. św. Józefata B. M. (pow. Ostrowski, Węgrowski i Sokołowski).
    Ks. Bardel Franciszek, prob. par., odzn. krz. wal.
11. PŁOCK, kośc. św. Stanisława Kostki (pow. Płocki, Sierpecki i Gostyniński).
    Ks. Słonicki Feliks, prob. (kpl. pom.) mag. teol., kan. h. pułt., t. Szam. J. Św., profesor sem. duch.
12. MIŃSK MAZOWIECKI, par. św. Jacka (kośc. diec.) (pow. Mińskomazowiecki).
    Ks. Bakalarczyk Józef, prob. (kpl. pom.), prob. i dziek. (diec.) mińskomazow.

3. WARSZAWA — PRZY UL. UŁAŃSKIEJ, kośc. par. św. Teresy od Dziec. Jezus (dzielnica Łazienkowska i pow. Grójecki).
   Ks. Gawinek Paweł, prob. par.
   a) kaplica szpitala szkoln. (Ujazd.);
   b) kaplica szp. okr. Nr 1 (Mokot.).
   Ks. Skorel Józef, kapelan szpit. szk. i okr. Nr 1, mag. teol., prof. rel. Wyż. Szkoły Inż. i Sap.
4. WARSZAWA — PRAGA, par. św. Klemensa Dworzaka (kośc. diec. N. M. P. Loret., urząd par., ul. Targowa 77, bud. 8) (dzielnica Pragi, pow. część Warsz. i Radzymiński za wyjątkiem Benjaminowa).
   Ks. Małek Stanisław, prob. par., mag. teol., odzn. krz. wal.
   Ks. Niczyperowicz Stanisław, kpl. pom., Praga — Rembertów.
   a) kościół w Rembertowie.
5. MODLIN, kośc. par. św. Barbary M. (pow. Ciechanowski, Płoński, Mławski, Działdowski i część Warsz.).
   Ks. Czach Józef, prob. par., odzn. krz. wal.
   a) kaplica szpitala;
   b) kaplica ochrony dla sierot po poległych;
   c) kościół w Kazuniu.
   Ks. Kulesza Władysław kpl. pom. w Kazuniu, prob. par. (diec.) Kazuń.
6. DĘBLIN, kośc. par. św. Michała Arch. (pow. Garwoliński, Puławski i z Kozienickiego — Zajezierze).
   Ks. Truss Bolesław, prob. par., odzn. med. 3 maja.
   a) kaplica w Zajezierzu;

13. OSTROŁĘKA, kośc. par. św. Wojciecha (w Wojciechowicach) (pow. Ostrołęcki).
    Ks. Serejko Władysław, prob. par. (kpl. pom.), prob. i dziek. (diec.) ostrołęcki, kan. sejneński.

II. DEKANAT LUBELSKI.

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR II).

Ks. Pajkert Jan, dziekan O. K. II, kan. h. sandom., odzn., krz. odr. Polski 4 kl., krz. wal., med. interal.

1. LUBLIN, kośc. par. Niepokal. Pocz. N. P. M. (pow. Lubelski, Lubartowski i Janowski).
   Ks. Pajkert Jan, prob. par. (jak wyżej).
   Ks. Miegoń Władysław, kier. rej., odzn. „Virtuti Militari" 5 kl., krz. wal.
2. CHEŁM, par. św. Kazimierza (kośc. diec.) (pow. Chełmski, Krasnostawski i Lubomlski).
   Ks. Warchałowski Stanisław, prob. par.
   a) kaplica szpit. okr. Nr 2.
3. ZAMOŚĆ, kośc. par. św. Michała Archan. (pow. Zamojski, Biłgorajski i Tomaszowski).
   Ks. Świdnicki Józef, prob. par.
4. KOWEL, kośc. par. św. Wojciecha (pow. Kowelski, Kamieńkoszyrski i Sarneński).
   Ks. Koppel Wilhelm, prob. par. odzn. med. interal.
   a) kaplica w koszarach.
5. RÓWNE, par. św. Józefa Oblub. (kośc. diec.) pow. Rowieński, Zdołbunowski i Kostopolski).
   kaplica w koszarach.
   Ks. Butrymowicz Rajmund, prob. par.

Ks. Szadbej Tadeusz, kapel. 1-ej bryg. K. O. P. w Zdołbunowie.
Ks. Pożerski Ignacy, kpl. pom. 2 baon K. O. P. w Lewaczach, prob. (diec.) w Maszakowej.

6. ŁUCK, kośc. par. N. M. P. Król. Polski (pow. Łucki).
Ks. Kwiatkowski Walerjan, prob. par., mag. filol., odzn. med. 3 maja.

7. DUBNO, par. św. Jana Kantego (kośc. diec.) (pow. Dubieński i Ostrogski).
Ks. Wiśniewski Longin, prob. par.
a) kościół w Ostrogu.
Ks. Ptaszyński Józef, kapel. pom. K. O. P. w Ostrogu, prob. i dziek. (diec.) ostrogski.

8. WŁODZIMIERZ - WOŁYŃSKI, kośc. par. św. Józefata B. M. (pow. Włodzimierski i Hrubieszowski).
Ks. Michułka Jan, prob. par.
a) kościół w Hrubieszowie.

9. KRZEMIENIEC, kośc. par. św. Stanisława (w Białej Krynicy) (pow. Krzemieniecki).
Ks. Żyźniewski Antoni, kan. h. łucki, prob. par.
Ks. Majewski Wacław, kapel. pom. K. O. P. w Białozórce.

III. DEKANAT GRODZIEŃSKI

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR III).

Ks. Suchcicki Kazimierz, dziekan O. K. III.

1. GRODNO, kośc. par. Wniebowz. N. M. P. (pow. Grodzieński i Sokólski).
Ks. Suchcicki Kazimierz, prob. par. (jak wyżej).
a) kaplica szpit. okręg. Nr 3.

Ks. Kristen Otton, z-ca dziek., odz. krz. wal.
Ks. Dulik Edmund, kpl. pom. Grodno - Folusz.

2. WILNO, kośc. par. św. Ignacego Lojoli (pow. Wileński, z wyjątkiem N. Wilejki).
Ks. Sopoćko Michał, prob. par., dr. teol.
Ks. Śledziewski Piotr, kapelan garnizonu.
a) kościół P. Jezusa Antokolskiego (szpit. wojsk.);
Ks. Żywicki Jan, kapelan szpit. wojsk.
b) kaplica wojsk. więz. śledcz.;
c) kaplica Chrystusa Króla (D. O. W.);
d) kaplica św. Józefa;
e) kaplica M. B. Bolesnej (cment. wojsk.).
Ks. Alchimowicz Józef kpl. pom. Wilno.
Ks. Herget Józef, dr fil. kapelan 6-ej brygady K. O. P.

3. NOWA - WILEJKA, kośc. par. św. Stanisława Kostki (pow. Bracławski i Święciański).
Ks. Nowak Edmund, prob. par.
a) kościół N. Serca Jezus. w Podbrodziu.

4. LIDA, par. św. Ignacego Lojoli (kośc. diec.) (pow. Lidzki).
Ks. Bieniasz-Krzywiec Jan, prob. par.
a) kaplica cmentarna.

5. WILEJKA, par. Bł. Andrzeja Boboli (kośc. diec.). (pow. Duniłowicki, Dziśnieński i Wilejski).
Ks. Tyszko Ludwik, prob. par. i kpl. 3-ej bryg. K. O. P., odzn. krz. wal. i zł. krz. zasł.
Ks. Werenik Stanisław, kpl. pom. 1-ej bryg. K.O.P. w Budsławiu,, prob. (diec.) Budsław.
Ks. Drabb Wacław, kpl. pom. 10-go bat. K.O.P. w Krasnem nad Uszą, prob. (diec.) w Krasnem nad Uszą.
Ks. Boryka Michał, kpl. pom. 7 Baonu K. O. P. w Bobrkowszczyźnie.

6. MOŁODECZNO, par. św. Franciszka z Assyżu (kośc. diec.) (powiat Oszmiański, Wołożyński i Mołodeczański).
Ks. Malawski Władysław, prob. par.

7. WOŁKOWYSK, kośc. par. św. Wojciecha (pow. Wołkowyski).
Ks. Sargiewicz Paweł, prob. par. (kpl. pom.) prefekt szk. diec.

8. BIAŁYSTOK, kośc. par. św. Stanisława Bisk. M. (pow. Białostocki, Szczuczyński i Wysokomazowiecki).
Ks. Wdzięczny Teofil, prob. par.
a) kościół Serca Jezus. (Koszary Traugutta);
b) Kaplica M.B.Częst. (koszary Sowińskiego);
c) kościół św. Stanisława (koszary marsz. Piłsudskiego);
d) kościół M. B. Ostrobramskiej w Osowcu.
Ks. Kucharski Jan, kapel. pom. w Osowcu.
Ks. Borawski Czesław, kap. pom. w Grajewie.

9. SUWAŁKI, kośc. św. Piotra i Pawła, par. św. Kazimierza (pow. Suwalski i Augustowski).
Ks. Sankowski Wacław, prob. par., kan. h. ołycki, mag. teol.
a) kaplica M. B. Częst. przy 2 p. uł.;
b) kaplica M.B.Bol. w Izbie Chor. w Suwałkach;
c) kościół św. Krzyża w Augustowie.
Ks. Chojnowski Wojciech, kap. pom. w Augustowie.

IV. DEKANAT ŁÓDZKI

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR IV)

Dziekan — O. K. IV, vacat.
Ks. Zieliński Stanisław, zastępca szefa Duszp. (jak niżej) p. o. dziekana.

1. ŁÓDŹ, kośc. par. św. Jerzego (pow. Łódzki, Brzeziński, Łaski, Piotrkowski i Sieradzki).
Ks. Zieliński Stanisław, prob. par., odzn. krz. wal.
Ks. Kamiński Andrzej, kier. rej., odzn. krz. wal., sr. krz. zasł., med. 3 maja i krz. zasł. Litwy Środk.
a) kaplica szpit. okręg, Nr 4;
b) kaplica szpit. epidem.;
c) kaplica szpit. wener.;
d) kaplica wojsk. więz. śledcz.
Ks. Sawicki Marceli, kpl. pom. w Łodzi.
Ks. Szabelski Stanisław, kpl. pom. w Piotrkowie.
Ks. Szymański Kazimierz, kpl. pom. w Tomaszowie.

2. CZĘSTOCHOWA, par. św. Stanisława Kostki (kośc. diec.) (pow. Częstochowski, Radomszczański, Wieluński i Włoszczowski)
Ks. Żelaznowski Józef, prob. par.
a) kaplica szpit.

3. ŁOWICZ, par. św. Antoniego W. (kośc. diec.), pow. Kutnowski, Łowicki i Łęczycki).
Ks. Karkowski Franciszek, prob. par.

4. SKIERNIEWICE, kośc. par. Wniebowst. N.M.P. (pow. Skierniewicki, Rawski, Opoczyński i Konecki).
Ks. Choma Edward, prob. par., odzn. krz. wal.

V. DEKANAT KRAKOWSKI

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR V).

Ks. Niezgoda Piotr, dziekan gen. O. K. V, t. szamb. J. Św., odzn. zł. krz. zasł.

1. KRAKÓW, par. N. M. P. Król. Polski, kośc. św. Agnieszki M. (pow. Krakowski, Wielicki, Myślenicki, Olkuski, Miechowski, z pow. Bocheńskiego — Niepołomice i z pow. Chrzanowskiego — Krzeszowice).
   Ks. Niezgoda Piotr, prob. par. (jak wyżej).
   a) kaplica szk. ofic. adm.;
   Ks. Matz-Marski Oskar, st. kpl. garnizonu,
   b) kaplica szpit. okręg. Nr 5;
   c) kaplica prosektorjum szpit. okręg.;
   Ks. Welc Józef, kpl. szpit.
   d) kaplica więz. śledcz.
   Ks. Kruszyński Tadeusz, dr fil., prof. Uniw., kpl. pom.
2. TARNÓW, par. św. Wojciecha B. M. (kośc. diec.) (pow. Tarnowski, Brzeski, Dąbrowski, Bocheński za wyjątkiem Niepołomic, Ropczycki, Pilzneński i Mielecki).
   Ks. Pinda Franciszek, prob. par.
   a) kaplica szpit.
3. NOWY-SĄCZ, par. św. Jerzego M. (kośc. diec.) (pow. Nowosądecki, Grybowski, Limanowski, Nowotarski, Gorlicki, Spisko-Orawski i Jasielski).
   Ks. Stec Jakób, prob. par., odzn. krz. wal.
4. LUBLINIEC, par. św. Michała Arch. (kośc. diec.) (pow. Lubliniecki i Tarnowskogórski).
   Ks. Szymała Jan, prob. par., odzn. med. 3 maja
   a) kościół garn. św. Krzyża w Lublińcu;
   b) kościół św. Anny w Tarnowskich Górach.
5. BIAŁA-BIELSKO, par. N. M. P. Ludzimierskiej (kośc. diec.) (pow. Bialski, Oświęcimski, Wadowicki, Żywiecki, Makowski, Bielski i Cieszyński.
   Ks. Miodoński Antoni, prob. par., odzn. krz. wal. dwukrotnie.

2. STANISŁAWÓW, par. św. Stanisława bisk. (kośc. diec.) (pow. Stanisławowski, Bohorodczański, Nadwórniański, Kołomyjski, Kossowski, Śniatyński, Horodeński, Kałuszyński i Peczenizyński).
   Ks. Ziółkowski Jan, prob. par., odzn. krz. wal.
   a) kaplica szpit.;
   b) kaplica więz. karnego.
   Ks. Rogowski Wojciech, kpl. pom. w Brodach.
3. ZŁOCZÓW, par. św. Michała Arch. (kośc. diec.) (pow. Złoczowski, Przemyślański i Zborowski).
   Ks. Urban Władysław, prob. par.
4. TARNOPOL, par. św. Kazimierza, (kośc. diec.), (pow. Tarnopolski, Brzeżański, Podhajecki, Zbaraski, Trembowelski, Skałatski, Czortkowski, Buczacki, Borszczowski, Zaleszczycki i Husiatyński).
   Ks. Zachara Jan, prob. par.
   Ks. Milewski Michał, kpl. pom. w Brzeżanach.
   Ks. Nawrocki Marjan, kpl. pom. 12 bat. K.O.P. w Skałacie.
5. STRYJ, par. św. Józefa Oblub. (kośc. diec.) (pow. Stryjski, Skolski, Żydaczowski i Rohatyński).
   Ks. Turzyński Walenty, prob. par.
   a) kaplica szpit.,

VII. DEKANAT POZNAŃSKI.

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR VII).

Ks. Wilkans Juljan, dziekan O. K. VII, t. szamb. J. Św., odzn. krz. wal. dwukr., złt. krz. zasł.

1. POZNAŃ, kośc. par. św. Józefa Oblub. (pow. Poznański, Obornicki, Czarnkowski, Szamotulski, Międzychocki, Nowotomyski, Wolsztyński, Grodziski, Kościański, Śremski i Środski).
   Ks. Wojtyniak Czesław, prob. par. i zast. dziek. odzn. krz. wal. dwukr.
   Ks. Tomiak Józef, st. kapelan garnizonu, odzn. krz. wal. czterokrotnie.
   a) kaplica szpit. okręg. Nr 7;
   b) kaplica garn. w Biedrusku;
   c) kaplica oboz, lotn. w Ławicy;
   d) kaplica wojsk. więz. śled.;
   e) kaplica szpit. okr. Nr 8 (oddział zakaźny).
   Ks. Wężyk Stanisław, kpl. pom. w Biedrusku, prob. (diec.) par. Chojnica.
   Ks. Taczak Teodor, kpl. pom. w Śremie, prob. (diec.) śremski, t. szamb. J. Św., odzn. krz. ofic. Odrodz. Polski.
2. GNIEZNO, par. św. Stanisława Bisk. (kośc. diec.) (pow. Gnieźnieński, Wrzesiński, Witkowski, Słupecki, Koniński i Kolski).
   Ks. Łukowski Stefan, prob. par.
   a) kaplica szpit.
3. KALISZ, par. św. Jerzego M. (kośc. diec.) (pow. Kaliski i Turecki).
   Ks. Wiśniewski Józef, prob. par., dr fil.
   a) kaplica garn. w Szczypiornie.
4. LESZNO, par. św. Kazimierza, (kośc. diec.) (pow. Leszczyński, Śmigielski, Gostyński i Rawicki).
   Ks. Łukowiak Antoni, prob. par.
   b) kaplica szpit.
   Ks. Sitko Franciszek, prefekt Korp. Kadetów Nr 3 w Rawiczu.
5. OSTRÓW-WIELKOPOLSKI, par. św. Mikołaja (kośc. diec.) (pow. Ostrowski, Jarociński, Ple-

   Ks. Pogłódek Konstanty, kapelan garnizonu w Cieszynie.
   Ks. Grudziński Michał, kapelan pom. szpit. w Rajczy, prob. (diec.) rajecki.
6. KATOWICE, par. św. Kazimierza (kośc. diec.), (pow. Katowicki, Pszczyński, Będziński i Chrzanowski za wyjątkiem Krzeszowic).
   Ks. Sinkowski Stanisław, prob. par., odzn. krz. „Virt. Mil". 5 kl.
7. HUTA-KRÓLEWSKA, par. bł. Andrzeja Boboli (kośc. diec.) (pow. Huckokrólewski, Świętochłowicki i Rybnicki).
   Ks. Milik Karol, prob. par., dr praw, odzn. krz. walecznych.

VI. DEKANAT LWOWSKI.

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR VI).

Ks. Bogucki Karol, dziekan. gen. O. K. VI.

1. LWÓW, par. N. M. P. Król. Polski (kośc. diec.) (pow. Lwowski, Żółkiewski, Raworuski, Sokalski, Kamionecki, Radziechowski, Brodzki i Bóbrecki).
   Ks. Truszkowski Zygmunt, prob. par. z-ca dziek.
   Ks. Bombas Ludwik, st. kpl. garnizonu, odzn. krz. wal. dwukrotnie, zł. krz. zasł.
   a) kaplica w korpusie kadetów Nr 1;
   Ks. Pilin Władysław, prefekt korp. kadet., odzn. krz. ofic. odr. Polski, krz. wal. dwukrotnie i zł. krz. zasł.
   b) kaplica szpit. okręg. Nr 6;
   Ks. Mydlarz Albin, kapel. szpit., odzn. krz. wal.
   c) kaplica wojsk. więz. śledcz.;
   d) kaplica zakł. inwalid.

szewski, Koźmiński, Krotoszyński, Odolanowski, Ostrzeszowski i Kępiński)

Ks. Nowyk Bronisław, prob. par

Ks. Wierzbicki Korneljusz, kpl. pom. w Pleszewie, prob. (diec.) pleszew., odzn. krz. ofic. Odrodz. Polski.

Ks. Niesiołowski Kazimierz, kpl. pom. w Krotoszynie, wik. (diec.) krotoszyński.

VIII. DEKANAT TORUŃSKI.

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR VIII).

Ks. Sienkiewicz Jerzy Bogusław, dziekan O. K. VIII, t. szamb. J. Św., odzn. krz. walecznych.

1. TORUŃ, kośc. par. św. Katarzyny M. (pow. Toruński, Nowomiastowski, Wąbrzeski, Brodnicki i Lubawski).

   Ks. Sienkiewicz Jerzy Bogusław, prob. par. (jak wyżej).

   Ks. Olesiński Walerjan, kier. rej., odzn. krz. wal.
   a) kaplica szpit. okr. Nr 8;
   b) kaplica na Podgórzu.

   Ks. Kroczek Jan, kapelan szpit., odzn. med. 3 maja.

   Ks. Bielicki Józef, kpl. pom. w Brodnicy, prob. (diec.) brodn.

2. BYDGOSZCZ, kośc. par. św. Jerzego M. (pow. Bydgoski, Szubiński, Żniński, Chodzieżski i Wyrzyski).

   Ks. Wiszniewski Zygmunt, prob. par., odz. krz. wal.
   a) kaplica ofic. szkoły dla podofic.

Ks. Szyłkiewicz Wiktor, prefekt szk., odzn. srebrn. krz. zasł.
a) kaplica szpit.

3. WŁOCŁAWEK, par. św. Michała Arch. (kośc. diec.) (pow. Włocławski, Aleksandrowski, Lipnowski i Rypiński).

   Ks. Kosiba Antoni, prob. par.

4. INOWROCŁAW, par. św. Barbary M. i Maurycego M. (kośc. diec.) (pow. Inowrocławski, Strzeliński i Mogilniański).

   Ks. Pilipowski Leopold, prob. par.
   a) kaplica szpit.

5. CHEŁMNO, kośc. par. św. Kazimierza (pow. Chełmiński).

   Ks. Zapała Antoni, dr teol., prob. par. i prefekt Korp. Kadetów Nr 2.

6. GRUDZIĄDZ, kośc. par. św. Stanisława Bisk. (pow. Grudziądzki, Świecki, Tucholski i Chojnicki).

   Ks. Łęga Władysław, dr fil., prob. par.

   Ks. Federowicz Adolf, prefekt i kapelan Centr. Szk. Kawalerji.
   a) kaplica szpit.;
   b) kaplica więz. śledcz.;
   c) kaplica w Grupie.

   Ks. Makowski Bolesław, kpl. pom, kan. w Chojnicach.

   Ks. Konitzer Paweł, kap. pom. w Świeciu.

8. STAROGARD, par. św. Piotra Ap. (kośc. diec.) (pow. Starogardzki, Gniewski, Sępolski, Kościerski i Tczewski).

   Ks. Lewicki Marjan, prob. par.

IX. DEKANAT BRZESKI.

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR IX).

Ks. Matejkiewicz Antoni, dziekan O. K. IX, odzn. krz. ofic. Odrodz. Polski i „Pro Ecclesia et Pontifice".

1. BRZEŚĆ N.B., kośc. par. św. Kazimierza (pow. Brześciański, Bielskopodlaski i Włodawski).

   Ks. Matzner Stanisław, kier. rej. duszp. i prob. parafji.

   Ks. Pabisiewicz Konstanty, kpl. pom. we Włodawie, dziek. (diec.) włodawski.

2. SIEDLCE, kośc. par. N. Serca P. J. (pow. Siedlecki i Łukowski).

   Ks. Jeżniowski Witold, prob. par., kand. teol.
   a) kaplica cment. w Łukowie.

3. BIAŁA-PODLASKA, par. św. Krzyża (kośc. diec.) (pow. Bialskopodlaski, Konstantynowski i Radzyński).

   Ks. Skrzymowski Antoni, prob. par., odzn. krz. wal.

4. BARANOWICZE, kośc. par. św. Antoniego Padewskiego (pow. Baranowicki, Nieświeski i Stołpecki).

   Ks. Walasek Franciszek, prob. par., odzn. krz. wal. dwukrotnie i sr. krz. zasł.

5. SŁONIM, kośc. par. Nawiedz. N. M. P. (pow. Słonimski i Nowogrodzki).

   Ks. Aleksandrowicz Antoni, prob. par.

6. PRÓZANA, kośc. par. św. Piotra i Pawła (pow. Prużański i Kosarski).

   Ks. Murasik Stanisław, prob. par.

   Ks. Kowalewski Nikodem, kpl. pom. w Berezie Kartuskiej.

7. KOBRYŃ, kośc. par. św. Jacka W. (pow. Kobryński i Drohiczyński).

   Ks. Krupa, prob. par.

8. PIŃSK, par. św. Stanisława Kostki (kośc. diec.) (pow. Piński, Łuniniecki i Stoliński).

   Ks. Melan Stanisław, prob. par.

   Ks. Dąbrowski Stanisław, kpl. 5 bryg. K. O. P. w Łachwie.

X. DEKANAT PRZEMYSKI.

(DOWÓDZTWO OKRĘGU KORPUSU NR X).

Ks. Jaroński Ludwik, dziekan O. K. X.

1. PRZEMYŚL, par. Serca P. Jezusa (kośc. diec.) (pow. Przemyski, Krośniewski, Brzozowski, Sanocki, Liski, Dobromilski, Jaworowski, Mościcki, Gródecki, Samborski, Starosamborski, Rudecki, Turczański i Drohobycki).

   Ks. Jaroński Ludwik, prob. par. (jak wyżej).

   Ks. Juszczyk Franciszek, p. o. zastępcy dziek., odzn. krz. wal.
   a) kaplica szpit. okr. X,

   Ks. Siłka Jan, kapelan szpit.
   b) kaplica więz. śledcz.

   Ks. Sobczyński Stanisław, kpl. pom. w Lubaczowie, prob. (diec.) lubacz., kan. h.

   Ks. Szałajko Jan, kpl. pom. w Pikulicach.

   Ks. Matwijkiewicz Franciszek, kpl. pom. w Sanoku.

2. JAROSŁAW, par. św. Wojciecha (kośc. diec.) (pow. Jarosławski, Lubaczowski, Przeworski i Niżański).

   Ks. Pączek Walenty, prob. par.
   a) kaplica izby chor.

3. RZESZÓW, kośc. par. N. M. P. Król. Polski (pow. Tarnobrzeski, Rzeszowski, Strzyżowski, Łańcucki i Kolbuszowski).
Ks. Kisiel Franciszek, prob. par.
a) kaplica izby chorych.
4. KIELCE, kośc. par. N. M. P. Król. Polski (pow. Kielecki, Jędrzejowski, Pińczowski, Stopnicki, Iłżecki, Sandomierski i Opatowski).
Ks. Cieśliński Stanisław, prob. par., odzn. krz. wal.
a) kaplica szpit.
Ks. Zdębłasz Władysław, kpl. pom. w Sandomierzu, pref. (diec.) szk.
Ks. Aksamitowski Konstanty, kpl. pom. w Pińczowie, dziek. (diec.) pińcz., prał wiślicki.
Ks. Żak Stanisław, kpl. pom. w Staszowie, wikary (diec.) par. stasz.

7. STANISŁAWÓW, par. N. P. N. Marji P. (kośc. diec.) (obejmuje pow. Stanisławowski, Bohorodczański, Nadwórniański, Kołomyjski, Kosowski, Peniczyżeński, Śniatyński, Buczacki, Trembowelski, Rohatyński, Horodenczański, Czortkowski, Borszczowski, Zaleszczykański, Husiatyński, Żydaczowski, Stryjski, Doliniański, Kałuski i Skolski.
Ks. Harkawy Leon, prob. par.

DUSZPASTERSTWO OBRZĄDKU GRECKIEGO.

Ks. dr Nagórzański Mikołaj, dziekan i radca do spraw gr.-kat. t. szamb. J. Św. (j. w.).
1. WARSZAWA, par. św. Józefata B. M., przy kośc. bisk. N. M. P. Król. Polski (obejmuje Okr. Korp. I Warszawa i III Grodno).
Ks. dr Nagórzański Mikołaj, prob. par.
2. KRAKÓW, par. św. Bazylego W. (kośc. diec.) (obejmuje Okr. Korp. V Kraków).
Ks. Kuźma Bazyli, prob. par.
3. PRZEMYŚL, par. św. Michała Arch. (obejm. Okr. Korp. X Przemyśl).
Ks. Wawryk Emiljan, prob. par.
Ks. Chotyniecki Cyprjan, kpl. pom. obrz. gr.-kat. w Jarosławiu, prob. i dziek. (diec.) jarosławski, kan. h.
Ks. Kamiński Jan, kpl. pom. obrz. gr.-kat. w Rzeszowie, prob. (diec.) w Zalesiu.
4. LWÓW, par. św. Mikołaja B. M. (kośc. diec.) (obejmuje Okr. Korp. VI Lwów z wyj. powiatów par. Stanisław., II Lublin, IX Brześć n/B.).
Ks. Stetkiewicz Mikołaj, prob. par.
5. POZNAŃ, par. św. Stefana M. przy kośc. par. wojsk. św. Józefa Obl. (obejmuje Okr. Korp. VII Poznań i VIII Toruń).
Ks. Podoliński Bogdan, prob. par.
6. ŁÓDŹ, par. Zwiast. N. M. P. przy kośc. par. wojsk. św. Jerzego (obejmuje Okr. Korp. IV Łódź).
Ks. Ilkow Mikołaj, prob. par.

LISTA STARSZENSTWA KSIĘŻY KAPELANÓW ZAWODOWYCH.

Starszeństwo z dnia 1 czerwca 1919 roku.

Biskup polowy:

1. Ks. dr Stanisław Gall, 1865, 1887, 1918, diecezja warszawska.

Dziekani generalni:

1. Ks. Bogucki Karol, 1868, 1893, 1918, diecezja lwowska o. ł.
2. Ks. Niezgoda Piotr, 1875, 1898, 1918, diecezja przemyska o. ł.

Dziekani:

1. Ks. Burzyński Antoni, 1874, 1900, 1917, diecezja warszawska.
2. Ks. Pajkert Jan, 1887, 1912, 1917, diecezja sandomierska.
3. Ks. dr Nagórzański Mikołaj, 1879, 1907, 1920, diecezja lwowska o. gr.
4. Ks. dr Jachimowski Tadeusz-Juljan, 1892, 1914, 1917, diecezja kielecka.
5. Ks. Sienkiewicz Jerzy Bogusław Ryszard, 1883, 1907, 1919, diecezja wileńska.

183

W Y K A Z K O Ś C I O Ł Ó W G A R N I Z O N O W Y C H W. P.

10-IX-1948

O.W.I.

Warszawa - 1.Kościół prokatedralny Najśw.Marii Panny,Królowej Polski ul.Dłuda 15 -/remoncie/
2.Cytadela /zrujnowany/
3.Kościół przy ulicy Szwoleżerów /w dobrym stanie/ - w posiadaniu Polskiego Kościoła Narodowego.
4.Rembertów / wymaga remontu,ew.przeniesienia/
5.Zegrze / zrujnowany 30 % /

Dęblin - 6. Kościół Garn.zrujnowany 30%

Modlin - 7.Kościół Garn. w Twierdzy /zrujnowany 50%/ - obecnie nabożeństwa odbywają się w Kazuniu w kośc.cywilnym.

Olsztyn - 8.Kościół Garn.poewang.przy ul.św.Wojciecha.

Ostruda - 9.Kościół Garn.poewang.

Białystok - 10.Kościół Garn.św.Stanisława przy dzielnicy Nowe Miasto / odnowiony/
11.Kościół Garn.Serca Jezusowego w dzielnicy Wygoda w posiadaniu parafii cywilnej /w dobrym stanie/
12.Kościół Garn.św.Wojciecha poewang.przy ul.Warszawskiej 4

Orzysz - 13.Kościół Garn.poewang. / w dobrym stanie/.

Sejny - 14.Kościół Garn.poewang.przy ul.Zawadzkiego 6./ w dobrym stanie/

Suwałki - 15.Kościół Garn.poewang.przy ul.Kościuszki / w dobrym stanie/
16.Kościół św.Piotra i Pawła b.Garn. częściowo zniszczony /30%,nadaje się do remontu/

CAW 43/535

O. W. II.

Bydgoszcz - 1.Kościół Garn.Św.Jerzego przy ul.Bernardyńskiej 6.
2.Kościół Garn. poewang. przy Pl.Wolności.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Grudziądz - 3.Kościół Garn.przy ul.Mickiewicza poewang.

Toruń - 4.Kościół Garn.Św.Katarzyny przy Pl.Św.Katarzyny

Gdańsk - 5.Wrzeszcz,przy ul.Sobótki,Kościół Garn. poewang.
6.Kościół Garn.Św.Jerzego w Sopotach przy ul.Kościuszki.

Gdynia - 7.Kościół Marynarki Wojennej na Oksywiu zrujnowany i niewykończony.

Szczecin - 8.Kościół Św.Wojciecha przy Pl.Zwycięstwa
9.Kościół Serca Jezusowego /właściwy Garn./w posiadaniu parafii cywilnej/
10.Kościół Garn.Wojskowy w Świnoujściu /zrujnowany/

Inowrocław - 11.Kościół Garn.Św.Barbary przy ul.Narutowicza 43.

O. W. III.

POZNAŃ
- 1.Kościół Garn.poewang.przy ul.Smarzewskiego 3.
2.Kościół Garn.św.Józefa przy ul.Działowym 2 /własność OO.Karmelitów Bosych.

SKWIERZYNA
- Międzyrzecz -
3.Kościół Garn.św.Krzyża poewang.przy ul.Marszałka Żymierskiego

OSTRÓW Wlkp.-
4.Kościół Garn.św.Stanisława Biskupa poewang.przy ul.Królowej Jadwigi.

ŁÓDŹ -
5.Kościół Garn.św,Ducha poewang. przy ul.Piotrkowska 4.
6.Kościół Wojskowy/daw.Garn.św.Jerzego/przy ul.św.Jerzego.

KALISZ -
7.Kościół Garn.św.Wojciecha i św.Stanisława Bpa przy ul.Kolegialnej.

LESZNO - 8.Kościół Garn.św.Trójcy poewang.przy ul.Chrobrego.

Skierniewice -
9.Kościół Garn.św.Krzyża,najbardziej dostosowany do życia wojskowego przy Pl.Koszarowym /jeszcze niewykończony/

CAW 43/535

O. W. IV.

WROCŁAW
- 1.Kościół Garn.św.Elżbiety poewang.przy ul.św.Elżbiety 1.
2.Kościół Garn.11 Tyś.Dziewic poewang.przy ul.Marszałka Stalin

JELENIA Góra -
3.Kościół Garn.św.Krzyża poewang. przy ul.1-szego Maja.

ŻARY
- 4.Kościół Garn.św,Barbary poewang.przy Pl.Kaczy Rynek.

KATOWICE
- 5.Kościół Garn.św.Kazimierza /dawny wojskowy kościół/przy ul.Mandy 20.

BIELSKO
- 6.Kościół Garn.św.Trójcy /zrezygnował K.płk.Marchałowski w 1945 r./

BRZEG
- 7.Kościół Garn.poewang.przy ul.Łokietka.

Gliwice - 9.Kościół Garn.św.Barbary przy ul.Stalina 2.

183

O. W. V.

KRAKÓW
- 1.Kościół Garn.Św.Agnieszki /~~xxxxxxxxx~~dawny wojskowy kościół/ przy ul.Dietla 30.

ŁÓW - 2.Kościół Garn.Matki Boskiej,Królowej Korony Polskiej ,przy ul. Reformackiej.

PRZEMYŚL - 3.Kościół Garn.Serca Jezusowego.
4.Kościół Wojskowy /dawniej cerkiew/

CAW 43/535

O. W. VII.

LUBLIN
- 1.Kościół Garn.przy ul.Racławickiej.

HRUBIESZÓW
- 2.Kościół Garn./b.cerkiew/

PUŁAWY
- 3.Kościół Garn.przy ul.Zwycięstwa / dawniej cerkiew/

ZAMOŚĆ
- 4.Kościół Garn./dawniej cerkiew/przy ul.Piłsudskiego

KIELCE
- 5.Kościół Garn.Królowej Korony Polskiej /dawniej cerkiew/

SIEDLCE
- 6.Kościół Garn.,przebodowany z cerkwi przy ul.Kilińskiego

RADOM
- 7.Kościół Garn.św.Stanisława,przebudowany z cerkwi,przy Pl.3-go Maja.

TOMASZÓW Lubelski -
8.Kościół Garn./dawniej cerkiew/.

PIOTRKOW
- 9.Kościół Garn.poewang. /przejęcie w toku/

CZĘSTOCHOWA
- 10.Kościół Garn.św.Jakuba /dawniej cerkiew/w posiadaniu cywilnej parafii.

CHEŁM
- 11.Kaplica w Szpitalu /cerkiew zrujnowa,która mogłaby być kościołem garnizonowym.

CENTR. ARCH. WOJSK.

D.O.K. I. – 16
II. – 11
III. – 9 + Skierniewice
IV. – 9
V. – 4
VI. – 11
60

STWO OBRONY NARODOWEJ

Warszawa, dnia 26 sierpnia 1948 r.

Gen. Dział. UP

Odpis

64

Nr. 1184

STWO OBRONY NARODOWEJ
Żywnościowo - Mundurowy
dn. IX 194 8 r.

ZARZĄDZENIE KWATERMISTRZOWSKIE Nr 165.

Ustalam z dniem 1.X.48 r. ryczałt na pranie bielizny kościelnej w wysokości 500 zł. miesięcznie na każdy kościół garnizonowy i kaplicę wojskową. Ponadto 400 g mydła gospodarczego i 320 g sody.

Kościoły i kaplice uprawnione do otrzymywania wyżej wym. należności ustalam następująco:

Warszawa	2 kościoły i 2 kaplice		
Białystok	1 kościół		
Dęblin	1 "		D.O.W.I.
Modlin	1 "		
Olsztyn	1 "		
Legionowo	1 "		
Bydgoszcz	1 kościół i 1 kaplica		
Toruń	1 "	1 "	D.O.W.II.
Gdańsk-Wrzeszcz	1 "		
Szczecin	1 "		
Poznań	1 kościół i 1 kaplica		
Międzyrzecz	1 "		
Kalisz	1 "		D.O.W.III.
Łódź	1 "	1 "	
Skwierzyna	1 "		
Wrocław	1 kościół i 1 kaplica		
Żary	1 "		
Jelenia Góra	1 "		D.O.W.IV.
Gliwice	1		
Kraków	1 kościół i 1 kaplica		
Rzeszów	1 "		D.O.W.V.
Przemyśl	1 "		
Lublin	1 kościół i 1 kaplica		
Zamość	1 "		
Kielce	1 "		D.O.W.VII.
Siedlce	1 "		
Radom	1 "		

CENTR. ARCH. WOJSK.

44/535

Ryczałt w gotówce i środki do prania w naturze, należy wydawać na kwartał z góry, za pośrednictwem oddziału gospodarczego. -

SZEF DEPARTAMENTU ORG. I PLAN.
w/z. /-/ DREWNIAK - płk.dypl.

III WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ
/-/ JAROSZEWICZ - gen.bryg.

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 7-IX-1948 r.
Nr. 1901
Zał. .....

Za zgodność:

WOJSKO POLSKIE
3 Pułk Piechoty
Nr ____
____ 194_ r.

WOJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
wpłynęło dn. 10. 7. 48. 194
Nr. 1493
Zał. 1

DO

GENERALNEGO DZIEKANATU W. P.

(drogą służbową)

R A P O R T

CENTR. ARCH. WP WSK

Zwracam się z prośbą o mianowanie księdza prałata Aleksandra PĘSKIEGO kapelanem pomocniczym garnizonu w Ciechanowie.

Prośbę motywuje się tym, iż powyższy ksiądz jest nam konieczny do odprawiania wszelkich obrzędów religijnych. Etatowy kapelan Dywizyjny ze względu na niedogodne warunki komunikacyjne i liczne zajęcia w jednostkach nie może w najpotrzebniejszych formach obsłużyć naszego garnizonu.

Ksiądz prałat PĘSKI odpowiada wszelkim warunkom księdza wychowawcy i jest jedynym na tutejszym terenie społecznikiem odpowiadającym naszym wymaganiom.

DOWÓDCA
GARNIZONU-CIECHANÓW

K W O L I K
major

185

343

1947

CENTR. ARCH. WOJSK. W/W

ZAPOTRZEBOWANIE RYCZAŁTU NA WYDATKI ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM KOŚCIOŁÓW GARNIZONOWYCH

§

Miejscowość	Suma	Uwagi
Okręg Wojskowy Warszawa		
Warszawa	150.000. zł	Pod wyrazem utrzymanie kościoła należy rozumieć wydatki związane z odprawianiem nabożeństw, służbą kościelną, paramenty liturgiczne i td
Białystok	75.000. zł	
Modlin	75.000. zł	
Olsztyn	75.000. zł	
Okręg Wojskowy Bydgoszcz		
Bydgoszcz	75.000. zł	
Gdańsk	75.000. zł	
Szczecin	75.000. zł	
Toruń	75.000. zł	
Okręg Wojskowy Poznań		
Poznań	75.000. zł	
Ostrów Wlkp.	75.000. zł	
Łódź	75.000. zł	
Skwierzyna	75.000. zł	
Okręg Wojskowy Wrocław		
Wrocław	75.000. zł	
Jelenia Góra	75.000. zł	
Opole	75.000. zł	
Katowice	75.000. zł	
Okręg Wojskowy Kraków		
Kraków	75.000. zł	
Przemyśl	75.000. zł	
Rzeszów	75.000. zł	
Okręg Wojskowy Lublin		
Lublin	75.000. zł	
Chełm	75.000. zł	
Częstochowa	75.000. zł	
Kielce	75.000. zł	
Radom	75.000. zł	
R a z e m :	1.875.000. zł	

CAW 18/535

WYKAZ KOSZTORYSÓW REMONTÓW KOŚCIOŁÓW GARNIZONOWYCH

Miejscowość	S u m a	Uwagi
Okręg Wojskowy Warszawa		
Modlin	4.036.700. zł	
Olsztyn	977.000. zł	
Okręg Wojskowy Bydgoszcz		
Toruń	530.000. zł	
Gdańsk	200.000. zł	
Szczecin	5.000.000. zł	
Okręg Wojskowy Poznań		
Poznań	108.000. zł	
Okręg Wojskowy Wrocław		
Wrocław	3.500.000. zł	
Okręg Wojskowy Kraków		
Kraków	95.000. zł	
Rzeszów	800.000. zł	
Okręg Wojskowy Lublin		
Lublin	1.600.000. zł	
Chełm	1.500.000. zł	
Puławy	500.000. zł	
Zamość	500.000. zł	
R a z e m :	**18.346.700. zł**	

Uwaga: Szefostwo Duszpasterstwa W.P. zastrzega sobie decyzję dotyczącą pierwszeństwa remontów poszczególnych kościołów garnizonowych.
Wyżej nie podano kosztorysu kościoła garn.w Warszawie przy ul.Długiej, gdyż sporządzono go oddzielnie i przedstawiono III Wiceministrowi O.N.

185

305

ZAPOTRZEBOWANIE RYCZAŁTU NA UTRZYMANIE CMENTARZY WOJSKOWYCH W POSZCZEGÓLNYCH OKRĘGACH.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Okręg Wojskowy	S u m a	Uwagi
Warszawa	1.500.000. zł	
Bydgoszcz	1.400.000. zł	
Poznań	1.200.000. zł	
Wrocław	1.100.000. zł	
Kraków	900.000. zł	
Lublin	1.500.000. zł	
R a z e m :	7.600.000. zł	

U w a g a : Pod wyrazem utrzymanie cmentarzy, należy rozumieć konserwację grobów, odremontowanie i konserwację ogrodzeń oraz wydatki związane z dozorem.

CAW 18/535

Kan[illegible] wojsk.
GNIEZNO

L. dz. 59/31

PROTOKÓŁ

Konferencji Dziekańskiej z r.1930.

186

Na zarządzenie J.E.Ks.Biskupa Polowego w dn.3 lipca 1930 r. odbyła się w Warszawie w Sali Audiencjonalnej Biskupstwa Polowego konferencja dziekańska. Wzięli w niej udział: J.E.Ks.Dr.Stanisław Gall, Biskup Polowy-przewodniczący, dziekan gen.ks.Prałat Piotr Niezgoda /DOK.Nr.V.Kraków/, dziek.ks.prałat Antoni Burzyński /DOK.Nr.I.Warszawa/, dziek.ks.kanonik Jan Pajkert /DOK.Nr.II.Lublin/, dziek.ks.dr.Mikołaj Nagórzański /radca gr.kat. Pol.Kurji Bisk./, dziek.ks.prałat Jerzy Sienkiewicz /DOK.Nr.VIII.Toruń/, dziek.ks.prałat Juljan Wilkans /DOK.Nr.VII.Poznań/, dziek.ks.Antoni Matejkiewicz /DOK.Nr.VI.Lwów/, prob.ks.Ludwik Tyszko /DOK.Nr.IV.Łódź/, prob. ks.Kazimierz Suchcicki /DOK.Nr.III.Grodno/, prob.ks.Ludwik Jaroński /DOK. Nr.X.Przemyśl/, st.kpl.ks.prałat Bronisław Michalski /radca Pol.Kurji Bisk./ sekretarzem konferencji był Kanclerz Kurji Bisk. ks.prałat dr.Tadeusz Jachimowski.

Po modlitwie do Ducha św. J.E.Ks.Biskup Polowy o godz.9-ej zagaił konferencję dziekańską, wskazując na pożytek wspólnego omówienia różnorodnych spraw duszpasterstwa wojskowego. Po wręczeniu dokumentów nominacyjnych na stanowiska dziekańskie dziek.ks.Matejkiewiczowi do Lwowa i prob. ks.Tyszce Ludwikowi do Łodzi, J.E.Ks.Biskup Polowy ogłosił porządek obrad.

1. Sprawa Statutu. J.E.Ks.Biskup Polowy udzielił następujących wyjaśnień. Jurysdykcja duchowieństwa wojskowego ma charakter terytorjalno-personalny. Księża kapelani, posiadający władzę proboszczowską są veri nominis parochi, w odniesieniu jednak do osób wojskowych, wymienionych w § 9 Statutu. Za "castra clausa munita" należy uważać takie twierdze wojskowe jak:Modlin,Dęblin,Warszawa-Cytadela, Brześć n/B.,Zegrze, Osowiec. W sprawie błogosławienia małżeństw osób wojskowych J.E.Ks.Biskup Polowy wyjaśnił, że proboszcz wojskowy ważnie błogosławi związki małżeńskie osób wymienionych w § 9 Statutu w myśl can.1094. W sprawie zdarzających się trudności przy pobieraniu jura stolae przez parafje cywilne od czynności kapelana wojskowego na rzecz jego parafjan, J.E.Ks.Biskup Polowy zezwolił na składanie do Polowej Kurji Biskupiej odnośnych meldunków, co ułatwi w razie potrzeby interwencję u odpowiednich czynników kościelnych. Zwrócił również J.E.Ks.Biskup Polowy uwagę obecnych na dochodzące głosy o agitacji sekciarzy śród żołnierzy, czemu polecił się przeciwstawić dla dobra religji i Państwa.

2. Sprawy jurysdykcyjno-liturgiczne. Referuje dziek.ks.dr.Jachimowski. Zostały omówione następujące tematy: a/ Binacje. J.E.Ks.Biskup Polowy polecił, aby xx.kapelani nieposiadający zezwolenia na binacje wnieśli podania do Polowej Kurji Biskupiej. Podania należy motywować potrzebą drugiej mszy św. Prawa binacji udzieli Ks.Biskup na święta obowiązujące oraz na święta wprawdzie zniesione ale uroczyście w kraju obchodzone. b/ Msze św.polowe. Wniosek ich ograniczenia /dziek.ks.Pajkert/ J.E. zaaprobował, dodając aby również, tam gdzie można, ograniczyć kazania w czasie nabożeństwa polowego. Zezwolenia na mszę polową mają być wydawane na ręce kapelana /dziek.ks.Sienkiewicz/. c/ Na budowę, wzgl. przebudowę kościołów i kaplic wojskowych należy uzyskać pisemne zezwolenie Ordynarjusza Polowego /por.can.1162/; podobnież dotyczy to likwidacji kościoła wzgl.kaplicy wojskowej /c.1187/. Na poświęcenie kościoła, kaplicy,cmentarza należy uzyskać zezwolenie Biskupa Polowego /c.1156/. d/ Zezwolenia na pogrzeb chrześcijański w wypadku samobójstwa osoby wojsk.udziela Ordynarjusz Polowy. W podaniu należy wskazać dokładne dane, dotyczące osoby zmarłej, zwłaszcza jej stanu religijno-moralnego, ew.okoliczności łagodzące. e/ Na chrzest w domu zezwala Ordynarjusz Polowy na podstawie uzasadnionego podania. f/ W sprawie zezwolenie na przechowanie NN.Sakramentu w kościołach nie-parafjalnych należy się zwracać do Biskupa Polowego w drodze służbowej przez dziekana OK., który ma zaopinjować czy miejsce odpowiada przepisom liturgicznym. g/ Zezwolenia na przyjęcie do Kościoła Kat. udziela Ordynarjusz Polowy, dając jurysdykcję do rozgrzeszenia od cenzury. W podaniu należy zaznaczyć,że petent, będąc wyznania N., jest należycie usposobiony i przygotowany do złożenia wyznania wiary; po dokonaniu czynności spisać odnośny akt w księdze nowo-nawróconych wobec dwuch świadków,którzy podpisują protokół. h/ W sprawie uzyskiwania dyspens małżeńskich ks.ks.kapelani nie powinni odsyłać petentów do Polowej Kurji Biskupiej, ale sami mają wystąpić z odpowiednimi wnioskami. Nie mają prawa odmawiać swej pomocy. Każda sprawa winna być dokładnie zbadaną. Zwrócić należy szczególną uwagę na stan wolny petentów. Wskazać dla uzyskania dyspensy odpowiednią przyczynę kanoniczną. Na dyspensy udzielane na mocy indultu Stolicy Apost.

CENTR. ARCH. WP

CAW I.300.19.2.

należy dołączać wyznaczoną taksę (10 zł./, - w razie niezamożności petent wnieść odrazu prośbę o jej zwolnienie. Dyspensy uzyskiwać należy tylko u /wzgl. przez/ jednego Ordynariusza /c.1128/. O dyspensy należy się zwracać drogą pisemną / nie telegraficzną albo telefoniczną/. Wszystkie podania mają być pisane czytelnie, a poszczególne sprawy winne być redagowane w osobnych pismach.

3. Opieka duszpasterska w czasie koncentracji wojska. Referuje dziek. ks.Sienkiewicz. Oddziały na koncentracji wymagają opieki duszpasterskiej, gdyż konieczne są nabożeństwa, a przytem zdarzają się nieraz wypadki. W wielu Okręgach Korpusów nie da się tej sprawy załatwić siłami księży kapelanów danego O.K., nawet w wypadku zamknięcia na ten czas urlopów ks.ks. kapelanów. Pożądaną byłoby rzeczą, aby powoływać z rezerwy ks.ks.kapelanów na czas koncentracji, którzyby przeszli w ten sposób, podobnie jak w innych rodzajach broni i służb, pewne przeszkolenie. W razie trudności należałoby braki pokrywać z innych, mających liczniejszą obsadę, Okręgów, zwłaszcza na czas koncentracji artylerji na poligonach. W czasie dyskusji ujawniły się wielorakie trudności w należytem zorganizowaniu opieki duszpasterskiej w czasie koncentracji. J.E.Ks.Biskup Polowy zadecydował, że a/ Ks.Ks.Dziekani mają we właściwym czasie, po porozumieniu z dowództwem opracować i przedstawić wnioski, dotyczące obsługi duszpasterskiej w czasie koncentracji, do aprobaty Biskupa Polowego, b/ że w zależności od tego mają regulować urlopy ks.ks.kapelanów swego Okręgu, c/ że w razie konieczności Polowa Kurja Biskupia będzie współdziałać w regulaminie tej obsługi.

4. Gospodarka materjałowa. Referuje ks.kpl.ks.Michalski. Chodzi o przystosowanie przepisów gospodarki materjałowej do charakteru i potrzeb służby duszpasterskiej. Prace i pertraktacje w tym kierunku są prowadzone w duchu ograniczenia ingerencji w myśl przepisów Prawa Kanonicznego osób świeckich do administracji kościelnej. J.E.Ks.Biskup Polowy zalecił: a/ aby była regularnie prowadzona kontrola gospodarki materjałowej przez dziekanów OK.na terenie OK., b/ aby podobna kontrola była przeprowadzaną z ramienia Pol. Kurji Biskupiej na całym terenie Rzplitej, c/ aby dary i ofiary były wyszczególnione osobno, d/ aby w każdym kościele i kaplicy była zaprowadzona książka ofiar, którą dziekani mają sprawdzać co roku, e/ aby każdy kościół i kaplica posiadały inwentarz, f/ aby w każdej parafji wojsk.i w urzędzie duszp. była księga wizytacyj, gdzie należy wpisywać protokóły inspekcji dziekańskiej, delegata Polowej Kurji Biskupiej, wzgl.Biskupa Polowego, g/przejmowanie i przekazywanie inwentarza kościelnego ma się dokonywać przez Dziekana OK, który z zainteresowanymi podpisuje protokół zdawczo-odbiorczy. Referent ponadto wyjaśnił zakres t.z. virement, które w ramach uprawnień Biskupa Polowego oznacza zmiany zamierzeń w preliminarzu budżetowym w ramach tej samej pozycji. Otwieranie kredytów następuje przez Polową Kurję Biskupią na 15 dni przed początkiem miesiąca.

5. Sprawy personalne. Referuje dziek.ks.dr.Jachimowski. Ze względu na ścisły współudział w prowadzeniu spraw personalnych przez ks.ks.dziekanów z Kurją Biskupią poruszone zostały następujące zagadnienia: a/ powołanie do służby czynnej - ks.ks.dziekani na polecenie Pol.Kurji Bisk. winni dostarczyć wyczerpujących informacyj o przydatności kandydatów do służby duszpasterskiej w wojsku przez zasięgnięcie informacyj u odpowiednich czynników lokalnych. Po powołaniu do służby czynnej mają udzielać obszernych instrukcyj, stosownie do miejscowych warunków pracy. b/ W razie przeniesienia służbowego ks.ks.Dziekani winni nowowyznaczonych kapelanów wprowadzić w urząd; od proboszczów należy przyjąć prawem przepisaną przysięgę. c/Każdą prośbę o urlop ks.ks.Dziekani muszą zaopinjować; w każdym wypadku ma być zabezpieczone zastępstwo. Nikt z księży kapelanów bez zezwolenia władzy duchownej, w myśl ogłoszonej już instrukcji dziekańskiej z r.1923, nie może korzystać z urlopu. d/ Nikt bez wiedzy i zgody Biskupa Polowego nie może się zgłaszać do superrewizji lekarskiej; a w razie wszczęcia postępowania lekarskiego księże Dziekani mają złożyć natychmiast meldunek do Polowej Kurji Biskupiej. e/Po uzyskaniu dyplomów naukowych, czy też odznaczeń należy złożyć w odpowiedniej formie meldunek do Polowej Kurji Biskupiej. f/ Opinjowanie duchowieństwa wojskowego. Polowa Kurja Biskupia opracowała projekt opinjowania ks.ks.kapelanów. Jego właściwością jest, że zasadniczą opinję opracowuje bezpośrednia władza duchowna, zaś opinję w zakresie administracyjno- wojskowym daje d-ca Okręgu Korp. Ostateczna ocena należy do Biskupa Polowego. Projekt ten po szczegółowem rozważeniu został przyjęty a J.E.Ks.Biskup Polowy polecił go przedstawić Panu Ministrowi Spr.wojsk. do aprobaty. g/ Dyscyplina ma być przestrzegana przez wszystkich Księży Kapelanów, nad czem mają czuwać ks.ks.Dziekani. J.E.Ks.Biskup Polowy polecił zwrócić uwagę na wyrobienie ducha karności, od czego zależy autorytet

i sprawność służby duszpasterskiej, zwłaszcza w czasie rekolekcyj kapłańskich, organizowanych przez Ks.Ks.Dziekanów. h/ Odnośnie ks.ks.kapelanów pomocniczych J.E.Ks. Biskup Polowy polecił, aby ks.ks.Dziekani przedstawiali odpowiednich kandydatów na te stanowiska, czyniąc odpowiednie w tym celu starania. Nominacji udziela Biskup Polowy, wyznaczając zarazem odpowiednie uposażenie. J.E.Ks.Biskup Polowy wydał zarządzenie opracowania dla ks.ks. kapelanów pomocniczych odpowiedniej instrukcji.

6. Głoszenie słowa bożego. Referuje dziekan ks.dr.Jachimowski. Referent streścił encyklikę Benedykta XV z dn.15.VI.1917 r."Humani generis Redemptionem..." Punktem wyjścia dla Papieża są słowa św.Pawła "Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi"/Rom.10,17/. Ojciec św.wskazuje 3 przyczyny zła: 1-o, albo przepowiada ten kto nie powinien, 2-o, albo nie zmierza on do właściwego celu, 3-o, albo w niewłaściwy sposób. Encyklika żąda głoszenia prawd bożych, unikania dziennikarskiego sposobu mówienia, nie poruszania polityki, nie szukania siebie. Niestosujący się do tych nakazów kaznodzieje winni być przez Ordynarjuszy bezzwłocznie usuwani. Przepisy wykonawcze do encykliki Ojca św. ogłosiła w Acta Apost.Sed. z dn.28.VI.1917r. Kongregacja Konsystorjalna. Instrukcja dzieli się na 5 rozdziałów. I.traktuje o wyborze kaznodziejów,którego dokonuje Biskup-Ordynarjusz, po uprzednim przekonaniu się o uzdolnieniach kandydata. Kapłan pozadiecezalny ma otrzymać na piśmie zezwolenie Ordynarjusza na głoszenie słowa bożego. Rozdz.II. mówi jak się przekonać o uzdolnieniu kaznodziei. W razie uznania Biskupa ma być poddany egzaminowi przed specjalną komisją. Rozdz.III. poucza czego należy przestrzegać przy głoszeniu słowa bożego. Treść ma być święta, kościelna, polityka i rzeczy świeckie wyłączone bezwzględnie, cytaty pisarzy świeckich bardzo rzadko używane, na powagę osób żyjących powoływać się nie wolno, mów pogrzebowych bez zezwolenia Ordynarjusza nie wygłaszać, w dziennikach swych kazań nie umieszczać, a sposób mówienia przystosować do poziomu słuchaczy... Rozdz.IV.mówi komu należy zabronić przepowiadania słowa bożego: a więc nie stosujących się do tych przepisów, Ma być ustanowiona komisja, czuwająca nad głoszeniem słowa bożego. Dziekani zaś mają dokładnie o tem informować Ordynarjuszy. Rozdz.V.traktuje o dalszem przygotowaniu do głoszenia słowa bożego;- dotyczy to głównie seminarjów duchownych.
Po dyskusji zebrani prosili J.E.Przewodniczącego o ogłoszenie w całości tej Encykliki, która nie jest dostatecznie znaną ogółowi księży, gdyż ukazała się w czasie wojny. J.E.Ks.Biskup Polowy polecił zadośćuczynić temu życzeniu.

7. Wolne wnioski: a/ w sprawie użycia nowego Rytuału J.E.Ks.Biskup Polowy polecił jednak trzymać się pod tym względem miejscowych zwyczajów. b/ Przy błogosławieństwie NN.Sakramentem zalecił trzymać się zaprowadzonego rytuału t.zn.odśpiewać"Tantum ergo" klęcząc bez trzymania monstrancji. Po "Genitori" obudzenie SS.m, odśpiewać wiersz i oracje, poczem błogosławić monstrancją. c/ Przy rozdawaniu komunji św. polecił trzymać się obowiązujących przepisów. d/ Dla rozwijania życia religijnego w wojsku zalecił J.E. popierać Sodalicję Marjańską. f/ W sprawach metrykalnych, aż do czasu ostatecznego uregulowania rozbieżnego obecnie ustawodawstwa należy się trzymać obowiązujących przepisów prawnych i instrukcji Pol.Kurji Biskupiej. g/ Dla utrzymania aktualności przydziałów mob. Księża Dziekani mają utrzymywać kontrakt z Polową Kurją Biskupią. h/ Odnośnie przyjmowania Biskupa Polowego przytrzymywać się wskazań pontyfikatu. i/ Specjalne zainteresowanie wzbudziły modele kaplic polowych, demonstrowane przez st.kpl.Ks.Michalskiego,z których Księża Dziekani uznali za najbardziej praktyczny model polski o mniejszych rozmiarach.

Po odmówieniu modlitwy za poległych J.E.Ks.Biskup Polowy zamknął konferencję dziekańską.

Sekretarz Konferencji
Ks.J.Jachimowski

Kanclerz Polowej Kurji Biskupiej.

CAW I 300.19.2.

212/28

R O Z K A Z W E W N Ę T R Z N Y

do kat. Duchowieństwa Wojskowego

I 300.19.2

Nr. 11.

Warszawa, dn. 15 czerwca 1927 r.

T r e ś ć:

§ 1. Kapelani pomocniczy w K.O.P'ie.
§ 2. Poparcie akcji komitetu utw. Fundacji Lotniczej im. J.E. ks. Biskupa Polowego.
§ 3. Zmiany personalne:
a/ urlopy.

---

§ 1.

Kapelani Pomocniczy w KOP'ie.

Podaję do wiadomości wyciąg z Rozkazu Dziennego K.O.P. Nr. 61 z dn. 16/V. 1927 r. L.KOP. 6457/27, dotyczący kapelanów pomocniczych w oddziałach Korpusu Ochrony Pogranicza, stanowiących osobną grupę cyw.-pracowników kontraktowych.

"Rozdział X - Kapelani pomocniczy.

§ 75.

Specjalną grupę pracowników kontraktowych tworzą kapelani pomocniczy, których służbowe stosunki i czynności określa Rozkaz Dzienny KOP. Nr. 91 pkt. 1.Ldz.9433/26.Og.Org. dotyczący organizacji duszpasterstwa kat. w K.O.P. /patrz zał. Nr.4 - ogł. w Rozk. Wewn. do Duch. Wojsk. Nr. 26/26/.

§ 76.

Stosunek służbowy z kapelanem pomocniczym rozpoczyna się z chwilą mianowania go w tymże charakterze przez Biskupa Polowego i zatwierdzenia umowy przez Dowódcę K.O.P.

§ 77.

Kapelan pomocniczy obowiązany jest do spełniania obowiązków i posług duszpasterskich na podstawie udzielonej mu przez Biskupa Polowego jurysdykcji w granicach otrzymanych instrukcji i poleceń swych przełożonych duchowno-wojskowych.

§ 78.

Kandydaci na kapelanów pomocniczych przy przyjmowaniu ich składają własnoręcznie napisaną prośbę.
Do prośby tej winny być dołączone następujące dokumenty:
a/ życiorys,
b/ zezwolenie Biskupa Ordynarjusza odnośnej djecezji,
c/ fotografja.

§ 79.

Zwolnienie kapelana pomocniczego następuje na skutek cofnięcia jurysdykcji przez Biskupa Polowego i wypowiedzenia mu stosunku służbowego, wynikającego z kontraktu, przez D-two K.O.P.

§ 80.

Kapelan pomocniczy może korzystać z urlopu przewidzianego dla pracowników kontraktowych za zgodą odnośnego kapelana brygady względnie okręgowego Szefa duszpasterstwa.

§ 81.

Pod względem dyscyplinarnym kapelani pomocniczy odnośnie do sprawowanych przez siebie funkcji kościelnych w wojsku podlegają swym zwierzchnim władzom duchowno-wojskowym.

CAW I 300.19.2.

Zadania kapelanów pozostających prowadzi Oddz.Og.Dowództwa K.O.P. oraz Kurja Biskupia W.P.

§ 83.

Pozatem przepisy regulujące prawa i obowiązki pracowników kontraktowych odnoszą się również do kapelanów pomocniczych z uwzględnieniem odrębności wynikających z odmiennie ukształtowanego ich położenia prawnego, aniżeli ogółu pracowników cywilnych, powagi stanu duchownego i swoistych zadań służby duszpasterskiej."

§ 2.

Poparcie akcji komitetu utworzenia Fundacji Lotniczej im. J.E. ks. Biskupa Polowego.

W gronie b. wojskowych powstała myśl uczczenia Pierwszego Biskupa Polowego. W tym celu utworzony został Komitet na czele z p. Gener. broni Olszewskim, który opracował statut "Fundacji Lotniczej im. Pierwszego Biskupa Polowego J.E. ks. Dr. Stanisława Galla". Po zatwierdzeniu Statutu przez odnośne władze państwowe, komitet przystąpił do zgromadzenia potrzebnych na to środków. Komitet ufa, że przedewszystkiem duchowieństwo wojskowe pośpieszy z poparciem zbożnej akcji, prowadzonej dla dobra Państwa pod egidą naszego Pasterza. Dla zorjentowania J.W. Duchowieństwa wojskowego załączony zostaje Statut oraz broszurki propagandowe, które w razie potrzeby będą rozesłane w większej ilości.

§ 3.

Zmiany personalne.

a/ urlopy.

Następujący ks. ks. kapelani otrzymali zezwolenie na korzystanie z urlopu:

1. Dziek. ks. WILKANS Juljan - 6 tyg. urlop kuracyjny od dn. 29/VI r.b. /K.B.L. 4030/27/.
2. Dziek. ks. SIENKIEWICZ Jerzy - 6 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 10/VII r.b. /K.B.L. 3991/27/.
3. Prob. ks. JAROMSKI Ludwik - 6 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 20/VI r.b. /K.B.L. 3948/27/.
4. Prob. ks. SZYŁKIEWICZ Wiktor - 6 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 30/VI r.b. /K.B.L. 3990/27/.
5. St. kpl. ks. SINKOWSKI Stanisław - 3 mies. urlop kuracyjny od dn. 15/VI r.b. /K.B.L. 3900/27/.
6. St. kpl. ks. ŁĘGA Władysław - 6 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 18/VII r.b. /K.B.L. 3992/27/.
7. St. kpl. ks. MYDLARZ Albin - 6 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 17/VI r.b. /K.B.L. 3837/27/.
8. Kpl. ks. KISIEL Franciszek - 4 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 30/V.r.b. /K.B.L. 3785/27/.
9. Kpl. ks. SKRZYNOWSKI Antoni - 4 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 1/VII r.b. /K.B.L. 3778/27.
10. Kpl. ks. ŻELAZNOWSKI Józef - 4 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 3/VII r.b. /K.B.L. 3845/27/.
11. Kpl. ks. ŻYWICKI Jan - 4 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 5/VII r.b. /K.B.L. 3899/27/.
12. Kpl. ks. FEDOROWICZ Adolf - 4 tyg. urlop wypocz. od dn. 15/VI r.b. /K.B.L. 3989/27/.
13. Kpl. ks. OZACH Józef - 6 tyg. urlop kurac. od dn. 14/VI r.b. /K.B.L. 3988/27/.
14. Kpl. ks. KWIATKOWSKI Walerjan - 6 tyg. urlop wypoczynkowy od dn. 25/VI r.b. /K.B.L. 3994/27/.
15. Kpl. ks. MICHUŁKA Jan - 4 tyg. urlop wypocz. od dn. 1/8 r.b. /K.B.L. 3993/27/.
16. Kpl. ks. SITKO Franciszek 6 tyg. urlop wypocz. od dn. 1/7 r.b. /K.B.L. 4029/.
17. Kpl. pom. ks. ADAMCZEWSKI Zygmunt - 6 tyg. urlop wypocz. od dn. 1/VII. r.b. /K.B.L. 3913/27/.

w z. Biskupa Polowego

ks. Dr. Jachimowski
Dziekan W.P.

SKO POLSKIE
neralny Dziekanat
Nr. 1238
Grudziądz 1948 r.

65 188

DZIEKAN ~~D.G.~~ K.B.20.

I. Polecam wszystkim XX. Kapelanom poinformować się na swoich terenach odnośnie wykonania kapliczek polowych /ok.40 szt./ t.z. walizek, kielichów, lichtarzy, krzyży, ampułek, naczyniek na święte oleje, tacki /bez szat liturg./.

W Warszawie zgłosiła się tylko jedna firma, do zatwierdzenia umowy potrzebne są przynajmniej 3 oferty różnych firm.

Kapilcski winny być wykonane maszynie, skrzynki metalowe lub drewniane, kielichy z metalu złocone wewnątrz.

Firmy, które podejmą się wykonania kapliczek powinny złożyć do Gen.Dziek.W.P. oferty do dn.15.X.1948 r.

Szkic z rozmiarami skrzynki i przyborów załączam. Potrzebne są:

1. Kielich 16 cm wysoki, 9 cm szeroki, wewnątrz wyłączany
2. Patena wewnątrz wyłączana.
3. Dwa ochraniacze do świec - szklana rura, ca 20 cm wysoka 4,5 cm szeroka.
4. Oprawka dolna ochraniacza.
5. Oprawka górna ochraniacza.
6. Lichtarzyki bez nóżek z trzema szpikami.
7. Krzyż ołtarzowy, mogący zarazem służyć do procesji i pogrzebów- 2 cm szeroki, 18 cm wysoki, z szpikiem 2 cm szerokim pustym wewnątrz do ewentualnego zatykania na drążku
8. Naczynie do Oleum Infirmorum - 4,5 cm wysokie, 2,5 cm szerokie, z nakrętką, wewnątrz wyłączane.
9. Puszka do komunikantów - 5 cm szeroka, 4,5 cm wysoka, wewnątrz wyłączana.
10. Skrzynka ołtarzowa,- 50 cm długa, 30 cm szeroka, 15-16 cm -21 cm wysoka. /Wieko 6 cm wysokie z blaszkami z otworami na szpiki krzyża ołtarzowego i lichtarzy. W skrzynce mensa składana 48 cm + 2 x 23 cm szeroka. Mensę dopasować i skrzydła rozkładane, na zawiasach odpowiednio umocnić rygielkami albo podpórkami. Tak samo wieko na zawiasach umocnić, gdy podniesione, żeby nie mogło się chwiać i ruszać. W środkowej części mensy wyciąć i umocnić portatyl rozmiarów 12 x12 x 2 cm^3.
11. Tacka metalowa.
12. Dwie ampułki metalowe.
13. Dzwonek.
14. Pulpit drewniany na nuty rozmiarów 27 x 18 cm^2.

Przybory powinny być z lekkiego i solidnego materiału /aluminium/ skrzynka z aluminium albo z lekkiego i odpornego drzewa z okuciami /chwyt, blaszki na wieku, narożniki /.

Nasuwające się uwagi, zmiany i poprawki proszę zgłosić wraz z meldunkiem o możliwości wykonania na Waszym terenie kapliczek polowych i oferta ewentualnych wykonawców.

II. Dowiedzieliśmy się, że jeszcze z Niemiec przybywają rewindykowane dzwony polskie i że jest możność nabycia dzwonów dla kościołów garnizonowych.

XX.Kapelani, którzy zapotrzebowań swoich jeszcze nie zgłosili, uczynią to do dnia 20.X.48 r.

CAW 40.535

188

40/535

13

U M O W A
na
wykonanie kaplic polowych.

9 Listop. 1948 Nr 4194

W dniu 8 listopada 1948 r. została zawarta umowa pomiędzy Generalnym Dziekanatem W.P. w Warszawie ,a firma Artystyczna Wytwornia Brazowniczo srebrnicza J.Stocki i J.Pawlak Krakow ul.Solityka 15. Karta rejestracyjna Nr.1773/48 Krakow, na wykonanie niżej wyszczególnionych przedmiotów /kaplic polowych/, z materialu własnego Firmy.

1.	20	kielichow z patenami	a zł. 8.790	17	5.800 zł.
2.	40	lichtarzykow z ochraniaczami	a zł.1303,50	52	.140 zł.
3.	20	krzyzy ołtarzowych	a zł.3.428	68.	560 zł.
4.	20	naczyniek na oleia inf.	-- 1932	38.	640 -
5.	20	puszek na komunikanty	-- 4.310	84.	200 -
6.	20	tacek pod ampulki	-- 630	12 .	400 -
7.	40	ampulek	-- 983,50	39.	300 -
8.	20	dzwoneczkow	-- 635	12.	500 -
9.	20	pulpitow	-- 860	17 .	300 -
10.	10	skrzynek ołtarzowych z dykty umocnionych okuciami	-- 6.183	61.	830 -

Razem pozycji 10/dziesiec/ sztuk 230 /dwiescie trzydziesci/ złotych 5 62.5 70./piecset szesdziesiat dwa tysiace piecset siedemdziesiat złotych/.Material,rozmiary i wykonanie jak w załaczonym do oferty opisie.

Ostateczny termin wykonania ustalono na dzien 15 grudnia 1948 r. W wypadku niedotrzymania terminu,Firma zobowiazuje sie pokryc 0,4% za kazdy dzien roboczy zwloki,wartosci przedmiotow wykonanych po terminie.

Rozpoczecie pracy nastapi z momentem wplaty zaliczki 30% od ogolnej sumy w terminie do dnia 12 listopada rb.Nastepna rata naleznosci 30% płatna z chwila dostarczenia wykonanych przedmiotow w wartosci pierwszej raty - reszta naleznosci -40% platna po ukonczeniu prac i dostarczeniu przedstawicielowi Generalnego Dziekmatu W.P. kaplic polowych t.j.

dnia 15 grudnia Kś 1948 r.

Wszelkie wpłaty uiszczac należy na konto PKO I V 4592 Krakow.

Brzmienie konta P,K ,O.Krakow IV 4592. /dotto brzmienie strony/

Wlasciwym sadem w powyzszej sprawie ustalono Sad Okregowy w Tar

Wszelkie opłaty, jak należnosci skarbowy i inne obciazaja dosta

Powyzsza umowa spisana została w czterech jednobrzmiacych egz

rzach i przez obie strony podpisana.

WYTWÓRNIA
BRĄZOWNICZO-SREBRNICZA
J. STOCH I PAWLAK
Kraków, Sołtyka 15
TEL. 59-65

Dziekan Korpusu Bezpieczeństwa Wew

Zawadzki Michał, płk.
Z-ca Generalnego Dziekana W. P.

188

66

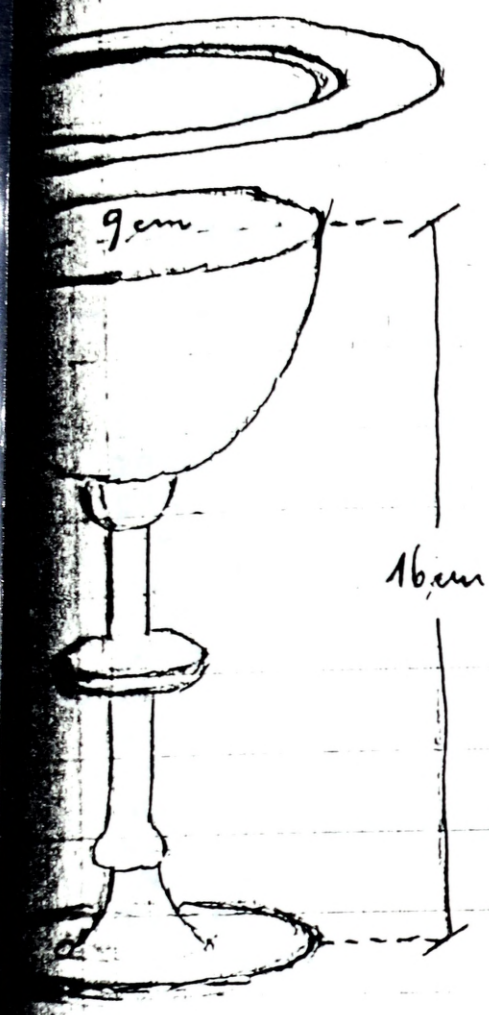

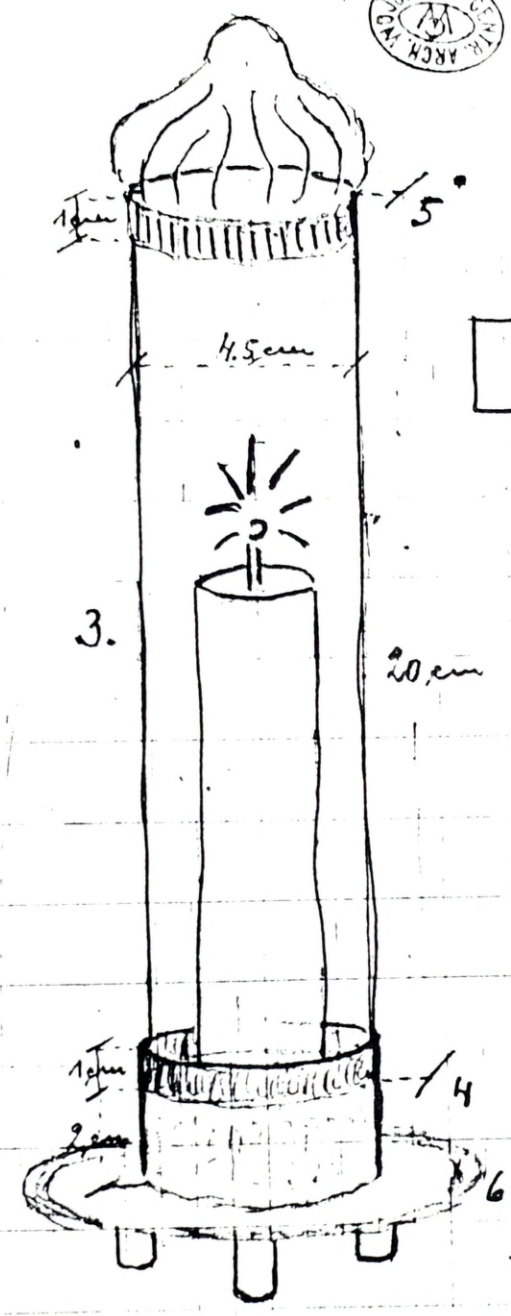

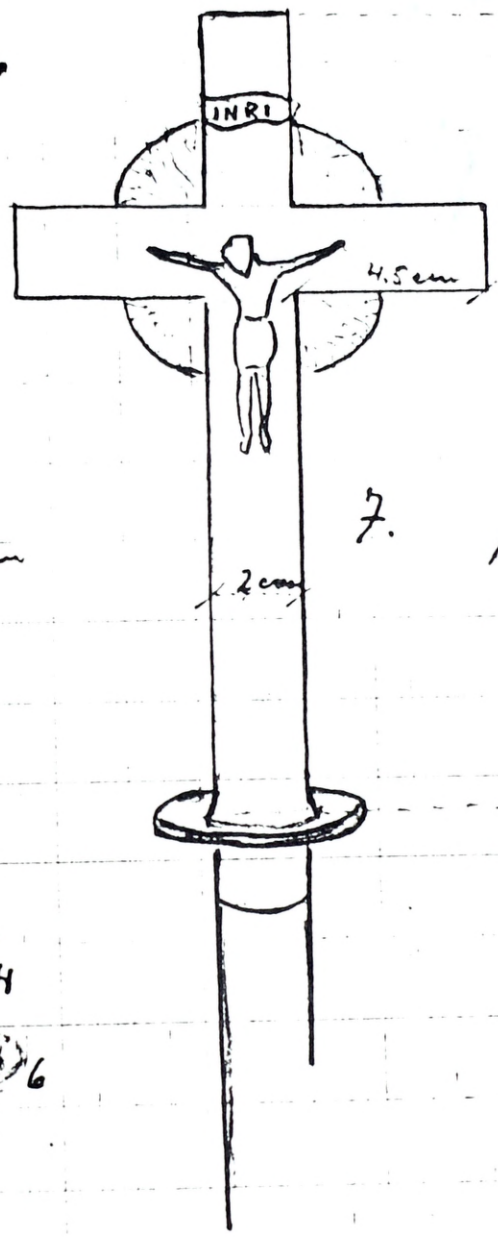

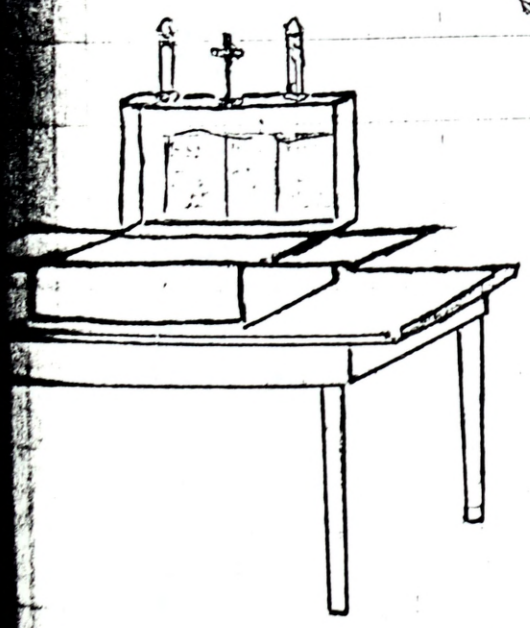

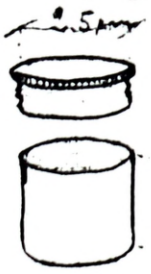

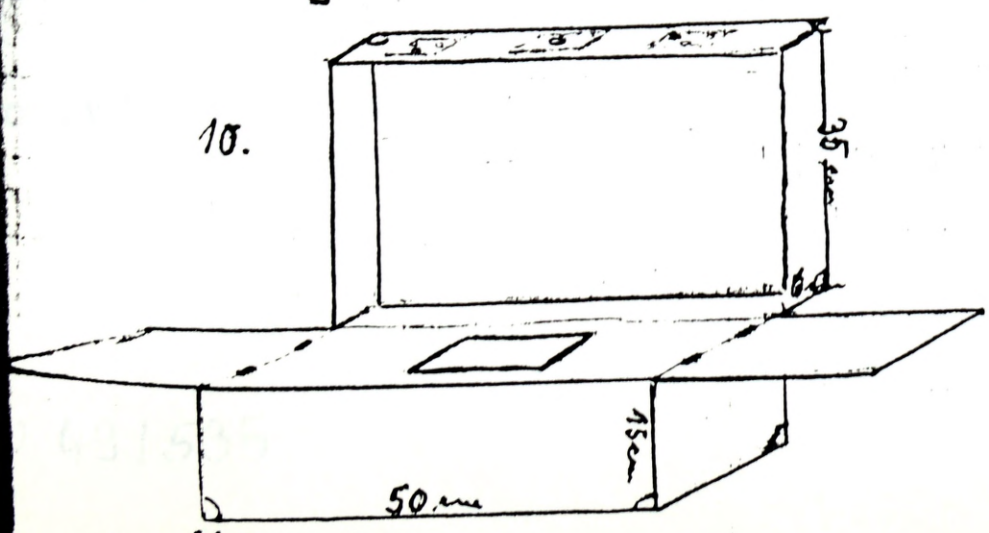

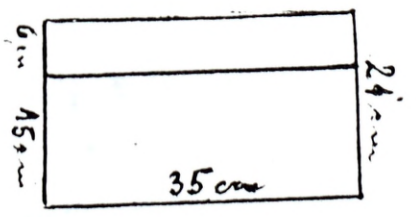

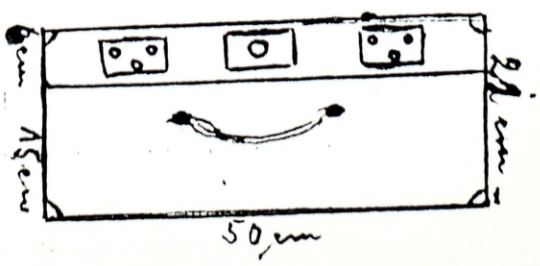

CAW 40.535

189

45

344

KO POLSKIE
5. Duszpasterstwo
nat rzym.-kat.
171
Przemyśl 1947 r.

Inwentarz

kaplicy polowej Nr.141.z r.1939.

lp.	Nazwa przedmiotu	Sztuk	Uwaga
	waliza blaszana	1	
	flaszka na wino we futerale metalowym	1	
	puszka na komunikanty polowa	1	
	kielich polowy z 3 patenami	1	
	pudelko metal.na komunik.	1	
	pudelko metal.na hostie	1	
	pudelko metal.na kadzidlo	1	
	pudelko metal.na wegiel	1	
	turybularz z lyzeczka	1	
10.	naczynka na oleje sw.metal.	3	
11.	naczynko metal.na sol	1	
12.	kropidlo metalowe	1	
13.	ewangeliarz	1	
14.	rytual	1	
15.	mszal polowy	1	
16.	monstrancja polowa we futerale	1	
17.	portatyl z krzyzem,kanonami i podstawka na mszal	1	
18.	lichtarze we futerale	2	
19.	kominki do swiecznika	2	
20.	ochraniacze do swiec	2	
21.	flaszeczki	3	
22.	ampulki metalowe	2	
23.	sruby do menzy	4	
24.	dzwonek do mszy sw.	1	
25.	humeraly	3	
26.	korporaly	2	
27.	palka	1	
28.	puryfikatrze	6	
29.	reczniczki/lawabo/	2	
30.	komza	1	
31.	alba	1	
32.	ornat bialo-czarny komplel	1	
33.	cingulum	1	
34.	pokrowiec ploc.zielony	1	

CENTR. ARCH. WOJSK. 197

Krakow,dnia 26.wrzesnia 1947 r.

DZIEKAN,O. W. Nr. 5

X. MISZKA ppłk.

CAW 49/535

190

167 Kopia

OJSKO POLSKIE
Generalny Dziekanat
216 Nr. 620 -
5: III 1950 r.

CENTR. ARCH. WOJSK.

ydział wina i świec.

W Generalnym Dziekanacie W.P. odebrać można przydział wina alnego i świec w/g norm dotychczasowych na II i III kwartał 0 r. dla XX.Kapelanów etatowych i pomocniczych. XX.Dziekani , zechcą przysłać swoich gońców po w/w przydziały przed dn. ietnia br. Gońcy powinni być zaopatrzeni w upoważnienia i wa- i lub tp. do zabrania przydziałów.

A. Sprawozdania duszpasterskie.

Od dnia 1 kwietnia 1950 r. obowiązywać będą XX.Dziekanów XX.Kapelanów następujące terminy sprawozdań duszpasterskich kasowych:

XX.Kapelani nie będą już przesyłać Dziekanom O.W. i K.B.W. prawozdań duszpasterskich miesięcznych, a w to miejsce przysy- ać będą sprawozdania kwartalne z terminem najpóźniej do dnia 5 stycznia, kwietnia, lipca i października każdego roku.

Kwartalne sprawozdania duszpasterskie przysyłać należy od dn. kwietnia r.b. w/g nowych kwestionariuszy, które Gen.Dziekanat .P. roześle XX.Kapelanom.

Sprawozdania duszpasterskie XX.Kapelanów XX.Dziekani OW i KBW zaopatrzą w swoją opinię i uwagi, dołączą sprawozdania ze swojej działalności i przesyłają do Gen.Dziekanatu W.P.

Sprawozdania duszpasterskie XX.Dziekani OW i KBW przesyłać będą do Gen.Dziekanatu W.P. do dnia 1 lutego, maja, sierpnia i listo- pada każdego roku. Do sprawozdania na dzień 1 lutego każdego ro XX.Dziekani dołączą opinię służbową o podległych im XX.Kapelanac

B. Sprawozdania kasowe.

Sprawozdania kasowe XX.Kapelanów przesyłać będą do XX.Dziekanów OW i KBW jak dotychczas kwartalnie z terminem do dnia 15 stycznia kwietnia, lipca i października każdego roku.

Sprawozdania kwartalne kasowe XX.Dziekani OW i KBW przysyłać będą do Gen.Dziekanatu W.P. do dnia 1 lutego, maja, sierpnia i listopada każdego roku; roczne sprawozdania kasowe do dnia 1 lutego każdego roku.

Po zakończeniu roku XX.Kapelani przesyłać będą do XX.Dziekanów roczne sprawozdania kasowe z terminem najpóźniej do dnia 1 lute każdego roku.

./.

rawozdania kasowe powinny być zbadane i potwierdzone przez
izonowy wzgl. Dywizyjny Komitet Kościelny, jak i przez
gowy Komitet Kościelny.

ety Kościołów Garnizonowych.

gzne budżety kościołów garnizonowych opracować należy na p
ie doświadczeń z roku bieżącego według dotychczasowych sc
ów i po potwierdzeniu ich przez Garn.Komitety Kościelne, w
yjne Kom.Kościelne wysłać do Okręgowego Komitetu Kościelne
później do dnia 1 października każdego roku.

krągowe Komitety Kościelne, po zbadaniu i potwierdzeniu bud
wyślą je do Głównego Komitetu Kościelnego najpóźniej do d
listopada każdego roku.

ędności przeprowadzone w kasach kościołów garnizonowych Ga
nowe Komitety Kościelne przekażą na końcu każdego kwartału n
nto Głównego Komitetu Kościelnego /Konto Gen.Dziekanatu W.P
r. I- 8346 ...../.Oszczędności te Główny Komitet Kościelny rozpo
ądzać będzie jako pożyczki zwrotne i bezzwrotne na potrzeby k
ołów garnizonowych i inne potrzeby Duszpasterstwa Wojskowego
ras na Akcję Charytatywną.

Generalny Dziekan W. P.

ks. W. Pyszkowski
p.k.

CAW 75/535

WOJSKO POLSKIE
[illegible] Generalny Dziekanat Rzym.-Kat.
Nr. 673.
"10/XII. 1947 r.

Raport w sprawie kosciolow garnizonowych w Bialymstoku

Generalny Dziekanat W.P. Warszawa.

Po dokladnym, osobistym zbadaniu sprawy kosciolow garnizonowych Bialymstoku w dniach 28-30.XI.1947 r., skladam nastepujacy raport w sprawie i przedstawiam wlasne wnioski:

1. Stan faktyczny.

Kosciol garnizonowy przedwojenny „Sw. Stanislawa" polozony w Bialymstoku "Na Nowym Miescie" (5 km. od centrum miasta) przy dawnych koszarach 10 Pulku Ulanow, jest przedwojennym kosciolem garnizonowym, jako wlasnosc wojska. Kosciol ten polozony tuz przy koszarach czynnych i remontowanych koszarach wojskowych (W.B.W.), zostal 12.X.1947 r. odremontowany i oddany do uzytku wojska. Tuz obok kosciola, tak zjednej jak i z drugiej strony, znajduja sie obiekty wojskowe ktore po odremontowaniu maja sluzyc jako pomieszczenie kapelana wojskowego, jego kancelarii i w ktorych bez trudu moze znalesc wygodne pomieszczenie bursa, ochronka czy tez internat dla dzieci i sierot wojskowych razem z wychowawcami i personelem. Na ten cel zostal juz przeznaczony jeden obiekt koszarowy a w razie potrzeby moze byc przeznaczony takze i drugi. Koszary tesa obecnie juz czesciowo zajete (W.B.W.)-czesciowo sa w remoncie. Nabozenstwa wojskowe dla garnizonu odbywaja sie od dnia 12.X.1947 r. stale w tym kosciele. Kosciol moze pomiescic ok.2500 ludzi. Do kosciola tego uczeszcza takze miejscowa ludnosc cywilna tej dzielnicy, gdyz w poblizu innego kosciola nie posiada. Ks.Proboszcz 18 D.P. mieszka obecnie w domu prywatnym w poblizu tego kosciola przy ul.Ulanskiej Nr.12.

Drugi, takze przedwojenny kosciol garnizonowy w Bialymstoku pod wezwaniem "Serca Jezusowego" polozony na przedmiesciu "Wygoda" przy ul. Augutta (5 km. od centrum miasta) przy dawnych koszarach 42 P.P. zostal razem z koszarami w czasie dzialan wojennych kompletnie zniszczony. Koszary te odbudowane juz nie beda ale zostana prawdopodobnie przekazane miastu do innych celow i juz obecnie sa czesciowo przekazywane. Sam zas kosciol, jako kompletnie zniszczony (80%), zostal na wniosek dowodcy 18 D.P. w dniu 15.7.1946 r. przekazany miejscowym władzom duchownym (Ks. Syczewskiemu), jako dla wojska niepotrzebny i ktorego wojsko nie ma zamiaru odbudowywac, ani z niego korzystac, gdyz przyszle koszary 42 P.P. odbudowywane nie beda, a w poblizu innych koszar czynnych takze obecnie nie ma. Kosciol ten ludnosc cywilna dzielnicy "Wygoda" juz wlasnymi silami odbudowala (brak jeszcze wieży) i obecnie uzywa go do swych celow religijnych, gdyz w poblizu innego kosciola nie ma. Tuz obok tego kosciola, na miejscu zupelnie zniszczonej dawnej wartowni koszarowej, oddanej Ks. Syczewskiemu przez rejonowy Zarzad Mat.-Bud. pismem Nr.1248 z dnia 30.X.1946 r., zostala obecnie juz zbudowana przez ludnosc cywilna plebania parafialna, w ktorej procz mieszkania i kancelarii Ks. proboszcza miesci sie zarazem szwalnia i pracownia Dobroczynnego Towarzystwa "Pomoc") dla biednych dziewczat a zarazem internat, w ktorym obecnie przebywa 50 dziewczat.

Kosciol "poprotestancki" obecnie Sw. Wojciecha polozony w Bialymstoku przy ul. Warszawskiej 46, nie byl nigdy i nie jest obecnie prawna wlasnoscia wojska. Po zlikwidowaniu sie gminy protestanckiej, kosciol ten, jako pozostajacy bez opieki, zostal aktem pelnomocnika Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 19.8.1944 r. przekazany do uzytku kosciolowi Rzymsko - Katolickiemu na rece miejscowego dziekana Bialostockiego Ks. Al. Chodyki " z prosba o zalozenie w nim w przyszlosci

kosciola wojskowego" i oddzialy wojskowe stojace w poblizu czesci
z tego kosciola dotychczas korzystały. Jednakze ze względu na wie
ka odleglosc, oddzialy stojace na peryferiach miasta z kosciola teg
korzystac nie moga i przeniosly sie do kosciola polozonego na Nowy
Miescie. W poblizu miesci sie tylko dowodztwo 18 D.P. i dowodztwo
WOP (w budynkach prywatnych, ktore predzej czy pozniej zmuszone be
opuscic i przeniesc sie do wlasciwych koszar. Kosciol ten, uszkodz
ny przez działania wojenne 25-30%, zostal odremontowany (dach) prze
ludnosc cywilna i obecnie jako kosciol Rzym.-kat. sluzy do celow r
gijnych ludnosci cywilnej tej dzielnicy miasta i mlodziezy szkolne
sasiednich szkol i zakladow, gdyz w tej czesci miasta kosciola inn
nie ma. Kosciolem tym administruje z polecenia Kurii Arcybiskupie
Ks. Antoni Zajewski, prefekt szkolny. Sprawa zas wlasnosci prawnej
tego kosciola, jako nalezacego do byłej gminy protestanckiej, bedzie
piero w przyszlosci przez ustawe uregulowana. (przez czynniki usta
dawczo-panstwowe). Wojsko nie miało i nie ma do tego kosciola zadn
praw wlasnosci. Dorywczy akt przekazania przez pełnomocnika Komit
Wyzwolenia Narodowego z dnia 19.8.1944 r., sprawę własności hipotec
prawnej tego kosciola zupełnie nie rozwiązuje. Dokonac tego moze
piero Ustawa Panstwowa w przyszlosci, o ile gmina ewangelicka nie
si do niego swoich praw posiadania.

2. Wobec powyzszego stanu rzeczy, po porozumieniu sie z dowodc
d.p. (komendantem garnizonu) z jego zastepca do spraw pol.wych. i
proboszczem 18 d.p., stawiam nastepujacy wniosek:

a) Dawny kosciol garnizonowy "Sw. Stanislawa" na Nowym Miesci
koszarach dawnego 10 pulku ulanow a obecnie W.B.W., ktory zostal o
nie odremontowany i jest aktualnie używany przez wojsko do celow re
gijnych, nadal utrzymac jako jeden jedyny i wlasciwy "kosciol garni
wy, gdyz jest dla wojska zupełnie wystarczający. Przy kościele gdy
lezy pomiescic mieszkanie i biuro ks. kapelana zarazem zajac jeden
dwa obiekty koszarowe, ktore obecnie stoja pustka na cele charytaty
dla wojska (ochronka, bursa, internat dla sierot wojskowych).

b) Dawny kosciol garnizonowy "Serca Jezusowego" na przedmiesc
Wygoda ul. Traugutta obecnie juz odremontowany i uzywany przez ludno
cywilna, jako dla wojska niepotrzebny, oddac duchownym wladzom diece
znym do uzytku ludnosci cywilnej, zastrzegając co do tego kosciola
wszelki wypadek jedynie prawo bezinteresownego uzywania go przez wo
jako kosciola wojskowego „pomocniczego", gdyby w przyszlosci zaszla
potrzeba.

c) Kosciol poewangelicki "Sw. Wojciecha" przyul. Warszawskiej 46
zostawic nadal (jak dotychczas) w uzytkowaniu wladz duchownych diece
nych, jako dla wojska obecnie niepotrzebny, a jedynie po ustaleniu
kompetentne czynniki prawa wlasnosci co do tego kosciola, zastrzec n
na wszelki wypadek prawo bezinteresownego uzywania go przez wojsko
ko „pomocniczego kosciola garnizonowego," gydby w przyszlosci zachodzi
tego potrzeba.

Wniosek moj popieram tym, ze garnizon w Bialymstoku trzech kos
low rownoczesnie nie potrzebuje, a tymbardziej nie jest w stanie wszy
kich tych kosciolow odremontowac, utrzymac i administrowac. Stanow
moje zgodne jest ze stanowiskiem dowodcy 18 d.p., ktorego odpowiedn
pismo do niniejszego aktu zalaczam.

Załacznik 1

KS. DZIEKAN O.W.1
K. W. Paczek
Ks. PACZEK WALENTY
Płk.

CENTR. ARCH. WOJSK.

WW 48/535 RAZEM 32 Kk.

192—1946

DENT
OCHOWY
/46.

Częstochowa, dnia 16. stycznia *1946 r.*

Do

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

- Departament Wyznaniowy -

w W a r s z a w i e

Władze wojskowe w Częstochowie wystąpiły do mnie z prośbą o wypowiedzenie się wobec Ministerstwa Administracji Publicznej w sprawie rewindykacji kościoła katolickiego św.Jakuba w Częstochowie przy ulicy Aleja N.Maryi Panny /położonego vis a vis Ratusza/. Na skutek tego pozwalam sobie donieść Ministerstwu, że na miejscu, na którym obecnie znajduje się omawiany kościół został wybudowany w roku 1642 kościół murowany św.Jakuba.

W roku 1870 władze rosyjskie zarządziły zburzenie tego kościoła i wybudowanie na jego miejscu cerkwi kosztem 45 tysięcy rubli, asygnowanych z funduszów państwowych.

Ażeby zarządzeniu temu nadać pozory legalności, wspomniane władze wymusiły na ówczesnym Zarządzie Miejskim akt darowania placu pokościelnego na rzecz Zarządu do spraw duchownych wyznania prawosławnego w Królestwie Polskim.

Wybudowana w ten sposób cerkiew w roku 1914 została przejęta jako świątynia katolicka dla potrzeb wojska.

W roku 1918 została dokonana rewindykacja kościoła św.Jakuba samorzutnym aktem ludności katolickiej.W latach późniejszych kościół ten stał się kościołem garnizonowym.

W roku 1940 Metropolita Prawosławny Dyonizy podjął

u b.rządu Generalnego Gubernatorstwa starania o zwróceni
ludności prawosławnej kościoła św.Jakuba jako cerkwi.
Początkowo zabiegi jego zostały potraktowane negatywnie,
później jednakże, a mianowicie w listopadzie 1942 roku
władze okupacyjne zdecydowały się na oddanie kościoła lud-
ności prawosławnej.

Jak wynika z raportu kierownika politycznego powiat
częstochowskiego, niemca E.Kirscha z dnia 28.października
i 29.listopada 1942 roku oddanie kościoła ludności prawo-
sławnej miało na celu "pozyskanie i napełnienie entuzjazm
zamieszkałej w powiecie częstochowskim ludności ukraińsk
do sprawy niemieckiej".

Z powyższego wynika, że pierwotnie kościół św.Jakub
jako nieruchomość łącznie z placem stanowił własność kośc
katolickiego, że następnie został zburzony z rozkazu wład
carskich, a na jego miejscu wybudowano cerkiew na podsta
zarządzenia tych władz i z funduszów skarbowych.i,że wres
w okresie od roku 1918 do roku 1942 był kościołem garnis
wym.

Opierając się na tym, proboszcz garnizonu Wojska P
skiego w Częstochowie, wysunął wniosek w przedmiocie dok
nia rewindykacji traktowanego kościoła i oddania go do d
życji tegoż garnizonu.

W związku z tym donoszę, że ogół ludności w Często
wie podziela całkowicie słuszność i celowość takiego roz
zania sprawy kościoła św.Jakuba, który obecnie jako cerk
jest w posiadaniu ludności prawosławnej, która według da
szczegółowych z dnia 5.stycznia br. liczy w Częstochowie
132 osoby.

CENTR. ARCH. WOJSK.

Dwch. 053/52
2315-44

193

Generalny Dziekanat W.P.

w Warszawie

Uprzejmie prosze o wyjednanie w Ministerstwie Administracji PUbl. przydzialu dla Duszpasterstwa Wojsk.po-ewangelickiego kosciola w Elblagu przy ul.Koscielnej 10 razem z przynaleznosciami.

Kosciol ten okreslany obecnie mianem klasztoru znajduje sie w uzytkowaniu OO Franciszkanow na mocy decyzji Zarzadu Miasta z 1945 r. Zajmuja go dwaj Franciszkanie,ktorzy udzielaja lekcji religii w miejscowych szkolach.W poblizu znajduje sie kosciol parafialny z piekna plebania zajmowany rowniez przez jednego z Franciszkanow jako proboszcza.

Kosciol ten bylby w Elblagu najodpowiedniejszym dla tamt.garnizonu, ktory jest jednym z najwiekszych garnizonow w Polsce.Kosciol ten nie jest kosciolem parafialnym .Posiada odpowiedni budynek na pomieszczenie Proboszcza garnizonu i jego kancelarii,a nadto znajduje sie w punkcie centralnym,co ulatwialoby zolnierzom dojscie z poszczegolnych koszar na nabozenstwa.

Dowodztwo Okregu domaga sie stworzenia kosciola garnizonowego w Elblagu.

Gdyby byly trudnosci co do uzyskania w/wym.kosciola,wtedy moznaby prosic o przydzial kosciola przy ul.Robotniczej,ktory w aktach miejskich figuruje jako"kosciol garnizonowy-filia parafii" i ktory byl remontowany bezposrednio po wojnie przez tamt.Kapelana ks.mjr.Bialka z pomoca Wojska.Dotychczas kosciol ten sluzyl celom parafialnym,obecnie jednak parafia przenosi sie do odremontowanego duzego kosciola,a kosciol przy ul.Robotniczej moglby byc oddany do wylacznego uzytku W.P.

Archiwum Centralne
Wpłynęło dn. 26-IX-1949 r.
Nr. 2379
Zał. 1

Dziekan O.W.II
Ks.St.Wilkowski pplk.

verte !

CAW 49/535

Ks. Dziekan B. V. M.

W odpowiedzi na pismo Pana z 23. XII. r.b. [illegible] Pana [illegible] na [illegible] z 30. [illegible] z [illegible] (nieczyt. [illegible] Jan. Cyrus. i ~~wrocław~~ z prośbą [illegible] ~~wrocławia~~ wyjaśnienia opinii czytelników [illegible] i ewentl. wprowadzenia [illegible] ks. Dziekanie [illegible] [illegible] [illegible]

194

89

...ów ,dnia 21...sierpnia 1946 r.

...KO POLSKIE
...rstwo Garnizonowe
...ów Wielkopolski
218
...pnia 1946 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefos ...uszpasterstwa Rz.-K.
wpłynęło 13. 9. 46 ..... 194 ..... r.
Zał. 822

Do

MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

przez Szefa Duszpasterstwa W.P.

w Warszawie

W Ostrowie Wlkp.stacjonuje garnizon W.P.W zwiazku z tym Naczelne Dowodztwo stworzylo etat kapelana Duszpasterstwa Wojsk celem prowadzenia pracynad zolnierzem na odcinku duszpasterskim w duchu demokratycznym.

Chcac ta prace kapelanow usamodzielnic i dac warsztat tej pracy w rece kapelanow Polski Demokratycznej; Marszalek Polski rozkazem z dnia 31.5. Nr.31/X przywrocil przedwojenne kościoły garnizonowe.

W Ostrowie Wlkp. kosciol garnizonowy zostal w skutek działan wojennych zniszczony,jest natomiast po ewangelicki kosciol,ktory decyzja Tymczasowego Zarzadu Panstwowego w Poznaniu z dnia 26 lipca 1945 r. zostal przeznaczony dla Wojska w tymze Garnizonie,lecz zarzad nad kosciolem garnizonowym sprawuje proboszcz parafii cywilnej w Ostrowie,gdyz w chwili przekazywania obiektu nie bylo jeszcze stabilizacji kapelanow garnizonowych.

Proboszcz cywilny ma kosciol wlasny a kosciol garnizonowy uważa za kosciol filialny i robi kapelanowi rozne utrudnienia w sprawowaniu jego czynnosci duszpasterskich dla wojska,ktore koliduja z regulaminem wojskowym.

Wojsko Polskie,ktore swoja krwia wywalczylo swobode wszystkim kosciolom,swiatyni dla zaspokojenia swoich potrzeb duchowych nie posiada.

Wobec tego prosze Ministerstwo Obrony Narodowej przez Szefa Duszpasterstwa cofniecia decyzji Tymczasowego Zarzadu Panstwowego w Poznaniu o przekazaniu objektu gminy ewangelicko-unickiej proboszczowi garnizonowemu,azeby kapelan bedac gospodarzem niezaleznym od wplywow i kaprysow proboszcza cywilnego ,mogl prowadzic swobodnie prace dla zolnierzy a przez zolnierzy stosownie do rozazow Naczelnego Dowodztwa i Szefa Duszpasterstwa mial wplyw na spoleczenstwo cywilne urabiajac je przychylnie dla Demokratycznej Ludowej Polski.

Zaznaczam ,ze w tej sprawie Dowodztwo 4 Dywizji Piechoty wniosło odpowiednie pismo do Glownego Urzedu Likwidacyjnego w Lodzi,ktorego odpis załaczam lecz bez rezultatu motywujac tym,ze rozkaz Marszalka Polski z dnia 31.5.1946 r. Nr.31/X dotyczy kosciołow garnizonowych przed 1939 a natomiast nie dotyczy kosciołow ,ktore jako dawne obiekty poniemieckie zostały przekazane na cele kultu religijnego dla Wojska a pozostają pod zarzadem ksiezy cywilnych.

Proboszcz Garnizonu Ostrow Wlkp.

N. Domański

Ks. Kapelan Domanski Nikodem
M a j o r

Zalacznikow...2/dwa/

CAW 49/535

SPRAWOZDANIE KASOWE ZA II KWARTAŁ 1949 r.

Garnizon	Saldo z I kw.	Dochód	Rozchód	Saldo na III kw.	U w a g i
Kapl.Szp.OW I	5.578	10.975	15.134	1.419	
Legionowo	25.033	64.199	39.103	50.129	Saldo nie-
Lublin	-				zgodne z
Modlin					I kwart.
Olsztyn	1	28.922	28.923	-	
Białystok	1.220	14.385	14.798	807	- " -
Lublin	45.923	142.107	176.692	11.338	
Zamość					
Bydgoszcz	19.351	43.426	35.249	27.528	- " -
Toruń	9.785	53.550	48.932	14.403	
Gdańsk-Wrzeszcz	50.076	154.639	16.155	188.560	
Sopoty	3.469	159.790	150.076	13.183	
Szczecin					
Poznań	2.769	210.035	202.455	10.349	
Kalisz	52	106.367	83.776	22.643	
Międzyrzecz	1.206	32.744	27.032	6.918	
Łódź /św.Ducha/	77.919	2.643.031	2.472.747	248.203	
Łódź /św.Jerz./	22.934	234.921	192.882	64.973	
Wrocław	78.183	292.900	315.826	55.257	
Jelenia Góra	502	74.980	74.286	1.196	
Żary	52.813	194.785	209.217	38.381	
Kraków	22.699	28.397	16.898	34.198	
Rzeszów	32.317	304.413	114.182	222.548	
Przemyśl	590	10.125	7.530	3.185	
Kielce	7.242	37.557	43.717	1.082	
Katowice					
z e m :	459.662	4.842.248	4.285.610	1.016.300	

CENTR. ARCH. WOJSK.

723

P O K W I T O W A N I E

odbioru Kapliczki polowej w pełnym wyposażeniu.

dla K a t o w i c - ks.kpt.G o s z y c

kielich z pateną
komp.ochraniaczy lichtarzowych z 4 szt.skieł
krzyż ołtarzowy
naczyńko na Ol.Inf.
puszka na komunikanty
tacka pod ampułki
ampułki
dzwonek
pulpit pod mszał
skrzynka ołtarzowa
ornat czarno-biały ze stułą,manipularzem,welonem i bursą.
alba
puryfikaterze
ręczniczki
palki
portatyl
humerał
cingulum
korporały
kanony
podstawka pod krzyż
komża

210

CENTR. ARCH. WOJSK.

sztuk 30 / słownie trzydzieści/

Ks.ppłk.P.Mazarek

Przyjął - Szer.Stępień
Goniec Dziek.

Warszawa,dnia 8.VI.1949r.

64/535
1

8 L 102

EPARTAMENT BUDOWNICTWA
M. O. N. -

W y c i ą g

Duszpasterstwo Rzym.-Kat.

196

PLAN INWESTYCJI BUDOWLANYCH

w ramach planu 6-letniego
1950-1955

ARCH. MINIST. ŁĄCZN.

Treść zamierzenia	Suma całkow. w milj. zł.	Sumy w poszczególnych latach 1950	1951	1952	1953	1954	1955	Uwagi
D.O.W. - I								
b)Remonty								
Kościół Garn. Warszawa	10	5	5	-	-	-	-	
" " Olsztyn	10	10	-	-	-	-	-	
D. O. W. - II								
b)Remonty								
Kościół Garn. Bydgoszcz	5	5	-	-	-	-	-	
" " Szczecin	8	4	4	-	-	-	-	
" " Gdańsk	10	5	5	-	-	-	-	
D. O. W. - III								
b) Remonty								
Kościół Garn. Poznań	8	4	4	-	-	-	-	
D. O. W. - IV								
b) Remonty								
Kościół Garn. Wrocław	10	-	-	10	-	-	-	
D. O. W. - V								
b)Remonty								
Kościół Garn. Kraków	5	-	-	5	-	-	-	
" " Przemyśl	10	5	5	-	-	-	-	
D. O. W. - VII								
b) Remonty								
Kościół Garn. Hrubieszów	8	8	-	-	-	-	-	
" " Radom	10	10	-	-	-	-	-	
" " Kielce	5	5	-	-	-	-	-	
" " Puławy	5	-	5	-	-	-	-	
" " Siedlce	5	5	-	-	-	-	-	
" " Zamość	5	5	-	-	-	-	-	
		71	18	15				

71 ze zgrubsza

71/535

p.o. SZEFA WYDZ. TECHN.
Dep. Budownictwa M. O. N.
Inż. Lepkiewicz Władysław mir

X.3.5.

WYKAZ CMENTARZY WOJSKOWYCH ETATOWYCH

Cmentarze		Uchwała z dn.25. I.49 r.	Prosi	Przyznano	Do wypłaty
O.W. I.					
Warszawa-Powązki	gar.	-	-	-	-
Białystok	"	100.000	-	-	100.000
Olsztyn	"	-	300.000	200.000	200.000
Modlin	"	300.000	-	-	300.000
Dęblin	"	300.000	-	-	300.000
O.W. II.					
Bydgoszcz	"	200.000	-	-	200.000
Toruń	"	-	250.000	200.000	200.000
Szczecin	"	-	150.000	150.000	150.000
Chojnice	"	-	-	-	-
Inowrocław	"	-	-	-	-
Gdańsk - Wrzeszcz	"	100.000	-	-	-
O.W.III.					
Poznań	"	500.000	-	-	500.000
Międzyrzecz	"	-	-	-	-
Kalisz	"	100.000	-	-	100.000
Łódź	"	-	200.000	200.000	200.000
O.W.IV.					
Wrocław-Krzyki	"	100.000	-	-	100.000
Katowice	"	-	200.000	200.000	200.000
Opole	"	100.000	-	-	-
O.W.V.					
Kraków	"	400.000	-	-	400.000
Rzeszów	"	-	-	-	-
Przemyśl	"	100.000	-	-	100.000
O.W.VII.					
Lublin	"	100.000	-	-	100.000
Częstochowa	"	-	-	-	-
Kielce	"	200.000	-	-	200.000
Zamość	"	-	-	-	-
Siedlce	"	100.000	-	-	100.000
Radom	"	100.000	-	-	-
Chełm	"	-	200.000	200.000	200.000
Razem		2.800.000	1350.000	1.150.000	3.650.000

CENTR. ARCH. WP

CAW 43/535

198

Administracja Okręgu
Kier. Zaop. [illegible] C.U.

0231

17 LIP 1954

W/g ROZDZIELNIKA

Geiseltalny Zjednoczenie W.G.
Wrzesnia

L.S.N.G

funduszu, nagród
pgg na trzy kwartały 54

1/. Stosownie do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej Nr. 69/MON z dnia 21.11.51 /Dz.Rozk. Nr. 19/51 poz. 130. Przydzielono do Waszej dyspozycji fundusz nagród i zapomóg na trzy kwartały 54 r. Za trzy kwartały fundusz nagród ustalono przez naliczenie 0,7 % od 3 kwartalnego funduszu płac, na zapomogi 0,2 % funduszu płac. Jaką podstawę do naliczenia 3 kwartalnego funduszu płac przyjęto wypłacone uposażenie w IV kwart. 53 r. pomniejszone o uposażenie dowódcy, zastępcy dowódcy i szefa sztabu.

A. 2/. Trzy kwartalny fundusz nagród z dz. 1 - 2a - 1a

a/ dla żołnierzy zawodowych i nadterminowych zł. 450
b/ dla żołnierzy służby zasad. zł. [illegible]
c/ dla prac. cywilnych zł. 150

3/. Na poczet trzy kwartalnego funduszu nagród 1-2a-1 przekazano za Nr. pisma 096 z dnia 5.03.54 oraz 0163 z dnia 27.04.54

a/ dla żołnierzy zawodowych i nadterminowych zł. 450
b/ dla żołnierzy służby zasad. zł. [illegible]
c/ dla prac.cywilnych zł. 150

4/. Powstaje do dyspozycji z trzy kwartalnego funduszu nagród

a/ dla żołnierzy zawodowych i nadterminowych zł. 000
b/ dla żołnierzy służby zasad. zł. [illegible]
c/ dla prac. cywilnych zł. [illegible]

5/. Trzy kwartalny fundusz zapomóg 1 - 2 - 1

a/ dla żołnierzy zawodowych i nadterminowych zł. 100

6/. Na poczet trzy kwartalnego funduszu zapomóg przekazano z pismem 096 z dn. 5.03.54 r.

a/ dla żołnierzy zawodowych i nadterminowych zł. 100

7/. Pozostaje do dyspozycji z trzy kwartalnego funduszu zapo

a/ dla żołnierzy zawodowych i nadterminowych zł. 30

W | 123/535
Razem 6 str.

Prezydium
ej Rady Narodowej
Szczecinie
ZIAŁ FINANSOWY
ja Podatków i Opłat
II/2-9/2 P/56

obowiązek podatkowy
w pod. dochod.

Szczecin, 4 czerwca 1956 r.

199

Do
Księdza Frankowskiego Franciszka
w Szczecinie
ul. Bogurodzicy Nr.1.

59

Na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11.I.1951 o wykonywaniu dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz.U.R.P.Nr.5 poz.43) na duchownych osiągających przychody z tytułu sprawowanych czynności duszpasterskich ciąży obowiązek podatkowy w zakresie podatku dochodowego ze wszystkich posiadanych źródeł przychodu. Ponieważ Ksiądz w roku 1955 jak również w roku bieżącym nie zgłosił tut. Wydziałowi Finansowemu obowiązku podatkowego i nie prowadzi księgi podatkowej Nr.11 służącej do ustalenia dochodu duchownych jako osób fizycznych a wyjaśnienie pisemne Księdza z dnia 12.XII.55 Nr.22 nie jest wystarczające Wydział Finansowy wzywa Księdza do złożenia zeznania o osiągniętych dochodach ze wszystkich źródeł przychodu a w szczególności dochodów z ofiar mszalnych i t.p. uzyskanych za posługi duszpasterskie w rok 1955 i za okres od stycznia do m-ca maja włącznie.

Zeznanie za rok 1955 należy złożyć na załączonym formularzu w terminie siedmiodniowym od daty otrzymania niniejszego pisma pod rygorem zastosowania sankcji z art.142 prawa karnego-skarbowego (Dz.U.R.P. Nr.32 z 1947).

Starszy Inspektor Podatków i Opłat
(Powidzki Ludwik)

Zał: 1.

STWO OBRONY NARODOWEJ
Duszpasterstwa Rz.-K.
Nr. .....

200 22.

Akt zeznania.

Spisano się w Kancelarii Szefostwa Duszpasterstwa w Warszawie, dnia trzynastego maja tysiąc dziewięćset czterdziestego siódmego roku. Stawiła się ob. Maria Łebek zamieszkała w Warszawie pl. Targowa 81 w obecności świadków: Rajkowskiej Janiny zamieszkałej w Warszawie pl. Kredytowa 6 i Chojnowej Stefanii zamieszkałej w Warszawie pl. Targowa 81 oświadczając prośbę o wydanie zaświadczenia metryki urodzenia i chrztu syna Andrzeja - Tadeusza - Władysława - Ambrożego Łebka. Wymienieni świadkowie oświadczają pod przysięgą, że syn Andrzej - Tadeusz - Władysław - Ambroży Łebek, urodzony siódmego grudnia tysiąc dziewięćset trzydziestego pierwszego roku w Warszawie, ochrzczony ósmego sierpnia tysiąc dziewięćset trzydziestego ósmego roku w Warszawie jest dzieckiem Józefa Łebka starszego sierżanta W.P. zmarłego w Obozie Koncentracyjnym Dautmargen i Marii Łebek z Małuszewskich małżonków.

Akt ten po przeczytaniu przez świadków podpisany został. Niniejsze zaświadczenie wydaje się, celem przedłożenia władzom administracyjnym, gdyż akta metrykalne zaginęły na skutek działań wojennych.

Rajkowska Janina

Chojnowa Stefania.

Łebek Maria

W	28/535
	Razem 1 str.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
Szefostwo Duszpasterstwa Rz.-K.
Nr. 712
dnia 13 lipca 1947 r.

Za zgodność podpisów:
Generalny Dziekan W.P.
ks. St. Marchewski, płk kapelan

200

Warszawa, dnia 11 kwietnia 1958 r.

169

Do

Najprzewielebniejszej Kurii Metropolitalnej
w Warszawie.

W dniu 2 kwietnia 1958 r. w Wojskowym Szpitalu Okręgowym w Warszawie przyjąłem na łono Kościoła Katolickiego /in articulo mortis/ : JAWTUCHOWICZ Piotr, zamieszkały w Płocku, ul. Błonie 2. m. 9. syn Teodora i Justyny Muszyc, urodz. 25 czerwca 1887 r. w Nianiewicze, pow. Brześć n/Bugiem - prawosławny. Ożeniony z Anną Zdanowicz, rzym-kat. Slub odbył się w kościele parafialnym Św. Krzyża w Brześciu n/Bugiem w roku 1931, za dyspensą.

Proszę o łaskawe usankcjonowanie powyższego aktu przyjęcia.

Ks. Samsonowicz

/Ks. Samsonowicz Józef/
Kapelan Generalnego Dziekanatu W.P.

CAW 1033/64/24

200

173

P R O T O K O Ł

rekoncyliacji odstępcy od wiary św.

Działo się w Warszawie w I Okręgowym Szpitalu Wojskowym dnia 12 września 1957 r.

Ja Zbigniew Ciągliński syn Kazimierza ..... mający lat 70 mając przed sobą ewangelię świętą i dotykając się jej swoją ręką wyznaję swoje przekonanie w to, że nikt nie może osiągnąć zbawienia wiecznego, jeżeli nie wierzy w to, co utrzymuje i w co wierzy, co głosi i czego naucza święty apostolski Kościół Rzymsko-Katolicki, żałuję żem przeciw tej wierze ciężko błądził.

Teraz łaską Bożą oświecony, oświadczam, iż wierzę, że święty katolicki i apostolski Kościół Rzymski jest tym jedynie prawdziwym Kościołem, który Jezus Chrystus na ziemi ustanowił, i temu Kościołowi z całego serca się poddaję. Wierzę we wszystkie prawdy, które on do wierzenia podaje; odrzucam i potępiam, cokolwiek on odrzuca i potępia, i gotów jestem zachowywać wszystko cokolwiek on mi nakazuje. W szczególności zaś wyznaję:

Wierzę, że jeden jest tylko Bóg w trzech różnych, a równych sobie Osobach, mianowicie w Osobach Ojca, Syna i Ducha Świętego. Przyjmuję katolicką naukę o Wcieleniu, Męce, Śmierci i Zmartwychwstaniu Pana Naszego Jezusa Chrystusa; wierzę w Zjednoczenie istotne dwóch natur, boskiej i ludzkiej, w Panu Jezusie, w boskie Macierzyństwo najświętszej Marii Panny, oraz w jej niezruszone Panieństwo i niepokalane Poczęcie.

Wierzę w prawdziwą, rzeczywistą i istotną obecność Ciała razem z Duszą i Bóstwem Pana naszego Jezusa Chrystusa w Najświętszym Sakramencie Eucharystii. Przyjmuję siedem Sakramentów Świętych, ustanowionych przez Jezusa Chrystusa dla zbawienia ludzkiego, mianowicie Chrzest, Bierzmowanie, Eucharystię, Pokutę, Ostatnie Namaszczenie, Kapłaństwo i Małżeństwo.

Wierzę w Czyściec, Zmartwychwstanie, żywot wieczny.

Uznaję, że Biskup Rzymski, następca Świętego Piotra, Księcia Apostołów, i nieomylny namiestnik Jezusa Chrystusa, ma nie tylko czci pierwszeństwo, lecz i najwyższą władzę w Kościele.

Oddaję cześć oddawaną Świętym, oraz ich obrazom.

CAW 1033/64/13

Wierzę w to, co Apostołowie przekazali, a Kościół do wierzenia podaje, oraz w Pismo święte, które rozumieć i wykłada się godzi tylko w tem znaczeniu, jakiego się trzymał i trzyma święta matka Kościół Katolicki. Wierzę również we wszystko, co p święte Kanony i Sobory powszechne, a zwłaszcza przez święty sob Trydeński i Watykański, zostało określone i wyjaśnione.

Przeto sercem szczerym i z wiarą nieudaną odrzucam i wyrzekam się wszelkich błędów, herezyj i sekt, które są przec Świętemu Apostolskiemu Rzymsko-katolickiemu Kościołowi.

Tak niech mi dopomoże Bóg i ta święta Ewangelia. które się własnemi rękoma dotykam.

Ja ~~...~~ Zbigniew Ciągliński wyżej wymieniony, ten dowód swego nawrócenia i wrotu na łono Kościoła katolickiego własnoręcznie podpisuję po d dnym przeczytaniu złożonego przeze mnie wyznania wiary.

Zbigniew Ciągliński

SWIADKOWIE:

Baranowska Antonina

/BARANOWSKA ANTONINA/

Malinowska Genowefa

/MALINOWSKA GENOWEFA/

KAPELAN W.P.

ppłk. Wojskowy Dziekan Generalny

CENTR. ARCH. WOJSK.

200

P R O T O K O Ł .

wyznania wiary złożonego przez PROKOPIUK WŁODZIMIERZ
s. Jakuba wyz.prawosł. ,wobec Prob.18-ej Dywizji Piech. Koty
Ks. W.KŁOSOWICZA kpt. prz swiadkach :
1) KOZIEC MARIA st.siostra oddziału
2) ZARZECKA JANINA sanitariuszka

183

Dnia 27.I. 1947r. St.siostra KOZIEC MARIA na życzenie chorego PROKOPIUKA wezwała Kapelana 18-ej Dywizji celem udzielenia Ostatnich Sakramentow .
Kapelan przedstawił choremu, że czynnosci te powinien spełnić kapłan wyz.prawosł. ,
W wypadku aby mogł usłużyc kapelan - wyz.katol. ,chory musi się zdecydowac na wyznanie wiary .
PROKOPIUK zdecydowanie powiedział,że złoży wyznanie i prosi o udzielenie Sakramentow. Swiętych.
Wyznanie wiary skrocone ,po uprzednim uzyskaniu zgody ksiedza Arcybiskupa miejscowego ,złożył chory PROKOPIUK na ręce proboszcz 18-ej Dywizji Piechoty ks.W.KŁOSOWICZA wobec wymienionych swiadkow ,poczym kapelan udzielił choremu Sakramentow Swietych .

Podpisy swiadkow:

Proboszcz 18-ej Dywizji P.

1) /-/ Koziec Maria Koziec Maria /-/ W.Kłosowicz kpt.

2) /-/ Zarzecka Janina Zarzecka Janina

Wiarogodnosc niniejszych podpisow stwierdza Z-ca K-ta Szpitala od spraw Politycznych

Koczberski E. por.

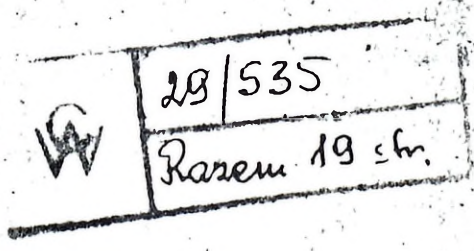

201

11

U M O W A

Proboszcz Kościoła Garnizonowego pod wezwaniem św. Kazimierza w Stalinogrodzie zastępowany przez Ks.Kan. Wilczka Franciszka (zwanego w dalszym ciągu umowy rektorem kościoła) z jednej strony i obywatel Siarkowski Bronisław zamieszkały w Stalinogrodzie ul. M.C.Skłodowskiej 2o (zwany w dalszym ciągu umowy organista) z drugiej strony zawierają następującą umowę i warunki.

A. Postanowienia wstępne.

CENTR. ARCH. WAW

Stwierdza się, że ob. Siarkowski Bronisław objął istniejące funkcje organisty w/w kościele od dnia 1.III.1949 roku i pełni je - odtąd na warunkach niniejszej umowy.

Ob. Siarkowski przedkłada do wglądu celem potwierdzenia swoich kwalifikacji zawodowych następujące świadectwa:

1. Świadectwo dojrzałości liceum ogólnokształcącego.
2. Świadectwo absolutorium Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Stalinogrodzie wydane w 1953 r.
3. Świadectwo - Dyplom artysty muzyka w zakresie gry na organach wydany przez P.W.S.M. w Stalinogrodzie.

Umowa niniejsza lub poszczególne jej postanowienia mogą być wypowiedziane przez każdą ze Stron na trzy miesiące z góry. Wypowiedzenie winno być dokonane na piśmie za potwierdzeniem odbioru najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego poprzedzającego okres wynowiedzenia.
Rozwiązanie umowy o pracę nie może nastąpić w ciągu trzech miesięcy choroby.
Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas nieograniczony począwszy od dnia 1.lutego 1956 roku.
Rozwiązanie niniejszej umowy o pracę bez wynowiedzenia może nastąpić jedynie z bardzo ważnych przyczyn.

B . Obowiązki organisty.

Do obowiązków organisty należy:

a) granie i w razie potrzeby śpiewanie z zachowaniem przepisów liturgicznych na następujących nabożeństwach stałych w ciągu roku:

w dnie powszednie na trzech mszach św. o godz. 6.15, 7.oo i 7.45 ---
w niedziele i święta na 5 mszach św. o godz. 7.oo, 8.15, 9,3o, 11.oo, 12.15 oraz na nieszporach o godz. 15.oo-tej.
w dnie powszednie t.j. piątki i soboty na nabożeństwach o godz 19.oo

1033/64/5

komunikacyjnego)

prowadzenie chóru kościelnego przy nonarciu rektora. Lekcje/c
się będą dwa razy w tygodniu w wymiarze 5 godzin tygodniowo.
Zaopatrywanie chóru w materiał nutowy pokrywa Rektorat Koście
rzonowego.

Poza wyżej wymienionymi stałymi obowiązkami organista winien
grać także:

a) na nabożeństwach majowych, czerwcowych, październ
i od 1.do 1o.listopada.

b) na rekolekcjach i triduach.

c) na ewentualnych ślubach i pogrzebach.

C. Wynagrodzenie organisty.

Organista otrzymuje wynagrodzenie miesięczne za wykonywan
obowiązków przewidzianych pod B.1.(wyjąwszy granie podczas św
i za prowadzenie chóru.

Za granie podczas dni świątecznych organista otrzymuje
nanie, które łącznie z wynagrodzeniem za jeden dzień powszedn
równe wynagrodzeniu niedzielnemu.

Podstawowe obliczenie do wynagrodzenia organisty za jeden mie
pracy t.j. 26 dni roboczych i 4 niedziele:

a) Za granie na jednej mszy w dzień powszedni zł. .....

b) Za granie na jednej mszy św. lub nieszporach
w niedziele lub święto . . . . . zł. . . . .

c) Za granie na jednym nabożeństwie w dzień
powszedni zł. .....

d) Za jedną godzinę prowadzenia chóru kościelne
-go zł. .....

Z.e.s.t.a.w.i.e.n.i.e...miesięczne:.

26 dni roboczych x 3 msze św. a zł ..... = ...
4 niedziele x 6 nabożeństw a zł ..... = ...
8 lekcji chóru = 20 godzin a zł ..... = ...

Wysokość wynagrodzenia miesięcznego wynosi zasadniczo: 1.560

Słownie: . . . . . zł.
W wypadku gdy w danym miesiącu pracy miały miejsce dni świąte
dochodzi do w/w wynagrodzenia miesięcznego wyrównanie za dni
świąteczne (patrz C.1.).

Za granie na nabożeństwach wymienionych pod B.3.a) otrzymuje
organista prócz wynagrodzenia miesięcznego oddzielne zapłate
w wysokości .....zł za jeden miesiąc.

verte!

18

elekomunikacyjn
podpis)

granie na rekolekcjach i triduach organista otrzymuje wygrodzenie wysokości .....zł za jedne rekolekcje lub triduum. Opłata następuje z góry.
ymienione wynagrodzenia pod C.1.2.3. ~~i 4.~~ wypłaca organiście ktorat Kościoła Garnizonowego w Stalinogrodzie.

Za granie na ślubie lub pogrzebie pobiera organista opłaty bezpośrednio od zainteresowanych. W tym celu rektor skierowuje zainteresowanych do organisty jeszcze przed ceremonią.

Organista ma prawo pobierać opłaty od zainteresowanych za akompaniament do występów solowych.

Wypłata wynagrodzenia miesięcznego następuje na podstawie listy płacy jednorazowo w ostatni dzień miesiąca pracy. Na liście płacy będą uwzględnione : potrącenia i wyrównanie za święta.

D. Urlop i sprawy socjalne.

CENTR. ARCH. KK

Organiście przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze i na zasadach obowiązujących przepisów.
Termin urlopu należy uzgodnić z rektorem kościoła.a okres urlopu nie może być dzielony bez zgody organisty.
Urlopu zdrowotnego nie zalicza sie w poczet urlopu wypoczynkowego.
Rozwiązanie umowy o pracę przed wykorzystaniem nabytego prawa do urlopu powoduje wypłacenie odszkodowania za urlop.
W czasie urlopu czynności organisty pełni zastępca sprowadzony staraniem organisty a wynagrodzony i wynajęty przez rektora kościoła.
Przerwy w zatrudnieniu spowodowane powołaniem na ćwiczenia wojskowe nie powodują ograniczenia uprawnień do urlopu.
Organista zostaje ubezpieczony w zakresie powszechnych ubezpieczeń społecznych na koszt Rektoratu Kościoła Garnizonowego.

B: Postanowienia końcowe.

Organiście przysługuje 1/2 dochodu z ofiar zebranych za opłatki jako pensja nie włączona do miesięcznego wynagrodzenia. Rektor kościoła zwala na rozdawanie opłatków w zakrystii i w kancelarii.
Organiście przysługuje bezpłatne mieszkanie służbowe lub zwrot kosztów czynszu i opłat za gaz,światło i opał.
Ważniejsze remonty mieszkania organisty odbywają sie ~~xxxxxxx~~ za interwencja rektora u odpowiednich czynników.
Koszt strojenia organów 6 co najmniej jeden raz na dwa lata jak i koszt koncertów ponosi Rektorat K.G. To samo odnosi sie do fortepianu w sali.
Organista ma prawo ćwiczyć na organach w Kościele. (próby chóru.

Przy wielkich nabożeństwach, w których konieczny jest udział organisty nie przewidzianych niniejsza umowa organista zostanie powiadomiony przynajmniej trzy dni przed terminem.

Organista otrzymuje następujące gratyfikacje:
a) w okresie swiąt Bożego Narodzenia 500 zł.
b) w okresie swiąt Wielkiej Nocy. 500 zł.

Verte!

CAW 1033/64/5

elekomunikacyjnego)
podpis)
42289

Umowa niniejsza wykonano w dwóch egzemplarzach jednobrzmią

Stalinogród dnia 1956 roku.

.....
Ciarkowski Stanisław
organista

.....
Ks.Kan. Wilczek Fran
Rektor
Kościoła Garnizonowe
w
Stalinogrodzie.

1033/64/5
RAZEM 4 str.

Kopia

202

SZEF INSPEKTORATU SZKOLENIA
ZASTĘPCA SZEFA SZTABU GENERALNEGO WP

(-)
SZEF INSPEKTORATU SZKOLENIA
SZTABU GENERALNEGO WP
1625
4 LIS. 1993
Warszawa

Warszawa, 4.11.93 r.

2431/dzo
10.14.03

JEGO EKSCELENCJA
BISKUP POLOWY WOJSKA POLSKIEGO
gen.bryg.Sławoj Leszek GŁÓDŹ

ul. Karasiewicza-Tokarzewskiego 4
W a r s z a w a

Czcigodny Księże Biskupie - szef Sztabu Generalnego WF, zaakceptował propozycję wprowadzenia zajęć z "Etyki normatywnej" do szkolenia kadry i żołnierzy służby zasadniczej. Problematyka ta została ujęta w moich wytycznych do szkolenia na 1994 rok.

Informuję ponadto, że zajęcia z "Etyki normatywnej" przewidujemy ująć w nowych programach szkolenia. Szczegółową tematykę zajęć w trybie roboczym uzgadniać będą dowódcy jednostek z kapelanami.

. Dziękując za podjęcie tego problemu, pozostaję z wyrazami szacunku.

gen. dyw. Leon KOMORNICKI

203

Warszawa, dnia 1 grudnia 1993 roku

ORDYNARIAT
POLOWY WOJSKA POLSKIEGO

L.dz. 1290/28-SOW/93

Wielebny Księże Dziekanie,

Pragnę poinformować Księdza Dziekana, że Szef Sztabu Generalnego wyraził zgodę na wprowadzenie do Programu Szkolenia Żołnierzy Służby Zasadniczej wykładów z etyki normatywnej.

Zgodnie z Wytycznymi Szefa Inspektoratu Szkolenia Sztabu Generalnego wykłady te będą prowadzone przez księży kapelanów w ramach tzw. "godzin dyspozycyjnych dla dowódcy", w wymiarze jednej godziny w miesiącu.

W związku z tym bardzo proszę o podjęcie w Dowództwie podległego Księdzu Dziekanowi Okręgu (RSZ) niezbędnych działań dla wprowadzenie w życie ww. Wytycznych od stycznia 1994 roku.

Jednocześnie informuję, że w pierwszych dniach stycznia 1994 roku odbędzie się w Warszawie ogólnopolska odprawa na ten temat, na którą Ksiądz Dziekan będzie wezwany osobnym pismem.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ Sławoj Leszek GŁÓDŹ
Biskup Polowy
Wojska Polskiego

Wielebny Ksiądz
Major Waldemar IREK
Dziekan
Śląskiego Okręgu Wojskowego
W R O C Ł A W

00-911 WARSZAWA 62; ul. Karaszewicza-Tokarzewskiego 4; tel. 26-05-68 - fax 31-15-44

204

DZIEKAN
ŚLĄSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO

50-111 WROCŁAW, UL. ŚW. ELŻBIETY 1 TEL/FAX 071/37204

Wrocław, 24.02.1994 rok

L.dz. 29/94

SZANOWNY KSIĘŻE KAPELANIE !

W związku z ustaleniami z dn.23.02.1994 roku zajęcia z etyki normatywnej do czerwca bieżącego roku, mają być prowadzone według ustaleń dekanalnych. Przesyłam wykaz literatury, z której można skorzystać oraz propozycję tematów. Gdyby Szanowny Ksiądz Kapelan, miał własne przemyślenia lub propozycje, proszę o ich zgłoszenie do Dziekanatu SOW.

W miesiącu marcu odbędzie się I DEKANALNE SPOTKANIE SYNODALNE ,na które zapraszam Szanownych Księży, oraz po 2 osoby świeckie, z każdej parafii oraz kapelanii. Temat; W CZYM KOSCIÓŁ MOŻE POMÓC RODZINIE.

Proszę o przygotowanie i przesłanie do Dziekanatu SOW pisemnych opracowań na ten temat, minimum 5 stron maszynopisu, do 12 marca 1994 roku.

O terminie spotkania powiadomimy następnym pismem.

Z wyrazami szacunku

ks. dr Waldemar Irek

DOTYCZY ; ETYKI NORMATYWNEJ.

WYKAZ LITERATURY.

1. J.M. Bocheński . De Virtute Militari - Zarys etyki wojskowej

2. Etyka . Podręcznik dla szkół średnich. Swiat wartości moralnych. Warszawa 1993

3. Józef Majka. Etyka społeczna i polityczna. Warszawa 1993

4. Osoba i miłość. W kręgu etyki seksualnej Red. J. Życiński

5. Problemy etyki. Wybór tekstów. Bydgoszcz 1993

6. Seweryn Rosik. Wyzwania i wybory moralne. Lublin 1992

7. Tadeusz Styczeń. Urodziłeś się, by kochać. Lublin 1993

8. Tadeusz Styczeń. Wprowadzenie do etyki. Lublin 1993

9. Tadeusz Slipko. Zarys etyki ogólnej, Zarys etyki szczegółowej. Kraków 1982

PROPOZYCJA TEMATÓW.

1.Koncepcja człowieka u podstaw myśli etycznej. / transcendencja, wolność,samookreślenie, godność człowieka /.

2. Wolność - determinacja ludzkiej natury / człowiek wobec dobra i zła /.

3. Sumienie - jego prawa, kształtowanie, autonomia sumienia, sumienie przed i po uczynkowe.

4. Normy etyczne jako wyraz prawa naturalnego.

5. Obowiązki etyczne - względem Boga, bliźniego, /relacje interpersonalne/.

Etyka szczegółowa.

1. Wobec życia / eutanazja, przerywanie ciąży /.
2. Miłość bliźniego.
3. Etyka wojskowa.
4. Godność i honor jako zagadnienie etyczne.
5. Etyka pracy.
   Osoba i miłość - w kręgu etyki seksualnej.

205

DZIEKAN
ŚLĄSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO

50-111 WROCŁAW, UL. ŚW. ELŻBIETY 1 TEL/FAX 071/37204

PRZEWIELEBNI KSIĘŻA PRACUJĄCY W SWOICH DIECEZJACH NA TERENIE KTÓRYCH, MIEŚCI SIĘ ŚLĄSKI OKRĘG WOJSKOWY !

W związku z zalewem pornografii, przekazywanej w obrazach i książkach, oraz rzeczywistości wojskowych bibliotek, w których wciąż przeważają publikacje z poprzedniego okresu, często o wątpliwej wartości, zwracam się z prośbą o pomoc. Wychowanie młodego pokolenia, żołnierzy, pozostaje wciąż naszą wspólną troską, pragniemy w najbliższym czasie - jako szczególne antidotum na zaistniałą sytuację - uzupełnić lekturę naszych żołnierzy o literaturę religijną.

Proszę o pomoc w tej sprawie i darowizny ze swoich już nieużywanych książek o tematyce katolickiej i religijnej.

Z wyrazami szacunku
ks. dr Waldemar Irek

Przewielebny Księże Kapelanie!
Biskup Polowy Wp zaaprobował
w/w. akcję. Proszę powielić i rozesłać
tekst do parafii w sąsiedztwie
naszych garnizonów

26/02/1994

ORDYNARIAT POLOWY
WOJSKA POLSKIEGO
1191/359 - CP/92

206

Warszawa, dnia 1 lipca 1992

Wielebny Księże Kapelanie,

W kontekście zmian jakie zaszły w duszpasterstwie wojskowym po przywróceniu Ordynariatu Poloweg w jego strukturze zostały utworzone dekanaty dla trzech okręgów wojsk lądowych / Warszawski, Śląski, Pomorski / oraz dekanat dla Marynarki Wojennej i dekanat dla Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej. W konsekwencji dla poszczególnych dekanatów zostal mianowani dziekani, a mianowicie:

1. Ksiądz Major Tadeusz DŁUBACZ,
   Dziekanem Warszawskiego Okręgu Wojskowego;
2. Ksiądz Doktor Waldemar IREK,
   Dziekanem Śląskiego Okręgu Wojskowego;
3. Ksiądz Pułkownik Leszek KOŁONIECKI,
   Dziekanem Pomorskiego Okręgu Wojskowego;
4. Ksiądz Pułkownik Marian PRÓCHNIAK,
   Dziekanem Marynarki Wojennej;
5. Ksiądz Kapitan Zdzisław KRAJZA,
   Dziekanem Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej.

Licząc na owocną współpracę z serca błogosławię podjętym obowiązkom duszpasterskim

ORDYNARIAT POLOWY WARSZAWA

+ Sławoj Leszek Głódź
Biskup Polowy WP

207

ORDYNARIAT
POLOWY WOJSKA POLSKIEGO

L.dz. 240/16-CD/93

Warszawa, dnia 17 marca 1993 roku

Wielebny Księże Kapelanie,

W nawiązaniu do ostatniej Konferencji Księży Kapelanów odbytej w Rembertowie 23 lutego br., pragnę przypomnieć i jeszcze raz potwierdzić istotne dla organizacji duszpasterstwa wojskowego ustalenia, a mianowicie:

1. Wszystkich księży kapelanów, nie tylko proboszczów parafii wojskowych, obowiązuje polecenie nadsyłania do Kurii Polowej regularnych sprawozdań duszpasterskich. Należy w nich uwzględniać następujące punkty:
   - przebieg pracy systematycznej /nabożeństwa, katechezy itp./;
   - wydarzenia jednorazowe: przebieg, ocena;
   - sugestie i postulaty.

   Przypominam, że ostatnie sprawozdanie duszpasterskie od Księdza zostało nadesłane 22.03.1993r.

2. Oczekuję, że najbliższe sprawozdanie duszpasterskie będzie dotyczyło szczególnie ostatnich rekolekcji wielkopostnych dla żołnierzy, kadry oficerskiej oraz rodzin wojskowych, których Ksiądz był organizatorem. Należy wskazać osobę rekolekcjonisty, tematykę konferencji, sposób organizacji spotkań rekolekcyjnych oraz sugestie i wnioski ogólne.

3. Przypominam, że przesyłany dwutygodnik Ordynariatu Polowego "Nasza Służba", winien być rozprowadzany wyłącznie w ramach pracy duszpasterskiej i nie może być opłacany przez wojsko. W parafiach wojskowych posiadających własny kościół, do którego uczęszczają wierni parafii cywilnych, należy umożliwiać nabycie pisma przez tych wiernych, poprzez np. wykładanie pewnej ilości egzemplarzy w kruchcie kościoła.

./.

00-911 WARSZAWA 62; ul. Karaszewicza-Tokarzewskiego 4; tel. 26-05-68 - fax 31-15-44

4. Wszystkie parafie wojskowe oraz inne ośrodki duszpasterskie /także szpitale/, w których jest odprawiana niedzielna Msza św. i zbierane są ofiary na tacę, powinny mieć prowadzone osobne, wewnętrzne księgi finansowe. Należy w nich ujmować wpływy finansowe z tacy, iura stole i inne ofiary składane na potrzeby parafii. Przypominam, że połowa tych wpływów ma być regularnie odsyłana do kasy Ordynariatu, a połowa pozostaje w kasie parafialnej. Księga ta będzie podlegała kontroli podczas wizytacji kanonicznych.

5. Zgodnie z moją informacją przekazaną podczas Konferencji, proszę wszystkich Księży Kapelanów o odprawienie "gratis" wskazanej ilości intencji mszalnych według następującej zasady:
   - księża kapelani pracujący w Ordynariacie w wymiarze pełnoetatowym - dziesięć intencji mszalnych;
   - księża kapelani pracujący w Ordynariacie w wymiarze 1/2 lub 1/4 etatu - pięć intencji mszalnych.

   Bardzo proszę wszystkich księży kapelanów o potwierdzenie pisemne przyjęcia wskazanej ilości intencji mszalnych do odprawienia.

6. Bardzo gorąco polecam wszystkim księżom sprawę współpracy duszpasterskiej z zespołami synodalnymi w parafii i w ośrodkach duszpasterskich, oraz z innymi zespołami duszpasterskimi /liturgicznymi, charytatywnymi, studyjnymi itp./. Kwestia współpracy między zespołami synodalnymi w szerszym zakresie zostanie jeszcze podjęta i dokładnie opracowana.
   Kwestionariusz synodalny od Księdza /nie/ został nadesłany.

7. Bardzo proszę o wskazanie w najbliższym sprawozdaniu duszpasterskim jednostek i garnizonów, nad którymi sprawuje Ksiądz pieczę duszpasterską, a które w Księdza sąsiedztwie należą już do proboszczów parafii okolicznych. Pozwoli to podjąć ostatecznie i określić granice kompetencyjne poszczególnych parafii wojskowych. Obecnie kwestie niejasne muszą być w konkretnych sytuacjach ustalane przez zainteresowanych proboszczów.
   Proszę też o zamieszczenie informacji, w których pułkach i jednostkach otwarte są już Izby Modlitwy i kaplice, a w których jeszcze nie i dlaczego?

./.

8. W tegorocznej pielgrzymce Wojska Polskiego do Lourdes weźmie udział ok. 100 oficerów zawodowych. Na każdy Okręg jest przydzielony limit miejsc. Zgłoszenia można kierować poprzez Księży Dziekanów.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ Sławoj Leszek GŁÓDŹ
Biskup Polowy
Wojska Polskiego

208

SŁAWOJ LESZEK GŁÓDŹ
Biskup Polowy
12/C-M/91

00-238 WARSZAWA
ul. Długa 13/15
tel. 31-93-81

Warszawa, 26 sierpnia 1991 roku

Wielebny Księże Kapelanie

Na mocy postanowienia kan. 951 § 1 K.P.K. jest Ksiądz zobowiązany do regularnego przekazywania wszystkich stypendiów ze Mszy św. binowanych /w niedziele, święta i dni powszednie/ na rzecz Ordynariatu Polowego, przesyłając je do Kurii Biskupiej w terminie nieprzekraczającym jednego miesiąca.

Również zobowiązuje się Księdza do systematycznego przekazywania do Kurii Biskupiej ofiar składanych "na tacę" z każdej pierwszej niedzieli miesiąca, przy zachowaniu następujących zasad:

1. z parafii wojskowych - w całości;
2. z parafii wojskowo-cywilnych - połowę.

Ponadto ofiary otrzymywane z tytułu "iura stolae" i innych posług duszpasterskich /jak np. wypominki i kolęda/ należy w połowie uiszczać do Kurii Biskupiej.

Powyższe zarządzenia obowiązują wszystkich księży kapelanów i kapelanów pomocniczych od dnia 1 września 1991 roku.

+ Sławoj L. Głódź

+ Sławoj Leszek GŁÓDŹ
Biskup Polowy WP.

Kanclerz

Druk „Hector"

209

DZIEKAN
ŚLĄSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO

50-111 WROCŁAW, UL. ŚW. ELŻBIETY 1 TEL/FAX 071/37204

Wrocław 9.09.1993.r

PRZEWIELEBNY
KSIĘŻE KAPELANIE

Po urlopowej przerwie wracamy do pracy - serdecznie witam nowych kapelanów SOW życząc sobie i nam wszystkim dobrej współpracy.

Uprzejmie informuję iż :
DNIA 1 WRZESNIA 1993 ROKU ODBYŁA SIĘ ODPRAWA NA KTÓREJ POCZYNIONO np. USTALENIA ;

1. Kuria Polowa prosi / w jak najszybszym terminie / o sprecyzowanie składu Rad Parafialnych i przesłanie wykazu nazwisk.
2. sprawy finansowe : Ksiądz Biskup zdecydował iż połowa tacy z każdej niedzieli winna być odsyłana do Kurii.
3. przypomina się również o meldunkach z pracy każdego kapelana / okres dwutygodniowy /.
4. zarówno kopie meldunków jak i pism wysyłanych do Kurii w sprawach urzędowych - decyzją księdza Biskupa - mają być przesyłane również do siedziby Dziekanatu.
Meldunki powinny zawierać również sygnalizowanie problemów.
5. co kwartał odbywać się będą konferencje dekanalne
6. w najbliższym czasie planowane są - wizytacje dziekańskie i kanoniczne w parafiach i ośrodkach nieparafialnych / kapelanie /.
Terminarz zostanie podany w późniejszym terminie.
7. przypomina się iż trwa Synod naszej Diecezji. Przesyłam instrukcję Biskupa Polowego w tej sprawie prosząc o złożenie sprawozdania. / na kopercie proszę umieścić sygnaturę SYNOD/. Przesyłam schemat zagadnień dotyczących rodziny.
8. w dniach 27 - 30.09.1993 rok odbędzie się poligon księży kapelanów w Marynarce Wojennej w Ustce. Szczegóły zostaną podane w późniejszym termine.

Serdecznie wszystkich pozdrawiam licząc na osobiste spotkanie w najbliższym czasie.

Z wyrazami szacunku
ks. dr Waldemar Irek

210

DZIEKAN
ŚLĄSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO

50-111 WROCŁAW, UL. ŚW. ELŻBIETY 1 TEL/FAX 071/37204

Wrocław, 4 listopad 1993 rok

Szanowny Księże Kapelanie !

1. Po mojej rozmowie z Biskupem Polowym z dn.3.11.1993 roku zwracam się z prośbą, by w trybie natychmiastowym (pocztą superexpres) przekazać do Dziekanatu SOW - następujące dane;

a/ tytuł parafii /data erygowania/ rzecz dotyczy parafii wojskowych w odróżnieniu od kapelanii.
Parafie na terenie Okręgu to :
Biedrusko, Brzeg, Żary, Gniezno, Gubin, Jelenia Góra, Kalisz, Krosno, Nysa, Świętoszów, Wędrzyn, Opole, Wrocław

b/ Diecezja na terenie której leży parafia lub kapelania

c/ Adres i telefon kancelarii parafialnej - godziny urzędowania.

d/ dane dotyczące księdza :/ proboszcza i ewentualnie wikarych/.
imię i nazwisko / nr.Pesel /
wykształcenie - rodzaj uczelni
znajomość języków obcych
przebieg służby
państwowe odznaczenia

e/ rok mianowania na proboszcza w obecnej parafii

f/ dokładny adres i telefony

g/ Rada Parafialna /wykaz nazwisk/

h/ Zespół Synodalny /wykaz nazwisk/

2. Proszę podać dokładny, aktualny wykaz izb modlitwy na terenie swojej parafii i kapelanów. Nazwiska i adresy księży wspomagających nas w pracy.

3. Do Kurii skierować sprawozdanie z pracy księdza, najpóźniej z datą 8.11.1993 r - kopię przesłać do dekanatu.

4. W miesiącu listopadzie odbędą się rekolekcje kapelanów SOW i KOW w terminie 25 - 27. O miejscu powiadomię oddzielnym pismem.

5. Przesyłam formularz wizytacji Kanoniczej, proszę w jego kontekście uzupełnić Księgi w Kancelarii Parafii.

Proszę moją prośbę potraktować obligatoryjnie.
Wszystkich serdecznie pozdrawiam.

ks. dr Waldemar Irek

do wiadomości :

J. E. Ks. Biskup Polowy WP

× 210

1 X

KWESTIONARIUSZ WIZYTACJI

I. Sprawy administracyjne:

1. Personalia (zakres obowiązków):

   a/ kapelani wojskowi

   b/ kapelani pomocniczy – nie ma

   c/ księża wspomagający /miejscowi/ – nie ma

   d/ pracownicy cywilni (zakres obowiązków i opinia)

   - organista – zatrudniony
   - zakrystianin —
   - katecheci (misja kanoniczna) —
   - inni pracownicy —

2. Kancelaria parafialna (czy księgi są prowadzone, uwagi)

   a/ księgi parafialne prowadzone w duplikatach:

   - chrztów
   - ślubów
   - zmarłych

   } brak duplikatów

   b/ księgi parafialne prowadzone w unikatach:

   - intencji mszalnych – nie ma
   - protokołów badania narzeczonych – posiada
   - zapowiedzi przedślubnych – posiada
   - ogłoszeń duszpasterskich – nie ma
   - bierzmowanych —
   - nawróconych —
   - kronika parafialna – jest
   - wizytacji kanonicznych – nie ma
   - sprawozdania duszpasterskie (segregator) – nie ma
   - dziennik korespondencji – jest
   - korespondencja z Kurią Polową (segregator) – nie ma
   - korespondencja z Kurią miejscową (segregator) – nie ma

- protokołów zebrań Rady Parafialnej
- protokołów spotkań Zespołu Synodalnego } Nie ma

3. Sprawy liturgiczne:
   a/ Msza Św. i nabożeństwa:
   - godziny liturgii niedzielnej 9.00 (koszary) 11.30 (w kościele)
   - godziny liturgii w dni powszednie 17.30 - koszary
   - miejsce liturgii

   b/ Zespoły liturgiczne: (które grupy istnieją i jak często są spotkania: regularne, okazjonalne) ministranci, lektorzy, schola, inne.
   Nie ma

4. Katechizacja (czy jest, jak często)
   a/ szkolna (w jakich szkołach, kto naucza, ile godzin tygodniowo)

   b/ żołnierzy służby zasadniczej: 40 pododdziałów
   - w jakich jednostkach: nie we wszystkich
   - kto naucza i ile godzin - kapelan
   - tematyka spotkań - duszp. wojskowe.

   c/ kadry zawodowej (czy jest regularnie, jak często)
   Nie ma

   d/ rodzin wojskowych (czy jest, w jakiej formie)
   Nie ma

5. Przygotowanie do Sakramentów Świętych (czy jest, kto prowadzi, w grupach czy indywidualnie)
   do małżeństwa i sakramentu chrztu św.

6. Rekolekcje wielkopostne i adwentowe (w ostatnim roku)
   a/ tematyka rekolekcji

b/ rekolekcjonista i spowiednicy —

c/ program spotkań —

7. Zespoły Parafialne:

a/ Rada Parafialna Nie ma
- częstotliwość spotkań
- podejmowane zadania

- przykładowe efekty pracy

b/ Zespół Synodalny Nie ma
- częstotliwość spotkań
- podejmowane zadania

- przykładowe efekty

c/ Inne zespoły Nie ma

8. Działalność charytatywna w parafii (chorzy, ubodzy i inne; krótki opis działalności)

Nie ma

9. Biblioteka parafialna: (Nasza Służba, Śpiewniki, Modlitewniki, księgozbiór)

Wypożyczanie książek: czy są czytelnicy, ilość, uwagi.

Tylko kal port. wojskowy. Na pocatku 50-70 egz.

10. Uroczystości i Święta z udziałem Wojska (w ostatnim roku)

1. Święto Dywizji

II. Formacja duchowieństwa

1. Formacja duchowa

- odbyte rekolekcje (daty, miejsca) Hel, Onyse
- praktyki codzienne

2. Dokształcanie duchownych
   - studia – Wyższe Teol. Duch.
   - zamiłowania
   - uwagi
3. Udział w Konferencjach Księży Kapelanów i w Poligonach (daty, miejsca) Uczestniczy

III. Sprawy gospodarcze

1. Obiekty sakralne
   a/ Kościoły i kaplice wojskowe: (uwagi o stanie budynków, odbytych remontach, wystroju i wyposażeniu liturgicznym, uwagi). Kościół św. Ap Piotra i Pawła w użytkowaniu
   b/ Izby Modlitwy (ilość, wyposażenie, wykorzystanie przez żołnierzy, uwagi) Jedna Izba - 89 PZ, W przygotowaniu - plany w Batalionie Łączności
2. Cmentarz grzebalny Nie ma
3. Księgi:
   a/ inwentarza własności parafii wojskowej (prowadzi proboszcz) Nie ma
   b/ inwentarza własności wojska (prowadzi kwatermistrz) Nie ma
   c/ finansowa parafii (dołączone rachunki i dowody wpłat) Jest.

IV. Końcowe

1. Polecenia
   1. Uzupełnić brakujące księgi.
   2. Prowadzić K. Paraf. i Zasp. sprawdzalne
   3.
2. Propozycje
3. Wnioski 1. Proponuje się na wstępnym etapie wynajem kościoła św. Piotra i Pawła

211

DZIEKAN
ŚLĄSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO

111 WROCŁAW, UL. ŚW. ELŻBIETY 1

TEL/FAX 071/37204

Wrocław, 11 luty 1994 rok

L. dz. 26/94

Przewielebny Księże Kapelanie !

Uprzejmie informuję wielebnych księży , iż odbyło się w Kurii Polowej spotkanie z księżmi dziekanami, podczas którego przekazano następujące informacje ;

1. Dnia 23.02.1994 roku o godzinie 10.00 odbędzie się uroczyste spotkanie wszystkich księży z okazji 75 - rocznicy istnienia Ordynariatu Polowego. Spotkanie, na ulicy Długiej rozpocznie koncelebrowana Msza św. / proszę zabrać alby /, obowiązuje mundur.

2. Przypomina się o obowiązku prowadzenia zajęć z etyki normatywnej.

3. Proszę o uregulowanie spraw finansowych z Kurią oraz o przesłanie w tej sprawie sprawozdań do Dziekanatu. / tace, iura stolae, kolęda, kalendarze, "Nasza służba" /.

4. Proszę zdać w Kurii Polowej, pobrane na ubiegły rok bilety oraz zabrać ze sobą zdjęcie w mundurze do nowej legitymacji.

5. Przypominam o systematycznym najpóźniej co 2-tygodniowym składaniu sprawozdań z pracy dla Kurii Polowej i Dziekanatu.

6. Biskup Polowy powołał Dekanalne Zespoły Synodalne. Zespoły te, mają mieć charakter studyjno - formacyjny, w ich skład wchodzić będą księża kapelani oraz 1-2 osoby z naszych grup synodalnych / z każdej parafii i każdego ośrodka duszpasterskiego /. Sesje zespołów będziemy przeprowadzać od 3 do 4 razy w roku. Proszę w miesiącu lutym przesłać do Dekanatu wybrane kandydatury / imię i nazwisko, adres, służba /.

7. W związku z przygotowywanym grafikiem urlopowym, proszę również przesłać w tym miesiącu do Dziekanatu, propozycję czasu swojego urlopu.

8. W związku ze zbliżającym się Wielkim Postem, proszę o powiadomienie o terminie rekolekcji, osobie rekolekcjonisty oraz o jednostkach, w których będą głoszone nauki.

9. Przesyłam pisma dotyczące zasad wspólnego użytkowania obiektów sakralnych.

Przekazuję serdeczne pozdrowienia
oraz wyrazy uszanowania i pamięci.

ks. dr Waldemar Irek

SZEF INSPEKTORATU LOGISTYKI
ZASTĘPCA
SZEFA SZTABU GENERALNEGO WP

211

WEDŁUG ROZDZIELNIKA

Dot.: zasad wspólnego
użytkowania obiektów sakralnych.

W celu jednolitego stosowania zasad i trybu zawierania umów wspólnego użytkowania obiektów sakralnych i im towarzyszących nie będących w zarządzie wojska na potrzeby Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego oraz będących w zarządzie MON na potrzeby właściwych Kurii ustala się, co następuje:

1. Decyzję o wspólnym użytkowaniu obiektów sakralnych i im towarzyszących podejmuje właściwy dowódca okręgu wojskowego (w garnizonie stołecznym - dowódca ZJZ MON) na wniosek Biskupa Polowego Wojska Polskiego.

2. Wniosek, o którym mowa w pkt. 1 powinien zawierać:
   a) opis nieruchomości, obiektu (pomieszczenia);
   b) nazwę prawowitego właściciela (użytkownika) i współużytkownika;
   c) uzasadnienie konieczności i sposób korzystania;
   d) przewidywaną wysokość kosztów współużytkowania w skali rocznej, wynikającą z warunków porozumienia zawartego pomiędzy Ordynariatem Polowym a właściwą Kurią;
   e) kopię porozumienia, o którym mowa w lit. d.

3. Formę prawną wspólnego użytkowania obiektów sakralnych i im towarzyszących stanowi umowa najmu (dzierżawy).

211

4. Umowę najmu (dzierżawy) obiektów sakralnych i im towarzyszących na podstawie decyzji, o której mowa w pkt. 1 zawiera z wynajmującym na okres do 5-ciu lat, według ramowego wzoru (załącznik Nr 1) - szef właściwego rejonowego zarządu kwaterunkowo-budowlanego.

5. Należność czynszu i opłat rzeczywistych świadczeń z tytułu najmu (dzierżawy) dokonywać ze środków przeznaczonych na najem (dzierżawę) lub wspólne użytkowanie nieruchomości na potrzeby wojska, a środki uzyskiwane w przypadku wynajmu (wydzierżawiania) nieruchomości wojskowych, zaliczać jako dochody.

6. Okręgowe i rejonowe organy służby zakwaterowania i budownictwa prowadzą ewidencję zawartych umów najmu (dzierżawy) według wzoru stanowiącego załącznik Nr 29 "Instrukcji o gospodarce nieruchomościami w wojsku" - sygn. Kwat. Bud. 93/86.

7. Niniejsze postanowienia obowiązują od dnia 1 lutego 1994 roku.

Załacznik: 1 na 5 ark. - wzór modelowy umowy.

gen. dyw. Zbigniew ZALEWSKI

U Z G O D N I O N O:

211

Rozdzielnik:

1. Dowódca:
   POW - Bydgoszcz
   SOW - Wrocław
   WOW - Warszawa
   KOW - Kraków
   ZJZ MON - Warszawa
   WLiOP - Warszawa
   Mar.Woj. - Gdynia

2. Ordynariat Polowy WP - Warszawa

Załącznik nr 1
"Wzór modelowy umowy"

U M O W A Nr ...../..... r.

Dnia ..... w ..... pomiędzy
(dzień, miesiąc, rok) (miejscowość)

.....
(nazwa prawowitego właściciela - użytkownika obiektu sakralnego)

z siedzibą w ..... przy ul. .....,
(miejscowość)

zwanym dalej "Wynajmującym" reprezentowanym przez:

1. .....
(imię i nazwisko oraz adres zamieszkania)

2. .....,
(imię i nazwisko oraz adres zamieszkania)

a .....
(nazwa organu wojskowego - WRZKB)

z siedzibą w ..... przy ul. .....,
(miejscowość)

zwanym dalej "Najemcą" reprezentowanym przez:

1. .....
(stopień, imię i nazwisko)

2. .....
(stopień, imię i nazwisko)

została zawarta umowa o następującej treści:

§ 1.

1. Wynajmujący oświadcza, że jest prawowitym właścicielem (użytkownikiem, zarządcą) nieruchomości stanowiącej ..... położonej w m. .....
(kościół, kaplica)
przy ul. .....

2. Wynajmujący wynajmie, na rzecz najemcy dla potrzeb Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego, z nieruchomości opisanej w pkt. 1 niżej wymienione obiekty (pomieszczenia):

211

1) ..... o powierzchni użytkowej .....m^2,
(nazwa)

2) .....,

3) .....,

.....

o łącznej powierzchni użytkowej ..... m^2,

z przeznaczeniem sprawowania przez kapelana wojskowego w m. ..... czynności wymienionych w § 2.

§ 2.

1. Najem, o którym mowa w § 1, pkt. 2 polega na czasowym udostępnieniu przez "Wynajmującego" obiektów wraz z niezbędnymi urządzeniami i wyposażeniem w celu:

1) Odprawiania w każdą niedzielę i kościelne święto nakazane, ~~w porze przedpołudniowej,~~ Mszy Świętej dla żołnierzy i rodzin wojskowych;
2) Organizowania uroczystości patriotyczno-religijnych z racji świąt narodowych i uroczystości wojskowych;
3) Odprawiania liturgii okolicznościowych, związanych z udzielaniem Sakramentów Św. dla wiernych parafii wojskowej (chrzty, pierwsze Komunie Św., bierzmowanie, małżeństwa, pogrzeby etc.);
4) Przeprowadzania czynności przygotowawczych do uroczystości duszpasterskich i liturgicznych wymienionych w ppkt.1-3;
5) Sprawowania innych czynności duszpasterskich związanych z działalnością parafii wojskowej, nie wymienionych w ppkt. 1-4.

2. Terminy oraz godziny sprawowania czynności, o których mowa w pkt. 1, zostaną ustalone zależnie od potrzeb duszpasterstwa wojskowego pomiędzy wynajmującym a kapelanem wojskowym w m. ..... .

211

§ 3.

Niniejsza umowa zostaje zawarta na okres .....lat
(słownie)
od dnia ..... do dnia ..... roku.

§ 4.

1. Najemca i użytkownik w osobie kapelana wojskowego w m. ..... zobowiązują się udostępnione obiekty wykorzystywać w celu określonym w § 2, pkt. 1 niniejszej umowy, dbać o przedmiot najmu w czasie użytkowania, a o każdym zakłóceniu informować wynajmującego.

2. Wynajmujący zobowiązuje się podjąć niezwłoczne działania umożliwiające w sposób niezakłócony sprawowanie czynności, o których mowa w § 2, pkt. 1.

3. Najemcy i użytkownikowi, o których mowa w pkt. 1 nie wolno dokonywać żadnych zmian w przedmiocie najmu.

§ 5.

1. Strony umowy ustalają, że za czasowe użytkowanie przedmiotu najmu - "Najemca" będzie płacił "Wynajmującemu" czynsz ustalony odpowiednio do wskaźnika procentowego czasokresu użytkowania obiektów przez duszpasterstwo wojskowe, określonego w porozumieniu z dnia .....roku zawartym pomiędzy Kurią..... a Ordynariatem Polowym Wojska Polskiego i miesięcznych kosztów utrzymania obiektów obliczonych w pkt. 2.

2. Podstawę obliczenia miesięcznych kosztów utrzymania obiektów stanowią następujące składniki:

1) Odpisy na remonty ..... tys. zł;
2) Ubezpieczenia .....tys. zł;

211

3) Opłaty podatkowe ..... tys. zł;
4) Ogrzewanie tys. zł;
5) Zużycie energii elektrycznej ..... tys. zł;
6) Zużycie wody ..... tys. zł;
7) Utrzymanie czystości ..... tys. zł;
8) .....
..... tys. zł.

Ogółem koszty z tego tytułu wynoszą ..... tys. zł.

3. Łączna, miesięczna kwota czynszu ustalonego w sposób określony w pkt. 1 i 2 wynosi ..... tys. zł (słownie .....)
i płatna jest z dołu do 10 dnia następnego miesiąca na konto "Wynajmującego" .....
.....
.....

§ 6.

1. Czynsz może być podwyższony (obniżony) w razie wzrostu (obniżenia) o 10 i więcej procent ogólnej wielkości kosztów określonych w § 5, pkt.2 w formie pisemnego aneksu.

2. Najemca zobowiązuje się stosować do pisemnego zawiadomienia o zmianach wysokości czynszu, o którym mowa w pkt. 1.

3. Od czynszu najmu nie uiszczonego w terminie "Najemca" będzie płacił odsetki za zwłokę, obliczone wg obowiązujacych przepisów.

§ 7.

"Wynajmujący" i "Najemca" zastrzegają sobie prawo wypowiedzenia umowy na wniosek i na warunkach określonych przez właściwą dla nich Kurię.

211

§ 8.

Inne zobowiązania stron .....
.....
.....

§ 9.

1. Wszelkie spory mogące wyniknąć w trakcie realizacji niniejszej umowy podlegają rozstrzygnięciu przez właściwe dla stron umowy - Kurie.

2. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej umowie, zastosowanie mają odpowiednie postanowienia Kodeksu cywilnego.

§ 10.

Umowę sporządzono w 6 egzemplarzach z przeznaczeniem dla: "Wynajmującego" (2 egz.), "Najemcy" (2 egz.), kapelana parafii wojskowej w m. ..... (2 egz.).

N A J E M C A

.....
(podpis i data)

W Y N A J M U J Ą C Y

.....
(podpis i data)

- - - -

212

DYNARIAT POLOWY
OJSKA POLSKIEGO
dz. 2324/12-SP/92

I N S T R U K C J A

Biskupa Polowego o tworzeniu i organizacji diecezjalnych zespołów synodalnych II Polskiego Synodu Plenarnego w Ordynariacie Polowym WP

Diecezja Wojskowa włączając się w nową ewangelizację w naszej Ojczyźnie szczególną uwagę przywiązuje do prac II Synodu Plenarnego.

Podstawowym elementem pracy duszpasterskiej w ramach Synodu Plenarnego są zespoły synodalne w parafiach, w uczelniach i szpitalach wojskowych. Stąd pierwszym zadaniem Ordynariatu Polowego jest utworzenie odpowiednich zespołów, które podejmą ciężar i trud prac synodalnych.

1. W każdej parafii wojskowej i w ośrodkach duszpasterstwa wojskowego - w zależności od okoliczności miejsca - należy powołać:
   A. Zespół rodzin wojskowych
   B. Zespół młodzieży wojskowej /w czynnej służbie/
   C. Zespół służby medycznej
   D. Zespół studentów wojskowych szkół wyższych.
2. Zespół Synodalny powinien liczyć około 15 osób, także spośród członków rady duszpasterskiej.
3. Każdy Zespół Synodalny wybiera 3-osobowy sekretariat, któremu przewodniczy ksiądz kapelan lub wskazana przez niego osoba.

212

4. Listę członków Zespołu Synodalnego z danymi personalnymi i adresami należy przekazać do Kurii Biskupiej.
5. Zespół Synodalny winien mieć swojego sekretarza, który sporządza protokół z posiedzenia i przekazuje go wraz z wnioskami i postulatami do Kurii Biskupiej za pośrednictwem przewodniczącego Zespołu.
6. Prace Zespołów Synodalnych winny się koncentrować wokół 2 dnia każdego miesiąca, dla podkreślenia i upamiętnienia spotkania Ojca Świętego z Wojskiem Polskim podczas IV Pielgrzymki do Ojczyzny.
7. Sesje Zespołu Synodalnego winny odbywać się przynajmniej cztery razy w roku.
8. Posiedzenia Zespołów Synodalnych Ordynariatu Polowego odbywają się raz w roku w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie.
9. Każde zebranie Zespołu winno składać się z dwóch części: modlitewnej /Msza Św. z homilią lub nabożeństwo/ i duszpastersko-naukowej, w formie przygotowanych wcześniej krótkich wypowiedzi kilku członków Zespołu i dyskusji nad poruszonym problemem.
10. Omawiając określony temat należy zwrócić uwagę na problemy swojego środowiska w aspekcie odrodzenia moralnego na zasadach ewangelicznych. Dyskusja w Zespole powinna prowadzić do sformułowania konkretnych zadań duszpasterskich, /wnioski i postulaty/, które mają na celu pobudzenie inicjatywy wiernych do zaangażowania się w życie wspólnoty parafialnej.

212

11. Zespoły Synodalne pracują w oparciu o następujące źródła:

A. Pismo Święte Starego i Nowego Przymierza,

B. Dokumenty Soboru Watykańskiego II,

C. Encykliki, Adhortacje i przemówienia Ojca Świętego, z uwzględnieniem nauki wygłoszonej do rodaków podczas IV Pielgrzymki do Ojczyzny,

D. Teksty robocze II Polskiego Synodu Plenarnego.

Na początku prac synodalnych obowiązkowo należy przeanalizować przez wszystkie Zespoły teksty zatytułowane:

a/ "Nauka o Kościele i o miejscu Matki Bożej w Kościele",

b/ "Środki społecznego przekazu w służbie człowieka i Kościoła w Polsce".

12. Członkowie Zespołów Synodalnych podejmując swoją pracę zawsze winni kierować się dobrem Kościoła w Polsce i Ordynariatu Polowego WP.

Wstawiennictwu Matki Bożej Królowej Polski, Patronki Diecezji Wojskowej i opiece Św. Wojciecha Patrona Polski, powierzam dzieło nowej ewangelizacji na drodze prac synodalnych Drugiego Synodu Plenarnego.

SŁAWOJ LESZEK GŁÓDŹ EPISCOPUS CASTRENSIS EXERCITUS POLONI

+ Sławoj Leszek GŁÓDŹ

Warszawa, 4 grudnia 1992 r. Biskup Polowy WP

Ordynariat Polowy
Wojska Polskiego

00-238 Warszawa
ul. Długa 13/15
tel. 31-93-81

213

L.dz. 2160/53-SOW/92

Warszawa, 18 listopada 1992 roku

Wielebny Księże,

Praca duszpasterska w Ordynariacie Polowym WP wymaga dokładnej znajomości wielu zagadnień dotyczących pragmatyki wojskowej. Zachodzi więc pilna potrzeba przeprowadzenia szkolenia wojskowego księży kapelanów.

Kurs taki zostanie przeprowadzony na poligonie w ORZYSZU w terminie od 9 do 12 grudnia 1992 r. Przyjazd prywatny uczestników do **Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego WOW w Orzyszu** do godz. 12.30 dnia 9 grudnia br. Zabezpieczony będzie również dojazd autokarem z Warszawy, przy wcześniejszym potwierdzeniu. Wyjazd spod Katedry Polowej w Warszawie dnia 9 grudnia br. o godz. 8.30. Przewidziany jest obiad w Orzyszu o godz. 13.00. W trakcie szkolenia zaplanowane jest spotkanie z Księdzem Prymasem. Wyjazd z Orzysza 12 grudnia ok. godz. 13.00.

Proszę Księdza o zabranie szat liturgicznych (alba i stuła), brewiarza i umundurowania polowego zimowego. Księża oficerowie zawodowi winni zaopatrzeć się w to umundurowanie w jednostce wojskowej, w której są na zaopatrzeniu.

Przypominam, że tylko nadzwyczajne okoliczności mogą usprawiedliwić nieobecność Księdza Kapelana na kursie szkoleniowym.

ks. Syryjczyk

Ks. Ppłk Jerzy SYRYJCZYK
Wikariusz Generalny Biskupa Polowego

214

ZARZĄDZENIE NR 72/MON MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 6 kwietnia 1994 roku w sprawie organizacyjnego usytuowania Ordynariatu Polowego w resorcie obrony narodowej oraz współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Polowym

W celu dostosowania organizacyjnego usytuowania Ordynariatu Polowego do aktualnej struktury organizacyjnej resortu obrony narodowej, w tym także sił zbrojnych oraz określenia zasad i trybu współpracy organów wojskowych z katolickim duszpasterstwem wojskowym — w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 29, poz. 154 z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Ordynariat Polowy, jako struktura organizacyjna wchodzi w skład Sił Zbrojnych R.P.

2. W rozumieniu ust. 1 terenowe ogniwa organizacyjne i funkcjonalne Ordynariatu Polowego wchodzą w skład struktur jednostek wojskowych, nie wyłączając pełniących w nich funkcje duszpasterskie kapelanów wojskowych.

§ 2

1. Ordynariat Polowy realizuje w siłach zbrojnych zadania duszpasterskie przewidziane dla niego prawem kościelnym.

2. W zakresie doboru osób i wyznaczania na stanowiska oraz powierzania funkcji kapelanów wojskowych wszystkich szczebli, jak również w doborze metod pracy i programów duszpasterskich, Ordynariat Polowy jest samodzielny.

3. Szczegółową strukturę organizacyjną poszczególnych ogniw składowych Ordynariatu Polowego — na wniosek Biskupa Polowego — określa etat zatwierdzony przez Szefa Sztabu Generalnego WP.

§ 3

Wojskową władzę dyscyplinarną w stosunku do kapelanów wojskowych sprawuje wyłącznie Biskup Polowy.

§ 4

1. Współdziałanie pomiędzy dowódcami poszczególnych szczebli organizacyjnych sił zbrojnych, a kapelanami wojskowymi odbywa się na zasadzie współpracy i wzajemnego wspierania się w realizacji swoich zadań.

2. Dowódcy jednostek wojskowych stwarzają optymalne warunki do wykonywania obowiązków duszpasterskich przez kapelanów wojskowych oraz zapewniają wszystkim osobom pełniącym służbę wojskową swobodę spełniania praktyk religijnych.

3. Kapelani wojskowi organizują swoją działalność w porozumieniu z dowódcami właściwych jednostek wojskowych.

§ 5

1. Dowódcy jednostek wojskowych zapewniają żołnierzom, z uwzględnieniem gotowości bojowej, możliwość uczestniczenia w Mszy Świętej w niedzielę i święta oraz w innych zwyczajowych praktykach religijnych.

2. Czas przeznaczony na uczestnictwo w nabożeństwach i innych obrzędach religijnych, dla żołnierzy, którzy nie biorą w nich udziału, jest czasem, w którym organizuje się zajęcia alternatywne o charakterze kulturalno-oświatowym.

§ 6

1. Obrzędy religijne dla żołnierzy w czynnej służbie wojskowej organizuje się w kościołach garnizonowych, w kaplicach, w izbach modlitwy i w kościołach niegarnizonowych.

2. W sytuacjach szczególnych — w czasie ćwiczeń i szkoleń poligonowych — posługi religijne są organizowane przez kapelanów wojskowych w wyznaczonym przez dowódcę miejscu w rejonie rozmieszczenia jednostki wojskowej.

§ 7

1. Przydzielanie budynków i pomieszczeń parafiom wojskowym oraz środków transportu odbywa się na zasadach ogólnie obowiązujących w resorcie obrony narodowej, unormowanych innymi przepisami.

2. Mianowanie kapelanów wojskowych do określonych stopni wojskowych odbywa się na wniosek Biskupa Polowego według zasad określonych w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

§ 8

1. Kapelanom wojskowym będącym żołnierzami zawodowymi przysługuje prawo do otrzymywania kwatery według zasad określonych w przepisach o zakwaterowaniu sił zbrojnych, przy czym wykorzystywać należy w tym zakresie w pierwszej kolejności plebanie wojskowe.

2. Kapelanom będącym pracownikami wojska przysługuje zakwaterowanie tymczasowe w samodzielnych pokojach — na zasadach dotyczących zamiejscowych pracowników wojska, jeżeli nie ma możliwości ich zakwaterowania na terenie plebanii.

§ 9

W sprawach związanych z funkcjonowaniem Ordynariatu Polowego w resorcie obrony narodowej upoważnia Biskupa Polowego do bezpośredniego występowania do wiceministrów obrony narodowej, Szefa Sztabu Generalnego WP oraz dyrektorów (szefów) instytucji Ministerstwa Obrony Narodowej.

§ 10

Szef Sztabu Generalnego WP ustali szczegółowe zasady współpracy dowódców wojskowych z katolickim duszpasterstwem wojskowym.

§ 11

Tracą moc wytyczne Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 maja 1991 roku w sprawie współpracy organów wojskowych z Ordynariatem Polowym (Dz. Rozk. MON poz. 39).

§ 12

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
Piotr KOŁODZIEJCZYK

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 54831